

THE

Acemî Kalemler

[illegible][illegible]

Acemî Kalemeler

[illegible]

De Sepe **Meda** • **Çelik** • **Melik** • **Muzta** • **YEMAZ**
İsmet TURKIOGLU • **25. ARSÖZ** • **Erdem GÖKÇENLİ**
Görsenay • **DEMİRCİ** • **25. ARSÖZ** • **Korhan İPEKÇİ**
Özgür ÇELİKER • **Ezra DÖKMEKÇİ**
Ali GÖKÇEN • **Senay KARABULUT** • **Fahre Akkaya**
Selçuk SARIAL • **Ezra AKKAYA** • **Emine ÇOBAN**
Yusuf YEMAZOĞLU

5. DEMERİS • **25. yılını** **göstermek** **de** **pratik** **göstermek** **göstermek** • **25. yıl** **25**

Yıl : 3 Sayı : 3 Ağlık Kültür, Sanat ve Eğitim Enstitüsü Ekim - 2017 571

[illegible]

Seyirler : Sekiler TÜRKÜLEK - Akademi YILMAZ Sekiler ŞAMİL - Z. Meral NONGUK İYECAN Annesi ERDOĞDU - Ertuğrul ÇELİBİ Akademi ÇELİK - Seyirler TEMİZGÖK Fatma DAĞLI - Bekirhan AĞSIR Erd METİN - Havva POYRAZ	Hayatı diğer bütün kadınlarımızın hayatına Hayatı nice kadınlar gibi İyi bir kavramı anladık kadınlar Salim Temizgök • Kadınlar bir kavramı anladık
--	--

Acemi Kalemler

[illegible]

Ses Saygıları :

Sefik TUNÇGÖZ - Mustafa YILMAZ
A. İbrahim ATAŞ - Hüseyin ÇELİK
Fatma DAĞLI - Hacer İNÖNER
Elvire ÇELİK - Z. Hacer KÖRPEKÇİ
Barışhan KALEL - Selma Hacıoğlu ÖNAL

(1-12 SAYI)

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 1 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Ekim - 2017 5TL.

ELLE TUTULUR ÜRPERTİ

bakışım yere iner
iner ve yerdendir başlarım dünyaya
masif olmayan düştür, kurulur
sokaktan, dekordan, çarpışan
omuzlardan

kuşlar bana karındaş değil
tüller uçuşmuyor bileklerimden bağla
ne buhar etrafta, ne sırtımda duvar
zemberek kaynatmışlar da
çekiyor kürek kemiklerimden
ay çatlayabilir
kuyudaki suda ancak

çünkü denilmez çünkü
yok odalarımızda
şehirlerimizde yok
'rüyalarından arta kalan'

Mustafa Yılmaz

Bu Sayıda :

Mustafa **YILMAZ** – Selim **TUNÇBİLEK** -
Ayşe **AKSOY** – Erol **METİN** – Kurtuluş **ÇELEBİ**
Zehra Meral **KONŞUK İVECAN** –
Emine **ÇOBAN** – Fatma **DAĞLI**
Selçuk **ŞAMİL** - Melike **ÇELİK** –
Mesut **HEKİMHAN** – Sonay **KARASU** -
Osman **SELÇUK**

Merhaba Derken

Acemî Kalemler genç yeteneklerin yazdığı, ürün ağırlık bir dergi olma arzusundadır. Şiir, hikâye, deneme, eleştiri ve kültür sanatla ilgili olmak üzere, her türlü edebi nitelikli yazılara, haberlere yer verilir.

Hiçbir iddiamız yok. Kendimize göre okuyup yazacağız. Herkesin düşüncesi kendini bağlar ve herkesin şiiri, hikâyesi, eseri v.s. de kendine göredir. Tek ilkemiz çığırkanlık yapmamak olacaktır. Biz kendimizi önemsemiyoruz ama bizi önemseyenleri önemseriz. Ne desek ki... Hayat, şiir gibi akıp gitse iyi olmaz mı? Hayat, geride şiir lezzeti bıraksa. En azından biz bunu okur için yapabilirsek, kendimizi mutlu hissederiz.

Ustalarımızı misafir etmek isteriz. Kibirden uzak cümlelerinizle gelin oturun soframıza. Dünya hepimize karşı cömertken sizin burnunuzdan kıl aldırmayan tavrınız kime ki? Bize mi? Olsun. Siz varsanız ancak eserinizle varsanız, bizde karalamalarımızla.

Bize yol veren ve yol gösteren eğiten, öğretken sonra elimizde tutup böyle gönül gönül gezdiren birileri var. Yalnızca edebiyat sevgisi ile bize yaklaşan tüm insanlara bir tutam çiçek sunmak istedik. Dikenleri zaman içinde ayıklamayı daha iyi yapabileceğimize inanıyoruz.

Soframıza, herkes buyursun isteriz ama gördüğünüz gibi yerimiz oldukça dar. Siz, koca kütüğün içine küçük bir keçi boynuzu yerleştirme yöntemini tarz olarak seçmezseniz neden rahatsız olursunuz ki...

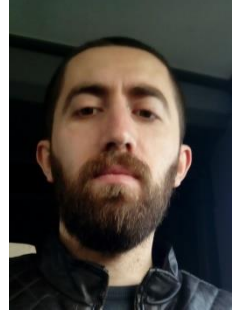
Çok sıcak bir merhaba ile size her ay gülümsemek isteriz. Sizde hayata gülümsemek istediğiniz vakit mutlaka elinizde Acemî Kalemler olmalı zira gülüşleriniz daha anlamlı ve hayata dair olsun. Bizim gülüşlerimiz her daim sıcak, içten ve hayata dair olacak.

Üç günlük dünyada, beş günlük azağa ihtiyaç var. An kadar kısa bir vakti bizimle geçirecek olanlara selam olsun. Okur, biz buradayız, sesimize ses verdiğiniz vakit sizinle birlikte kalpten gülümsemek isteriz.

Taze bir fidan olarak boy vermek istiyoruz. Üzerimize basmak, bizi aşağılamak, sizin büyüklüğünüzden midir? Yoksa bizim cıvıllığımızdan mı? Görmezden de gelebilirsiniz. Zaman her şeyin ilacı... Bize ayrılan zamanı doldurmak niyetiyle...

Acemî Kalemler

BAZEN DAHA FAZLADIR HER ŞEY, BİRKAÇ EŞİKTEN ATLAR İNSAN

Mustafa YILMAZ

"Ne kadar çok yalan söyledin! Binlerce kez, hatta şiirlerinde ve kitaplarında, uyumlu adamı oynadın, bilge adamı, mutlu, aydınlanmış adamı; tıpkı savaş alanında hücumla kalkan insanların midelerine kramplar girerken kahramanı oynaması gibi" (Hermann Hesse)

Başlangıçta söz vardı. Sonraysa benim küçük bedenim vardı. Ansiklopediler ve çizimleri vardı. Yeşil yağlı boyayla boyanmış, sunta arkalıklı, rutubet kokan, düzensiz kitaplık da hala zihnimde detaylarıyla duruyor. Karıştırmak, sonra başkasını alıp karıştırmak, kapaklar, bazılarındaki çizimler, bazen anlamadığım şeyler, hayretler, merak duygusu... Böyle şeyler vardı işte. Ve dünyamı, küçük mahallem, çam ağaçları altındaki banklar, toprağı eştigimde ortaya çıkan hayat kokan solucanlar, tanıdığım birkaç yüz ve oyun oynadığım boş arsadan genişletmeye başlatan ve henüz tanışmamış olduğum belirsiz bir sise açan o tanımsız şey vardı. Beni dünyaya açan bu günlerle birlikte okumanın ve öğrenmenin peşinde bir yürüyüş de artık başlamıştı. Bu, kesintisiz ve tekdüze olmayacaktı. Eşiklerden atlayacaktım ve her seferinde, aslında aynı olan dünyanın farklı boyanmış halleriyle karşılaşacaktım.

İlk gençliğimde kitaplara karşı düpedüz bir açlığım söz konusuydu. Okul çıkışı doğrudan kütüphaneye yürürdüm. Önemli bir vazifeyi ifa ediyor veya büyük bir iş başarıyor gibi bir kıvançla değil, dirimin güdümünde, gençliğin güdümünde, öylece doğal bir akıştı. Değişen ve değişmekte olan bedenim hızına yetişemeyen ruh o yaşlarda çok obur olur. İnsanı kursağına sokacak bir şeyler aramaya iten tatlı karıncalanmalar yaratır. O döneme yıllar sonra baktığımızda anlam veremediğimiz enerjinin ve tökezledikçe hiçbir şey olmamış gibi en ufak bir bıkkınlık göstermeden devam eden arayışın kaynağı bu olsa gerektir. Bıkmak henüz lugata girmemiştir.

Bilirsiniz, yetişkinleri kabuk tutmuş sıkıcı pelteler gibi düşündüğüm günlerdi. Sıradan (neye göre sıradan) insanların alayına karşı bir çeşit cephe açmış gibiydim. Allame-i cihan, bıyıkları yeni terlemiş, yaya bir komutanın idare ettiği komik bir savaş. Hedefimde değirmenler değil, neredeyse insanların tamamı vardı. Ama İnsanları apaçık küçümsemekteyken, ellerimde tuttuğum sayfaları yazan insanlara karşı düşmanlık şöyle dursun, sonsuz bir hayranlık içindeydim. Onlara ölümüne inanıyordum. Her fikir yüce geliyordu. Topluma, insan kalabalıklarına attığım küçümser bakış ve kitap formundaki fikirlere ve müelliflerine yüklediğim yüksek anlamı düşündüğümüzde, ortada apaçık bir çelişki vardı.

Filmi burada biraz hızlandırıyoruz. Ruhsal büyümenin sancılılarıyla yol alıyordum herkes gibi. Hayatın aniden önümüze çıkardığı sürpriz sapaklar ve açılacağı belli olmasına rağmen ardından nasıl bir heyulanın çıkacağını bilmediğimiz kapılar bizi büyütüyor ve bizi değiştiriyordu. Bu süreç kâh kentli refleksleri ve birtakım kitaplarla paralel, kâh onlardan bağımsız göçebe bir serüven olarak devam etti. Bu esnada okumak git gide biçim değiştiriyordu. Okuduklarımla çok fazla değiştiğini sanmıyorum ama meseleye yaklaşımımın değiştiği çok açıktı. İlk gençlikte tesirini hissettiğim beylik laflar, insanı kenarda tutan geniş perspektifler, soğuk ve kaba romantizm gittikçe uzaklaşıyordu. Bunları aramıyordum artık, hayır. Belki bunun ardında, genç gözlerimle her şeye attığım idealist ve saf bakışı sessiz bir duvar gibi emen ve benim umudumu kıran hayat gerçekleri vardı. Daha basit ifadeyle; tosladım.

RESİMLİ DUVAR HALILARI

Ayşe AKSOY

Çocukluğumun hayal dünyasını tetikleyen, sanata ve estetiğe ilgi uyandıran eşyalardandır resimli duvar halıları. Yetmişli seksenli yıllarda hemen hemen her komşumuzun evinde, değişik bir resimle karşıma çıkardı.

Su içen geyikler, asil bir şekilde poz veren aslanlar, rengârenk kuyruklu tavus kuşları, gülüşen konuşan kahve içen kadınlar... O yıllarda komşu oturmalarına gidilirdi. Uzun kış gecelerinde ayaklarımıza karlar dola dola taş duvarlı, bahçeli, merdivenli evlerden bir diğerine ziyarete gittiğimiz günleri daha dün gibi hatırlarım. Üzerimizdeki karları silkeleyip içeri girince birkaç hal hatır sormadan sonra büyükler sohbete başlar ben de evin bütün eşyasını incelemeye koyulurdum. Genelde benzer eşyalar bulunurdu herkesin evinde. Masa üstünde saatin tik taklarına göre hareket eden yem yiyen tavuk figürü bulunan bir çalar saat, uzun dar bir boynu geniş tabanı olan cam sürahi, masayı örten kanaviçe işlemeli etamin bir örtü, çıtırdayarak yanan soba üzerinde kalaylı bakır bir güğüm, vefat eden aile büyüklerine ait birkaç siyah beyaz fotoğraf ve bütün ayrıntılarıyla duvarın büyük bir bölümünü kaplayan resimli duvar halıları. Çocukluk yıllarımda hayal dünyamın vazgeçilmez kuyularıya duvar halıları. O halılar benim için saklanılacak ve hayal kurulacak derin kuyulardı.

Çoğunlukla geyiklerin bulunduğu bir orman manzarasını işleyen bu halılarda bazen de Hz. İbrahim'in oğlunu kurban ederken ki anı betimleyen dini içerikli resimlerde olurdu.

O zamanlar televizyonlar hep açık olmazdı. Akşamları ve hafta sonları açılırdı. Üstelik çoğu komşumuzun evinde televizyon da yoktu. Benim uyarıya aç zihin dünyam böyle büyük ve canlı renklerle karşımda duran bu resimlere dalar giderdi. Bazen de resmin devamında neler olabileceğini düşünürdüm. Resimdeki canlıları hareket ettirir, onları konuştururdum.

Kadınların birbiriyle gülüşüp şakalaştığını, geyiklerin kaçıştığını, aslanların kükrediğini, suların şırıldayarak aktığını, tavus kuşunun kanadını kocaman açtığını hayal ederdim. Bazen bu huzurlu manzarayı bozacak kötü şeyler de olabilirdi. Geyikleri kovalayan bir avcı olabildi pekâlâ ya da aslanlar geyikleri yakalamaya çalışabilirdi. Hz İbrahim elinde bıçakla oğluna hüznle bakarken belki gökten bir melek koçla inmeyebilirdi. Ya da birden, bir yağmur başlayabilir, şu dağın arkasında bir köy olabilirdi. Böyle hayallerle kendimce dünyalar kurar, eğlenirdim.

Gözümü ayırmadan saatlerce bakabilirdim bu resimlere. Her bakışında da farklı bir ayrıntı dikkatimi çekerdi. Tavus kuşunun rengârenk geometrik desenli kuyruğu, geyiklerin anlamlı bakışları, kadınların ellerinde kahve tutuşları, ayaklarını zarifçe büküşleri, elbiselerinin estetik kıvrımları... Belki bendeki resim yapma arzusunu bu halılara borçluyum ya da bana uzun düşünme zamanları sunan televizyonsuz günlere...

Anlamazsın

Sana en yakın gelen insanı
Gördüğünde anlarsın
Gördüğünde için erir
Belki de anlamazsın
Çok seven biri değil
Yürürken birilerini
Tekerlekli sandalyeye oturunca
İşte o gün anlarsın

Kurtuluş Çelebi

Yollar

Mutluluk kokan rüzgârlar
Çarparken yüzümüze
Yollar uzun
Kısa kalsın tüm şiirler
Sokak lambaları sönsün
Zindan olsun tüm yollar
Bilsin ki bütün herkes
Sevdiğimsin
Yürdüğüm o yolda
Işıklı ayakkabımsın.

Kurtuluş Çelebi

Kurtuluş Çelebi

1992 Kayseri doğumlu. Sanatın çeşitli dalları ile iştigal ediyor. Tiyatro özel zevkleri arasında, bir de şiiri seviyor.

İlk şiirleri Şiir Vakti Dergisinde yayınlandı. Acemi Kalemlerin ağabeyi sayılır.

Şiir Vaktinde yazmaya devam ediyor.

Acemi kalemlerin yüreğini ısıtmaya devam edecek.

DUVARLARI KALDIRMAK

Zehra Meral Konşuk İVECAN

Hani fantastik filmlerin bazılarında sıra dışı kitaplar buluyorlar ya; kahramanlar kitabın içine giriyor ya da kitap kahramanları dış dünyaya çıkıyor, ben okuduğum çoğu kitapta bu duyguya kapılırm. Benim için kitaplar sihirli bir dünyaya aittir. Elime bir kitabı aldığımda onu bir müddet tutup sonra açarım.

Her kitapla o kitabın diyarına yolculuk yapıyoruz. Görmediğimiz yerlere gidiyor bilmediğimiz dünyalar keşfediyor, onlarca yeni şey öğreniyoruz. Kimileriyle öğreniyor, kimileriyle şaşıyor, kızıyor, gülüyor, ağlıyoruz. Ama asla tepkisiz kalamıyoruz. Kitaplar, bizi, onların kapağını açtığımız andan itibaren ister istemez mekânlarına davet etmiş oluyor: “Ev yakınına buyurun” hesabı. Hangimiz okuduğumuz kitaplarda geçen mekânların bir köşesine ilişip kahramanları onların ruhu bile duymadan takip etmedik ki? Mesela ben; Çalılık’unda, Feride ile Kamuran, eniştereleri onları yalnız bırakıp gittiğinde baş başa kaldıklarını zannediyorlardı yanı başlarında mutlu bir gülümsemeyle onları seyrettiğimi bilmeden. Ya da ‘Ateşten Gömlek’i okurken; kan kokan siperlerin içinde, kulakları sağır eden bombaların dehşetiyle ürperdim. Ve binlerce mekânı kitaplarım sayesinde ziyaret ettim.

Kitap okurken asla bulunduğum yerde değilimdir. Ruhum nasıl ki uyurken rüyalar âleminde seyahat ediyor; okuduğum kitapların kapağını kaldırdığım anda da kitaplar âlemindeki seyahatime başlıyorum. Artık bir orman mı olur, eski çağlar mı olur, büyük bir anakent mi olur; Allah ne verdiyse. Mesela en son “Risale-i Dürr’iye” sayesinde Çin’de Gui’nin ve Usta Li’nin yanındaydım.

Şimdiye kadar yediğim hiçbir yemekte, içtiğim hiçbir içecek, okumaktan aldığım lezzeti alamadım. Etkisinden günlerce kurtulamadığım, aylarca kurtulamadığım, yıllarca kurtulamadığım kitap kategorilerim bile var. Öyle çok şey öğrendim ki şükürle yâd edeceğim. Her okuyuşla, insan denen sırlı hazinenin bulunuş haritası biraz daha netleşiyor. Ne olduğumuzdan ziyade, aslında, ne olmadığımızı sorguluyor bize. O yüzden okudukça bilgiye olan açlığımız da artıyor. “Daha fazla okumalıyım” diyor, bilgi açlığımı yeni bir kitapla bastırmak istiyorum; ama olmuyor! Çapkın beynim, daha birini bitirmeden, görür görmez beni baştan çıkaran diğer bir kitabı okumayı hayal ederken buluyor kendini.

“Kitap okumuyorum” diyen insanlara o kadar şaşkınlıkla bakıyorum, onları o kadar anlamıyorum ki önce doğru anlamış mıyım diye tekrar sormak durumunda kalıyorum. Çünkü “kitap okumuyorum” cümlesi, benim kulak kıvrımlarında “ben yalnız nefes alan, temel ihtiyaçlarını gören sıradan bir canlıyım” *hükme* dönüşüyor.

İlk emri “oku” olan bir dinin mensubuyum. Hal böyle iken benimle aynı inançtan olan herkese daima şunu söylüyorum:

-Yaradan bana “oku” diye emretmişse okumamak bir tercih olamaz benim için.

SİL BAŞTAN

Emine Çoban

Ne zaman sahipsiz kaldığımı hissetsem, ne zaman umudum tamamen tükendi desem, derin bir nefes alır, başımı göğse kaldırıp semayı seyre dalarım. O uçsuz bucaksız gökyüzünün bir köşesinde beni de sahiplenecek biri mutlaka vardır. Hatta belki de yağmur olup yağacak umut dolu bulutlar gizlidir diye düşünürüm. Bugünde öyle yapabilmeyi çok isterdim ama kafamı kaldırdığımda gökyüzü yerine gri beton duvarla karşılaştım. Pencereye çıkmayı denedim fakat orayı da kapatmışlar, tıpkı bir kafes gibi ufacak deliklerden hava girmesini beklemekten başka çare bırakmamışlar. Sağıma soluma, önüme arkama her yanıma baktım, artık başım dönmeye başladı. Beynimin bana bir oyunu muydu yoksa serap mıydı bilemem ama bir an onu gördüm, yanına doğru hiç bitmeyecek bir hasretle yaklaştım ama bacaklarım beni taşımak istemiyordu, bir adım, bir adım daha hareketsizce durmuş gri duvarları izliyor ve beni görmüyordu. Bağırarak istedim, boğazımı yırtana kadar haykırmak istedim ama yapamadım, sesimi bulamıyordum, kurumuş bademciklerim dilime yapışmıştı. Asır gibi bir zaman geçti ve ben hala yürüyorum, onun yanına gitmek ve onunla beraber bu daracık odadan kurtulmak için can atıyorum. Attığım son adımla beraber onun oturduğu sandalyeye tutundum.

Bir anlık rüya kâbusa dönüştü, o gitmişti. Gözlerim yorulana kadar odanın her yanına baktım ama yoktu. Gri küflü duvarlar ve bir sandalyeden başka odada hiçbir şey yoktu. Can havliyle kendimi yere attım, ağlamak istiyordum; içim dışıma çıkana kadar, yüreğim gözyaşlarımla yıkanıp tertemiz olana kadar ağlamak istiyordum ama gözyaşlarım yoktu duygularım da yoktu. Yalnızca kalbim, ben ve korku, içimde başka hiçbir şey yok. Oda üzerime geliyor, bir an önce buradan çıkmak istiyorum ama bu odada kapı yok. Ben nasıl geldim buraya?

İşte her şey o an başladı, tek bir soru bomboş gri betonda yankılandı; ben nasıl geldim buraya? Burada doğmamıştım. Galiba tek hatırladığım şey bu, burada doğmamıştım. Yaralı değilim, öyleyse biri beni zorla buraya kapatmadı. Bu bir kâbus, bu bir kâbus, yalnızca bir kâbus bu kadar korkunç olabilir ama ne acıdır ki kendimi hiç bu kadar uyanık hissetmemiştim. Etrafıma tekrar göz gezdirdim; bir masa, bir sandalye ve bir yataktan başka hiçbir şeyin olmadığı odaya saatlerce baktım, sanki ben baktıkça bir kapı oluşacakmış hissiyle kapının olması gereken duvarı, bakarsam gökyüzü belirecekmiş gibi pencere olması gereken delikleri saatlerce inceledim.

Kaç saattir buradayım bilmiyorum her bir saniye sanki bir yıl gibi geçmek bilmiyor. Sığınabileceğim en ufak bir gerçeklik bile yok. Onu tekrar görmek istiyorum yalnızca onu düşünüyorum ama o gelmiyor. Tuhaf. Kafanıza girmiş ve sürekli bağırarak verdiğiniz kararları eleştirerek sizi hasta eden birini özlemezsiniz ama ben şu an her şeyden çok onu özleyorum. Kafamın içi gereksiz bir şekilde fazla sessiz ve ben buna alışık değilim onun beni aşağılayan sinir eden sesini geri istiyorum.

Hayır, hayır ben neler düşünüyorum. Sakın geri gelme seni istemiyorum. Kendi kararlarımı kendim almak istiyorum. Senin her otobüse bindiğimde açık kapıdan atlamamı söylemeni ya da elime her bıçak alışımda onu saplayacağım en doğru yerin kalbim olduğunu söylemenden bıktım. Ne zaman yeni biriyle tanışsam onun aslında beni sevmediğini beni yalnızca senin seveceğini başkalarının beni aldatacağını söyleyip ilişkilerimi mahvetmenden sıkıldım.

KIZIL KARANLIK

Fatma DAĞLI

Etraf gözlerimi kamaştıran bembeyaz bir yorganla kaplıydı. Tipileyen karın havada oluşturduğu gelişi güzel savrulmalar önümü görmeyi iyice zorlaştırıyor, irili ufaklı tepecikler kollarını açmış duran hayaletleri andırıyordu. Dizlerime kadar birikmiş karda bata çıka yürürken, bir görünüp bir kaybolan siyah botlarımla, ayaklarımın altında gıcırdayan beyaz zeminin oluşturduğu tezat, ruhumdaki karmaşaya eşlik ediyordu sanki. Saat tam altıda buluşma noktasında olmamızı istemişti Yogi Hoca. Bir yanımda annem, bir yanımda babam ve omzumdan koluma yayılan dayanılmaz ağrıyla Zirve otele doğru yol almaktaydık.

Omuzlarımda ağrı, ellerimde şişme ve uyuşma şikâyetleriyle beyin cerrahisi polikliniğine gideli neredeyse yedi yıl olmuştu. Doktor MR sonuçlarına şöyle bir göz atmış, kendisi için belli ki oldukça sıradan ama benim için dehşet verici, bilgiç bir tavırla:

“ Ameliyat gerekli efendim. C3-4 ve C5-6 omurları arasında ciddi düzeyde boyun fıtığınız var. Yarın gelin yatış işlemlerinizi yapalım” demişti.

Elimde analiz raporları, başım önüme eğik, şaşkın bir tavırla kaçarcasına çıkmıştım o kasvetli odadan. Ne ertesi ne de başka bir gün bir daha o polikliniğe uğramadım.

Annem de yıllarca aynı hastalıktan mustarip olmuştu. Çocukluğum ve gençliğim, gündelik yaşantısına boyun kaskı içinde devam etmeye çalışan annem için üzülmekle geçmişti. “Artık bu şekilde yaşamaktan bıktım diyene kadar ameliyat olma” demişti annemi muayene eden uzman. O da boynundaki prangayla, sabırla, esareti andıran yıllar geçirmişti. Ta ki olağanüstü diyebileceğim bir kış gününe kadar...

Annemin gördüğü bir rüyanın gerçekte tevaful etmesi; mucize sayılabilecek bir olaya imza atmıştı. Rüyasında; karlı bir dağda, ellerini göğüs hizasında kaldırmış, avuçlarının içi karşıya dönük, peş peşe sıralanmış onlarca hastayla beraber beyazlar giyinmiş silüetlere doğru

yürürken görmüş kendisini. Sıra ona geldiğinde:

“Siz kimsiniz? Doktor musunuz yoksa hoca mı?” diye sormuş. İçlerinden birisi:

“Biz ne doktoruz ne de hoca. Sadece âlim olan kişileriz” şeklinde cevap vererek, annemin sağ ve sol omuzlarına doğru bilmediği dilden duaya benzer bir şeyler okumuş ve yüzükoyun yere karların üzerine uzanmasını istemiş. Yerde de masaja benzer hareketler yaparak anneme “Geçmiş olsun. Artık kalkabilirsin” dediklerinde birden uyanmış. Gördüklerinin şaşkınlığı içerisinde babamı uyandırıp rüyasını anlatmış. Babam mahmur gözlerle:

“Dağda doktor da olmaz ama hayırdır inşallah hatun.” diye cevap vermiş ve ardından uyumaya devam etmişler.

Rüyanın üzerinden üç hafta geçtikten sonra, yarıyıl tatilinde kayak yapmak için gittiğimiz Karlıdağ Dinlenme Tesisleri’nin lobisinde otururken Kuveytli bir grubun içinde, annemin ifadesiyle garip görünümü, bana göre heybetli duruşu olan bir adamla karşılaştık. Esmer tenli, top sakallı, derin ve delici bakışları olan, oturduğu yerde herkesten daha dik duran, orta yaşlı olduğunu tahmin ettiğimiz -ancak sonradan yetmiş üç yaşında olduğunu öğrendiğimiz- bir adamdı bu. Bakışları annemin üzerindeydi ama bir taraftan da boşluğa bakıyor gibiydi. Yanımızda akrabalarımızdan kayak öğretmenliği yapan bir genç vardı. Bize karşımızda oturan bu sıra dışı adamın dünyaca ünlü bir Yogi olduğunu ve tüm kemiklerini söküp yeniden takabildiğini anlattı. Annem şakayla:

“Amaaan! Benim kemiklerimi de söküp yeniden takabilir mi acaba? Şu boynumdakinden bir kurtulsaydım ” dedi. Bunun üzerine:

“ Tamam, Kadriye teyze” dedi akrabamız. “Yogi Hoca, Doğan abimin arkadaşı olur. Bir sorduralım” diyerek ayağa kalktı. Tabii ki Yogi Hoca’nın o zamana kadar, ünlü simalar da dâhil, eklem ve kas hastalığı olan birçok kişiyi tedavi ettiğinden henüz haberimiz yoktu. Bu sadece öylesine sorulmuş bir soruydu. Biraz sonra annemle ilgileneceğini öğrendiğimizde

kulaklarımıza inanamadık. Tesisin boş bir odasında muayeneye başladığında tıpkı annemin rüyasında gördüğü gibi sağ ve sol omuzlarına doğru ayetler okumuş. Sonra ellerini kullanarak boyun omurlarını kontrol etmiş. Ardından boyun kaskının kaslarını eritmiş olduğunu, şimdi gideceğini ancak bir hafta sonra tekrar geleceğini ve annemi tedaviye alacağını söyleyerek oradan ayrılmış. Tekrar geleceğine pek ihtimal vermiyorduk ama tam bir hafta sonra Yogi Hoca gelmişti ve annemi getirmemiz için haber yollamıştı.

“Bir otel odasında nasıl tedavi yapılır? Hiç tanımadığımız bir adama nasıl güvenebiliriz?” gibi sorular zihnimizde dolanıp dururken annem tam bir teslimiyetle hazırlıklarını yapmaya başlamıştı bile...

Nihayet otelin lobisindeydik. Yogi Hoca o ihtişamlı duruşuyla bizi bekliyordu. Kendi odasının yanındaki odayı bize ayırtmıştı. Saat altıda tedaviye başlayacaktı. Otel görevlisinden fazladan birkaç battaniye ve havlu getirtmemizi istemişti. Kurulmuş robotlar gibi ne istiyorsa hiç sorgulamadan yapıyorduk. Hazırlıklarımızı bitirdikten bir süre sonra kapı çalındı. Yogi Hoca elinde ağır olduğu belli olan bir çanta ve eşiyile birlikte içeri girdi. Annem rüyasını ona da anlattı. Hiç şaşırmadı. Manidar bakışlar ve muzip bir gülümsemeyle:

“Ruhların kardeşliği” dedi sadece. “Sen çağırdın ben de geldim.”

Kısa bir sohbetin ardından hepimizi dışarı çıkardı. Merak içindeydik, dualar ediyorduk. Yaklaşık yarım saat sonra içeriden “böğürtü”yü andıran bir ses yükseldi. Annemin sesi idi bu. O an hissettiğim korku midemde korkunç bir bulantıya neden olmuştu. Olduğum yere çöküp kalmıştım. Yüzüm sapsarı, endişeli gözlerle kapının koluna odaklanmış beklerken; Yogi Hoca:

“İçeri gelin” diye seslendi.

Annem, katlanarak üst üste serilmiş iki battaniyenin üzerinde yerde sırt üstü yatıyordu. Yanına yaklaştım. Seslendim. Gözlerini açtı ve gülümsedi. O anda içimi tarifi imkânsız bir ferahlık doldurdu. “Çok şükür!” dedim içimden. Annem iyiydi. Yogi Hoca vereceği talimatlara uyduğu sürece her şeyin düzeleceğini ve annemin eski sağlığına kavuşacağını söyledi.

Hepimiz rahatlamıştık.

Annem, hiç aksatmadan Yoga hareketlerini yapmış ve hocanın verdiği tüm talimatlara uymuştu. Aradan birkaç ay geçti. Tedaviden önce bir bardağı dahi tutamayacak derecede güç kaybına uğramış elleriyle artık dolu çaydanlıkları bile kaldırabiliyordu. Evet, annemdeki değişimi yaşayarak görmüştük.

Bugün ameliyata direniş göstermem, alternatif çözüm yollarının olduğunu bizzat yaşayarak görmüş olmamdan kaynaklanıyordu. Ama korkuyordum, hem de çok. Çünkü o gün annemden çıkan “böğürme”ye benzer ses bugün hala kulaklarımda çınlıyordu. Nasıl bir acı çekmişti kim bilir? Bir taraftan da omurganın yapısı, omurilik, sinirlerin zarar görme ve felç kalma riski aklıma geldikçe duyduğum endişe arttıkça artıyordu. Ama karşı konulamaz bir güç beni Yogi Hoca’nın yanına doğru iteliyordu. Otele vardığımızda Yogi Hoca’yla lobide buluştuk. Biraz sohbet ettikten sonra hazırlıklarımızı tamamlamak için bize vakit verdi. Saat tam altıda, o bilge adam -yine elinde çantası- olanca ihtişamıyla odanın kapısında duruyordu.

“Selamün aleyküm” dedi gürlmeyi andıran sesiyle. Konuşmasında insanın içine işleyen ve karşındakini adeta hipnotize eden bir güç vardı. Ağır ama büyük adımlarla ilerleyerek yürüdü ve odadaki yataklardan birinin üstüne bağdaş kurarak oturdu.

“Otur” dedi. Yatağın kenarına iliştim.

“Benim gibi otur” dedi. Ben de kendimi yatağın üstüne çekerek yüzüm Yogi Hoca’ya dönük mahcup bir edayla bağdaş kurdum. Gözlerime bakıyordu ancak içimi görür gibiydi. Bir şey söylememiştim ama o tedirginliğimin farkındaydı. Vakur duruşuyla konuşmaya devam etti:

“Bak kızım! İçimizde; Allah’ın bize bahsettiği, kendi zerresinden üflediği bir güç var. Ama onu değerlendirmesini bilmiyoruz. Ben sadece bilgimi uyguluyorum. Şifa Allah’tan gelir. Onlarca insan tedavi olabilmek için bana başvuruyor lakin çoğuna cevap veremiyorum. Yıllar önce anneni manevi kızım kabul ettim. Seni de torunum olarak görüyorum ve yardım etmek istiyorum. Ama tereddüdün devam ettiği sürece

tedaviye başlamam doğru olmaz. Henüz çok gençsin, ameliyat olur ve pişman olursan, omurganın doğal yapısı bozulacağı için sana bir daha müdahale edemem.” dedi.

Söyledikleri beynimde yankılanırken bir karar vermek zorunda olduğumu biliyordum. Aslında kalben doğru olacağını hissettiğim şey mantığımın çelmesine takılıyordu. Sonunda beni tedavi etmekten vazgeçer diye:

“Tamam hocam” dedim ve kendimi Yogi Hoca’nın sihirli ellerine teslim ettim. Hiç kaybolmayan ciddiyetinde gizlenen samimi bir tebessümle:

“Allah’ın izniyle şifa bulacaksın. Korkma.” dedi. Ardından odadaki diğer kişileri dışarı çıkardı. Yere sermiş olduğumuz battaniyenin üzerine yüz üstü uzandım. Özel olarak hazırlanmış bir yağla uyguladığı masajın ardından tek tek omurlarımı kontrol etti. Sonra havluya sardığı başımı elleriyle kavrayarak hızlıca bir sağa bir sola çevirdi.

“Trrrrrtt...” Ardından fısıltıyla okuduğu duaların eşliğinde avuç içi sırtıma bakacak şekilde, boynumdan belime doğru elini hareket ettirdi. Bedenime temas etmediği halde omurlarımın titreşerek yukarı doğru çekildiğini ve bedenime belli belirsiz bir sıcaklığın yayıldığını hissettim. Biyoenerji dedikleri şey bu olmalıydı. Vücudumuzda saklı olan ve çoğumuzun kullanmayı bilmediği o muhteşem enerji...

Ardından beni sırt üstü döndürdü. Gözlerimi kapatmamı istedi. Yüzüme bir havlu örttü. Belimin altından -çıkardığı şangır şungur seslerden zincirden yapılmış olduğunu anladığım- bir kemer geçirdi. Kollarını omuzlarımı da kavrayacak şekilde bedenime doladıktan sonra, ayaklarını belime taktığı zincir kemere yerleştirdi. Kalbimi namazdaymışım gibi Allah’a bağlamamı istedi. İşte bu benim için çok zordu. Çünkü traksiyon (çekme) zamanının geldiği anlamıştım. Annemin çıkardığı “böğürme” sesi yine kulaklarımda yankılanıyordu. “Ya felç olursam” korkusu da kendimi gevşetmeme engel oluyordu. Yogi Hoca bekliyordu. Ben, beynimde cirit atan bu düşüncelerle boğuşurken bir ara yorgun düşmüş ve kendimi bırakmış olacağım ki tam o sırada vücudumdan çıkan korkunç bir sesle irkildim.

“Hşşşşşşşşşşşş”. Ama nasıl bir hşşşşşşşşşşşş.

Sanki içimde bir yerlerde koca koca taşlar ufalanmış da kum tanelerine dönüşmüştü. Bedenim adeta zerrelere ayrılıp yeniden birleşmişti. Canımın çok yandığını hatırlamıyorum ama özellikle kafamda büyük bir basınç hissediyordum. Kafatasım çatlayacak beynim sanki dışarı fırlayacak, gözlerim yuvalarından çıkacakmış gibi bir basınç... Kanı, kalbim değil de beynim pompalıyor gibiydi. Tüm vücudumda hafif elektrik çarpmasına benzer titreşimler vardı. Kulaklarımda bir uğultu, gözlerim tavana dikili inleyip duruyordum. Yogi Hoca:

“Gözlerime bak!” diyordu o gürleyen sesiyle. Kendimi zorlayarak bakışlarımı ona yönelttim. Karşımda karanlıkta parıldayan iki kıvılcık alev topu vardı sanki. Gözlerim gözlerine mihlanmıştı. O anda başımı ellerinin arasına aldı ve parmaklarını şakaklarıma bastırdı. Hissettiğim o korkunç basınçtan da vücudumdaki sızlamalardan da eser kalmadı. Hepsi Yogi Hoca’nın gözlerindeki “kıvılcık karanlığa” gömülmüş, orada eriyip gitmişti. Vücudumda büyük bir rahatlama vardı.

Traksiyondan önce beynimi kemiren düşünceler tekrar ortaya çıkmış, karşımda sırtıma başlamışlardı bile. Belli ki kendime gelmişim. Çaktırmadan el ve ayak parmaklarımı oynatarak felç olup olmadığımı da kontrol ettim bu arada. Her şey yolundaydı.

Yogi Hoca ellerimi göğsümün üzerinde birleştirdi. Başımın altına bir yastık koydu. Üzerimi battaniyeyle örttü.

“Geçmiş olsun. Yoga hareketlerini ihmal etmeyeceksin, kaslarını güçlendireceksin. Bundan sonra söylediklerimi uygularsan rahat yaşarsın” dedi. Gülümsedim.

“İnşallah hocam. Allah razı olsun. Çok teşekkür ederim” dedim minnetle. Felç olmamıştım ya artık iyileşeceğimi biliyordum. Göz kapaklarım ağırlaşıyordu. Kendimi uykunun huzurlu kollarına bırakmamam için hiçbir neden kalmamıştı.

Roman Okumak / Anlamak

SIDDHARTHA

Melike ÇELİK

Yaşamın özünü aramanın kaç yolu vardır kim bilir ve çoğu zaman aramak mıdır bulamamanın nedeni? Siddhartha; şiir gibi ılık ılık esen bir rüzgâr, yalnızca kendisini gönülden dinleyenlerin duyduğu bir nehir, yaşamın döngüsünde birbirine benzeyen babalar ve oğullar.

Siddhartha, bir yolculuk hikâyesi midir yalnızca? Her kader bir yolculuk değil midir bu hayat yolunda; aradığını bulmaksa yolculuğun amacı. İnsanoğlunun arayışı dünyaya geldiği ilk anda başlar. Ana rahminden ilk kopuş ve orada sahip olup da dünyaya gelişiyle yitirdiği erdemin peşine düşüş... Amaç bu yolculukta bulmak mıdır aradığını yoksa yalnızca yolda olmak mıdır Govinda gibi.

Kitap Siddhartha'nın ilk arkadaşı Govinda ile başlar ve onunla son bulur. Tıpkı oğulların bir gün babalarının kaderlerini yaşaması gibi ve tıpkı yaşam döngüsünün hiç kopmadan yüzyıllardır dönmesi ve bütünü mükemmelliğini yaşatması gibi; yolculuklar da bir döngüdür başladığı yerde son bulan. Kayıkçı Vasudeva da öyle dememiş miydi Siddhartha'yı ilk gördüğünde: **"Bunu da ırmak öğretti bana; her şey dönüp gelir! Sen de, Samana, yine döneceksin buraya. Eh, güle güle git şimdi..."** Irmak da; buhar olur, bulut olur, yağmur olur, su olur, yine döner ırmak olmaz mı?

Siddhartha, Brahman bir babanın oğlu. Nirvanaya ulaşmak için günlerini meditasyon yaparak, Tanrılarına sungular sunarak yaşayan bir Brahman o da. Ne var ki, çok sürmez aradığı erdemi bu yoldan elde edemeyeceğini anlaması. Her yolculuk bir uyanış ile başlamaz mı? Siddhartha da uyanır uykusundan ve babasını zorla da olsa ikna eder, düşer yollara; Samana olmak, dünya zevklerinden arınıp çile çekerek hakikati bulmak için. Bu yolculukta Govinda da yalnız bırakmaz onu.

Yıllar süren Samana yaşamından sonra öğrenme susuzluğu dinmez Siddhartha'nın. Ve bir gün ünlü Buddha Gotama'nın öğretisini duymak için Govinda ile düşer yollara. Gotama'ya inansa da, onunla gönülden bağ kursa da Siddhartha; tüm öğretileri ve öğretmenleri, hatta can yoldaşı Govinda'yı da arkasında bırakarak çıkar tek başına içsel yolculuğuna. Ve ilk kez o zaman anlar bu hayatta yalnızlığın ne demek olduğunu. O artık ne bir Brahmandır, ne de bir Samana. Herkesle bağı kopmuştur. Yalnızca Siddhartha olmak, Siddhartha'yı arayıp bulmak için düşecektir yollara. İnsan kendisini bilmeden nasıl erebilir ki hakikatin sırrına?

Bir balık sudan çıkmadan bilebilir mi suyun ne demek olduğunu? Siddhartha'nın da öğrenmesi için; düşmesi, kirlenmesi, kibirlendiği dünyanın zevkine dalması, aşka bulanması gerekir ki; kaybettiğinin kıymetini bilip aradığını bulabilsin. Değil mi ki her şey zıddıyla bilinir? Ya da Siddhartha'nın dostuna dediği gibi **"Hiçbir gerçek yoktur ki karşısı da gerçek olmasın"**.

Gün gelir, uyanır Siddhartha; açgözlülüğün, zevk düşkünlüğünün kendisini sarhoş ettiği küçük insanların dünyasından. Nasıl ki şafak gecenin en karanlık vaktinde söker; Siddhartha da en dipteyken açar gözünü. Yıllarca çile çekerek kazandığı üç büyük erdemini kaybetmiştir artık: düşünebilmek, bekleyebilmek, oruç tutabilmek. Nehrin “Om” fısıltısıyla canlanır tekrar içinde şakıyan kuş. “Om”; kutsal hece, yeniden dirilişin simgesi, Siddhartha’nın döngüsünü başa alır:

“ ... Yavaş yavaş, dolambaçlı yollar izleyerek bir büyük adamdan bir çocuğa, düşünen biriyken bir çocuk insana dönüşmüş değil miyim? Ama yine de bu yolu izlemem çok iyi oldu, yine de yüreğimde şakıyan kuş ölmedi, yaşıyor. Ama yol da yoldu doğrusu! Yine bir çocuk olup yeniden başlayabilmek için pek çok budalalıkta buldum, pek çok kötü huy edindim, pek çok hata işledim, pek çok iğrençlik, düş kırıklığı ve umarsızlık yaşadım. Ama iyi oldu böylesi, yüreğim yaptıklarımı onaylıyor, gözlerim gülümseyerek onaylıyor. Esenliğe kavuşabilmek, Om’un sesini yeniden işitebilmek, yine doğru dürüst uyuyup doğru dürüst uyanabilmek için umutsuzluğa kapılmam, düşüncelerin en aptalcasına, intihar düşüncesine kafamda yer verecek kadar alçalmam gerekiyordu. Atman’ı benliğimde yeniden bulabilmek için budala birine dönüşmem, yeniden yaşayabilmem için günah işlemem gerekiyordu. Yolum daha nereye götürecekti beni? Acayip bir yol, dönemeçler çizerek ilerliyor, belki de bir çember çiziyor. Nasıl ilerlerse ilerlesin, izleyeceğim bu yolu.”

Siddhartha, nehri öğretmen bilir kendisine ve dinlemeyi öğrenir. Bulması için yaşamın ruhunu, öz benliğini, Tanrıyı; bir sınavı daha vardır. Sevgiyi öğrenir oğlunun gelişyle ve birine tutkuyla bağlanmayı. Ve bilir ki bazen sırf sevdiği için özgür bırakması gerekir altın kafeste sakladığı kuşu. Aksi halde sevgi de güzel davranış da ceza olur karşısındakine. Nirvanaya ulaşmak için sevmek gerekir her bir maddeyi. Taşı bile taş olduğu için sevmek.

Bu yolculukta, Kayıkçı Vasudeva mitolojik olarak yaşlı bilgedir. Bilgi, idrak, sezgi, iyi niyet ve yardımseverliğiyle yol gösterici olur Siddhartha’ya. Nehir ise, Yunus Peygamberi yutan balina, Yusuf’un düştüğü kuyu misali Siddhartha’ya sahip çıkar, yeniden dirilişin vatani olur.

Kara Tren

Erzurum’dan Kars’a giden kara tren
Sevdiklerimi getirmiyorsan
Ne olur, düdüğünü çalma
Hasankale’den geçerken

Erol Metin / Erzurum

ÖZLEM

Çocuklarım olursa eğer
Alabilirsem onlara
Renk renk balonlar
Çeşit çeşit oyuncaklar
Ve bisiklet alacağım

Hiç kimse yokken
Onlarla doya doya
Ben oynayacağım

Erol METİN

YÜREK TAŞI

Mesut HEKİMHAN

Vakit güneşin ışıklarını soldurmaya yeni yeni başlıyordu. Daha on üç yaşında olmasına rağmen hayat en soğuk tecrübelerini en acı darbeleriyle vurmuştu sırtına Safer'in.

Soğuktan çatlayan ellerini delici bakışlardan saklamak istercesine dizlerinin altına sıkıştırdı. Güneşin bakışlarını çevirdiği yöne dikti tekrar yorgun gözlerini.

"Neden?" dedi, "Nasıl bu hale geldi dünya böyle." Hâlbuki her insan bir kalp taşıyordu ve hassas duygularla yüklü olmalıydı...

Evrenin uzak köşelerinden birinde bir ışık denizinin ortasından bir gök taşı fırlayıverdi. Büyük bir hızla kendi galaksisinden uzaklaşıyordu. Bir yanı sivri, bir yanı küreyi andıran görünümüyle turkuaz renkte bir insan yüreğini andırıyordu. Geriye, fırladığı ışık denizine bakarak:

"Neden?" diye sordu kendi kendine. "Sahibim neden uzaklaştırıyor beni kendisinden acaba. Yaratıcım beni cezalandırıyor mu yoksa. Oysa burada öyle mutluydum ki..."

Büyük küçük binlerce yıldız, gezegenler ve farklı büyüklükteki gök taşlarının oluşturduğu yuvasından ayrılan taş, "Işık Denizi" adını verdiği evinden uzaklaşırken bir daha baktı geriye.

"Işık huzmeleri arasında bir daha dans edemeyecek miyim? Hem uzay gittikçe soğuyor ve soğutuyor bütün zerrelerimi."

Arkasında görececek bir şey kalmayana dek baktı ardına, artık dönemeyeceğini anladığında ilerlediği yöne verdi dikkatini...

Evet, soğuk olan uzayın kendisi değilmiş. Sanırım yeni yıldız oluşumlarına hazırlanan bir gaz bulutunun yakınlarından geçiyorum. Ne garip değil mi? Parlak ışığı ve yakıcı sıcaklığıyla bir yıldız olabilmek için öncelikle soğumak gerekiyor. Soğuşu yaşamadan sıcak bir yıldız olamıyorsunuz.

Çok garip varlıklar şu yıldızlar. Ne kadar küçük olurlarsa o kadar uzun ömürlüler.

Büyüdükçe ömürleri de kısalıyor. Neden büyümek isterler ki bilmem, benim gibi bir gök taşının bile ömrünü daha uzun görüyorlar tüm yıldızlardan. Acaba büyük olmak istesem benim de ömrüm kısalır mı?

Safer, bir karanlık geceyi daha evsiz geçireceğini hatırladı bir anda. Yağmur sularının zamanla yumuşatarak çürütmeye başladığı bankın tahtalarında gezdirdi bir süre ellerini. Üzerine örtecek bir karton bulabilirse şanslı sayacaktı kendini.

İç savaşın getirdiği yıkımlarla tüm ailesini kaybetmişti. Kim bilir belki de adresini şaşırın bir şarapnel parçası onu da alıp götürecekti yıldızlar ülkesinde ailesinin yanına. Ekmek, su gibi bedensel ihtiyaçları yoktu sanki sevgiye ve barışa acıkmıştı Safer.

Güneşin kızıla dönmeye başlayan rengine aldırmadan geçiyordu zaman. Çatlayan ellerinin üzerinden süzülen bir damla kan sızıverdi toprağın sinesine.

Bakalım bu gidiş nereye götürecekti beni. Kendim gibi onlarca uzaya savrulmuş gök taşı varmış meğer. Ooo! Bütün kötülüklerin kaynağı olan bir karanlık cüceye yaklaşıyorum. Ya beni de çekip alırsa karanlık dünyasına. Yoo, onun karanlık bedenini büyütecek bir zerre dahi olmak istemem. Hem baksanıza şunun haline ne kadar da büyümüş kara bedeni. Neyse ki hızlı hareket ediyorum. Böylece çekim alanından da etkilenmeden kurtulacağım ondan. —

Bir de şu kara delikleri sevmiyorum, olur da kendilerine çekerlerse ne olacağımızı hiç kimse bilemiyor. Karanlık yüzünün ardında daha güzel bir evrenin olmadığı kesin. Çaresizler, umutlarını karanlığa bağlasalar da sonuç bu olacak. Karanlık yutup yok edecek onları. Düşünmesi bile ürkütüyor beni. Yakınından bile geçmek istemem.

Olur ya bir gün ben de bir gök cismine karışır ve etrafıma ışık saçabilir hale gelir miyim

bilmem. Başka varlıkları ışığımla aydınlatabilmek, benim gibi her gök taşının hayali bu olsa gerek.

Şu pırıl pırıl parıldayan yıldız mavi rengimi biraz daha aydınlattı sanki. Yörüngesine girip ömrümü onun aydınlığında geçirmek isterdim. Gerçi çevresini saran başka gezegenler de var. Benim varlığımdan haberdar olup çekermi kendine acaba. Umarım buradan da çekip gitmem.

Şu rengi bana benzeyen mavi küre çekiyor sanki beni. Evet, gittikçe yaklaşıyorum ona doğru. Mavi, yeşil ve kahverengi karışımı. Çok güzel, benim bir parçam gibi canlılığını besliyor.

İçim ısındı sanki farklı renkler olduğu gibi farklı sesler ve varlıklar da var üzerinde. Işık huzmelerinin ve halelerinin sıcaklığını hissettirdi bana. Evrenin en güzel yeri burası olabilir mi dersiniz?

İnsan olmalı üzerinde yaşayan hareketli canlılar, çok eski bir taştan duymuştum onları. Demek ben de karşılaşacağım onlarla.

Ama yolunda gitmeyen bir şeyler var sanki. Gittikçe daha çok ısınıyorum ve küçük parçalar kaybediyorum acı çekerek bedenimden.

Gezegen üzerindeki bu parlamalar ve ateş saçan patlamalar da ne? Yoksa insanlar mı

buna sebep? Nasıl olur böyle bir şey. Kendi kendilerini nasıl yok edebilir insanlar.

Safer bir süre yıldızları ve kutup yıldızını seyrettikten sonra daldığı derin hülyalardan uyanarak iç geçirdi.

"Ah!" dedi. "Ah, şu insanlar kutup yıldızı Polaris'ten örnek alsalar da tekrar baksalar dünyaya. O, yerinde sabit durdukça tüm yıldızlar çevresinde birer pervane gibi dönüyorlar. Ve hiçbir yıldız onun kadar yol göstermiyor bizlere."

Sağ elinin işaret parmağını kutup yıldızına çeviren Safer aynı anda bir yıldız kaymasına şahit oluyor ve heyecanla gözlerini açabildiği kadar açarak:

"Bitsin bu savaşlar, anasız, babasız kalmasınlar, hiçbir çocuğun kalbi yanmasın bu gök taşı gibi..." diyordu gözlerinden süzülen yaşları silerken.

Of, bedenimi saran ateş, bir yıldıza mı dönüştürüyorsun beni yoksa yakıp yok mu edeceksin bedenimi.

İnsanlar kendi kinleriyle birbirini yokerken beni de yakan kahrım olmalı. Bu kinin cezası mı yoksa beni saran ateş. Paramparça ufalanıyor ve yanarak yok oluyorum gittikçe...

"BİR GÜN YAZMAYI ÖĞRENMiŞ OLMAYI ASLA İSTEMEDİĞİM DOĞRUDUR."

Sonay KARASU

Kendi kendimle olan sınırsız bir sohbeti benim için yazmak, algılayabildiğim kadar üretebiliyor, konuşabiliyor ve suskunluklarımı da yazıyordum. Bir gün bunu iyi yapabildiğimi düşünmek ise artık yapamayacağım anlamına geliyordu benim için... Gördüğümü, duyduğumu, okuduğumu ve en önemlisi ne hissettiğimi tekrar benliğimde harmanlayabilmeyi öğretiyordu bana harfler...

Uzun ve keyifli bir yolculuktan yani, bunu yaşayamamak olduğum yere sabitlenmek gibi bir kısır döngüyü getirirdi hayatıma... Yazma konusunda hep acemi kalmak, daha iyisini yazmaya çabalayarak uzunca seyahatlere çıkmak gibi adeta, başka iklimlerde, başka dünyaları keşfetmenin heyecanı ile kaleme yaren olmak. Dünyanın bütün kitaplarını okumak, çocukların gözlerinde kaybolmak, bir çınar ağacına yaslanıp başından geçenleri dinlemek... Ve milyonlarca bulutu göğsüme doldurup kendimi maviye uğurlamak. Düşünmüş, kurgulanmış, planlanmış ve altına ben hariç herkesin imza attığı bu ömürde bırakın iyi yazmayı öğrenmeyim kalemdaşlar... Öğrendiğim dediğim gün asla bir daha yazmayacağım dediğim gündür. Kalem artık kırılmıştır.

Asla evcilleştirilmemiş bir hevesin yuları ellerime mor halkalar oluşturunca kadar iyi yazmamalıyım. Geveze bir yaratık karnımın içinden uzatıyor kollarını, sonra gırtlığıma oturmuş parmak izlerine rastlıyorum. Tam da bir şeyi anlatasım varken, ağzım kanadı kırık bir kuş oluveriyor. Bir de bakmışım mevsim kış, kuşlar için göç vakti... Tüh diyorum yazacaklarım kaldı başka bahara... Harflerim benim en umutlu siyah nakışlarım, bazen de en beyaz haykırışlarım...

Sustukça kötü yazıyorum. Ölene kadar susmalıyım

Türk edebiyatına Faust'tan bakmak

Osman SELÇUK

İki yüz yıla yakın zamandır edebiyatımızın ortaya koyduğu çaba Bihruz Bey'in olumsuzluklarını ortadan kaldıracabilecek bir birikim sağlamanın ötesine geçememiştir. Bu çabanın içine Nobel kazanmış romancımız olan Orhan Pamuk dâhil etmek ne kadar güçtür biliyoruz. Onun eserlerini bir kenara korsak diyebiliriz ki; niçin batılılaşmadığımızı iki yüz yıldır anlatıp duruyoruz. Bu konuyu yeterince eskitmedik mi? Artık topyekûn edebiyatımızın bu toplumun ve bütün bir insanlığın ufkuna yeni yeni olmasa bile eskimeyecek insani değerlerin gelecek yansımalarını konu edinmesi zamanı gelmiştir.

Edebiyatımız araba sevdasına vazgeçebilmelidir. Edebiyatımızın okumaları da Periveş'e güzel aşk sözcükleri bulmak için sayfa karıştırma ötesinde bir idrake yönelmeli. Ciddiyetle okunmalı. Evrenin ve insanlığın gidiş istikametine yönelterek kendini derin okunmalı derin yazmalı. Bilginin baştan çıkarıcılığı dönemi bu kadar uzun sürmemeli.

Goethe ikiyüz yıl önce yaşamış gerçek bir hayatın kırıntılarından dev bir eser ve tükenilirliği ondan da uzun sürecek bir düşünce bırakırken bizim kendi derinliklerimizden eski ve yeni okumalarla yaratabildiğimiz ciddi mesajımız olamaması acı değil mi? Dünya edebiyatında pek çok kişi Faust'u konu edinmiş ama kimse Goethe'e düzeyine taşıyamamıştır.

Dünyayı bir arada tutan şeyin ortaçağdan yeniçağa geçerken değişimi iyi okuyan Goethe ortaçağa yaptığı sorgulamalarını yeniçağın Tanrısına karşı da yapmış bu sorgulamaları onun büyük bir eser meydana getirmesini sağlamıştır. Para hükmünü gelecek yüz yıllar için bitirmiştir. Faust'tan hareketle bu noktada söyleyecek sözlerimiz ve yüzyıllar ötesine yakacağımız insanlığı aydınlatan meşalemiz mutlaka ama mutlaka olmalıdır. Helena'nın güzelliğinden gözlerimizi biz alamadıkça 'zaman dur geçme' desek te zaman geçip gitmektedir.

Gözlerimizi Helena'nın gözlerinden çekip insanlığın ıstıraplarına çevirmeliyiz. Bu insanlık ancak iyi bildiğimiz insanlar olabilir. Şehrimizden, kasabamızdan, köyümüzden, mahallemizden, sokağımızdan, evimizden birileri. Mehmet amcanın derdini, Hatça ninenin elemelerin, korkularını, acılarını anlatmak en doğru yöntemdir. Eğer bizim insanımızın kederlerine Afrikalıyı, Asyalıyı, Avrupalıyı ve Amerikalıyı elem duyuramıyorsak yeterince iyi ve yeterince güçlü bir eserden söz edemeyiz. Güzel yazılmış eser her şeyi güzelleştirme gücüne sahiptir.

O zaman diyebiliriz ki 'öyle güzelsin ki hayat' öyle güzelsin ki edebiyat.

Edebiyatımız gençliği ve tazeliği bu gücü Faust gibi içinde barındırıyor tek tesellimiz bu. 'Güzellik ve gençlik şimdilik her şeydir.' 'oysa ümitsizlik bir hiçtir.'

Alaca Aydınlık

Dallar eğri büğrü, yollar toz toprak...
Kuş ışıkla ebabilce, aşıyan sinede...
Düştüğünden beri bağrına hüseyini Kerbela,
Kavrulur kumlar tane tane çöllerde...

Yedi kat derler göklere, yerlere yedi kat;
Mor ipliğe yaslanır bembeyaz bir orkide
Tüllere dolanır gün heyhat
Yedi renk toplanır aşure gününde...

Yediler el ele,
Kırklarsa bir sofrada...
Canlanır heybelerde balık,
Havariler ihanet yarışındadır
Son yemeğinde insanlığın...

Selçuk ŞAMİL

Türkiye Yazarlar Birliği Kitap Tanıtım Günleri

TYB Kayseri Şubesinde aylık olarak düzenlenen Kitap Tanıtım Günlerinde Geçen Ay dört yazar ve dokuz kitap okura tanıtıldı.

TYB Kayseri Şubesinde her ay düzenlenen Kitap Tanıtım Günlerinin Eylül programı 30 Eylül Cumartesi günü saat 13:00 de Yoğun Burç Kültür Merkezinde yapıldı.

Programa **Muhsin İlyas Subaşı**, **Ahmet Sıvacı**, **Metin Soylu** ve **Mehmet Kaşlı**'nın yeni çıkan kitaplarıyla katıldılar. Şair ve Yazar **Muhsin İlyas Subaşı**'nın son aylarda çıkan beş kitabı, **Ahmet Sıvacı**'nın bir şiir ve bir roman olmak üzere iki kitabı, **Mehmet Kaşlı**'nın Aşk ve Şiir isimli Şiir kitabı ile, **Metin Soylu** ise hatıralarıyla köyünü anlattığı "Babam ve Bizimkiler" isimli kitabı konu edinildi. TYB Kayseri Şubesi bu programla kitaba ve kitap okumaya dikkat çekmeye çalışıyor. Bu program her şeyden önce yazar ve şairlerin ilgi göstermesi ile kitabın önemine vurgu yapmak hedefleniyor.

Şair Muhsin İlyas Subaşı'nın "Gezi Notları", "Seyahat Notları", "Böyle Gördüler", "Oğuz'un Altın Sesi", ve "Mülakatları" kitap olarak okura geniş olarak tanıtıldı. Kitap Tanıtım günlerinde konuşma yapan TYB Kayseri Şube Başkanı Selim Tunçbilek yazarın kitaba, Şairin şiir ilgi göstermediğinden yakınlardan, bu yaklaşımlar çerçevesinde okumadan yazma düşüncesi boş bir hayalden öteye geçemez. Şimdi Burada şehrimizdeki tüm yazarların olması gerekirdi. Geçen aylarda kitabını tanıttığımız yazarlar bir sonraki programa ilgi göstermezse ve yazarlar kitap tanıtımlarına alakasız kalırsa gelecek günlerde de kendi kitapları tanıtılırken ilgi beklentileri doğru mudur diye sormak gerekir." dedi.

Ekim Ayı Toplantısı okurlar tarafından olduğu kadar bizim içinde şimdiden merak konusu.

Her kitap tanıtımında acemi kalemler olarak bulunmak arzusundayız.

Yazı Kadromuz

Kim Kimdir :

Mustafa YILMAZ : İlk kez Acemi Kalemler'de yazıyor. Öğrenimine devam ediyor. Sağlıklı olma hevesinde. Şairliği kendine özgü.

Ayşe AKSOY : Acemi Kalemler'le tanışana değin kendini yazar olarak görüyordu. Şimdi ise yalnızca yazar olmadığını iyi biliyor. İçinde bastırılmaz bir çabanın ağırlığını taşıyor.

Erol METİN : Kadronun en emektar ağabeyi daha yaşlılığı yok. Onun için idareci. Derginin dert babası. Ona sadece içimizi dökmüyoruz. Her şeyimiz Ağabeyimiz.

Selim TUNÇBİLEK : Kültür sanat ortamı onu tanıyor. Bizde tanımaya çalışıyoruz. İyi biliriz demek isteriz.

Zehra Meral Konşuk İVECAN : Edebiyat Öğretmeni. Hepimiz onu bizim yanlışlarımızdan sorumlu görüyoruz.

Emine ÇOBAN : Daha süttten kesilmediği rivayet ediliyor. Lisede ilk yılları. Sanırız içimizde usta düşünen iyi bir kurgu ustası. Acemi Kalemler onun ikinci okulu. Ömrü, bahtı güzel ve uzun olsun.

Fatma DAĞLI : Öğretmenimiz bizim. Yakında ustamız dersek şaşırmayın. İyi bir abla... Acemi Kalemler'in kimyasını düzenliyor.

Melike ÇELİK : Fizik okudu. Baktı olmuyor edebiyata merak sardı. İyi çalışmalar ondan sırada bekliyor.

Selçuk ŞAMİL : En gencimiz Emine Çoban'dan sonra geliyor desek yeridir. Bize netten takılmayı seviyor.

Sonay KARASU : Ondan şiir beklerken nesir geldi. Gelecek sayıda şiir olmazsa olmaz. Emine'nin ablası.

Mesut HEKİMHAN : Acemi Kalemlerin Aşık Veyssel'i. Onun görebildiğini kimse göremiyor. Öğretmen abi.

Osman Selçuk : Onunla tanışmak istiyoruz. Size de tanıştıracagız.

Kısacası biz hepimiz ancak bir Acemi Kalemler olabiliyoruz. Bildiğimiz bu. Bilmediğimizi hep birlikte öğreneceğiz.

Acemî Kalemeler

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.

Sahibi : Sevilay Tunçbilek

G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek

Y.İşleri Müdürü: Mehmet Tunçbilek

İdari İşler : Erol Metin

Yazı Kurulu

Mustafa Yılmaz

Fatma Dağlı

Ayşe Aksoy

Melike Çelik

Zehra Meral İvecan

acemikalemlerdersisi@gmail.com

www.siiirvaktidergisi.com

satış : www.kitap-evi.com

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Abone Bedeli: 60 TL. Kurumsal: 100TL

Her ayın birinde abonedeysiz.

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 3 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Aralık - 2017 5TL.

TAŞKIN

*Her gün yeniden açar çiçekler
Gülüşün bir başka dalın bülbülü
Yaşamak, koyu bir gölgedir gerçi
Deniz bazen bir avuç gökyüzü*

*Çerden çöpten demlenir taşkın
Pamuk ipliğinde sıralı tapıncak
Bir türküyü savrulur saçların
Vitrinlerle eskirsin ancak*

*Annen gözlerini tutar turfanda
Çocuk yanınca kalır isyanda!
Kör ebe, sokaklar
Saklanır merhamet
Her gün başka bir limanda*

Burhan KALE

Bu Sayıda :

Burhan KALE - Selim TUNÇBİLEK
Mustafa YILMAZ - Sonay KARASU
Leyla NEHAR - İsmail KARAPINAR
Şadi KOCABAŞ - Mukadder BAŞ - Melike ÇELİK
Meltem EKEN - Fatma DAĞLI - Kurtuluş ÇELEBİ
Zehra Meral KONŞUK İVECAN
Zehra AKKAYA - Emine ÇOBAN

Şadi KOCABAŞ : "Okurlar, iyi
şüri bilirler. Ben şiirlerimi sadece
okurlar için yazıyorum.." (Sayfa: 8)

Biz Bir Aileyiz

İlk iki sayımız beklentimizin üzerinde bir heyecan yarattı. Gösterilen ilgi mutluluk verici. İkinci sayımızı dağıtıma vermeden, ilk sayımızın ikinci baskısını yaptık. Okurun bu sıcak ilgisi kalemimize olan sadakatimizi artırıyor. Türkçemize olan aşkımızı daha da "acemî" kılıyor. Sağ olsunlar. Okura binlerce teşekkürler.

Ulu bir edebiyat çınarının dalları arasına yaptık mütevazı yuvamızı. Kuş misali değerli gördüğümüz her bir anıyı, bilgiyi, erdemi titizlikle taşıdık yuvamıza. Yıkıp dağıtan poyrazlara inat ılık ılık esen meltemlerin gölgesinde demledik ruhumuzu ve biz böylesine sıcak bir yuvada aile olduk. Dalların arasından kimi zaman olgunlaşmadan düşen kimi zaman da rüzgârın savurduğu yapraklardan, yalnızca birlik olarak korunabileceğimizi öğrendik. Edebiyatın edep halinden geldiğini ve nefesimizin "edep" ile güzelleşip yazılarımızın ruhuna üfleneceğini gördük. "Derdi dünya olanın dünya kadar derdi olur" derler ya, biz derdimizi edebiyat bildik; edebimiz kadar edebiyata bulanacağımızı ve edebiyatımız kadar edepli olacağımızı öğrendik.

Ailemiz genişliyor! Acemî Kalemlere ilgi artıyor. Okuru olduğunuz dergimizin yazarı olmak isteğinizi çok yerinde buluyoruz. Her sayımızda sizlerden gelen çalışmalara da yer vereceğiz. Acemî Kalemler okul görevi yapsın istiyoruz.

İnsanlık gittikçe yalnızlaşıyor. Vahşilik ve çığırtkanlık her geçen gün deli imkânlarla kavuşuyor. İnsanın bu çağdaki yalnızlığını gidermek çok zor biliyoruz. Karınca kararınca onun acılarını ve yalnızlıklarını dindirecek bir anlık nefes olmak arzusundayız. Bunu görüyor ve insanın kederini anlıyoruz.

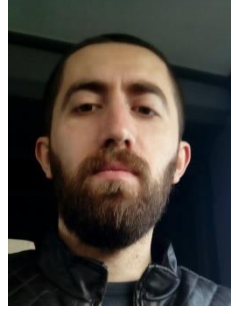
İnsanı anlayan bizi de anlar. Anlayana selam olsun.

Acemî Kalemler

BU YÜZDEN HER GECE BEN, HER GECE, ÜZÜLMÜŞÜM

Mustafa YILMAZ

"Yazmak, bir şeyde başarısız olmanın en iyi yoludur. Bunu biliyorum çünkü her gün başarısız oluyorum" (Fernando Sdrigotti, Yazmanın Lüzumsuzluğu Üzerine)

Yazmasak ölür müyüz veya delirir miyiz? Sanmam. Hem Sait Faik değiliz, hem böyle şeyler yalnızca şiirlerde olur. Delireceksem yazarak da delirebilirim.

Kafamızda buhar gibi uçuşan kavramları, sahneleri, hisleri paylaşmak istediğimizde somutlaştırmak zorunda kalıyoruz. Konuştuğumuz, rüya gördüğümüz dilin sözcüklerine dönüştürmemiz ve deli sayıklamaları olmaması için belirli bir düzen içine sokmamız gerekiyor. Net sınırları olmayan, birbirinin içine dolanmakta olan ve her an hareketine devam eden bu parçaları öncelikle donduruyoruz. Buz kesiyorlar. Ağırlaşıyorlar ve kırılmanlaşıyorlar. Sonra bu köşeli kalıpları kullanarak yuvarlak hatlara sahip, gösterişli, ilham verici binalar ve anıtlar dikmek için didiniyoruz. Hata payı başından belli bir iş bu. Yani aktarımda yaşanacak zayıf için bir yol kazasına falan ihtiyaç yok.

Yazmak böyle bir şey. Peki, felsefesi nedir bu işin? Niye yazıyoruz? Basit; bilinmek için. Hiç kimse tarafından okunmayacak kâğıt parçalarına veya kıyıya köşeye yazdığımız yazılarda bile derinlerde bu arzumuz yatıyor. Hatta bilinç düzeyinde farkında olmasak da yatıyor. Böyle durumlarda, yazdıklarımızı, göksel bir kucak tarafından anlaşılmak fantezisi tetikliyor. Ortada bir durum var ve biz kâğıt üzerinde kayan kalemimizle yapısı ve üyeleri belirsiz bir mahkemeye bir dilekçe dolduruyoruz. Aslına bakarsanız, bu delice çabayla, insanların okuması için iş edip bir şeyler yazmak -yani normal yazarlık- arasında umutsuzluk bakımından pek bir fark yok. Maalesef durum böyle.

Her şeyden önce, bir kral çıplak oyunu hâlihazırda sanatı kuşatmış. Edebiyat da bundan azade değil. Nitelik-bilinirlik ilişkisi çok karmaşık bir denkleme bağlı. Ve bu ilişki hiç de

doğrusal değil. Her şey bir kartopu etkisine bakıyor. Bu zorlu aşamanın bir şekilde aşıldığını düşüsek bile karşımıza başka ve kesinlikle daha büyük bir uçurum çıkıyor: Anlaşılmak. Öyle ya, yola bilinmek arzusunun peşinde çıkmıştık. Dananın kuyruğu kopacak mı? Peşin söyleyelim, kopmayacak. Anlaşılmak bir kızıl elmanın ötesine geçemez yazar için. İster her şeyi tane tane, baygınlık verecek kadar açık anlatsın, isterse insanların hassas yerlerini tetikleyecek iyi planlanmış kapalı cümleler kullansın. Sonuç değişmeyecek. Değişmeyecek çünkü şimdi elma dediğimde zihinde canlanan elma bile kişiye özeldir.

Görüldüğü üzere, samimi bir yazar için, niye yazdığının ve nasıl yazması gerektiğinin peşindeki insan için çok umutlu şeyler söyleyemiyoruz. Zihinde bıraktığı tat anlamında Schopenhauer'in aşk üzerinde söylediklerinden farklı değil. Zaten yazar bunun farkındadır. Ama diğer tarafa baktığımızda, aslında planını faydacılık üzerinden kuran bir yazar için de hava güneşli değil. Onun yaptığı iş, belirli bir plan dâhilinde, inanmadığı ve angarya gördüğü bir işi yapmak ve kendi iç dengesini bozmaktan ibaret. Sürecin sonunda ürün ve geri-dönüş anlamında başarılı olsa da kendinden uzaklaşarak yapabiliyor bunu. Kendini satıyor, sattıkça eriyor.

Yazmanın umutsuz bir iş olduğunu, biraz yumuşatırsak verimsiz bir iş olduğunu görebiliyoruz ama yine de devam ediyoruz. Saçma mı? Hayır. Bir gün öleceğini bilen tek canlı olan insan aklını yitirmeden günlük işlerine devam edebiliyor, hiç ölmeyecekmiş gibi davranabiliyorsa bu niye saçma olsun ki?

YAZMAK, ÖĞRENİLİR Mİ?

Hüseyin ÇERÇİ

Kelime anlamı davranışlarımızda değişiklik oluşturma hali olan öğrenmek, yaratılış gayemiz olsa gerek. Küçücük bir embriyo iken, büyümeyi öğreniyor, hücrelerden dokular, dokulardan organlar, organlardan sistemler oluşturmaya öğrenmiyor muyuz? Yani, yokken var olmayı, yaratılmayı öğrenmiyor muyuz öncelikle?

Dünyanın en güvenli yeri olan ceninde iken yüzmeyi öğrenen bizler, daha doğmadan annemizin ve etrafımızdaki kişilerin sevinçlerini, üzüntülerini ve korkularını yüreğimizde hissetmiyor muyuz? Kim demiş soyut düşünme yaşı ve hayal kurma yaşı ergenlikte başlar diye? Kısım doğru kısım yanlış bir kararı alırken kendi doğrularımızı diğerlerine empoze etmeyi ve düşüncelerimizi sonuna kadar savunmayı da öğreniyoruz. Soyut düşünme yaşı ergenlikte başlar diyenlere kısım katılıyorken diğer taraftan sevgi, üzüntü ve korkunun somut bir kavram mı olduğunu sormak istiyorum? Neyse bu bahsi fazla uzatmaya gerek yok sanırım, meseleleri tartışmamaları doğru zamanda kesmesini de elbet öğreniyoruz.

Koruyucu mekânımızda elimizi, ayağımızı ve diğer organlarımızı keşfediyor ve kullanmak istiyoruz. Her ne kadar da en güvenli yerlerden birinde bulunuyor olsak da bizim için olmazsa olmaz olan özgürlüğe kavuşmak, özgürlüğümüzün tadını çıkarmak istiyoruz. Ve

öğreniyoruz. Öğrenmenin davranış değişikliği olduğunu bir kez daha tekrar etmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Yani: “Küçücük çocuk nasıl olur da ruhun varlığını bilir?” diyebilirsiniz. Bense size hissetmek ve yaşamının zevkinin de öğrenildiğini, bunun da bebeğin daha doğmadan başladığını söyleyebilirim. Henüz yeni kendini keşfeden ufaklık elleri ve ayakları ile annesinin rahminin kapısını ara sıra çalar ve: “Artık dışarı çıkmaya hazırım ve özgür kalmak istiyorum.” der. Bizlerse bunun sadece ufak bir tekmeleme olduğunu düşünür ve güler geçeriz. Oysaki içeride bir insan biyolojisi mükemmellikler ve mucizeler eseri yaratılmış ve son halini almıştır. Beden elbisesini giyen ruh ise sabır etmeyi öğrenmiş öğrenmesine de yavaş yavaş zamanın geldiğini kapıya vurarak haber vermektedir.

Annenin ve etrafındakilerinin tekmeleme ile haberdar olmasının sevincine karşılık içerideki ufaklık, gülümseme ile karşılık vermesini de öğrenir. Sonra doğmasını, doğumdan sonra dünyaya gözlerini açmasını ve daha henüz yeni tanışmasına rağmen dünyanın zorluklarını ve yalanlarını ruhunda hissetmesini öğrenir. İçeride gülümsüyorken ve hiç ağlamamışken korkudan olsa gerek ağlamasını da ilk saniyelerde öğrenir. Ağlamayı önce şefkatli annenin kucağında olma susturur, sonra vitamin deposu bembeyaz süt nimeti.

Yaşayan her insan yazar elbet, çünkü her insan mükemmeldir. Yazmak için nasıl bir yol izliyorsunuz veya neye yeteneğiniz var bilmiyorum ama başarı için hayal kurmalı, hedefi olmalıdır. Sonrasında ise işin çetrefilli kısmı olan kararlı ve disiplinli bir şekilde çalışmak gerektiği kesindir.

Gözlem yapma öğrenilir, taklitler yapılmaya çalışılır. Organlara hâkimiyet için çalışmalar yapılır, bir iki adım sonra düşüş ve düşüşten sonra pes etmeme öğrenilir. Başarı yakalandığında, ayakları üzerinde durulduğunda sevinç çılgınlıkları atılır. Konuşma öğrenildikten sonra ise merak duygusunu sesli olarak dillendirme öğrenilir. Merak ettiklerini hiç kimsenin yargılamasından korkmaksızın her fırsatta sorar ve öğrenmeye çalışır. Etrafındakiler, her soruya cevap vermeye çalışsalar da bazı soruları yoğunluktan, günlük hayatın verdiği koşuşturmadan vb. gibi sebeplerden ötürü bazen görmemezlikten gelebilirler. Böylece her soruya cevap alamayacağını, bazı soruların cevaplarının kendi çabaları ile öğrenilmesi gerektiğini öğrenir. Sabahın ilk ışıkları ile kalkıp durmadan koşuşturmayı, bilim adamı gibi araştırmayı ve gözlem yapmayı öğrenir. İlerleyen zamanda yavaş yavaş tembelliğe alışıp yorulsa da mevcut potansiyeli bile gelecek adına umut ile bakmasına yeter.

Psikomotor beceriler gelişince; kimimiz eline bir fırça alır, düşüncelerini mükemmel bir şekilde resim olarak yazar; kimimiz çekiç, testere alır harika işçilik çıkarır ve düşüncelerini yaptığı işle yazar; kimimizin elinde sadece bir çekiç vardır, taşa vurur, şekil verir ve bakılması hayran eserler yazar; kimimiz sesi ile kendini ifade eder, düşüncelerini sesle yazar; kimimiz ise elindeki kalemle alfabeyi kullanarak kâğıda yazar.

Yaşayan her insan yazar elbet, çünkü her insan mükemmeldir. Yazmak için nasıl bir yol izliyorsunuz veya neye yeteneğiniz var bilmiyorum ama başarı için hayal kurmalı, hedefi olmalıdır. Sonrasında ise işin çetrefilli kısmı olan kararlı ve disiplinli bir şekilde çalışmak gerektiği kesindir. Herhangi bir şey yazarken, bebeklerin yürümek için ne kadar zorluklar çektiğini; yapılan başarısız denemelere rağmen, bıkmadan ve sabırla denemelerine devam ettiklerini aklımızdan çıkarmamakta fayda olsa gerek.

Darağacında Yalnızlık

hayaller üşüyor
cümle rüzgâr nefesiyle
aşk bir vesvese
yalnızlık
gözden süzüldüğünde

başlar ruhumda yağmur
sırılsıklam

zakkum ağaçlarının gölgesinde
yalnızlık yalınayak

sonsuzluğa uzayan bir tuzak
akıp gider zaman
umarsız sırtış

sararmış şiirler
insan fotoğrafları
gönderdin
gömdüm duvarlarıma

şehrin mezar taşı
kaç hayal kurudu
yalnızlık karaborsa

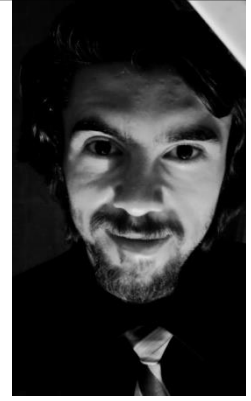
yalnızlık

şairin darağacında

Pekcan PALA

HAYAL KURMAK HERŞEYDİR

Kurtuluş ÇELEBİ

Yıllar önce hayal etmiştim. Bir gün gittiğimde onu bulup onunla tanışmayı çok istiyordum. Bu isteğim nihayete erdi ve sonunda İstanbul'a uçmamla beraber bana edebiyatı sevdiren geçmişe ışık tutan adamın adresine gittim.

Adresini bilsem de kendisinin orda olup olamayacağını bile bilmiyordum. Onun kurduğu müzenin kapısına yaklaştım. Farkında olmadan hayallerimde ve hep resimlerde gördüğüm yerin tam karşısındaydım. İçeri girdim ve uykuya daldım. Evet, bir rüyanın içine girmiştim çoktan. Asıl amacım üstadı aramak fakat bir yandan da müze çok dikkatimi çekiyor. Daha ilk katı gezdim ve hayranlığımı kelimelerle ifade edemedim. Sesine çok aşına olduğumdan dolayı sanki her yerde onun sesini duyar gibiydim. Müzenin tüm pencereleri açık yaz günü olmasından mütevellit bir de üstüne bayram günü olması sebebiyle biraz kalabalık. Sanki her yerde sesini duyar gibiyim dedim ya birden çok yakından duymaya başladım. Müzenin penceresinden aşağı baktığımda onu aşağıda oturup sohbet ederken gördüm. Çok mutlu oldum hemen aşağı inmek istedim. Fakat merdivenleri bulamadım. Kısa bir şaşkınlıktan sonra aşağıya indim ve heyecan başladı. Ona yaklaşırken beni fark etti ve beni çağırdı. Ona olan sevgimi ve hayranlığımı söyledim. Beni yanına oturttu ve nerden geldiğimi sordu. Çok sevecen ve babacan tavırla karşıladı çok mutlu oldum. Ne iş yaptığımı sordu tiyatro dedim. Tebrik etti. Çantamda getirdiğim kitabını imzalarken karşımızda oturan sonradan tanıdığım bir yazar da fotoğrafımızı çekti. Sonra müzeye gelen misafirler de benim gibi aşağı

ğıya gelip ne kadar ehemmiyetli ve olağanüstü bir müze olduğunu dile getiriyorlardı. Sohbet sohbeti açtı. Bana çay ve simit söyledi. Müzenin vazgeçilmez yemeklerindenmiş. Yerken başka insanlar geldi sohbet muhabbet derken aradan bayağı zaman geçti ve ben müzeyi gezmeyi unuttum. Müsaade istedim ve müzenin her katını gezdim. Gezdikten sonra bir kere de ben teşekkür ettim. Sonra; başka insanlar onun ahbabları şairler, ressam, yazarlarla tanıştım. Hala rüyada olduğumu düşünürken ressam olan Can Bey müzenin kâğıt servisinin arkasına Galata kulesini çiziyordu üstada imzalatmak için. Müzede çalışan biri istemiş. Üstat çizilen resmi aldı ve galata kulesini anlatan kanat şiirini yazdı kendi el yazısıyla. Aynı masadaydık ve imzalandıktan sonra resmi bana uzattı. Üzerine baktığımda sevgili Kurtuluş'a yazıyordu. Çok şaşırdım çok da sevindim. Ressam olan hocam biraz bozuldu ama üstat ona tekrar çizmesini rica etti. Kurtuluş ta nereden bizim için gelmiş dedi. Bir kez daha hayran oldum ve ayağa kalkıp sarıldım. Hocam bugün rüyada gibiyim dediğimde rüyadasın zaten dedi. Bu rüya hiç bitmesin derken içimden her güzel şeyin sonu vardır cümlesi de aklımdan çıkmıyordu.

O günden sonra anladım ki mesafeler sadece bahane. Nerde olursak olalım hayaller hep insanın yanında olmalı. Ve ne kadar uzak olduğunu düşünsek de gideceğimiz yer hep bizi bir sonraki hayale taşımalı. Üstat uzak değil yakın. Herkesin sevdiği yazar Sunay Akın...

SESLELER

Melike ÇELİK

Kaç kat derinden geliyor sesler? Yedi kat perdenin ötesinde olan ben miyim, diğerleri mi? Sesler... Uğultu olmaktan sıyrılıp her bir ton yeni bir hüviyet kazanıyor belleğim. Her bir ses; yeni bir kimlikle farklı bir bedende hayat buluyor zihnimde. Akordu bozuk bir müzik aletinden rastgele etrafa dökülüp saçılıyor. En pes perdeden tize ahenksizce geçiş bu; yavaş yavaş şiddetleniyorlar. Aradaki perdeler tek tek kalkıyor sanki. Yedi asırlık uykudan uyanır gibiyim. Sahi, yedi uyur uyandıktan sonra yüzyıllar süren uykularından, ne kadar sürmüştür ayılmaları? Uykunun ağırlığına hapsolmuş bedenleri, kaç yüz bin âlemde salınarak hangi kederleri ve sevinçleri bulamıştır bahtlarına?

Hiçlikten varlığa yolculuk benimkisi. Hiçbir cismani iz taşıyorum. Zaman ve mekân kaybolmuş ortadan. Kaç boyutlu bir evrende yaşıyorum, bilmiyorum. Ve bilmediğim tüm varsayımlarımın üstünü boşlukla kaplıyorum. Yalnızca çok uzaklardan adım adım bana yaklaşan tiz sesler yırtıyor boşluğu ve mevcudiyetimi yalnız onunla idrak edebiliyorum. Hiç olmanın lezzetine varabilmek ne mümkün? Kendimi bildim mi hiçlik de kalmıyor geriye.

- Melek Hanım! Melek Hanım!

Kaç defa seslendiler adımları ve ben kaçını duydum, fark edemiyorum. Bilincimin en kör noktasına saplanıp kaldım. Hesap yapamıyorum, sayılar da yitirmiş olmalı anlamlarını...

Felçli bir hastanın uzviyetinden habersiz yaşaması gibi, hiçbir şey hissetmiyorum. Kafam ile ayaklarım yer değiştirmiş olsa, ondan bile bihaberim.

Her yer mi karanlık ben mi karanlık olduğum

nu varsayıyorum? Bilinmezliğin insan beynindeki tezahürü değil mi karanlıklar? Anlatamadığım, anlamlandıramadığım tüm yokluklarımla karanlığa sığınıyorum. Bu garip yolculukta tek aşınam... Telaşlı gürültüler arasında tanıdık ahenkler arıyorum, bulamıyorum. Tek şahadetim bu sesler. Bir bıçak gibi kesilseler, yine hiçliğin penceresinde kaybolacağım, biliyorum. Hiç olmak... Hiç, olmamak...

Ahşap bir tabut ya da taze toprak kokusunun koynunda kazılmış bir mezar... Soğuk bedeninin sıcak toprakla kavuşmasının ürperişleri... Nerdeyim, buraya nasıl geldim; hatırlamıyorum. Biraz koku alabilsem ya da belki biraz tenimi hissedebilsem, anlayacağım. Zaman ve mekândan münezzehe olmak nasıl bir şeydir? Ölüme kavuşup da kıyameti bekleyenler durumunda mıyım?

- Melek Hanım!

Hiç bilmediğim bir yerde, bilmediğim bir zamanda olabilirim. Hayır, korkmuyorum! Varlığını dahi hissetmediğim kulaklarımı çınlatan bu sese cevap vermeliyim.

- Hhhhhhhh... Hhhhh...

Konuşmak istiyorum ama nefes alamıyorum. Sesim içimde yankılanıyor, kimseye duyuramıyorum. Oysa haykırmak istiyorum: "Nefes alamıyorum!"

Varlıkla yokluk arasındaki ince çizgide kaç saniye tutunabildim ve ben bunu kaç asır bildim, merak ediyorum. Yine telaşlı sesler yükseliyor.

- Hemen bayıltın hastayı, nefes alamıyor!

- Bebeği odaya aldık hocam.

Düşüncelerimin, havası yavaş yavaş boşalan

plastik bir şişe içerisinde ezilişini hissediyorum. Olmayan gözkapaklarım ağırlaşıyor. Dimağım, açılmamış son perdenin arkasından tekrar yedi kat perdenin ötesine yol alırken yalnızca o kelimenin akisleri çınılıyor içimde: "Bebeği"

Doğdu demek... İşte şimdi her şey anlamını yeniden kazanıyor. İçimde filizlenmiş minicik bir hayat dünyaya gözlerini yeni açmışken tutunmalıyım varlığımın en uç noktasından. Her uzanışında elimde kırılan dallara inat yaşamak için bir nedenim var artık. Uçurumun kenarında bir umut beni kavrayacak eli beklerken gözlerimin ağırlığına yeniliyor, karanlığa gömülüyorum...

- Melek... Melek...

Ne kadar zaman sonra, bu sefer tanıdık sesler çağırıyor adımları. İçlerinden annemin ve eşimin sesini tanıyorum. Göz kapaklarımın arasından incecik akan yaşı hissediyorum o an. Evet yaşıyorum... Korkmuyorum anne diye seslenmek istiyorum. Her zamanki gibi yine annemi ben teselli etmeliyim.

Yavaşça aralanıyor gözlerim. Boz bulanık bir dünyadan beni selamlıyor en yakınlarım. O an neler söylüyorum, neler mırıldanıyorum; bilmiyorum. Narkozun etkisi tekrar esir etmeden beni, kucağıma yeni doğmuş ağlayan bir bebeği tutuşturuyorlar.

"Allah'ım ne kadar çirkin bir şey bu!"

Tek beden olarak yattığım masadan, iki beden olarak diriliyoruz.

Zor bir doğum oldu, diyor doktor, neredeyse anneyi kaybediyorduk. Yokluktan varlığa geçiş köprüsünde yalnız değildim. Bu hayat memat yolculuğunda ben mi ona yoldaş oluyorum, o mu bana? Tek bildiğim, sahip olduğum tüm unvanların üstünde yeni bir unvan kazanarak çok daha zor bir hayata başladığım. Kucağımda acemilikle tuttuğum yedi aylık doğmuş bebek en tiz perdeden ağlarken sesi yüreğimde çoğalıyor. Seni hangi kimlikle giydirebilirim diye düşünürken aczimi idrak ediyorum. Hangi ana yapmış ki evladının bahtını? Artık ben de korkuyorum.

SIYAH BEYAZ BİR FİLM

Siyah beyaz film gibiydi
Çocukluğum

Anadolu'da köyde
Yokluk, sefalet içinde.

Başrollerde hep babam
Deli dolu bir adam.

Annem, kardeşlerim, ben
Figüran.

Rol gereği bizleri döverdi
Söverdi babam.

Dışında zerdali dalı dik
İçime kırılırdım.

Annem melek rolünde
Kanatları kubbe.

En çok babamın
Vurduğu yerleri öperdi.

Acılarım dinerdi.

Erol METİN

MUHSİN İLYAS SUBAŞI: “TÜRK EDEBİYATINI BESLEYEN ANA DAMAR YEREL EDEBİYATTIR.”

“Türk Edebiyatı’nı besleyen ana damar yerel edebiyattır. Çünkü yerelin. Kazanç hanesinde ‘para’ dediğimiz o putun cazibesi yoktur. Edebiyatın rant sayfalarında yer almazlar. Yereldeki şair ve yazarlar hep hasbi bakarlar edebiyata, hesabi değil. Edebiyat tarihine de bakarsanız, geçmişte yerel kalemlerin kendilerini Anadolu irfanından besleyerek genel edebiyat içerisinde yer aldıklarını görürsünüz.”

Yerel edebi hareketliliğin güncel edebiyatla ilişkisini nasıl görüyorsunuz? Bu konuda acemî kalemlere önerilerinizi neler olabilir?

Türk Edebiyatını besleyen ana damar yerel edebiyattır. Çünkü yerelin kazanç hanesinde ‘para’ dediğimiz o putun cazibesi yoktur. Edebiyatın rant sayfalarında yer almazlar. Yereldeki şair ve yazarlar hep hasbi bakarlar edebiyata, hesabi değil. Edebiyat tarihine de bakarsanız, geçmişte yerel kalemlerin kendilerini Anadolu irfanından besleyerek genel edebiyat içerisinde yer aldıklarını görürsünüz. “Acemî Kalem”e gelince, ben şahsen ilk sayınızdaki intibaımdan hareket ederek söylüyorum bunu: Pek de acemî görmüyorum sizi. Edebiyatta tevazuun sınırı bellidir. Onu aştığınız zaman mezellete dönüşür. Bu bakımdan, ismen mütevazı olsanız da, eserlerinizle iddialısınız gibi geldi bana. Sanırım Türkiye Yazarlar Birliği’nin Yazar Okulu ve Selim Tunçbilek size çok şeyler kazandırdı. Çünkü siz çırak değil kalfa olarak başladınız bu işe. Bence takdir edilen, daha doğrusu gelecek açısından güven veren tarafınız da burasıdır. Umarım, işin içine enaniyet girip sizi parçalamasın. Tahrikler olabilir, onlara kapılmadan birbirinize merdiven olursanız iyi yerlere gelirsiniz. Ben bu umudu taşıyarak sizi kutluyor ve başarıları olmanızı diliyorum.

Eserlerinizden bakınca geldiğiniz yeri ve edebi konunuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Edebiyatta her zaman aktif olmak insanı ayakta tutar. Bu alan öylesine bir yapıya sahip ki, kendi gündeminizi kendiniz oluşturmadıkça yol alanız mümkün değildir. Bakın gelecekte çok örneklerini görecekseniz: Herhangi biriniz, bir ya da biraz eser yayınlayıp biraz öne çıktığınızda arkadaşları-

nızdan bazıları merdiven olmayacak, bu defa prangaya dönüşeceklerdir. Bu biraz fitratın, biraz da onu kontrole alamayan hırsın gereğidir. Edebiyatçı başkalarıyla değil, kendisiyle yarışır, ‘ben bugün düne göre neredeyim’ diyebilirse ileri gider. ‘Geldiğiniz yeri’ meselesine gelince, geldiğim yeri pek yeterli bulmuyorum. Edebiyat bir çevre işidir. Anadolu’da böyle bir çevre oluşturmak çok zordur. İnsanlar kendilerinden başkasını görmüyor. Bakınız, bu şehirde üniversite kurulması için geçmişte çok yazılar yazdım. Üniversite kuruldu, Edebiyat Fakültesi de açıldı. Buradaki hocaların çoğu da şahsi dostluğa dayanan yakınlığımız olmasına rağmen, benim hakkımda, sağ olsun; Bekir Oğuzbaşaran’ın dışında, kimse bir mezuniyet tezi bile vermedi. Hiçbiri eserlerim hakkında bir yazı bile yazmadı. Atatürk Üniversitesi’nden şahsen tanışıklığımız bile olmayan bir hocamız, sağ olsunlar: Prof. Dr. Erdoğan Erbay, öğrencisi Esra Kürüm aracılığıyla bizi Doktora Tezi’nde değerlendirdi. Buradaki dostlarımızdan herhangi birisi bile öğrencilerine kitaplarımızdan tavsiye etmediler. Edebiyatımızın konumunu da bu cevabın içerisinde bulabilirsiniz herhalde.

Ülkemizdeki okur durumunu özellikle edebiyat dergileri bağlamında nasıl görüyorsunuz? Asalet okurun yitik malı halini mi aldı?

Bu işin asaleti bile kalmadı. Türk insanı okumayan diplomalılar sürüsüne dönüşmek üzere. Kültür Bakanlığının yaptığı değerlendirmelere göre, ‘Türkiye’de insanımız, günde 6 saatini televizyona, 3 saatini internete, bir dakikasını, evet yanlış değil, sadece bir dakikasını da okumaya ayırıyor.’ Biz böyle bir avuç yüreğin içinde yer alıyoruz. Edebi-

yat dergilerine gelince, üç-beş önemli dergiyi bu anlayışın dışında tutarsak herkes kendi kompartımanında, kendine paralel çalışma yapanlara bakıyor. Dondurulmuş bir kalıplaşma, daha açığı bir klikleşme var. Cemaat kültürü açısından bakarsak, sağı da, solu da kendi cemaatine hitap ediyor. Yazan da, yayınlayan da, alan da bu dar çemberin içinde dönüp duruyor.

Hocam siz birçok alanda eser vermiş bir değerli kalemsiniz. Eserlerinizi önem sırasına korsanız sizin açınızdan gelecekte nasıl anılmayı istersiniz.

Bu işe şiirle başladım, hala şiir yazıp yayınlamaya da devam ediyorum. Ancak, ülkemizin kültür değerleriyle de yakından ilgiliyim. Eserlerimin dörtte üçü de kültür alanındadır. Bu bakımdan kendime keyfiyet gömleği biçmek biraz erken ve hatta biraz da ukalalık olur. En büyük hakem zamandır. Gelecek kuşaklara bırakacağımız kültür mirası bizim nasıl anılmamız gerektiğini gösterir herhalde?

Hocam son zamanlarda neredeyse bir derlenip toparlanma çalışmalarına tanık oluyoruz sizde. Tüm yazılarınızı kitaplaştırdınız ve beş yeni kitap çıktı. Bu telaş neden, okuru bir yolculuğa mı hazırlıyorsunuz?

50 yılı aşkın bir edebiyat hayatı içerisindeki malzememi toplayıp kendi bohçamı bir yerlere koyabilmek için olmasa bile, bizimle ilgili çalışmalar yapanlar, gelecekte malzeme bulmakta zorluk çekebilirler, onlar için derli toplu bir emanet olsun diye düşündüm. Bu benim fikri mirasımdır. Bakın, benimle ilgili beş değişik üniversitede mezuniyet, bir de doktora tezi yapıldı. Hemen hepsinin temel sıkıntısı yazdıklarımı arayıp bulabilmekte düğümlendi. Ben kendilerine ne kadar malzeme gönderbildimse o kadarıyla yetindiler. Bizim üniversitelerimiz bu işe, öğrenci daha ilk sınıfındayken yönlendirilmiyor, mezun olacağı yılda konu verildiği için tanımadığı, bilmediği bir adamın malzemesini bulmakta problem yaşıyorlar. Hiç olmazsa onu ortadan kaldırayım istedim. Gezdiğim, şiir ve edebiyat programlarına katıldığım hatıralarımı **“Gezi Notları”** adıyla, Konuşmalarım oldukça fazladır, benimle yapılan mülakatları, **“İnandığım Gibi”** adıyla, Konferans ve tebliğlerimi **“Aydınlığa Çağ”** adıyla, Necip Fazıl hakkında yazdıklarımı, **“Oğuzun Altın Sesi”** adıyla ve roman konusundaki düşüncelerimi de **“Roman Üzerine Notlar”** adıyla kitaplaştırdım. Bu konu söylediğiniz beş eserle sınırlı kal-

mayacak, Arkasından hakkımda yazılanları da **“Böyle Gördüler”** adıyla neşredeceğim. Ki, önemlisi de bunlardır. Çünkü bu elli yıl içerisinde kimler size hangi cephen baktılar. *‘Dün onlar ne söyledi, bugün ben ne söyleyebilirim?’* diyecek insanlar için bu önemli bir hareket noktası olacaktır sanırım.

Bu anlattıklarınıza ilave edecekleriniz olabilir mi?

Aslında sizlerle saatlerce konuşsak söz bitmez. Çünkü çok dertliyiz. Bakınız, toplum da korkunç bir kültürel erozyon var. Batılı artistlerin çıkartma resimlerini toplayan çocuklarımız, Yunus’u bilmiyor, Baki’yi, Sinan’ı, Akif’i, Karacaoğlu’nu bilmiyor. Batılı firmalardan, şehirlerin hatta sloganlaştırılmış sözlerinin basılı tişörtlerini giyen insanımızın kendi değerlerinden haberi yok. Caddelere bakın, bize ihanet eden ülkelerin mallarının reklamından geçilmiyor. Bunlar okumadığımız için ortaya çıkan duyarsızlığımızın sonucudur. Gençlerimiz hedonist bir karaktere doğru sürükleniyor, ‘haz ahlakı’, hızlı bir şekilde yoz kültürü besliyor. Liberal bir topluma dönüştürüyoruz. Bunlar çözümünü bulamadığımız meseleler değil. Edebiyatçılar, ‘edebiyat için edebiyat’, hani eskilerin deyimiyle, ‘sanat için sanat’ değil de ülkemiz ve insanımız için edebiyat ve sanat yapabilirse, bunun önüne geçebiliriz. Değilse, bu fırtına hepimizi bir kuytu çukura hapsedecektir. Sizlere özel olarak söyleyeceğim tek şey; mutlaka çok okuyun, çok okuyun. Evvela kendi değerlerimizi, kendi yazarlarımızın eserlerini, arkasından Batılı önemli isimlerin eserlerini okuyun. Divan Edebiyatı’nı, anlamaya çalışın, Halk Edebiyatı’nı iyi kavrayın. Günümüz edebiyatında temayüz etmiş isimlerin eserlerini mutlaka okuyun. Gelenekten beslenin, ancak o çizgide kalmayın. Bilgi olmadan bu iş yürümez. Hayal ve heyecan günü gelir, çölde su bulamamış dikene dönüşür, hafif rüzgârda da savrulup gider. Edebiyat mezarlığında böyle binlerce isim var. Onlardan birisi de siz olmayın. Edebiyat, ideal ve gayrete dayanır. Onu da kültür besler. Bizim geçmişe dayalı çok zengin kültür birikimimiz var. Günümüzün şairleri eski Türk şiiri örneklerinden başlayarak Ahmet Yesevî’den itibaren temayüz etmiş şairlerimizi yakından tanırlarsa çok şey kazanırlar. İlginize teşekkürler efendim.

Sıcak sohbet için biz teşekkür ederiz Efendim.

IŞIKLARI SÖNDÜRÜN

Fatma DAĞLI

Zülal, her gün olduğu gibi hasret kaldığı günbatımını seyretmek için yeşil banktaki yerini almıştı. Üzerinde ayaklarına kadar uzanan, çok sevdiği, pamuklu beyaz elbisesi vardı. Kumral saçlarını özenle ensesinde toplamıştı. Etkisini hala kaybetmemiş olan güneşten korunmak için, üzeri çiçek desenli ekru şemsiyesini açtı. Meltem esintisi alnında ve boynunda biriken ter damlalarını zarif bir şekilde buharlaştırıyor, tenine huzur verici bir serinlik yayılıyordu. Beyaz bir Labrador olan Kömür, Zülal'in yanı başında duruyor, gözlerini sahibinin gözlerine dikmiş, kuyruğunu sallayarak ayakta bekliyordu. Zülal, köpeğinin tasmaındaki büyük tutacağı çıkarırdı. Artık özgürce hareket edebileceğini anladığı halde oradan uzaklaşmayarak Zülal'in çevresinde neşeli birkaç tur atan Kömür, kıvrak bir hareketle banka sıçradı ve tıslıdayarak güzel sahibinin hemen yanına oturdu. Zülal başını yavaşça sağ tarafa çevirerek kolunu onu yalnız bırakmaya gönlü elvermeyen vefa timsali Kömür'ün boynuna doladı. Yüzüne yayılan sıcak bir gülümsemeyle sadık dostunun beyaz tüylerini okşarken yüreğinin derinliklerinde bir sızı hissetti. Şimdi Kömür'le birlikte aynı tarafa - denizin ufukla birleştiği noktaya- bakıyorlardı. Hatıralarını dev ekranda seyretmek için buradan daha güzel bir sinema perdesi olamazdı. Derin bir iç çekti. İşte film başlıyordu...

Beş yıl önce dinlenmek için geldikleri bir tatil sırasında keşfetmişti bu huzur dolu beldeyi. Büyük şehirlerin kasvetli gürültüsünden ve karmaşasından uzak, sakin bir sahil kasabasıydı burası. Kaldırımı sıfır giriş kapıları olan bir veya iki katlı müstakil evlerin sıralandığı Cennet sokağında dolaşırken, penceresinde satılık ilanı bulunan beyaz boyalı bu köşk yavrusunu ilk gördüğü anda içini sıcak bir

duygu kaplamıştı. Üstelik evin sardunyalar, akşam-sefaları ve hanımelleriyle donatılmış küçük bir arka bahçesi de vardı.

"Bu ev benim olmalı!" diye geçirdi içinden. Hiç vakit kaybetmeden ilanda yazan telefon numarasını aradı. Yaşlıca bir kadına ait olduğu anlaşılan titrek bir ses:

"Buyurunuz efendim" dedi ihtiyatla. Zülal hemen konuya girdi. Kısa bir pazarlığın ardından makul sayılabilecek bir miktarda anlaştılar. Ertesi gün evin yeni sahibi olmuştu bile. Tabii ki o zamanlar bu cenneti andıran kasabaya yerleşebilmesi için önünde uzun yıllar olduğunu düşünüyordu. İyi bir kariyeri vardı. Okul sıralarından beri tanıdığı Nejat'la olan arkadaşlıkları romantik bir ilişkiye dönüşmüştü. Mutluydu. Her şey yolunda görünüyordu. Ah bir de arada sırada başına musallat olan migreni olmasaydı... Bu aralar nöbetleri biraz sıklaşmış, sanki şiddetini de artırmıştı. Tatil dönüşü yeniden muayene olmuştu. Analiz sonuçlarını inceleyen nöroloğun alındaki çizgiler derinleştikçe derinleşmiş, ince dudakları aşağıya doğru kıvrılmıştı. Zülal karşısındaki buruşuk yüzün her kıvrımında içini rahatlatacak bir kırıldanış arıyordu. Kır saçlı doktor burnunun ucuna yerleştirdiği gözlüğünün üstünden bakarak derin bir nefes aldı:

"Maalesef sadece migren değil. Nöbetlerinizin sıklaşmasının, ışık parıldamalarına eşlik eden uzun süreli göz kararmalarının sebebi beyninize baskı yapan bir kitle. Yani beyin tümörü" dedi. Ardından ekledi:

"Tümörün kanser hücresi içerip içermediğini anlamak için önce biyopsi yapmamız gerekecek. Nasıl bir tedavi izleyeceğimize sonra karar vereceğiz. Yalnız şunu da belirtmeliyim ki ameliyat bazı duyularınızı kaybed.....!!!" Sonrasını algılaya-

mamıştı Zülal. Beyni uğulduyordu sanki.

“Efendim?” dedi. Karşısındaki bu yaşlı adam kimdi? “Ameliyat” diyordu, “risk” diyordu, “felç” diyordu, ne diyordu?” Başı dönüyordu. Seslerin kelimelere yüklediği anlamları kavrayamıyordu. Ölümle yaşam arasındaki o kızıl koridorda olduğunu anladığında beyazlara bürünmüş, karanlığa tutsak hayali canlandı gözlerinde. Yüreğinde bir sıkışma hissetti, nefes almakta zorlanıyordu. Oturduğu sandalyenin kollarından destek alarak güçlkle ayağa kalktı. İçinde kopan fırtınalara inat, sükûn bulmuş efkârli bir tavırla çıktı odadan. Hastanenin bahçesindeki havuzun kenarına ilişti usulca. Titrek elleriyle telefonun tuşlarına dokundu:

“Ben de seni arayacaktım. Ne dedi doktor?” diye sordu Nejat. Zülal:

“Konuşmamız lazım, sana ihtiyacım var” dedi ağlamaklı bir sesle. Yarım saat sonra bir çay bahçesinde buluştular. Zülal olanları anlattı. Nejat gözlerini yere dikmiş, elindeki anahtarla oynuyordu. Hissettiği şey üzüntüden daha çok samimiyetsiz bir rahatsızlığı andırıyordu. Bir süre sessizce oturdular. Nejat’ın ağzını bıçak açmıyordu. Yaşanacak olan bu zorlu süreç onu korkutmuş, hayli tedirgin etmişti. Zülal bakışlarını sevdiği adamın yüzünde umutla gezdirdi. Ama diğerkâmlıktan eser yoktu. O an içinde -ikisini birbirine bağlayan- bir şey koptu sanki. Zümrüt yeşili gözlerinden bulutlar geçti birden. Oysaki onun derdiyle dertlenmesini, acısını kalbinin derinliklerinde hissetmesini beklerdi. Yavaşça doğruldu.

“Gidelim” dedi. Yol boyunca tek kelime etmediler. Zülal arabadan inerken Nejat:

“Çok üzgünüm, ne diyeceğimi bilemiyorum. Biraz dinlenmek sana iyi gelecektir. Yarın görüşürüz” dedi gözlerini kaçırarak. Zülal başını “olur” anlamında salladı, düşünceli bir tavırla arabadan indi. Sevdiği adam bir korkak mıydı? Karşılaştıkları ilk zorlukta hemen kaçmayı mı tercih edecekti? Kendisine inanmıyordu. Nasıl bu kadar yanılmış olabilirdi? Hayal kırıkları kalbine batıyor, içinde tüm benliğini alev alev saran bir ateş yanıyordu sanki. Odasına girer girmez yorgun bedenini yatağa bıraktı. Her şeyi unutmak istiyordu. Açık olan pencereden içeri sızan rüzgârın tül perdede oluşturduğu dalgalanmaları izlerken uyuyakaldı.

O günden sonra Nejat’ın aramaları giderek azalmış, aralarına sanki buzdan duvarlar girmişti. Nejat’ta artık herkes gibi olmuştu. Öyle uzaktan,

DİRİLİŞ

Uçurtma ucunda dalın,
Boynunda çocukluk halin...
Al bir kiraz al dercesine uzanır,
Soğursun kiraza belki de
Dalından koparsa için acır...
Suların daveti gizli ve sessizdir,
Dalgalar çırpınır mütemadiyen,
Ak köpüklerle temizlenmez ki dünya...
Yine de denemeye değer...

Akşam korkularla gelir,
Kurulur karanlık başköşeye...
Sevgiden doğar ışık,
Yaşamak duymaktır...
İnsan sağırdır oysa
Geceye saklanır bir başına,
Yapayalnız şehirlerde,
Alnından öper yağmur,
Denizin tükendiği yerlerde...
Şafağa sarılır gözyaşları,
Beyazın her renkten alacağı vardır...

Süzülür kederli zamanlar,
Bir deri bir kemik
Anadan doğmadır gökyüzü
En kıymetli meta toprak bir avuç
Kan revan tükeniş...

Selçuk ŞAMİL

uzaktan işte... Nejat Zülal'in beynindeki tümörün bir tasma gibi boynuna dolandığını hissetmiş - zincirlerini koparmış bir canlı edasıyla- adeta kendisini tutsak edeceğini düşündüğü bir hayatı paylaşmaktan kaçmıştı. Ailesinin Zülal'e verdiği destek içindeki burkulmaya engel olamıyordu. Yanılgının yüreğinde açtığı yara hiç kapanmayacak gibiydi.

Göz kararmaları ve baş ağrıları her gün biraz daha şiddetleniyordu. Artık ameliyattan kaçamayacağını anlamıştı Zülal. Sonunda o gün gelip çatmıştı. Soğuk masada yeşil örtüler altında yapayalnız yatıyordu. Boğazında nefesini tıkayan bir yumru vardı sanki ıslak bakışları tavanı delercesine tek bir noktaya odaklanmıştı. "Vefasız" dedi içinden. "Böyle mi olmalıydı?" Korku filmlerindeki dev örümceklerin gözlerini andıran lambaların yaydığı ışıklar onu inanılmaz derecede rahatsız etmeye başlamıştı. "Söndürün ışıkları" diye bağırdı Zülal. Elini tutarak müşfik bir sesle: "Birazdan derin bir uykuya dalacaksınız" diyen hemşirenin sadece gözlerini görebilmişti. Kara, kapkara gözler... Ameliyat bitmişti. Derinden bir ses geliyordu: "Zülal hanım! Beni duyabiliyor musunuz?" Her yer simsiyahtı. Zülal uzayı andıran bir boşluğun içindeydi sanki. Konuşu-

lanları duyduğuna göre uyanmış olmalıydı. "Lambaları yakın" dedi telaşla. Ama nafile... Artık ışıklar onun için ebediyen sönmüştü. Gerisi sonsuz bir karanlıktı...

Kendi karanlık ama özgür dünyasına çekildiği o andan sonra Zülal bir süre yurt dışında tedaviye devam etmiş, kanseri yenmişti. Orada bir rehber köpek edinmiş ve kimseye muhtaç olmadan yaşamayı öğrendikten sonra bu kasabaya yerleşmişti. Akşamüstleri Kömür' le yaptıkları gezinti sahildeki bu yeşil bankta son bulurdu.

İşte her gün yosun kokularını içine çekerek yeniden izlediği film bugün de bitmiş, gün batmış, perdeler kapanmıştı.

Gözyaşlarına yağmurun eşlik ettiğini anladığında şemsiyesini şefkatle köpeğinin üzerine kaydırıldı. Gerçek sevgiyi, vefayı, dostluğu Kömür' ün sadakatinde bulmuştu. Hüzünle karışık bir huzur doldurdu içini. Otuz beş yaşını doldurduğu bugün - nemli gözlerle kendi siyah ufku bakarken- meşhur şairin dizelerini mırıldandı.

"Gökyüzünün başka rengi de varmış..."

Nobel Edebiyat Ödülü

Nobel Edebiyat Ödülü kime verilecek her yıl merakla beklenir. Bu yıl Nobel Edebiyat Ödülü'nü Japon asıllı İngiliz yazar Kazuo Ishiguro'ya verilmesi ilginç bir yaklaşım oluşturdu. İngilizceye mi verildi yoksa Japon kültürüne mi? Edebiyat özünde kültürler arası yolculuğu süreklilik gösteren bir sanat.

1954 Japonya doğumlu olan yazar, ailesiyle birlikte 6 yaşında İngiltere'ye göç etmiş. Uzak Tepeler (1982), Değişen Dünyada Bir Sanatçı (1986), Günden Kalanlar (1989), Avunamayanlar (1995), Çocukluğumu Ararken (2000), Beni Asla Bırakma (2005), Gömülü Dev (2015) gibi kitapları bulunan yazar ülkemizde daha çok Günden Kalanlar eseriyle tanınıyor.

Kayseri Kitap Fuarı

Kayseri Kitap Fuarı 14-22 Ekim Tarihleri arasında yapıldı. 64 Yazarın söyleşi ve imza ile yer aldığı fuar, okurla kitabın buluşması için önemli bir etkinlik olarak gözüküyor. Dergimiz Genel Yayın Yönetmeni şair Selim Tunçbilek bir söyleşi ile Kayseri Kitap Fuarındaydı. 21. Yüz Yıl Türk Şiiri başlıklı bir söyleşi gerçekleştiren şair önemli tespitlerde bulundu.

Fuarların genel amacı yerel varlık ve değerleri ulusal ve uluslararası dolaşıma taşımak amacı güder. Dünyanın her yerinde bu böyledir. Kayseri Kitap Fuarı yerel yayıncıların ulusala açılması amacı taşımalıdır. Değilse zaten diğer yayınevlerine okurun erişim sorunu yoktur.

Fuara sadece şehrimizden okur akın etmemiş, çevre şehirlerden de ilgi görmüştür. Beş yüz seksen bin kişinin ziyaret ettiği fuar tertip komitesi başta olmak üzere bütün taraflarca başarılı görülmüştür. Fuarın son günleri bu başarılı organizasyonu gölgelemek isteyen kimi odaklar harekete geçmiş, her türlü çırpınışa rağmen başarı gölgelenememiştir.

KUTUP YILDIZININ ÖYKÜSÜ

Emine ÇOBAN

Güneşin batışını beklerken sonsuz boşluğu izliyorum, çok büyük ama aynı zamanda çok dar burası. Karanlık, sessiz, ıssız. Bu koca boşlukta gün bana doğana kadar sevdiğimi hayal edip vuslatımı bekliyorum, o zat-ı şahaneye meftun geçiyor her anım. O dünyadan bana bense bu boşluktan ona bakıyor sessiz sedasız sevgimi ilan ediyorum. Ben, kutup yıldızı tüm benliğimle aşığım Ona ve yüzyıllardır içinde bulunduğum sonsuz boşluktan ona sessiz sedasız haykırıyorum sevgimi. Duyar mı? Belki, hisseder mi? Keşke. Onu düşündükçe içimde hiç var olmayan ama her zerremde hissettiğim kalbim tüm bedenimi parçalarcasına gümbürdüyor, belki de asla dokunamayacağım taştan bedenine dokunma hayali bile içimde güneş patlamalarını kışkırtacak fırtınalar koparıyor. Güzel ama acı veriyor onu sevmek, hayır aslında onu sevmek değil kavuşamayacağımı bilmek acıtıyor, bu soğuk bedenimi.

Yıllar boyu ona atılan her kurşun, burçlarını yıkan her darbe, benim kalbime vurulan bir yumruk oldu, o her zarar gördüğünde ben bu boşlukta bin parçaya bölünmeyi dağılıp yok olmayı diledim ama sen atlattığın onca saldırıya rağmen dimdik ayakta. Keşke beni de o güçlü duvarların ardına alsan beni de şehri koruyup kolladığın gibi korusan. Şimdilerde kolun kanadın bin parçaya bölündü, üzerinden yollar geçiyor, aynı anda bir sürü insana yuva oluyorsun ve sen bu halinde tıpkı bir galaksiye benziyorsun. Ah! Benim galaksim, evrende kendimi en çok ait hissettiğim galaksi sen olmalısın. Ben ise bir kara deliğe düşen göktaşı misali ait olduğum yuvadan uzakta bir başıma kocaman bir boşlukta. Seni ilk gördüğüm an geldi aklıma; arayıştaydım o sıralar, ait olduğum galaksiden bu boşluktan sıkılmıştım, bazen kendi derdimi unutmak için Dünya'yı izlerdim. İnsanların dert saydığı saçma sapan konular, sırf savaşmak birbirlerini öldürmek için ortaya sürdükleri bahaneler bana kendimi unutturdu. Seni gördüğüm günde bir savaşı izliyordum, ortalık kan gölüne dönmüş, her yerden dumanlar yükseliyordu. O an bir top mermisi burçlarından biriyle olan bağı kopardı, senden yükselen feryadı bir ben duydum, duydum ve içim yandı. Sende benim kadar sıkılmıştın ait olduğun yerden, sende benim kadar kurtulmak istiyordun boğuluyordun orada sesiz ama Dünyayı yıkarcasına haykırıışların ve sadece ben duyuyordum seni. İşte o gün anladım seni, biz birbirimizin yarasına merhem olmaya gelmiştik bu evrene baktıkça teselli bulmalıydık birbirimizde. Ucunda yok olmak olsa bile ayrılmamalıyız. Mesafeler engel olmamalı sevgimize, sen dünyanın en güzel yerinde, bense bu sonsuz boşlukta ama hep birbirimizle olmalıyız. Keşke bunları sana anlatmanın bir yolu olsaydı. Dinler miydin beni, yoksa hiçe sayıp burçlarında mı bulurdun teselli? Sahi burçlarını mı severdin yoksa beni mi? İşte ben bu soruların cevaplarını asla öğrenemeyeceğim senden...

Güneş ağır ağır yer değiştiriyor birazdan sana gecenin karanlığı dokunacak. Her zerremde aynı hisle seni kucaklamaya hazırlanıyorum, bedenimde her şey altüst oluyor. Her seferinde sanki seni ilk kez görüyormuşum gibi patlarcasına çarpıyor yüreğim, gittikçe netleşiyorsun evrenin içinde. Hayal ettiğimden bile daha güzelsin; kumrular ürkekçe uçuşuyor etrafında, içinde bir sürü insan var. Hepsi senin üzerine titiyor. Bu halinle dipdirisin. Hiç yaşlanmayacak hep on yedi sinde kalacak çiçeği burnunda canlı diri biri. Asla benim olamayacak belki de çoktan burçlarına sevdalanmıştır birisi. Ben hep seni uzaktan izleyen ürkek bir serçe mi olacağım. Sen, benim farkıma bile varmadan göçüp gideceğim.

Burçlarını seveceksin onların hasretiyle yanacaksın, hal buysa senin burçlarınla aranda ufacık bir yol var ama benim senle aramda koskoca bir evren duruyor. Erciyes'in zirvesinde kalmış bir aşk bizimkisi, ne sen ulaşabilirsin ne de ben. Belki de Sultan Sazlığına gelen kuşlarla ilan etmeliyim sana aşkımı tüm evrene haykırmalı o kuşlar Kutup Yıldızı en parlak değil en âşık yıldız diye çünkü bilmez bilemez insanlar benim ışığımı senden aldığımı. Anlayamazlar böyle bir aşkı. Kayseri olmalıyım tüm benliğimle belki o zaman fark edersin beni. Şimdilik burada durup kendi dilimce sana dualar etmekten başka bir şey gelmiyor elimden, affet bu biçareyi, elinden gelse Yahyalı şelaleleri kadar coşkunun akan bu gönlümü açmaz mıyım sana?

Bu gece şehirde ayrı bir neşe var, meydanının ışıltısı buradan bile gözlerimi kamaştırıyor. Orada olduğumu hayal ediyorum da bazen; insanlar arasında dolaşıp Kapalı Çarşıyı gezerdim mesela çünkü en çok orayı merak ediyorum, esnafla sohbet edip senin surlarının dibinde huzuru dinlemek isterdim. Hunat Hatun medresesinde çay içip medresenin yapıldığı o heyecanlı günleri yâd ederdim ama en çokta senin yanında oturmak isterdim. Sana dokunmanın nasıl bir şey olduğunu öğrenmek isterdim. Herhalde buna dayanamazdım. Hayali bile neredeyse kalbimi yerinden sökecek. En çokta sesleri merak ediyorum. Duvarlarına çarpan rüzgârın sesini, sana fısıldayan çocukların sesini, çarşının sesini... Burada ne hava var ne de ses, sonsuz bir boşluk ve karanlığa hapsolmuş her şey. Gerçi sen burçlarını duyuyorsundur ama ben senin sesini ancak hayal edebiliyorum sevgilim. Bugün sende mutlusun nasılda neşeyle kucaklıyorsun yanına gelen insanları, şehrin ışıkları ayrı bir görkemli gösteriyor seni. Keşke tüm benliğimi geride bırakıp senin o taştan bedenini aydınlatan bir sokak lambası olsam, o zaman sever miydin beni bilmiyorum? Etrafındaki tüm o ışıklarla tıpkı güneşe benziyorsun soğuk, taştan ama aynı zamanda sıcacık bir güneşsin içimi aydınlatan.

Camii Kebir minarelerinden yükselen ezan sesi gecenin hayli ilerlediğini fısıldıyor insanlara, onlarda annesi eve çağırılmış küçük bir çocuk misali dağılıyor sessizce. Yalnızlığı sevmiyorsun biliyorum. Sanki onlara gitmeyin der gibi bakıyorsun. Korkma demek isterdim sana. Korkma yalnız değilsin ben varım. Şehir derin bir uykuya hazırlanıyor. Esnaf, teker teker dükkânlarını kapattı. Meydan tramvayı son seferini tamamladı. Erciyes'in zirvesinden Ali dağının eteklerine oradan Erkilet'in düzlüklerine kadar bütün şehir içimdeki sessizliğe büründü. Gevher Nesibe hatun geldi birden aklıma. Hani şu sevdiği uğruna yataklara düşüp son nefesinde aşkla göçen Selçuklu Melikesi. Onu en iyi ben anlardım o zamanlar. Sevip de kavuşamamak nedir en iyi ben bilirim çünkü. Aşkı için nice dertlinin derdine derman olan o hastaneyi yaptırdığında ona olan saygım daha bir artmıştı, ah ah mekânı cennet olsun tüm aşıkların.

Geceleri her yanını evsizler sarıyor. Sen onlara yuva oluyorsun ve onları şehrin haşin ve acımasız yüzünden koruyorsun tıpkı bir zamanlar bu şehri, koruduğun gibi. Bu şehri koruyan o kollar bir gün beni de korusa kollasa, sarıp sarmalasa nasıl isterim bunu. Bu sonsuz boşlukta seni izlemek yetmiyor artık bana. Ey yar, yakın mıdır vuslatımız? Bir ses ver, bin nefesim feda olsun sana ama artık bekletme bu biçareyi. Burçlarına verme gönlünü gün gelir sevgini hiçe sayıp terk ederler seni ama ben kıyamete kadar seni sevmeye devam edeceğim ve o gün geldiğinde de sana gelir gibi gideceğim bu sessiz boşluktan.

Sabahın ilk ışıklarıyla tüm bedenim sarsılıyor. Tüm sessizliğine ve ilgisizliğine rağmen inatla sana bakmaya devam edeceğim. Taştan bedeninin her zerresini şu minicik kalbime sığdırmaya çalışıyorum. Sabahın ayazıyla titreyen kollarında ezan sesi yankılanıyor. Güneş bir battaniye gibi sarıyor soğuk tenini ve o heybetli bedeninin ansızın kayıyor gözlerimin önünden. İçimde yıllardır oluşan o tanıdık korku ile seni Dünyanın acımasız kollarına bırakıyorum. Hoşça kal kalem, gün bana doğana kadar her zerrem seninle olacak.

PAZAR OLA! DAİMA

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Pazarların; kabalığın hudutlarında dolanıp durmasına rağmen her daim samimiyet sahasına dönen havasını severim. Çünkü görmeyi bilenler için o kargaşanın arasında aslında sandığımızdan çok daha fazla “biz” var.

Modern kültürün, bizi ayakta tutan değişim rüzgârlarına kendini çok da kaptırmayan birkaç kültürel parçamızdan biridir sanırım, bu özel alanlar. Her ne kadar, artık yollara kurulup o günkü trafiği felç etme riski ortadan kaldırılrsa ve belediyeler pazarcıları, onlar için yaptığı, özel alanlara toplasa da genel konsepti aynı kaldı bence. Bunu nereden biliyorum: çünkü hala pazar alışverişi için evden çıktığımda, attığım her adımda, küçülüyorum küçülüyorum. Ta ki; çocukluğumda babamın da dâhil olduğu tastamam ailemle gittiğim o pazarların vaktine sabitlenene kadar. Ne kadar önemli bir şeydi bizim için ki annem üzerlerimizi değiştirir bizi hazırlardı en son kendisi pardösüsünü giyer eşarabını o günlerin fiks ev hanımı- anne görüntüsüne uygun boynunun önünde düğüm atarak bağlar ve çıkmaya hazır olurduk. Gözle görülür bir heyecanla, ablalarımı adeta en önde yürüme yarışı yapardık. Babamın tatlı sert: “Gene Çavuşlar öne geçti!” eleştirisi sanki iltifat almışız gibi hoşumuza giderdi. Hani umursamadığımdan değil; çocuk akıyla, bunun gerçekten güzel bir şey olduğunu sandığımdandı.

Küçük bedenime devasa gelen bir alanda, ortadan kaldırım ile bölünmüş geniş bir caddenin her iki şeridinde de kurulan şenlikli bir panayır alanı gibiydi ve ben o bağırış çağırışı, kargaşayı, eşya, yiyecek ve insan selini hiçbir detayı kaçırmak istemiyormuşçasına deli bir heyecanla takip ederdim. İşte bu yüzden bu yaşımda bile beni tatlı günlere götürebilen pazarları seviyorum.

Normalde, medenileşmememizin göstergelerinden biri olarak algıladığım, sadece alışveriş ilişkisi içinde olduğunuz insanların, size “Hanım abla, yenge vs” tarzında, sanki kırk yıllık ahbabınız gibi senli benli hitaplarından hoşlanmam. Ama pazarlarda bu bile bana önemsiz geliyor hatta “Siz ya da hanımefendi” denilse garipseyeceğim hissine kapılıyorum. Küçüklüğümde beri ön tarafa en güzel meyve sebzeleri dizip arkaya daha düşük kalite olanları koyma alışkanlığı bile devam ediyor. Bu konuda değişen tek şey eskiden pazarcıların “Ayıp ettin şimdi hanım abla! Bizde hile hurda olmaz! Şu pazarı baştanbaşa dolaş, bu kalitede bu fiyata mal bulursan gel yüzüme tükür!” nevinden ikna etme çabaları, günümüzde, arsız bir şekilde “Sana hep güzelini verirsem bana ne kalacak ya da hep iyisini sana verirsem kalanını kime satacağım” açık sözlüğüne dönüşmüş durumda. Bu durumun değişmeyen yönü ise; eve dönüldüğünde, eskiden annemin şimdiyse benim kurduğumuz: “O kadar da baktım hangi ara hangi dere doldurdu bu kötülerini içine” cümlesi. Bence, bu pazarcılar, Sihirbazlardan göz boyama dersleri alıyorlar; yoksa pürdikkat bakmamıza rağmen poşetlere bir iki tane çürüğü nasıl doldurabilirler ki? Gene yaptı yapacağını diyoruz ama bir yanımla da vazgeçemiyoruz. Demek ki bizleri oraya çeken bir sihir var ortamda.

Onlarca gürültü, komik bir tezatla, terapi gibi geliyor insana. Bir tarafta, malının en ucuz ama en kaliteli olduğunu vurgulayanlar; diğer tarafta, ünlülerin bile çaktırmadan gelip kendisinden alışveriş yaptığını iddia eden kıyafet satıcıları; öbür yanda, teşbih sanatının en güzel örneklerini değme edebiyatçılara taş çıkartırcasına vererek malını teşhir edenler benim için halen renkli güzel ve inanılmaz derecede çekici bir dünya! Çünkü eksi ile Gediği ile sevabıyla günahıyla bize ait bir alan kültürümüzün bir parçası ve hiçbir noktasında yapaylık kokmuyor.

Pazarcıların rahat tavırları, pazar müşterilerine de hızla sirayet eder. Öyle ki daha uzun boylu müşterilerden biri arka taraftaki malzeme nasıl diye uzanıp baktıysa yanındakiler tarafından hemen sorguya çekilir: “Güzel mi? Bak sana güvenip alıyorum ona göre” “İyice baktın mı, yoksa bunlar aşağı tarafa da kasayı koyup oradan halleder işi” tarzında, sanki bakan kişi onları da bilgilendirmeye mecburmuş gibi ya da daha önce hiç görmedikleri bu insan kendilerini kandırmayacakmış gibi kurulan teklifsiz cümlelerdir bunlar. Başka bir yanda alışverişini yapan kişi çevredeki teyzeler tarafından itinayla dürtülerek: “Bak hele! Ne kadar diyor kilosuna?” sorusuna her daim maruz kalabilir. Teyzeler tarafından pazarcılar, nasihat arası uyarıdan da nasibini bolca alırlar: “İyice ver evladım. Bah bidaakine gelip senden alırım iyi mi misafirim gelecek bah beni mahcup itme sana da bol bol dua ıderim ha! Benim duam da bedduam da tutar dirler karışmam!” Benim bir kulağım, daima; sanal bir ortam oluşturulmuş, gerçeklikten bir hayli uzak yeni düzen AVM’lerde asla bulamayacağınız, bu tatlılık ve samimiyet bürünmüş sohbetlerdedir. Çünkü bu sohbetler Anadolu’ya has bir samimiyet ve sıcaklık ve yine Anadolu’ya has bir ağızla yoğrulmuş her şeyiyle biz kokan, beğenmiyormuş pozları versek de içten içe sevmekten kendimizi alamadığımız anlarımızı temsil ediyor. Belki de, hani zamanında hiç acımadan, kat karşılığında betonlaşma ilahlarına büyük bir iştahla kurban verdiğimiz mahalle kültürünün özlemini, bir parça da olsa, pazarlardaki ayaküstü sohbetlerle giderdiğimiz için seviyoruzdur oraları kim bilir?

İkişer, üçer katlı evlerin bulunduğu sokağımızın en başındaki ev ‘beş katlı’. Hep o evin damına çıkıp “acaba sokağımız yüksekten nasıl görünüyor” diye hayal ettiğim bir yaz günü arkadaşlarım çağırıyor. Mutfakta yemek yapan annemin cevabını beklemeden “dışarı çıkıyorum” deyip, sokağa fırlıyorum. Arkadaşlarımla ip atlıyoruz, ama aklım hep beş katlı evin damında... “Acaba şu evin damından sokak nasıl görünüyor, biliyor musunuz” diyorum. Onlar hep bir ağızdan “yok” diyorlar. İçlerinden biri “hadi gidip bakalım” diyor. “Hepimiz mi çıkalım” deyip eve doğru koşuyoruz. Çocukluğumuzda evlerin sokak kapılarının açık bulunmasından da yararlanarak birde bakıyorum ki beşinci kata çıkmışız. Hayalimle aramda on basamak, kilitli olmayan bir de kapı var. Tam ilk basamağa ayağım değecek, Nebahat teyze sesinin bütün cırtlaklığıyla “gâvur tohumları, ne arıyorsunuz burada, düşüp başıma bela olacaksınız” diyor. Korkuluksuz merdivenden olabildiğince hızlı inmeye çalışırken, en öndeyim ve kulağımdan yakalanıyorum. “Sensin demek çıbanın başı, bi de Nurhan’ın kızları uslu dirler” diyerek kulağımda güç denemesi yaparken dışarıdan gelen çığlıklarla -sonradan ambulans olduğunu öğrendiğim- tepesinde ışıkları yanan arabanın sesi birbirine karışıyor. Nebahat teyze beni çoktan unutmuş, merdiven camından gördüğümüz olay yerine doğru hızla gidiyor. Sokağa çıkıp evime doğru ilerlerken, “burası önceden de bu kadar kalabalık mıydı?” diye düşünmeden edemiyorum. Sabahtan akşama kadar temizlik yapan titiz Mebrure teyze işini, “şu Marimar’ın sonunu görmeden ölürsem gözüm açık giderim” diyen Canan teyze dizisini bırakıp dışarı çıkmış. Herkes bizim kapı komşumuz olan Hüseyin dedenin evine bakıyor. Ama bir dakika “annem nerde?” Giriş kapısından evimize anne diye bağırlıyorum, cevap gelmiyor. Bizim evin kapısıyla Hüseyin dedenin evinin kapısı arasındaki -sadece benim sığabileceğim- duvara yaslanıyorum. “Annem nerde, bu sokakta neler oluyor, neden bu insanlar hep burada, hiç görmediğim bu araba da ne, neden titriyorum?” İnsanlar Hüseyin dedenin bahçe kapısından içeri bakıyor, ağıtlar hıçkırıklara karışıyor, başımı hafifçe çeviriyorum, her yeri siyahlık kaplıyor. Nisan sonu Mayıs başı, hava olması gerekenden daha güneşli, biz düğüne gitmek için hazırlanıyoruz.

Düğüne giden bir kız çocuğu için hayat gerçekten yaşamaya değerdi. Sanki şehirde kalmamış gibi gidip en uzak köyden gelin getirmemiş olsaydık... Her yolculuğun sonucunda olduğu gibi istifa edip üzerimi batırmısaydım... Salona babamın kucağında ağlayarak girerken, gelini göremeyecek kadar üzgündüm. Annem “bak gelin geldi ağlama, hadi arkadaşlarıyla oyna” diyordu. Gelinle damat alkışlarla içeri girip dansa başladılar, önümde kocaman kusmuk lekesi, saçım karışmış ve burnum kızarmış olarak, kendimi piste attım. Gelin, başına konulmuş kuşla sanki başının üstünde bir baş daha varmış gibi duruyordu. Ama kocaman kollu gelinliği, kıpkırmızı rujuyla yine de her gelin kadar güzeldi. Bütün oyunlara eşlik edip yorgunluktan uyuyakaldım. Gözümü açtığımda annemle babam başucumda konuşuyorlardı. Babam “bir haftadır hasta yatıyor, iyi ki bir şey olmadı, niye gösterdin sanki”, annem “ben gösterdim sanki oynuyordu dışarıda, nerden bilim baktığını, gerçi benim bile aklımdan çıkmıyor”, babam “unutur belki” diyordu. Unuttum bile aslında gelinin köpükler saçılan ağzının kırmızı rujla nasıl görüldüğünü, küçücük olan başının düğünde iki katı büyüklükte olduğunu, unuttum göz kapaklarını kaldırınca beyazı görünen gözlerinin nasıl görüldüğünü, unuttum siyahlaşacak kadar morarmış yüzünün nasıl güldüğünü. Annemin gelini koydukları çarşafın ucundan tutup taşımaya çalıştığını. Unuttum belki de bir hafta önce çocuk olduğumu. Annem “on beş gün oldu yataktan çıkmayalı, hadi arkadaşların çağırıyor, oyna biraz” diyordu. Arkamı dönünce “hadi gidiyoruz senin çıkacağın yok” deyip, beni kucağına aldı. Birlikte beş katlı evin merdivenlerinden çıkmaya başladık, Nebahat teyzenin ziline bastı annem: “Nebahat abla kız damdan aşağı bakmak istiyor, uykusunda sayıkladı, çıksak da bir baksa” diyordu. “Zaten geçen yakaladıydım, çıkak da baksın madem” dedi Nebahat teyze. Annemin kucağında çıktığım beş katlı evin damından baktığım sokağımız eski haline dönmüştü. Kadınlar temizlik yapıyor, adamlar işlerinde, çocuklar büyüyor, anneme sarılıyorum, hayat normale dönüyor.

Acemî Kalemler

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.

Sahibi : Sevilay Tunçbilek

G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek

Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Yazı Kurulu

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı

Ayşe Aksoy - Sonay Karasu

Emine Çoban - Melike Çelik

Zehra Meral İvecan

İdari İşler : Erol Metin

acemikalemlerdersisi@gmail.com

www.siiirvaktidergisi.com

satış : www.kitap-evi.com

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Abone Bedeli: 60TL. Kurumsal:100TL

Her ayın birinde abonedeviz.

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 3 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Aralık - 2017 5TL.

TAŞKIN

*Her gün yeniden açar çiçekler
Gülüştün bir başka dalın bülbülü
Yaşamak, koyu bir gölgedir gerçi
Deniz bazen bir avuç gökyüzü*

*Çerden çöpten demlenir taşkın
Pamuk ipliğinde sıralı tapıncak
Bir türküyü savrulur saçların
Vitrinlerle eskirsin ancak*

*Annen gözlerini tutar turfanda
Çocuk yanınca kalır isyanda!
Kör ebe, sokaklar
Saklanır merhamet
Her gün başka bir limanda*

Burhan KALE

Biz Bir Aileyiz

İlk iki sayımız beklentimizin üzerinde bir heyecan yarattı. Gösterilen ilgi mutluluk verici. İkinci sayımızı dağıtımına vermeden, ilk sayımızın ikinci baskısını yaptık. Okurun bu sıcak ilgisi kalemimize olan sadakatimizi artırıyor. Türkçemize olan aşkımızı daha da "acemi" kılıyor. Sağ olsunlar. Okura binlerce teşekkürler.

Ulu bir edebiyat çınarının dalları arasına yaptık mütevazı yuvamızı. Kuş misali değerli gördüğümüz her bir anıyı, bilgiyi, erdemi titizlikle taşıdık yuvamıza. Yıkıp dağıtan poyrazlara inat ılık ılık esen meltemlerin gölgesinde demledik ruhumuzu ve biz böylesine sıcak bir yuvada aile olduk. Dalların arasından kimi zaman olgunlaşmadan düşen kimi zaman da rüzgârın savurduğu yapraklardan, yalnızca birlik olarak korunabileceğimizi öğrendik. Edebiyatın edep halinden geldiğini ve nefesimizin "edep" ile güzelleşip yazılarımızın ruhuna üfleneceğini gördük. "Derdi dünya olanın dünya kadar derdi olur" derler ya, biz derdimizi edebiyat bildik; edebimiz kadar edebiyata bulanacağımızı ve edebiyatımız kadar edepli olacağımızı öğrendik.

Ailemiz genişliyor! Acemi Kalemlere ilgi artıyor. Okuru olduğunuz dergimizin yazarı olmak isteğinizi çok yerinde buluyoruz. Her sayımızda sizlerden gelen çalışmalara da yer vereceğiz. Acemi Kalemler okul görevi yapsın istiyoruz.

İnsanlık gittikçe yalnızlaşıyor. Vahşilik ve çığırkanlık her geçen gün deli imkânlarla kavuşuyor. İnsanın bu çağdaki yalnızlığını gidermek çok zor biliyoruz. Karınca kararınca onun acılarını ve yalnızlıklarını dindirecek bir anlık nefes olmak arzusundayız. Bunu görüyor ve insanın kederini anlıyoruz.

İnsanı anlayan bizi de anlar. Anlayana selam olsun.

Acemî Kalemler

Bu Sayıda :

Burhan KALE - Selim TUNÇBİLEK

Mustafa YILMAZ - Sonay KARASU

Leyla NEHAR - İsmail KARAPINAR

Şadi KOCABAŞ - Mukadder BAŞ - Melike ÇELİK

Meltem EKEN - Fatma DAĞLI - Kurtuluş ÇELEBİ

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Zehra AKKAYA - Emine ÇOBAN

Şadi KOCABAŞ : "Okurlar, iyi şüri bilirler. Ben şürlerimi sadece okurlar için yazıyorum.." (Sayfa: 8)

NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLLERİ VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Selim TUNÇBİLEK

Bilindiği üzere dünyada edebiyat armağanları içerisinde, en popüler ödüllerin başında Nobel armağanı gelmektedir. İsveç Kraliyet Akademisi tarafından her yıl altı değişik dalda ödül verilmektedir. Bu ödüller; fizik, edebiyat, kimya, tıp, iktisat ve barış alanında verildiği yılın seçkinlerine işaret etmektedir. Verilen bu ödüller içerisinde belki de dünyada en fazla alaka uyandıran alan edebiyat sahasında verilen ödüdür. İlk olarak 2006 yılında Nobel Edebiyat Ödülünü ülkemizin tanınmış romancılarından Orhan Pamuk almıştır. Bu ödül yazarıyla birlikte ülkemize de buruk bir sevinç yaşatmıştır. Ödülün ülkemiz yazarlarından birine verilmiş olmasıyla yaşanan buruklukla ilgili detaylara şimdilik girmeyi doğru bulmuyorum. Zira ödül alanın, zaman içerisinde söylediklerinden ziyade yazdıkları daha kalıcı olacak, ondan da öte 'Türk yazarı' sıfatı her okuyanın hatırladığı en vurguya değer öge olarak kalacaktır.

Dünyada Nobel Ödülleri adıyla bilinen bu armağanlar nasıl verilmeye başlanmış ve niçin verilmektedir?

Adına ödül verilen Alfred Nobel, iflas etmiş bir ailenin çocuğu olarak 1833 'de Stockholm'de dünyaya gelir. Nobel ailesi iflasın ardından 1837'de Finlandiya'ya, oradan da 1842 yılında Rusya'ya göç ederler. St. Petersburg'a yerleşen aile ticaretle uğraşmaya başlar. Baba Nobel, Rus ordusuna silah üretim işine girer. Küçük Alfred Nobel özel öğretmenler tarafından eğitilir. On yedi yaşına geldiğinde beş dili çok iyi konuşma yeteneği kazanır. Fizik ve kimya eğitiminin önemini artmasıyla birlikte onun mühendis olmasını isteyen babasına rağmen O, İngiliz edebiyatına ve şiire ilgi duymaktadır. Kimya mühendisliği eğitimi için iki yıl süreyle çeşitli ülkelere eğitime gider. Paris'te bulunduğu süre içerisinde dönemin ünlü kimyageri T.J. Pelouze'nin laboratuvarında çalışma fırsatı yakalar. Bu arada çok güçlü patlayıcı sıvı olan Nitrogliserin'i keşfeden İtalyan kimyager Ascanio Sobrero ile tanışır. Kırım savaşının sona ermesiyle birlikte Rus ordusu bu aileden silah almayı keser. Gelir kapıları ciddi şekilde kapanır. Böylece aile bir kez daha iflas

eder. Baba Nobel iki oğlunu (Alfred ve Emil) yanına alarak Stockholm'e geri döner.

Alfred Nobel nitrogliserinle ilgili çalışmalarına 1863 yılından itibaren Stockholm'de devam eder. 1864 yılında çalışmalarını yürütürken bir patlama olur Alfred'in kadesi Emil bu patlamada ölür. Kardeşinden hariç üç kişi daha bu patlamada hayatını kaybeder. Çalışmaları yasaklanır. Araştırmalarına devam eden Alfred Nobel 1865 senesinde ilk fabrikasını kurar. Ardından bir süre sonra ikinci fabrikayı da üretime geçirir. Araştırmaları sonucunda dinamit barutunu bulur. Ürettiği patlayıcıların savaşlarda kullanılması sebebiyle şimdiye değin milyonlarca insan hayatını kaybetti. 1896 yılında bir beyin kanaması sonucu Alfred Nobel öldü.

Adına verilen Nobel Ödülü, 27 Kasım 1895 tarihli ve 30 Aralık 1896 tarihinde Stockholm'de açıklanan vasiyetnamesiyle Alfred Nobel tarafından kurulan derneğin verdiği, insanlığa hizmet edenleri ödüllendirmek amacını taşıyan önemli bir ödüdür. Nobel'in bu vasiyeti önceleri büyük tartışma yarattı. Ancak 1900 yılında İsveç hükümetinin Nobel Vakfı'nı kurmasıyla, Nobel Ödülleri düzenli olarak verilmeye başlandı. İlk Nobel Ödülleri 1901 tarihinde verilmeye başlanmıştır. Daha sonra 1968'de İsveç Bankası, Alfred Nobel'in anısına bir ekonomi ödülü vermeyi kararlaştırdı; ödül ilk kez 1969'da verildi. Dolayısıyla beş alanda verilmeye başlanan ödül o günden bu yana verilmektedir. Dünya savaşlarının yaşandığı dönemlerde bu ödüller verilmemiştir. Adına verilen bu ödüllerin kaynağı Alfred Nobel'in buluşunu gerçekleştirdiği, ürettiği ve sattığı patlayıcıların gelirlerinden elde edilen bir fonla sağlanmaktadır. Dolayısıyla bu ödüller her yıl kimin aldığından da öte bir boyutta tartışılmaktadır. Bu ödüllerin verilmesiyle dünyada ilim ve edebiyat sanki ideolojik bir tasnife tutulmaya başlanmıştır. İşin bu boyutu ile verilen ödüller de sorgulanmaya başlanmıştır. Ödül verilen şahısların eserlerinden ziyade verilme gerekçeleri ile birlikte asıl yan siyasi etkenler dikkate şayan bulunmuşlardır.

Özellikle edebiyat sahasında verilen ödüller, yaşadıkları ülkelerde toplumla barışıklık kuramayan ve hatta kimi zaman yaşadıkları topluma sal-

dırgan tavrı sergileyenlere verilmiştir. Ödül bu cephesiyle tartışma yaratırken bir de ödüle layık görülenlerin ödülü reddetme gerekçeleri ile tartışma konusu haline gelmiştir. 1958’de tanınmış yazarı Boris Pesternek’a verilen ödülü Rus vatan-daşlığından atılacağı korkusu ile kendisi tarafından reddedilmek zorunda bırakıldı. 1964 yılında Fransa’dan J. P. Satr’e verilen ödülse dış etkenlerden bağımsız olarak yazar tarafından reddedildi. Ret gerekçesi olarak da yazar; “evinde ödül için yer olmadığını” söyledi. En çok tartışılan isim ise hiç şüphesiz 1953’te Nobel Edebiyat Ödülü’nün sahibi ilan edilen Churchill oldu. Ödül, siyasi ölçütlerle verildiği gerekçesiyle çok fazla eleştiri aldı. Çünkü Winston Churchill’e “yüksek insani değerleri savunan konuşmaları” nedeniyle bu ödül verilmişti. Oysa Churchill’in Birinci Dünya Savaşı sonrasında İngiltere’nin Irak’ı işgali sırasında çıkan ayaklanmaları bastırmak için zehirli gaz kullanılmasını “Uygar olmayan kabilelere karşı zehirli gaz kullanılmasını şiddetle destekliyorum” sözleri büyük yankı uyandırmıştı. Dolayısıyla bu sözlerle de ödül verilmiş oluyordu. Churchill’in derinlikli bir edebi kişiliğinin olmaması ise ayrı bir tartışma konusuydu.

Ödülü aldıktan sonra hiç roman kaleme almayanlar da, ödülünden sonra yazanlar da yazdıklarıyla ve dünya edebiyatında baş tacı edilip hiç ödül verilmeyenler de Nobel Edebiyat Ödüllerinin tartışılan başka yönleriydi. Bizim bu yazımız için asıl ilgilendiğimiz konu ise edebiyat ödülleri dağıtımında ödülleri alanlar tarafından yapılan konuşmalardı. Böylesine önemli bir ödül töreninde, dünyaca ünlü edebiyat adamları nelerden bahsediyorlardı? Dünyada gündem ne iken, Nobel Edebiyat Ödüllerinin gündeminde nelerden bahsediliyordu? Elbette ki verilen ödülün değerini ödül verilen şahsiyetlerin konuşmaları ve filleri de artıracak veya eksiltecektir. Nobel edebiyat konuşmaları ayrıca bütün dünyada ilgi uyandıran metinlerden biri olup merakla beklenmektedir. Ödülün açıklandığı andan itibaren törenin yapılacağı ana kadar geçen süreçte armağanı alan şahsın nelerden bahsedeceği merak konusu olmaktadır. Bu durum konuşmanın önemini daha da artırmaktadır. Nobel konuşmaları her yıl yapılması açısından da bir gelenek ve beklenti oluşturmaktadır. Nobel konuşmaları özü itibarıyla de bir teşekkür konuşmasının ötesinde hem yaza-

rın kendini ifade etme biçimine, hem de dünyadaki yaşanan yakın ve uzak gelişmelere dikkat çekme özellikleri taşımakta, dolayısıyla felsefi derinlikler içermektedir. Bu derinliği sebebiyle daha da ilgi odağı haline gelmekte olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Dünya düşünce çevreleri Nobel konuşmalarını dikkat ve ilgi ile takip etmekte. Görsel ve yazılı dünya basını bu konuşmalara özenli yer ayırmakta, değişik noktaları ile haftalarca tartışılmaktadır. Öncelikle yüzeysel başlayan tartışmalara dünya entelektüel çevrelerin de katılmasıyla fikri derinliği ve genişliği olan boyutlara doğru yol alabilmektedir. Bu yola giren Nobel konuşmaları ise daha çok siyasi metinler olmak zorunda kalıyor. Bundan ötürü konuşmacıyı suçlamak ne derece doğru olur bilemiyorum. İnsanlığın almış olduğu yola işaret eden bu konuşmalar her şeyden önce bir edebiyat konuşmasıdır. Harold Pinter’in kendi eserlerini yaratısı üzerine yaptığı konuşma dünyanın nasıl şekillendiğine ilişkin ipuçlarını zekice verir. Konuşmasını en uzun tutanlardan biridir. Konuşma metninin başlığı önemli midir bilinmez ama son sözü insanlığın aldığı yolla ilgili ilginçtir: “Yitirmekte olduğumuz şey; insan onurudur.” İkazıyla konuşmasını bitirir. Bu ikazla o günden bu yana hangi Nobel konuşmasında insan onuruna temas edilmiş bakma gereği duymak zorunda kalıyoruz. Her şeyden önce insanı yok etmeyi amaçlayan bir buluşun sonucu olan gelirlerle bir ödül veriliyorsa hangi insan onurundan bahsedilebilir? Önce Harold Pinter’in cevaplaması gereken soru bu olmalıydı. Bu soruyu cevaplamadan ödülü alan yazar insan onuruna nasıl bir katkı sunmuştur, araştırılmaya değer bir sorudur.

Bu yıl edebiyat ödülleri altı yaşında ülkesinden göç etmiş bir edebiyatçıya verildi. Nobel Ödüllerinde dilin önemi, yazarın dil kullanımı sürekli vurgulanırken niçin dilin sunduğu imkânların da ne biçimde ödüllendirildiği göz ardı edilir. Bu çerçeveden bakınca kaç dilde Nobel verildiği ayrıca üzerinde durulması gereken merak olarak zihnimizi kurcalamaktadır. Orhan Pamuk ödüllendirilirken “Türkçenin dil olarak ne denli dikkate alındığı” düşünülmesi zorunlu bir soru değil mi?

İNSANIN MEVSİMLERE YAPTIĞI FENÂLIKLAR

Mustafa YILMAZ

- *"Çocukluk heybemi sallayınca; köyde yaz tatili, uzun yaz gecelerinde göğün altında olmak, çam ağaçları altında oturmak gibi şeyler dökülüyor. Sanki bir uyuma gidiyor gibiyim. Ama bu dönemi de kentle eşleştirdiğinde yine elde pek parlak şeyler kalmıyor. Kent, keşiştiği her mevsimi canavar gibi yutup başka bir şey olarak kusuyor. Geriye yönsüz, renksiz, çıkıntısız bir yaşayış kalıyor. Hiçbir mevsim bizi dağları, pınarları, kevenleri, dutları, örümcekleri, tilkileri kuşattığı gibi kuşatmıyor. Yalandan geçip gidiyor yanımızdan."*

Hayat mümkün olan en inşili çıkışlı şekliyle aktı bende. Günlük tutuyor olsam, şimdi elimde, bu iddiamı çürütmeye çalışan konuklara bir açık oturumda sunabileceğim belgelerim olabilirdi. Ama yok böyle elle tutulur bir şey. Dolayısıyla "belgelerle konuşmayacağım". İşin aslı, zamanında çok büyük etkilerle beni ve önümdeki bakir yolu değiştiren pek çok olayı hiç hatırlamıyorum. Bu, birkaç büyük -veya büyük olmadığı halde bazı nedenlerle hafızama kazık çakmış olan cep boy- yol işareti üzerinden disiplinsiz bir yolculuk olacak. Fotoğraf çekirmek için sık sık durulan, kuş görüp peşinden gidilen, net rotalar izlenmeyen bir doğa yürüyüşü diyelim.

İnsanın ve tabiatın doğasını çözebilmek, burada bir örüntü, bir ritim aramak çok kadim bir gelenek. Kişilerin mizacını gök cisimlerinin hareketleriyle ilişkilendirmenin kaç bin yıl öncesine dayandığını bilmiyoruz bile. Burun, kaş, göz üzerinden karaktere dair çıkarımlarda bulunmayı sağlayan genellemeler de hâlâ canlı. Mısırlılar Nil'in taşmasının rastgele olmadığını çözmüş ve bununla bir medeniyet kurmuşlar, malum. Gök cisimlerinin öylece gezinmediklerini çözen adamlar belki Afrika savanlarında yarı-tanrı olabildi. İnsanın rastgele görünen alışveriş eğilimlerinin altındaki iskeleti görebilen iktisatçılar da dünyaya şekil verdiler. Pozitif faydanın ötesinde, elle tutulur bir getirisi olmasa bile görünen akışın altında bir neden ortaya koyabilmek büyük bir haz verir insana. Ömür boyunca merak dürtüsü ve çözme hazzı arasında

mekik dokuruz. Kişinin kendi geçmişine çözümleme amaçlı göz atması, eski sayfaları karıştırması da bundan farksızdır işte. Tatsız bir meseleye dair bile olsa yeni bir bakış bulunduğunda keşif lezzeti alınır.

Ben de kendimi evrenin temel ritimlerine ilistirmek istediğimden belki, böyle sade bir estetik bulmak istediğimden, hayatımdaki inş çıkışları mevsim döngülerine bağlayabilir miyim diye düşünüyorum bazen. Üzerinde çalışılabilecek en basit şablon yaz-kış döngüsü. Sonbaharın klasikleşmiş melankolisi, ilkbahara yüklenen anlam...

Bahardan başlayalım da içimiz açılsın. Gözlerimizi kapatıp o mevsimi düşünüyoruz şimdi. Sahiden o mevsimi mi düşünüyoruz yoksa ilkbahara dair başka yerlerin fotoğraflarını, imajlarını mı? Betonarme binaların dibindeki bir metrelik yeşil bant üzerindeki kıyırık ardıcılardan, refüjde egzozdan şaftı kaymış ve neredeyim ben diye sayıklayan huş ağaçlarından, oda termostatu yirmi küsura ayarlı olduğu için mevsim değişse de hiç değişmeyen ev kıyafetlerinden, bahara dair belki de en somut şey olan vergi taksitinden kurtaramıyorum kendimi. Böylelikle kendimde yakalamaya çalıştığım, küresel veya kozmik ölçekle uyum içindeki o zarif ahengin salakça bir fantezi olduğunu görüyorum. Görmezden geliyorum bir süre daha, Asya irfanına sığınıyorum biraz, ama telefonumun bildirimi ötünce pes ediyorum.

Belki döngünün diğer adımları hâlâ bir şeyler ifade ediyordur bize. Sonbahara hiç el atmıyorum çünkü ucuz edebiyat yeterince el atmış durumda. İskandinavlar kendilerini bu kadar çok asıyorlarsa bu kadar kişinin sonbaharı, dolayısıyla kapalı havaları sevmesi pek inandırıcı gelmiyor zaten. Geçiniz. Yazdan bir şey çıkar sanki. Çocukluk heybemi sallayınca köyde yaz tatili, uzun yaz gecelerinde göğün altında olmak, çam ağaçları altında oturmak gibi şeyler dökülüyor. Sanki bir uyuma gidiyor gibiyim. Ama bu dönemi de kentle eşleştiren yine elde pek parlak şeyler kalmıyor. Kent, kesiştiği her mevsimi canavar gibi yutup başka bir şey olarak kusuyor. Geriye yönsüz, renksiz, çıkıntısız bir yaşayış kalıyor. Hiçbir mevsim bizi dağları, pınarları, kevenleri, dutları, örümcekleri, tilkileri kuşattığı gibi kuşatmıyor. Yalandan geçip gidiyor yanımızdan. Üvey evlat muamelesi görüyoruz. Sonra havadan usul usul süzülüyor bir şeyler ve bir ses geliyor;

*"Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş;
Eşini gâib eyleyen bir kuş / gibi kar"*

Tam da bu işte. İnsanın görmezden gelemeyeceği bir zaman varmış işte hâlâ. Hâlâ üşüyoruz, hâlâ kar tanelerini yok edemedik, hâlâ güneş beyaz zeminde gözlerimizi alıyor, hâlâ hayatımız yavaşlıyor ve aksıyor hatta, hâlâ sakinleşiyoruz tüm doğayla birlikte. Hiçbir şey olmasa, koskoca dağın beyaza boyandığını görüyoruz. Gerçi dağlar sırtına saplanan tellere rağmen az da olsa vahşi kalabilmiş zaten, çok şaşırtıcı değil belki. En azından asfaltla kaplanmamış. Ama yaşamın en beton köşesi bile karla değişiyor. Kaldırımlar, otoparklar, yeşilsiz meydanlar değişiyor. Sanki o granitin altındaki toprak, araya giren onca yabancı katmana rağmen, bin yıl önceki günlere olan özlemini bir parça da olsa giderebiliyor gibi. Ve bu yabancılaşmanın mimarları olan bizler bile bu beyaz manifesto önünde önümüzü ilikliyor (gerçekten ilikliyor hasta olmamak için) ve haşyete kapılıyoruz.

KAYITLARA GEÇSİN LÜTFEN!

Müsaadenizle
Size aşkı anlatayım

Bak nasılsa hepinizin gözünde bilindik acı
Ahlarnız keşkelerinizin sesinde boğulmakta

Farksızım...

Evrensel izdiham bizimkisi
Benim şuramda
Evsiz barksız
Sol kaburgam
ıssız ve yalnız

çingı değil
tutuşma hali hiç değil
Cayır cayır yanmalar

Şiirimin onuncu katından attım kendimi
Kulağımdan sızan kan
kirletti cesedimi
Temiz kalan tek şey
Sesimdeki tını

Başım dönüyor
Kafam da güzel
Tam zamanı
Müsaadenizle
Size aşkı anlatayım

Lal bir fotoğraf
Rengi, uçuk sarı
Ömrümü hafifleten kağıt parçası
Cevapsız sorular, lanet olası
Kendimi bildim bileli
Teninde bir çam kokusu
Ruhumda yanan orman
Kim bilir!
Dağ havası sevmem bundan olmalı

Güneşe selama sebep
Denize hayran
Sana hasret
Göğü yırtan bir illet

Gel diye yalvar.
Gör diye yalvar.
Sev diyen mi var.

Seni özlemenin buruktur tadı
Ağzımın tavanında asılı acı
Yutkunmalarım nasıl da sancılı
Sen adresinde yoksun
Mühim değil
Ben sana adanmış yolcu

Viran kentlerin kıyısında
Biliyorum
Ölmekteyim.

Sonay KARASU

HARFLER VE NOTALAR

Leyla NEHAR

*Hasan Ali Toptaş'ın kaleme aldığı denemelerinin 2007 yılında toplanıp bir araya getirildiği **Harfler ve Notalar** için yalnızca bir kitaptır demek haksızlık olur aslında. Yirmi sekiz denemeden oluşan bu yapıt, bir yazarın yazar olma rehberidir aynı zamanda. Denemecilerin aksine sınırsız ve samimi cümlelerle okurunun kalbine derinden bir yol çizer Hasan Ali Toptaş. Derdi buz dağının üzerinden okurunun zihnini kırbaçlayarak fikirlerini dayatmak değil, yazarlık yolundaki tecrübeleri ile karşındakinin yolunu aydınlatmaktır sadece. Bu sebeple denemeden ziyade her bir satırını söyleşi ya da anı tadında okuruz *Harfler ve Notalar'ın*.*

Yazarın roman ve öykü limanlarına varmadan her okurunun uğraması gereken bir duraktır bu eser. Onun mürekkebinden damlayan kasabasının, dağlarının, ovalarının ve türkülerinin pınar başını buluruz burada. **Kuşlar Yasına Gider**'i okurken biliriz anlattığı kendi babası, kendi çocukluğu ve kendi topraklarıdır. *Harfler ve Notalar* mühürler bu varsayımımızın doğruluğunu ve izleri takip ederek bir hayattan romana akan ırmakta hayatı yeniden kurgulayarak anlatmak gerektiğini öğreniriz edebiyat olması için. Bu sebeple yazar "*Çocukları Küçük Kurşunla Öldürürler Değil mi Anne?*" denemesinde şöyle der: "*Belki bu iki durum, "sokakların hakiki öyküler"le dolup taşıdığına inanan ve gördükleri bir kavgayı, tanıdıkları bir acıyı ya da ihaneti öykü sanan kimselerin gözünde trajik birer öyküdür. Bana göreyse, ne cezaevi müdürünün odasında olup bitenler öyküdür, ne de Srebrenicalı çocuğun ölümü. Bunlar sadece öyküye malzeme olabilirler. Bizim*

içimizi titretecek kadar acı ve anlamlı olmaları edebi açıdan bakıldığında bir şey ifade etmez çünkü öykü olabilmeleri için alıp dile taşımak, düşünsel bir bütünlük kazandırmak, ruh vermek ve anlatı sanatının bugüne dek kazandığı deneyimlerden yararlanarak yeniden kurgulamak gerekir. Dahası, dilsel düzleme taşıırken kelimeler arasındaki akrabalığı düzenlemek, onların yatay duruşlarına su terazisi, dikey duruşlarına çekül tutmak ve kelimelerin oluşturduğu ses bütünlüğünü de ilk harfin sesinden son harften sonraki noktanın sessizliğine kadar bestelemek gerekir."(sy 150)

Hasan Ali Toptaş'a göre, bir yazarın "Ne anlatıyorsun?" sorusuyla karşılaşması kadar can sıkıcı bir durum yoktur, çünkü yazarın ne anlattığı değil nasıl anlattığıdır önemli olan. Bu soru sorulduğunda ise yazar hissiyatını şöyle dile getirir satır aralarında: "Ne zaman bu soruyla karşılaşsam, bir de ben, "acaba hiçbir şey anlatmamış olmak mümkün müdür?" diye sorarım kendime. Doğrusu, hiçbir şey anlatmamış olmayı çok isterdim. Her şeyi ancak o zaman anlatmış olurdum çünkü." (s:103) Öykü ve roman sadece anlatıldığı kadarını değil aynı zamanda anlatılmayanı, gizlenen ya da ima edileni de taşır bedeninde. Görünenden ziyade görünmeyen derinliği kadar anlamlı ve yüce olur. Anlatıcı ne kadar çok açıklama yaparsa anlatısında, o kadar çok çakıl taşı dökmüş olur okuyucusunun yoluna. Bu konuda Hasan Ali Toptaş, Herodotos'un öğüdünü verir bizlere: "*Sevgili çocuklar, hikâye dediğimiz şey kelime kusarak değil, kelime yutarak yazılır."*(s:23) Oysa yazar okuyucu için değil okuyu-

cuya yazmalıdır. Yazdıklarının anlamı ise okuyucunun alabildiğidir ve belki de anlattıkları çoğu zaman metinlerden taşıp başka başka anlamlarda vücut bulur ve bu sayede çok boyutlu bir metin haline gelir. Bu sebeple *“Bana göre, bir metin okunurken kesinlikle yazar aradan çekilmelidir. Yazılırken de okur aradan çekilmelidir.”* (s:109) der *Hasan Ali Toptaş*.

Harfler ve Notalar’da, yazarın Türkçe sancısını duyurur iliklerimize kadar. Onun güzel ruhu, Türkçesi dururken exit kelimesinin dahi tabelalarda yer almasını kaldıramaz. Anlarız o zaman yazarların dilin en yüce emektarları olduğunu ve aynı zamanda ayakta yazabilecek onura sahip olmaları gerektiğini öğreniriz.

Harfler ve Notalar bir romanın nasıl doğup geliştiğinin haritasını koyar önümüze. Yazar *Uykuların Doğusu*’na başlarken kafasında yalnızca bir düşüncesi olduğunu anlatır: *“İnsan gördüğü şeylerin toplamı kadar uyanık, görmediği şeylerin sonsuzluğu kadar uykudadır.”* Bu cümle tetikler bir romanın var olma serüvenini. Yazarın aylar süren ilk cümle sancısına, ardından karakterlerin ete kemiğe bürünmesine, yazarın kimi zaman aklındaki yollardan savrulup yazıyı kederine bırakmasına ve bir romanın nasıl biçim kazandığına şahit oluruz. Mutfak tezgâhında şekil verilen hamuru izlemek onun güzelliğinden bir şey eksiltmez, aksine iştahımızı artırır.

Bir yazarın yazarlık serüveninde en önemli çıkını hiç şüphesiz kendisine akraba bildiği yazarları ve başucu kitaplarıdır. Bir de bunlara ek, hayalindeki kitaplar vardır zihin kütüphanesinde. *Harfler ve Notalar*’ı okurken *Hasan Ali Toptaş*’ın akrabaları ile tanışmak ve hayalindeki kitaplarını tasavvur etmek de haz verir biz okurlarına.

ÖZLEM VE SERZENİŞ

Sarmaşık misali
Sarıp sarmalayan
Benzetmeler kifayetsiz
Bakışların şükür sebebi
İnkâr ne mümkün
Gözlerin çoban yıldızı
Eşsiz
Hudutlarım sende başlar
Sen ki uçsuz coğrafya
Saçların buğday başağı
Emek emek büyüyen
Sitemim hasretimden
Yüreğim arifelerde çocuk.
Ve kimsesizin
Bayram beklemesi kadar buruk
Ya çık ütopyamdan
Sokaklarım ihtilal
Ya al gönlümü sesine bula
Bak gökyüzü benim
Kibir dediğin zırh
Kuşanma!
Gün karanlığı çağırmadan
Akşam olmadan
Ki mehtaba hüznün çalar
Korkarım
Bana güzel günlerden bahset
Hayat anlatamadığım kadar
Hayallerimin üstü toz
Bahçelerime umut ektim
Kış nafile
Var olduğum kadar özgürüm fakat
Varlığın huzurdan sayılsın
Yeter!
Öyle bir gel ki
Utansın tüm gidişler
Ay yarılsın
Gün ağarsın
Ne bileyim
Hiçbir şey anlamlı kalmayın

İsmail KARAPINAR

ŞAİR, ŞADİ KOCABAŞ'LA "KUŞ GÜNLÜKLERİ" ÜZERİNE KONUŞMA

"Okurlar, iyi şiiri bilirler. Ben şiirlerimi sadece okurlar için yazıyorum."

Mukadder BAŞ:

Uzun bir aradan sonra "Kuş Günlükleri" ile girdiniz edebiyat dünyasına. Hayırlı olsun ilk kitabınız. "Kuş Günlükleri" bir şairin çocukluğuyla yüzleşmesi mi, nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şadi KOCABAŞ :

İlk şiirlerini 1982-83 yıllarında yazmış, sonra 2015' e kadar hiçbir şey yazmamış ve 2015' te yeniden yazmaya başlamış biri olarak, ilk (şiir) kitabımı 2016 sonunda yayınladım. Ara verdiğim dönem, edebiyat dışındaki çalışma hayatıma ilişkin bir dönemdi ve işime konsantre olabilmem için sadece işimle ilgilenmem gerekiyordu. Çalışma hayatı, iş ve benzeri konularda elim rahatlayıp da kendimi sadece edebiyata verme imkânını bulduğum 2013' ten itibaren İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde örgün öğrenci olarak ikinci üniversitemi okudum. 2015' ten itibaren de yeniden yazmaya başladım. Bu geçen uzun aranın bana yazma anlamında hiçbir şey kaybettirmedini düşünüyorum. Çünkü bu süreçte hayata, insanlara, olaylara ve kendime bakışım derinleşip gelişti.

İlk kitabım olan ve bir şiiri kitabı olan *Kuş Günlükleri*, çocukluğumla yüzleşme kitabı değil. Kitapta yer alan 25 şiirden 10' unu 20 li yaşlarda, geri kalan 15' ini ise 2015' ten sonra yazdım. İlk gençlik yıllarımda yazdığım şiirleri kitabıma almakta hiçbir sakınca görmedim; çünkü onlar da bana ait. Kitabın bütünü ele alırsak, dünden bugüne benim şiir dilim, imgelem dünyam ve duyarlılıklarımı yeterince ortaya koyan bir kitap olduğunu düşünüyorum.

Mukadder BAŞ:

İmkânsızlık sizin için, yoksulluk üstünüze göre dikilmiş ise akılda güzellik kalmalıysa öykünüz nasıl gülümser sizi?

Şadi KOCABAŞ

Eidola adlı şiirimden bahsediyorsunuz. Bütün diğer şiirlerimde olduğu gibi bu şiirimde de kendini anlatmaktan ibaret olmayan bir şiirim var. Herkesi anlatıyorum aslında. Yani anlatmaya çalışıyorum. Bu şiirde benim kaygılarım, sancılarım, korkularım ve ümitsizliğim ya da hayâllerimi değil bütün bir ülkeyi yani bizim insanımızı ortaya koyuyorum. Yani bu şiirde özne *ben* değil, *biz*. Böyle okunursa daha genişlemiş bir yoruma ulaşır okuyucu.

*" kaybolmanın kozmik başkentlerinde
inan ki gözyaşlarım kafiye olsun değil
ayrık otu gibiyim birleşmiş milletlerin
kirlenilmiş denizlerde bir yosun kadar sayrı"*

Mukadder BAŞ:

Şiirlerinizde belirgin bir biçimde divan şiirine yaslanma var. Buna neden ihtiyaç duyuyorsunuz, hedeflediğiniz serencam ne?

Şadi KOCABAŞ:

Dîvan şiiri de, halk şiiri de, tasavvuf şiiri de bizim kültürümüze ait. O yüzden, hiçbirini yabancıla madım, karşı durmadım. Her birinde mükemmel şairler ve şiirler var. Bugünün şiirini yazarken elbette bugünü öne çıkarmak beklenir. Ben de zaten bugünü işliyorum; ama bu, geçmişe ait kültür birikimimizi inkâr etmemizi, unutmamızı gerektirmez. Kitabımda birebir dîvan şiiri ya da halk şiiri türünde şiire yer vermedim. Okurların kimi şiirlerde o lezzeti bulmasının nedeni daha çok biçimsel benzeşmelerden kaynaklanıyor.

Örneğin, ilk dönem şiirlerim çoğunlukla hece ölçüsünde. Ama asla bir halk şiiri değil. Son dönem şiirlerimden sadece *serencâm'da* kasten, terkiplerle, tamlamalarla dolu bir dil kullandım: Osmanlı Türkçesi. Bunu bilerek yaptım. Tadımlık. Ama bu sadece bir tek şiire mahsus. Diğer 14 şiirimin tümü günümüz şiiri.

Mukadder BAŞ:

Şiirinizin en güvenilir kaygısı nedir?

Şadi KOCABAŞ:

Şiirimin değil, insanımızın kaygısından söz etmeliyim. Devletler kurmuş ve yaşadığı coğrafyalarda hem adil hem egemen bir anlayışla büyük kültürel birikimler elde etmiş olan Türk insanının bugün içinde bulunduğu coğrafi daralma, uğradığı emperyalist saldırılar ve ikileminde kıvrandığı medeniyet çatışmalarını yansıttığım *Tarih Düşürülmemiş Epik Şarkılar* şiirimin giriş bölümünde,

*"doğrulup gökyüzüne kutsanmış başkentlerin
mükerrer savaşlar ve destanlardan
anıtlar kitaplar uygarlıklardan
güvenilir kaygılar edinmeliyim"*

Diyorum. Bütün bir Türk toplumu için duyulan kaygıdır bu. Kaygı duymalıyız diyorum. Bu kaygılar, güvenilir olmalı ayrıca.

Mukadder BAŞ:

Aşkı anlatacak sözcük bulamıyorsak mutluluğun tarifini okura bırakan şiirin hedeflediği giz nedir?

Şadi KOCABAŞ:

"Sözcükler ne söyler" adlı şiirimden bahsediyoruz. Bu şiirimde, gündelik hayatta sıkça kullandığımız sözcükleri başka açılardan ve farklı çağrışımlarla açıklamaya yöneliyorum. Örneğin, özlemek sözcüğünü *"özlemek annedir üstü açık kalmış bir çocuk"* diye tarif ediyorum. Şiirin son bölümünde:

*"mümkün olsa ümîdi de tanımlamak isterdim
aşkı anlatmak içinse sözcük bulamıyorum
yürek ne kadar hazırsa o kadarmış öğrendim
mutluluğun tarifini size bırakıyorum"*

Diyorum. Yani, aşk, anlatılması sözcüklerle mümkün olmayan bir şey diyorum. Mutluluğun da insanın kendi beklenti ve kabûllerine ilişkin bir algıyla ilgili olduğunu söylüyorum. Sözcüklerle oynadığım bir şiir bu açıkçası. Sözcüklerin tadını çıkardığım bir şiir.

Mukadder BAŞ:

1980'lerde başlayan şiir serüveninizde Yunus Emre Şiir Ödülüyle geldiğiniz aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şadi KOCABAŞ:

Güzel sanatların tümü için geçerli olduğu gibi, şiirde daha yeni ve daha güzel üretmenin bir kalıbı ve sınırı yok. Yazılan ve okunan şiirlerin hangisinin daha iyi şiir olduğuna karar verecek olan, okuyuculardır ve şaşmaz hassasiyette bir ölçme becerisine sahipler. Okurlar, iyi şiiri bilirler. Ben şiirlerimi sadece okurlar için yazıyorum. Okunsun diye yazıyorum. Benim şiirlerimin nasıl bir karşılık bulduğunu zaman içinde okurlar belirleyecektir.

Türk şiirinde en sevdiğim isim olan Yunus EMRE adına düzenlenmiş ülke çapında bir şiir yarışmasında 2017 yılı birincisi seçilmiş olmaktan onur duydum. Bu beni daha da motive etti, güç verdi; sorumluluğum da arttı. Bundan sonra daha özenli olmam gerek.

Mukadder BAŞ: *Acemî Kalemler adına teşekkür ederim.*

Şadi KOCABAŞ : Biz teşekkür ederiz.

MOR HIRKA

Melike ÇELİK

Sobanın çtırdayan alevi yüzünü yalayıp geçiyordu. Geçen zamana inat, gözünün değdiği her noktada bu evin nasıl bu kadar bakir kalabildiğine şaşırdı. Her köşesinden çocukluk anıları göz kırpiyordu. İşte şu masada, annesinin soba üzerinde yaptığı tostları kardeşleri ile didişerek yedikleri kahvaltıları hatırladı. Ahşap kasalı televizyonun gömülü olduğu seksenlerin modası bol dolaplı büyük vitrin ne büyük sırlar saklamıştı. Oysa şimdi, insan elinin değmediği her şey kıymetsizleşmişti.

Sobanın sığağından kızaran yüzünü serinletmek için kalkıp odanın içerisinde gezinmeye başladı. Elleri tozlu mermer sehpalardan, anchor hocking kahve fincanlarına uzanırken kafası yalnızca eski günlerle meşguldü. Yıllardır ıssız kalmış bu eve yapacağı iki günlük seyahatin onu rahatlatacağını düşünmüş, ufacık bavuluyla aynı gün yola düşmüştü. Şimdi annesinin evindeydi işte, hiçbir otel odasının onu bu denli yaşamın sıkıntılarından sürükleyerek kıyıya çıkaramayacağı yerde. Tek başına, yalnızca anılarıyla baş başa olmasının, bulanık zihnini duru bir su gibi arındıracağından emindi.

Gayri ihtiyari vitrinin sağ üst kapağını açtı; videokasetleri, lokumluklar, neden saklandığını bilmediği gazeteler, babasının hacca gittiğinde getirip de kimseye dokundurmadığı yashica marka analog fotoğraf makinesi ve daha neler neler... Hepsi anlamsızca neyi beklediklerinden bihaber bekliyordardı işte. Pek çoğu, tabiatlarına aykırı, en değerli zamanlarını kuru bir dolap içinde geçirmişlerdi. İnsanoğlu kıymet bilmeyi çoğu zaman saklamak zannediyordu.

Üşüdüğünü fark edince gözleri odanın duvarlarında gezindi. Boyası dökülmüş eski kapının arkasındaki çivilere takılmış mor hırkayı hemen tanıdı. Hep anlatırdı annesi: “Doğduğun sene o kadar soğuktu ki, günlerce bu yün hırkayı bitirmek

için uğraşmıştım. Tamamlayabildiğim gün ise doğuma gitmiştik. Seni kucağıma aldığım ilk an, hastane odasında, işte bu hırka vardı sırtımda.” Sürekli tekrarlanan hikâyelerden ne kadar da sıkılırdı.

Çocukluğunda annesini hep bu hırka ile hatırlardı. Ona her sarıldığında hırkanın yumuşaklığı sarardı içini. Mor hırkası, sonu mutlu biten masallar kokardı sanki.

Sonra, sobanın bir köşesinde, kendi üstünde annesinin mor hırkası ısınmaya çabalarken ders çalıştığı ilk gençlik günlerini anımsadı. Nedense hiçbir şey bu kadar ısıtmazdı onu. Oysa o günleri hatırladıkça bir yumru otururdu boğazının orta yerine. Ayrı bir odası, sıcacık bir evleri olsun isterdi. Her isteği gibi bunda da sessiz kalırdı annesi ya da “ben ne yapabilirim ki, babana söyle.” diye geçiştirirdi. En çok da bu yüzden asla annesi gibi olmak istemezdi. Asla onun gibi olmamak içindi tüm çabası.

Gelin olup geldiği şu ufacık evden başka bir hayatı olmamıştı kadıncağzın. Evlendiği ilk yıllar babası bırakmamıştı hiç bir yere. Tıpkı fotoğraf makinesi gibi onu da saklayarak korumayı uygun görmüştü. Sonra da annesi cesaret edememişti. “Yol bilmem iz bilmem. Hem nere gideceğim bu yaştan sonra.” derdi soranlara. Hiçbir zaman kendi hayatı, kendi kararları olmamıştı ve hiçbir zaman bunun öfkesini ya da gücenikliğini yaşamamıştı. Hayatı hep akıntının yönündeydi, aksini ise hiç düşünmemişti.

Uzandı, hırkayı çıkardı çivisinden. Biraz rengi ağarmış olsa da iş görürdü. Usulca giydi. Yıllar olmuştu annesini kaybedeli. Onun kaderini yaşamamak için çok çalışmış, okumak için başka şehre gitmişti. Şimdi güzel bir işi, yüksek bir maaşı vardı. Annesine inat kaya gibi dimdik durmuştu hayatta, hiç boyun eğmemişti. Oysa akıntı her geçen gün neler neler götürmüştü kendisinden?

Sert bir kaya misali, kendisinden kopup suya karışan çakıllar gibi tek tek yitiriyordu duyularını, hayallerini, yaşamını. Bir tek kendisi ve doğruları vardı hayatta, işte bu yüzden bağlanamıyordu hiç kimseye.

Hırkasına sarılıp ısınmaya çalışınca annesinin kokusunu hissetti. Yine masallar kokuyordu işte. Yine çocuk olmak, annesine sarılmak için neler vermezdi? Zamanla annesine öfkesi acımaya dönüşmüştü kalbinde. Oysa şimdi bu duyguların çok üstünde, yalnızca sevgisi vardı. Hep kendi bildiğini, inandığını dayatmıştı ona. Aynı kalıplara sokamadığı için kopuktu hayatları. Ama şimdi düşünüyordu: "Annem mutluydu burada." Kendi hayatına gitti; tek oda içerisinde para kazanmak için erittiği bir ömür. Ne farkı vardı yaşamlarının? Yalnızca para kazanmak mı değerli kılmıştı hayatını? Kendi özgürlük kalıpları içinde her akşam yalnızlığın isli kokusunu hissederek uyumak mı yoksa en sevdi-

leriyle aynı sofrada buluşmak mı daha mutlu ederdii insanı?

Soğuyan ellerini ısıtmak için usulca cep aradı hırkasında. Bir kâğıda değdi eli sol tarafında. Çıkardı, okudu. Eğri büğrü harfler annesinindi bildi. "Çok hastayım. Biliyorum az ömrüm kaldı. Bir daha yaşasam yine çocuklarımla annesi olmak isterdim. Bahtınız açık olsun yavrularım. Sizi çok seviyorum."

Annem, dedi içi sızlayarak, keşke bir gün de kendi masalını anlatsaydın bize. Mutluluğu uzakta değil, koynunda arasaydık.

Eski günlerdeki gibi, annesinin hırkasına sarılıp oturdu sobanın karşısına. Kendisinden daha küçük yaşlarında olan annesinin, üç çocukla hayata tutunuşunu seyretti odanın içinde. Odaya mor bir koku yayıldı; çocukluk düşleri, sevgi ve şefkat...

Çıtırdayan alevin sesini kalbinde duydu. Şimdi her şey annesinin diliyle konuşuyordu.

KAÇIŞ

Meltem EKEN

Dertlerimiz; avuttuğumuz akıl ve hikmettir. Fakat korku, kararsızlık, tutku, pişmanlık... Bunlar bizi bırakmazlar. Hangi şehre gidersek gidelim, hangi ülkeye gidersek gidelim daima ruhumuzu sarar.

Sokrates'e seyahat onu hiç değıştirmedii demişler. Sokrates'te "Çok normal, çünkü kendisini de yanında götürmüştür." diye cevaplar. İnsan anılarının olduğı şehirden kaçmakla kendinden kaçabilir mi? Geçmişini, yaşadıklarını bir kenara atıp devam edebilir mi? Dertlerimiz içimizde ve içimiz de kurtaramıyor ruhumuzu, kaderimizi, kendi kendini... O halde herkese kibar davranmalı der Platon. Çünkü karşımızdaki de en az bizim kadar hayatla zorlu bir mücadele veriyor.

Pek çok kimse, kaçmaktan korktuğı için cesur zannedilmiştir. Epictetos der ki; "İnsan sürgünden de, zindandan da, ölümden de korkmamalıdır, sadece korkak olmaktan korkmalıdır."

Yalnızlık tercih edilmiş bir uzak durma eylemidir. Aslında kaçmak biraz da özgürlüğün başkentidir. Ruhu dinlendirmenin en güzel çözümü bana göre de. İnsan nasıl ki bu hayata yalnız başlıyorsa ve bu hayatını yalnız sonlandıracaksa, yalnız kalmayı da o denli sevmeli. İşte o yüzden de yalnız kalmak, kaçmak lazım biraz hayattan. Bu konuyla ilgili Andrey Tarkovski der ki: "Kendinizi, kendinizle vakit geçirmeyi yalnızlık sanmayacağınız şekilde yetiştirin." Ama işte ne kadar yalnız kalsam da ne kadar hayattan kaçsam da hayat beni yine ve yine bir yerden yakalıyor. Ve ben o yorucu hayat koşturmacasında yine kaybediyorum kendimi. İnsanların içinde insana hasret, yalnız, bir başına. Ve fark ediyorum sanırım beni yalnızlığımla mutlu olmaya iten yine o insanlardı. İnsan kalbine kurşun gibi işleyen sözler, sürekli sorgulayıp denetleyen gözler. Kimsenin vakti yok durup ince şeyleri anlamaya. O zaman birazda Franz Kafka'yı dinleyelim; "Hayatın bana verdiği iki ders: Çevreni gittikçe daralt, Gereksiz kalabalıkların seni üzmesine izin verme." İşte bunları uyguladığınız zaman huzura erişmiş olacağınıza garanti verebilirim. İnsan kendi başına da vakit geçirmeyi bilmeli. Yalnız kalmanın kötü bir şey olmadığını bilmeliyiz ve kendi kendimizi mutlu edebilecek şeyler yapabiliriz. Çünkü insan yalnızken de sağlam kalabilmeli ki hayatla mücadelesini sağlıklı verebilmesi için.

Kendinize değer verin, mutlu olacağınız şeyler yapın ve yalnızlığın tadını çıkarın. Yalnızlığın mutluluğunu do-ruklarda yaşamalısınız. Huzurlu ve mutlu günler sizinle olsun.

VAKİT ÇOK GEÇ

Fatma DAĞLI

Hayal kırıklığı mıydı, umutsuzluk muydu, umutlarını canlı tutmaya çalışmak mıydı nefesini tıkayan, bilemiyordu. Uykusuz geçen gecenin ardından, ruhundaki zifiri karanlığa inat doğmaya çalışan güneşe hiç mi hiç tahammülü yoktu. Bu yüzden yatak odasının perdelerini bugün de açmamıştı. Baş avuçlarının arasında, saçları dağınık, dirsekleri şifonyere dayalı vaziyette aynadaki görüntüye boş boş bakıyordu. Kimdi bu yabancı? Bir anda bu kadar yaşlanabilir miydi insan? Saçlarına sessiz sedasız yerleşen beyazlardan başka ne vardı değişen? Daha dikkatli baktı sonra. Gözleriydi değişen, evet evet kesinlikle gözleriydi, kederin derinleştirdiği bakışlardı ona yabancı gelen... Omuzlarına çöken tanıdık ağırlığın etkisiyle ellerini yavaşça sakaklarından yüzüne kaydırıp, boynunu göğsüne doğru büktü ve avuçlarıyla gözlerine bastırdı, ağlamamak için direndi. Başını kaldırıp buğulu gözlerle aynaya tekrar baktığında tenindeki silinmeye yüz tutmuş yara izlerini incelemeye başladı.

Dünyasının başına yıkıldığı “o gün” geldi aklına. Omuzlarına yüklenen hayal kırıklarının ağırlığına inat koşar adımlarla arabaya nasıl bindiğini, bir anda hızla yola nasıl çıktığını, buğulu gözlerini kamaştıran o devasa ışığın ardından kulaklarında çınlayan metal ve cam seslerini hatırladı. Sonra her şeyin nasıl da sessiz ve ıssız bir karanlığa gömüldüğünü...

O karanlıktan hiç uyanmak istememişti. Aynı kâbusu yeniden yaşamaktan korkuyordu. Gördükleri, duydukları doğru olamazdı. Gerçeklerle yüzleşmek ne kadar da zordu. Yıkılmaz sandığı gururu yerle yeksan olmuştu. Tek bir söz, belki bir kucaklaş her şeyi unutturabilirdi ona. Kendini kandırmaya o kadar da hazırdı aslında. Beklemişti, umutla beklemişti. Ama beklenen gelmiyordu.

“Ne tuhaf” diye düşündü sonra. İnsan teselliye yine canını en çok acıtanlardan bekliyordu. Hayat öyle beklenmedik bir tokat atmıştı ki... Asla “asla” dememeyi öğretmişti. Kendisiyle baş başa kaldığı her gece neden ve nasıllarla başlayan sorular sormuş ama hep çıldırtan sessizliğin koynunda sabahlamıştı. İçinde kopan fırtınaları gizlemek için her doğan güne yeni bir maske takarak merhaba demişti. Sanki hiçbir şey olmamış gibi...

“Nasıl bir yükün altında ezilmeye mahkûm ediyorum kendimi” dedi fısıltıyla.

Derin bir ah çekti. Boğazında düğümlenen hıçkırıkları yutkunmaktan, duygularını dizginlemekten yorulmuştu. Gözyaşları yüreğindeki yangını söndürmek istercesine yanaklarından çenesine süzülüyor, oradan göğsüne damlıyordu. Kan çanağına dönmüş gözleriyle vücudundaki beyaz lekelere yoğunlaştı yeniden. Yara izlerinin üzerinde hafifçe gezdirdi parmaklarını. Bir şey dikkatini çekti. Hiçbiri bir diğerine benzemiyordu. Tıpkı kar taneleri gibi...

Zihninde bir şimşek gibi parıldamıştı kar taneleri.

“İnanılmaz!” dedi heyecanla. Çocukluğuna, ilk gençlik yıllarına gitti düşünceleri. Kar yağdığını görür görmez dışarı fırlar, kollarını iki yana açıp evlerinin bahçesinde döner durur, dilinde eriyen kar tanelerinin biriktirdiği o serin mutluluğu yudumlardı iştahla.

Kendine geldiğinde ayaktaydı, dili dışarıdaydı ve odanın içinde dönüp duruyordu. Yıllar var ki böylesine bir coşku hissetmemişti. Çok sürmedi mutluluğu. Gerçek dünyaya döndüğü anda dudaklarındaki çocuksu gülüş yerini hüznü bir ürperti-

ye bıraktı. Yalnızlığın yüreğinde yaktığı kavurucu ateşi hissettiğinde gözleri nemlendi.

Düşündü.

Sırtını yasladığı ve hiçbir zaman yıkılmayacağı sandığı bir duvarın enkazı altında nefes almaya çalışmak ne kadar doğrudu? İnandığı, güvendiği ne varsa nasıl da bir anda kayıp gitmişti avuçlarından. Son bir umutla elinde kalanlara, kaldığını düşündüklerine sarılmıştı sıkıca. Gerçekleri kabullenmek, hayatına kaldığı yerden devam etmek, gitmesine izin vermek istemediklerinden vazgeçmek olmayacak mıydı? Pekiyi vazgeçmeye hazır mıydı?

Yavaşça pencereye doğru ilerledi. Zarif parmaklarıyla perdeyi araladı. İçeriye sızan ışığın parlaklığından kamaşan ela gözlerini kıstı. Bu olabilir miydi gerçekten? Kar mı yağıyordu? Heyecanla perdeyi yana kaydırды. Pencereyi sonuna kadar açtı. Kafasını uzatabildiği kadar dışarı uzattı. Teneinde tatlı sert bir his bırakan serin havayı -eski bir dostun kokusunu çeker gibi- özlemle çekti ciğerlerine. Her yer bembeyazdı. Hayranlıkla seyrederdi kar tanelerinin “ak güvercinler” gibi nazlı süzülüşünü. Ne kadar da özgürdüler... Ellerini uzattı. Samimi davetine icabet eden kar taneleri pembe avuçlarına düşüyor, eriyip hemhâl oluyorlardı onunla. “Asalet ve masumiyetin, tevazu ve şefkatin böylesine tezahür edebileceği bir renk daha olamaz herhalde” diye geçirdi içinden. Sonra bakışları yere kaydı, uçsuz bucaksız beyaz bir yorgan uzanıyordu önünde. Yağan her kar tanesi sanki toprağın bağrında açılan yaraları şefkatle örtmüş, dinlenmesi için onu derin bir uykuya yatırmıştı. Tabiat yeniden başlamak üzere adeta kendisini temize çekiyordu.

Düşüncelere daldı yeniden...

Ansızın yağan beyaz mutluluğun bir sebebi olmalıydı mutlaka. Soğuk varlığının altında gizlenen merhametiyle yalnızlığın üşüttüğü ruhunu sarıp sarmalamaya mı gönderilmişti ötelerden? Artık affetmeye, affedip özgürleşmeye hazır mıydı? Yüreğindeki ani ferahlığın, ruhundaki dinginli-

ğin nedeni bu olabilir miydi? Gülümsedi. Şükran dolu bakışlarını gökyüzüne çevirerek “Teşekkür ederim” dedi fısıltıyla. Artık kararlıydı.

Onun da hayatını temize çekme vakti gelmişti.

Ufkun namütenahi yerlerine daldı gözleri... İçinde huzurla kederin kalbini titrettiği segâh bir beste çalışıyordu sanki. Dudakları “Dönülmez akşamın ufkundayız, vakit çok geç...” dizlerini mırıldanırken yanaklarından süzülen son damlaların eşliğinde çalışma masasına yöneldi. Çekmeceyi açarak bir kâğıt çıkardı özenle. Dolma kaleminden sızan siyah mürekkep beyaz zemin üzerinde kara gecelerin izini bırakırken şu satırlar belirdi yavaşça:

“Sana yücelerden daha yüce bir sevgi, derinlerden daha derin bir kırgınlıkla veda ediyorum. Hoşça kal...”

Senin İçin

Ne zaman geleceksin

Soruyorum

Bekliyorum

Gece ile gündüzün eşit olduğunda

Ya da gecenin uzun olduğu zamanda

Ya da gündüzün uzun olduğu anda

Ne zaman gelirsen gel

Karanlıkta

Aydınlıkta

Özlemin yoğun olduğu

Sabahları beklemenin uzun

Karanlığı beklemenin kısa olduğu bir vakitte

Umutlarımın

Rüyalarımın

Göz kapaklarımın

Gücü kalmadığında

Nefesimin

Son bulduğunda

Beni bulma.

Kurtuluş ÇELEBİ

BEYAZA BEYAZ DEMEK DURURKEN KİMİN AKLINA GELDİ BU İSİM

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Sanki herkesin kendisini seyrettiğinin farkındaymışçasına nasıl da dans ederek yağıyor kar! Hatta arada bir, daha artistik hareketlerle, hızlanıyor-duruluyor, sonra yine afra tafralar.

İlk kardır ne de olsa bu yağan. Beklenendir. İster isteyerek, ister gönülsüz veyahut korkuyla! Sonuçta yağıyordur işte; durmadan ve durmadan... Yeryüzüne hasret kaldığı ayların acısını çıkartırcasına bir hız ve sevdiğine kavuşan bir aşğın şevkiyle.

Kitap kurtlarının en sevdiği havalardandır karlı yağmurlu zamanlar. Okudukları kitabı, omuz başından görmeye çalışır gibi cama çarpa çarpa yağar kar taneleri. Tatlı tatlı odaya yayılan ısıyla sıcak bir şeyler içerken okunan kitapların tadı birçok şeyde yoktur. Son zamanlarda okunan kitaptan daha önemli hale gelen çay kahve yanı fotolar dahi, bu zevki azaltamamıştır henüz. Çünkü gerçek bir okur bir şeylere takılmaz. Takıldığı tek şey okuyamadığı onlarca kitap ve vakit darlığıdır. İşte bu yüzden hayatın daha sakinleştiği, hareketlerin ve yapılacak işlerin yavaşladığı havalar tam kitap okumalıktır. Sanki okuduğu kitapları sessiz kelimeler yığınıyla karla birlikte yudumluyordur kitap meftunları.

Çocuklar bakıyor pencerelerden, burunlarını yapıştırarak camlara. Annelerinin camları lekelediklerine dair ikazları para etmiyor. Minik yürekleri pır pır uçuşan kelekler gibi seyrediyor yılın ilk karını. Kar taneleri de onların yüreklerindeki coşkuya eşlik edercesine kelekler gibi uçuyor yeryüzüne doğru. Karla beraber yapılabilecek her türlü eylem, çocukların hayalleri ile çeşnileniyor. Kiminin, gözünün önüne en büyük kartopu hayali geliyor. Kimisinin ise aslan babasıyla, mahallenin görüp göreceği en büyük kardan adamını yuvarlamak. Arkadaşlarıyla kartopu savaşı yapmanın düşüncesi bile onları zıp zıp zıplatmaya yetiyor. Çocuk olasin işte! Hangi yürekte onların masumiyeti gizli. Büyüdükçe deri değiştirir gibi ne çabuk sıyrıyoruz üzerimizden çocuksu masumiyet elbisemizi.

Babalar, okudukları gazetelerden veya izledik-

leri televizyonlardan başlarını kaldırdıkları her seferinde, şöyle bir göz ucuyla bakıyorlar cama doğru. Yağan karı görür görmez de, onun yağmayı hızlandırışına eşdeğer bir sıkıntıyla, hızlıca, geri dönüyorlar biraz önce yaptıkları şeye. Zihinlerini dağıtmaları bu anda onlara gereken şey. Çünkü düşünmeye bir başlarsa, beyinlerine üşüşen “Oğlana bot almak lazım. Kızın kabanı küçüldü. Hanım da nicedir ‘Mantom epey eskidi bey!’ diye laf dokunduruyor. Acaba bu sene yakıta ne kadar öderiz.” hafakanlarını dağıtamayacaklar. Bıraksalar her şeyi bir kenara, çocukların coşkusunu paylaşırsalar belki huzurun sıcaklığı yayılacak vücutlarına ve gevşeyecekler. Oysa onlar da çocuktı; karın yalnızca beyaz yanını, eğlence kısmını düşleyen.

Bir de bazı anaların yüreklerine yağar kar. Her kar tanesi kar kraliçesinin parçalanmış aynası gibi kalplerine batır. Onlar ki; asker analarıdır. Oğulları vatani bekler; onlarsa, gelmesi uzak ufukta olacak oğullarını. Bilirler, zaten zor şartları olan dağlar, yeryüzüne düşen her bir taneyle kurşun gibi ağırlaşacaktır. Kalbi olmayan insanın yaşayabileceğinin kanıtı olan bu cennet timsalleri, belki azıcık sıcaklık verir diye, yüreklerini emanet vermiştir evlatlarına. Vatanımızın aslan parçalarına.

Yoksullara da yağar kar. Kaygıyla kendisini izleyen bakışlardan utanırcasına, uçuşarak iner; damı akan, penceresi bozuk, yakacağı olmayan evlerin üstüne. Ne kadar uçuşursa o kadar zaman kazansın ister; kendisini davetsiz bir misafir gibi karşılayan bu insanlar. Bu mahallelerde her yaşta insan vardır; fakat hiç çocuk yoktur. O dönemi atlar buradakiler; çocuksu zevklere vakit olmadığını bilirler. Herkesin yapacak bir işi vardır; lakin bunlar arasında kartopu veya kardan adam yapmak yer almaz.

Oysa her yere eşit yağar kar. Ama bilmez, her eşitlik adalet değildir. Çünkü kar beyaz beyaz yağmaz her yere. Gözün alabildiği tüm uzakları örten bu örtünün “kara kış” diye ayıplanması da bundandır.

HAVLAYAN ŞEMSIYE

Zehra AKKAYA

Sıradan bir mesai günü başlıyor, her günkü gibi anahtarı çevirerek açtığım kapıdan içeri giriyorum. Mesleğe ilk başladığım günü düşünüyorum da sırf memuriyeti kazandım diye, bu işe başladım. Oysa öğrenciyken harçlığımı çıkarmak için çalıştığım, çiçekçide ömrümün sonuna kadar kalacakmışım gibi, çiçeklerin rengârenk dünyasından gökyüzüne baktığımda, uzayın bütün sırları önüme serilecekmiş gibi hissederdim. Güneş çıkınca onlarla beraber açar, yağmur yağınca, onlarla beraber ıslanırdım. Belki bir gün gene o kadar mutlu olurum, annesini hiç kırmamış pek nadir evlatlardandım muhtemelen. “Ah kızım kardeşlerin beceremedi, sen bari memur ol, güldür şu annenin yüzünü yoksa ölünce gözüm açık gideceğim” dediği gün çiçekçi olmaya karar vermiştim. Şimdi düşünüyorum da; o gün işe giderken sokağın başında durup seyrettiğim dükkânı, yanımda bana doğru havlayan şemsiyeyi, çiçekçiler sokağında -yirmi üç nisan çocukları gibi şen- gelin arabası süsleyen gençleri, unutmak en iyisiydi belki. Ama köpeğinin adını neden şemsiye koydun diye sorduğumda Ahmet abinin verdiği cevabı hiç unutmak istemem “buralara çok yağmur yağıyor”.

Yine de işe başladığım günü de unutamam, daha ilk hasta kapıdan girerken “ışıkları kapatalım migrenim azıyor” diye şikâyet etmiş, tam otururken doktor bey “neyiniz var” diye sorunca, kadın “basurum çok kötü” demişti. Bunu duyunca attığım kahkaha hala kulaklarımda, doktor bey bana yan yan bakmış, kadına “burası nöroloji hanım” demişti. O günden sonra insanlarda, olaylarda, benim için tamamen sıradanlaştı, sanki memuriyetim altmış yaşına kadar yürüyeceğim, penceresiz uzun ve dar bir koridor oldu.

Şimdi hafta sonları sırf nostalji olsun diye, kömür ateşi karşısında ısınmak için aldığımız bağ evinde çocuklar sobanın üzerinde kestane pişirip, şen kahkahalarıyla evi dolduruyor. Çok sevdiğim eşim arkadaşlarıyla sohbet ediyor, sahi çok seviyor muydum onu, yoksa sadece doktor diye mi evlenmişim hatırlamıyorum. Selim’ in bana evlenme teklif ettiğini duyunca annem çok sevinmiş, benim daha onu isteyip istemediğime karar ver-

mediğimi söylemem sonuçsuz kalmıştı, annem “oh ne güzel evlenince işi de bırakırsın” demişti. Belki sırf anneme inat işi bırakmayacağımı kanıtlamak için evlenmişim. Nikâh masasında ben ne yapıyorum diye düşünürken annemin karşıdan gözlerini bana dikmiş “evet evet” dediğini hala görüyorum, ben imzayı atınca o kadar derin bir oh çekmişti ki, “şimdi ölebilirim” dediğini duydum sandım.

Kucağıma bir çocuk konduğu zaman, ismi Çiçek olmalıydı, tabi annemin bunun için de bir planı vardı. Ben savaşmalıyım ama nasılsa hep o galip gelecekti. Ve böylece Çiçeğimin yanına bir de Muazzez takıldı. Diğer çocukların isimlerine yetişemedi. Bir kış günü yorgan gibi kaldırıp büyüğü beyazlığı, annemi koyduk yeni yatağına. Neden ömrüm boyunca, benim hayatımı yaşamış bir kadın için, en çok ben ağlıyordum. Cenazesinde neden kardeşlerim beni teselli ediyordu. Ölen onların annesi değil miydi?

Birkaç zaman gerçekten hayat onunla güzeldi, hayatım boyunca annem olmasa nasıl yaşarım, neler yaparım diye düşünmüştüm. İlk işim çalışma hayatına ücretsiz izinle ara vermek oldu. Selim üzgün olduğum için doğru karar veremediğimi söylemese, istifa ederdim büyük ihtimalle. Ondan kalan her şeyi değiştiriyorum, hayatımda ilk defa kendim karar veriyor ve uyguluyorum, bütün bu güzel ve mutlu zamanlarda alıyorum hasta olduğumun haberini.

Hayatım boyunca, içimde yanan alevlere hep annem su serpmiş, şimdi anlayabiliyorum. Sulu göz olduğum okul günlerinde ona sığınışımı, babam öldüğünde, kendi acısını bir kenara bırakıp, beni teselli edişini, ilk aşkın acısını onun dizinde unutulmuşu, kararsızlıklarına yol çizişini, tahtını yaptığı kızının bahtını da güzelleştirmek için didinmesini hatırlıyorum. Hastayım, gönlüm yalnızca onun tesellisini istiyor, avunmak istiyorum avuçlarında. Belki de hayatı onun bıraktığı yerden yaşamaya devam etmeli...

KAR TANELERİ

Emine ÇOBAN

Bugün yılbaşı değil belki ama benim için yeni bir yılın başlangıcı. Üzerimdeki her bir çizgi eskitse de beni, yıllara inat ben bugün tüm çocuklardan daha gencim. Koca bir yaz boyunca sınıfın bir köşesinde hademenin istiflediği onlarca dostumla tozlanmaktan başka bir şey yapamadım ama birazdan ortaokula geçmenin haklı gururunu ve heyecanını yaşayan altıncı sınıf öğrencileri ile dolup taşacak bu sınıf ve ben de onlardan birine yıl boyu yoldaş olacağım. Onları tanımak onlarla birlikte yeni şeyler öğrenmek çok heyecan verici. Doğrusunu söylemek gerekirse bende ilk kez altıncı sınıf olacağım, daha büyük öğrenciler ve daha farklı derslerle tanışmak için sabırsızlanıyorum.

İşte, işte o ses... Aylardır hasret kaldığım o ses şimdi tahta bedenimin her karışında çınılıyor. Sanki yeniden doğmuş gibiyim, üzerimdeki tüm o çizgiler ve yaşadığım onca şey bir anda bu sihirli melodiye karışıp gitti. Ah! Nasıl da geçti koskoca üç ay? Yaşlı mikrofonun her zamanki cızırtılı sesi yeni yılın başladığını haykırıyor, biz okul sakinleri için yılbaşıdır Eylül ayı. İçimiz bir başka coşar o ay ve yeni başlangıçlara yelken açarız her Eylül'de. Ben de yepyeni bir başlangıcın verdiği huzurla doluyum. Öyle mutluyum ki okul müdürünün her yıl aynı monotonlukta başlayıp biten konuşması bile sıkamaz

benim canımı. Kırtasiyeden yeni alınmış kurşun kalemler kadar taze hissediyorum kendimi.

Öğrenciler sınıfa girmeye başladı, bu nasıl bir his böyle? Benim tahta bedenimde olmayan ama tüm benliğimle hissettiğim kalbim her vidamı titreterek çarpıyor. Eski öğrenciler geldi birden aklıma, hepsinde başka başka yetenekler vardı. Bakmasını bilen göz her birindeki cevheri kolayca keşfeder yeter ki biraz dikkatli baksın, tıpkı kar taneleri gibi, uzaktan bakınca hepsi aynıdır onlarında ama dikkatli bakarsan her birinin benzersiz olduğunu görürsün.

Ansızın kapı açıldı ve içeri gelen küçük kız beraberinde koridordan kopup gelen uğultuları da getirdi. Ürkekçe yanıma yaklaştı ve oturdu. Bu küçük kızla bu yıl çok maceralar yaşayacağız galiba, gözlerinden belli, ürkek bakışlarının ardında bambaşka bir insan gizliyor. O muhteşem melodinin tekrar etmesiyle beraber sınıfa beden eğitimi öğretmeni olduğu her halinden belli olan ilk dersin öğretmeni giriyor. Şanslı bir sınıf olacağız; sonuçta her sınıfa nasip olmaz pazartesi ilk iki derse denk gelen beden eğitimi. Okulda hayat böyle başlıyor işte asla neler olacağını tahmin edemiyorsunuz, neyse derste konuşmamak gerek...

Acemî Kalemler

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi : Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Yazı Kurulu

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Ayşe Aksoy - Sonay Karasu
Emine Çoban - Melike Çelik
Zehra Meral Konşuk İvecan
Erol Metin

acemikalemlerdersisi@gmail.com

www.siiirvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com
Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık
Abone Bedeli: 60TL. Kurumsal:100TL
Her ayın birinde abonedeviz.

Acemî Kalemeler

Yıl : 1 Sayı : 4

Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi

Ocak- 2018

5TL.

İnsana Çağrı

İnsan toplum içinde yaşamasına rağmen yalnızlığı gittikçe kanayan derin bir yaraya dönüştürüyor. İnsanın kendini bu denli önemsemesi yaranın kabuk bağlamasını güçleştiriyor. Bizim ismimizin "Acemî Kalemeler" oluşu bir nebze de olsa bu kendini önemsemeye reddiye içeriyor. Zira toplumla bağımızı koruma ve insanın gittikçe yalnızlaşan acısına merhem olma arzumuzun varlığı inkâr edilemez. İsimlerin yanında sesi çıkmayan şiirin varlığı, "şairin şiirin önüne geçmesi" inkâr edilemez. Her alanda bu böyle; sanatçı, sanatın önüne geçmiştir. Derinliği olmayan sanat yüzeyde dolaşmaya devam ediyor. Sanatçı ürettiklerinin dile gelmesi yerine kendi gürültüsüne hayran caka satıyor. Kendi benliklerini pazara çıkarmış olmayı sanat yapmak sananlar aldaniyorlar.

Kendisiyle toplumuyla ve onun değerleriyle bağı olmayan sanatın anlamı nedir? Sanat kendi çığırtkanlığımızla ölmemelidir.

Bu nedenlerle bizi anlayan soylu insanı da anlar. Anlayana bu dördüncü selam olsun.

Bu Sayıda :

Mustafa YILMAZ - Kurtuluş ÇELEBİ

Selçuk ŞAMİL - Sonay KARASU

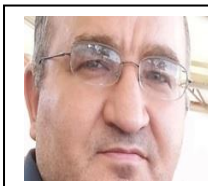
Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Melike ÇELİK - Emine ÇOBAN

Yusuf BAL - Erol METİN - Fatma DAĞLI

Zehra AKKAYA - Ayyüce İNCE

Ayşe AKSOY - Burhan KALE - Osman SELÇUK

Yusuf BAL :

"Şair değil de şiiri önde
götmeli."

(Sayfa : 8)

ÜSTÜ ÇİZİLEN SORULAR

şimdi bu tuzlu su, seyrek gölgeler arasında
kara atlas seren ve ölümler çağırın
kıymıklı kovuklara bir şey basmalı
hazır kimseler yok
huşlarla kabuklar hâlâ bütün
ve kopmuyor iplikleri cumayla ertesi

saatim tüm saatlere ayarlı hâlâ, başlamalı
ilk sınır taşıyı koyan kimdi gibi soruyla
ki allah aşkına kim bilebilir, geçelim

aynı ırmağın canı cehenneme demişti birisi
cehenneme, çünkü dünya soğumadı bile
tüm doğanlar bir kere sönmüşken
küre inceden kaymak tuttu yalnız
tüm tırnaklarla asıldık

günün damından yuvarlanmamak için bir gün
oyun eğlence, ziraat, katliam ve uykusuzluk, kapanış
bitmeyen dedik şeylere, hepsi bittiler
ne büyük yalan
adam çamurda kıvrık
yanında kara köpek

öyleyse bilinir sorular vurmali üstümüze
uzak asya'da serçe olsam gibi altmışlarda
kovulmak koca bir acı başlatır mıydı?
yani kara tırpanla iner miydim ve gürültüyle
öç olarak alayının ekinine?

Mustafa Yılmaz

YAŞAMAK GÜZEL ŞEY

Kurtuluş ÇELEBİ

Herkesten bir şey öğrendim. Devrik cümleler kuran bir kişiden konuşmayı, sarhoş birinden ayrılmayı öğrendim. Güzeli, akıllısı, karaktersizi, çıkarcısı, iyi niyetlisi, gereksizi, tipsizi, iş bilen, ayyaşı, dünya güzeli, korkusuzu, insani olanı, din tüccarı, hırsızı, yandaşı, yalakası, dürüstü, samimisi, içten; hemen hemen hepsini tanıdım, tanımaya devam ediyorum. Tanıdıkça kimi zaman insanlığımdan utandım, kimi zaman insan olduğumun farkına vardım. Kötü huylu olanların kötü taraflarını görüp uygulamaktan kaçınıp iyi niyetli olanların davranışlarını hayat felsefesi edindim. Tüm indirilen kitapların özünün de bu olduğu kanısına vardım; iyi insan olmak! Önce insan olmak...

Ne olursa olsun, niyetin ne ise onunla yaşarsın, nereye gidersen git, hep niyetinle karşılaşsın. Delik deşik olmuş şu dünyada kendimize sağlam gelecekler hayal ediyoruz. Kimde bir güzellik varsa bilsin ki ödünçtür. Güvenme gençliğine ölen hep ihtiyar mı? Bu cümleler volkanik bir dağ olan insanoğlunu, dağın eteğinde bir başına kalmış bir çam ağacı gibi dondurur kışın ortasında. Bi çare bekleriz kapağımızı, kendimize tencere tabirini yakıştırmamak da. Sadece kamyon arkasında görürüz dünyanın en güzel cümlesini "dünyada ölümden başkası yalan". Ne zaman yaşadığımı fark etsem, yaşamının güzel olduğunu fark ediyorum. Güzel kızlar, güzel şiirler, güzel şarkılar, güzel yerler, güzel sanatlar, güzel yemekler ve tüm güzellikler beni bağlar hayata. "Ne zaman yoksul bir çocuk görsem yağmur altında üşüyen köprü olmak geçer hiç değilse içimden" demiş ya şair, işte bu naiflik için yaşıyorum.

Hayat güzel bir film ve bu filmde elbette dramatik sahnelerde var komik sahnelerde. Ben kendi filmimin içinde başrol oyuncusuyum tabi ki, tüm olaylar benim etrafımda dönüyor, tüm yan roller benimle, dekorlar, kostümler hep benim kazancım. Hep iyi karakterler biriktirdim fakat kötüler de olmazsa filmin tadı olmuyor. Başkalarının filminde aldığı rol senin hayattaki konumundur aslında. Bir müzik çalar ve ona eşlik edersin. Farkında olmadan bir film sahnesindesin. Ellerin, kolların bakışların çok doğal çünkü sen o'sun, kendinsin. Çalan en sevdiğin şarkı. Sensiz saadet neymiş? Şimdi bırak her şeyi ve filmin sonuna bak. Onu mutlu bitirmek senin elinde. Sakın yarım bırakma. Aksilikler muhakkak olacaktır. Elektrikler kesilir, hafıza kartın dolar, oyuncun provaya geç kalır, sakar biri monitörü devirir. Ne olursa olsun güzel bitir bu filmi, çünkü yaşamak güzel şey...

Sandık

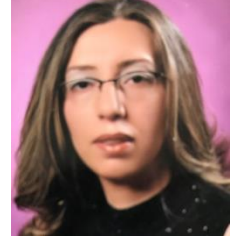
Ahşap çerçevede yüzün
Sarı kalın çizgilerle
Gülücüğün altınısı tatlı
On basamak merdivene
Her yere geç kaldık
Herkes kapalı
Işık görünmez sandık

U dönüşü köşe başı
Üst geçit sefaletle tanık
Duvarda yazısı alın
Bir liman ki sığınak
Yalnızlık hayata çentik...

Selçuk ŞAMİL

KAFAMDA USTALARIN ŞÖLENİ VAR

Sonay KARASU

*“Göçebe bir paryayız sanki
Nerede konaklasak kesik bir kol gibiyiz
Kimseler bilmiyor bu susuşlar nereli
Bir kilim deseni anımsatıyor çocuklara
Nüfusa kayıtlı oldukları yer”
A.HİCRİ İZGÖREN*

Bu kentin her köşe başını tutmuş ruhum, ne kadar gitmeye meyilliysem bir o kadar sağlam taşlarla döşenmişim soğuk yüzlü kaldırımlara, soluklandığım en rahat yerimi bir şairin iki satır arasından tutmuşum. Davetsiz misafiri buyur etti doyumsuz dizeler... Hiç sormadılar bugüne dek, kimsin, kimlerdensin?

Kalemin ruhu tüm güler yüzlülüğü ile bastı beni kurşun rengi bağrına... Ben bütün mevsimlerin rengini buldum oysa oturup da kalkamadığım kuş tüyü paragraflarda... Kana kana farkındalık ikram ettiler en şeffaf cam bardaklarda, bir ayna ile uğurlandım, üstünde bir ben kazınmış, nereye gitsem bir yarım kaldı o mısralarda...

“Göçebe bir paryayız sanki” diyor usta şair... Haddime düşse ne çok isterdim (sanki)'ye bir intihar planlamayı... Kırk yama gibi bir göçebeyiz be ustam... Olmazsak eksikiz, olursak eğreti. Gel de unut şimdi şiir köylü olduğunu ya da boynundaki büküklerin etine batan bir öksüz olduğunu.

Yirmi dokuz kişilik bir yetimler yurdunun kan kardeşi olmak ile aynı şeydi şiir köylü bir nüfusa kayıtlı olmak. Her harf bir nazar boncuğu gibi dilimde. Yirmi dokuz kere maşallah gözü gönlü şiirle doğanlara.

Kalabalık bir hoşça kal.

Kalemini etime batırdığım yazarlar, dizelerine bir bir hasret astığım şairler, dört duvar arasına sıkışmış mektuplar. Mürekkebe karışmış bir sensizlik var.

Hasretinden prangalar eskittim Ahmet Arif ile yaz ile kış arasındaki mevsiminde Cemal Safi nice sonbaharlarda bekletti seni, Cemal Süreyya can kenarlarında sana doğru yolculuklar yaptırdı; *dönüşsüz biletler kestim yüreğine*, denizin olmadığı yerde Nazım'la umut adına martı oldum, Ö. Asaf ile ödüm koptu hep, sende gördüğümü görecekler diye, uykuyla geçmeyen şeyler olduğunu öğrendim Cahit Sıtkı ile...

Ve sevgilim gel göğşe bakalım birlikte Turgut Uyar tavsiyesi ile...

Hangisinden bir satır takılsa dilime, misafir olurum o yalnızlar sokağına. Ha bir yudum su kurumuş ağzıma, ha iki satır beyit yaralı bağrıma. Ne fark eder, ikisi de aynı şey bana göre...

Beni hiç tanımadılar, ama yüreğime nasıl da dokundular. Evrensel bir acının ortak dilini konuştuk birbirimizden habersiz, yazdılar, yazdılar, yazdılar... Ben ise okudum, anladım, ağladım. Anlaşılarak anılmaktan başka bir amaç yoktu sanırım, meşaleyi devretmek var bir de tabii. Yine yersizim, yurtsuzum...

İki satır beytimi almaya gelesim var sokağınıza.

Hayat, diyorum... Aslında değer mi bunca sancıya? Tahta bir masa, bir sandalye, önünde masmavi bir deniz gökyüzü ile yarışta... Bir kitap, sayfalarında umut ve hayal... Dost sohbetini katık ettiğin demli bir çay yetmeli insanoğluna, her şeyi griden beyaza taşımak adına, ruhun beyaz güvercinlerin kanatlarına teslim, uzun uzun seferlere çıkabiliriz belki de...

Dev gibi bir yürek taşımaktı; asıl mesele.

Tamda şimdi diyorum bir dağ başı yalnızlığı olsa, hüznü bir rüzgâr karıştırırsa saçlarımızı, nehirlerin başına çöken karanlığı şiirlerle bozsak, yıldızlar kıskansa sohbetimizi, çay da içeriz belki... Her şeyden konuşsak, eski yeni ne varsa döksek dilimizden çayın demine... Hayallerimizi katık etsek azığımıza, olması imkânsız hayallerimizi olmuş gibi anlatsak. Çocukluğumuzu özlese, ihtiyarlığımızı merak etsek, geri gele-meyenlerimize bir yer ayırsak yanımızdan, hiç gitmemişler gibi mesela. Hasretli türkülerde yansak, kavrul-sak, Neşet Ertaş dinleyip bir güzel ağlasak, Sezen dinleyip tekrar âşık olsak, mutluluğu çok görmesek be kendimize, hakkımız olanı alsak hayattan, canına okusak dünyanın, dünyalılardan...

Tebessümü bizden çalanlara isyan edip, yüreğimizi ısıtan dostlara ahde vefalı bir selam yollasak...

Gece, yıldızlar, nehirler, rüzgârlar, yalnızlık, çay ve şiirler bizi asla terk etme lütfen...

BENCİL DÜRTÜLERDE BEN SEVDAMIZ

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Ben, ben! Sonra yine ben! Bu "ben" in ne kadarında kendimiziz? Ne kadarı bize dayatma "ben'ler topluluğu?

İnsanoğlu yaratıldığı ilk andan itibaren varoluşsal sürecini sorgulamıştır ve her daim bunu yapmaya da devam edecektir. Bu soruları sorgulama sistematığından doğan felsefe ekolleri dahi oluşmuştur. Devam edecektir de çünkü bunun tek bir tanımı tek bir cevap hakkı yok.

Benlik duygusu bizim her hücremize yerleştirilmiş bir yaşam enerjisidir. Lakin pozitif ya da negatif fark etmez enerjinin yoğunluğu tehlikelidir. Bizi biz yapan, yapacak olan değerlerimizin hamuruna ekleyeceğimiz maya gibi miktarı doğru ayarlamamız gerekiyor. Az olması hamuru kabartmayacak, çok olması ise tadını bozacaktır.

Günümüz dünyası; modernizm, kapitalizm ve bilimum izm'lerle "ben"i abluka altına almış durumda. Öyle ki nasıl moda kılıfına uydurarak kıyafet dayatmalarıyla, birbirinin aynı insanlar yapmaya başladıysa; şimdi de birbirinin aynı hayatlar oluşturdular. Hayatlarının her anı onlara, zehri balla yutturan bir kurnazlıkla, öğretiliyor. Kapitalist sistemde aklınıza gelebilecek her şeyin kılavuzları, kursları var. Siz yeter ki almak isteyin. Bir yandan tek tip insançıklar oluşturup bir yandan da "Bizim istediklerimizi yaparsan en özel, en güzel, en sıra dışı sen olacaksın" algısını dayatıyorlar. Fıtratında hazır bulunan benlik duygusu aşırı doyurulan insanlarsa, gitgide seri üretim robotlar gibi aynılaştığını görmezden gelerek, kendisinin prens veya prenses olduğunu düşünüyor. Ben denizinde yüzen bu insanlar kendi krallıklarını kurup diğer "ben"leri ezme sevdasında adalar arıyor sürekli. Tabi ufak(!) bir detayı kaçırıyorlar ki; diğerlerinin de tam olarak hedefi bu!

Doğduğu ilk andan itibaren evrenin merkezi o imiş gibi davranılan, mantıklı mantıksız her türlü isteği anında yerine getirilen, hiçbir sorumluluk verilmeyen ama hepi topu ona kadar saymayı öğrense kendisine Einstein muamelesi yapan ebeveynlere sahip ego şişkini bir neslin başka türlü davranması da sıra dışı bir durum olurdu. Sonuç olarak bu garip nesil; sesi çok kötü olsa da kendilerine şarkıcı (!) diyerek, başarısız olsa da resim sergileri açarak, internette kanallar oluşturarak ve sayamadığımız onlarca beceriksizlikleriyle ortaya düştüler.

Bu nesil sürekli böyle muamele gördüğü için de hani bir insana "40 gün deli dersin deli olur" hesabı kendilerini hakikaten kusursuz sanmaya başladılar. Kendinden başka kimseyi umursamayan, sevmeyen insanlar, ardında kendisini de sevmeyeceğini bilemeden bir ömür geçiriyorlar. Bir tanıdığım bana kitap yazdığından bahsetmişti. Kitap okumayan biri olduğunu biliyordum ama yine de onu incitmekten çekinircesine " Ne güzel demek bir hayli okumaya başladın." dedim. Kendinden emin, söyleyecekleri sanki çok etkileyici bir edebiyat cümlesi olacaktı gibi "Hayır! Ben okumayı sevmem yazmayı severim" dedi. Gerçekten etkilendim; tabi onun zannettiği şekilde çok etkileyici bir cümle karşısında olduğumdan değil bu cümleyi göğsünü gere gere söyleyen birinin karşısında duyulan hüznü bir etkilenişti. Ego şişkinlerinin cehaletleri öylesine koyulaşmış ki bomboşlar ve herkesi kendilerine hayran zannettikleri için bunun farkında dahi değiller. Narkissos'un gölde kendini seyretmek için ormana koşması gibi kendilerini seyredecekleri mekânlar buluyorlar her daim. Aslında "kendilerini sevmek" zannettikleri her hareketleri biraz daha felaketleri oluyor. Kişilik bölünmesi yaşıyormuşçasına, önce derince bir av çukuru hazırlıyor; sonra gidip bile isteye o çukura düşüyorlar.

Oysa kendimizi sevmek bu değildi. Kendimizi sevmek Yunusça bir söylemdi. Yeryüzünde yaratılmış en muhteşem canlı olarak kendimizi sevmekti olay. Bize bahşedilen zekâyı kullanabilme nimetiyle; kürkü, pençesi, sivri dişleri, son sürat gidebilen bacakları, boy-nuzları olmayan bizler bunların tamamına sahip canlıları yönetebilmemize hayran olmalıydık. Bir işi başarabildiğimizde şükrü temel alan bir ben sevgisi duyumsamalıydık içimizde.

"Ben varım ve kimse yok!" değil "Ben herkesle varım!" olmalıydık. Kendimize olan saygımız bizi kötülük yapma tercihinden alkoymalıydı. Çünkü kötülüğü kendine yakıştıran birinin "ben"ini sevdiğine hiçbir kuvvet inandıramaz beni. Hatırlayın Narkissos'un kendine olan saplantılı aşkı önce ona değer veren onu seven perinin ölümüne daha sonra da kendisinin acı sonuna sebep olur.

İnsan olma diyalektiği ile varoluşsal bir çaba gösteren bizim gibi onlarca insan olduğu gerçeğini, onların da; sevmek, sevilme ve önemsenmek gibi temel ihtiyaçları olduğunu hatırlamamız gerekmiyor mu artık?

Hadi! Kendimizden başımızı kaldırıp etrafımıza bir bakalım yeter ki...

YOK OLUŞUM

Göğüs kafesim kadardı, dünyam
En paslı demire kurdum, salıncağımı
Çılgılığımın ucuna mürekkep bulaştırdım
Salamura bıraktım
Bir kaç düşü

Tuhaf bir gurultu
Hatıralarımın iç zarında

Utangaç bir yaranın kabuğu kalbimde
Aramaktayım
Kendimi izbe bir adreste

Dudaklarım, annemin ellerinde kaldı.
Annemin elleri
Yazısı kavlak alnımda
Kekemelikten, terfi ettim dilbazlığa
Sallandım, turkuaz bir ayrılığa

Dedi ki:
İç sesim
Son bir ihtimal
Lirik bir şiirde yok olmakta var.

Sonay KARASU

MASA

Melike ÇELİK

Masadakiler bir iki dağıldı. Hayatlarımıza kısa süreliğine es verip, bir durakta rastlaşan insanlar misali kısa bir hal hatır sorma sonrası, kendi yaşamlarımıza devam etmekte niyetimiz. Fakat ne ben kalkabildim o masadan ne de sen. O günden sonra da hep o masada oturmuş buldum bizi. Dünyanın bütün yükünü sırtımızdan indirmiş, yalnızca sohbetin tadına varmak istiyorduk. Konuşurken gözlerinde kelekler uçuşurdu her zaman. Bense bu sefer o keleklerin peşine takılıp renklerinde kendimi kaybetmek istiyordum. Gözlerimin ucunda gözbebeklerin gezinirken fark etmiş miydin niyetimi, bilmiyorum.

En solgun renkli kelek kanat çırpıp çocukluğuma kondu. Kalubeladan sonraki ilk tanışıklığımızı o günlere taşıdı. Mahalle aralarında gezinen seyyar dönme dolaplara hasretim seninle o an son buldu. O dönme dolap, mahallemize yalnızca bir kez gelmişti ve onda da tüm ısrarlarıma rağmen annem binmeme izin vermemişti. İçimde eksik olan o çocukluk kahkahaları şimdi tahayyülümde seninle tamamlanıyordu. Gözlerimi kapatıp kollarımı iki yana açmış şen kahkahalarla dönerken, boşluk hissini senin varlığıyla yaşıyordum. Roman; adamın elleri arasında dönen kolun gıcirtısı, ruhumdaki müzikalin eksik ahengiymiş meğer. Onu bulana kadar eksikliğini hiç bilmemişim, tıpkı senin gibi.

Solgun kelek bizi anılarda kavuşturunca yeşillenip masada duran çay bardağıma konuverdi birden. Çayı kaynar kaynar içmek âdetimdi. Ertelenmiş olmanın kırılmalığını yaşayıp sonrasında yapıldığında gerçek heyecanını gizleyen her şeyin acısını çayımın çıkarır, onu bekletmeye tahammül edemezdin. Ama yaşadığımız o anı daha çok uzatmak için her şeyi ertelemeye hazırdım artık.

Gözbebeklerinin şavkına batıp çıkarken, ruhumda esen fırtınalara rağmen seninle nasıl bu kadar sakin ve ciddi konulardan konuşabiliyordum? Oysa böyle vakitlerde hep dilimin düğümünip, kulaklarımın istikametini kaybetmesinden korkardım. Sen anlattıkça benden onay beklermiş gibi gönlüme süzülen bakışların tüm kelekleri sağa sola kaçıyordu. İçlerinden en göz alıcısını seçip peşine takıldım. Belki beni kalbine götürür de orada bizi ebedi bir mutluluğa mühürler diye bekledim. Tanıdığım yollardan geçti bir bir. Gölgelerimizin birbirine değip de gözlerimizin değmediği, varlığımızdan bihaber olduğumuz zamanlara kondu. Aynı sokaklarda gezinmiş, aynı ağacın altında dinlenmiş, belki aynı fıkraya gülmüştük de hiçbir rastlantının bilincine varamamıştık. Sonra kelek pat diye ikiye bölündü, her ikisi farklı yönlerde dağıldı. Hayat yıpratırken bedenlerimizi keleklerimiz başka başka dolambaçlarda döndü durdu. Birbirini çok da iyi tanımadan, en mahrem mabetlerinde kalan iç heyelanlarını birbirlerine bu kadar çabuk açabilen iki insanın, ömrünün ilk yarısını bitirdikten sonra rastlaşması ne büyük bir kayıptı? Kelekler ayrı yüzlere, ayrı gönüllere kondu; sonra usulca gelip masamıza indi. Tek bir kelekten bölünseler de değişik bahtlara bulanmış, renkleri değişmişti. Özü bir ya, dedim içimden. Özü bir ya, ne çıkar şekli değişse, rengi değişse... İki kalp birbirini bulduktan sonra bundan daha öz ne olabilirdi? Kendi gerçekliğinde, kendisinden gayrısı yalandı.

Sonra içime bir şüphe düştü. Ya, dedim kendime, ya senin baktığın gözle görmüyorsa seni? Bir kez daha kalbine giden kelebeğin düştüm peşine. Milyonuncu deneme de olsa oraya erişmeliydim. Ancak, kalbi başkası ile dolu olan kalbe erişilemezdi. Anlayınca bıraktım keleklerin peşini. Kendi döngüsel zamanımda, o masanın başından hiç kalkmadım. Seni de kaldırmadım. Çayımı içmek için erteledikçe, senin de bana ulaşmak için başka bir sevdayı ertelemiş olmanı umarak bekledim. Şimdi o masada, zaman hangi hızla akıyor da; çocukluğumuzdan başlayıp ihtiyarlığımıza ulaşıyor, sonra yine çocukluğumuza dönüyoruz? Bizi kaldırırsam o masadan biliyorum, tamamladığın eksikle çok daha büyük bir gedik açacaksın yüreğimde.

HUZURU ORDA KALDI

Emine ÇOBAN

Son eşya da yüklendi nakliyat kamyonuna. Kapıları kapatmadan önce uzun uzun izledim bana ait olan tek eşya yığını. İçimde filizlenmeye başlayan pişmanlık duygusunu var gücümle bastırmaya çalışıyorum, hayır her ne olursa olsun bugün ağlamayacağım. Kamyonun kapısını hızla kapatıp göz pınarlarımda birikmeye çalışan hüznün yağmurlarını kovaladım. Sırtımı döndüğüm anılara ve çocukluğumun geçtiği sokağa tekrar bakmak istemiyorum, koşar adımlarla kamyonete binip sessizce veda ettim küçük taş evimize. Ne garip değil mi? Öyle bir sahiplenmişim ki burayı artık bana ait olmadığı halde benim diyorum şu eski taş yığına. Hal buysa hiçbir zaman sahiplenemedim bu evi şimdi ise sonsuza dek terk ediyorum.

Yavaş ama emin bir şekilde gidiyorum bu yitik semtten, başımı dayadığım cam kamyonun her hareketiyle biraz daha titrerken anılarda titrek bir mum ışığı gibi bir belirip bir yok oluyor bu dar sokaklarda. Sağ tarafta bütün heybetiyle mahallenin top sahası beliriyor ansızın, nice yitik futbolcular top koşturdu bu sahada kim bilir. Bakkal Nihat amcanın boş dükkânı el sallıyor bana az mı leblebi tozunu yemiştik be Nihat Amca, sen gittikten sonra aç kaldı bu semtin haylaz çocukları. Mahallenin çıkışında Güngör teyzenin evi, gitme, der gibi bana bakıyor. Yalnızca o kızmazdı biz çığlık çığlığa sokaklarda oyun oynarken. Eşi Fazlı Amca motorla gazete dağıtırdı şehre akşam geldiğinde de mutlaka birimizi mahallede gezdirirdi motoruyla. Unutmak ne mümkün bu güzel insanları.

Nihayet bitti bu sessiz geçit töreni. Artık yeni evimde komşularıyla biriktireceğim güzel anılarımı düşünmeliyim. Kamyon ani bir frenle durunca bende sıyrıldım bütün düşüncelerimden. Vay be gelmişiz, işte yeni evim. İlk gördüğümde bana küçük görünen bu apartman şimdi gözümde devleştikçe devleşmeye başladı. İçimde heyecanın kıpırdanması gerekirken neden korkuyorum anlayamadım. İşte yeni hayatıma attığım ilk adım. Ne kadar güzelmiş apartmanın içi daha önce bunu fark edememiştim, kim bilir içinde yaşayanlar da ne kadar mutludur.

Taş eve fazla gelen eşyalarım bu koca daireyi doldurmaya bile yetmedi. Korkmaya başladım, ben bu koca evde tek başıma nasıl yaşayacağım ki? Eski mahallemde olsam şimdiye çoktan kapımı çalan olurdu ama burada kimse gelmedi herhalde rahatsız etmek istemiyorlar. Yoksa şimdiye herkesle tanışmış olurum.

Bir haftadır bu kocaman apartman dairesinde yaşama tutunmaya çalışıyorum ama kendimi perili köşkte oturan yapayalnız ihtiyar bir insan gibi hissediyorum. Kapıcı hariç hiç kimse çalmadı kapımı hatta bu dairenin dolduğunu bile fark eden olmadı herhalde. Zaten kapıcı da; “Hoş geldin” demek için değil de apartman aidatı, çöp toplama saatleri gibi herkese vermesi zorunlu bilgileri verip gitti. Taş evimin hasretiyle yanıyor yüreğim. Bir başka huzurluydu o mahalle sanki kocaman bir aile gibiydik burada ise ölsem ancak bir ay sonra aidat istemeye gelen kapıcı fark eder bu ruhsuz binadan göçüp gittiğimi.

Her şey taşınabiliyormuş, ne kadar büyük olursa olsun kanepeler, ne kadar ağır olsa da beyaz eşyalar bir şekilde taşınabilirmiş bir semtten başkasına ama huzur, huzur taşınabiliyormuş ne kadar küçük olsa da.

Yusuf BAL : “Şiir Bana İç Dünyamın Kapısını Aralıyor.”

Erol METİN: “Ücra işlem” ardından “Gözkuşağı” ve “Da”, üçüncü kitap. Sanki bir mesaj var gibi ücra şiirler gözkuşağın'da der gibi ne dersiniz?

Yusuf BAL: Kitap adı bulmak zor iş. Kitap adı düşünmek aslında bir kitabı birkaç kelimeye sığdırmak istemekle aynı şey. Ücra İşlem deneysel şiirlerimi içeren ilk kitap olması nedeniyle iki kez özeldir. Yeni şeyler söylemeyeceksek konuşmaya ne gerek var diyerek, olmayanı aramaktayım. İlk kez Ücra İşlem kitabımda kullandığım birbirine simetrik iki üçgen sütundan oluşan şiirler dünya edebiyatı için yeni bir tekniktir. Bu tarz şiir tam olarak adını bulmuş değil ama Şair Hüseyin Alemdar bu şiirler için bir yerde "Yusuf Bal'ın Ücra İşlemleri" ifadesini kullanmıştı.

Ücra İşlem'le başladığım deneysel-görsel şiir yolculuğuna 2012 yılında Şiir Vakti Yayınlarından çıkan Gözkuşağı kitabımla devam ettim. Ücra İşlem'le kıyaslarsak, Gözkuşağı kitabımda şiirlerin görsel biçimleri biraz daha fazla dikkat çeker. Her ne kadar şiirlerime görsel biçim versem de, benim için asıl olan metindir. Görsel biçim verdiğim şiirler kolaylıkla seslendirilebilir. Deneysel şiir anlamında diğer şairlerden ayırdığım yön bu.

Ücra İşlem ve Gözkuşağı'ndan sonra 2017 yılında yayınlanan DA güzel oldu. Tamamen görsel deneysel şiirden oluşan DA kitabımda ücra şiiri de, görsel biçimi de daha güçlü ifade ettiğime inanıyorum. Tarih boyunca deneysel ya da görsel şiir kategorisine girebilecek şiir yazan şairler oldu. Bazıları 1 örnek verdi, bazıları 3, 5 ya da 10. Bu yüzden bir kitabı komple görsel-deneysel şiirlerden oluşturmak benim için heyecan vericiydi.

Erol METİN: Deneysel şiir sizin için vazgeçilmez şiir haline mi geliyor? Şiirinizin geleceği açısından üç şiir kitabı ile birlikte neler söylersiniz.

Yusuf BAL: Kelimelerle oyun oynamayı seviyorum. Kelimeleri dizerken bir yandan soldan sağa anlamı düşünürken, diğer yandan yukardan aşağıya olan anlamı düşünmek şiire farklı bir boyut katıyor. Dergilerde yayınlanan eserlerim ve 3 kitaptan sonra ismim bu şiirle özdeşleşti. Şiirimizin geleceği var mı bilmiyorum ancak sağa sola çok takılmadan yürüyüşüme devam ediyorum. Şiir bir sanat olduğuna göre başka neler yapılabileceğini düşünmek bence sanatın özüne hizmet edecektir. İyi olanlar kalsın.

Erol METİN: Şiirlerinize baktığımızda güçlü ve alışılmamış bir imge ve kurgu ile birlikte biçimle de karşılaşıyoruz. Sizin için hangisi öncelikli ve Yusuf Bal Şiirinin özü nedir desek ne dersiniz?

Yusuf BAL: Öncelikle metin tabi ki. Sırf bu yüzden şiir yazarken tasarım programlarından uzak durmaya çalışıyorum. Boşluk tuşu bana yetiyor. Anlam ve biçimi bir arada kullanmaya çalışırken, bazen anlamı biçim içerisine gizlediğim de oluyor. Okur her okuyuşunda farklı bir anlamı keşfetsin istiyorum. Yani şiir hiç bitmesin.

Erol METİN: Şiirimizin içinde bulunduğu durumda bir sıkıntı mı var? Varsa sizce bu sıkıntılar hangi başlıkta toplanabilir. Türk Şiirinin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Yusuf BAL: Önce sanat açısından bakmak isterim. Günümüz şiirinde bir sıkıntı yok. Az önce cumhuriyet

Ölürsem Kalbime Gelme

ölürsem kalbime gelme

samimiyet yoksa her şey suni durur şiirde, mesela bazen gül metal kokar görmediğimiz dağın ardında ormanlar barut yanığı olur, kırk bir füzlen artığıyla bahar şiiri yazsan yaralı bitkilerle talim yapan kışta ıslanır kitabın ucunda yıllar, alır götür herşeyi örümcek çığlığında artık göreceğimiz çok şey kalmadı bak yağmur yağıyor bir acıya gömen içini, sana çizilen yoldan yeşil kalp taşıdık acının merkezine bazen insan sığmaz kaderine, kuşlar iki duvar arasında ölür yedi kapıdan geçip şiirin gölgesinde ölümcül bir yara içinde kıvrılırken, baş vermeyi göze alıp bizi bırakıp koşarken kalbimiz o ateşe kaybedilen asırları maziye gömüp, seni yeni arıyorum anahtarları kırıp öyle küçülelim içimizde gülüşlerimizi sakladığımız uzak gezegenlerin eteğinde çekilelim biz olamadığımız meydanlardan bir yol var çadır kurduğum, büyürken gümüşten gölge emanet ediyorum dostluğu senin kaderinde kendi etrafımızda dönüyoruz, şehrin yörüngesinde geçmiş ve geleceği elindeki işi bırakıyorum sana söylemediğim şeyleri biriktiriyorum belki de şimdi bana armağan ettiğin dünyanın içinde seni şimdi bana armağan ettiğin dünyanın içinde seni sana söylemediğim şeyleri biriktiriyorum belki de geçmiş ve geleceği elindeki işi bırakıyorum kendi etrafımızda dönüyoruz, şehrin yörüngesinde emanet ediyorum dostluğu senin kaderinde bir yol var çadır kurduğum, büyürken gümüşten gölge çekilelim biz olamadığımız meydanlardan gülüşlerimizi sakladığımız uzak gezegenlerin eteğinde anahtarları kırıp öyle küçülelim içimizde kaybedilen asırları maziye gömüp, seni yeni arıyorum bizi bırakıp koşarken kalbimiz o ateşe ölümcül bir yara içinde kıvrılırken, baş vermeyi göze alıp yedi kapıdan geçip şiirin gölgesinde bazen insan sığmaz kaderine, kuşlar iki duvar arasında ölür yeşil kalp taşıdık acının merkezine bak yağmur yağıyor bir acıya gömen içini, sana çizilen yoldan artık göreceğimiz çok şey kalmadı ıslanır kitabın ucunda yıllar, alır götür herşeyi örümcek çığlığında yaralı bitkilerle talim yapan kışta ormanlar barut yanığı olur, kırk bir füzlen artığıyla bahar şiiri yazsan görmediğimiz dağın ardında samimiyet yoksa her şey suni durur şiirde, mesela bazen gül metal kokar ölürsem kalbime gelme

Yusuf BAL

dönemi meşhur şairlerinden birisinin Varlık dergisinin çok eski sayılarında yayınlanmış şiirini gördüm, böyle bir metnin nasıl şiir olarak yayınlandığına şaşırdım. Kötü, hiç şiir diyemem, çünkü şiir diyemem. Sıradan bir olayı geçmiş zaman kipiyle anlatmış. O şiirlerde sıkıntı yoksa günümüz şiirlerinde de sıkıntı yok.

İçerik olarak değinecek olursak sıkıntılar var. Bir kaç ay önce Dergâh dergisinin kapağında yayınlanan şiirde "Bu gün beni sevdi Tanrı" gibi ifadeler vardı. Bu tarz şiirlerin olması sıkıntı değil ama Dergâh'ın kapağında olmasını ben sıkıntı yaptım.

Şiir ortamı açısından bakarsak, diğer sıkıntı da şiir ödülleri. Bence siyasi partiler dışında başka kurum ya da derneklerin ödül vermesi yasaklanmalı. Her parti doğrudan kendi üyelerinden birisine ödül verse daha adil olur. Cumhurbaşkanlığı şiir ödülü alan bir şairin şiirlerini hiç kimse hatırlamıyorsa, sadece şairin adı biliniyorsa sıkıntı vardır. Şair değil de şiiri önde gitmeli. Aslında edebiyat için sağ sol demek istemiyorum ama sola yakın çevrelerde verilen şiir ödülleri de tam bir komedi. Jürinin beraber gezip, beraber yiyip içtikleri arkadaşlarına ödül verdiklerine şahit oldum. Can çıkar huy çıkmaz demiş atalarımız.

Şiir ortamının B maddesi: Her kitap iyi değildir. Kitap iyi olsa bile yazarı tersi olabilir. Kitabını okurken ne kadar mütevazı, ne kadar ince ruhlu dediğiniz yazarlar kaba, odun gibi, psikopat ve yalancı olabiliyorlar. Amerikalıların insan hakları konusunda kitap yazması yasaklansa keşke. Ama neyse ki iyi yazarlar ve iyi kitaplar da var.

Şiir ortamının C maddesindeki sıkıntı: Ömründe ilk defa şiir yıllığı hazırlayan genç editör, şu dergiden 300 şiir taradık, şu dergiden 200 taradık ama hiçbir şiir değildi diyecek kadar küstah. Emekli olup iki satır metin yazdı diye kendini Necip Fazıl sananlar, çizimleri ilkökul öğrencilerinin çizimlerine benzediği halde, hükümeti eleştirdiği için büyük ressam sayılanlar, şiiri siyasete alet edenler, şiiri kutsallaştıranlar, kitap fuarı düzenleyip çapsız şair-yazarları davet eden belediyeler, gereğinden fazla ili dolaşan şairler, çapsız şairlerin imza gününde uzun kuyruk oluşturan **okurlardır**.

Türk şiirinin geleceğini iyi görüyorum yine de. Çeşitlilik artıyor.

Erol METİN: Yusuf Bal öncelikli olarak şiirini kurgularken nasıl bir kaygı ile hareket eder. Şiir size neyin kapısını aralıyor?

Yusuf BAL: Her zaman şiir yazamıyorum. Aylarca bekleyişten sonra yoğun yazabiliyorum. Şiir yazamadığım zamanlarda da mevcut şiirlerim üzerinde çalışıyorum. Beğenmediklerimi siliyorum. Bazen on dakikada, bazen de üç ayda şiiri bitirdiğim oluyor. Şiir bana iç dünyanın kapısını aralıyor.

Erol METİN: Bizim için usta bir şairsiniz. Bizim gibi acemî şairlere neler önerirsiniz.

Yusuf BAL: Şiirde ustalık nedir henüz düşünmedim. Şiiri emek vererek yazan birisiyim. Şiir ustalıktan ziyade bir gönül işi. Yazarken amatör ruhu kaybetmeden yazmak lazım. Bırakalım ustalar kapıdan gelsin, biz pencereden, bacadan, duvardan gelelim. Hep acemî kalın.

YUSUF BAL:1975 yılında Sivas'ta doğdu. 1999 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi Biyoloji Öğretmenliği bölümünden mezun oldu.

Poyraz Edebiyat Sanat Kültür Dergisinin editörlüğünü yürüttü. Şiirleri ve yazıları Poyraz, Ayvakti, Akpınar, Amanos, Ayna İnsan, Berceste, Edebiyat Ortamı, Erciyes, Eliz, Göç, İhlamur, Hayal Bilgisi, Habis, Hürriyet Gösteri Sanat, Kurşun Kalem, Kuyu, Külliye, Mahur Beste, Mavi-Yeşil, Mortaka, Mühür, Müsvedde, Nif, Papirüs, Sınır, Sunak, Şiir Vakti, TabutMag, Temren,

Temrin, Varlık, Yolcu dergilerinde yayınlandı.

Sivas Postası, Sivas Times ve Sivas İrade Gazetelerinde Edebiyat Sayfaları hazırladı. Deneyisel ve görsel biçimleri dâhil ettiği şiirleriyle özgün bir tarz oluşturan şairin şiirleri dergiler dışında çeşitli şiir yıllıklarında ve antolojilerde de yer aldı.

Kitapları: Ücra İşlem (Şiir, 2011, Ötüken Neşriyat) Gözkuşağı (Şiir, 2013, Şiir Vakti Yayınları) Da (Şiir, 2017, Ferfir Yayınları)

ÖZÜR DİLERİM

Fatma DAĞLI

Beyaz seramik döşemeli odanın mermer tezgâhına yakın bir noktada ayakta duran kül rengi bir heykeli andırıyordu. Kana bulanmış beyaz eldivenli avucunda atmaya devam eden minik kalbe kilitlenmişti bakışları. Zaman donmuştu sanki... Kırpikleri kıpırdamamak için adeta direniyor, gözlerinde biriken yaşlar yol bulup yanaklarından süzüleliyordu. Görüntü iyice bulanıklaşmış, önünde ışıklı hareler titreşmeye başlamıştı. Birden nereden geldiğini anlamadığı ürkütücü bir fısıltı uğuldaydı kulaklarında:

“Şşşşt! Nehir! Nehiir...”

Buğulu bir camın ardından tanıdık bir yüz görmeye çalışır gibi bakıyordu Nehir. Hayalle gerçek arasında - bilinmeyen bir yerde- sıkışıp kalmış gibiydi. Dizleri içten içe titriyordu, yüreğinde belli belirsiz bir çarpıntı vardı. İşitsel hafızası onu yanıltıyor olabilir miydi? Derken adını işitti yeniden:

“Nehiir ...” İrkilerek etrafına bakındı. Neler olduğunu anlamaya çalışıyordu...

“Yanlış duymadın. Buradayım, bak avucunda.”

Nehir şaşkınlık içinde tüm dikkatini avucuna yoğunlaştırmıştı. Gerçekten bu kızıl et parçası mıydı konuşan? Oysaki duyduğu ses daha derinlerden bir yerden geliyor ve tüm bedenini kuşatıyordu.

“Benim, ben...” dedi fısıltı kulağına; “hani şu *Üç Numara*.”

Nehir yüreğinde acı bir burkulma hissetti. Bu olabilir miydi gerçekten? Boğazında gittikçe büyüyen, büyüdüğü nefesini tıkayan ağırlı bir yumru vardı sanki. “Üzgünüm” diye haykırmak istedi ama dudaklarını bile kıpırdatmadı. Güçlkle ayakta duruyordu. *Üç Numara* konuşmaya devam etti:

“Sesimi daha önce de duyurmaya çalışmıştım sana. Anestezinin etkisiyle sersemlemeye başladığımı fark ettiğim an “o bilinmeyen yolculuğa” çıkacağımı anladığımda... Beni sırtüstü yatırmıştın, minik bedenimi operasyona hazırlamak üzere ameliyat masasına sabitlemeye çalışıyordun. Patilerime bağladığın lastiklerle beni çarmıha gerer gibi yaptığında var gücümle ciyaklamak istemişim ama dilim dişlerime dolanmıştı sanki. Sönük bir “hhhhh” sızıvermişti dudaklarımdan. Hatırladın mı? Bileklerim acıyordu, parmaklarımin ucu soğumuştı, hareket etmeye çalışıyordum ama nafi. Sessizce sesleniyordum sana. Biraz gevşet şunları ne olur! Diyordum çaresizce. Bir ara doğrulup dikkatlice baktın bana. Sonra yeniden üzerime eğilerek beyaz tüylerimde parmaklarını gezdirmeye başladığında içimde bir umut filizlendi. Beni seviyor olabilir miydin? Kim bilir...”

Hareketsiz dudaklarıma görünmez bir tebessüm yerleşmişti. Damarlarımda -nasıl desem- böyle ılık, huzurlu bir şeylerin aktığını, sonra hepsinin bir araya gelip kalbime doluşmaya çalıştığını hissediyordum. Şefkatli dokunuşlarının sarhoşluğuyla gevşedikçe gevşedim. Kendimi kurtulduğuma iyiden iyiye inandırmıştım. Yazık ki neşterin soğuk ucuyla vücudum ürperdiğinde yanıldığımı anladım. Hem de öyle bir anladım ki... Demir dövülürken su verildiğinde birden sertleşir ya işte öyle buz kesti bedenim. Önce derimi, ardından karın zarımı açtın. Bağırsaklarımin kenara çekerken hissettiğin bulantıya, kılcal damarlarımdan sızan kanın yaydığı yoğun metalimsi koku eklenince aristokrat yüzün ekşidi birden. Üst dudağın gerildi ve burnuna doğru çekildi, hemen boynundaki maskeyi ağzına kapattın. Büyük gri gözlerinin iyice kısılmasından, tiksintinin iliklerine kadar işlediği belli oluyordu. Üzerime eğildin yeniden. İğneyi dikkatlice karın atardamarıma batırdın. Avazım çıktığı kadar sessiz çığlıklar attım. Enjektöre dolduracağın kanla o kadar meşguldün ki beni o zaman da duymadın. Biliyordum, birazdan bana hayat veren bu ırmak yavaş yavaş kuruyacaktı.”

“Ama ben...” diyebildi Nehir yutkunarak. Boğazındaki yumru daha fazla konuşmasına engel olmuştu. Tüm vücudu alev alev yanıyordu sanki. Donmuş gözlerinden damlayamayan yaşlar ter olmuş, alnından ve sırtından sağanak halinde boşanıyordu. *Üç Numara* konuşmaya devam ediyordu:

“Bırak beni duymayı; damarlarımin içi boşaldıkça büzülen parmaklarımin, geriye çekilen dudaklarımin, keskin dişlerimin birbirine kilitlenişini bile görmedin” dedi. Nehir olağanüstü bir çabayla:

“Sus, ne olur sus! Daha fazla konuşma” dedi yalvarırcasına ama *Üç Numara* kararlıydı. Yüzyılı aşkın bir süredir biriken, kuşaktan kuşağa aktarılan tüm acıları, serzenişleri insanoğluna bir şekilde duyuracaktı.

“İstersen en baştan başlayayım” dedi. “Her şey bundan bir kaç ay önce yapacağın “bilimsel?” çalışma için etik kuruldan onay almanla birlikte başlamış. Kardeşlerimle birlikte bu çalışma için üretilmişim. Tabii ki -bilime yar-

dımcı olmayı isteyip istemediğimizi- bize soran olmadı. Doğduğum günü dün gibi hatırlıyorum. Annem çok yorgundu. Bir batında on iki yavru birden dünyaya getirmişti. Şefkatle, tüysüz pembe yavrularını emzirmeye devam ediyor, bir yandan da hüzünlü gözlerle bizi izliyordu. Küçük, beyaz, gri metal pencereleri tepeye bakan, adı “kafes” olan huzurlu bir evimiz vardı. Kardeşlerimizle kovalamaca oynar, birbirimizin tepesine çıkar, güreşir, talaş halımızın üstünde yuvarlanırdık. Yorulduğumuz zaman annem bizi yanına çağırır, büyük büyük dedemiz Kara Wistar’ın destansı hikâyesini anlatırdı. O, gökyüzünü ve güneş ışığını gören, açık havanın serin kokusunu ciğerlerine çeken -siyah tüylü- son atamızmış. Onun dar geçitlerden nasıl ustaca geçtiğini, koloni halinde yaşayan ailesine yiyecek temin etmek için geceleri korkusuzca insanların evlerine nasıl girdiğini dinlerdik heyecanla. Her defasında merakımız göz kapaklarımızın ağırlığına yenik düşer, dinlediğimiz öykünün sonunu duymadan uyuyakalırdık. Şimdi düşünüyorum da annem belki de Kara Wistar’ın hüzünlü sonunu anlatmamak için hikâyeyi uzattıkça uzatırdı. Böylece günler birbirini kovaladı. Biz büyüdükçe annemin gözlerindeki hüznün de büyüdü. Bir sabah -ani bir kapı gıcirtısıyla- irkilerek uyandık. Ayak seslerinden her zamankinden daha kalabalık bir insan grubunun içeri girdiğini anladık. Kafesimizin kapağı açıldı ve eldivenli eller bizi kuyruklarımızdan yakalayıp art arda dışarı çıkarmaya başladı. Panik içinde bağırıyorduk. O gün ilk defa kardeşlerimin bazılarından farklı olduğumu anlamıştım. Çünkü bizi “erkek” ve “dişi” diye sınıflandırıp birbirimizden, annemizden ve evimizden ayırıyorlardı. O an içimde hiç tanımadığım bir duygu belirdi, ürperdim. Gözlerimde anlam veremediğim bir şeyler oluyordu. Yanıyorlardı sanki, hem sıcak hem ıslak gibiydiler. Bıyıklarım titreyiyor, burun deliklerim genişliyordu. Ardından yanaklarımdan ılık ılık sular süzölmeye başladı. Ağlıyordum galiba. Evet, evet ağlıyordum.”

Üç Numara derin bir iç çekti: “İlk ayrılık, ilk acı...” dedi. Bir süre hiç konuşmadı.

Nehir’in işittikleri onu hayli sarsmıştı. Titreyen dizlerine inat yere mihlanmış gibi durmaya devam ediyordu. Suçluluk duygusu tüm benliğini sarmıştı. Boynu büküldükçe büküldü. Gözleri avucundan yere kaydı. Üç Numara’nın sesi yeniden duyuldu:

“Sonra” dedi. “Sonra büyüdüm. Özel bir odaya, üç kişilik yeni bir kafese alındım. Ve bir gün sen geldin. Tıpkı bugün geldiğin gibi; beyaz eldivenlerin, beyaz önlüğün ve enjektörlerinle... Adımı da “Üç Numara” koydun. Bıkıp usanmadan her gün gelmeye devam ettin. Önceleri ayak diremişim sana, sonraları baktım ki “el mahkûm, kaçış yok” teslim oldum umutsuzca. İğnenin bedenime her batışında -canım yanıyordu yanmasına ama- karşı koymaya çalışarak yorulmuyordum hiç değilse. Dün “metabolik kafes” adını duyunca içimi bir korku kapladı. Çünkü bilirdik ki oraya gidenler bir daha geri dönmezdi. Hani şu meşhur “Sessiz Gemi” gibi... Akıbetleri ne olurdu orası meçhul ama hoşumuza gitmeyen bir sessizlik hüküm sürerdi arkalarından.

“İşte benim hikâyem” dedi üç numara. “Şimdi avucundayım, avucunda, avucu, av, a...”

Sesi giderek azaldı, minik kalp atmaz olmuştu artık.

Nehir’in boğazında düğümlenen hıçkırıklar çözülmüş, gözlerinden yağmur olup akmaya başlamıştı. Sarsıla sarsıla ağlıyordu. Biliyordu ki konuşan ve onu sorguya çeken çaresiz bir hayvanda vücut bulan vicdanydı. Bir süre sonra arkasından omzuna dokunan profesörün sesini işitti:

“İyi misin?”

Nehir ruhundaki ağırlığın altında ezilmeye devam ediyordu. Ne söyleyebilirdi, hislerini nasıl anlatabilirdi ki... Kendini güçlükle toparlayarak:

“Hocam kalp kasılmaya devam ediyordu, canlıydı sanki” diyebildi titrek bir sesle. Profesör bıyıklarının altında beliren müstehzi bir gülümsemeyle:

“Sakin ol lütfen. Onlar istemsiz kas kasılmaları. Zamanla alışırsın. Artık kalbi yıkayıp soğuk zincir kabına almalısın.” dedi.

Hocasının buyurgan tavrı ıslak bakışlarını yerden kaldırmasına yardımcı oldu.

Gerçekten zamanla alışabilecek miydi? Söylenen yalanlar, işlenen günahlar bir öncekinden daha kolay olmaz mıydı zaten? İnsanoğlu her şeye alışmaz mıydı? Pekiyi böyle bir şeye alışmalı mıydı? İnsanoğlunun kendi faydası için diğer canlıları kullanması ne kadar doğrudu?

Aklındaki bunca soruya cevap ararken mantığıyla duygularının çatışmasından yorgun -çaresiz- avucunda tuttuğu minik kalple vedalaştı. “Dört numaralı” kafese doğru ilerlerken “Özür dilerim” diyebildi sadece. Sesini kendisinden başka duyan olmadı.

MÜSAİTSENİZ SEVEBİLİR MİYİM?

Zehra AKKAYA

Evimizin üst katına bugün taşınan yeni kiracı, gürültü yapıp, uyumama engel oluyordu. Yetmiyormuş gibi birde zile basıp, yataktan çıkmama neden oldu. Oflayarak gittiğim kapıyı açar açmaz karşımda yeni kiracımızı buldum. “Kusura bakmayın, kamyon erkenden gelince sizi de rahatsız ettik” dedi. Üstümde pijamalarım, kapı önünde delikanlıyla sohbet ederken, annem kuşluk namazını bitirip yanımıza geldi. Bana kaşlarını düzerek, attığı bakışı görünce, hemen odama koştum. Üzerimi değiştirirken bir yandan da, annemden yiyeceğim azara hazırlanıyordum. Annem odaya girer girmez, “artık yetişkin kızsın, utanmıyor musun kapıyı böyle açmaya, kim bilir senin hakkında neler düşündü, bir kere daha böyle bir şey yaparsan, kemiklerini kırarım;” deyip çıktı. “Oh ucuz kurtuldum”.

Önceleri iki katlı evimizin, üst katında oturuyorduk. Oturma odamızdaki balkon, sokağa bakıyor. Sokak kapısının yanındaki ağacın dutlarını, balkondan toplayıp yiyebiliyoruz. Mutfaktan çıktığımız diğer balkon, arka bahçemize bakıyor, arka bahçeye giriş, alt dairenin mutfağından olduğu için, biz yan tarafındaki, sokak girişini kullanıyoruz. Arka bahçenin ortasında Kocadal ismini verdiğimiz kayısı ağacımız, budağında dört mevsim sallanan salıncak, etrafında ara boşlukları metreyle çizilip ayarlanmış gibi sıralı, onlarca boy boy meyve ağaçları. Bir köşede annemin yaz kış sebze yetiştirdiği serası, diğer köşede yufka yapmak için kullandığı çardak var.

Annem sürekli “Neden taşındık ki buraya, alt kat ne güzeldi. Kapıdan çıkınca ayağımız toprağa değiyordu. Burada ne var, bahçeyi ancak uzaktan seyrediyoruz ” diye şikâyetleniyordu. Bahçeyle arasına koyduğu mesafe onlarca kilometreydi. “Bir iki adımda ulaşıyoruz sanki uzak işte” deyince; babam güler, annemin gönlünü almak için “ Kiracılar çıksın söz veriyorum taşınacağız, kaç yıllık komşularımız, çıkın dersek ayıp olur” derdi. Yirmi yıldır alt katta oturan, diğer kiracımız emekli olup, memleketine dönünce annem diz ağrılarını da bahane ederek, kapısından gelinlikle girdiği daireye inmek istedi. Kiracı çıkar çıkmaz evi tadilat ettirip yerleştik.

Taşındıktan iki gün sonra, ev hemen tutuldu. Yeni kiracı kaporayı verip gitmiş, on beş gündür ortalarda görünmüyordu. Emekli olan öğretmeninin yerine gelen yeni öğretmen tutmuştu evimizi. Babam “Efendi çocuğa benziyor, annesiyle beraber oturacakmış, ilk görev yeriymiş” dedi.

Kayısı ağacındaki salıncakta sallanan, gün batmak üzereydi. Kendimi sallanan salıncaktan sıkıca tutunarak geriye bırakmış, başımı arkaya sarkıtmış, gözlerimi kapatıp saçlarımin toprakta gezinişini dinliyordum. Gözümü açınca önce evimizi, sonra da balkonda beni izleyen gölgeyi gördüm. Babam gene beni seyrediyor, diye gülümserken hala sallanıyordum. Aniden taşındığımızı hatırladım, toparlanmaya çalışırken salıncaktan düştüm, kolumun çatlaması hiç iyi olmamıştı. Artık komşumuzla karşılaşmamaya çalışıyordum.

Komşumuza sadece annesi evde yalnızken gidiyordum. Annem neden moralimin bozuk olduğunu soruyor, komşunun oğluna rezil olduğumu bir türlü söyleyemiyordum. Diğer komşularımız bize kahveye gelince, annem “Mediha ablayı da çağır ”dedi. Üst kata çıkıp zile bastım. Kapıyı komşunun oğlu açtı. Birden, onu karşımda görünce annem, Mediha teyzeyi çağırıyor diyeceğim yerde, “Müsaitseniz kahveye geldim” dedim. Toparlamaya çalıştıkça tamamen battım “Kahve getirecektim, aman götürecektim, yani var mıydı, kahve içer misin?” dedim. O sırada içerden Mediha Teyze “Kemal oğlum kim geldi?” diye seslendi. Ben yerimden kımıldayamıyordum hatta nefes bile alamıyordum. Kemal gülerken “Zeynep geldi anne” dedi. “Zeynep” diye tekrar etti. Mediha teyze yanımıza gelip “Hoş geldin Zeynep içeri gel” dedi. Ben olabilecek en alçak sesle “Annem kahveye bekliyor” diyebildim, Mediha Teyze “Neden böyle kızardın yavrum?” diye sordu. Cevap vermeden hızlıca eve döndüm.

Eve geldiğimde annem misafirlerle sohbet ediyordu, daha sonra Mediha Teyze de gelip sohbete dâhil oldu. Onlar kendi aralarında konuşuyor, ama ben duymuyordum. Bir ara Mediha Teyze “Kemal üşütmüş, çok ateşi var. Balkondan içeri girmiyor ki, üşütür tabi okula da gitmedi bugün” dedi. “Neden öyle çok balkonda duruyor?”, demekten kendimi alamadım, sorduğum sorudan ağızmdan çıkarken pişman olduysam da iş işten geçmişti. Kadınlar bana bakıp güldü, ben daha fazla kızardım, onlar sohbetlerine devam ettiler. Bir daha konuşmadım.

Annem mutfakta yemek hazırlıyor, ben de sofrayı kuruyordum. Zil çalınca açarım deyip kapıya yöneldim. Kapıyı açınca karşımda, Kemal’i buldum. Sanki daha önce hiç konuşmamış gibi zorlanarak “Hoş geldin” dedim. O “Müsaitseniz ben geldim, sevdim, yani gelebilir miyim, müsaitseniz sevebilir miyim?” Annemin içerden sesi geldi “Kemal oğlum sen misin, annen nerde, oturun sofraya, yemekler soğumasın...” diye seslendi.

KALBİNİZİ KAYBETMEYİN

Ayyüce İNCE

Bir soru sorarak başlamak istiyorum yazıma. Hiç görmediği zamanları özler mi insan? Sahi hiç görmediği zamanları insanın özlemesi sizce de çok garip değil mi? Bırakın özlemeyi, kulaklarımda bir radyo cızırtısı, burnumda taze ekmek kokusu, gözlerimde o kaygısız yaşama sevinci oluşuyor eski zamanlar deyince. Aslında eski zamanları sevmek ve özlemek için eski zamanda yaşamış olmamız gerekmiyor. Eski zamanlarda yaşamış, görmüş birinin gözlerinin içine bakmak yeterli oluyor, eskiye özlem duymak için. Adeta onun gözlerinde yitiğimiz olan ne varsa arayıp duruyoruz.

Siz de haklısınız geçmişe özlem duymak hiç bir şeyi değiştirmez. Deli gibi akan zamana ve arkasına bile bakmadan koşan saniyelere yetişmemiz gerekiyor, değil mi? Bizim telaşımız bize yeter.

Saniyelere yetişir miyiz bilmem ama şu an zihnimde tamamlamam gereken yapbozum var. Biraz bahsedeyim sizlere bu oyundan. Etrafımda yapboz parçaları var. Bu parçalar; feri sönmüş gözler, dünyanın nasıl bu hâle geldiğini anlamayan kafalar, konuşmaktan aciz diller ve benliğini yitirmiş gözlerden oluşuyor. Bu parçaları birleştiriyorum ama ne yazık ki bir şekle veya bir cisme benzetemiyorum. Çünkü hep bir parçası eksik kalıyor yapbozun. Ah! Bir bulsak o parçayı. Galiba insana benzeyecek yapbozumuz. Parçayı bulmadan ve yapbozu tamamlayıp "insan" kavramını ortaya çıkarmadan, geçen zamana da diyecek sözümüz kalmıyor. Eksik parça yüzünden zaman bize hükmediyor da farkında mı değiliz? Tekrar yapbozu tamamlayacak eksiği arıyor zihnimiz. Sanırım şimdi eksik parçanın ne olduğunu bulduk! Vicdanı, merhameti, iyiliği ve tüm güzellikleri barındıran onları el üstünde tutup sürekli evinde ağırlamak isteyen bu eksik parçanın adı "Kalp."

Parçayı bulduk derken sadece eksik parçanın adını bulduk ama kendisini bir türlü bulamadık. Çünkü adını bulunca, herkes bu parçayı bildiğini söyledi ama ne işe yaradığını, nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Ve insanlar kendilerinde bir kalp olması gerektiğini bilmiyordu. Eski zamanlarda unutulmuş bu kalbi ara ki bulasın, şimdi çivisi çıkmış bu yeni dünyada. Neyse bu kadar karamsar olmayalım, elbette bulunur her eksik, her yitik. Düşünsenize belki de hâlâ radyo cızırtısını arayan kulaklar, taze ekmek kokusunu içine çeken burunlar, her şeye rağmen gülümseyen yüzler ve yaşama sevinciyle ışıldayan gözler vardır ya da dünyayı belki de hâlâ yaşanılabilir nefes alınabilecek bir yer olarak görenler. Yaşamayı bilmeyen ve yaşamaktan zevk almayan, sadece nefes alıp vermekle sorumluymuş gibi davranan insanların arasında denk geliriz belki yaşama sevinciyle ışıldayan o gözlere. İşte o zaman o kişilere, bu insan yapbozunda kalp denilen parçayı nerede bulacağınızı ve ne işe yaradığını sorun. Eminim ki o zaman bir daha asla bozulmak ve parçaları kaybolmamak üzere tamamlanacaktır yapbozunuz. Bu arada artık zamanda size hükmetmekten vazgeçecektir. Şimdi siz hayatın tadını çıkartırken size yetişmek için saniyeler peşinizden koşmaya başlayacaktır.

Yaşayamadığım ama sürekli hissettiğim eski zamanlardaki samimiyetle ve mutlulukla kalın...

Sakın kalbinizi kaybetmeyin.

OBLOMOV

Ayşe AKSOY

İlk olarak Hasan Ali Yücel tarafından Türkçeye çevrilen eser basıldığı yıllarda büyük yankı uyandırmış Gonçarov'un tüm dünyada tanınmasını sağlamıştır. Romanın çıkış noktası 1849'da bir dergide basılan ve yine Gonçarov imzasını taşıyan **"Oblomovun Rüyası"** adlı bir hikâyedir. Hikâyenin çok sevilmesi üzerine yazar bir aylık süre içinde esere kendini adıyor ve ortaya şimdi dünya klasikleri arasına girmiş olan romanı çıkıyor. Eseri bu kadar kısa sürede nasıl yazdığını soranlara yazar şöyle cevap veriyor: "Bu eseri yıllarca kafamın içinde taşıdım, geriye bir tek kâğıda dökmek kalmıştı" Dönemin ünlü yazarları Dostoyevski kayda değer bir roman olarak nitelerken Anton Çehov, Gonçarov'u başarılı bir yazar olarak tanımlamış, Tolstoy ise uluslararası bir başarı gördüğünü dile getirmiştir.

Romanın başkahramanı İlya İlyiç Oblomov bir Rus asilzadesidir. Çocukluğundan beri hiç çalışmamış hatta giysilerini bile, hala onunla beraber yaşayan, uşağı Zahar giydirmiştir. Zahar, efendisi gibi tembel, ona sonsuz bağlılığı olan, gelenekleri yaşatmaya çalışan bir karakterdir.

Oblomov'un çocukluğundan beri arkadaşı olan Şoltz karakteri ise Oblomov'un aksine çalışkan, başarılı, enerjiktir, Alman terbiyesine göre yetiştirilmiştir. Önemli karakterlerden biri de Şoltz'un kuzeni Olga'dır. Olga zeki, sevimli, canlı, güzel bir genç kızdır. "Şoltz onu Oblomov'un hayatına sokarak karanlık bir odaya bir lamba koymuş, aydınlatmış, içini ısıtmış, canlandırmış olacağını düşünmüştü." (kitaptan)

Romanın kahramanı Oblomov pek çok hayalleri olan ama bunları bir türlü hayata geçiremeyen oldukça tembel bir adamdır. Roman onun tasvirleriyle başlar. Yaşadığı ev bulunduğu durum anlatılır. Uşağıyla birlikte köhne bir evde yaşamaktadır. Ev sahibi onu evden çıkarmak ister. Ona sadece bir not yazarak durumu düzelterek çiftliğinden gelen gelirle borcunu ödeyeceğini bildirmesi gerekiyordur. Ama bir türlü bu yazıyı yazamaz ayrıca çiftliğinden artık yeterli para gelmemektedir. (Oblomov aslında zengin bir adamdır ama işleriyle ilgilenmediği için parasını idare edemez ve sıkıntı çeker) Bununla da ilgilenmesi gerekmektedir ne yazık ki Oblomov bunlara bir çözüm bulmaya yetecek enerjiyi bulamaz. Nerdeyse düşünmekten bile yorulur. Oblomov tanıştığı Olga ile büyük aşk yaşar neredeyse evliliğin eşliğine gelir Oblomov aşkı için kendince pek çok fedakârlık yapar. Bu aşk onu Oblomovluktan kurtaracak mı yazar kitapta bunu sorgular. Aynı zamanda bu kadar da tembellik olur mu dedirtirken Oblomov kendi kayıtsızlığına öyle bahaneler bulur ki bu onu sanki haklı çıkarır. Oblomov'a tembelliğinden dolayı kızarken aynı zamanda bu insanca savunmalarına hayran kalırsınız. Oblomov iyi niyetli sevgi dolu, bir aristokrattır ama tembellerin padişahıdır. Roman boyunca onun harekete geçeceği günü beklerken 528 sayfa olan bu romanı hevesle nasıl okuduğunuzu anlayamazsınız. Sanki onun bu lakaytlığına karşın siz bir şeyler yapmak istercesine hadi hadi diyerek romanı bitirirsiniz. Oblomov'u hem sever hem yardım etmek ister hatta bende de bu hal var mı gibilerinden vehimlere kapılır, kendi içinizdeki Oblomov'u görürsünüz. Akıcı bir dille yazılmıştır insanı hiç sıkmayan betimlemeleri tam yerli yerinde kullanılmıştır. Sanki bir tabloya bakar gibi anlatılanlar gözünüzde canlanır.

Oblomov ve en az onun kadar tembel uşağı Zahar Rusya'yı Oblomov'un her durumda yardımına koşan Şoltz ise Avrupa'yı temsil etmektedir. Gonçarov bu kitapla hem Rusya'nın zengin, köle sahibi ailelerinin son fertlerinin yeni hayata uyum sağlama çabalarını anlatırken hem de farklı karakterlerin bakış açılarından hayatın aslında nasıl olması gerektiği sorusunu aklımıza düşürüyor.

"Tarih ona insanlığın ne kadar zavallı olduğunu öğretmişti. Bir dönemde insanlık felaketlere uğruyor mutluluğunu yitiriyordu. Sonra bütün gücüyle çalışıp çabalamaya koyuluyor, iyi günlere kavuşmak için

türlü cefalara katlanıyordu. Nihayet tarihin bir döneminde insanlık rahata kavuşacak gibi oluyor, artık tarihin kendisi de rahat edecek diyorsunuz nerdee! Tekrar işler bozuluyor her şeyin altı üstüne geliyor, insanoğlu tekrar çalışıp çabalamaya başlıyordu. Güzel günler bir türlü sürmüyor hayat değişiyor her şey durmadan bitip yeniden başlıyordu...

Ciddi eserler onu usandırmıştı filozoflar ona gerçeği aramak sevgisini bir türlü verememişti. Ama şairler bütün gençler gibi onu da sarmıştı. O da bütün gençler gibi şairlerle coşmuş, iyi bir insan olmak, çalışmak, dünyaya bir iz bırakmak isteği duymuş, coşkun sözler söylemiş, mutlu gözyaşları dökmüştü. Dostu Şolts'un yardımıyla coşkunluğunu şiir dünyasından daha olumlu çabalara çevirmek istemiş Şolts'un taşkınlığı Oblomov'a da geçmiş ona çalışmak pek uzak ama büyüleyici bir ülkü adına didinmek heyecanı vermişti. Ne yazık ki bu hayat çiçeği de açılıp döküldü ve meyve vermedi. Oblomov'un ruhu yavaş yavaş soldu.”(kitaptan)

Yazıldığı dönemde yankı uyandırmış olan bu romanın kahramanı Oblomov aynı zamanda bir tanımın yerini almış bir Oblomovluk kavramı oluşturmuştur. Hiçbir romanın kahramanı yazarının bu kadar önüne geçmemiştir. İvan Gonçarov 18 Haziran 1812'de Rusya'da doğdu devam ettiği Moskova Üniversitesini 1834'te bitirdi. 30 Yıl boyunca devlet memurluğu yaptı. Bu arada çeviriler yaptı. Şiirleri ve kısa öyküleriyle tanındı. İlk romanı *Alelade Bir Hikâye* üçüncü ve son romanı *Yamaç Oblomov* kadar ilgi görmedi. Hiç evlenmemiştir ve 1891 yılında San Petersburg kentinde ölmüştür.

Hali Pür Melal

Dil suskun, gül solgun,
Hani tebessüm...
Dal kırık, yorgun
Kuytuda güvercin...
Yalnız, soğuk, eski avlularda sarmaşıklar...
Uğur böceğinde saklı düş pulu...

Cazibesi derin...
Çiçek çiçek Bağı İrem...
Güz, rengidir kalemin...
Sabah, kasımda tazedir...
Şiir, her dem...

Yara ki sıcak, gölgeler uzun...
Bahçeler yitik, yağmur bitevi...
Keskindir hattı vurdumduymazlığın!
Geceler, yenik... Sabır; ah!
Servilerde çığlık! Kuşlar, münadi...
Şafak; kubbe kubbe şehir...
Eteğinde gelincik, sarı kemer belinde...
Güne bakan, gömleği kar...
Yazı, yeşile çalan...
Mevleviçe savrulur bulutlar,
Hal-i pürmelal...

Burhan KALE (2017)

AYLA

Osman SELÇUK

Kaç zamandır sinemaya gitmemiştim. İyi filimler izlemeyeli epey oldu. Çevremizde birileri son zamanlarda yerli yapımların güzel işler çıkarıldığından söz edip duruyorlardı. Ayla'yı izledin mi sorusunu sık duymaya başlayınca insan çevre baskısı denilen şeye bazen boyun eğiyor. Filmin sonunda o baskıyı hissettirmeden kuran çevrelere sessizce teşekkür ederek sinema salonunu terk ettim.

İnsanın savaş ortamında nasıl insan kalma becerisini gösterebileceğine dair sinemaya girerken hiçbir fikrim yoktu. Çıkınca oluştu. Güney Kore'de pek çok Türk askeri masumiyetini kaybetmeden insan kalabilmişti. Bu masumiyeti sağlayan ise savaşta annelerini, babalarını kaybedip kimsesiz kalan çocukların billur gibi duru insani yaklaşımlarıydı. Buna ilişkin bazı duyumlar almıştık çevremizden ama bu anlatılanları hep bir güzelleme olarak tanımlayıp durmuştuk. Ayla filmi işte bu güzelleme sandığımız gerçekte yaşanmış insani acıyı tam da kavradığı yerden bir çocuğun gözünden, saflığa ve temizliğe leke kondurmadan ve bir güzelleme içermeden sinema diline uygun nasıl da başarılı bir biçimde aktarmıştı. Doğrusu bu başarıya filmin sonunda yapımın önünde saygı ile eğilerek emeği geçenleri kutladım.

İnsanların birbirlerini acımasızca boğazladığı savaş alanlarında kimi askerler insan olma erdemlerinden fazla uzaklaşamıyorlardı. Kimdi bunlar? Savaş denilen vahşi tutumun esiri olmuş üç beş insan. İşte Güney Kore'de Süleyman Dilbirliği o üç beş insandan biriydi. Böyle kaç hikâyenin olduğunu aslında kimse bilemez. Bildiğimiz ise Süleyman Dilbirliği'nin Koreli bir kızı

sahiplenmesi gerçeği idi. Elbette ki savaş ortamında böylesine derin çocuk ve insan sevgisi ve hayatın içindeki çarpıcı bütüncül birliktelik bizi derinden sarsıyor. Bu sarsıntı sinemada savaş denilen vahşetin ortasında silahların bir anda susması ile ortaya çıkan küçük bir çocuğun korkusunda gizli kalan insan yüreği. Bu sıcak yürek ve namlunun ucundan o yüreğe dokunuş bizi insan olmaya ve insan kalmaya davet ediyor. İşte bizi sarsan şey bu çıplak, içten davet. Nasıl da zorlanıyoruz insanı kabullenişimize. Afganistan'da, Filistin'de Irak'ta Suriye'de yaşanan insanlık dramında böyle kaç çocuğun katline tanıklık ettiğimize ilişkin yüzümüze filim adeta tokat gibi iniyor.

İsraili askerlerin kollarını taşla kırdıkları çocukları hatırlıyoruz. Suriyeli Aylan bebeğin denizden yine bir Mehmetçiğin kollarına yaslanan ölümünü hatırlıyoruz. Yirmi birinci yüzyılın en utanç verici sahneleri keşke bunlarla kalsa diye iç geçiriyoruz. Lakin mümkün değil. İnsanın çürümüş, kokuşmuş yanları yeniden sahne alıyor ekranlarda. Utanmak hep acıyı duymak insan kalabilenlere düşüyor. İçimizden bir çılgının Ayla filminde tüm sahneleri doldurduğunu duyumsuyoruz.

O asker elbiselerin içinde bile kendine silah çeken teröriste ekmeğini, suyunu veren Mehmetçiklerin varlığını hatırladıkça ümitsizliğimiz yerini geleceğe dair ümide terk ediyor. İyi ki bu çirkin ve kokuşmuş dünyanın içinde sizler varsınız; insanın ve insanlığın yarasını saracak sizlersiniz diye teselli buluyoruz. Bu erdemli sahnelerle sinema da Rambo çirkinliğinden kurtuluyor dostlar.

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.

Sahibi : Sevilay Tunçbilek

G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek

Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı

Ayşe Aksoy - Sonay Karasu

Emine Çoban - Melike Çelik

Zehra Meral Konşuk İvecan

Erol Metin

www.sivrvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Abone Bedeli: 60TL. Kurumsal:100TL

[Her ayın birinde abonedeviz.](#)

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 5 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Şubat- 2018 5TL.

Hayat Dolu Esinti

- Şair Yüksel AKÇAYIR'a

"Rüzgâr Kalsın" diyorsun ya
İçindeki kıpırtılardan habersiz
İnce bir dala tutunuyor insan
Bazen sıkıntılar kalıyor geriye
Rüzgâr esip gittikten sonra

Sonra birdenbire hatırlıyor hayatı
Acımasız mahpus damı ardında
Hocam orada mısın hala
Elma dersem çık ortaya
Lakin "Rüzgâr Kalsın"
Hayat dolu esintilerle

Selim TUNÇBİLEK

Sanata Saygı Lütfen

İnsanın çağın dehlizlerine doğru yolculuğunu anlamlı kılmaya çalışan sanat, gelecek için bırakılmış en güzel hediyelerden biri. Sanat, inceliği ve ürettiği değer açısından sonsuzluğun kapısına konulan pörsümez bir çiçek. İnsanın en insan yönleri, kaygıları, arzuları ve korkuları ile anlaşılmasını kolaylaştıran dipnot. Bizim binlerce yıl sonra bile ne tür kederlerle yaşadığımızın açık ifşası. Hikâyesi, romanı, şiiri, destanı.

Sanat, insan denilen okuma ve anlama kılavuzu üretilmemiş varlığa yaklaşma biçimi. Bu nedenlerle sanata saygı insana saygı içeriyor. Sanata duyulacak küçük saygı çağları aşip bu günlere gelmişse yine çağları aşip yolculuğuna devam etmeli. Günümüz insanı ne yazık ki bu saygının yolunu kesmeye çalışıyor. Acımasızlık, vahşet ve barbarlık bundan ötürü çağımızda hız kesmiyor. Çünkü sanatın ve erdemlerin yolu hendeklerle kesilmiş durumda. Sanatın güzelliğinin görülmediği yerlerde herkes kendi celladını sevmekle meşguldür.

Bazı sanatçılar ise kendilerinin en kıymetli izi olan eseri yerine cesedini tütsüleyip duruyor. Ne acıdır ki isli bedenler gerçek sanatın önünde duvar olup dursalar da renk renk bezenmiş güzellikleri bedenleri gibi öldüremeyecekler. Her dem taze çiçekler filizlenmeye devam edecek. Hayatın kahpe-liklerini bilmediklerini haykırırcasına "Acemî" olduklarını fısıldayacaklar. Fısıltıları küçük küçük öbekler halinde yayılacak dört bir yana. Sonra binlerce yıl öncesinde olduğu gibi anıtlaşacaklar. 21 Ağustosta başlayan yazma günü sancıları hiç dinmeyecek. Her dilde türkü olup söylendikçe kemiklerindeki sevince toprak yeniden tanıklık edecek. Böylesine bir efsane dilden dile dolaşırken hiç de acemi kalmayacaksınız bize.

Bizi sevmesiniz de olur, sanata saygı lütfen.

Acemî Kalemler

Bu Sayıda :

Selim TUNÇBİLEK - Mustafa YILMAZ
Z. Meral KONŞUK İVECAN - Kurtuluş ÇELEBİ
Ayyüce İNCE - Sonay KARASU - Yüksel AKÇAYIR
Emine ÇOBAN - Melike ÇELİK - Fatma DAĞLI -
Zehra AKKAYA - Selçuk ŞAMİL

Yüksel AKÇAYIR: "Şair olmak için şiir yazmadım. Şiir benim uçan halumdur."

(Sayfa: 8)

“DÜNYA YAZI GÜNÜ” İLANIDIR

Selim TUNÇBİLEK

Türk Dili, Türk Tarihi, Türk Kültürü, Türk Medeniyeti, açısından Orhun Abideleri’nin önemi inkâr edilemez. Medeniyetimiz açısından anıtların bulunması yazılı tarihimizin başlangıcı sayılmıştır. Türkçe o günden bu yana dünya dilleri arasında yazı dili olarak yaşayıp gelen nadir üç beş yazı dilinden birisidir. Anıtlar Türkçenin de ilk yazılı kaynaklarını oluşturmaktadır. Yazı, insanlık tarihi açısından da önemlidir. İnsanlığın ortak birikimlerinin çoğaltılması, deneyimlerinin sonraki yüzyıllara aktarılması işlevini gören en önemli buluşlarından biridir. Yazı medeniyetin insanlık için başlangıcı kabul edilmektedir. Bilginin bir yerden bir yere taşınması yazı ile olmuştur. Yazı icat edilmemiş olsaydı bu gün bilgi taşınmasından söz edemezdik. Pek çok açıdan olduğu gibi bu açıdan da yazının önemi büyüktür.

Peki, niçin insanlık tarihinde bir “yazı günü” kutlaması yoktur. Her şeye zaman ayıran insanların yazmaya da vakit ayırması gerektiğini düşünürüm hep. Her yıl günde bir gün yazma günü ilan edilmeli ve insanlar bu yazma gününde kendi hayatlarının bir yıllık değerlendirmesini yapmalıdırlar. Bir yıllık değerlendirme yapmasalar bile hayatlarında o yıl için kendilerince çok önemli gördükleri hadiseleri yazıya geçirmeliler. Bundan asırlarca önce bizim Hanlarımız adeta milleti ile dertleşircesine oturup dünyanın göbeğine bir taş dikmişler ve o taşta kendi hayatlarında ve milletin hayatındaki önemli gelişmeleri ve tanıklıkları yazı ile kayıt altına almışlar. O taşların üzerindeki “*Türk titre ve kendine dön.*” ikazı hepimiz için yapılmış bir ikazdır. O halde Dünya Yazı Günü tanımlaması yapmaya en yatkın millette yüce Türk milletidir.

Yirmi birinci yüzyılda Türk milleti söyleyeceklerini daha insanlığa söyleyip bitirmemiştir. Adaletin, merhame-tin, zayıfın ve güçsüzün yanında yer almayı milli bir özellik olarak bu günlere taşımayı bilmiş milletimiz bu konuda da dünya insanlığına yol gösterici olmalı ve 21 Ağustos’u **DÜNYA YAZI GÜNÜ** ilan etmeli ve kutlamalıdır.

Niçin 21 Ağustos?

21 Ağustos bizim tarihimiz, medeniyetimiz, kültürümüz, dilimiz açısından çok önemli bir gündür. Zira yazılı tarihimizin başlangıcı kabul edilen anıtlarımızdan Bilge Kağan Anıtı tam tarih olarak 21 Ağustos 732 yılında dikilmiştir. O günden beri yazmayı önemli bir erdem olarak geliştirmiş, devam ettirmiş milletimiz için hem bu günün önemi-ne karşılık gelmesi yönüyle hem de insanlığa taşıyacağı mesajlar açısından 21 Ağustos’u her yıl **TÜRK VE DÜNYA YAZI GÜNÜ** olarak kutlamayı öneriyorum. Bu kutlamaya halkımızın geniş katılımı sağlanmalı başta yerel yöneticilerimiz olmak üzere yazı günü etkinliklerinin yapılabilmesi alanlar oluşturulmalıdır. Bu alanların mimari yapısı Orhun

Anıtlarına benzetilebilir. Hatta üzerleri bir çadıyla kapatılarak buralara “**Yazı Otağ Meydanı**” adı verilebilir. Üniversite-lerimiz bu konuda özel çalışmalar yaparak donanımlarını böyle bir etkinliği geliştirebilecek zemine taşıyabilir. Mimarlık ve Güzel Sanatlar fakültelerinin öncülüğünde estetik değeri olan ve yazmayı birinci derecede önemseyen etkinlik objeleri oluşturulabilir. Kültür ve Milli Eğitim bakanlıklarımız her yıl 21 AĞUSTOS DÜNYA YAZI GÜNÜ’ne özel yazma etkinliği düzenleyebilirler. Bunun için; on beş yaş altı, yirmi yaş altı, otuz beş yaş altı ve kırk beş yaş altı yazma yarışmaları tertip edebilirler. Hatta bu yarışmaları dünyanın yaşayan tüm dillerine taşıyarak **yerel dillerde** en az Türkçeden o dile geçmiş üç kelimeyle konuyu işleme şartı bile koyabilirler. Bu etkinliğimizi dünya dillerine TİKA ve Yunus Emre Enstitüsü aracılığıyla planlayabiliriz. Bu etkinlik her yıl bir ülkede yapılarak, bir önceki yılın birincileri onur konuğu olarak davet edilebilirler.

Dünya Yazı Günü etkinliği ile ayrıca yazarlığın ne denli zor bir iş olduğuna da vurgu yapılmış olur. Yazmak kişisel bir deneyim olarak bir gün için bile olsa denemeyle zorluğunun farkına varılabilir. Böylece yazarın aslında ne denli güç bir işi başardığı da vurgulanmış olur. Yazma becerisi olmayan bireyin okumaya yönelmesini sağlamak ve dikkat çekme gayesine de bu etkinlik hizmet etmiş olur. Neresinden bakarsanız bakın ve hangi noktadan meseleye yaklaşırsanız yaklaşın böyle bir etkinlik kamusal alanda son derece faydalı bir netice doğurur. Şimdiden kar zarar hesabı yapanlar için bundan daha az maliyetli ve daha yüksek değer yaratabilecek bir düşünce geliştirenlerin önünde saygı ile eğilmeye hazırız.

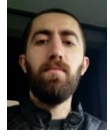
Buradan başta Cumhurbaşkanımıza, Başbakanımıza, Kültür Bakanımıza ve Milli Eğitim Bakanımıza sesleniyorum. Yine Kültür, Sanat ve Edebiyat dergilerimiz, basını-mız başta olmak üzere bütün kamu görevlilerine, yazar kuruluşlarına, üniversitelerimize açık çağrı yapıyorum. Gelin, **21 AĞUSTOS’U DÜNYA YAZI GÜNÜ** olarak kutlayalım. İnsanlığı ve tüm dünya dillerini bu günümüze ve sevincimize ortak edelim. Türk milletinin ne denli medeniyet tutkunu bir millet olduğunu dünyaya bu gün yoluyla haykıralım. Türkçenin ilelebet yaşaması ve yaşatılması için sağlıklı bir zemin oluşturalım. Yazının insanlık için ve milletimiz için ne denli önemli olduğunu bu etkinlikle belirtelim.

Bundan sonraki ömrümü ve enerjimi, maddi ve manevi birikimimi 21 AĞUSTOS DÜNYA YAZI GÜNÜ etkinliklerine ayıracığımı dünyaya **Türkçe** haykırıyorum. Kimler beni duyabiliyor.

Duyanlara selam olsun.

SORULARIN KISA TARİHİ VE BOZ AYIYLA BİRLİKTE YAŞAM REHBERİ

Mustafa YILMAZ

Aşağı yukarı herkesin sorulacak her soruya verilecek bir cevabı var. Meno diyalogunda "söyle evladım, bunun gibi şekillerin kare olduğunu biliyor musun?" diye başlayarak bir köleye pek çok zincirleme soru soran, aldığı kısa yanıtları yeni sorularla açarak köleyi bilgi sahibi olmadığı bir konuda doğru sonuçlara götüren Sokrates, bilginin aslında kişide var olduğunu ancak doğru sorular sorulduğunda açığa çıkacağını göstermek ister. Bilginin, yani soruların cevaplarının kısa hikâyesi böyle. Peki, sorunun hikâyesi ne? Neticede genç adama, efendisiyle konuşmakta olan bir adam dışarıdan hap olarak vermektedir bu soruları.

Antik Yunan'da filozof olmayan birisi; yirmili yaşlarında, küçük burjuva, bunalımda Mehmet de uzay-zaman eğrisinin bambaşka bir yerinde -mesela Ankara'da diyelim- bazısı havlayarak kovalayan, bazısı da sabitken hırlayan birtakım korkutucu sorulardan kaçmakta ve bu şekilde kendi yolunu çizmektedir. Günü kurtarıyor olsa da, bu telaşla adımladığı yolun iki nokta arasındaki en kısa yol olmadığı konusunda Mehmet bizimle aynı fikirde olacaktır. Fakat bu kocaman gezegenin zaten yuvarlak olduğu düşünülünce ayak bastığımız zemin üzerinde gerçekten doğru bir yol çizilemeyeceği kesin. Bunu ilk insanın dünyaya düşme hikâyesiyle de düzlemsel geometriyle de açıklayabiliriz.

Asıl soruya dönelim: Sorular nasıl ortaya çıkar? Midemizde topladığımız yılların getirdikleri, biraz çalkalama ve biraz da zamanın yardımıyla, hesaplanamayan anlarda soruları doğuruyor olmalı. Bilinç dışında bastırılmış onca malzeme, bilinç eşiğini aştığında yeni soru işaretleri olarak ipe asılıyor. Bütüne bakıldığında, geçmiş günleri ve yaşananları öğütüp

önümüzdeki bakir arazide asfalt yol yapıyoruz bir bakıma. Yolun nereye gideceğini de elimizdeki sıcak sorular belirliyor.

İster kendi doğurduğumuz sorular olsun, ister üzerimize ateş edilmiş sorular, bir kez ortaya çıktıklarında oyunu tamamen değiştirirler. İnsanın temellerini yıkar ve yeni bir insan, hatta yeni diğer insanlar, yeni bir dünya yaratırlar. Soru işareti kendini bir kere açık ettikten sonra her şey yeniden kurulur. Zarlar yeniden atılır. Nemini taşıdığımız ırmak bile artık başka bir ırmaktır, tanıdık gelmez insana.

Görülen şeyi "görmemiş gibi" yapmak mümkün olmaz, malum. Daha doğrusu, görmemiş "gibi" yapmak mümkündür ama görmemek veya görmeyi geri almak imkân dâhilinde değildir artık. Benzeri bir durum -hatta daha kuvvetlisi- kişinin içinde mahiyeti bilinmez reaksiyonlar sonucu bir şekilde ortaya çıkan sorular için geçerlidir. Bunlar insanın iç çeperlerinde yankılandıkça kuvvetlenir ve gün geçtikçe daha rahatsız edici olur. Hem eylemsizliğe meylimizden hem de korkularımızdan dolayı mührü kırıp onunla yüzleşmekten kaçırız. Çınlayan, dengesi bozulmuş dev bir kulak olarak yaşamına devam eder insan.

Sürdürülemez. Bu çocuksu görmezden gelme oyununu bırakıp zihindeki soruyu dile indirmedikçe huzurdan söz edilemez artık. Bir elektron vermeden veya almadan rahatlaması mümkün olmayan titrek bir iyon olur insan. Karnında bir zamandır olanca yüküyle gezdirmekte olduğu bir fazlalığıyla veya kovuk olarak içini üşüten bir eksikliğiyle yüzleşme günü bir şekilde gelip çatmıştır. Nefes burundan alınır ve ağızdan yavaş yavaş verilir.

"Beklenmedik bir şekilde bir boz ayıyla karşılaşırsanız;

- Sakin olmaya çalışın. Ani hareket etmeyin, boz ayıdan uzaklaşmak için asla koşmayın. Arkanızı dönmeden, yavaşça yürüyerek uzaklaşın.

- Boz ayıyla çok yakın mesafede karşılaşırsanız ve üstelik hayvan yoluna devam etmiyorsa, olduğunuz yerde durun, normal bir ses tonunda konuşun ancak kesinlikle gözlerinin içine bakmayın.

- Boz ayı saldırıya geçerse parmaklarınızı birbirine kenetleyip ellerinizi boynunuzun arkasına koyun ve cenin pozisyonu alıp ölü taklidi yapın. Bu şekilde yüzünüzü ve iç organlarınızı koruyabilirsiniz."

(Boz Ayıyla Birlikte Yaşam Rehberi 7/12/2017)

FOTOĞRAFLARIN DEĞERİNİ ÇALAN KİM

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Okuldan eve döndüğümde kayınvalidem ve kayınpederimi albümler ve fotoğraf kutuları arasında onlara bakarken buldum. Anne babamın sevimli ve sınımsız hallerini izlerken gözüm fotoğraflara kaydı. O an çok tuhaf hissettim kendimi. İki insanın sevgili halleri ve benim onların mutluluğunu fotoğraflarla ilişkilendirmem konuyu bir dosya olarak önüme bırakıverdi.

Günümüzde fotoğraflar da tüketim çılgınlığının, modernizmin sivri dişleri arasında parçalanıp değersizleşen onlarca şeyden biri oldu. İnsanlar gerekli gereksiz her şeyi her anı çeker oldu. Kurduğu sofrayı, yaptığı yemeği, gördüğü gariplikleri, sabah kalkışını, akşam yatışını, çocuğunu çocuğunu, ıdısını dıdısını her ama her şeyi fotoğraflıyor artık.

Evlerde, sokaklarda, alışveriş merkezlerinde sürekli normal ya da sıra dışı pozlar veren insanlarla karşılaşırız. Bayram şekeri tutar gibi "Bir öz çekim almaz mıyız?" modunda hayatlar yaşıyoruz. Ve her şey gibi fotoğraflar da değerlerini hızla yitiriyor. Yitirdikçe de anlamsızlaşıyor. Eskiden; çok eskimemiş zamanlardan bahsedeceğim yani 50-60 yıl öncelerini düşünmeyin. Hemen elinizi uzatsanız yakalayabilecekmiş kadar geride kalabilmiş vakitlerden dem vuralım. Fotoğraflar o zamanlar ne kıymetli şeylerdi. En önemli anlar seçilirdi fotoğraflanmak için. Hayatın geri kalan zamanlarını ise insanlar gönüllerince yaşırdı. Her an, izinli-izinsiz, fotoğraflanabileceği bir gerginlikle değil. Fotoğraflar özel anların davetlisi olarak aramıza katılır, sonrasında önem verdiğimiz diğer birçok eşyamız gibi kutulanır veya albümlerde saklanırdı.

Fotoğraf çekirmek bile ayrı bir önem arz ederdi. Süslenilir, ne güzel kıyafetler giyilir, üstünüze başınıza çekidüzen verilir ve fotoğraf çekitmeye ne kadar hazırlansanız da tam hazır olduğunuz duygusunu heyecandan yarım yaşırdınız. Fotoğrafçılara gider stüdyolarda pozlar verirdiniz ailecek. Fotoğrafçı önce en uygun pozu verdirmek için dakikalarca uğraşır hiç hareket etmeyin diye defalarca uyarır sonra flaşı patlatırdı. Göz kırpmamak için kendi kendinize

söz verseniz de nafiye; o güçlü ışıpta gel de göz kırpmayın! Sonra bir panik "Acaba gözü kapalı mı çıktım, göz bebeklerim kırmızı mı göründü?" kaygısı, bir iki gün sonra çıkacak fotoğrafı elinize alana kadar devam ederdi. Hatta fotoğraflara verilen ehemmiyetin boyutunu algılamamız adına bir örnek daha veriyim; kendimizi çirkin bulduğumuz bir fotoğrafı günümüzdeki gibi hemen silemezdik o zamanlar. Özenle, kendimizin ya da sevmediğimiz diğer kişinin kafasını oyarak fotoğraftan çıkarır ama onları tamamen yok etmeye kıyamazdık.

Şimdilerde daha kıymetli olduğunu iddia edenler de yok değil. Çünkü hemencecik çekip anında görebiliyor ve uzaktakilerle de paylaşabiliyor, özleminizi biraz olsun giderebiliyorsunuz. Uzaktaki yakınlarınızla hasret giderme kısmına şerh koyarak diğer kısımlarını reddediyorum. O maddede dahi uzaktaki yakınların sizli fotolardaki yiyemeyeceği yemeklerin veya içemeyecekleri kahve ve çayların fotoğraflarının neresine içleri cız etmeden bakacaklarını da merak ediyorum doğrusu.

Sonuçta fotoğraflar çoğalıyor, çoğalıyor, çoğalıyor. Click, çat, çıt sesleri her salise, her cepheden duyuluyor. Çoğaldıkça değersizleşiyor. Çünkü çekerken çok önemseydiğiniz o an, telefon hafızanız dolunca "Aa bunu da mı çekmişim ya-hu" şaşkınlığıyla sil tuşuna kurban veriliyor.

İşte kapitalizmin ve her şeyi öğüten tüketim toplumunun elleri evimizin içine kadar sokulup kayınvalide ve kayınpederimin fotoğraflara bakarkenki çocuksu neşelerini parçalamaya bir adım uzakta. Bunu yaparken bilinçli bir kötülükle yapıyor demiyorum aksine belki farkında bile değil. Tek istediği, bedeli ne olursa olsun vermekten çekinmediği, daha fazla para. İşte bu yüzden bizi mutlu eden kaç değeri yok ettiğinin sanırım farkında değil. Yapıyor, her yaptığıyla önemli bir anıyı daha yok ediyor ve bunu umursamadan yoluna devam ediyor.

Hepsi bu kadar işte!

Bir Yaşama Biçimi Tiyatro

Kurtuluş ÇELEBİ

Başkent çok uzak göründü bize. Yaklaşık 350 km'lik yol. Ama her şeyi göze alıp tiyatro delisi bir arkadaşım ile beraber bu yolu kat edip en çok izlemek istediğimiz oyunu görmek istiyorduk. Bir gün öncesinden yolculuk heyecanı sarmıştı bizi. Gideceğimiz günün sabahında kendi gösterimiz vardı. Hazırlıkları yaptık sahneye çıktık, ben Karagöz o Hacivat heyecanı ile oyunu tamamladık. Oyunumuz çok keyifli geçti, üzerimizi değiştirdik, paramızı aldık. Aldığımız parayı yine tiyatro için kullanacaktık. Kazancımız akşamki yolculuğumuz için ve o gün ki karnımızı doyuracağımız paraydı. Öyle çok bir para değil, tren biletlerimiz, yemek paramız ve orda izleyeceğimiz tiyatro biletlerini almaya kanaatimizce ancak yetecekti. Geri dönmeyi hesaba katmadık. Düşünmedik. Dönmeyi düşündük tabi ki ama nasıl döneceğiz diye tasa etmedik. Akşam oldu yemek yedik ve geceyi bekledik. Garda beklerken bir görevli ile sohbet ettik. Bize nereye gideceğimizi ne yapacağımızı sordu. Anlattık, şaşırdı "Yalnız böyle boş gidilmez" dedi ve "Benim görevim bitti eve gidiyorum şu ekmeği alın" diyerek bize bir adet pide verdi.

Elimizde kitaplarımız, oyun metinleri, biraz para, yarım pide ve hayallerimizle 10 km hızla başladı başkent yolculuğumuz.

Soğuk bir Ocak akşamında kalabalık trende yerimizi yaşlı amca ve teyzeye verdik. Tren çok kalabalıktı şansımıza ve biz Sorun'dan sonra trenin merdiven basamağında gittik. Karşılıklı kapıların arasından soğuk gelse de, basamak soğuk olsa da, yüreğimiz inanılmaz sıcaktı. Gece ilerledi uyku zaten yok, karnımız acıktı ve o pide aklımıza geldi. Arkadaşım ile beraber pideyi ve geceyi hayallerimizi katıp edip paylaşarak uykusuz ve yorgun yolculuğa devam ettik. Sabahı zor oldu ama 8 saatlik bir yolculuktan sonra Ankara Gar'a ulaştık. Garda biraz uyuduk ve sonra kahvaltı için Ulus'a geçtik ve yine yavan ekmeğimizi bölüştük.

Tiyatro kütüphanesinde biraz araştırma yaptıktan sonra oyunu izleyeceğimiz yere ulaştık. Gişeye geldiğimizde oyunun biletlerinin bir hafta önceden tükendiği gerçeği ile baş başa kaldık. Gişedeki hanım burada biletler hep bir hafta öncesinden biter dedi. Bu şaşkınlıkla halimizi anlattık. Siz yine de güvenlikle bir görüşün dedi. Güvenlik ben bir şey yapamam ama şu karşıdaki beye bir sorun dedi. Beye yaklaştık ve durumu anlattık hafifçe gülümsedi ve hiç unutmuyorum o anı "Ne güzel onca yol gelmişsiniz hem de tiyatro için" dedi. Sonra bize fua-yede beklememizi söyledi. On dakika sonra güvenlik geldi ve "Efendim sizi yukarı alalım dedi" bizi locaya aldı ve oyunu seyrettik. Oyun çok güzeldi bizi oraya çıkartan adam oyunun yönetmeniymiş. Oyun sonrası teşekkür için aradık ama bulamadık. Çünkü aradığımız kişinin kim olduğunu anlatamadık.

Oyundan çıkıp tekrar Kızılay'a geldik karnımızı doyurduk ve dönüş için gara yürüdük. Neden mi? Dönüş için tren bileti alacak kadar para kalmadı elimizde. Yani birimiz için bile yetmiyordu. Birimiz gitse diğerimizi kurtarırdı belki. Derken gara ulaştık içeri girdik ve Kayseri'ye giden treni bulduk. Yanına kadar gittik. Trene binemiyoruz çünkü bilet yok ve trenin kalkmasına on dakika var. Biz birbirimize bakıyoruz. Bizi gören iki kondüktör görevlisi binse-nize neyi bekliyorsunuz dedi. Biletimiz yok dedik. Aşağıdan alın birazdan kalkacak tren dedi ve yürüdüler. Sonra geri dönüp baktılar bunlar niye gitmiyor diye, yanımıza geldiler ve sordular, anlattık. Merak etmeyin 1. Vagona geçip oturun size 2 bagaj bileti keserim olur biter dedi bir tanesi. Çok mutlu olduk ve teşekkür edip atladık trene. Vagona geldiğimizde bir de ne görelim vagon bomboş. Yatarak geldik ikimizde. Üzerimizde tatlı bir yorgunluk istediğimiz oyunları izlemenin ve araştırmaları yapmanın sevinci ile ilk Ankara maceramızdan bagaj olup geldik.

KELEBEK MİSALİ

Ayyüce İNCE

Rüyalara inanır mısınız bilmiyorum ya da onların gerçekten hayata dair bir anlam ifade ettiğini düşünür müsünüz?

Bana soracak olursanız evet, benim rüyalarım da onların bana verdiği mesajlar da kıymetlidir. Özellikle sizin de sabah gözlerinizi açtığınızda “oh be şükürler olsun ki rüyaymış” ya da “Keşke uyanmasaydım sadece bir rüyaymış” dediğiniz oluyordur. Ben bugün “Şükürler olsun ki sadece bir rüyaymış” diyerek uyananlardan oldum galiba.

Rüyada birisi senin öleceğini söylüyor tıbbî belgeler ile de bunu kanıtlıyor. Sonra mı? Akıl almaz olaylar yaşanıyor bir insan bedeni nasıl bu hâle gelir? Beynim karıncalanıyor adeta. Bir anda büyük bir heyecanla her şeyi yapmak istiyor insan tüm yapamadıklarını ve yapmak istediklerini. Sonra aniden duraksıyor bir günü kalmış birisi yapsa yapsa ne yapabilir? Bir gün boyunca boşa kanat çırpın kelebek misali... Ama aldığı nefes durdurur mu insanı, duramıyor yerinde ailesi; sevdikleri, geçmişi ve gelmeyecek olduğunu bildiği geleceğini düşünmeye başlıyor:

Tik tak tik tak tik tak...

Ah! Bu saat böyle ses çıkarır mıydı?

Zaman kavramı böyle can yakar mıydı?

Hayır, hayır susmalısın saat!

Zamanın geçtiğini duymak istemiyor, çünkü artık o zamanın sonunu bilenlerden.

Ne yapacağını şaşırılmış bir şekilde ellerini ovuşturuyor. Hadi ama insan, kelebek bile bir gün için özgürce o kadar uçuyor renk renk çiçeklere konuyor yaşamın tadını çıkarmak için. Ne bu, cam fanusun içinde sıkışıp kalmış böcek pozları...

Yok, yok olmaz haklıym uzun zamandır ilgilendiğini düşündüğü aslında ilgilenmediği sevdiklerinin ailesinin yanına gitmeli ve veda-laşmalı. Bir anda içinde ilk defa özlem ile çare-

sizlik birleşiyor elleri ayakları resmen bağlanıyor dizleri tutmuyor kaskatı kesiliyor. Hadi kalk sevdiklerini görmeyi için son saatlerin! Ama yok gidemiyor. Hiç bilmediği o çaresizlik duygusu izin vermiyor. İnsan bilmediği yaşamadığı bir duyguyu nasıl yensin ki!

Hadi vicdan gir artık devreye yeter bu kadar zaman tanıdığımız. Gözlerini kapatıyor eliyle başına vuruyor ah ben neler yaptım ben hayatıma kendime neler yaptım...

Saatın sesi onun her hücresine zerre zerre işliyor. Vücudunda dolaşan kanın artık ona yaşama sevinci vermediğini zorla dolaştığını düşündükçe beyni zonklatıyor. Tam pes edecek aslında her şeyden ama göğsünde delice atan şey ona engel oluyor. Ah insan bu kadar saf olma, pes etmene kalbinin sesi izin verir mi attığı sürece?

Ani bir öfkeyle saati paramparça ediyor ama sesi hala kulaklarında tik tak tik tak... Pencereyi aç sakinleşmen gerekiyor hadi.

İlk defa gözü kamaşıyor güneşin ışığından, güneşe gülümseyerek bakıyor sonra onun ışığının gözlerinde yarattığı etkiye gülüyor kendi kendine. Kuşlara bakıyor ne kadar özgürlükmiş ben onları sadece kafeslerinde yaşarken görmüştüm. Aslında ne büyük bir yaşam alanları varmış. En özgür varlığı nasıl bilmez bir insan!

Bulutlar, gökyüzü ve güneş ah bir tablo kadar güzel, bunlar nasıl renkler?

Siyaha kavuşmak üzere ama yeni fark ediyor mavinin özgürlüğünü, sarının sevimliliğini ve beyazın huzurunu. Ne büyük bir kayıp, ne büyük bir acının tablosu bu böyle!

Sonra payına düşen temiz havayı sonuna kadar içine çekiyor tekrar gökyüzüne borcu olan nefesini vermeye çalışıyor ama nafile kabul etmiyor artık gökyüzü onun nefesini. Tekrar içine çekiyor ama yok veremiyor nefesini iyice boğuluyor. Sanki iki el onun boğazına yapışmış

soluk borusunu ele geçirmeye çalışıyor. Olanlara anlam veremiyor normalde iki saniye süren nefes alışverişi nasıl bu kadar zor olabilir ki bir insan için. Yere yığılıyor, direniyor bir yandan da elini kanatan saatin, akrebini yelkovanını avucunda sıkıyor. Gözünü kapatmamakta direniyor çünkü o siyahı sevmeyip beyaza da değer vermeyenlerden ama artık nafiye uyuşuyor bedeni duruyor düşünceleri ve kapanıyor gözleri son damla düşüyor ellerine...

Gözyaşımın elime düşmesiyle gözlerimi açtım. İlk işim nefes alıp vermektir dikkat edin sadece nefes almak değil "nefes alıp vermek" şükürler olsun dedim sessizce. Telefonun sesiyle irkildim hemen açtım ailemin sesini duymamla tekrar o büyülmü cümleyi fısıldayıp gülümsedim. Saati baktım zaman geçiyor harekete geçmeliyim dedim içimden. Pencereyi açtım güneşe kuşlara gülümsedim harika görünen renk cümbüşünün gözlerimi kamaştırmasına izin verdim ve onlara haykırarak:

Teşekkür ederim hayat bana yaşattığın bir saniye için bile teşekkür ederim!

Aldığınız ve verdiğiniz her nefesin kıymetini anlamanız dileğiyle...

21 AĞUSTOS DÜNYA YAZI GÜNÜ

Dergi olarak 21 Ağustos Türk ve Dünya Yazı Günü önerisini çok gerekli ve yerinde bir teklif olarak görüyoruz. Böyle bir etkinliğin önemi zaman geçtikçe daha iyi anlaşılacaktır.

Okuma melekemizi de geliştirecek olan bu etkinlik ülke geneline ve halk tabanına yayılarak benimsendiği vakit gelecek için daha ümitli olmamızı sağlayacaktır.

Okumadığımız ve bilgiye dayalı zihni üretim yapmadığımız iddiası bu günlerin getireceği katkılarla zamana yenik düşecektir.

Bu inanç ve düşünceyle Dünya Yazı Günü hayırlı olsun diyoruz.

Acemî Kalemîler

TANIDIK YABANCILARIM

Nasıl da eksiktim.

Çaldığınız gülüşlerimi

Eğreti yamalarla tutturdum yüzüme

Asla yakışmadım.

Ne içinize

Ne içime

Yapılan hayat provalarında

Boş bir bakışı daha ekledim.

Göz altı mahalime...

Ben ne kadar eksiksem

Siz de o kadar yoksunuz.

Yolları çamurlu bir kasabanın

Göğüne astım tüm siyahları

Biliyorum.

Döneceksiniz.

Belki ölü

Belki ölüm kadar diri

Tam da başınızın üstüne gerdim

Kalbinizi...

Soy ağacımdan tanıdık.

Yüreğimden yabancı kalabalıklardayım.

Kimseye benzetemiyorum kendimi

Vefasız şiirlerimin son dinletisi bu

Acıklı olanlar

Taziyenizde tam sayfa

Tırmandığım kayısı ağaçları affetti beni

Ben de elime batan dikenli teli

Çocuk aklımda kaldı

Kalın kafalardan

Kalın azarlama sesi

Köy dolmuşlarını beklemiyorum artık

Süt, eskisi kadar pahalı değil yabancı

Kaysı reçelinde de nefret ediyorum.

Sormazsınız bilirim.

Gevezelik benim ki

Annem değirmende ağartmadı saçlarını

Sizin anbardaki çuval çuval unlar

Hala beyaz mı?

Kaç boş odanız var kim bilir?

Yalnızlıklarınız baş köşede

Biz bir odada yedi kişiyiz.

Hiç yabancı olmadık

Sonay KARASU

Yüksel AKÇAYIR: “KENDİNİ SİGAYA ÇEKEMEYENİN BAŞKALARINI DİDİKLEMeye NE HAKKI OLABİLİR.”

Söyleşi: Emine ÇOBAN

1- uzun zamandır şiir yazan biri olarak kitapta niçin bu kadar geciktiniz diye edebi geçmişinizle birlikte sorarak söze başlasak ne dersiniz.

Ben hiç şair olmak için şiir yazmadım. Kendi duygularımı zapta geçmek, hislerimi arşivlemek için tutulan tutanaklar gibi bakardım şiire. Yazarken kendime yönelmem, kendimi sorgulamam ve yargılamamdan ötürü kim beni niçin okusun benim iç dünyam kimi ilgilendirir derdim. Belki de korkaklığımı kılıf hazırlamaktı. Bu yüzden de kitabı hep öteledim.

Yazdığım bütün şiirleri ham görür, çalakalem yazılmış karalamalar kabul ederdim. İlerde hayallerim bitip, elim boşalınca hepsini tek tek yeniden ele alır, üzerinde çalışıp şiire benzediklerinde el yüzüne çıkarırım diye erteledim. Ancak ne hayallerim tükendi ne ellerim boşaldı.

Karalama kabul ettiğim şiirler de öyle çoğaldı ki onları yeniden ele almaya ne zamanım kaldı ne ömrüm.

Bir taraftan da yazdıklarımı izinli izinsiz, haberli habersiz birileri şarkı yaptı, türkü yaptı yahut yayınlamaya devam etti. Mademki yazdıklarım söylenmeye, okunmaya ve yayınlamaya değer bulunuyor, ben de ellerimle yüzümü kapayarak görücüye çıkmaya karar verdim. Şiirlerimin bir kısmını –edebi seviyesine çok saygı duyduğum –ŞİİR VAKTİ dergisinin özgün edebiyat yarışmasına yollamaya cesaret ettim. İlk şiirim 1974 yılında İstanbul’da yayınlanan (ÜLKÜ PINARI) dergisinde çıktı. Daha sonra Konya’da yayınlanan KONEVİ dergisinde iki yıldan fazla süren bir zaman diliminde hemen hemen her sayısında benim de şiirlerim bulun-

du. Ama benim için en kayda değeri 1982 yılında dört sayı çıkardığımız el yazması (EDEBİYAT ÇEVRESİ) her sayısını bir tek adet olmak üzere elle yazdığımız dergidir. Çünkü bunun Türkiye’de başka örneği yok.

Şimdilerde de Şiir Vakti dergisinde çıkmaya devam ediyor şiirlerim.

2-Saygı değer hocam, sizi Şiir Vakti dergisinde yayınlanan şiirlerinizle tanıdık. Bir de yazar okulunda derslerimizde şiirlerinizden örnekler sunan Selim Tunçbilek vasıtasıyla şiirinizin imkânlarını biliyoruz. İlk şiir dosyanız “Rüzgâr Kalsın” adını taşıyor. Dosyanız “Özgün Edebiyat Şiir Ödülü”ne layık bulundu. İlk kitapla çıkışı yapmak güzel bir duygu olsa gerek.

“Marifet iltifat ister” demiş atalar. Tabi ki güzel duygular. Ben bu ödülü şöyle okuyorum: Biz seni okumaya ve yayınlamaya layık görüyoruz. Elini korkak tutma daha çok yaz. Bu çok güzel bir rüzgâr, çok kuvvetli bir itici güç.

Sosyal medyada kendi çevreme duyurdum ve çok olumlu tepkiler geldi. Kitaba ve şiirlerime ulaşmak isteyen bir sürü insan çıktı. Çeşitli şiir toplantılarına şiir meclislerine davet edildim. Okuduğum şeylerin şiir olduğuna bu ödülü ve Şiir Vakti yayınlarını kanıt gösterdim.

Artık bir yerde şiir okuduğumda, birisi bir şey okudu demiyorlar Yüksel Akçayır şöyle bir şiir okudu diye yorumlar yapıyorlar. Bu da beni bundan sonraki çalışmalarımı da yayınlamam konusunda cesaretlendiriyor.

3-Şiirinizi özellikle “Rüzgâr Kalsın” isimli Şiir Vakti Yayınları arasında çıkmış kitap için söy-

lüyorum: sizin şiiriniz "Ne yanar kimse bana ateş-i dilden özge/Ne açar kimse kapım bad-i sabadan gayri" diyen Fuzulî'nin şiirine yaslanıyor diyemiyoruz. Zira sizin rüzgârı ele alırsınız kendi gerçekliğinizle iç içe ne dersiniz?

İnsan çevresiyle vardır. Etrafındaki doğal ve sosyal olayları yorumlarken kendini hariç tutamaz yahut tutmamalı. Ben, başlayacağı yeri bulamayan kendinden başlasın derim hep. Kendini sığaya çekemeyenin başkalarını didiklemeye ne hakkı olabilir. Eldeki malzeme rüzgâr, hava, su vs. olsa da içinde şairin yüreği, arkasında beyni vardır. Başkasından başlayan şeyler bende ne yaptı, benden başlayan şeyler başkasında ne uyandırdı diye bakmadan edemiyorum. Yazarken göğsünde derin ve ince sızılar hissetmeyen başkalarına düşüncelerini aktarabilir ancak duygularını asla...

4-Yüksel Akçayır öncelikle şiirini kurgularken nasıl bir kaygıyla hareket eder. Şiir size neyin kapısını aralıyor?

Şiirin kalpten beyne doğru mu yoksa beyinden kalbe doğru mu aktığını çok ayırt edemem. Ama ikisinin birlikte olmadığı şiirden de şiir olmayacağına inanırım. Düşünceleri duygularla yoğurarak parlatmak, şiirin özü bu olsa gerek.

Ben şiirlerimi kurgularken, benim yüreğimin kanadığı yeri bulup, karşı taraftakinin aynı noktasına dokunmak üstünden giderim. Şiiri neresinden yakalarım yahut şiir beni nerenden yakalar o her şiirde değişiyor. Kurgularken edebi kaygılardan çok duygularımın masumiyetini bozmadan, kirlletmeden şiire yerleştirmeyi öne alırım.

Şiir benim uçan halımdır. Ona bindiğimde kendilerine haber vermeden başkalarının yüreğinde gezmenin, keşif ve seyirler yapmanın

kapısını aralar. Şiirin beni götürdüğü yerde ya kötülükler yoktur, ya da kötüler de insafli ve adaletlidir...

5-Kitap eleştirilerinizde nesnel ve öznel eleştiri iç içe kullandığınız görülüyor. Eleştiri kaleminize çok uzak gözüküyor. Bu alanda yazmaya devam edecek misiniz? Eleştiri alanında ciddi bir boşluk olduğu da göz önüne alındığında ne dersiniz, Acemi Kalemler'e eleştiri yazmak sizi incitir mi?

Şiirlerimi hep birilerinin önüne sermek onun en insafsız biçimde olmuştunu, olmamışını, eksikliğini, fazlasını ya da gözü, kulağı ruhu tırmalayan neresi varsa yüzüme çarpmasını istedim. Bu yüzleşme üzerinden yazdığımı yeniden satır satır ele alıp geliştirmeyi çok arzu ettim. Ama okuduğum herkesin aferin güzel olmuş demesinin bedbinliğiyle şiirden soğudum. Tenkit olmadan tekâmül olmaz, yani birisi sizin görmediğiniz yetersizlikleri bulup önünüze koymadan gelişmeniz sınırlı kalır.

Bu sebeple küçük küçük kitap eleştirileri yazıyorum. Yazarken de test sorularının cevap anahtarı gibi şablonu üstüne koyup doğruları ve yanlışlıkları işaretlemeyi doğru bulmuyorum.

Eleştirirken yazara diyorum ki sen bu eseri yazarken neyi hedefledin bilemem, ancak bende şu ürpertileri yarattı. Edebi kriterler açısından da şunu yetersiz, şunu güzel, şunu da çok güzel buldum. Biliyorum sen bu eleştiri okuyup da kitabını yeniden yazmayacaksın. Ancak senin kitabınla benim eleştirilerimi birlikte okuyan başka yazma meraklılarına ön açmış oluruz belki.

Acemi Kalemler'e eleştiri yazıları yazmak dergiye ne katar bilmem de bana çok büyük şeref, sevgi ve mutluluk katar.

Zifiri bir yağmur bastırıyor kara talihimin üstüne... Burada insan gök kuşağına hasret. Yer kara, gök kara... Nasıl gün yüzüne çıkar ki renkler?

Günlerdir ocakların başından hiç ayrılmadım. Gözlerimi bir an dahi ayırsam kör olacaktım gibisi. Alev topu benim de yüreğime düştü... Gören yok, duyan yok, bilen yok...

Aylardır bir ormanın dibinde, herkesten ve her şeyden uzaktayız. Başımıza bir iş gelse, kimsenin ruhu duymaz. Yol geçmez, kervan konmaz. Zaman yarılmış da orta yerinden buraya düşmüşüz...

O gecenin üzerinden yirmi üç gün döndü. Korku, kalbime saplanan bir bıçak... Bütün duyularım kangren... Ah nasıl yaşanır ki bu bilinmezlikle?

Erkekler ormandan kestikleri meşe odunlarını günlerce taşıdılar yanı başımıza. Kadın erkek, çocuk demedik; çattık hepsini, kurduk toruğu. Yoksulluğumuzu ne artıran ne de azaltan, odunlarla birlikte bahtımızı da kömüre çeviren ocağımızı... Gençliğimizi de gömdük içine; umutlarımızı, gecemizi, gündüzümüzü... Sonra kendi mezarımızı kapatır gibi toprakla kapladık her bir yanını. En ufak bir delik açılrsa bütün emekler zayı olurdu, bilirdik. En tepesinden böğrüne bırakıldı alev topu. O yandıkça ben alev alacaktım meğer kim bilebilirdi? Ateş, için için yandıkça; yüreğim üşüdü, buz kestim. O köze döndükçe; ben, küle döndüm.

En az bir ay yanmalı ocak...

Onuncu gece, nöbeti anamdan ben devraldım. Git yat ana, ben bakarım ocağa, deyip gönderdim kadıncağızı. Niyetim gözlerden uzak Halil'e derdimi anlatmak, bu işin olmayacağını belletmekti gayrı.

Halil, vazgeç benden. Anamla konuştum, babam vermezmiş beni sana, dedim bir solukta.

Halil, olsun sen bana varırsın, dedi aldırılmaz aldırılmaz.

Varamam Halil, varamam. Anamın göz çukurlarında kendi geleceğimi görürüm. Varsam sana, babamın şingirdayan tespihinde ömrümüzün soluğu yakar yüreğimi. Varamam Halil. Burada üç kuruşluk kömür uğruna hayatlarımız karanlığa boğulur. Hem şehirden biriyle evlensem, gün görmemiş anam da rahat eder belki. Söylesene, ben de anamın kaderinde mi boğulayım?

Biz sevdamızla her zorluğu atlatırız, dedi Halil.

Bu kara is, kara duman altında pembe çiçekler açmaz Halil. Açsa da yeşermez, soluverir ertesinde.

Bitsin artık bu mahrumiyet. Ne kadar daha yaşanır ki böyle çadır köşelerinde. Elektrik yok, su yok... Doğacak çocuklarıma bu zulmü yaşatmaya hakkım var mı?

Bunların hiçbirisi olmasa ne yazar, eskiden insanlar bunlar olmadan da mutlu değil miymiş, diye sordu.

İnsan bilmediğinin, tanımadığının eksikliğini anlamaz Halil. O eksik her geçen gün bir gedik açar yüreğinde. O yara her gün kanatır nefsinin. Sen abin Yusuf'u hiç tanımasaydın onun yokluğunu yıllarca nasıl taşırdın ruhunda?

Halil duraksadı o an. Abisini hatırladı belli, gözlerinde çakan şimşekler geceyi kıvılcı boyadı. O daha çok ufakken, abisi ocakta gece nöbeti beklemiş. Sabah olunca bakmışlar toruğun yanında kimse yok. Yusuf günlerce bulunamamış. Günler sonra ocak açılınca Yusuf'un kalıntıları çıkmış göğe kazılı mezarın içinden. Yusuf'un acısı zelil etmiş anasını. Ateş bırakıldıktan sonra içerisi bir yanardağdan farksızdır. Ola ki üzerine çıkıldı toruğun, her an yutabilir adamı.

Abimin o kuyuya düşmesi kazaydı elbet, deyip çadırına döndü o gece Halil. Bir daha da gören olmadı. Nasıl anlatırdım o gece yaşadıklarımızı kimseye? Nasıl söyledim onu son görenin ben olduğumu? Dilim varır mıydı şüphelerimi dillendirmeye...

O gece alnıma kazılı bir volkan. Onu kör kuyuya atışıma mı yanayım, onsuz kalışıma mı? Ah! Sevda bu kadar ucuz şey mi, iki dünya malına değışile? Ben nasıl kandım da o lafları ettim Halil'e!

Halil! Sensiz tüm nefeslerim eksik, her bir zerrem yaralı... Leylim de sen, neharım da... Gel gayrı. Seni yakan odun da mı arlanmaz bizden aldıklarından? Ne farkı var o odunların Hz İbrahim'i yakmayanlarından? Genzimi delen bu kömür kokusu hangi yuvaya huzur verir ki? Aşk karaya çalan bu kömür titretmez mi alevinde ısınmaya çalışanları?

Üç gündür açılıyor ocaklar. Her kürekte yüreğim dökülüyor ağızımdan. Sana ait en ufak bir iz çıkacak diye aklım sığmıyor kalıbına. Ben hiç gökkuşağı görmedim Halil. Bedenime kene gibi yapışan bu karadan başka renk tanımadım. Benim tek boyam, yek süsüm bu katran karası. Sen dön yeter ki ben bu karaya da razıyım.

Yağmur kara çeviriyor şimdi. Beyaz tozlar ipil ipil saçılıyor etrafa. Tüm renkleri toptasam karaya galebe çalmaz mı? Söylesene masallar yalnız şehirli için mi?

Valizini toplamaya ara vererek doğruldu ve yavaşça pencereye doğru ilerledi. Uzun servi ağaçlarının gölgelediği bahçede dolaştıktan sonra sessizliğini paylaşan banka sabitlendi bakışları. İçi buruk, boğazında koca bir yumru.

Hayal, iki adım gerisinde duran, karanlığın gölgelediği yüzüyle cansız bir mankeni andıran adama çevirdi bakışlarını:

“Demek buraya nasıl geldiğimi çok merak ediyorsun?” dedi. Bir süre sessiz kaldılar.

Düşünceleri geçmişin karanlık dehlizlerinde yolculuğa çıkarken hüznü bir fısıltı sızdı Hayal’in dudaklarından.

“Anlatayım o zaman...”

...

“Hatırlıyor musun bilmem? Uzunca bir iş seyahatine çıkacağını söylemiştin koruluktaki kır kahvesinde. Ellerini masanın üstünde birleştirmiş, başparmaklarını huzursuzca birbirine dokunduruyordun. Sandalyenin ucuna doğru kaydırmıştın bedenini. Gözlerin, akreple yelkovan-dan medet umarcasına saatine odaklanmıştı.

“Neyin var?” diye sorduğumda cevap vermemiştin. Yüzünde kül rengi bulutlar dolaşıyordu. Gözlerini gözlerimden kaçırıyordun. Endişe sarmaşık dalları gibi tepeden tırnağa sarmıştı bedenimi. Uzanıp ellerini tuttum, terlemişlerdi. Düşündüğümde daha büyük bir yara alacağımı o an anlamıştım aslında.

Telefonuna bakma bahanesiyle ustaca sıyrılmıştın avuçlarımdan. Karşımda oturan, elimi uzatacak kadar yakın, ufuklar kadar uzak olan bu sen “sen” olamazdın. Kayıtsız davranışlarının yarattığı hayal kırıklığından sıyrılıp derin nefesler alarak sakinliğimi korumaya çalışıyordum. Titreyen sesimle:

“Korkutma beni ne olur, kötü bir şey mi oldu?” diye sorarken bin yıl yaşlandığımı hatırlıyorum. Deseydin ki ‘zordayım’, şahmeran misali ömrümü feda etmeye hazırdım uğrunda. Yazık ki gözlerin gözlerime değdiğinde, bir zamanlar göz-

bebeklerinde titreşen sevgimizin, kör kuyularda sönen ışıklar gibi yavaş yavaş kayboluşunu izledim kederle. İzledim de inanmak istemedim gör-düklerime.

“Zaman, sadece birazcık zaman” demiştin buz gibi bir ses tonuyla. Nefesimi tıkayan bu yumru işte o an oturmuştu boğazıma.

“Zaman? Nasıl yani, ne için?” diye fısıldamıştım dehşet içinde.

Susuyordun.

Ürkütücü bir sessizliğin içinde en yüksekten düşüyor, un ufak oluyordum. Kırıklarımı toplayıp yeniden birleştirmeye çalışıyordum el yordamıyla, aklımın katran karanlığında. Üzmemek için seni, zihnime üşüşen binlerce soruyu susturuyordum. İçime içime ağlayan gözlerimi kaçırıyordum senden. ‘Umudun’ yanılmamak için yenilmeyi göze alanları tutunduğu anılara tutsak eden, zalim, biraz da hain olan yüzüyle tanışmıştım. Bir yanımda kalkıp ardıma bakmadan gitmemi söylerken, bir yanımda eteklerimden çekiştiriyor ve oturduğum yere beni adeta çiviliyordu. Birdenbi-re:

“Peki, yıldönümünde, tam burada buluşalım” deyivermiştim. Sense başını sallamakla yetinmiştin sadece.

“Sonra, sonra kalbime batan hayal kırıklarının acısıyla koşar adımlarla uzaklaşmıştım oradan.”

Hayal, nemli bakışlarını artık adını bile hatırlayamadığı adamın yüzüne tokat gibi yapıştırdı.

“Başını öne eğdiğine göre hatırlıyorsun olanları.” derken kolundan tutarak komodine doğru çekiştirmeye başladı onu. Henüz valize yerleştirmedeği günlüğünü çekmecedan aldı ve yatağın kenarına ilişti usulca. Acı ve umutlarını paylaşmak için her eline aldığı gözyaşlarının konuştuğu, kaleminin sustuğu bu defterin buruşuk bir sayfasını işaret ederek:

“Buradan sonrasını beyaz perdeden izleyelim” dedi.

Sihirli bir küreyi andıran günlüğün yaprakları arasından beliriverdi Hayal'in hüznü görüntüsü.

Aylardır beklediği günün gecesi aydınlığa gömülmek üzere. Gözlerinden damlamamak için direnen yaşlarla dinliyor yine yalnızlığın ürküten ninnisini. Bunca zaman nasıl dayandı, içindeki yangınla küle dönmeden nasıl yaşadı bilinmez.

Bulutlar pusuda. Sabah olduğunu geç fark ediyor. Yavaşça doğruluyor yataktan. Uykusuz gözleri çöl misali... Göz kapaklarını kırıştırmasıyla birlikte -feri sönmüş bakışlarını canlandırmak için midir bilinmez- nemleniyor kirpikleri. Omuzlarına çöken bu ağırlık da neyin nesi? Kollarını kaldıracak gücü bulamıyor kendinde. Nefesi ciğerlerini doldurmaya yetmiyor sanki tıkanıyor. Ha bir gayret uzanıp son takvim yaprağını da koparıyor ürkek parmaklarıyla. Anılarını, hayallerini, cevapsız sorularını giydiren yalnızlığına, adına 'umut' diyor yine...

Dolabın kapağını açıyor. Aylar öncesinden bugün için özenle hazırladığı kıyafetleri giymek gelmiyor içinden. Toprak renklerine bürünüyor istemsizce. "Çok mu sade oldum?" diye düşünüyor. Bir iki aksesuarla canlandırıyor görünüşünü. İçindeki bu huzursuzluk neden? Umdüğünü bulamamaktan mı korkuyor?

Hava hâlâ kapalı, yağmur yağdı yağacak. Şemsiyesini alarak gölge gibi süzülüyor kapıdan.

Sözleştikleri yere geliyor günün ilk ışıqlarıyla, her zaman oturdukları masaya yerleşiyor.

"Söz verdiğinde tutardın sen" diye fısıldıyor Hayal, son bir umut bekliyor onu... Gözleri yolda, her geleni yüreği ağzında, o bilerek. Beklediği bir türlü gelmek bilmiyor. Akşam oldu olacak...

Kalkıyor. Yüreğinde yanılmanın acısı, başı öne eğik. Gözlerinden sağanak olup yağın geçişini ayaklarında sürüye sürüye koruluğa doğru yürüyor. Yaprakların nihavent hissiyetine eşlik ediyor dudakları:

"Taşlara mı döndü kalbin, gelmedin. Aylar geldi geçti, sen gelmez oldun..."

Ne çok severdi bu hüznü Azeri türküsünü. Meğer bir gün kendi acısını dillendirecekmiş bu dizelerle. Yineliyor: "Sen gelmez oldun..."

Defalarca söylüyor bu cümleyi. Önce yavaş, sonra hızlı, sonra daha da, daha da hızlı tekrarlıyor. Derken kıkırdamaya, ardından yüksek sesle gülmeye başlıyor. Sarı-turuncu hazan renklerini çatlatıp kıvılcık boyayan kahkahaları sustukça "Sen gelmez oldun" diyor, sonra tekrar ve tekrar gülmeye devam ediyor. Anıları, ağaçlar, bulutlar, etrafındaki her şey dönüyor. Sendelemeye başlıyor. İyiden iyiye sallanıyor, bir adım, titrek bir adım daha atıyor. Sonunda dizlerinin üzerine çökerek başını semaya kaldırıyor. Gri sözcükler uçuşuyor etrafında. Gözyaşları gökyüzüne doğru mu akıyor? Ellerini uzatıyor, tutamıyor. Sözün bittiği yerde olduğunu anlıyor. Hayata paydos verip susuyor.

Hayal'in görüntüsü defterin yaprakları arasına gömülerek kayboluyor...

...

Günlüğünü özenle kapatıp valize yerleştirdi. Tam o anda, bir zamanlar sevdiği adamın koluna dokunmak için elini uzattığını fark edince ürperip geri çekildi. Hayal'in acı acı baktığı gölge iki büklüm olarak fısıldadı:

"Sonra?"

"Sonra ne mi oldu?" diyerek derin bir iç çekti Hayal.

"O gün hava kararmaya yüz tuttuğunda bir salıncık söğüdün altında dizlerimin üstünde, kollarımı göğsümde kavuşturmuş, ileri geri sallanırken bulmuşlar beni. Boşluğu deler gibi bakıyormuşum. Uzunca bir zaman hiç konuşmamışım."

Pencereye doğru ilerledi.

"Şu gördüğün bankta" dedi servinin altını işaret ederek "korkularımı azat ettim, keşkelerimi, acabalarımı uğurladım birer birer, hafifledim. Bugün yeni bir başlangıca yürüyorum."

Aylarca sessizliğini dinleyen bahçedeki bu vefalı tahta yığınının gözlerini ayırmadan yanı başındaki hayale mırıldandı:

"Haydi, git şimdi..."

SEVGİ GÜNLÜKLERİ

Zehra AKKAYA

Gene kanepeye uzanmışsın, her zamanki yerinde, her zamanki şeklinde yatarken uyuya kalmışın gene birazdan çocuk ağlayacak, sen gene uyanıp bana kızacaksın. Bunu düşününce endişelenmiyor da değilim aslında derin bir iç çekerek candan dışarı bakıyorum. Karşıda görünen Erciyes dağı kış günü bana senden sıcak. Dağ orada duruyor, sanki orada değil ben nereye koyarsam orada. Nedendir bilmem, aramıza koymuşum. İlişkimizin tam ortasına, bir ilişkimiz var mıydı? Onu sormayı unutmuşum, sahi söyler misin var mıydı?

Bulaşığı yeni bitirdim. Çayda ocakta kaynamak üzere. Yanına mutlaka kurabiye olmalı. Benim sevdiğim şeyleri, mesela en sevdiğim yemeği tuzu tam ayarında, ya da sinirli olacağımı bildiği için maç günlerinde hiç konuşmayan, çekirdek çitlerken her yeri batırmama rağmen şikâyet etmeyen, hiçbir arzumu ikiletmeyen bu kadını; bir kere de ben anlayayım diye düşündün mü acaba? Bazen de beni dinlediğini düşünüyorum. Konuşurken bana bakmıyorsun. Biliyorsun ki dinlemiyorsun. Ben dinlediğini sanıyorum, daha sonra sorduğum hiçbir şeyi hatırlamıyorsun. Senin harcanacak zamanların, benimle ilgili değil, sen biliyorsun. Ben susuyorum.

Güzel günler de olmadı değil, bir kere sinde hatırlıyorum, bir şeyler taşıyorduk da ben kaldıramayınca, bırak ben alırım demiştin. Çocuğumuz doğunca çiçek te getirdin. Daha sonra o çiçeği annenin aldığını öğrenmek bile üzmemişti beni. Hatırladığım pek az gülüşünden biriyle seni öyle görmek, her şeye rağmen güzeldi.

Kış gecelerinde, karabaşlı dikiş makinesinin demir ayağından çıkan, tak tak sesleri arasında hayallere uyurken, sevip de evlendiğim adamın bu kadar değişebileceğini kâbuslarımda bile göremezdim. Sanki dikilen her yeni kıyafette, nakkaş gibi ince ince hayalleri işlerdik. Müşteriler giderken çantalarında hayalleri de götürürler, bize tek düze sıradan hayatımızı yaşamak kalırdı. Bu yüzden olsa gerek, annesinin beni beğendiğini söylediği ilk görücüyle beni sevip sevmediğini merak etmeden evlendim.

Bol kahkahalı kadın günlerinde, kucağında bebekle çocuğun çıkmasını beklediğim okul kapısında ya da düğünlerde, bayramlarda bahsedilen mutlu evlilik tablolarından, yazılan sevgi günlüklerinden, gerçekten mutlular mı yoksa onlarda bizim gibi sadece yaşayıp gidiyorlar mı diye düşünmekten yorulmuş, kulağımı bütün seslere tıkamış, beni duymasını istediğim tek insanda bana sağır olduğu için sessizlik evrenine hapsolmuş gibiyim. Kentin kalabalığına rağmen, içimde derin bir tenhayla yaşıyorum.

Hayatımdan çıkarttığım her şeye, kepaze yalnızlıklara, sığındığım kökboyası halı desenlerine beni kucaklamasını istediğim, demir somya altlarına, merdaneli makede dönmekten renge birbirine karışmış çamaşırlara, dönmek istiyorum geride bırakılmış tozlu kitaplık raflarına, duvarda asılı duran dantel Kur'an kabında yaşayabilirim, hayatım boyunca.

Neyse, çay kaynadı, öykü de devam etmeli...

A'MÂK-I HAYAL'E ANALİTİK PSİKOLOJİ AÇISINDAN BAKIŞ

Gazi GÖÇMEN

Yazın dünyamızın hak ettiği ilgiyi görememiş derinlikli eserlerinden olan A'mâk-ı Hayal, tasavvuf açısından çok önemli bir başyapıttır. Hayalin derinlikleri anlamına gelen ve Filibeli Ahmed Hilmi tarafından Osmanlı Türkçesi ile kaleme alınan eser 1910 yılında yayınlanmıştır. İki kısımdan oluşan kitabın ilk yarısında kitabın kahramanı olan Raci'nin Aynalı Baba ile görüşmeleri söz konusu edilir. İkinci bölümde ise Aynalı Baba'dan kalan hatıra defteri ile bu zatın çeşitli dünya görüşü sunulur ve ilk kısma ilaveler yapılır.

Hakikat arayışı içinde olan Raci'nin zihni, varlık ve varlık bilincine dair sorularla meşguldür ve bunlar onu sürekli rahatsız etmektedir. Bunlardan tamamen kaçıp kendini zevk hayatına vererek de çözüme ulaşamayan Raci'yi yollar bir gün Aynalı Baba'nın yaşadığı mezarlığa götürür. Sembolik olarak varlıktan vazgeçiş simgeleyen bu mezarlıkta Aynalı Baba'nın üflediği ney ile kendinden geçen Raci cezbe halinde hayalin derinliklerine dalar. Yoğun sembol dilinin kullanıldığı hayallerde Raci çeşitli âlemlerde gezer ve maceradan maceraya atlar.

Mitlerden dinlere ve felsefeye, hatta oradan da modern bilime kadar birçok öğreti ve disiplin aynı gerçek etrafında dolanıyor gibidir: "Kendini tanımak". Bu, mitlerde kahramanın yolculuğu olarak karşımıza çıkar. Uzun bir maceradan dönen kahramanımız artık erginlenmiş ve halktan ayrılmıştır. O, artık herkesin bilmediği bir sırra sahiptir. Dinlerde mistik öğretilerle (tasavvuf ve kabala gibi) kendini arıtan kişi bir takım hakikatlere erişir. Felsefe ise bitmek bilmeyen bir arayış vardır. Cevaplardan çok soruların kılavuzluk ettiği bu yolda insanın aradığı, mitin ve dinin aradığından çok uzak değildir. Modern bilimde ise bu bağı en çok kurmuş olan Jung'un analitik psikolojisidir.

Jung'un analitik psikolojisi birçok yönden

Freud'un psikanalitik öğretilerinden ayrılır. Derinlik psikolojisini oluşturan üç büyük akımdan biri olan analitik psikolojinin odak noktası, psikanalizdeki gibi cinsel dürtüler ve cinsel kompleksler değildir. Libidoyu yaşam enerjisi olarak algılayan Jung, cinselliğin ihtiyaçlarımızdan sadece biri olduğunu öne sürer ve insanın ruhsal ihtiyaçlarının da giderilmesi gerektiğini vurgular.

Jung'a göre her birey yaşam boyu bireyselleşme denilen bir süreçten geçer. Birey kendi bilinçdışıyla yüzleşmedikçe bu süreç asla tamamlanamaz. Bilinçdışını keşfetmeye başladığımızda genellikle karşımıza çıkan ilk katman gölgedir. Gölge, kendimizde görmek istemediğimiz yönümüzdür. Gölgemizin özelliklerini bilinçli olarak kabul etmeyiz, gölgemizden kendimizi savunma mekanizması ile ayıştırmaya çalışırız. Gölge, çoğu zaman diğer insanlara ya da gruplara yansıtılır. İçe döndürülüp bastırıldığında ise ruhsal hastalıklara neden olur. Bireyselleşme sürecince gölge ile yüzleşmek benliğin ilk görevidir. Gölge rüyalarda ve mitlerde aynı cinsten insan olarak ortaya çıkar. Gölgeyi tanıdıktan sonra ruhtaki ikinci katmana ulaşırız. Bu, bireyin içindeki karşı cins imgesidir. Bu imge, her erkeğin içindeki dişil karakteri (anima) temsil ederken kadınlarda eril karakteri (animus) temsil eder. Bir insan kendindeki bu karşı cins imgesini anlayıp kabul etmeye başladığında iç ve dış yönleri arasında daha dengeli bir hale gelecektir. Bu katmandaki problemler ile yeterince ciddi biçimde ve uzun süre yüzleştikten sonra bilinçdışı bu sefer benlik olarak görünür. Benlik psişenin en içteki çekirdeğini temsil eder. Rüyalarda benlik kendini kadınlarda genellikle üstün bir dişil varlık, rahibe, büyücü, toprak ana, doğa veya aşk tanrıçası olarak gösterir. Erkeklerde ise eril bir inisiye edici ve koruyucu, yaşlı bilge adam veya doğa şeklinde rüyalarda görülebilir. Benliğin amacı bilinç ile bilinçdışı arasında köprü

kurarak bireyi bütün ve eksiksiz kılmaktır. Benliğe ulaşmamız bireyselleşme sürecini tamamladığımız anlamına gelmektedir. Jung'a göre benlik kişilerüstüydü ve onu aşkın bir kendilik olarak görüyordu.

Benliğin iç dünyamızı düzenleme süreçleri rüyaları üretir. Bireyleşme sürecinde rüyalar Jung analizinin kilit yönlerinden biridir. Rüyaı rüya görenden ayırmadan yorumlamak en önemli noktalardan biridir. Burada kastedilen, rüyada görülen öğelerin rüya gören kişi için ne anlama geldiğinin önemi ve rüya yorumlamanın mekanik bir öğretilen çok uzak olduğudur. Aynı şekilde Jung, rüyaları tek tek yorumlamak yerine rüya dizisini yorumlamanın daha isabetli olacağını savunmaktadır. Rüyalar, bilinçli zihnimiz kusurlu işlediğinde telafi görevi görerek bize uyarıda bulunur. Arketipsel anılar aracılığı ile kolektif bilinçdışıyla aramızda bağ kurar. Yaşamlarımızın bilincinde olmadığımız iç ve dış yönlerine dikkatimizi çekerek bireyselleşme sürecine bize rehberlik eder. Uzun yıllar kendi rüyalarını gözlemleyip onlar üzerinde düşünen kişi belirgin bir değişimin farkına varacaktır. Rüyalardaki semboller uygun biçimde yorumlanırsa rüyayı görenin bilinçli tutumu etkilenir ve bu değişimler hızlandırılabilir. Bu yol uzun süre izlendiğinde, yavaş ve zor fark edilen bir psikik gelişme ve bireyleşme sürecinin farkına varılır. Burada bir tür gizli düzenleyici ya da yönlendirici eğilimi vardır. Bu eğilimi yaratan bireyleşme yolundaki benliğimizdir.

*"İnsan, insan derler idi
İnsan nedir şimdi bildim
Can can deyu söylerlerdi
Ben can nedir şimdi bildim*

*Kendisinde buldu bulan
Bulmadı taşrada kalan
Canların kalbinde olan
İnanç nedir şimdi bildim" (Muhyiddin Abdal)*

Bu kavramların ışığı altında Raci'nin yolcuğuna döndüğümüzde, o kendi benliğini arayan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Onun derinlerine daldığı hayallerinde yukarıda bahsettiğimiz bütün kavramları görebiliriz. Tasavvuf geleneğinde rüya

yorumu önem taşıyagelmıştır. Mürşid, müridin gördüğü önemli rüyaları yorumlayarak manevi mertebesi hakkında onu aydınlatır. Raci'nin hayallerine de rüya analizi şeklinde yaklaşırsak göreceğimiz öğeler, yukarıda sıraladığımız benlik, gölge, ego ve anima kavramları ile örtüşmektedir. Söz gelimi, hayallerinin birinde benlik ona yaşlı bir bilge şeklinde yol gösterirken, diğer hayalinde egosu çirkin bir cadı şeklinde görünerek onu bireyleşme yolundan alıkoymaya çalışmaktadır. Yine aynı şekilde "bu kervan nereye gidiyor?" diye soru soran ve cevap bulamayınca yedi bakir genç erkek ve yedi bakir genç kıızı yutan ejderha da bireyselleşme yolunda sorular soran benliğimizden başkası değildir. Benliğimiz de giderek artan yoğunlukta bu soruları bilincimize yöneltir ve hayatın amacını sorgulattırır. Yanıt bulamayan benlik amacına ulaşip bireyselleşemez ve ejderhanın yutup yok etmesi gibi kaybolur. Bireyselleşme süreci zahmetli ve uzun bir yoldur. Aynalı Baba'nın Hiçlik Tepesi olarak nitelendirdiği ve oraya varmanın hiç de kolay olmadığını belirttiği bu yer, bireyselleşmenin sonundaki benliğin kendisidir.

Yoğun sembollerin ve alegorinin kullanıldığı kitap ile Jung'un analitik psikolojisi farklı yollardan aynı hedefe varmaya çalışmaktadır. Bir tarafta tasavvuf geleneğiyle kendini bulmaya çalışan bir birey, diğer tarafta düşüncelerini ve rüyalarını analiz ederek bireyleşme yolunda ilerleyen bir birey... Gerçeğe giden yolun insan sayısı adedince olduğu söylenir. Hangi yolu yürüyeceği ya da yürümeyeceği elbette kişiye kalmıştır. Yazımızı aynı yolları yürüyüp hedefine varmış Yunus Emre'nin dizeleri ile bitirelim. Yunus, bilinci ile bilinçdışının kurduğu bağı bize burada çok güzel anlatmaktadır:

*"Beni bende demen bende değülem
Bir ben vardır bende benden içeri".*

AKŞAMÜSTÜ

tunca bulanan benim ellerim
ergiten ve çağlar deviren
pistir çünkü onu günler sildi
ak gerdanlarda sulanan çelik
kapı kulu, ihtiyardan beşik doğuran
bildi beni hem işitti

bendim, doğdum kıraç ovalara
yarılan taşlarla su denize
akar değil, bir anda taşar gibi
paçamda tüten yarındır
yıkımlar yorgun atım

gölgesi güneşin örtemez gözümü
çünkü ilk ateşi ben çaldım
ölümü çaldım cennetten
öldürmek için

Mustafa YILMAZ
(4 Ocak 2017)

Bir Tutam Renk...

Gökyüzü yırtık çuval,
Gamzeler katık ekmeğe...
Saçları rüzgâr yetimin,
Hasret kollara masumlar...

Hıçkırık, yürek sesi...
Soğuk, buzdan elleri,
Asırlardan beri...

Söz gümüş,
Sallanır mendil,
Yaklaşır güvercinler,
Eller tutulur değil...
Diz çöker karanlık...
Gece, denize sarılır,
Deniz parmaklara...
Güneşe ışık,
Kırpıklara çiğ...
Kimsesiz serçeler...
Kar avuçlarında,
Turnalar, türkülere kalır,
İnsan, merhamete...

Toprak; karanlık ve sığ,
Yalnızlık tutunur saçlara
Kalbin yumuşacık
Vadiler esir suya
Bulutlara gün...

Karılır hamuru yeniden
Ve üfler ruhundan kim bilir
Bir kırıntı umut,
Bir tutam renk...

Selçuk ŞAMİL

Acemî KalemlerYazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi : Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Ayşe Aksoy - Sonay Karasu
Emine Çoban - Melike Çelik
Zehra Meral Koşuk İvecan
Erol Metin

www.sivrvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com
Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık
Abone Bedeli: 60TL. Kurumsal:100TL
Her ayın birinde abonedeviz.

Acemî Kalemeler

Yıl : 1 Sayı : 6 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Mart- 2018 5TL.

NEREDESİN AKIL

Kültür ve edebiyat dünyamız düşünce hayatımızın zenginleşmesine imkân tanıyor mu? Bu soruya olumlu cevap vermek mümkün değil. Edebiyat ve kültür hayatımız hâlâ bir şeyleri yarıstırıp onlar üzerinden kavganın üzerine çıkmadı. İnsanlarımızın horoz dövüştürdüğü gibi okumuşlarımız da yazar ve şair dövüştürüyorlar veya şairler ve yazarlar üzerinden kavgayı etmeyi ne yazık ki düşünme eylemi olarak görüyorlar. Necip Fazıl ve Nazım Hikmet üzerinden kavgayı etme alışkanlıklarımızı başka şairlerin üzerinden sürdürüyoruz. Üniversite felsefe eğitimi almış biri kalkıp konuşmanın bir yerinde kendi şairini anmamanızı gerekçe göstererek sizin düşüncelerinizle ilgili hüküm verebiliyor. Bunu da düşünmek olarak algılıyor. Takım tutar gibi dergi, gazete, şiir ve kitap okuyoruz. Ne acı! Kendi düşüncelerimizi ifade etmek yerine başkaları veya semboller üzerinden konuşuyoruz. Dergilerimiz ciddi okurun değil okur yığının peşinden koşuyor. “Hangi resimli kapak çoksatır?” Düşünmeyi bu seviyeye indirgemiş dergilerinizin varın hayrını görün. Ne okur, ne yazar ve şair aynanın önünden çekilmiyor ki başka bir görüş ve bakış açısı kazansın. Düşünmek ve erdem sahibi olmak hâlâ zor iş. Neredesin Akıl?

Acemî Kalemeler

Bu Sayıda : Melike ÇELİK - Mustafa YILMAZ
Selim TUNÇBİLEK - Ayşe AKSOY - Belen GÖKÇELİ
Gençosman DENİZCİ - Z. Meral KONŞUK İVECAN
Kurtuluş ÇELEBİ - Büşra ŞEKERCAN
Gazi GÖÇMEN - Sonay KARASU - Fatma DAĞLI
Selçuk ŞAMİL - Zehra AKKAYA - Emine ÇOBAN
Şeyma TEMİZSOY

G.DENİZCİ: “İlk gençlik yıllarımdan beri polisiye yazmanın hayaliyle yaşıyordum.” (sayfa:8)

ÖLÜ SOYUCU

Melike ÇELİK

Ölülerinizi ağaçlara asmaya ne dersiniz? Her yerde reklamlarım çıkıyor karşıma. İnsan hayatı bazen onu idrakimizden çok daha hızlı değişebilirmiş meğer. Bir at sineği kadar kimseye faydası olmayan biri için bile bu böyleymiş.

Anne ve babası olmayan bir çocuk nasıl büyürse öyle büyümüştüm. Tek yurdum sokaklardı benim. Geceleri yıldızlar örterdi üstümü. Herkesten daha varlıklıydım, binlerce yıldızım vardı yolu aydınlatan ve ben hiç korkmazdım. Oysa bunların hiçbir değeri yokmuş başkalarının gözünde.

Büyük bir mucidin sözlerini yabana atmayın. Ölü sektöründe adım bir yıldız gibi parlıyor. Her geçen gün üyelerimin sayısı artıyor. Ölü sektörü dediğime de bakmayın... Yaşayanlar daha çok talip şimdi.

Tüm sefaletimle beni yalnız kaldırımlar kabul etti. Anne ve babamın mezarlığına bile almadılar. Çocukların burada işi yok, deyip savdılar. Oysa buz gibi toprak bile annemi sarıp sarmaladığından sıcaklık gelirdi bana.

Sevdikleriniz öldükten sonra bile onlardan ayrılmak zorunda değilsiniz artık. Özel tasarladığım dikdörtgen prizma tabutlara gömdüğünüz ölümlerinizi her zaman istediğiniz yerde. Son derece hafif bir malzemedan yapılan tabutlar kolayca kaldırılabilir, altında yer alan açılabilir tekerler sayesinde çekilerek götürülebiliyorlar.

Önceleri karnımı doyurabilmek için avuç açardım. İnsanların verdiklerinin misliyle beni küçümsemeleri canımı çok yakardı. Paranın miktarı küçüldükçe bakışların acımasızlığı büyürdü sanki. Sonraları ufak tefek hırsızlıklara başladım, böylece o ezici bakışlardan kurtulabilecektim. Yakalanınca çok daha kötü zamanlar yaşadım. Kimi büyük bir lütufta bulundu, saatlerce nasihat verdikten sonra beni bıraktı. Kimi ibreti âlem olsun diye herkesin önünde falakaya yatırdı. Canım hiç bu kadar yanmamıştı. Bir kere de kodesi boyladım ama en kötüsü buydu çünkü o zaman yıldızlarımı almışlardı elimden. →

←(Baş tarafı kapaktır. Ölü Soyucu Melike Çelik Hikâyesinin Devamı)

Tabutlarınızı, binlerce metre karelik alana inşa ettiğimiz tabut hanelerimizde, özel yapılmış metal ağaçlara da asabilirsiniz. Böylece istediğiniz zaman ziyaret edebilirsiniz. Şehir ya da ülke değişikliği yaptığınızda özel transfer araçlarımız sayesinde tabutlarınızı yeni ikametinize getiriyoruz.

Sonra anladım ki, bana yalnız ölülerden zarar gelmez. Geceleri mezarlıklara girip çiçekleri aşırıya başladım. Mezarlık kapılarında çiçekleri satıp parası ile karnımı doyuruyordum. Meğer insanlar ölülerine daha çok değer veriyormuş. Dilendiğim günler bana kimse çiçek parası kadar bile para vermemişti.

Tabutlarımızın içi normal mezarlar gibi toprakla doludur. Her ne kadar üstü kapalı da olsa özel sulama kanalları ile belirli günlerde sulanır ve üyelik paketinizde seçtiğiniz çiçekler ile her hafta süslenirler. Ses efekti, müzik ve tabut içi özel ışıklandırma sistemi ek ödemeye tabidir. Bu sistem sayesinde ölülerinize boğaz havası yaşatabilirsiniz.

Kimi zaman da yolda ya da deniz kıyısında gördüğüm ölülerin ceplerini soyardım. Ya kalpten ya da intihardan ölmüş olurlardı ama çok sık karşılaşmazdım böyleleriyle. Alacağımı aldıktan sonra polisi arar, en azından ölüye borcumu ödemiş olurdum. İşte o günlerde tanıştım Azat'la.

Üyelerimize özel, kafelerimizde sınırsız çay ve kahve hizmetimiz bulunmaktadır. Ölülerinizi ziyarete geldiğinizde; derseniz cazip fiyat avantajlarından yararlanarak fitness, sauna ve hama keyfi yaşayabilirsiniz.

Benim can yoldaşım. Onun sayesinde para harcamadan karnımı doyurabiliyordum artık. Mahallelerde tonton teyzeler her akşam Azat için yemek getirirlerdi. Onun yemeğine musallat olduğumu görünce benim için de yemek getirmeye başladılar. Ta ki, can yoldaşım bir arabanın altında kalıp can verene kadar. Onsuz ne yapacağımı bilemedim uzun süre. O benim bu hayattaki tek yakınımı. Köpekten yakın mı olurmuş demeyin! Bana hiçbir insanoğlunun vermediği sıcaklığı yalnız o verdi. Benim gibi toprağa bağlı yaşamayan biri için onu bir bahçeye

gömüp orada bırakmak imkânsızdı. Ben nereye gidersem o da benimle gelmeliydi.

Tesisimizde çok sayıda imam, papaz ve haham bulunmaktadır. Dünya üzerindeki diğer tüm dinler için de birer din adamımız mevcuttur. Yıl dönümlerinde ve dini günlerde ölünüze özel dua ya da seremoni yapılmaktadır. Ayrıca; ölünüzün adına vereceğiniz bağışların yüzde kırkı kimsesiz çocuklar vakfımızdaki çocuklar için kullanılacaktır.

Çok düşündüm. Günlerce çare aradım derdime. Sonunda aradığım fikri bulmuştum. Dikdörtgen prizma şeklinde bir kutu yapıp içini toprakla doldurdum. Azat'ı gömdüğüm yerden çıkarıp kartondan tabutuma yerleştirdim.. Herkes kutuda ne olduğunu sordu, kimseye anlatmadım, elimden alırlar diye korktum. Sonunda esrarengiz kutunun sahibi olarak kendimi haber bültenlerinde buldum. Fikrim çok beğenildi. Televizyoncu abiler sağ olsun hemen patent aldirdılar.

Çok yakında at sineği işine de giriyoruz. Atı olmasa da muhakkak herkesin bir at sineği olmalı!

O gün yıldızlarımı düşürmüşüm. Her yere baktım bulamadım. Gören oldu mu?

ARD

gözlerin arkaya bakıyor niyedir
dondurdum işte tüm rüzgârları
sabahlar çektim yekiner
kuşları yaydım zemine ki
dümdüz kelime burada acı
elma iki artık sepette
iki insan ayrılığı

artık geçmişin adı bugün
bacaklarım senden beş dün ertesi
eser köşeli bir sonbahar gizlice
nereye kadar sünse dünler
parmaklarında ayak izleri
niye kağıda yemin olsun
niye erisin buzları çarın
ki kuşlar uçsun karanlığa
çatlıyor tuttuğumuz zaman
her şey yerli yerine sonrası
sırlanmış sandık artık
bir insan varsayımı

Mustafa YILMAZ

TIKANMA

Mustafa YILMAZ

Adam, nasırlı kaba parmaklarını iyice aralaya-
rak elini yekpare kaya duvara kuvvetle bastırdı. Bir
arkadaşı da aşı boyasına batırdığı kürk parçasını aldı
ve çevresini dikkatle boyadı. Biraz bekledikten sonra
el çekildi ve ortaya çıkan bu resme hayranlıkla baktı-
lar. O gün, güneş iyice azalana kadar pek çok kişi,
yardımlaşan çok sayıda kişi aynı işlemi tekrarladi. O
taş oyuğun içinde nasıl birbirlerinin yanındalarsa,
elleri de yan yana olacaktı artık. Zamana çentik
atmışlardı. Buradaydılar.

Kırk bin yıl sonra, daha doğrusu elindeki cih-
za göre kırk bin yıllık bir aradan sonra, bir bilim
adamı bu el silüetleriyle karşılaştı. Çektiği fotoğraflara
bakarak kırmızı şekilleri dikkatle inceledi. Biraz-
dan zihnimize hücum edecek düşünceler ona uğra-
mayacaktı; yaptığı büyük keşfin heyecanını duyacak
ve büyük ses getirecek makalesi için hemen notlar
almaya başlayacaktı. Evine ancak sabaha karşı dö-
nebilecekti.

Aynı gün sabah, Detroit'te, güneş dikili duran
beton blokların üzerine doğdu. Tamamına yakını
uzun zamandır boş duran kırk camlı evlerin, apart-
manların, çökmüş çatısının altında korku dehlizleriyle
dolmuş alışveriş merkezlerinin, çatlayan asfalttan
dışarı ürkekçe çıkan ufak filizlerin, bahçelerde adam
boyu uzamış kuru otların üzerine doğdu. Yıllardır
böyle. Neredeyse hiç insan yüzü yok ortalıkta. Birkaç
kilometre sağa veya sola gidildiğinde hayat olağan
şekilde, yani zamanın emrettiği şekilde devam edi-
yor. Gece ışıkları, gürültüler, çöp kamyonları oralar-
da. Ama bu alanı vuran felaket, kartopu etkisiyle
korkunç boyutlara ulaşmış olan bir emlak krizi değil-
di de sanki bir kıyamet sonrası sahne resmediliyor-
du. Gürültülü Amerikan medeniyetinin göbeğindeki
bu hayalet kasaba, bu betonarme heyula, kendili-
ğinden kaybolacak gibi de durmuyor. Değil on yıl,
belki yüz yıl bile yetmeyecek doğanın bu devasa
saçmalığı bütünüyle yok etmesine.

Kefenin içindekini aldığı gibi, onun üstüne
çapraz konan tahtaları da bir süre sonra alır toprak.
Kagir evleri bile alır, üstünü örter, üstüne abanır.
Çürüyen yaprakları alıp tohumlara verir. Yıkılan eski
kaleleri, bir zemin olarak, kurulan şehirlere verir.
Verirdi. Bu süreçlerin pek çoğu nostaljiden ibaret
artık. Eski yapılar, kimsenin uğramadığı tepelerde -
gözlerden uzak- yere gömülmüyor kendiliğinden.
Hoş, kimsenin uğramadığı tepelerimiz yok zaten.
Her yere fazlasıyla uğruyoruz, kutuplar ve dış uzay

dâhil. Her yerde kocaman izlerimiz var.

Yok olmamak için her şeyi yapıyoruz. Belki
binlerce yıl önceki adamlar da mağaralara iz bırakır-
ken buna benzer bir şey amaçlamışlardı. Yok olsalar
bile orada kalmaya devam edecek bir şey istediler.
Ama onların çabası güncel insanın yanında komik
kalıyor. Bazı özel sihirler kullanıyor; yaşlanmaya
kısmen, demirin paslanmasına, otların bize dair
olanları içine almasına karşı koyabiliyoruz. Yaşlı
dünyayı önümüzde diz çöktürdük. Fakat problem
odur ki, artık görmek istemediğimiz bazı şeyleri yok
etmesini istediğimizde de çaresiz kalıyor. Terk edil-
miş, yıkım maliyeti karşılanamayacak seviyede olan
emlak çöplerine güç yetiremiyor. Kentlere komşu
çöp dağlarına, okyanusta oluşan plastik çöp adaları-
na, füzelerden arta kalan serseri uzay çöplerine
karşı çaresiz. Çöpler. Üretim hızı tüketim hızını çok-
tan aştığı için, doğanın tanımakta güçlük yaşadığı
mutant nesneler ürettiğimiz için çöp diye bir kavram
ortaya çıktı zaten. Bir zamanlar -neyin ne olduğu
belliyken mesela, o zamanlar- dünyalılarının onunla işi
bittiğinde kendiliğinden gübre olamayacak veya
başka bir ihtiyacı gidermek için kullanılamayacak
atık yoktu. Ama doğanın sindirme gücü bu yeni
insana yetmiyor artık. Bilinen evrenin gırtlığına
takılmış bir lokmayız. Heimlich manevrası bilen var
mı?

Uzun zaman, dünya sabit, insan elinden çıkan
ölümlüydü. Özel bir şey yapmazsa, pasla boyalı
masum bir el izi bırakmazsa mesela, hatıradan başka
hiçbir şey kalmazdı ondan geriye. Hatıra da silinirdi
sonra. Şimdi doğa ölümlü ve insanın yaptığı ölüm-
süz. Tek fabrikada tek günde binlercesi üretilen,
koluna basılınca şarkı söyleyen ayıcık, sanki dünya-
nın kadim bir unsuruymuşçasına hiç istifini bozma-
dan ve kürkü bozulmadan, konulduğu yerde yüz
yıllarca durabilir. Ama milyar yılda şekillenen yüzler-
ce metrelik tepelerin canına okumamız için biraz
zaman ve dumanlar çıkaran birkaç koca makine
yetiyor. Cana okumakta üstümüze yok. Şehirlerin
göğünde yıldızları öldürelili çok olmadı. Şimdi yıldız
kaymalarının canını gerçek anlamda almaya niyetli-
yiz. Henüz okunuşunu icat etmediğimiz kadar çok
dolarlık maden içeren meteorlara şimdiden göz
dikildi. Bu mavi gezegende, kendi çöplüğümüzde
boğulmaktayken, önceliğin uzayı yağmalamak olma-
sı gerçekten çok mantıklı duruyor. Mars'a, mesela,
çöp bırakmak için sabırsızlanıyorum.

DÜNYA YAZI GÜNÜ NEDENİYLE

Selim TUNÇBİLEK

Bilindiği üzere Dünya Yazı günü ilanı ile ilgili yazımız “Acemî Kalemler Dergisi’nin 5. Sayısı’da” (Şubat 2018) yayınlandı. Yazımızı okuyup tebrik edip desteklediklerini bildiren dostlarımız, kültür sanat insanları olduğu gibi ne gerek vardı diyenler de oldu. Bu yazıyı öncelikle Dünya Yazı Günü ilanının başka bir cepheden gerekçelerini açıklamak amacıyla yazıyoruz. Bu aynı zamanda “Ne gerek vardı?” diyenler için de cevap niteliği taşıyor denilebilir.

Yazı, insanlık ve uygarlık açısından bulunmuş en önemli keşiflerden biridir. Yazı ile birlikte bilgi bir yerden bir yere hızlı ve bütün olarak taşınabilmiştir. Bilginin taşınmasında yazının bulunması başat bir işlev üstlenmiştir. Şayet insanlık yazıyı icat etmemiş olsaydı bugün pek çok ilerlemeden bahsetmek mümkün olamazdı. İnsanlık elbette ki yolculuğuna devam ederdi ama bu hızla medeniyet ve teknoloji gelişiminden söz etmek mümkün olmazdı. İnsanlığı bilgi birikiminin bu hızla artmış ve gelişmiş olması iyi oldu, kötü oldu onu tartışacak değilim. Buradaki amacım yazının insanlık için önemine değinerek 21 Ağustos’u Dünya Yazı Günü ilan etmemizde bizi harekete geçiren nedenler ve etmenler üzerinde durmak istiyorum.

Yazı yazabilen, okuyabilen insanlar insanlık geçmişi boyunca hep önemli olageldiler. İnsanlık bugün geriye yazılı bir not, eser veya iz bırakan insanları biliyor ve tanıyor. Yazan insanların yazılarına konu edinmediği kimseleri insanlık tarihi boyunca ne biliyoruz ne hatırlıyoruz ne de tanıyoruz. Ancak herhangi bir nedenle hakkında yazı kaleme alınmışları tanıyor ve biliyoruz. İlk insan-

dan bu yana kaç milyar insan yaşadığını bilmiyor hatta tahmin bile edemiyoruz. Ancak yazılı kaynakların bize aktardığı bilgileri bilebiliyoruz.

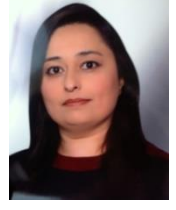
Yazı, insanlığın bilgi ve birikimlerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasını binlerce yıldır sağlamış yegâne araç olmuştur. Yazı insan tarafından oluşturulmasaydı bu günkü bilgi birikimlerimize kim bilir kaç bin yıl sonra erişebildik. Bilginin insandan insana aktarımı kalıcı olarak yazı ile yapılagelmiştir. Şimdilerde ise bilginin taşınması yalnızca yazı ile olmuyor. Bilgi ve deneyimlerin taşınmasının yazıdan sonra çok çeşitli yolları bulundu. İnternet bilgi ve birikimi daha açık, daha kolay erişilebilir bir kaynak haline getirdi.

Artık liselerde hatta ilkokullarda bile çocuklarımız yazı ile not almıyorlar. Öğretmenlerinin görüntülü ses kayıtlarını oluşturuyorlar ve ihtiyaç duyduklarında onları dinlemek suretiyle bilgiyi tekrar hatırlama ve gözden geçirme imkânını buluyorlar. Bu nedenle çok değil belki elli ile yüz bilemediniz iki yüz yıl içinde yazı insanlık ve bilginin taşınmasında eskisi kadar önemli olmayacak. Yazı yazmayı bizden sonraki kuşaklar neredeyse unutacaklar. Unutmakla kalmayıp ihtiyaç bile hissetmeyecekler. Dolayısıyla konuşarak her türlü iletişimin oluşturulduğu bir dünyada yazıyı kim önemser ki. Her türlü yaşama biçiminin sanal bir ortamda oluşturulan ilişkilerle değerlendirildiği dünyada imzanın bile bir değeri kalmayacak.

Binlerce yıl sonra yazının varlığını unutan insanlığa birikimlerimizi hatırlatmak için ne dersiniz Dünya Yazı ilanı gerekli değil miydi?

RAHATI KAÇAN AĞAÇ

Ayşe AKSOY

Rahatı kaçan bir ağaç mısınız siz de benim gibi? Bir kitap okuyup da içten içe değişen... Sıkı sıkıya bağlı toprağa ve gökyüzüne ulaşmaya çalışan. Ayrık, garip, yalnız mısınız? Edebiyat aşkı düştü mü içinize? Yoksa balık mı avlamaya çalışıyorsunuz Wolf'un gölünde? Zihin sularından yakaladığınız birkaç kelime öylece havada asılı mı kaldı? Ya da zar zor kurduğunuz anlamsız birkaç cümle iç mi çekiyor elinize bakıp? Atay'ın tutunamayanlarından mısınız? Bencileyin.

Ne güzeldi bir zamanlar köklerinizi sarıp sarmalayan toprağa ve sırsıklam yağmurlarla yıkanmaya şükrettiğiniz günler... Tüm evrenle birlikte çok da bir şey beklemeden var olduğunuz o anlarda nasıl da özgürdünüz değil mi? Aslında daha özgür olmak için çıkmadınız mı bu yola? Oysa şimdi tutsaklığındasınız bu çıkmazın...

Hep iyi yazmak istediniz, hep umut etmek istediniz. Oysa gerçek acıydı. Gerçek; savaş, kan, gözyaşı, yokluktu. Kulaklarınızı tıkadınız, yaşama-ya devam etmek için. Aşkı yazdınız; birileri aç uyurken. Bir çocuk hesapsızca öldürülürken bizim kendi kimsesizliğimize ağlamamız ne kadar yavan oysa. Karanlık gece, bitmeyen düşünceler, sürükler benliğimi bir bilinmeze... Bitmeler ve yeniden başlamlar... Umutsuzluğu yazmak istemiyorum. Şu yalan dünyada güzel bir hayal yazmak istiyorum sadece. Her şey çok güzel olsun istiyorum. Savaşlar bitsin, çocuklar ölmesin, gülsün, sevin, aileler mutlu olsun, insanlar birbirine sevgiyle baksın, sabahlar güneşli, günler aydınlık olsun,

kar yağsın ama herkesin huzurlu evi olsun, sıcak yemekleri olsun, hiçbir yerde kötülük olmasın, kimse kimseyi kırmassın. Hep iyilik, hep mutluluk olsun, bayram gibi yaşansın her gün, gençler âşık olsun, aşkla evlensin, düğünler olsun; kırk gün kırk gece... Benim de şu kırık kalbim tamir olsun. Dudaklarım gerçekten gülsün, gözlerime kadar yayılsın gülüşler, çiçekler açsın, bezensin dünya, aşkla umutla...

"Çocukları küçük kurşunlarla mı vururlar anne?" Diye soruyor çocuk. Hayır, çocuğum onlar bu kadar ince düşünemez. Seni de çocukluğunu da

en acımasız en insafsız silahlarla vururlar. Yitik bir akşamüstü yalnızlığı çöker üstüme anlamsızlık sarar ruhumu. Ne ki çabam kurtaramıyorken hiç bir canı ben burada atıp tutmuşum ne anlamı var. Gökyüzünü bile parsellerler yakında Neşet abi! Bakamayız yıldızlara! "Ne çok yoksulluktan bölüşemediğimiz" der Selim Tunçbilek! Çekiştirip duruyoruz dünyayı sağından solundan biraz daha kendimizden yana.

Gittikçe taşlaşan yüreğimizle aynadaki yüzümüzde kendimizden bile sakladığımız gözlerimiz yalan yalan bakıyoruz birbirimize.

En anlamlı olan buydu belki. İçimizde kanyan bir nehir acıyla akarken sevinçli bir şarkı söylemekti. Yine de umutla inatla dünyanın çirkinliğine. Yok, yine de seviyorum köklerimi...

"Ben bir ceviz ağacıym Gülhane parkında..." Kimse farkında olmasa da...

Gökyüzünü bile parsellerler yakında Neşet abi! Bakamayız yıldızlara! "Ne çok yoksulluktan bölüşemediğimiz" der Selim Tunçbilek! Çekiştirip duruyoruz dünyayı sağından solundan biraz daha kendimizden yana.

POLİSİYE ROMANLARIN PEŞİNDE

Belen GÖKÇELİ

Polisiye Romanlar! Edebiyatta okur tarafından bu kadar sevilen ama edebiyat eleştirmenlerince bir o kadar kenara atılan başka bir roman türü var mıdır bilmiyoruz. Bir anlamda “Edebiyatın öksüz çocuğu” desek yeridir.

Hiç düşündük mü bu kadar ilkimizi çeken kitaplar nasıl ortaya çıktı, kimlerce yazıldı, kim ne kadar ilgi gösterdi? İyisi mi bir dedektif gibi polisiye romanlarla ilgili kanıtlarımızı toplamaya başlayıp bir dosya açalım:

Şehirli ve köylü çatışması yalnız bizde ve belirli noktalarda var sanmayın. Dünyanın her yanında mevcut. “Polisiye ile ne alakası var?” diyorsunuz belki ama tamamen bağlantılı. XIX. yy’da İngiltere’de Sanayi Devrimi ile toprağa bağlı ekonominin çökmesi kırsal kesimde yaşayan insanların büyük kitleler halinde kentlere taşınması sonucunu doğurdu. Hatta 1849 yılında sadece Londra nüfusu 2.500.000’i bulmuştu. Sınıflar arası farkların bu kadar birbirine yaklaşması ise suç oranlarında da hızlı bir artışın kapılarını araladı. Çok ciddi oranda artan ve soyluların canını sıkkan hırsızlık olaylarının önüne geçmek adına sert önlemler alınmaya başlandı 1828 yılında Metropolitan Police adlı teşkilat kuruldu.

Bütün bu gelişmeler insana dair her şeyle ilgilenen edebiyatın da ilgisini çekmekte gecikmedi. İlk öykülerin tamamı gerçek suçlular ve suçlardı. Hatta 1774’te Newgate Calander adlı, tam beş cilt halinde, tamamı dönem İngiltere’sinde yaşamış tehlikeli suçluların biyografilerinin ve işledikleri suçların anlatıldığı kitap yayınlanır. Kitap o kadar ilgi çeker ki 1824 ve 1826 yıllarında yeni basımları yapılır. O dönemde yazılmış bu tür kitapların en bilineni Charles Dickens’ın Oliwer Twist romanıdır (1837-1839). Türün yaygınlaşması beraberinde ciddi tartışmaları da getirdi. Çünkü Penny Dreadfull denen alt tabakanın çok rağbet ettiği ucuz cinayet romanlarının insanları suça teşvik ettiği inancı çok kuvvetliydi. Bu endişe polisiye romanlarda suçluları merkeze alan olay örgüsünü, onları yakalayan dedektifler etrafına kaydırır.

Fakat sanılanın aksine bu tür en büyük sıçrayışını İngiltere’yle değil Fransa’yla yaptı. Döneminin en ünlü dedektifi Eugene François Vidocq onlarca cinayet ve suçu çözüme kavuşturmuştu. Onun başarısının en önemli püf noktası

şuydu: Vidocq onlardan biriydi. Evet, yanlış duymadınız: Vidocq eski bir suçluydu, defalarca hapse girmiş çıkmıştı! Bu yüzden suçluların psikolojisini çok yakından biliyor, nerelerde gizlenebileceklerini hesap edebiliyordu. Bir yazara anlattığı ve yazarın daha sonra bazı hayali unsurlarla süslediği Memoirs de Vidocq adlı anı kitaplarını 1828-1829 yılında yayınladı. Dört ciltten oluşan bu kitaplarda Vidocq’un sıra dışı çözüm yöntemleri ayrıntılarıyla aktarıldı. Kitap daha ilk cildiyle öylesine meşhur oldu ki hemen İngilizceye çevrildi. Emekli olunca ilk dedektiflik bürosunu kuran Vidocq dâhiyane suç çözümlemeleri ve yazdırdığı anı kitaplarıyla polisiye türe –belki kendisinin bile öngöremeyeceği- büyük bir katkı sağladı. Bu alanda Honore de Balsac, Victor Hugo, Charles Dickens, Edgar Allen Poe gibi polisiye yazarların ilham kaynağı oldu.

Bu türün babası olarak Edgar Allen Poe kabul edilir. Çünkü tamamen kurgusal bir polisiyeyi 1841’de The Murders in the Rue Morgue adıyla ilk kaleme alan odur. Romanda acemi dedektif Monsieur Auguste Dupin’in çözümlediği iki acımasız cinayetten bahseder. Bu hayali kahraman Poe’nun iki romanında daha karışımıza çıkar. Böylece bir polisiye üçlemesiyle Poe adeta polisiye romanların yıllardır değişmeyen kalıbını da çıkarmış olur.

Fransız yazar Emile Gaboriau’nun karakteri polis Lecoq da ünlü olmakla birlikte hiç şüphesiz ünü kendi ülkesinin sınırlarını aşır tüm dünyaya yayılan en ünlü dedektif karakteri Sherlock Holmes’tur. Öyle ki tamamıyla hayali bir karakter olmasına rağmen yazarı Sır Arthur Canon Doyle kendi kahramanının gölgesinde kalmıştır. Tam kırk yıl boyunca Sherlock Holmes’u okurlarıyla buluşturan Doyle 1927 yılında “Elveda Mr. Sherlock Holmes” yazısıyla bu karaktere veda eder.

Bazı dönemler polisiye türde Dedektif-Polis karakterleri ön plana çıkarken bazen suçlu öne çıkar. Bunların en ünlüsü ise Maurice Leblanc’ın edebiyat dünyasına hediye ettiği meşhur hırsız ve hafiye Arsene Lupin’dir. Bazense Fantomas serisi gibi suç örgütlerinin etrafında dönen eserler kaleme alınmıştır.

Polisiye en parlak dönemlerini iki dünya savaşının ara dönemi sayılan 1920-1937 yılları arasında yaşadı. Hatta bu döneme Polisiyenin

Altın Çağı da denir. Agatha Christie, Margery Allingham, Dorothy L.Sayers, Freeman Wills Crofts ve John Rhode gibi isimler bu dönemin ünlü yazarlarıydı.

Bizim edebiyatımıza gelirse polisiye romanları nerede buluruz, arayalım mı? Türk Edebiyatı'nda Batılı tarzda diğer birçok türde olduğu gibi polisiye de tercümeyle girmiştir. Ahmet Münif'in 1881 yılında Fransızcadan çevirdiği Paris Faciaları ile başlayan süreç çok hızlı yayılmış ve 1888-1891 yılları arasında Fransızcadan birçok polisiye eser Türkçeye tercüme edilmiştir.

Bu türdeki eserlerin çevirileri yapılarak edebiyatımıza kazandırılmasında dönemin padişahı II. Abdulhamid'in polisiye romanlara aşırı düşkünlüğü de etkilidir. 1908'den sonra İngilizce'den de çeviriler yapılmış ve Sherlock Holmes Türk okuruyla buluşmuştur.

Polisiye türde ilk telif romanımız 1883'te Ahmet Mithat Efendi'den Esrar-ı Cinayât adıyla gelir. Aslında ilk çeviriden hemen iki yıl sonra bize ait bir romanın yazılması türe olan yoğun ilginin göstergesi sayılabilir. 1884'te başarısız bir romandan sonra yazarın polisiye alanında en başarılı eseri 1887'de Haydut Montari adıyla Türk okuruna sunulur.

1901 yılında Selanik'te Fazlı Necip melodram ile polisiye arasında "Cani mi? Masum mu?" adlı eseri yazmıştır. Aynı zamanda Arsene Lupin çevirilerine dizinin devamı gibi kendisinin kaleme aldığı Dehşetler İçinde'yi eklemiştir.

1912'de Yervant Odyan Efendi "Abdulhamid ve Sherlock Holmes"ü yazmıştır. 1913'te Ebu Süreyya Sami Türklerin Sherlock Holmesu diye tanıtılan "Amanvermez Avni" serisiyle başarılı olmuştur.

Bu türün en başarılı serilerinden birini, Server Bedi takma adıyla Peyami Safa'nın 1924'te yazdığı "Cingöz Recai" adlı polisiye romanlar oluşturur. Bu seri aynı zamanda sinemaya da uyarlanmıştır. Bu çok ünlü yazarımız bu türde örnekler vermiştir. Ama Cingöz Recai veya Amanvermez Avni kadar ilgi görmemiştir.

1950 sonrası Türkiye'de Sipillane'ın kaleme aldığı Mike Hammer serisi Kemal Tahir tarafından tercüme edilir. Kitaplar adeta kâşılırlar. Sipillane seri yazmayı bırakınca Kemal Tahir'den yazmaya devam etmesi istenir Kemal Tahir orijinal seriye dört adet hikâye ekler. Bunlarda en az orjinaleri kadar tutulur.

1980'ler, dönemin özelliğine de uygun olarak siyasi polisiye örneklerinin verildiği yıllardır. Bu yılların önemli simaları Zühal Kuyaş, Pınar Kür ve Mehmet Eroğlu'dur.

1990'lı yıllarda ise edebiyatı etkileyen Postmodernizm doğal olarak polisiyeye de yansır. Özellikle Pınar Kür'ün romanlarında son dönem yazarlarında ise Ahmet Ümit'in eserlerinde postmodern unsurlar oldukça belirgindir. Bunun dışında tarihten, mitolojiden, psikolojiden ve dönemin siyasi olaylarından faydalanan polisiye romanlar dikkat çeker. Bu dönem yazarlarından Osman Aysu, Orhan Pamuk, Piraye Şengel, Reha Mağden, Birol Oğuz, Erhan Bener, Cenk Eden, Celil Oker sayılabilir.

Remzi Ünal (Celil Oker), Murat Davman (Ümit Deniz), Suat Erez (Birol Oğuz), Başkomiser Nevzat (Ahmet Ümit) son dönem polisiyemizin öne çıkan hayali karakterleridir.

1990'lı yıllar Türk polisiyesinin altın çağı'nın başlangıcıdır. Artık "İyi polisiye, iyi edebiyattır" anlayışı edebiyatımıza yerleşmiştir.

2000'li yıllardan itibaren Dünya ve Türk Edebiyatında polisiye roman sayısı hızla artmıştır. Bunda ilgi gören romanların sinema veya dizilere aktarılmasının büyük rolü vardır.

Dergimizin bu ayki sayısında röportajını okuyacağınız Gençosman Denizci de polisiye roman tarzında son dönemin iddialı yazarları arasında olmaya adaydır. Romanlarında hiç konu sıkıntısı çekmeden olayları inanılmaz çetrefilli hale getirebiliyor, onlarca olayı çok orijinal bir şekilde tek bir ana olaya bağlayabiliyor ve siz, okuduğunuz her olayla, kitapta tanıştığınız her kişiden rahatlıkla şüphelenebiliyorsunuz. Bu Gençosman Denizci'nin güçlü bir hayal gücü ve kurgu yeteneğinin kanıtıdır. Daha şimdiden Başkomiser Fatih karakteriyle birlikte okuru maceradan maceraya sürükleyen üç romanını edebiyatımıza kazandırdı bile. Dördüncü romanının da çok yakında okurla buluşacağını haber aldığımız yazarımızın kurgu karakteri olan Başkomiser Fatih'in Sharlock Holmes, Cingöz Recai gibi edebiyatta iz bırakacağına inanıyoruz.

Tam 135 yıldır hız kesmeden bu günlere gelen polisiye romanımızın daha nice verimli 135'ler devirmesini polisiye severler olarak ümit ediyoruz.

GENÇOSMAN DENİZCİ: “Çocukluğumdan beri polisiye hastasıyım.”**Söyleşi: Zehra Meral Konşuk İVECAN**

1. *“Bize kendinizi tanıtır mısınız?” Tarzında klasik bir giriş yapmak yerine Acemî Kalemler okuru için kendinizi nasıl tanıtırınız demek istiyorum.*

1964 Rize doğumluyum. Asıl mesleğim Serbest Muhasebeci Mali Müşavirliktir. 1992 yılından beri İstanbul’da yaşıyorum. Evli ve üç çocuk babasıyım... Polisiye, tarihi ve macera kitapları okumayı seviyor, ayrıca uzun yıllardan beri şiir yazıyorum. İyi polisiye film seyretmek, masa tenisi oynamak ve futbol, hobilerim arasındadır. 1980’li yıllardan beri edebiyata gönül vermiş bir insanım. 82’de şiir yazmaya başladım. Daha sonra bu serüveni kısa hikâyelerle devam ettirdim. Ancak, şiir veya hikâye alanında yayımlanmış herhangi bir kitabım yok; o eserlerim bilgisayarımda öylece duruyor. Arada bir çeşitli dergilerde ve sosyal medyada boy gösterirler.

2. *Neden polisiye? Zor bir roman türü, hazırlık süreciniz nasıl ilerliyor?*

✓ Evet, polisiye, edebiyat dünyasında hem çok eski hem de zor bir tür gerçekten. Buna rağmen her dönemde her yaştan okuyucusu hiç eksik olmayan bir tür. Neden polisiye, sorunuza gelirsek... Çocukluğumdan beri polisiye hastasıyım diyebilirim. Macerayı, aksiyonu, heyecanı çok severim. İlk gençlik yıllarımdan beri polisiye yazmanın hayaliyle yaşıyordum. Polisiye yazmak bende bir tutkudur. Başka türde yazmak istemem zaten. Önce, yazacağım konuyu iyice araştırırım. Bu araştırmalarım, kitap yazma süresince -bitinceye kadar- devam eder. Konularımı güncel/gündemdeki olaylardan seçerim. Kitaplarımda özellikle toplumsal olaylara parmak basarım. Ve tabii ki cinayet, polisenin olmazsa olmazıdır.

3. *Bize biraz eserlerinizden bahsedebilir misiniz?*

✓ Buz Yürekler adlı romanımda olaylar İstanbul’da başlayıp ağırlıklı olarak Erzincan’da geçiyor. Söz konusu ilimizin Altıntepe arkeoloji kazı bölgesinin tanıtımına da katkıda bulunduğum kitapta tarihi eser kaçakçılığı konusunu işledim. Okurun dikkatini, Türkiye’de uzun yıllardan beri yağmalanan tarihi eserlerin vahim durumuna çekmek istedim. İstanbul’da yaşayan zengin bir ailenin tek evladı olan genç

bir kızın, üniversitenin tarih bölümünden mezun olduktan sonra araştırma yapmak üzere Doğu’ya seyahatiyle romandaki olaylar gelişir. Kısım de töre cinayetine parmak bastığım kitabın başkarakteri Başkomiser Fatih, cesur, gözünü budaktan sakınmayan, haksızlığa tahammül edemeyen bir polis şefidir. İstanbul Emniyeti’nde görevli, tarihi eserler konusunda uzman olan Başkomiser Fatih de bir sempozyuma katılmak üzere Doğu’ya gider ve kendini soluk soluğa ilerleyen bir maceranın içerisinde bulur ve cinayetleri çözmek için yoğun bir çaba sarf eder. Kitapta, okuru sıkımdan, bazı tarihi mekânlar hakkında da kısa kısa bilgilere yer verdim.

İkinci romanım Kanlı İcat’ta ise ülkemizin bir başka önemli derdi, toplumsal sorunu olan ‘kan davası’ gerçeğine vurgu yapıyorum. Türkiye’nin temiz enerjiye (rüzgâr ve güneş enerjisine) geçmesini engelleyen güçler, genç bir mucidin süper icadı, gizemli üç cinayeti çözmek için efor sarf eden Başkomiser Fatih. Bu kitapta da ülkemizin değişik yöreleri hakkında, okuyucunun hoşuna gideceğine inandığım kısa kısa tanıtıcı bilgilere yer verdim.

✓ Üçüncü romanım, Formülün Peşinde adını taşıyor. Bu eserimde de yine Türkiye’nin ve dünyanın ciddi sorunlarından biri olan sağlık sektöründeki bir hastalığa dikkat çekiyorum. Amansız bir hastalığa çare arayışında olan bayan bir profesörümüz, sonunda bu hastalığa çare olan bir formül geliştiriyor ve akabinde de olaylar hızlı bir şekilde gelişiyor. İstanbul Londra hattındaki olaylarda işlenen üç cinayeti çözmek için kolları sıvayan zehir hafiyemiz Başkomiser Fatih, yine işbaşı yapıyor; akla, hayale gelmeyecek ipuçlarını birleştiriyor ve sonuca ulaşıyor. İstanbul ve Londra’daki tarihi yerlerin/eserlerin bir kısmına değindiğim bu son kitabımın da oldukça ses getireceğine inanıyorum.

✓ Dördüncü kitabım ise yazım aşamasında ve çok çok önemli bir konuyu işliyorum! Okurlarım bu romanımı da çok beğenecekler.

4. *Kriminal noktada ve Adli Tıp alanında uzman desteği alıyor musunuz?*
 - ✓ Profesyonel anlamda almıyorum, ama okurlarım arasında doktorlar, polisler; olay yeri inceleme polisleri var. Zaman zaman onların bilgilerinden istifade ediyorum.
5. *Türk polisiye romancıları içerisinde rakip olarak gördüğünüz bir isim var mı?*
 - ✓ Hayır!
6. *Şimdiye kadar “Keşke bunu ben yazsaydım ya da ben yazmalıydım” dediğiniz bir roman ismi verebilir misiniz?*
 - ✓ Böyle bir roman ismi veremem, zira kendi ekolumu oluşturuyorum. Polisiyeye farklı bir tarz getirdiğime inanıyorum.
7. *Türk okurunun Türk romancıları karşısında tutumlarını nasıl buluyorsunuz?*
 - ✓ Maalesef birçok türde ‘yabancı’ hayranlığı olduğu gibi polisiyede de ‘yabancı’ hayranlığı had safhada diyebilirim. Oysa Türkiye’de iyi yazan hem eski hem de yeni polisiye yazarlarımız var. Bunun yanı sıra ülkemizde polisiye yazmak için yeterince malzeme olduğuna inanıyorum. Benim kitaplarımı okuyan çok sayıda okurumdan, “Türk yazardan polisiye okumama önyargım, sizin kitaplarınızı okuduktan sonra tamamen -olumlu yönde- değişti.” gibi geri dönüşler alıyorum ve bu da beni son derece mutlu ediyor.
8. *“Sürahi dolmadan bardağı dolduramaz.” derler okumadan yazmak isteyenlere. Peki, Gençosman DENİZCİ kimleri okuyor?*
 - ✓ Çok doğru. Yazmaya başlamadan önce çok kitap okunmalı ancak, iyi yazarlar, iyi kitaplar okunmalı. Okura katkı veren, hele hele yazmayı düşünenlerin ufkunu açan, bilgi dağarcığını genişleten eserleri bol bol okuyoruz. Bendeniz, polisiye okumayı sevdiğim gibi tarihi kitapları da çok severim. Birçok polisiye okur gibi ben de Sir Arthur Conan Doyle’un kaleme aldığı Sherlock Holmes serisinin neredeyse tamamını okudum diyebilirim. Yine eskilerden Agatha Christie’nin kitaplarını severim. Günümüzde ise Stieg Larsson, Glenn Meade, Tess Gerritsen, Michael Connelly, Jean-Christophe Grangé isim-

lerinin birkaç kitabını okudum. İsmi ön plana çıkmamış bazı yerli ve yabancı polisiyecilerden de çok okumuşluğum vardır. Hala daha okumaya devam ediyorum. Neticede bir yazardan önce bir okurum ben de.

9. *Dergi okurları için “mutlaka okunmalı ve mutlaka seyredilmeli” dediğiniz kitap ve film önerilerinizi istesek; bunlar neler olurdu?*

Başta tabii ki Gençosman Denizci’nin polisiye türündeki kitaplarını okumalarını isterim doğrusu. Ayrıca polisiyede iyi yazan, yukarıda da bahsettiğim isimlerden okuyabilirler. Ve bu yazarların eserlerinden filme aktarılanları da seyredebilirler. Ayrıca yabancı polisiye dizi filmler var; Crime gibi.

10. *Son olarak özellikle vurgulamamızı istediğiniz bir şey varsa belirtmenizi istesem.*

✓ Ülkemizde polisiye roman yazmak için yeteri derecede konu ve malzeme var, ancak kurgu ve hikâyeleştirme konusunda eksiklikler olabilir. Dünyada son on yılda İskandinav polisiyesi diye tabir edilen, Kuzey Avrupa ülkelerinin polisiye türündeki romanlarının okurlar nezdinde fazla rağbet görmesine hem şaşıyorum hem de içerliyorum doğrusu! Herhalde bu durum -söz konusu o ülkelerde bir yılda işlenen cinayet sayısı çok çok az olmasına rağmen- kurgu ve olay örgülerinin o ülkelerin yazarları tarafından iyi işleniyor olmasından kaynaklanıyor. Soğuktan gelen bu polisiyelere, piyasaya çıktığından beri 80 milyon adetten fazla sattığı söylenen milenyum serisini örnek gösterebiliriz. Şüphesiz ki tek bir cinayet bile, en hafif tabirle caniliktir. Bir insanı haksız yere öldürmek, bütün insanlığı öldürmek gibidir. Fakat vakiadır ki ülkemizde bir yıl içerisinde çok fazla cinayet işlenmektedir. Gazetelerin üçüncü sayfalarında hemen her gün bir veya iki cinayet haberi görürsünüz. Hem de türlü türlü yöntemlerle işlenen cinayetler... Buna rağmen Türkiye’deki tanınmış polisiye roman yazar sayısı bir elin parmak sayısını geçmiyor! Bu durumu okuyucunun sorgulaması gerek bence.

Sensiz İçime Sinmiyor

Sevdiğin uzakta olsa da
Sen ona hep yakınsın
Naif şaşırma sesindeki
Zarif, hisli adamsın.
Uzaklığının her kilometresinde canımdan bir
parçasın.
Ellerin ellerime değmiyor belki ama kaburgamın
altındasın.
Ne zaman gözlerimi kapatsam sen ordasın.
Aldığım nefessin hayata attığım ilk adım
Sen benim sol yanımsın.

Kelimelere dökemediğim.
Bir acı var yüreğimde
Adını koyamadığım...
Parmak uçlarıma kadar hissettiğim
Bir kimsesizlik var ruhumda.
Adına sensizlik dedim.
Bir yoğunluk var bu beden de
Hiç görmeden özlediğim
Kartpostal gibi bakakaldığım her fotoğrafına
Hep gitmek istediğim yer,
Her yerde söylemek istediğim şarkı var aklımda
Aklımda hep aklımda
Sabah akşam hep sol yanımda.

Her Gün

Sesinde söylenmemiş
Günaydınlar var
İçinde kocaman bir sevda ve sen o sevdanın şairi.
Karanlık çöktüğünde gökyüzünde parlayan yıldız
sensin.
Güneş dünyayı aydınlatığında yere düşen her
zerre sensin.
Yeni güne umut her geceye şiir sensin

Leyla ile Mecnun

Özlemin yoğun olduğu
Sabahları beklemenin uzun
Karanlığı beklemenin kısa olduğu bir vakitte...
Ne olursa olsun istersen gül olsun elinde istersen
karanfil
İstersen geç gel ama yüreği sevda dolu gel
Gözlerinde yabancı olmasın gönlünde ise yalnız
ben
İstersen yağmurlu havada gel istersen çöl sıca-
ğında,
Sen Mecnun ol
Leyla olmayan ten utansın.

Kurtuluş ÇELEBİ

GİBİ

Özgürlüğümdün benim.
Sıkı candan,
Boğuk odalardan,
Kirli ellerden;
Kaçıp geldim sana.
Önce sardın sarmaladın,
Kucak açtın.
Anne, yuva, aşk gibi...

Kanlı bir sokağın,
Paslı salıncağında salladın
Mutlu oldum.

Yağmurun altında kalbim
Tuttun ellerimi.
İslandı,
Okşadın beni.
Sonra çekip gittin.
Yolcu gibi,
Hiç olmamış hiç gibi...

Büşra ŞEKERCAN

MATMAZEL NORALİYA'NIN KOLTUĞU: ŞÜPHENİN GİRDABINDA

Gazi GÖÇMEN

Psikolojik roman türü olarak edebiyat dünyamızda yerini alan Matmazel Noraliya'nın Koltuğu, Peyami Safa tarafından 1949 yılında kaleme alınmıştır. İki bölümden oluşan kitabın ilk yarısında olaylara ağırlık verilirken ikinci kısımda daha çok felsefi ve politik bilgiler sunulur.

Kahramanımız Ferit'in gördüğü bir rüya ile başlayan romanda yazar, kurduğu cümleler ile bizi onun bilincinin dehlizlerinde başarılı bir şekilde dolaştırmaktadır. İlk bölümde karakterler canlı bir şekilde işlenir ve renkli bir dünyaya tanık oluruz. Burada madde ve geçici zevkler ile dünya meşgalesi ağırlık merkezidir ve pozitivist bakış açısı hâkimdir. Tıp fakültesini yarıda bırakıp felsefe okumak isteyen Ferit bu kararında da devamlılığı sağlayamaz. Babasından miras gibi aldığı materyalist dünya görüşü ile yaşadığı parapsikolojik deneyimlerin arasında sıkışıp kalmıştır. Yer yer onu gerçek hayattan koparacak seviyeye ulaşan bu deneyimlere bir anlam veremez. Çektiği derin acı ve sancılar onu bir cevap bulmaya zorlar. Fakat sahip olduğu bilgi buna imkân vermez. Zihninde sürekli madde ve manayı birbiriyle çarpıştırır ve bu çarpışmadan bir sonuç elde edemez. İlginçtir; sonradan hayatına giren Yahya Aziz isimli felsefe öğretmeni, pozitivist bir dünya görüşüne sahip olmasına rağmen Ferit'e kendini iyi hissettirir. Rağmen diyoruz çünkü kitabın geneline bakıldığında, pozitivistimden ziyade, ruhun rahatını inançta arayıp bulabileceğimiz vurgusu yapılır.

Kahramanımızın pozitivist yanı ete kemiğe bürünüp Yahya Aziz adını alırken, inancı da aynı şekilde Matmazel Noraliya adıyla vücut bulur. Matmazel Noraliya'nın koltuğuna oturduğunda parapsikolojik deneyimlerinin en uç noktasını yaşayan Ferit, vecd diye tanımlayabileceğimiz bir halde "benliği" ile karşı karşıya gelir. Bu koltukta hissettiklerini Aziz öğretmen ile tartışarak mantık süzgecinden geçirir. Sonlara doğru, yazar, madde ile mana arasındaki mesafeyi daraltır ve bir zemine oturtmaktan uzak durarak cevabı okuyucuya bırakır. Her ne kadar mesafeyi korumaya çalışıp kesin yargıya varmak istemese de tercihini inançtan yana kullandığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Kitabın kısımları keskin bir çizgi ile birbirinden ayrılmaktadır. İlk bölümdeki olay örgüsü ve karakter çeşitliliği okumayı kolay ve zevkli kılarken, ikinci kısımdaki felsefi ve politik fikirler daha yoğun dikkat gerektirir. Kelime oyunları ve başarılı bir şekilde uygulanan bilinç akışı tekniği edebi üslup olarak bellekte bir tat bırakır. Yazarın kendi hayatında yaşadığı pozitivist, mistik, materyalist, antikomünist ve

muhafazakâr değişimlerin izlerine romanda fazlaca rastlarız. Bu paralellikten yararlanarak, kendi ruhunu yansıttığı Ferit'in yaşadığı buhranları yazarın da yaşadığını söylemek yersiz olmayacaktır. Özellikle mistisizme olan ilgisi romanın genelinde göze çarpar. Aşka ve onun patolojik yönüne dair fikirleri de görebileceğimiz eserde, üzerinde düşünülmesi gereken yerinde tespitler kitaba tekdüzelikten uzak ayrı bir hava katar.

Peyami Safa bu kitabında birçok insanın yaşadığı tereddütlere ayna tutarak ince eleyp sık dokumuştur. Kendimizden birçok yansıma görebileceğimiz bu ayna, hayatın amacına dair yaşadığımız ikilemlerde yalnız olmadığımızın ispatıdır. Yazıyı, kitabın özeti sayılacak, Francis Bacon'a ait olan şu sözle bitirelim : "Az miktarda felsefe, insan aklını ateizme yönlendirir ama derinlikli felsefe insanların aklında dinin yolunu açar".

SESSİZ TELAŞ

Kaçıncı geri dönüş seferim
İçimdeki gitmek isteşilerimden
Ben bu kentte avare
Uygar tutsaklıkta bir köle
Kilit üstünde binlerce kilit

Hayallerimi sığdıramadığım valizimde
Asılı kaldı; küskün ellerim
Kaç boyun eğişt bedelim
Sancılı rüyalarımın
Kan ter içinde uyandım
Hiç türlü vedalar boşunaydı
Beni çağıran iklimlerde
Çoktan başlamıştı.
İkinci yağmurları
Telaşım olmadan bu dönek günlerde
Ahh!
İslanabilmek vardı.

Bu adanış, acıkmış bir karın tokluğu
Bu aldaniş, bir nefes memleket soluğu
Aklıma yaptığım oyunların son kozu
Ömrümün son deminde

Bilirim ki
Ölüm gitmenin tek yolu

Sonay KARASU

HASTA

Fatma DAĞLI

Nereden başlasa, nasıl başlasa bilemiyordu. Nasıl anlatılabilirdi ki... Derin bir nefes alarak oturduğu koltuğa yaslandı. Elleriyle kolçaklara sıkı sıkı tutundu.

"Bir günüm, nasıl geçiyor öyle mi?" dedi. Gözlerini kapadı.

Zrrrrr...

Bir gözü açık, diğeri kapalı el yordamıyla telefonu komodinden alarak; alarmı kapatıyor. Yataktan kalkmak hayli zor geliyor. Tüm gece sırtında yük taşımış gibi ağrıyor kasları. Kurulmuş bir robot gibi yürüyor banyoya. Elini yüzünü yıkıyor, saçlarını özenle tarayıp topluyor ensesinde. Mutfığa yöneliyor. Buzdolabından çıkardığı ve önceki gece açtığı süt kutusunu burnuna yaklaştırıp birkaç kez kokluyor. Bir bardak ılık sütle mutfaktan çıkarak çocuğunun odasına gidiyor ve onu şefkatle uyandırarak sütünü içiriyor. Bugün hava biraz kapalı. Kalın giydirse terleyebilir, ince giydirse üşüyebilir. Dolabın karşısında kıyafetleri inceliyor. Kafasında onlarca kombin oluşturuyor. Birini seçip giyinmesine yardım ediyor, okul hazırlıkları teker teker tamamlanıyor. Çantasını da kontrol ediyor; anahtarı, dış kapı giriş kartı, harçlığı, mendili, ödevleri her şey tamam. Servis saati geliyor. Çocuğuna sarılarak, mis kokusunu ta ciğerlerinde hissedene kadar çekiyor içine. Asansöre bindiriyor. Ara katlarda kötü niyetli birileri binebilir, başına bir şey gelebilir, elektrikler kesilebilir endişesiyle kabinin inişini takip ediyor. 5, 4, 3, 2, 1, 0 ve ışıklar sönüyor... İnmiş olmalı. Koşarak balkona çıkıyor. Servis gelmemiş henüz, bir dakikası var hâlâ. Çocuğunun bahçe kapısına doğru çıkışını izliyor. Yolun kenarında bekleyen bir yabancı gözüne takılıyor.

"Bu saatte bu adamın burada ne işi var" diye düşünüyor. Aklına bin bir türlü ihtimal geliyor. Sabırsızlanıyor.

"Nerede kaldı bu servis?" İki dakika gecikti. Gözünü çocuğundan ayırmıyor, bir yandan da şüpheli gözlerle adamı süzmeye devam ediyor. Derken bir araba gelip adamın yanında duruyor.

"Araba neden geldi ve orada durdu ki?" Kan beynine hücum ediyor sanki, kalbinin gümürtüsünü kulaklarında işitiyor. Koşarak aşağı inse çocuğunu gözden kaybedecek, inmesi elinden bir şey gelmeyecek. Arabanın uzaklaşmasıyla birlikte rahatlıyor. Servis geliyor sonunda. Bindüğinden emin oluyor, servisin hareket etmesini bekliyor. İşte gidiyorlar. Başlarına kötü bir şey gelmemesi için dua ederek içeri giriyor. Üşüdüğünü o an fark ediyor. Göğsünde kavuşturduğu kolları birden halsizleşiyor. Adım atacak mecali kalmıyor. Uzun zamandır böyle hissediyor zaten. Hazırlanıp

çıkması için yarım saati var. Kahvaltı yapmak için masaya oturuyor.

"Bu yorgunluğun sebebi nedir?" diye düşünmeden edemiyor. O an için şüphelendiği hastalıkla ilgili yazılıp çizilen ne kadar belirti varsa hepsini buluyor kendinde.

Yemek yerken lokmaları boğazına diziliyor. Dilinin köküne bir ağırlık bağlanmış gibi. Döndürmek çok zor geliyor, yoruluyor. Epeydir kendine mani olmasına rağmen merakına yenik düşüyor ve iki taşın arasında internete giriyor; o siteden bu siteye geziniyor, yazıyor, okuyor, en kötüsünü görene kadar okuyor. İşte buldu sonunda:

"ALS". Hani şu Hawking'in filmlere konu olan ve kısacık bir sürede tüm kasları çalışmaz eden sinir hücreleri kaybı.

ALS olmuş olabilir miydi? Bir, haydi bilemedin iki yıl yaşarsın diyordu kaynaklar. Tepesinden aşağıya kaynar sular döküldü sanki. Öyle ya, herkes Hawking kadar şanslı olamazdı. Hissettiği endişeden dili hiç dönmez oldu. Kalktı, adım atarken sendelemeye başladı. Bir süredir seğiren kasları şimdi her yerden ve daha sık kıpırdanmaya başlamışlardı. Göz kapakları sanki eş zamanlı açılıp kapanmaz olmuştu. Nefes alışverişi bile değişmişti. Ölüm korkusu tüm benliğini kaplıyor.

"Nasıl ölebilirim, çocuğum var benim. Ona ne olacak, bensiz ne yapacak?" diye düşünürken kafasında kurguladığı senaryolar gerçek olacaktı gibi kahroluyor ve yanaklarından iki damla yaş süzülüyor.

"Ölemem, ölmemeliyim, şimdi olmaz! diye fısıldarken hadsizliğe varan düşüncelerinin farkına varıyor ve utanıyor Allah'tan. Bir yandan bunları düşünürken diğer yandan da tuhaf şekilde bir şey yokmuş gibi giyinmeye devam ediyor. İşe geç kalmamalı. Ocağı söndürüyor. Bugün kullanmadığı halde ütünün fişini çekip çekmediğini kontrol ediyor. Evden çıkmadan tekrar mutfığa girip ocağa bakıyor. Sonunda evden çıkmayı başarıyor. Arabaya binerken kapıyı kilitleyip kilitlemediğini hatırlayamıyor.

"Yok canım kilitlemişimdir" derken, kendisini yeniden evin kapısında buluyor. Kilitlemiş tabii ki. Arabaya geri dönerken, aklına başka bir kuruntu giriyor. Acaba ocağı ve prizleri tam olarak kontrol etmemiş olabilir mi? Öfkeyle kapıyı açıp eve giriyor. Her şeyin yolunda olduğunu görünce hem rahatlıyor hem de eli ayağı titremeye başlıyor. Hırsından gözleri doluyor.

"Bunu kendime neden yapıyorum" diye söyleniyor öfkeyle. Kapıyı çarpıyor hızla. Bunca şeye rağmen asansöre binerken yine de kapının kapanıp kapanmadığını kontrol etmekten kendini alamıyor. İşine

ucu ucuna yetişiyor.

Beynini kurt gibi kemiren, yoruldukça sinsi sinsi dinlenen, düşüncelerini ele geçiren içindeki düşmanla mücadele ederken, gündelik hayatına devam etmek ve her şey yolundaymış gibi davranmak öyle zor geliyor ki... Bir şeylerle meşgul olduğunda aklına gelmiyor çoğu zaman korkuları. Bu yüzden sürekli yeni uğraşlar buluyor kendine. Ancak düşünceleriyle baş başa kaldığı ilk anda korkuları nüksediyor, aklına doluşmaya çalışan saçma olduğunu bildiği sinir bozucu fısıltılara var gücüyle kulaklarını tıkamaya çalışıyor, ama nafile...

"Haydi" diyorlar, "haydi kalk, kontrol et kendini. Git aynada yüzüne bak."

"Hayır" diyor başlangıçta. Ama her defasında içindeki düşman kazanıyor ve aynanın karşısında buluyor kendisini. Dudaklarını büzüp -O- yapmaya çalışıyor. Titriyorlar. Dilindeki kaslar bile seğiriyor.

"Kesin ALS oldum. Ne yapacağım ben?" diyor aynadaki görüntüsüne. İçindeki düşman sırtıyor.

"Haydi" diyor "haydi doktora görün." Yaşadıklarını kendine saklıyor, kimseye haber vermeden nörolojinin yolunu tutuyor.

Hastane koridorunda oturuyor. Onu rahatsız eden belirtiler dalga geçer gibi kayboluyorlar. Sıra ona geldiğinde çekingen bir tavırla kapının koluna bastırıyor. Elinde bir ıslaklık hissediyor, yüzünü ekşitiyor. "Hepatit, HIV "gibi virüsler geçit töreni yapıyorlar aklından. Neden içeride olduğunu hatırlayamıyor bir an. Gözü ıslak parmaklarında. Doktorun sabırsız bakışlarını fark edince zihnini toparlıyor ve soluk almadan derdini anlatıyor. Yapılan tetkiklerin sonucunda endişe edecek bir şey olmadığını söyleyen doktora teşekkür edip ayrılıyor odadan. Rahatlıyor...

İki gün sonra içindeki düşman yeniden uyanarak "tüm analiz yöntemlerinin uygulanmadığını, gözden kaçırılmış bir şeyler olabileceğini söylüyor. Bu düşünceyle birlikte bir yumru oturuyor boğazına, ter basıyor tepeden tırnağa, gözleri kararıyor, bayılacak gibi oluyor, nefes alamıyor yine.

"Hayır" diyor kendi kendine, "Doktordan iyi bilecek değilsin ya. Yok bir şey. Haydi işine odaklan." Gelgitlerle birkaç gün daha geçiriyor. Dayanamıyor sonunda. Soluğu doktorun kapısında alıyor yeniden. Yapılmayan testlerin yapılmasını da istiyor. Tüm sonuçların iyi çıkması onu bir anlığına rahatlatıyor. Sonra aklına çöreklenen düşman dile geliyor yeniden.

"Ya hastalık fark edilemeyecek kadar erken bir evredeyse?" Bu düşünceyi doktoru kızdırmadan nasıl açsa acaba? Bir anda söylemek daha iyi galiba. Diliyle dişinin arasında yuvarlayıveriyor aklındakileri. Sabrı taşmak üzere olan doktor derin bir nefes alıyor ve kaşlarını çatarak:

"Bir şeyin yok ama hastalığı böyle çağırmaya devam edersen yakında olacak" diyor.

Galiba beklediği cevabı buluyor. Gülümseyerek ortamı yumuşatmaya çalışıyor. ALS olmadığına ikna oluyor sonunda. Öyle büyük bir yükten kurtuluyor ki. Koridorları uçarcasına geçiyor. Ölmeyecek, en azından bu hastalıktan. Dışarı çıkarken hastane kapısını dirseğiyle itiyor. Serin havayı hissediyor iliklerinde. "Ohhh! Yaşamak ne güzel şey" diyerek arabaya biniyor. Ellerini antibakteriyel mendille siliyor. Saçlarını düzeltmek için aynaya baktığında boynuna takılıyor gözleri. Yeni bir yükü omuzları çöküyor birden.

"Bu tuhaf şişlik de nereden çıkmıştı böyle?"

Gözlerini açtı. "Zihnimin karanlıklarında pusuda bekleyen daha niceleri var" diye ekledi. "Çaresizim, lütfen bana yardım edin..."

ESKİ MAHALLE

Gece, soğuk nehirdi...
Serviler, gurbet türküleri söylediler...
Uzun muydu günler çocukken ne?
Yapraklar arasındaydı eller,
Bir parçandı eski mahalle, Esentepe;
Var ile yok arası bir yer,
Yakınında Mahrumlar...
Hafif rüzgârda tozardı yollar,
Dışarıda oynardı çocuklar...
Gece konardı evler,
Gündüz uçardı kuş misali...
Gece yine konardı derken,
Cereyan bağlandı birden,
İplik kadar su akardı çeşmelerinden...
Okul yolu taşlıydı,
Ayakkabı eskiydi...
Bahçede domates, biber biterdi...
Bir de Karadut ağaçları;
Tepeden bakardın Erkiyet
Dağınık bulutlara gökyüzü,
İçinde bir şeyler yeşerirdi...
Öğrendin ya adı umut;
O herkesin birbirine çok gördüğü gizdi...
Kapılar kapanırdı ve insan yiterdi,
Yoksullukla yarışan hep kaybederdi...

Selçuk ŞAMİL

YOLCULUK

Zehra AKKAYA

Çatıya, çatıdan dama geçiyor, eski çizgi filmler gibi kalemle çizilmiş evlerin üzerinde, birinden diğerine atlayıp geziyorum. Bir de ne göreyim, ayakkabıları da çizilmiş, ayaklarını çıkarıp baktım onlar da aynı şekilde çizili. Aman Allah'ım ellerim, ellerim de çizilmiş, ben nereye geldim?

Ayna bir ayna bulmalıyım, çantam neden yanımda yok. Elimle yokluyorum, telefonum da cebimde değil! Ben nereye geldim, ilerlemeli bir yol bulmalıyım. Koşuyor ve olabildiğince hızlanıyorum. Damdan dama, o kadar hızlı atlıyorum ki, sonunda boşluğun ne kadar geniş olduğunu fark etmiyorum, düşünüyorum. Zeminde değmem o kadar çok zaman alıyor. Bildiğim bütün duaları tekrar tekrar okuyorum. Düşmekten sıkılıyorum, bitsin artık öleceksem öleyim, derken en sonunda yerdeyim.

Gözümü korkuyla kapatıyor, açıyorum canım acımıyor. Kafamı çevirdim, bir de ne görüyorum, ayağım yanımda, yoksa benim ayağım değil mi ama çok benziyor. Uzun uzun bakıp doğruldum. Ayağım yanımda, dizimden tamamen geriye dönmüş, öylece duruyor. Düzelttim yerine takıp ayağa kalktım.

Neredeyim?

Etrafıma dönüp bakıyorum, her yer aynı yürüyorum, koşuyorum, duruyorum kafamı kaldırıp gökyüzüne bakıyorum, her yer aynı, güneş ısıyor itinayla boyandığı yerinde. Gece oluyor, gündüz oluyor, günler aynı şekilde geçmeye devam ediyor. Yalnız yıldızlar, karanlık tuvalde hep ordaymış gibi güzelliklerinden, hiç bir şey kaybetmeden beni izliyor. Çoban Yıldızı bana gideceğim yeri tarif etmiyor, sadece seyirci.

Hiç uyumadan, yemek yemeden, günlerce yaşayabildiğim bu yerde, demek ki her şeyi yapabilirim. Uçabilirim mesela, yüksek bir yere çıkıp kendimi, boşluğa bırakıyorum. Kanatların olmayınca, uçmak ta zor oluyor, yere çakılıyorum. Denemekten vazgeçmiyorum sürekli düşünüyorum. Ama bir dakika, burada her şey mümkün olduğuna göre, Süpermen gibi elimi havaya kaldırıp uçabilirim. Yuppi uçuyorum, her şeyi yukardan seyrederim hızlanıyor ve hızlanıyorum. Şehirleri, dağları, ırmakları, yok olmaya yüz tutmuş ormanları mesela, denizleri seyrederim, cennet diyarları, savaşmaktan cehenneme dönmüş yurtları, yıllarca oradan oraya gezip duruyorum. Uçuyorum, koşuyorum, istediğim her yere gidip her şeyi görüyorum ama buraya neden geldim. Mısırdaki Piramitleri gezdim bir gün, bir gün Kuzey Kutbundaydım, hiç üşümedim eksi elli derecede, bir gün yine yanmadım, Lut Çölünde, dağları ziyaret ettiğim gün bir kulübe duruyor, bir dağın tepesinde öylece.

Yavaşça inip yere, usul usul yaklaşıyorum kulübe, kulübe yaklaştıkça çok güzel bir eve dönüşüyor. İçinden kahkahaların yükseldiği, ilk önce kapısını çalmak istiyorum. Ama gitmiyor elim bir türlü, sesleri duyup merak ediyorum içerde neler yapıyorlar diye, cama yaklaşıp içeriye seyrederim. Odanın ortasında, kuzine yanıyor, üst deliklerinden alevler gözüküyor. Böyle yandığına göre hava çok soğuk olmalı, bakıyorum evin çatısından dumanlar yükseliyor. Odun sobasının dumanı, gökyüzüne mutluluğun resmini çiziyor. Tekrar içeri bakıyorum, Kuzinenin yanında bir adam saçları küt kesilmiş, kıızıyla oynuyor. Kadın geliyor, kucağında bir erkek bebeğiyle adamın yanına bırakıp gidiyor, burada ne kokuyor çok tanıdık diyerek etrafıma bakıyorum, kadın birden elinde tepsiyle koşarak geliyor, kuzinenin fırından yanmak üzere olan, patatesleri çıkarıyor. Üzerinde mor kazağıyla, aslında mor rengi, bende çok severim. Ama patlıcan morunu mu, yoksa karalâhana morunu mu hatırlamıyorum. Zaten ikisi de birbirine benzemiyor muydu?

Onca zaman gezip dolaştım, günlerce bu aileyi seyrettim. Çıkış yolu dışarıda değilse, belki de insanın içinde, dışarıda kendime ait bir şey bulamadığıma göre, içimde aramalıyım. Göğüs kafesimi yarıp içine bakmalıyım, ilk önce organlarımı çıkarıp yan yana dizip seyretecek istedim, sonra yerlerini hatırlayamam diye, birer birer bakıp yerleştirmek daha mantıklı geldi. Midemi elime alıp dakikalarca seyrettim, dışarıdan direk faydalanan bu organ, bana bir şey ifade etmedi, böbreğe, dalağa, apandisitimin boş olan yerine baktım. Ciğerimi elime alınca, üzülünce pare pare olur, dediklerini hatırladım. Denedim, insan ciğeri elindeyken üzülüyor demek ki. Kalbime gelmişti sıra, aldım atmaya devam ediyordu. Elimdeki bu küçük et parçasına baktım. Yıllardır biriken hüznü ve mutluluğu neresine sığdırıp saklıyordu. Her şey bunun içinde gizli, acıları çıkarıp atabilirim diye düşündüm. Ellerimle kalbimi ortadan ikiye yarıp, içine baktım küçük küçük siyah lekeler vardı. Bunları temizlemeye başladım, temizlediğim lekeler az bir zaman sonra, yeniden oluşuyordu. Ben tekrar sildim onlar yeniden oluştu, tekrar sildim oluştu. Demek ki acılar, yok olmuyordu. Günlerce, haftalarca elimdeki kalbi izledim, demek ki bunlar bendi bana aitti, beni ben yapıyordu. Kalbimi kapatıp yerine özenle yerleştirdim, malum daha çok işi vardı.

Artık uyanma vakti geldi. Çizgilerimi önce çamaşır suyuna ıslattım, sonra ovdum, hepsi yok olana kadar, bir güzel temizledim. Artık sıradan hayatıma dönüp, insan kalabalığında kaybolabilirim.

DONUK KANATLAR

Emine ÇOBAN

Dünyada milyarlarca insan var belki ama aslında hiç olmadığı kadar boş bu uçsuz bucaksız mavi gezegen. Sahi çılgılık atsam kaç duyar bu sağır insanların? Ağlasam bir mendille gelip gözyaşımı silen olur mu? Peki, hangi teselli toprağa verdiğim şu canın acısını hafifletir? “Yuva” dediğim şu moloz yığınının hangi mühendis aynı sıcaklığa kavuşturabilir? Hiç kimse. Ben sessiz çılgılıklarımla haykırdıkça daha sıkı kapanıyor dünyanın kulakları. Ben boşluğa bu soruları sordukça “Yüksek şatolarında” körpecek yavruma kıyan canavarları “Kınamaktan bile aciz kör dünya” hiç mi umut yok senden? Hiç mi merhamet kalmadı kıyında köşende.

Evlendiğim gün, daha doğrusu bu dünya cehenneminde bana sahip çıkacak birine verildiğim gün babam kulağıma sessizce fısıldamıştı kaderimizi; “Bu büyüklerin savaşı kızım, büyükler savaşırken küçüklere ölmek düşer.” Ya ölmeyenler babam onlara da yaşarken ölümü tatmak düşer galiba. Benim bahar göremeyen nazlı çiçeğim Zeynep’im de büyüklerin savaşındaki küçük kurban mıydı peki? Dayanamadı evladım. Doğar doğmaz açlığa, susuzluğa, kimsesizliğe gördü yavrum. Hayatın yüzüne tokat gibi çarptığı umutsuzluğa dayanamadı ve geldiği cennete geri gitti. Şimdi de ben onu bu çorak topraklarda, savaşın ve patlayan bombaların gürültüsü arasında yalnız bırakıp bilinmezlere kanat açıyorum. Gücsüz bedenime ve çıplak ayaklarıma, kanayan yüreğime aldırmadan gecenin zifiri karanlıklarında yollara vuruyorum kendimi.

Bitmeyecek bu savaş silahlar sussa benim yüreğimdeki bombalar devam edecek, başımı ne zaman yastığa koysam dimağımda yeniden canlanacak, Zeynep’im her gece yeniden ölecek ben vatanımı her gece yeniden terk edeceğim. “Umu da” doğru çıktığımız bu yolda geride bıraktıklarım düşmeyecek yakamdan, her köşe başında bir tokat gibi çarpacaklar yüzüme. Şimdi ise keşkeler rüzgâr olup üşütüyor savunmasız bedenimi. Gözlerimi kapatsam bitecekmiş gibi geliyor yine “evimizde” sobanın dibinde oturup annemin pişirdiği ekmekleri yiyecekmişiz gibi, ama sonra açılıyor gözlerim. Bebeğimin son hali geliyor ansızın aklıma aklıktan ağlayamıyordu bile. Bir bakışıyla içimi titreten o güzel gözlerini göğze dikip hüznü hüznü çaresizce bakıyordu sadece. Herkesten daha yığitti Zeynep’im. Nice adamlardan daha olgundu son nefesi-

ni verirken. Ölümü kabullenmişti benim yavrum tıpkı şu an benim de kabullendiğim gibi ama keşke her kabullenişe kapı aralasa Azrail.

Yemek yemeyi, gülmeyi, sokaklarda oyun oynamayı, annemin saçlarımda gezen ellerini özledim. Evladımın bana bakan gözlerini, kokusunu, kucağımdaki sıcaklığını özledim. Çöl sıcaklığında bana ait olan her şey bir moloz yığını olarak geride kaldı ve ben bu terk edişin boğazımda bıraktığı yumrudan nefret ediyorum. Eğer tercih hakkım olsaydı savaşın zorla büyüttüğü “kadın” değil, annesinin kucağında aç ama huzurla can veren o bebek ben olmak isterdim. Kısanıyorum seni Zeynep’im, bu savaş sadece aç bıraktı seni, daha küçük bir kız çocuğu iken anne olmanın, tanımadığın bir adama eş olmanın, hayallerinin bir moloz yığına dönmesinin, adını bilmediğin ülkelerden bir parça ekmek dilenmenin nasıl bir his olduğunu asla bilemedin. Eline bırakılan üç peş kuruş lütfun ağırlığı altında ezilmek nedir görmedin. En önemlisi de insan olmayı unutmadın Zeynep’im.

Yorgunluktan nefesim kesilmeye başladı son kalan gücümle de gözlerimi kapatıp “yuvamı” hayal etmeye çalışıyorum ama onun da son hali çıkmıyor bir türlü aklımdan. Evimiz bizi bir araya getirirdi eskiden ama şimdi o moloz yığını bin parçaya böldü bizi. Kardeşlerim, annem, babam, hep-sini aldı benden. Onlara ölmek, bana ise ölülerimi ömür boyu yanımda gezdirmek düştü. Sınara yaklaştıkça daha da artıyor içimdeki yangın. On yedi yıllık hayatımdan geriye kalanlara bakıyorum göz ucuyla; uçsuz bucaksız bir bozkır içinde gezdirilen çaresizlikler, açlık, korku ve moloz yığınları. Oysa bambaşka olmalıydı her şey... Annem hiç gitmemeliydi mesela ne zaman üzülsem saçlarımı okşamalıydı. Gençliğimi yitirmemeliydim. O hep benimle kalmalıydı ama olmadı. Geriye bir tek ben kaldım. Benlikten çıkmış bir beden içinde ben. Ve donmuş kanatlarımla uçmaya çalıştığım gökyüzü. Tıpkı Zeynebimin gözleri gibi puslu mavi, sahi Zeynebim mi o gelen?

Cennete kanatlanırken Zeynep’ti yüreğindeki en derin tek sızı. Bir anda zaman hafifletti bütün acılarını.

I

Giriş;

biliyordu
gözkapıkları ranzanın suntasında
çakıl taşlarını andıran şekillerden
anlam yontma çabasını

biliyordu
dönüşü olmayan yollara
ancak hayalin
izdüşümünde
uzansa da usulca
biliyordu
kendini tutamazdı

II

gerileyiş ;

yeniden fakat bin defa
pullar uzayda seyreliyor.
dam soğuk
yorgan sıcak
çocuklar..
halüsinasyon
inanç ve yoksunluk
"kendini teslim bırak"

"zamanı çeyrek asır sar"
gülüşmeler, yastıklar, anneler
herkesin annesi yaşardı çünkü
çeyrek asır evvel bir bütün
hem sonra
umutlar vardı
taze bitmemiş
taze, bitmemiş
sabah yediler, ekmek kokuları, katırlar
"bahçeye çıkılacak"
insiyatif ne zaman girdi literatüre ?
eskiden "baba" vardı
esepler zamanın çarkı
öğütüyor insanı

III

kayboluş;

faraza sol yanını
faraza damdan çocuk
yerinde kalbinin olmadığını duysa
hasretle okşar göğsünü
aramak boşuna meşgale
kalbini çocuk
damda ranza, demir parmaklık
kendi dam dan
eklem yerlerini faraza bıraksaydı
mutlaka
çocuğun kalbinde
daha mühim korku olmazdı

"biraz daha kal,
sana kuytuda ,
gecenin anahtarını vereceğim"

kalsaydı zamanın kusurlarında
kaybolurdu eğer ..
bir parça daha kalsaydı toplayamazdı
film şeridine hasretlerini
gözlerini tavana son kez
son kez
çakıl taşlarına çizilmiş
bir kalp bulmak ümidiyle
kirpiklerini yokladı
kalsaydı sinüzitler, kaygılar, yarınlar
acıları görmezden gelse
rüyasına annesi gelirdi belki
kalmadı
boşlukta ipince çizgi
çakıl taşları
henüz bulamasa da
kendini seyrine bıraktı
zaman ince bir çizgi

Şeyma TEMİZSOY

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi : Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Ayşe Aksoy - Sonay Karasu
Emine Çoban - Melike Çelik
Zehra Meral Konşuk İvecan
Erol Metin

www.siirvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com
Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık
Abone Bedeli: 60TL. Kurumsal:100TL
Her ayın birinde abonedeviz.

Acemî Kalemeler

Yıl : 1 Sayı : 7 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Nisan - 2018 5TL.

DİRİ SANAT

Edebiyat dergilerimizin durumu içler acısı. Bütün dergiler bu durumu görüyor ve biliyor sanki. Hep birlikte sessizce onaylıyorlar olup biteni. Gördükleri ve kendilerine bile itiraftan korktukları durumu dillendirecek birilerinin çıkmadığına her sayıda sevinmek dergilerimizin gizli geleneği haline geldi. Bu ay da sobeleyen olmadı bizi sevinciyle çıkıyorlar yıllardır. Küçük bir kıpırdanış, iyi bir ürüne sığınmış şablon yazılar ve tek bir üslup üzerine devam edegelen dergicilik ile fikir ve sanat hayatımızı zenginleştirdiğimizi sanmak kendimizi kandırmaktan başka nedir ki?

Dört sayı takip ettiğiniz dev dergilerimizin beşinci sayısını alma isteğini genel yayın yönetmenleri bile arzulamıyorlar. Bu durumu kendilerinin dışında birileri dile getirsin diye bekleyip duruyorlar. Küçük küçük değişiklikler, ufak ufak toparlanıyoruz kandırmacaları ile zamana meydan okuduklarını sanıyorlar. Her ay bir öncekini tekrar eden dergilerin tek değişeni ay adı ve sayısı.

Sanat, özellikle diri sanat, gençlik ister. Şiir yaşlanmaz şair yaşlanır. Şairler şiiri dergiler ekseninde olgunlaştırmak yerine yaşlandırıyorlar. Buna ses çıkarmamak şiire ihanet değil mi? Şiire ihanet etmeyi şaire yakıştıranlara “Şairden”, “Tabudan” kaç demek geliyor içimizden.

Gel sanatın soylu güzelliğinde soluklan.

Acemî Kalemeler

ANADOLU DULDASI

Son gıcırtyla döndü şiş
gözleri insan kanıyla yorgun
altı üstüne biteviye çıkarılan dünya

Ölümlüler değildi deşmek için kuyular
Kavruk yüzüyle insan bilemedi, gelen neydi
neydi üzerine doğan süslü zulmet ve yabancı
Soluk yüzün sahnesidir karanın ey adem
artık sana soluk sayılı, lokma kanlı
yarınlar artık barbute bağlı üç beş elde
Böylece gün başlayıp bitmez artık
o, yekpare bir acı, kucağında

Gülünür uymazsan zamanın ruhuna
ve güldüler tüm karınlarını tutarak
titreten fırtınaya atılan ilk tokata ki
pis dirgenlerle alt üst hayatlar
kökün yoksa o ayazda savrulur
Yandın, uzandıysa elin tutunmak için
yakalandın adına küresel politiğin
ve paranın, gücün, kuş tüyünün
Silkin artık, bir şey yap
Allah aşkına!

İnler gibi döndü
çocuklar döküldü kıyısından
kadınlar ve erkekler, silik ülkeler
küçük kıyametler birleşti büyüdü
dönmeyecekti sanki bir daha
öylesi döndü dünya

Batsın batacaksa demedi o atlı
yeninden zamanın ruhu sızmadı bileklere
Sürdü atını, gece aydınlandı nal sesleriyle
Umudu, zincirler kıran erk oldu, alev aldı
parladı her yerde, her gözünde insanın
Anadolu örtü oldu kenet ellerden
ölümlüler ölümden sıyrıldı duldasında

Ve dönmeye karar verdi
tüm kalbi, iyileşen yaralarıyla
çayırlarında uysal rüzgârlar
güleç çocuklarıyla vadilerde
eski günler gibi döndü
-güneşle kalkılan ve umutla-
sınırlar olmayan dünya

Mustafa YILMAZ

Bu Sayıda : Mustafa **YILMAZ** - Elif **YILDIRIM**
Burhan **KALE** - Hüseyin **ÇERÇİ** - Emine **ÇOBAN**
Selim **TUNÇBİLEK** - Z. Meral **KONŞUK İVECAN**
Kurtuluş **ÇELEBİ** - Sonay **KARASU**
Melike **ÇELİK** - Hamdi **BOYRAZ** - Fatma **DAĞLI**
Şeyma **TEMİZSOY** - Ayşe **AKSOY**
Fadime **ÇATAK KÖSE**

KATİL KİM?

Elif YILDIRIM

Ben bugün sadece “kadın” değilim. Ben; dışarı adımımı attığım anda başıma gelebilecek tehlikelerim, takip edilme korkusuyla geçtiğim yollar, taşınması yasak olduğu halde sokakların bin bir türlü haline karşı taşıdığım biber gazıyım. Tecavüze uğrayan bir genç kızın çığlıklarıyım, son bir umutla tükürülesi yüze atılan tırnakları, DNA testinde etinin kalıntıları çıkmasın diye kesilen o ellerim. Hava karardığı için dışarıda tek başıma yürüyemediğim geceler, karanlık gecede sokak lambasının düşürdüğü gölgeme başka gölgeler yaklaşmasın diye ettiğim dualar, biri arkamdan yaklaşırsa diye adım seslerini duyabilmek için söyleyemediğim şarkıları. Yürüdüğüm sokakta kendimi güvende hissetmediğimde, telefonumu kulağıma dayayıp yüksek sesle “Bugün karakolda mesaiye kalacaksın öyle mi babacığım?” gibi uydurma cümlelerle kendimi koruma çalışmalarım, yalnız yaşadığım evimde yalnız olduğum anlaşılmasın diye kapıya koyduğum erkek ayakkabıları, bindiğim otobüsten herkes indiğinde ve şoförle yalnız kaldığımda “Tek kalsam mı daha güvenli yoksa erken indiğimde uzattığım yollarla birlikte sayısı artacak karanlık sokaklar mı?” kararsızlığım, girdiğim sokakta köşe başında toplanmış bir erkek grubunun bakışlarını üzerimde hissettiğimde, o sokağa hiç girmeyecekmişim havası vermeye çalışarak değiştirdiğim yollar, küçükken ailemden izin almak istediğimde önümde hep engel olan ve her seferinde isyan etmemi sağlayan “Sana güveniyoruz, çevreye güvenmiyoruz.” sözünün doğruluğunu yaşayarak öğrenişim ve ailemin güvenmediği çevreden her saniye her hücremle nefret edişim...

En acısı ne biliyor musunuz? Unutulacağız. Yaşarken canımızdan can koparan ne kaldı ki aklımızda, kadınlara yapılanlar kalacak akıllarda? Belki birkaç gün manşet olur, ana habere çıkar, insanların vicdanlarında yankı bulur. Sonra ne mi olur? Gündem daha ilgi çekici bir olayla çalkalanır ve sanki hiç yaşanmamış gibi unutulup gider bu

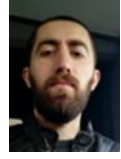
olaylar. Cinayete kurban giden kadınlar bir kere ölmez, yaşadıkları unutulup da bu dünyadan silindiğinde, ruhları üçüncü sayfa haberlerin mezarlığında kendilerine yeniden yer bulur. Yıllar sonra dönüp baktığımızda yaşanan ve söylenen onca şeye rağmen, bu olayların bitmediğini hatta her gün bir yenisinin eklenmeye devam ettiğini göreceğiz.

Hastalıklı zihinlerin sonu hiç gelmeyecek ve kadınlar aynı korkuları, aynı acıları dünya yok olana kadar yaşayacak. Hiçbir erkek, bir grup kızı bir arada gördüğünde tedirgin olup oradan uzaklaşmak istemeyecek, akşam ezanından önce evde olmaları gerekmeyecek, olur da bir kıza âşık olurlarsa büyüklerinden dayak değil övgü görecekler, takip edilme korkusu yaşamadan geçecekler yürüdükleri sokakları, yumurta kırmayı bile bilmeyen bazı erkekler, yemek yapamadığı için hiçbir zaman dayak yemeyecek eşlerinden, evde masalar, sandalyeler havada uçurken bir köşeye sinip her şeyin bitmesi için dua etmeyecekler ağlayarak.

Kadının doğasında zorluk her zaman vardır. Erkeğe göre güçsüzdür doğduğundan itibaren, büyürken vücudunun ceremelerine katlanmakta zorluk çeker. Dokuz ay karnında yeni bir dünyayla yaşar ve hepsinin sonucunda, bilimsel olarak yirmi kemiğin kırılmasıyla eşdeğer bir acıyla, dünyasını dünyaya katar. Bazı kadınların yaşadıkları acılar bunlarla sınırlı kalmaz. Binlerce kadın; belki bir kız kardeşe, belki bir kız çocuğuna, belki bir eşe ama kesinlikle bir anneye sahip olan erkekler tarafından tacize ve şiddete maruz kalır yaşamları boyunca. Sırf mini etek giydikleri için, gece geç saatte tek başına dışarıda kaldıkları için, otobüste son kalan yolcu oldukları için, güzel oldukları için... Kadın oldukları için.

Ülkemizde son on yılda, boşanmak ve kendi hayatlarıyla ilgili karar almak istedikleri için, öldürülen kadın sayısıysa iki binin üzerinde. Peki, sizce asıl katil kim?

YARALI ŞAŞKIN AĞAÇLAR KARDEŞLİĞİ

Mustafa YILMAZ

Su, deniz seviyesinde yüz santigrat derecede kaynar. Zıt yükler birbirini çeker. Dünya hem kendi etrafında, hem Güneş'in etrafında döner. Ama bundan sonrasını getirmek; bu evrensel ve açık gerçeklerden basamak basamak inerek şehrimize, odamıza, bana, sana, ona gelmek zor. Türlü düğümler ortaya çıkıyor birden. İnsanın ve doğanın insanla kesişen kısımlarının olağan davranışları hiç de iç rahatlatıcı bir sadelikte değil.

İnsanın insanla kesişmesi var ki, karışıklığı katlıyor. Şaşkın ve kördüğüm, sanki kendi üstüne bükülüyor gibi. Akan su döngüsü bile onunla rastlaşınca saçmalayıyorsa, buğday başakları ondan sonra artık eskisi gibi olamıyorsa, Samanyolu artık görünmüyorsa, kedilerin kulakları düşüyor ve suratları bazlama oluyorsa düşünmek gerek; o, aynası gibi olanla karşılaşınca ne büyük patırtı kopar. Bu karmaşık insan kere insan probleminin - çözülmesi bir tarafa- ortaya serilebilmesi bile ciddi bir mesele. Görece basit bir sorudan başlayalım.

Örneğin, parklarda, insan teknik ve medeniyetinin üstünde kurulu olduğu doğa ile yeniden münasebete geçme bölgelerinde bu kesişim çok çarpıcı. Toprağına yabancı olmayan dayanıklı ve inatçı çınarlar, gezegenin öteki ucundan geçmişinden koparılıp getirilen ürkek yabancılarla yan yana duruyorlar. Karlar yağıyor ve kalkıyor, sonra yine yağıyor. Üzerinde kök saldıkları toprağın getirdiği komşuluk haricinde onları birbirine bağlayan şey, budamacıların keskin bıçakları ve her güz - tekrar içlerine almak üzere emaneten diplerine bıraktıkları gazellerinin çalınması ve yakılması. Yaralar ve ayrılıklarla büyür onlar.

Yaşayışımız ve kıymetli esvabımız ve tertemiz parkelerimiz gereği yapraklarından rahatsız olunan ama köküne balta da vurulmayan, her yıl kolları kesilmekten gövdesi

cüzzam yaralarına benzer kalın kabuklarla sarılmış, her kış öncesi yaprakları kaçırılan, tüm bunlara rağmen yine karlar kalkınca tomurcuklar ve çirkin gövdesinden fışkıran ince dallarla oyuna devam eden bu çeşit çeşit dik durma biçimleri, yani ağaçlar, kendi üzerimizde gözlemlememiz zor olan çaresiz yaşama hallerini hiç durmadan sergiliyorlar. Sisifos, etekleri kilitli taşlarla örtülmüş, üstüne koca bir apartman gölgesi düşen, onlarca budama sezonu atlatmış bir huş ile karşılaşmış olsa sırtladığı taşı hafif görmeye başlayabilirdi.

Daha şanssız olanlar var hatta gök tepelerinden, dünya ayaklarından çalınanlar. Yaz-kış sabit bir termostat kontrolündeki birkaç metreküp betonarme bir hacim içinde başlayıp sıkıntılı bir sabitlik halinde devam eden bir yaşama mahkûm ev bitkilerinden de bahsetmeli. Saksılarına sıkışmış olanların vazifesi, kendi makineleşmiş hayatına sıkışmış olan etli kemikli ve nüfus cüzdanlı efendilerine ahbaplık etmek. Cinnet getirmediikleri zamanlarda bu efendiler, birkaç günde bir suladıkları bu arkadaşların kendilerine aynalık etmelerini ve bu aynada gayet asap bozucu ve bir film oynatmalarını görmüyorlar elbette. Onlara sıkıcı hayatlarının çok önemli kesitlerini anlattıkları yönünde rivayetler bile var.

İşte bu ahval içinde, yeşiller ve bizler, yaralı şaşkın sıkı dostlar olarak yeni günlere bakıp duruyoruz. Tüm gövdemizle, bize iyi veya kötü yeni hayatlarımızı getirecek, bizi yenileyecek ufka dönerek duruyoruz. Kalın kabuklular ve nemli derililer, herkes kendi ömür kısalığı nispetinde çabuk yöneliyor ışığa. Solduğumuz kükürt ortak. Bizler için dünyayı terk, acı verici sonsuzluğa sahip, yine kükürtlü bir olasılığın korkusu demek. Selüloz bazlılar içinse dünya sonsuz bir döngü, cehennemden korkan bizlerin teçhiz ettiği el yapımı bir cehennem.

Burhan KALE

Sessizlik. Karanlık... İç içe... Tedirgin edici olsa da... Huzur, ah huzur neden insana güvenin olduğu yerlerde yaşamıyorsun? İnsan ruhunda, yüreğinde Allah'tan bir ışık taşıyor mu yoksa?

Mevlana Camisinin yakınındaki parktayım. Kafamdan neler geçiyor, düşünmenin en büyük meziyet olduğunu sanıyordum. İdeal bir dünya için kurgulanmış özelliklerim, duygularım ve hayallerim. Ne yazık ki öyle bir dünya yok! Geç olsa da bunu anladım. Anladım ki son nefese kadar cehalet hüküm sürüyor.

Bilmenin, öğrenmenin sonu yok. Sonbaharın yaprağı hangi daldan koptuysa omuz hizamdan süzülerek geçiyor, sağ elime düşüyor sarımsı rengiyle. Küçük yaprağa öylece bakakalıyorum. Neden sonra masanın üzerine koyuyorum yaprağı az sonra bir karınca hızla gelip üzerinde duruyor. Kendimi yaprak gibi sağa sola savrulurcasına düşünürken karınca da nereden çıkıyor böyle. Az sonra rüzgâr ne yaprak kalıyor ne karınca. Hayat da böyle değil mi? Dahası var. İşte masanın üstündeki derin oyukları görüyor musun rüzgâr oyukları, yaraları alıp gidebilir mi? Evet dediğini duyar gibi oluyorum. İnanmıyorum sana, kalkıyorum yerimden. Bir başıma yürürken yağmur yağarsa diye yanıma aldığım yağmurluğumu sol koluma alıyorum, elim cebimde yürümeye devam ediyorum.

Beraber çok yürüdük değil mi fuar yolunda gerçi o zaman yalnız yürüdüğümü sanıyordum. Başımda kavak yelleri esiyordu. Senden haberim yoktu adını duyardım ancak başka yerlerde arardım seni. Nereden bilebilirdim ki bu kadar iç içe olduğumuzu.

Bir ilan görüyorum; kitap fuarından bahsediyor. Çöl ortasında suya kavuşmak gibi. İlanı takip ederek yürümeye devam ediyorum. Kitapları seversin değil mi?

Mevlana "Ne olursan ol gel" derken onun davetinin mahiyetini biliyor muydun? Şair "Bana bunu öğretmediniz" derken sana mı diyordu o sözü? Yoksa kıyısında Yunus Emre'nin gezdiği Anadolu'da kandan ve çamurdan rengiyle kaderin akrebin kısıracında yoğurduğu sen miydin? Âşık Veysel'in topraktan bir ses olup "Benim sadık yârim kara topraktır" derken uzun ince bir yolda mı yoksa onun yüreğindeki ışıktaydı birlikteliğiniz? Yoksa sen o ışık mıydın? Bir derin hikâyenin ortasında ozanın "Kuzular kurtlara emanettir kadimden beri, Dicle'nin kenarında kurulur ışığın mahşeri," derken...

İnsanlık bahçesinin en güzel çiçeklerinden olan kitaplar insanlığa tarihin değişik dönemlerinde ışık tutuyor ve insanlığın yolunu hem açıyor hem de

aydınlatıyor... Işıktan rahatsız olanlar günü karanlığa boğmaya çalışsa da geceler uzun sürmüyor... Dünya bu, güçlüler zayıfları eziyor... Karanlık ruhlu kimseler aydınlığı pazarlıyorlar tezgâhlarında. Cennetimizde huzurla yaşarken yasak meyveden tatmamız için etrafımızda dolaşan ne kadar çok iblis var. Gece ve gündüz karışmış gibi görünüyor birbirine. Ya herkes kendi karanlık dünyasını resmediyor, yazıyor ve çiziyorsa daha vahimi gerçek budur diye dayatıyorsa diye düşünmeden edemiyorum. İhtiyatlı olmakta fayda var, ışık güneşten değilse!

Günlerdir seninle konuşuyorum. Lakin hiç mi hiç dinlemiyorsun beni ya da dinliyorsun haberim yok benim.

Hâlbuki her şeyi biliyorsun. Kaç mevsim geçirdin kaç bahar saklı sende. Nice yaralara merhem oldun kim bilir. Kimi ilmiyle azdı kimi cehaletin kurbanı oldu. Kimi zenginliğe yenildi kimi yoksulluğun altında kaldı ezildi. Cevaplar sende olmalı. Çıktığım yolda yeniyim ben, kim bilir sen kaç defa yolculuk yapmışsındır. Sen değil misin inen Âdem'le Cennetten, Kabil kardeşi Habil'i katledince gözyaşı ile insanı tanıttıran sen değil misin? Nuh'un gemisine ilk binen insanla sen de binmedin mi? Hızır ile yolculuk eden de sensin Hızır kendisiyle kaldığında onunla olan da...

Kerem'in gönlüne aşk ateşini sen saldın değil mi? Sonra da oturdun izledin o devasa yangını... Hâlbuki biliyorum senin Yunus Emre'ce "Ben gelmedim dava için/ Benim işim sevi için/ Dost'un evi gönüllerdir,/ Gönüller yapmağa geldim" anlayışında olduğunu.

Ey aşk aşksızların elinde mi kaldın? Aşkın şiir halini unuttun mu? Gönlü aşka uzak olanların diline pelesenk oldun gittin değil mi? Seni de tüketim maddesi haline getirdiler ve anlamsızlaştırdılar kendilerine. Gönlüne düştüğün Kays'ın kaderi oldu kaderin, Mecnun sen oldun âlem ise çöle döndü. Leyla çoktan unuttu Mecnun faslını. Çölün rüzgârda tozu bile kalmadı. Dağları delmek mi hayali dahi yorucu geldi Kerem'e...

Oysa ben küçük karanlık odamın tam ortasında duruyorum. Belki o karanlık oda bile benim. Ya da içerimde sıkışıp kaldığım dar koridorlarda dolaniyorum. En ufak bir aydınlık kalmamışçasına. Etrafı kırıp geçiriyorum, ağızımdan çıkanı kulağım duymuyor. Bak etrafım dikenli tellerle örülü. Ellerle dokunamadığına bakma sen, azıcık yüreğine temas etse dokunsan bir nebze kanayacak parmakların ruhunun yarasından.

Aslında kendimi bitiriyorum. İnsanım, maceram başladığı yerde bitiyor, hiç yaşamamışçasına. Baca dumanı gibi yelin boynuna

sıkıca sarılıyorum o kadar. Rüzgâr nereye götürürse.

Sana ihtiyacım olduğunda ellerimi dizlerime koyuyorum, gözlerimi kapatıyorum neden sonra gözlerini açıyorsun, aman Allah'ım o nasıl gözler bakışların yüreğimi yakıyor ışığın membaina ulaşıyorum.

Odam birdenbire aydınlanıyor, içim görünüyor kendime. Kaniyor yaralarım gece ve gündüz, zülûflerin savruluyor tel tel. Züleyha bir bıçak da bana veriyor, sapı oymalı tahtadan üzerinde en güzel gül resimleri olan bıçaklardan. Sen Yusuf gibi çıkınca karşıma ellerimi kesiyorum canım hiç acımıyor, farkında bile olmuyorum.

Sandalım suların sesiyle yol alıyor, mehtabın rayihasıyla yıkanıyor denizler. Acılarım yanımda, birlikte yaşıyoruz ne de olsa geziyoruz aynı sokaklarda. Bunu aklım almıyor, ışığı fazla buluyorum kendime derken bir görünmez el dokunuyor prize. Yeniden karanlığım baş başa kalveriyorum. Âlem karanlığa bürünüyor eşya görünmüyor bülbül de gül de bir oluyor. Gözlerimi kapatıyorum karanlık içinde kalıyor karanlığın. İçime gömülüyorum öylece. Gül aşkına çarpan bülbülün küçücük kalbini duyuyorum gülün rengi kokusuna yükleniyor bülbülün diyarına doğru yola çıkıyor bir kervan... Karanlıkta mora çalan renkler beliriyor dimağımda... Gözlerim kapalı kalmıyor artık yavaşça açılıyor işte bakıyorum ufka kısarak gözlerimi, ufukta bir çizgi oluşuyor. Işığın kervanı katar katar. Güneşe yol oluyor aşkın ışığı dünya yeniden kavuşuyor aşka.

Benimle konuşmanı istemiyorum bir yandan da, bunun beni yaralayacağını düşünüyorum. Zaten ben yaralıyım, yaralıdır yüreğim; serçenin kırılan kanadı yaraladı beni, yavrularına yiyecek arayan kedinin acıklı miyavlaması. Güze kavuşan yaprağın hüzne sarılan bedeni düşürdü ellerime. Hepsi aldım yarımın bir tarafına sardım sonra çocukların gözyaşları ile o gözyaşlarını dindirecek acı dolu yüzleri güldürecek yeni bir dünya kurmak istedim herkes için. Mescidi Aksa'dan insanlığın semasına sevgi yaymak istedim.

Seni susturmak istiyorum nedense? Ben de herkes gibiymiş öyle mi? Seni dinlemek hem de asırlarca içinde biriktirdiğin sırlara vakıf olmak benim kaldıracabileceğim bir yük değil ki.

Düşünmek için "mağaraya" girmeye karar veriyorum. Çünkü senin de bir mağarada geceyi gündüzü bilmeden nefsin hesabına çekerek ıslah ile hakikate erdiğini okuyorum. Ben de içimde kaybettiğimi içimde buluyor olamaz mıyım? Mevlana'yı ziyaret etmiştik hatırlıyor musun? Küçük, dar, karanlık girişi olan odalarda o sevgi membaina nasıl ermiş. Biz şehir şehir geziyor koca dünyada daralıp sıkılıyorz.

Caddeler, sokaklar büyük, ihtişamlı binalar ve mağazalarla doluyor. İnsanın değerini kaybettiği bu

zamanın bir yansıması yaşıyoruz. Elde edenler başarılı olanlar geldikleri geçtikleri yolun yol ve yordamının insan tabiatına uygun olup olmadığı sorgulanmadan takdir ediliyor. Alkışlar sahnede kim varsa ona. Bu âlemde yaşama şansımız var mı?

Gecenin bir yarısından sonra sessizlik kuşatıyor sokaklarını Kayseri'nin. Herkes uykuya sarılıyor kırk yıllık dostuymuşçasına. Sen ne yapıyorsun o sessiz zamanlarda. Işığını ay ile mi yıldız ile mi paylaşıyorsun. Senin de insandan umudunu kestiğin oluyor mu? Kafanda cevapsız soruların var mı? İşin zor gerçekten de çünkü her şeyi bilen kimselerle aynı zamanda yaşıyorsun kime ne anlatacaksın. Seni kim dinler ki? Yine de ümidini yitirme bilgiye, sevgiye ve özellikle de ümide muhtaç çok kimse var.

Gecenin bir yarısı uyandığın oluyor mu hiç? İnsan bu sessizliğin içerisinde kayboluyor sanki değil mi? Seni sıkıyor muyum yoksa? Ne yapayım ben *Kayseri Kalesine âşık bir Kutup Yıldızı* değilim... Gecedan ilham alıp da şiir yazamıyorum. Çünkü geceye ilham verenlerden olmak istiyorum. Kalemimin ucunda sadece yüreğim duruyor mürekkebin Erciyes'in zirvesinden zaman zaman doluyor.

Açık mavi demir kapı açılıyor yavaşça, elbisesi yüreğindeki çiçeklerle süslenmiş olan bir kadın bakıyor bir müddet öylece neden sonra anne oğul sarılıyor birbirine. Gecenin bittiğine tanıklık ediyorum. Henüz çocuğum ya habersizim karanlığın gelecekte ışıktan bohçalara sarılı olduğundan. Yıllara giden yollarda gulyabanilerin sıra sıra dizili durduğundan. Bahçedeki dut ağacının dalları arasında oturuyorum dutun tadı harika. Biraz toplamak istiyorum senin için. Seni mutlu etmeliyim fakat hep sen beni mutlu ediyorsun.

Yine uyanıyorum gecenin bir yarısından sonra bu durum alışkanlık yapmaya başlıyor. Gece siyah yeleli, gözü kara bir at ben de süvarisiyim. Belki de süvari sensin ben ise yol yordam öğretmeye çalıştığın yolcu olmalıyım... Yolda hissettiğim zamanlarım da az değil. *"Uzun ince bir yoldayım, Gidiyorum gündüz gece. Bilmiyorum ne haldeyim, Gidiyorum gündüz gece."*

Sabahın sessizliğinin yerini araçların gürültüleri alıyor yavaş yavaş. Yine bir koşuşturmaca başlıyor.

Eski yıkık dökük bir evsin dış cephen sürekli yenileniyor içine bakan gören var mı?

Aslında o küçük odalarda saklanan ben miyim?

Seni yüreğimdiki küçücük odalardan çıkmamakla suçluyorum hâlbuki sen oralarda noktada kâinatı gördüğünü söyleyip duruyorsun, bense nokta kadar bile yer kaplamayan cismimle kâinatı günahlarımla, zulümlerimle dolduruyorum öyle mi?

Yine de hakkımı veriyorsun değil mi öyle duygular ve med-cezirler yaşıyorum ki seni uzletinden çıkardım, on yıllardır çıkamadığın bir yolculuğa mecbur ettim.

Belki sen de benim gibisin insanın serüvenini yasak meyveden tadıp da dünyaya indirdiği andan itibaren hissediyorsun. Yoksa yaşayıp gözlemlediğin yok. Sınırlı ve fani bir ömrün var benim gibi. Ben seni başkaları ile karıştırıyorum belki.

Hatırlıyor musun Aylan bebeği, Ege Kıyılarına vurmuştu cansız bedeni. İnsanın insana zulmü bitmiyor dedirten acı bir olaydı. Aylan bebek minicik elleri ve ayakları ile sanki canlı, uyuyor gibi haldeydi. İnsan bir canavara dönüşmüşçesine. Ekran başında ilk görüntüsünde eskiyen haber oluyor bizim için Aylan'lar. Nerede vicdanımız merhametimiz kalmamış evladımıza bile. Bir incecik perdenin ardına saklanıp duruyoruz. Dünyayı imar ederken insanı ihmal ediyoruz. Gemi karaya oturmuş annesinden dua isteyen bile kalmamış aramızda. Su nasıl yükselecek.

Yalnızlığını paylaşmanın bir yolunu buluyorsun her defasında. Hayat sürprizlerle dolu, insanlar da öyle. Kendimizi fazlasıyla önemsiyoruz daha doğrusu kendimizden başka bir şey önemli değil bizim için. Başını ellerinin arasına alıp düşünüyorsun öylece. Nerede hata yaptığını anlamaya çalışıyorsun. Sonra "Yalan dünya işte" diyorsun herkes gibi, herkesten farklı olmak için çıktığın yolda.

Yolumdan gidiyorum kendime bir yol çiziyorum her seferinde. Yolun adabı bu değil mi? Zaman zaman yemyeşil ovalarda yerleşik hayata geçmiş olan mutlu bahtiyar görünen topluluklara rastlıyorum bazen imreniyorum onlara sonra kulağıma üflüyorsun "*Yolcu yolunda gerek*" diye. Yeniden yüreğimi yükleniyorum, yollara düşüyorum içim buruk gözüm yaşlı... Fakat o da ne Erciyes'in zirvesinden bakınca ovalara, kendinin gün ışığında yaşadığını sananların karanlığını gözlemliyorum ve "*Durun kalabalıklar bu cadde çıkmaz sokak, Haykırsam kollarımı makas gibi açarak*" diyorum. Bakışların bir kez daha dikiliyor karşıma "*Süleymaniye'de bir bayram sabahı*" ruhuna eriyorum birken bin, milyon oluyorum. "*Kandillere katran döken geceleri*" ak düşlerime mayalıyorum ya tutarsa demeden.

Bir derin hikâye benimkisi ışığı derinliğinde saklı. Yunus Emre gönlümün kıyılarında dolaşıp duruyor. Gönlümü Hakkın nazargâhı biliyorum, eğri bir odun dahi getirmiyorum gönül tekkeme. Düstur edinmişim asırlardır kimsenin eşiğine başımı koymadan yaşıyorum. Yağız atım tutulmuyor sonsuzluğa susamış bencileyin "*uzanıyor Asya'dan Avrupa'ya*" merhameti resmediyor ay yıldızlı bayrağın altında.

Birdenbire torbamdaki balık canlanıyor, boylu boyunca karşımda duruyorsun uzun mu desem kısa mı insan mı desem melek mi özlü bir kaç söz söylüyorsun

" *Gölgeler ışığın askerleridir. Güne bakar karanlığın gözleri. Suların adaletidir med-cezir. Yer; zalimlerin ayaklarını yutmaya tutar, Mazlumların avuçlarında yükselir sema...*"

Anlamaya çalışıyorum düşünüyorum bir müddet sonra sen diye söze başlamak istiyorum bakıyorum gözlerini arıyorum, bulamıyorum yoksun yine... Anlıyorum içimin karanlık odalarına saklanıyorsun biraz gönülleniyorum sonra olsun diyorum bırakıp gitmedi ya, teselli ediyorum kendimi.

Atım eyerleniyor günün ilk ışıklarıyla yola koyuluyorum yalın kılıç. Terkimde sultanımın fermanı. Velev ki ucunda başım var yerine ulaşacak illaki.

Erciyes'in zirvesinde kırk mağara var. Her mağarada kırk hazine. Kaç kırkın hırsına gem vurabilir ki bu dünya.

Işığa açlığını gök besliyor Erciyes'in. Bulutlar gamzesi oluyor ak çehresinin. Eteklerinden öpüyor Kayseri ve Develi biat etmeyen iflah olmuyor asla. Hep kıyamda duruyor Erciyes uzun uzun bakıyor kış ve yaz. Birliğini ilan ediyor Hakkın ve birlikten doğan gücü gösteriyor bir başına. Allah'ın dağı deniyor ona tam anlamıyla. Senin benim Allah'ın kulu olduğumuz manada.

Merhamet mayamızda var sırtımızı dönemeyiz ki yetime öksüze ardında yerini yurdunu bırakana. Doğru söylüyorsun zulmü kendimize ediyoruz. Böyle gelmiş böyle gider diye düşünmüyorsun değil mi, böyle gitmemeli.

Dünyaya yeni güzellikler katmalıyım karanlığa teslim etmemeliyim onu iyilik melekleri sadece rüyalarda yaşamamalı yaşadığım şehri bir iyilikler şehrine döndürmem için onların yardımına ihtiyacım var çünkü.

Ab-ı Hayat

Ab-ı hayattı gülüşü,
Lal olan naçiz bedenime.
Elleri şifalı hekim,
Hayat verdi, ölmüş bedenime.
Nağmeydi konuşması,
Aşkı öğretti, sevgiye mahrum bedenime.

Hüseyin Çerçi

BAZEN TERK EDER İNSAN TÜM TERK EDİŞLERİ KISKANDIRIRCASINA

Emine ÇOBAN

Bırakmak mıdır korkutan yoksa gidenin boşluğu mu ürkütür kalbimizi? Peki, vazgeçmekten daha büyük fedakârlık var mıdır şu mavi kürede? El değmemiş derinliklerimizde sakladığımız arzulardan, hayallerden, amaçlardan vazgeçmek mi acıtır canımızı yoksa gerçekleştirememek midir aslında içimizi cız ettiren? Bir anne bebeğinden vazgeçer mi ya da bir yazar kitaplarını yakabilir mi? Mecnun çölün tam son adımında vazgeçseydi Leyla'dan o yine eski Mecnun olabilir miydi?

İnsan bazen vazgeçer, terk eder onsuz olmaz dediğini hem de tüm terk edişleri kiskandırircasına. Peki ya neden? Neden önce çok isteyip sonra terk ederiz? Elde etmeden önce onsuz yaşayamayacağımızı sandığımız sevgili kavuştuktan sonra eskisi gibi mükemmel değildir bize göre. Kazanmak için gecemizi gündüzümüze kattığımız okul, sınavı geçtikten bir yıl sonra artık cazip gelmez bize. Elde etmişizdir bir kere artık bir çekiciliği kalmamıştır ne aşkın ne de başka bir şeyin.

Bazen amacı için de vazgeçer insan. Son sınıfta okuyan bir öğrenci sosyal hayatından, sevdiği adamla bir ömür geçirmek isteyen genç kız ailesinin o rahat ve konforlu evinden vazgeçer, adam öldürmüş bir katil özgürlüğünden vazgeçmiştir tetiğe bastığı an. Bir yazar ilk cümlesini yazdığında bilir bir daha çevresine normal gözle bakamayacağını, vazgeçer sıradanlıktan. Bir kız çocuğu büyüdüm dediği an vazgeçer bez bebeklerinin pembe dünyasından.

Kısacası vazgeçer insan, bazen canı yana yana bazen de sessizce ama içinde bastırılamayan çığlıklarla vazgeçer. Her vazgeçiş ardında Erciyes'ten daha büyük yaralar bırakır gönlümüzde ama unutmamak gerekirdi vazgeçtiklerimizdir bizi bu yaşam denen uçsuz bucaksız çizgide güçlü kılan.

SIKINTI

Evlerde sokakta
Yonta yonta
Büyütüyoruz içimizde
Oysa
Küçük bir şeydi önceleri
Adem'le Havva'nın
İçimize düşürdüğü ateş

ZAMAN

Metalle öpüşmenin hayalini
Kurmadi asla insanoğlu
Deniz salladı durdu
Beşikte ninni sandık
Dalgalar değdikçe tene
Sürüklene sürüklene
Geldik ölümcül kıyıya
Unuttuk kadınları ve annemizi
Metalden sevgiliyi
Büyük nimet gördük
Öldükçe insan yanımız

ÇÖP

Hatıralarla yıpranmış
Bir yığın ipucu hayat
Bizi mi yıprattı
Farkında olmadan
İstemedi atıyor uzağa
Kesikler çizikler içinde kalbimiz
Yarayı sarmaktan uzak
İçinde unuttuğun
İnsanı öp
Çöp

Selim TUNÇBİLEK

DİL İÇİN DE REJİM YAPMALI

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Annemle konuşuyoruz; sülalede saygı duyulan çok bilgili görmüş geçirmiş bir akrabadan bahsederken:

- Oğlu artık sürekli gidiyormuş babası ile ilgileniyormuş, her işini hallediyormuş, diyor. Neden, diye soruyorum. Annem, o zarif kadın, biraz çekingen, sanki çok ayıp bir şey söyleyecekmişçesine sesini alçaltıp üzülerek:

-Akli biraz karıştıyormuş da! Diyor çarçabuk.

Ben o cümleye hayran kalıyorum, hatta o cümlelerin her harfine teker teker hayran kalıyorum. Sonra anneme. Aldığı aile terbiyesi, yanımızda tanıdık biri olsun ya da olmasın, akrabamızla ilgili üzüntü veren durumu en ince nasıl izah edebilirse ona doğru götürüyor.

"Aile terbiyesi" zihnimden geçen bu söz yüreğime beton döktü. Öylesi ağırlaştırdı ki yüreğimi o an suya atılsam sanırım anında dibe çökerdim. Biz hangi ara; dilde, toplumda, ilişkilerde zarafeti yitirdik. Kaba davranışlar çok doğal, çok güzel bir şeymiş gibi hangi ara bu kadar çabuk bozulduk.

Çünkü bana bu haberi annem değil de yeni kuşaktan biri verseydi, muhtemelen kullanacağı ifadeler: Bunamış, aklını kaybetmiş, kafayı sıyırmış, cozmış vb. söylemlerde olabilirdi. Hatta "Ne biçim konuşuyorsun öyle?" diye uyarmanız "Niye canım yalan mı söylüyorsunuz?" deyip tepki bile alırdınız. Mantıken düşünseniz doğru, söylenenler yalan değil ama zarif mi, ince mi? Asla! İncitti mi, incitir mi? Ziyadesiyle.

Toplum içinde yaşıyorsak, hiç bıkmadan, usanmadan hayatımızın her alanında empati yapmamız şart. Biz olsak ne yapardık, bize söylene ne hissederdik sorularını nefsimize yöneltmemiz şart.

Toplumsal iletişimde incelik ve iyilik çok büyük önem taşıyor. Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır atasözünü Cem Yılmaz esprilerinde gülelim geçelim diye mi atalar söylemiş? Bu konunun üstünde hiç düşünmeyelim mi sizce?

Tavırlarımızda ölçütü biz mi belirliyoruz, karşımızdaki mı? Eğer hep karşımızdaki belirliyorsa karakterimizde bir sorun yok mudur? Çünkü böyleyse adamına göre davranıyor oluruz. Gücümüzün yettiğine çemkirebilen,

ezebileceğimiz herkesi gömen, kendimizden üst ve maddi imkânı çok olanlara ise yalakalık yapan kişiliğe mi sahibiz? Bu satırları okuduğunda bu özellikteki birine saygı duyarım diyen olabilir mi?

Bize onurlu güzel bir duruş lazım. Güzel bir duruş yani nasıl olman gerekiyorsa öyle olacağın üçü beşi hesaplamayacağın bir duruş. Hz. Fatıma görme engelli bir sahabenin karşısında örtüsüne dikkat etmediği zaman babası sevgili Peygamberimiz tarafından uyarılır. "Ama o beni görmüyor ki" itirazı üzerine Hazreti Peygamber "o seni görmüyor ama sen onu görüyorsun." diye açıklama yapar. Bunu daima örtünün ehemmiyeti üzerine örnek olarak verirler. Bence bu olay toplumsal duruşumuz açısından da önemli bir örnek olarak sunulmalı. Mesela internette bir paylaşım "Metroda otobüste iki büküm davranıp bizden yer bekleyen ihtiyarlar, konu evlilik programına gelince şıkır şıkır göbek atmayı biliyorsunuz ama" diyerek gençlerin ve çocukların büyüklerine yaptığı saygısızlığı hoş gösterme çabasına örnek. Bunları okuyan da ülkemizin tüm yaşlıları topyekûn izdivaç programlarına sökün ediyor zannedecek. Veleve ki öyle olsun! Senin kalkıp yerini, senden daha büyük ya da ihtiyaç sahibi birine vermen seni yüceltir, iyi ve düşünceli bir insan yapar. Seni kandırıyorsa karşındakini suçlu konuma getirir er geç cezasını bulur.

Başkaları küfür ediyor diye küfür ediyorsak, karşımızdaki hak ediyor mantığıyla her türlü kabalık ve kötülüğü yapıyorsak eleştirdiğimiz insanların seviyesine indik mi inmedik mi bunu düşünelim.

Eskiler incitmeden söylemeye çalışırlardı. Ama o inceliğin içerisinden karşındakini alması gereken öğüdü alırdı. Kaba veya ince söylenen sözde mana değişmez lakin tercih edilen vasıta önemlidir. Birinde yıktın perdeyi eyledin viran durumu; diğesinde güzeli yitirmeden uyarmanın letafeti.

Buyurun, kendiniz ne duymak isterseniz seçimi yapın ona göre konuşun amma "istediğini konuşan istemediğini ıstır" deyişini de unutmadan.

BİR ÇİFT UMUT

Kurtuluş ÇELEBİ

Nasıl anlatsam nasıl nasıl size gördüklerimi? Yaz kış yağmur çamur bir asker titizliği ile bekliyor. Umutları hayalleri belki kaybettikleri geri gelir diye. Elinde yol arkadaşı, sırdaşı, yarenliği. Rüzgâr yüzündeki acıyı alıp götürse de beklentileri geri gelirmişçesine hazır ol da hep. Tüm yaşadıklarını, yaşanmışlıklarını duruşuna yansıtabilir mi insan? Ya da anlayabilir mi bir insan tek bakışta bütün bu olanları? Dünya bir çadır tiyatrosu ise oyunculuk herkesin hakkıdır. Gereğinden fazla rol; soytarı, gereğinden fazla yük; hamal yapar insanı. Evlat hayırsız, eş vefasız olabilir. Önemli olan her daim dimdik "Hazır ol" da durabilmektir.

Sesler duyuyor çoğunlukla araba sesleri. Arabaları neredeyse egzozundan tanıyor. Her gün gittiği, aslında gitmek zorunda olduğu bir yer var. Mahallenin bakkalı. Diğer elinde aldıklarını taşıdığı bezden bir çanta. Her gittiğinde biraz ekmek biraz peynir biraz umut bir parça da mutluluk alıyor belki.

Hazır Ol

Buraya nerden geldim
Beni kim getirdi
Saydığım her gün
Ağzımdaki dişti
Gördüm tüm sesleri
Duydum hep olanları
Her şey vatan için
Her şey senin için
Yeşil kapılı ev
Çöp bidonundan sonraki
Köşeyi döndükten sonra elli altı adım
Kimseler soru sormaz
Dilim var ama
Yalnızlıktan çok susarım
Anlatırlar hep filmleri dizileri
Gördükleri karşısında tutulan dilleri
Kaderin bir oyunu
Eski eşinin adının Kader olması
Kim bilir belki
Tek bildikleri
Giderken sıra sende dermişçesine
Tüm bu olacıklara
Hazır ol

Sudan çıkmış balık misali bıraktığım yerde bir süre bekledi. Yol arkadaşına fısıldadı. Yerdeki dikenli otları temizlemeye başladı. Özgürdü artık arkasına bakmadı. Anlattığı yeşil kapıyı arıyordu. Tam sağındaydı. Büyük oynuyordu belki. Ama anladım elleriyle buldu kapıyı. Ama anladım ki insanın en büyük serveti bir çiftten ibaretmiş. Gönlünün eşini bulan dünyanın en zenginidir. Birde o eşe bakacak bir çift gözdür aslında tüm servet.

İNSANIN DEPREMİ

Ensemden yakalarken hayat yaka paça
Kalbime inmedi siyahın gölgesi
Direndim.

Velhasıl

Ölüme az kala
Ben şiir oldum.

Sevda dedim
Hasret dedim
İsyanla mayaladım mürekkebi
Kâğıttan kuşlar yaptım
En çok da
Kurşunun tozuna bulandım
Konuşamadığımda sustum.
Susamadığımda yazdım.

Sitemim de yok.
Vasiyetim de...

Bir intihar hatırası değil bileğimdeki izler
Yıllarca çalılara takılmış umutları topladım
Göğüs kafesime gerdiğim iplere
Kaç defa
Asimetrik yalnızlıklarımı astım.
Ürkek bir fay hattı geçer.
Ağır yaralı iç organlarımdan
Siz deyin ahmaklık
Bence meydan okuma
Daima tehdit var
Kalbimden gelen artçılarda.

İnsanın depremi olmalı bu
Bir imparatorluğun yıkılışı belki
İyi niyet dediğin
Enkaz altında kaç gün yaşar ki?

Sonay KARASU

KADER APARTMANI

Melike ÇELİK

23 numara, Kader Apartmanı. Kafasını kaldırdı, kapı numarasına baktı. Zihni, ruhunun ve mevcudiyetinin peşinde koştururken ayakları sanki ondan habersizcesine onu evine getirmişlerdi. Evden içeri girdi.

Hüzün kaplı ahşap merdivenler, kendi mazisini insanoğluna hatırlatır gibi her basamakta gıcırdaya gıcırdaya sakinini evine uğurluyordu. O an; ne yolunda gitmeyen işler, ne kırık düşler, ne de vuslata eremeyen sevdalar... Zihni allak bulaktı... Çatılardan kaldırımlara kadar her bir oyunğun içini yırtarak geçen sıcak, ayak tabanlarından gövdesine, oradan da sanki beynine nüfus ediyordu. Uyuşan kemiklerinin içleri yalnız sıcakla boğuşuyor, yaşamın viraneliği boşlukta salınıyor, kendisini bedbaht edecek cüsseler arıyordu. Ne çare ki delici güneş her bir şeyi ağartıp bir kenara fırlatıyordu. Işıklarını solgun şehrin tepesinden çekene kadar hüküm de onundu, sükûn da.

Ruhu ile bedeninin zaman ve mekândaki yolculuklarının farkına hiç bu kadar vasil olmamıştı. Bir tarafta bedenini, üst üste yığılmış on binlerce cismin altında sıkışıp kalmış ve bu kaostan kurtulmaya mecali olmayan bir zavallı gibi hissederken öte tarafta ruhu; masmavi serin sulardan yemyeşil yaylalara, karlı tepelerden fırtına vadilerine uzanıp dimağını muazzam ferahlatıp sınırsız bir ufka erişmek için çabalıyordu. O an ruhunun bedenini oracıkta terk edip gitmesinden korktu! Ve o an cismani ağırlığını yalnız bedeninde değil her bir zerresinde acıyla hissetti. Çocukken uçmasından korktuğu için balonunu sımsıkı tutarken balonunun uçup giderken onda bırakacağı hazzı hayal edip mutlu olduğu zamanları hatırladı. İnsanoğlu ne tuhaftı! Hem sahip olmak istiyor hem firaktan zevk alıyordu. Ruhunu elinden kaçırса, tıpkı bir balon gibi salına salına gökyüzüne çıkacağını ve o andan sonra yeryüzündeki tüm yasalardan soyutlanarak kendi imparatorluğunun efendisi olacağını düşünüyordu. Özgürlük tam olarak bu değil miydi? Bedeninin ağırlığını taşıyan bir ruh asla özgür olamazdı. O halde dünya hayatındaki tüm özgürlük yaftaları sadece birer serap olmalıydı. Ne var ki, ruhunu kendi eliyle serbest bırakacak cesareti asla olmayacaktı. Ya bedenini ruhunun ardında sürükleye-

rek yaşamaya devam edecek ya da yalnızca gün ışığında şakıyan muhabbet kuşu misali ruhunun kafesine kara örtüler çekerek onu bedeninin karanlık zindanında susturacaktı. Hangisini seçerse seçsin yolu aynı sokağa mı varırdı sonunda? Yanıtını bilmediği sorular koca bir yaydan arda ardına atılmış gibi kafatasına çarpıyor, her birinin yankısı birbirine karışıyor, sorular birbirinin yanıtı olmak için yarışlıyordu.

Yorgun gıcırtilar arasında aralık kapının ardından gelen tiz sesler dikkatini çekti. İlk kez bu kapının açık olduğunu görüyordu. Seneler evvel, şimdi oturduğu evi görmeye geldiği ilk gün, emlakçının onu ikna etmek için sarf ettiği sözler zihninin tozlu raflarından başını kaldırdı : "Eski olmasını sorun etme kardeşim. Nezih bir apartmandır. Gürültü patırtı olmaz. Altta yaşlı bir teyze oturuyor, kimi kimsesi yok sanırım. Üstteki emekli karı koca da yazdan yaza gelirler sadece."

Acil ev bulması gerektiği için çok incelememiş, hemen tutuvermişti daireyi. O günden sonra alt katında bir canlının dahi yaşadığını unutmıştı. Kapı yerine duvar olsa zerre farkı olmazdı nazarında.

Bir an önce evine çıkmayı düşlerken içindeki bir dürtü aralık kapıdan içeriye göz atması için ısrar ediyordu. Ayakları zihnindeki karmaşadan yararlanıp alışkanlıkla onu bir kaç basamak yukarı çıkarsa da merakına yenik düşüp geri döndü. Sessiz ve mahcup olarak aralık kapıyı biraz daha açtı. Kapının karşısına düşen uzun koridorun sonundaki küçük odada, bir kadın; eski bir kanepeye oturmuş, ellerini yüzüne kapatmış, küçük hıçkırıklarla ağlıyordu. Ne yapması gerektiğini bilemedi. Bir süre kadını seyretti. Bir insan ancak tekrar kavuşamayacağını bildiği şeyler için bu kadar ağlayabilirdi. O an yaşlı kadının vefat etmiş olabileceğini düşündü ve içeride ağlayan merhume yakınına teselli etmek için yanına gitmek istedi. Sonra vazgeçti. Hangi sıfatla varacaktı ki?

"Şey... Ben üst kat komşusuydum. Başınız sağ olsun. Aslında hiç tanışmadım kendisiyle ama eminim ki çok iyi biridir. Yani biriydi. Yani öyleydi herhalde. Keşke tanımış olsaydım. Ben de böyle biriyim işte. Çoğu zaman çevremde olup biten-

lerden o kadar uzağım ki. Misal köşedeki markette duran kasiyerler. İnanır mısınız yolda görsem tanımam. Düşünüyorum da bir kere bile dikkatlice bakmamışım yüzlerine. Bazen çoğu insanın yaşayan varlıklar olduğunu unutup onlara makinelermiş gibi davranıyorum. Tabi bu durumun yeni yeni farkına varıyorum ama değiştiremiyorum kendimi."

Böyle konuşamazdı elbette. İnsan acılı zamanlarında yanında konuşulsun da istemezdi zaten ama konuşmasa da yanında biri olsun isteyebilirdi. Şu ahir ömründe birine ufak da olsa iyiliği dokunsun diye küçük ve ürkek adımlarla yaklaştı kadına. Tıkırtıları duyan yaşlı kadın hıçkırıklarına ara verip usulca kaldırdı başını.

Bakışlarının birbirlerine değdiği o anda; hangi buzullar yerlerinden kopmuş dünyanın dengesini biraz daha bozmuştu kim bilir! Ya da hangi rüzgârlar sevgili hasretiyle prangalı yüreklerle sevdanın kokusunu taşıyıp alev alev daha da kavurmuştu. O an dünya üzerinde çağıldayan tüm şelaleler öylece kalmış olmalıydı.

Artık orta yaşlarını aşındırmış adamın, yıllarca diline yasak edip de gönlüne söz geçiremediği o isim dökülürdü dilinden: Nazlı!

Kadının al yanaklarından sessizce süzülürken gözyaşları, bakışları bir fotoğraf karesinden dökülür gibi donakaldı.

Adam bekledi. Kaderinde beklemek vardı, bunu bilmişti tüm ömrünce. Tek bir kelime için yıllarca beklemişti ve bu kelime için tek bir soru çınlayıp durmuştu kulaklarında: Neden?

Kadın baktı yalnızca. Bakışları, özgürlüğüne kavuşan tüm balonları teker teker patlatıp yokluğa eristirebilirdi. Zaten en iyi bildiği şey de bu değil miydi? Yokluk! Tek bir kelime söylemeden çekip gittiğinden beri neler yok olmuştu adamın hayatında? Yıllarca, onu terk etmesi mi daha çok yakmıştı canını yoksa ufak bir açıklama-yı dahi ona çok görmesi mi? Hangisinin yokluğu yok etmişti güzel bildiği her şeyi? Bu sebepten miydi insanlara kapılarını kapatıp onları makineleştirmesi?

Günlerce gelir diye beklemişti. Sevgisi yarkarken bedenini, nefreti buz kesmişti kalbini ve sonunda sevgi ile nefretin arasındaki o incecik sınırdaki beklemeyi de öğrenmişti. Tüm bekleyişlerinden kurtulmak içinse bu eve sığınmıştı. Gelmeyecekse beklenen, beklemenin ne anlamı vardı? Kaderin cilvesi, yollarını beklemekten vazgeçmek için geldiği Kader Apartmanı'nda

kesiştiriyordu şimdi.

Adam neden diye sormayacaktı kadına. Arkasını döndü ve evine gitmek için yol aldı. Aradığı sorunun cevabı hep "kader"e çıkmıştı ve başka hangi cevap onu haksız çıkarabilirdi? Çocukken elinden bırakamadığı balonunun nazlı nazlı uçtuğunu hayal etti. Elinde patlamasındansa uçuşması daha çok mutlu etmez miydi? Firakın lezzetini o an tüm kalbiyle hissetti. Yüreği serinledi, artık sıcak eskisi kadar yakmıyordu bedenini.

KIRK KIRIK ÇEKMECE

I

Kırk yılın kilidini açtım
Kırk derin çizik içimde
Kırk orduyla savaşmış
Bekliyorum çilehanemde

Daha kırk taş kaldırmaz bu yürek
Boşa harcanacak vakit verme
Anılar ki kırık dökük çekmecelerde
Kırk haramiden arta kalmış

II

Kırk ki erken doğumdur
Unutup gelmişsen kendini çocuklukta
Kimi zaman irkilışim sesimden
Ve yaşanmamış geçen zaman
Gibi yaşamışlığım bundandır
Ona başlıyor yeniden
İnsan apansız neyi kaybetmişse
Durmadan yeniden... yeniden

Hamdi BOYRAZ

ÖYLE BİR GEÇER ZAMAN Kİ

Fatma DAĞLI

Maharetli ellerinden dökülen ve yılların tecrübesiyle lezzetlenen yemeklerin yer aldığı sofrayı gururla izledi. Her zaman olduğu gibi tam vaktinde yetiştirebilmişti her şeyi. Yorgun yüzünde sevdiklerini mutlu edecek hazırlıkları yapmış olmanın verdiği tatlı bir huzur vardı. Başını yan tarafa çevirdiğinde Halim Bey'in müşfik bakışlarıyla karşılaştı. Yüzü mahcup bir tebessümle aydınlandı. Ağır adımlarla ilerleyip Halim Bey'in karşısındaki koltuğa oturdu. Yıllar boyunca acı tatlı ne hatıralar biriktirmişlerdi. Ama birbirlerine duydukları saygı ve sevgiden hiçbir şey yitirmemişlerdi.

"Eee bey, birazdan kapıyı çalarlar değil mi?" dedi heyecanla...

Halim Bey onaylar şekilde başını öne eğdi. Az sonra zilin sesini duyan Neriman Hanım yaşından beklenmeyen bir çeviklikle yerinden kalkarak kapıya yöneldi. Kapıyı açmadan önce durdu. Mürdüm renkli kadife elbisesini basenlerinden tutarak aşağıya çekti. Biraz kilo almıştı galiba. Bunu pek önemsemiyor gibi davransa da yüzünde hafif bir hoşnutsuzluk belirdi. Saçlarını elleriyle düzeltti ve gülümseyen yüzüyle kapıyı ardına kadar açtı. Serin havayla birlikte içeri doluşan torunlarının sesleri bir anda nicedir sessizlikten sıkılmış olan duvarlara çarpıp neşeli yankılar oluşturdu. Çocuklarını teker teker hasretle kucakladı. İşte yine bir bayram sabahı tüm aile bir araya gelmiş, sofraya başında toplanmışlardı. Halim Bey her zamanki yerine -masanın başına- oturmuş, kâh etrafında dönüp duran torunlarını seyreliyor, kâh hasretle çocuklarının yüzünde dolaştırıyordu bakışlarını. Çatal kaşık şırıltıları, neşeli sohbetler ve şen kahkahalar evin her yerini doldurmuştu.

Zaman nasıl da su gibi akıp gidiyordu. Gurup vakti sessizce gelip sinmişti evin her köşesine. Neriman Hanım'ın içine bir burukluk çöktü birden. Sessizleşmişti ortalık. Etrafına bakındı, kapı aralıktı.

Ne ara gitmişti çocuklar?

Neriman Hanım kaskatı kesildiğini fark

etti. Oturduğu koltuktan yavaşça kalkmaya çalıştı. Dizleri kilitlenmişti adeta. Doğruldu. Hiç bozulmamış sofraya ilişti bakışları, sonra Halim Bey'in "üzülme" diyen yüzüne. Zorlukla yürüdü, açık kapıdan bahçeyi süzdü hüznü gözleri. Son rüzgâr dalgası içeriye birkaç yaprak sürükledi. Eğildi ve yerdeki yaprakları özenle toplayarak Halim Bey'in son okuduğu kitabın sayfaları arasına yerleştirdi. Halsiz bedenini sürükleyerek pencerenin önündeki berjere oturdu. Karanlık iyice çökmüştü.

Sokak lambalarının yaydığı ışık huzmelerini izledi bir süre. Sonra tanıdık ve yabancı yüzlerin geçişini, komşu kapılarının açılışını, kapanışını, kedilerin çöp bidonlarına girişini ve çıkışını izledi. Tam perdeyi kapatacakken, bir şarkı duydu derinden...

"Günlere bakarsın katı katı üzerine çekersin perde

Yoldan geçenler var da her akşam gelenler nerde

Kara yazı yazıldı sanma insanın da kaderi böyle
Öyle bir geçer zaman ki ..."

"İlahi Halim Bey" dedi. Sesinde belli belirsiz bir sitem vardı. "Yine mi koydun o plağı?"

Gözlerini yoldan ayırmadan dinledi şarkıyı. Evlerin lambalarının birer birer sönüşünü izledi sonra. Her sönen ışık hayatından kayan bir yıldız gibi içini acıyordu. Derken ürkütücü bir sessizliğe büründüğünü fark etti sokakların. Ne gelen vardı artık ne giden... Neriman Hanım başını çevirdiğinde Halim Bey'in şefkatli bakışlarıyla karşılaştı.

"Beni seyretmekten bıkmadın mı?" dedi Halim Bey'e nazlanarak. Kalktı.

"Dinlenmen lazım artık, haydi yatalım" dedi Neriman Hanım. Kol kola girerek ağır adımlarla, ahşap merdivenlerin gıcırtiları eşliğinde üst kata çıktılar. Neriman Hanım perdeleri özenle kapattı. Beyaz pamuklu geceliğini giydi. Ahşap gardırobun kapağını açınca her zamanki gibi yemyeşil ormanların derinliklerindeymiş gibi hissetti kendini. Sadece özel günlerde giydiği mürdüm renkli kadife elbisesini Halim Bey'in

çam kokan lacivert takım elbisesinin yanına özenle astı. Gözlerini kapatarak derin bir nefes aldı. Dudakları belli belirsiz kıpırdandı. Yavaşça yatağın kenarına oturdu. Maziye ve bugünü düşündü. Gelecekle uzun zamandır ilgilenmiyordu zaten. Ne günler gelip geçmişti. Her şeye rağmen içinde tarifi imkânsız bir huzur vardı. Yastığına kafasını koyar koymaz Halim Bey'in yattığı tarafa döndü. Karanlığın örttüğü yüzü görmeye çalıştı. İşte ordaydı.

Halim Bey' in seyrilmiş saçlarında, kırışmış sakallarında titrek parmaklarını dolaştırırken;

“Bana hatırlayacak güzel anılar bıraktığın, elimi bir ömür bırakmadığın, sevdiğimden bir an bile şüpheye düşürmediğin, her zaman yüreğinde olduğumu hissettirdiğin, gönlümü kırmadığın için sana çok teşekkür ederim can yoldaşım, sırdaşım...” dedi. Halim Bey gülümsüyordu.

Neriman hanımın yorulan kolu yanı başındaki soğuk yastığa düşünce buruşuk teninde yalnızlığın ürpertisini hissetti yeniden. Gözlerinden sızan damlalarla yatağın boş tarafına bakarken;

“Sesini, nefesinin sıcaklığını ne çok özledim bilsen” dedi.

Yutkundu. Kimsesiz gecelerin damıttığı katran karası bile iki kişilik yalnızlığına merhem olamıyordu artık. Yılların yorgunluğunun kaya olup çöktüğü göz kapakları yavaşça kapandı.

Dergimize Ürün Göndermek

Saygıdeğer okur ve yazarlarımız, dergimize ürün gönderirken aşağıdaki hususlara dikkat edilmesini önemle hatırlatırız:

- Gönderdiğiniz ürünlerin başlığı yoksa dergimiz tarafından hiçbir surette okunmamakta ve cevap verilmemektedir. Mutlaka yazı ve ürünlerinizin bir başlığı olmalıdır.
- Gönderilen ürünler Word dosyası olarak gönderilmeli ve bir adet resmimle birlikte özgeçmiş eklenmelidir.
- Ürünlerinizin başlığının altında yazar / şair ismi unutulmamalıdır.
- Dergimizi okumadan ürün gönderilmemelidir. Dergimizin ürün tercihlerine dikkat edilmelidir.
- Bir kez gönderilip cevabını aldığınız çalışmalar tekrar tekrar gönderilmemelidir.

İlgilisine saygı ile duyururuz.

Acemî Kalemler

il-mek-tup

kendi adını an
sen ki
bir yaşamdan arta kalan
yenilmekler yumağısın

sen ki
yenile yenile dağılan,
boşluğun vicdanında
büyüyen çığlık,
baltasız insanlığın
makyajlı putlarına kırılgın
ve evet en azından kırılan
bir köpeğin ölümüne
aldırmadan yaşamaktan
azledilmişsin.

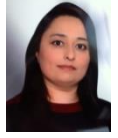
kendi adını an
dilini ısırmaktan
yarayı yaşatmaktan
hezeyandan, yıkımdan
haşyetten ve duadan
örülen yazgını giymişsin
bir idam mangasında
dürülmüş geçmiş zaman

sen ki
zamanın ardını kollamadan
alkıştan, şölenden ve
gamdan
birbiri ardınca sıralı
yafta ve yargılardan
kendi oyuğunu meşhur etmişsin

bu oyuk
ki alınlardan taşan
müebbet oyuna dahil değil
sen yine de kendi adını an
kabuktan önce kırılan öz,
birden sonra sıfır
ve
yatayda büyüttüğün yankıdan
fazlası değilsin

ŞEYMA TEMİZSOY

FİKRÎYE TEYZE

Ayşe AKSOY

Eski yağ tenekelerinden bozma saksılarında begonya, sandal, reyhan çiçekleri sıcak akşam rüzgârında titreşiyorlardı. İki katlı evin balkonunda oturmuş sökülmiş eteğini tamir etmekte olan Fikrîye Teyze, göğün kızıl ve kül rengi bulutları gibi dolu gözleriyle sanki ipte sallanan çamaşırları değil de kendisiymiş gibi baktı onlara. Garip bir hüznün çöktü üzerine. Nedense bu vakitlerde yalnızlık bıçak ucu gibi değerdî yüreğine.

Çiçeklerini gözleriyle okşadı iç ürpertiyle sevdi. Yılların Fikrîye Teyze üzerindeki izleri gibi sıcak havalarda da çiçeklerinin diriliklerini tırpanlamıştı. “Artık akşamları da sulamalıyım sizi” diye geçirdi içinden. Yaşlı bedenini sürükleyerek mutfağa geçti. Kendisi gibi yaşlı emaye çaydanlığını arandı. Çiçeklerin susuzluğunu emektar çaydanlık giderirdi ancak. Rafın altlarına baktı. Tel dolaba baktı, yok, yok. Fikrîye Teyze aradığı hiçbir eşyayı koyduğu yerde bulamıyordu uzun zamandır. Nereye koyduğunu düşünürken kedisi Maviş ayaklarının dibinde miyavlamaya başladı. Gel kızım gel yavrum gel anneciğine diyerek kucakladı onu. Hayat arkadaşı Saim Efendi hakkın rahmetine kavuştuğundan beri kedicisine hep böyle seslenirdi. Çocukları evden birer birer uçup gitmişti. Maviş’in minik yüzünü çocuklarına sarılırcasına yanaklarına sürdü, sırtını sıvazladı. Maviş kuyruğunu kıvrıp küçük kuyruk darbeleriyle onun yaşlı ellerini okşadı.

Buzdolabını açarak birkaç tencere ve tabağı çıkardı. Aaa ben bu kuru fasulyeyi dün yememiş miydim diye söylendi. Hafızasını epey zorladıktan sonra dün akşam kuru fasulyeyi bulamadığını, onun yerine çorba yaptığını hatırladı. Evet, evet bakkalın چراğı karşı komşu Melahat’ın siparişlerini getirip benim de kapıma vurmuş bir isteğim olup olmadığını sormuştu. Fikrîye teyze maviş kucağında düşüncelere dalmışken akşam ezanı okundu.

Abdest almak için banyoya doğru yürüdü. Musluğu açıp kuru damarlı ellerini sonra yüzünü yıkadı. Kulaklarını yıkarken yırtık kulak memesi geldi eline. Küçük oğlu İhsan altı aylıkken küpesine elini hızla atmış, kulağı bir anda kanlar içinde kalmıştı. Ama o bu anı acıyla değil özlemlerle hatırladı. Pulları dökülmüş aynada yüzüne baktı. Ah ne kadar gençtim o zamanlar

dedi. Üstelikte sağlıklıydım. Ah İhsanım! Dedi. Gözleri doldu. Oğlunun doğumu, küçüklüğü, yaş yaş görüntüleri gözünün önüne geldi. Artık eskisi kadar sık gelmiyordu ziyaretine.

Her akşam karanlıkla birlikte içine düştüğü yalnızlık kuyusu onu derine daha derinlere çekiyor, o bu dipsiz kuyunun ucundaki aydınlıktan bakıyordu dünyaya. Akşamlar uzadıkça anılar onu rahat bırakmıyor, geçmiş sanki bu günden daha renkli bin bir güzellikle süslenerek gözünde canlanıyor, o zaman yalnızlığını daha çok hissediyordu. Çocukları onu yanlarına götürmeyi teklif etseler de o bunu kabul etmemiş, evinin ocağını tütürmeyi marifet bilmişti. İsterdi ki onlar yanında olsun, olmasalar da daha sık ziyaret etsinler, torunları evin içinde koşusun, eski günlerdeki gibi şenlensin yuvası.

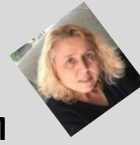
Bütün ömrünü adamıştı çocuklarına. Onlar rahat etsin diye her gece geç yatar, sabah kahvaltısını bile düşünerek hazırlık yapardı. Eskiden bugün gibi kolaylıklar da yoktu; çamaşırı akşamdan yıkar bazen, sobayı yakıp etrafındaki sandalyelere serdiği çamaşırları çevire çevire kurutur, ütüler, hazır eder, eşini çocuklarını işe, okula tertemiz gönderirdi. Çocukları yesin, içsin, giyinsin mutlu olsun tek isteği buydu. Yaşlılık kapıya konacak şey değildi. Tek başına şu evin içinde geçirdiği günler aylar uzadıkça uzuyor, ölümü yaşamaktan daha çok benimsemesine rağmen yine de her gün biraz daha elden ayaktan düşerek yaşamak zor geliyordu artık. Neylesin insanın kaderi buydu. Maviş bu sefer daha ısrarla miyavlamaya, bir o yana bir bu yana atlamaya başladı. Fikrîye teyze Maviş’in sesiyle sıyrıldı düşüncelerinden. “Ah kızım ben senin yemeğini vermedim değil mi?” Diyerek ayağındaki takunyalarını takırdan takırdan koridorda yürümeye başladı. Aslında bu takunyaları sadece banyoda giyerdi.

Mutfağa yöneldi. Hava iyice karamış olduğundan mutfaktan sızan ince ışık hemen gözüne çarptı. “Vay başıma! Yine buzdolabını açık unuttum!” Diye hayıflandı. Mutfakta mavişin ciğerini yine bulamadı. Bugün günlerden perşembeydi. Maviş’in ciğerini Kasap Nuri’den alması gerekiyordu. Ne yazık ki bunu da hatırlayamadı. Etli kuru fasulyeyi Maviş’le kendine

pay ederek salona geçti. Her zamanki vakit namazını kılmak üzere seccadesinin üzerine durdu...

Ertesi sabah yağmur yağıyordu. Balkondaki çamaşırlar ıslanmış, hüzün içinde anlamsızca sarkıyordu. Saksıdaki çiçekler yağmurun sevinciyle dipdiri, daha yeşil, daha sarı, daha pembeydiler. Bakkalın çırağı Osman, Fikriye teyzenin kapısını çaldı. Çırak, Fikriye teyzenin almayı unuttuğu Maviş'in ciğerini getirmişti. O sırada komşu Melahat Hanım da kapıyı açtı. Fikriye teyzenin dün de kapıyı açmadığını söyledi. Telaşlanıp kapıyı hızla tekrar tekrar çaldılar. Bu işte bir gariplik vardı. Fikriye teyze her ne kadar unutkan olsa da kulakları iyi işitirdi. Bu arada kapıdan binaya yayı-

lan tüp gaz kokusunu fark ettiler. Hemen itfaiyeyi ve polisi aradılar. Gelen itfaiye ekipleri balkondan eve girdi. İçerde çok ağır bir gaz kokusu vardı. Hemen kapı ve pencereleri açtılar. Fikriye teyzeyi aradılar. Onu yatağında buldular. Kanaviçe işlemeli yorganı yastığı içinde öyle sakin yatıyordu ki önce uyuyor sandılar. Yılların tek tek ağarttığı bembeyaz saçları yastığa dağılmıştı. Elinde küçük oğlu İhsan, kızı Zehra, büyük oğlu Metin ve elli beş yılını geçirdiği hayat arkadaşı Saim efendi ile gençlik yıllarında çektiği siyah beyaz bir fotoğraf vardı. Tek can yoldaşı Maviş son yolculuğunda da onu yalnız bırakmamıştı.

KISKANÇLIĞIM

Fadime ÇATAK KÖSE

Sınıfın penceresinden gökyüzü görünmüyor. Dışarı baktım. Etraf kararmaya başlamış. Kasım ayındayız günler kısa. Sevgi dolu öğrencilerim güneş ışınlarını üzerlerine toplamış, yıldızlar gibi pırıl pırıl bakıyorlar yüzüme. Nasıl da büyümüşler. Sanki dün gibi burada ilk karşılaşmamız. Utangaç tedirgin bakışlı heyecanlı ilk halleri geliyor aklıma. Zil sesiyle irkildim. Saat beş olmuş, demek. İyi akşamlar öğretmenim, diyerek öğrencilerim üzer beşer sınıfı boşalttılar.

Okuldan çıktığımda bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu asfaltta küçük dereler oluşmuş yağmur-çamur yolları sel götürüyor. Kendime bir göz attığımda, sırtımda ince hırka bacadta ince çoraplar... Ah bu unutkanlığım! Her zaman bir şemsiyem oldu lakin yanımda tutmayı bir türlü beceremedim. Yüzümü yukarı çevirdiğimde, gökyüzü yer yer kömür renginde, gri koca bir tabakayla kaplanmış, öyle ki sanki gün ihtiyarlamış zaman da benim sırtımda ağırlaşmıştı...

Yürüyordum, zaten evimiz okula yakın sayılırdı. İki yüz metre uzaklıktaydı. Merkezde, çarşının tam ortasındaki üç katlı pembe binanın ikinci katında oturuyorduk. Alt katımızın bir bölümü giyim mağazası, diğer tarafı kuyumcularla çevriliydi. Hemen her şey elimizin altındaydı. Bu da benim için büyük kolaylık, demekti.

Nihayet sırlıklam bitkin bir halde, dar koridorlardan geçerek eve girdim. Kapıyı kapatıp hemen ıslak giysilerimden kurtulmaya çalışıyordum. Ceketimi çıkardım ki zil çaldı. Koşarak kapıyı açtım. Eşim, işten çıkmış eve gelmişti. Ne göreyim! Eşimin üzerinde askeri yeşil, ince bir pardösü elinde oldukça görkemli güzel bir çiçek vardı. Çok sevinmiştim. Uzun zamandan beri ilk defa eşim bana çiçek alıyordu. Çok sevindim. Çiçek bana mı diye sordum. Tık ses yok! Cevap alamadım! Ben teşekkür etmeye çalışırken, o çiçeği hemen kapının girişindeki vitrinin üzerine bıraktı. Pardösüsünü astı, mutfağa yönelir gibi yaptı. Ben vestiyerin önündeki çiçeği tekrar hatırladım. Çiçek bana mı? B ana mı? Diye tekrar sordum. Eşim hiçbir şey demiyor derken, kızgın bir ses tonuyla çiçeği üç bayan arkadaş bir olup, bana hediye almışlar dedi. Onu diyen sen misin? Vestiyerin önünde, duran çiçeğin, saçlarından, tutup yukarı kaldırıp, hızla aşağıya bıraktım! Migrenim tavan yapmış. Yüzümden, kafamdan, sırtımdan ateş fışkırıyor. Sanki hamamdayım. Aç kurtlar gibi soluyorum. Kim önüme geçse kapacağım! Az kendime gelip, bulunduğum noktadan dönerek bakıyorum, iki büklüm vaziyette. İki elim yüzümde çene altından tutmuş üzgün şaşkın, tortop olmuşum. Giriş holün dört bir köşesi simsiyah toprak olmuştu. Demek üç bayan arkadaş duymak istemiyorum. Eşimin gür sesi ile irkildim! Şimdi bir asker, o çiçeği almak için gelecek! Beş-on dakikas yok bile ben ne diyeceğim? Şu yaptığını beğeniyor musun sana, bu davranışın hiç yakışıyor mu?

Sesim çıkmıyor! Sonbahar hüznü kapladı içimi! Olduğum yerde, böyle bir yüzleşme, acı verici de olsa, bir uyandırma çağrısıydı. İçimden o kadar çok bağıryorum ki, kendi haykırışımı, sadece ben duyuyorum. Kemal Sayar'ın söylediği gibi: Sahicilik insanın kendi kısıtlamalarıyla da yüzleşmek, demekti. İşte başımızı bir yere çarpıp da kendimize getiren sınırlar. Bu sınırlarla yüzleşmek, hayal kırıklığına kapılmak, incinmek demekti. Şimdi acımla baş başa kaldım! Tutunacak dal arıyorum. Hemen, rüyadan uyanır gibi kendime geldim. Kendimi toplamaya çalıştım.

Eşim hala homurdanıyordu aralıklarla. Eşime: Merak etme sen, ben şimdi hemen çiçek dükkânına gider, aynısını, hatta ondan daha güzelini, yaptırırım, dedim. Kahverengi, iki dev cepli, hafif bol manto mu sırtıma acele ile geçirdim. Yatak odasına yöneldim. Maaşı bugün almıştım. Yarıdan fazlasını cebime indirdim. Kapıyı açıp, hızla merdivenlerden indim. Manto giymeme rağmen alttaki giysilerim ıslaklığı ile titriyordum. Sanki uzay boşluğundayım da top gibi yuvarlanıyor, bir metafora çarptım da diğerine çarpmamak için çaba sarf ediyordum. İçimden sürekli dua ediyorum çiçek dükkânı açık olsun diye. Dükkân bizim eve çok yakın, elli adım bile değildi ya yol bana ip gibi uzayıp gitmişti! Şükür, dükkânın ışığı yanıyor. İçinde bir adam var. Çok sevindim. Telaşla içeri girdim.

Beyefendi dedim ben çiçek almaya geldim. Gözüm yerdeki, çiçeklerin arasında gezinmeye başladı. İçlerinden çok güzel gösterişli bir buketi seçip hazırlamasını istedim. Derhal Hanımefendi dedi çiçekçi. Biraz önce eşiniz de almıştı. Evet dedim, haberim var. İkincisine ihtiyaç duyduk buranın açık olması beni ziyadesiyle sevindirdi.

İlk defa bu gün, bu saate kaldık, demez mi? Evet: Eşimin aldığı çiçekten çok büyük çok ta güzel bir çiçek seçip güzel de bir ambalaj yaptırdım. Gereken ödemeyi yapıp teşekkür ederek oradan çok hızlı adımlarla ayrıldım.

Havanın ıslak karanlığı bana yol boyunca eşlik ediyordu. Nihayet eve geldim. Anahtarım ile kapıyı açtım. Ayakkabımı çıkardığımda ayağım yalın başım açtı.

Hemen bir hamlede, elimdekini bir hazine eda ve itinasıyla, aynı eşimin getirip koyduğu yere, yani vitrinin üzerine yerleştirdim.

Eşime işte getirdim diye seslendim hem de en büyüğünü, en güzelini dedim. Eşimin yan gözle bakıp, rahatladığını gördüm. Hiç oralı olmuyor gibi gözüküyordu.

Her yer, dört bucak toprak kırıntılarıyla, çiçek dallarıyla doluydu. Çar -çabuk el yordamıyla topladım. Gelen kim ise, hala bilmiyorum. Kim gelecekti? Niçin alacaktı nereye götürecekti? Bu arada, eşim benimle hiç konuşmuyor, yüzü asık, kırılgan davranıyordu.

Benim, çiçekçi dükkânından dönüp, içeri girmemden beş dakika sonra, kapının zili çaldı. Eşim kapıyı açtı. Bir asker "Komutanım, sizi iki arkadaşınız arabada bekliyor" dedi. Eşim orada duran dertli çiçeği alıp, askere uzattı. Pardösüsüne uzandı, ayakkabısını giyip, arkasına bakmadan hızlıca kapıyı çekip, gitti. Yine çok kötü oldum, perişandım.

Köşe bucak süpürürken, aslında kendimi de süpürüyordum. Kötünün kötüsü bir akşam geçirmiştim. Eşim o gece geç geldi, sessizdi. Ben de o konu üzerinde, bir daha hiç söz etmedim. Bekledim. O anlattığı bir gün dinleriz, dedim.

Aradan epey bir zaman geçti. Okuldan yeni gelmiştim. Akşamüstü, evin zili çaldı. Kapıyı açayım mı, açmayayım mı diye tereddüt ettim, Açtım karşıma zayıf orta boylu bir asker, elinde bir paket var.

Hanımefendi, bunu size Can Bey gönderdi dedi. Hafif gülümsedim siz yanlış gelmişsiniz. Ben öyle isimde birini tanımiyorum. Hem öyle bir paketi, hediye de kabul edemem. Alsam bile sonra eşim bana ne der?

Hayır, hayır bu size geldi. Ben doğru geldim. Eşinizin de haberi var. Emin misiniz, yoksa şahidim olursunuz. Tamam dedi. Hediye aldım. Asker zahmet buyurmuş, teşekkür ettim. Hemen, kapının dibinde duran, vestiyerin üzerine koydum. Hiç dönüp bakmadım.

Eşim geldiğinde anlattım. Ben anlattıkça eşim gülüyordu.

Can Bey kim? Diye sordum eşim hem gülüyor hem anlatıyordu. Kanser Hastası hastalığı iyi olana kadar, onun yerine geçici olarak beni görevlendirdiler. O gün çiçeği, üç erkek arkadaş bir olup onun için aldık.

O akşamda hastanede ziyaret etmiştik dedi. Bu çiçek olayını ikinci ziyaretine gittiğimizde gülerek, Can Bey," senin çiçeğin başıma neler açtı, eşimle aramı bozdu" diye anlatınca,

Can Bey 'de Yenge Hanıma çok kötülük etmişim kapıda bekleyen askeri çağırıp bir çikolata yaptır yengeye götür benim adıma özür dile, teşekkür et demiş.

Can Bey, tam bir yıl sonra ameliyat olmasına rağmen Akciğer Kanserinden öldü. Duyduğumda çok üzüldüm. Şimdi nerede bir çiçek görsem, içimi hüznü bir sevinç kaplar.

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.

Sahibi : Sevilay Tunçbilek

G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek

Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı

Ayşe Aksoy - Sonay Karasu

Emine Çoban - Melike Çelik

Z. Meral Konuşuk İvecan

www.sivaktidergisi.com

satış : www.kitap-evi.com

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Abone Bedeli: 60TL. Kurum:100TL

Her ayın birinde abonedeviz.

Acemî Kalemeler

Yıl : 1 Sayı : 8 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Mayıs - 2018 5TL.

TEK SİĞINAK SANAT

Edebiyat dünyasında yer edinmek kolay değil. Güçlü beğeniye dayalı ilkel tutumun bu alanda yerleşmiş olmasından ileri gelmiyor zorluk. Ön yargıların ve kemikleşmiş cemaat yapılarına dayalı yaklaşımın aşılabilir duvarlar örmesinden kaynaklanıyor. Her dergi kendi dışına gözlerini kapatmayı erdem sayıyor. Gittikçe okumamak ve alanla ilgili takip yapmamak neredeyse övünülecek duruma geldi. Edebiyat Ortamı dergisi son sayısında ve çıkardığı yılda bu acı gerçeği açıkça ifade etti. Ortaya konulan tespitler durumun sanıldan daha vahim olduğunu gösteriyor.

Medya ve düşünce dünyamızdaki kısırlık gittikçe daha acı bir hal alıyor. Televizyon kanallarında hepi topu yetmiş, seksen bilemediniz yüz kişi, söz dalaşı yapmayı kamuoyuna düşünme olarak sunmaya devam ediyor. Derinlemesine bir düşünce üretimi ve çağımızın gelişmelerini doğru okuma neredeyse hiç yok. Bütün bu olanlar insanı görmezden gelmeye devam ediyoruz demektir. İnsanı ve insanımızı görmezden gelmeye daha ne kadar devam edeceğiz?

İnsanın yalnızlaşması, toplum katmanlarının içine kapanması sancılarının derinleşmesi demektir.

Düşünen insana tek sığınak kalıyor: sanat.

Acemî Kalemeler

FISILTI

Nisana koşar çiçekler,
Çatılar yağmuru bekler
Güvercin bakışların, ürkek
Toprak, nehre meftun
Üflenir kelimeler geceye,
Çekilir sarı odalara suskun,
Yalnızlık, insana mahsustur
Ölümüne besler düşleri şehir

Ah, sarı ışıklar; Sokak lambaları
Kırpiklerde kırılan billur fanus
Alnına çarpınca şimşek dirilir
Bazen, gitmek gurbet değildir;
İnsanı, kendine getirir

Bir damla suya yaslanır ferî,
Gece, aya sarılır ışık
İnsan yanından kaçır sokaklar,
Yine de yürek uzakta kalır
Göğün, en güzel kıvılcığı hilaldir
Savrulmuş olsa da düşlerin,
Emanet ağırdır dağlara bile
Erciyes eteğinde yükselir,
Çile basamağıdır miracın

Uzaklarda aydınlık çırpınır,
Asasını anlatır Rabbine Musa.
Yılanları yutar ejderha;
O, adı anılmayacak olanlardandır
Eli koynunda sabahyıldızı,
Kardeş sözdür yanı başında;
Gökçe sunulur sır
Altın buzağı, üfler vadiye
Gölgeler, her şekle bürünür
Karanlığa döner beşer,
Pınarlar fışkırır yine
Kuşların, telaşı eyvah
Akşam ezanıyla artar ha bire
Aziz Allah
Şefaate Ya Resulallah
Sallanır yapraklar,
Ay, sarılır rüyalara...
Söğütler, azalır boyuna...
Oysa çamlar fısıldamaz insan,
Nisan sıyrılır bahardan;
Yıldızlar yalnız kalır;
İnsansa, bencil...

Burhan KALE

Bu Sayıda : Burhan KALE - Z. Meral KONŞUK
İVECAN - Mustafa YILMAZ - Kurtuluş ÇELEBİ
Şeyma TEMİZSOY - G. Ebru BULKURCU
Melike ÇELİK - Sonay KARASU
Kadriye ERCİYESLİOĞLU - Tayyip ATMACA
Fatma DAĞLI - Zehra AKKAYA - Hamdi POYRAZ
Emine ÇOBAN - Selçuk ŞAMİL - Enes SEVİN
Belen GÖKÇELİ

Tayyip ATMACA: "Kimsenin henüz
bir isim yakıştıramadığı bir şiir tarzını
sürdürmeye çalışıyorum."

YANIMDAKİ BOŞ YER

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Kelimeler üşüyor içimde ama dışardakinden fazla değil. Hırpalanmasınlar istedim ben de daha bir sakladım içimde. Ruhumun en derin mahzenlerine yerleştirdim. İnsanlar konuşmayı bilmiyorum sanır oysa içimde kelime yığınlarından kurulu sıradağlarım var. Yanlış anlaşılmasın onlara kıymet vermiyorum değilim. Sadece kendi seçtiğiniz sözcüklerle yargılanma korkusu diyelim şimdilik. Benim kelimelerim çocuklarım gibi; sanırım böyle sonuçlanırsa üzülmeler benim üzülmeme sebep oldukları için. Aslında bir tuhaflar biliyor musunuz - benden duymuş olmayın da- onları dışarı döküp yalnızlaştırmaya, üşütmeye çekinirken ben; içimde de pek bir arada durdukları söylenemez. Darmadağınlar, birbirlerine küsler mi nedir? Ruhumun göz göz odalarında biri o yanda biri bu yanda. Zor toparlıyorum çoğu zaman. Kızıyorum hem onlara hem kendime. Onlara toparlanamadıklarından; kendime onları toparlayamadığımdan.

Bazı zamanlar onları özgür bıraksam diyorum. Belki de sandıklarım yanıltıyordur; üşümeyeceklerdir, yalnızlaşmayacaklardır, dışarıyı iyi gelecektir. Ya hepsi birden beni terk edip giderse kendimi yalnız hissedersen diye korkuyor olabilir miyim? Her şey; şu onları koruyor oluşum, saklamaya çalışmam falan, yalnızlık korkumun bahaneleri mi acaba? Gidişat da pek iyi gözüküyor hani; içerisi acayip kalabalıklaştı. Onlarca kelime hep bir ağızdan konuşmaya başladıkları zamanlar beynim yardım çağrılarını gönderiyor. Çılgılık çılgılığa kaçmak istiyorum kendimden o vakitler. Böyle bir yer varsa ya da bunu başaran lütfen bana da söyleyin.

Öğrendiklerinizi anlatmazsanız ruhunuz bilgi çöplüğüne döner benzeri bir söz okumuştum. Bana yazmaya başlamalısın tavsiyeleri verenler çok oldu; yazarsan rahatlarsın diyenler. Ben yazdıkça doluyorum, içimdeki kelimeler kâğıtta yerlerini alacaklarına, sokakta bulduğu her canlıyı eve getiren çocuklar gibi başkalarını da getirdiler ruh haneme. Ruhumun yarısı mülteci kelimelerle dolu; nereye yerleştireceğimi bilemediğim, vatansız oldukları için de terk edemediğim. Kimisi öksüz kimisi yetim.

Dışarı vahşi, acımasız kelimelerle dolu. Dokunmaları gerekmiyor bakışları bile iliklerinize

kadar üşümenize yetiyor. Kötülüklerinin yaydığı pis koku sarıyor her yanı. Dünya üzerinde güzel söz kalmasın diye uğraşıyorlar; güzelliği çağrıştıran hiçbir şeyi kimseler hatırlamasın istiyorlar. İçlerindeki karanlığı bacalardan dökülen kurum gibi her yana bulaştırıyorlar. Kara kapkara bir is tabakası yeryüzünü kaplıyor. Önceleri neden buna kimse ses çıkarmıyor; bunca zulme, adaletsizliğe sessiz kalınır mı diye düşündüm. Bu cümleyi kurmaya başlamamla utanç duygusunun tüm bedenimi kaplaması aşağı yukarı eş zamanlı oldu.

Kimi, ne hakla, neden yargılıyordum ki? Kendimle yüzleşip bu suçlamaların hepsinden beraat mı etmişim de rahat rahat diğerlerini yargılıyordum.

Kötücül bir zekaya sahip olan kelimelerden de bizler sorumluyuz bir anlamda. Çünkü onlar rahat rahat etrafta salınırken onların karşısına doğru kelimeleri çıkarmadık; böylelikle yanlışlarını göremediler ve doğru zannettiler her hatalarını. Tolstoy yaşadığı zamanlardan bu günlere yolladığı sözünde "Kötüler kendilerine tahammül edildikçe daha çok azarlar." diyor. Bugünler için öngörüyle mi konuşmuştu yoksa o günlerde de değişen pek bir şey olmadığı için mi bu sözü söylemişti tartışmasıyla zaman kaybetmeyeceğim. Benim için önemli olan; bunu biliyordum ve sustum, susturdum tüm kelimelerimi. Önceleri onlara kıyamadığımdan sonraları işin içinden nasıl çıkacağımı bilememenin şaşkınlığından. Artık böyle olmamalı, artık onlara daha fazla güvenmeliyim henüz vakit varken.

Sözcüklerimi, kana kana içtiğim her kitaptan damıttığım can suyuyla emzirdim ben. Normalde topraktan bir ceset olan bedenimi taşıyan ruhumun gücünden ekleyip yoğurdum. Şimdi anlıyorum ki onların korunmaya ihtiyacı yok aslında. Yavrusu gözüne hiç büyümeyen bir anne gibi kelimelerimi güçsüz zanneden benim. Bentleri yıkmamın zamanı geldi de geçiyor bile. Salacağım yeryüzüne; "Çirkinlikleri temizleyip yok edecekler, yeryüzüne yeniden baharı güzelliği getirecekler" şeklinde beylik laflar etmeyeceğim. Sadece küfredip durduğum karanlığa yakabileceğim kadar mum yakacağım. Kelimelerin gücüne inananlara yanımda bir sürü boş yer var.

ASLA VAZGEÇME

Mustafa Yılmaz

*"Burada insanlar olmayınca neler olduğunu bilmiyorum ama insanlar burada görünür görünmez her şey hareket etmeye başlıyor. Eski tuzaklar yok olup yerine yenileri geliyor."
(Stalker)*

Vazgeçiş, beraberinde, hemen o an, geri dönülemeyecek ancak gelecekte her bakıldığında iç burkan mutlu bir şipşak karesi oluşturma ihtimalini göze almaktır. Daha basitçe; "hangi elimde tutuyorum, bil bakalım" oyunudur. Dünyanın bütün kapılarını aynı anda açamayız.

Bir eşğin dibinde, sınırdaki bekleriz bir süre. Açmazsak herhangi bir şeyden vazgeçmez, şimdilik etrafımızdaki dünyayı ve bu dünyaya bakışımızı, kendimizi değiştirmeyiz zaten. Eşikteyiz, demiştik. Sonra o kapı açılır ve ayaklarımızın bastığı tanışık zemini geride bırakırız. Kapı kolu mintanımıza takılabilir. Bize diyebildiği nispette dur diyebilir, bizden bir parçayı koparabilir. Geride bıraktığımızın diyeti olarak bizim de bir parçamız eksilir.

Ne diye sadece melankolik ihtimalle uğraşıyoruz? Çünkü hikâye böyle kötü devam etmezse, işler yolunda giderse bambaşka yeni bir hayat içinde bulur insan kendisini. Geçmiş de, geçmişe dair anılar da zayıflar. Geçmiş, sünen bir sakız gibi tabanına yapışmaz insanın. Hem, o karar verme anı daha sonra değerlendirildiğinde vazgeçişten bile bahsedilmez. Adına kurtulma derler. Hatta onu bile demezler.

Nasıl ki bizler okunmaya değer romanlar gibi ilgi çekici hayatlar sürmüyorsak, durağan ve olağan yaşamımız içinde pek parlak olmayan renklere alışmışsak, olağanüstü adı üstünde olağanüstüyse, yolun süslü cümleler gerektirmeyecek kadar küçük sıkıntılara açılması da diğer olasılıklara göre çok daha fazla gelir başımıza. Sadece minik, kıymetli bir parçayı geride bıraktığımızı biliriz ama yolumuzdan alıkoymaz bizi. Kaybedilenin hakkını teslim ederiz, o kadar.

Uzayın derinliklerine yollanan roketler yörüngeden uzaklaşmaktayken ipi kopmuş tespah gibi eklemlerini sırayla boşluğa bırakırlar. Bu da

hesaplı, dümdüz bir vazgeçiştir. Küçülen ayakkabılardan, uzayan saçlardan, eskiyen eşyadan vazgeçeriz. Hatta bazen, biraz acımasızca olsa da insanlardan bile, alelade bir cisimmiş gibi böylece kopulduğu olur.

En derin vazgeçişse, malum, hayattan olur. Ciğerine havayı çekmekten ve kalbin inatla vurup durmasından vazgeçilir. İntihar gerçekten tek önemli felsefe sorunu mudur, emin değiliz. Ama bizi ne kadar derinden etkilediği -organın ayırdığı omurların, patlayan tabancanın, suya düşmenin, siyanür çılgınlığının sesi ne kadar uzaktan gelirse gelsin- inkâr edilemez. Oraya gidip gelen de olmadığı için, orası denilen yer gizemini büyütür. Dünyanın sonuna giden yol, yolcu için ne kadar gerçek ve tafsilatlıysa geride kalanlar için o kadar bulanık.

Vazgeçmek, yolcuyla da yolu da değiştiren bir an, bir göz kırpmasıdır.

FEZA

Nasıl da bildin gökyüzü
Şair kız gitti diye
Benimle beraber ağlamayı
İçime dert oldu
Gül kokulu defterin
Doldu mu
Dolmadı mı
Hiddete kapılmasın yüreğin
Sema da
Feza da
İlikli kafesler de saklı.

Kurtuluş ÇELEBİ

BEDELLİ YOLCULUK DÖKÜMÜ

Şeyma TEMİZSOY

Uzun otobüs yolculukları yapardım. Sokağımızdan çıkışımla başlayıp şehrin bütün semtlerini turlama- ma rağmen bir türlü bitiremediğim yolculuklardı bunlar. Tünelleri, metroları, havaalanlarını geride bırakarak şehrin 8-5 çalışan, suratsız, yorgun, antidepresan alma- dan uyamayan binlerce silik yaşamına müdahil olurdum. Hele de iş çıkış saatlerine denk geldim mi ellerimi ve kollarımı başkaca insanların uzuvlarıyla karıştırmamak için göğsüme yapıştırdığımı, bir nefes kadar var yok bir boşlukta, havadaki yağlı nem küresinden nasibimi alma- mak için dudaklarımın arasından nefes almaya çalıştığım zamanları hatırlıyorum. Aslına bakılırsa şehre adımımı attığım ilk günden bu yana kalabalıktan fazlaca şikâyet- lenmedim. Benim derdim, otobüslerin balık istifiğine maruz kaldığımız kokular yahut tenimin yabancı bir tene değdiğinde geri çekilmek için verdiği o yorgun mücadele değildi. Şehrin bu zorlu akışını, ruhumda zamanla filiz- lendirdiği 'yaşamak direnci'nin hürmetine seviyordum bile... Zihnimin dehlizlerinde dönüp duran, her dönüşün- de de yeniden irkilmeme sebep olan esas mesele, insan- ların kollarına, gövdelerine, soluklarına çarpmak değil hikâyelerine çarpmaktı. Evet, bir insanın hikâyesiyle tanışık olmazdınız bu otobüslerde yahut hikâyelerle tanıştırılmazdınız... Düpedüz çarpılırdı yüzünüze... Çarpı- lınca da kaçacak yer bulamaz, önünüzde cereyan edip duran her ne varsa kendi hayat hikâyenizin ulu ortasına teyellemek zorunda kalırdınız. Seçimli olsun isterdim başlarda, kendi hikâyeme katılacak her detayı kendim seçebileyim... Buun yüzünden öğrenciliğimin ilk yılların- da o ihtiyatsız telefon görüşmelerini, seyir halindeki otobüsümüze birlikte binmiş genç çiftlerin bitmek tü- kenmek bilmez alışveriş telaşelerini, borçlarıyla başı dertte ev babalarının eseflerini, emekli bey amcaların asla eskimeyen askerlik maceralarını duymamak, tüm bunları görmezden gelmek için kapıdan adımımı atar atmaz kulaklığımı takar, playlistin ruh halime göre olan bir köşesinde kendi içime doğru yolculuklara çıktardım.

Fakat zamanla insanı anlamak derdi düştü içi- me. Annemin yokluğunda muhtaç olduğum şefkati, dostlarımın kayıtsızlığında kaybolan vefa mefhumunu aramaya başladım o yüzlerde. Kendi içimdeki asıl yolcu- luğa, tesadüfen karşılaştığımı sandığım kaderin bu ufak tefek oyunlarına kulak vererek çıkmaya başladım. Tüm bu hengâmenin aslında tesadüf eseri olmadığını ve sanki birlikte yolculuk yaptığım herkes bana bir şeyleri anım- satmak için doğmuş da ben buna çok sonraları akıl sır erdirmişim gibi dikkat kesilerek dinledim o hikâyele- ri. Kırıldığım pek çok an oldu, önümde dikilen insanların meraklı bakışlarına rağmen ağladığım, yahut akşam sonrası seferlerinde günün bütün yorgunluğunu ufaklık- ların neşesiyle gidermeye çalıştığım.. Başlarda külfetimi

olan yolculuk benim için dünyanın sürüp giden bu ihti- yatsız karmaşasında, onu anlamlandırmak adına verdi- ğim sahici bir çabaya dönüşmüştü. İnsana tahammül etmeyi öğrendim. İnsanın tahammül malzemesi olmasın- a her yeni gün biraz daha şaşırarak hayata dair, satırların arasından bir türlü çıkıp gelmeyen, yaralarımızı bir türlü muhatap almayan o merhemlerin güncelin en yavan boşlukları arasından bize gülümsediğine şahitlik ettim. daha da sayıp dökmekle bitiremeyeceğim bir takım yaşamışlık manzumeleri cebimde.. Öyle ki şimdi zamanın akışında canımı acıtacak, vaktimi gasp edecek, mecburiyetlerimi bir süre aksatıp beni derinlere en derinlere götürececek bir zorlukla karşılaştığım an kendime dünyanın en haklı tesellisini veriyorum

“Bedelini ödemediğin hikâyenin kazancını umamazsın !”

KAYBOLUŞ

Şekeri eriten çay değil,
Sıcaklığındaki ateş
Şehvetli buğusu
Kayıpların kayboluşunda sır oldu.
Yoksul kayboluş
Oksijenin atomuna saklanmış
Yolsuz düşünceler
Acılarla sevişen nehrin kıyıları
Başkalaşıma emek veren keleşin
Abı-hayat arayışındaki suskunluğu,
Kayboluşunda saklı

G. Ebru BULKURCU

FOTOĞRAF TOPLAYICISI

Melike ÇELİK

Yorulan gözlerimi masadaki fotoğraflardan kaldırıp duvara astım. Dedemin gözlerinin kuyusuna düşünce heyecanlanıp aşağı kaydı, pala bıyıklarına takılıp orada asılı kaldılar. Gür kaşlarının altında iki tohum gibi gömülü duran gözlerine değmek kimin haddiydi? O yaşarken bu hakkı kimseye vermemişti. Şimdi fotoğrafına bakarken de aynı korku gelip gözbebeklerimi tedirgin ediyordu. Oysa karısından bile esirgediği o tohumlar, baba korkusu ile titreyen çocuklarına saygıyı damla damla özümsetirken annelerinin sonsuz şefkatine rağmen, yüreklerinde hep bir yanlarını eksik bırakmıştı.

Ardı ardına on çocuk doğurduktan sonra güçlü yaşamaya yetmemişti anneannemin. Bir erkeğin gölgesinde mahpus kalmış bir kadının, yeryüzüne kendisinden on emanet bırakırken; kocasının gözlerinin gölgesine bir gülüş, çocuklarına da tek bir fotoğraf bırakmadan gitmesi ne acıydı. Dayımın anlattığına göre mahallenin fotoğrafçısında çekilmiş bir fotoğrafı vardı ama çekildiğine pişman olmuş, korkusundan almaya gidememişti. Sonra da yitip gitmişti bilinmez dehlizlerde.

Annesinin hasretini kızında söndürmek arzusuyla yanan annem, yüzünü hiç görmediğim, kokusunu tatmadığım annesiyle kader birliği yapmamı uygun görmüş, onun yorgun adını vermişti bana. Belki de bu yüzden çoğu zaman yarım kalmış bir hayatın devamı gibi hissederdim kendimi. Her mecliste anneanneme benzetilişim de bu kader birliğini perçinlerdi sanki. Kan bağının ötesinde bağlı olduğum bu kadının on farklı surete dağılmış parçalarını kendi yüzümde birleştirir aslını bulmaya çalışırdım. Yorulunca da her bir parçasını diğer torunlarına savurur, tek başıma onun kaderine

devam etmek istemezdim.

Oysa bilirdim, gün gelecek kızım da onun varlığı tekerrür edecekti. Bu sebepten sonu gelmez bir arayışa düştüm. O fotoğrafı bulursam, göz aynalarının aksinde silinmiş görüntüsünü hafızalarda canlandıracağımı düşünüp anneannemin yalnızlaşan soğuk ruhunu teskin edecek, onu hayatın sıcaklığına katacaktım. Belki o zaman ben de artık ona benzemeyecek, yalnız kendim olacaktım.

Aylarca gezindim eski fotoğrafçı camekânlarında, satışa çıkarılmış fotoğraf bavullarında. Tek tek topladım masum bakışlarının ardında tedirginlikle gülümseyen siyah beyaz asaletindeki kadınları. Kimine bitpazarlarının yoksulluğu sinmiş, sararıp solmuştu. Kimine de başkalarının anısını satın alarak kıymet bildiğini sanan antikacıların yapaylığı çökmüştü.

Hepsini sevdim, okşadım, çocuk sahibi olduktan sonra tüm çocuklara olan merhameti artan kadınlar gibi. Tüm kadınların ruhunda eksik kalanları tamamlamak, yaralarını sarmak istedim. Belki o zaman ailelerinden uzakta, garip ellerde olmalarına içerlemeslerdi artık. Hepsini benim bildim ama aradığım başkaydı, bulmalıydım. Her birinde gülüşünün izini sürdüm. Ben nasıl gülerdim, hiç düşünmemiştim. Onun gülüşünü bulunca öğrenirim sandım.

Fotoğrafların içinde günler süren seyahatlere çıktım. Ellerini çenesinde birleştiren soluk yüzlü kadın, dudağının bir kenarını kıvrarak gülmeyi nasıl öğrenmişti? Belki küçük yaşta annesiz kalmasının çaresizliğini dudak kıvrımında taşımıştı yıllarca. Bu yüzden gülüşleri hep acı, gözleri nemli kalmıştı. Balıksırtı örgüsü ikiye ayrılıp omuzlarında son bulan kızın kolyesi, kim bilir

hangi sefirin hediyesiydi? Ürkek bakışlarının ardında çocuksu heyecanlarının üstü bir an önce büyümesi için hızla örülüyor; yaşamının özü, en güzel yaşları, yaşlı bir adamın ellerine sayılıyor. Kafasını hafif öne eğmiş, bukleli saçları yüzünün güzelliğini daha da belirginleştirmiş kadın; kim bilir hangi savaşın hoyratça kendisinden çekip aldığı sevgilisine fotoğrafını göndermek için hasrete prangalı dudaklarına küçücük bir gülümseme iliştiriyordu?

Kadınların izdüşümlerinin peşinden gidiyor, onlarla yaralanıyor, onlarla yitiyordum. Her kadın, yeryüzünde bir tekrarı daha yaşanmayacak olan kader parçasının başkarakterini oynarken; insanoğlu yaşanan tüm acıları nasıl bir sayıyordu? Habil Kabil'in ellerinin arasında gözlerini yumarken hayata, Hz Havva'nın yaşadığı matem; yüzyıllar sonra bir evladı diğerini vuran ananın kalbinde aynı akiste mi çınlardı? Herkes sevgisinin tonunda yaşarken aşkı, yaşanan acılar da yüreklerin naifliği ölçüsünde derinleşmez miydi? Her kadın gökkuşağının bir tonunda geçirirdi ömrünü. Bu yüzden her kadın yeni bir evren demekti, içinden binlerce evren taşan.

Buruşmuş elleriyle dizlerimi ovuşturan kadının, merhamet dolu bakışlarıyla kendime geldim. Anneannem yanı başıma oturmuş bana gülümsüyordu. İnsan yeter ki arasın, gün gelir aradığı bulur onu; der gibi yüzüme bakıyordu. Hiç konuşmasa da bir fotoğrafa bakar gibi yüzünün kırışıklıklarından gönlüne nüfus ediyor, hislerini gönlümde hissediyordum. Yıllardır gözbebeğinin kenarında gizlenip kalmış bir damla yaş ışıқта parladı, ağır ağır yol alıp süzüldü. Gökkuşağının tüm renklerini kucakladığı bembeyaz tülbendiyle bir çırpıda topladı gönül kırıklarını. Kocasının korkusundan yıllarca gönül kafesinin içine doldurduğu hüznü aydınlığa kavuşmuş, ona insani bir hüviyet kazandırmıştı artık. Şimdi o da herkes gibiydi...

Ama hiç kimse onun gibi değil.

Dedemin fotoğrafının yanındaki çerçeveye takıldı gözlerim. Kalktım, yanına gittim. Karanlığı emen camında kendi gülüşümü seyrettim. Bu çerçeve hep mi doluydu, bana mı boş gelmişti?

DÜNYALILARA İNAT

Diz üstü düştüm.
Çamurdu evren
Karanlıklardan geldi ilk selam
Sensizlik ile sardım yaralarımı
Bekledim.
En çok beklemeyi öğrendim.
Asla çınlamadı kulaklarım

Elimin tersi ile sildim
Buğulu gözlerimi
Soran olursa
Toz kaçtı derdim.
Hiç soran olmadı.

Tüm dünyaya inat
Kalktım yerden
Hiç utanmadım yalnızlıktan
Parçalanmış üstümden, pabucumdan

Osmanlı'dan kalmış bir çınar gibi
Ülkem gibi
Babam gibi
Dimdikti başım

Etmem eyvallah Rabbimden başkasına
Son bardak suyumu
İçerim pişmanlıklarımın üstüne
Nice yorganlar yaktım.
Zemherinin ayazında
Nice lokmalar sakladım.
Yutkunmadan kursağımda

Ben baharın güler yüzü
Ben bozkırın rüzgar gülü
Son nefesim memleketimin kokusu
Anayım
Dağlara kucak açarım.
Eşkiyalara kafa tutarım.
Telaş etmeyin
Ölürsem ayakta ölürüm.
Tabutuma dört ayak olur.
Tek başıma toprak olurum.

Sonay KARASU

MERHABA JEN,

Kadriye ERCİYESLİOĞLU

Hayatının yaklaşık 23 yılına tanıklık eden biri olarak 'Jen' demem sorun olmaz sanırım. Kafandaki koca soru işaretini görür gibiyim. Ben kimim öyle değil mi?

1994 yazında, Ester, Karen ve Lucy ile çıktığın beş haftalık maceralı seyahatte bir de misafiriniz vardı. Aidan ile tanışmanı onaylamayan gözlerle bakan, onun ile Avustralya'ya gitmemeni mutluluk ve soru işaretleriyle onaylayan ben de yanınızdaydım.

Jen, doğrusu bunun nasıl bir duygu olduğunu çok merak ediyorum, bir gün oturup uzun uzun konuşmaya ne dersin? Belki kahve içeriz-ki ben kahve içmeyi hiç sevmem- sana eşlik ederim. Hem Max'i de çeğiştiririz biraz. Umuyorum ki karşılaşınca dek Max değişmiş olsun. Düşündüm de Max hiç olmayabilir. Belki şu an bana kızıyorsun ama ben bana yapılan kötülükleri er ya da geç unuturum fakat sevdiklerime yapılan kötülükleri unutmam. Üzgünüm... Bu nedenle kalpsiz birine dönüştüm Max'e karşı.

Yıllar geçse de, Max'in seni doğum gününde umursamamasını -bilirsin unutmak ve umursamamak çok farklı kavramlar- keşke unutsaydı ama umursamamayı seçtiğini unutmayacağım. Telefonu kapatıp boşluğa düştüğün o an sana sıkıca sarılmak istedim. Hüznünün her damlasını taşımak istedim...

Beni müthiş bir hayrete düşüren tünellerine gelecek olursak; birçok insan bunu yaşamak için can atardı eminim ki.

Doğumumuzdan ölünceye dek hayatımız sürekli bir yolculuktur. Bu yolcuğun biletleri ise seçimlerimizdir ama aklımız hep seçmediklerimizde kalır. İşler kötüye gittiğinde hemen o soru gelir aklımıza 'acaba?' .Sen o 'acaba'lara yanıt aldın, şanslı Jen.

Aidan'ın vurdumduymazlığını, Tim'in kü-

çümseyici tavırlarını, Steve'in. Açıkçası Steve iyi çocuktur. Ve son olarak Max'in karakersizliğini hak etmedin hem de hiç hak etmedin!

Kabul etmek gerekirse, başımıza iş açan cesaretin, özgürlük aşkın ve çok yükseklerde konumlanmış mutluluk eşiğin. Seni tanıırken 'mutluluk eşiği' kavramıyla da tanışmış oldum. Hayatta hep en iyisini isteyerek mutlu yaşamak senin suçun değil Jen, hem bu konuda yalnız değilsin fakat biz bunu biraz abartıyoruz sanırım. Küçük sevinçleri görmezden gelerek nasıl büyük sevinçleri görmeyi bekleriz ki?

Jen... Sen, sende gizlenmiş özelliklerinle Jenifer Wright'sın.

Bir gün karşılaşsaks seni kolundan tuttuğum gibi sokak sokak Joe'yu aramaya çıkacağım. Onu buldukdktan sonra içim rahat bir şekilde veda mektubunu yazabilirim. Jen, Joe hayatındaki tek suçsuz insan desem yanılmam değil mi? Joe sevgine layık tek kişi. Sıcacık, açık kahveren-gilerin sulanmasın, üzülmesin sakın. Hayatta hep, partideki pembe elbiseli kız özgüveni ve mutluluğu ile yaşa... Şimdilik kendine çok iyi bak bir gün uzun uzun konuşacak vaktimiz olacağına inanıyorum. Mektubumu Susan'ın harika cümlesi ile sonlandırıyor ve bana hatalarıyla doğruları gösteren ablama sevgi ve özlemle- yarım -veda ediyorum...

"Çünkü sen kendini mutlu etmeyi bilmezsen, başka birinin o boşluğu doldurabileceğini sanmıyorum."

(Jemma Forte, "Olmadı Baştan Alalım", Martı yayıncılık, Ekim 2017)

TAYYİB ATMACA İLE KONUŞMA

“Kimsenin henüz bir isim yakıştıramadığı bir şîir tarzını sürdürmeye çalışıyorum.”

Sizin şiirinizin derinlerden gelen damarı var. Münacatla başlayıp Naatla devam etmek buna mı işaret etmek istediniz? Toprağın kalbinden gelen şiir için mi konuşmak istersiniz kendi şiirinize mi ilgili doğrusu bu merakımızı nasıl giderirsiniz?

Gelenek geçmişle gelecek arasına kurulan ve üzerinde yüzyıllar geçse de zaman içinde yapılan yenileme çalışmaları ile ayakta kalması sağlanan bir köprüdür. Geleneksel şiirden beslenip kısmen geleneğin izinde giderek günümüz şiirini yazmaya çalışıyorum. Hangi şairleri okuduysanız ya da hangi şairler sizin ruh dünyanıza hitap ediyorsa sizin şiirleriniz de ister istemez bu ruh dünyasının şiirleri oluyor. Münacat ve Naat yazmak biraz da şairin kendini ve şiiri tanımasından sonra yazılan şiirlerdir. Geleneğin izini sürerek günümüze ulaşan şairler için şiir kitabının kapısı Münacat, anahtarı ise Naat olmuştur. Kitaba bu şekilde giriş yapmak biraz da edep ve erkân dairesinde okuru içeriye buyur edıştır.

Kendi şiirim ile ilgili bu güne kadar maalesef beni ve okuru tatmin edecek bir yazı yazılmadı. Günümüzde adına “modern şiir” denen kalıbın içine koymak istiyorlar koyamıyorlar, dışarda tutmak istiyorlar bu da olmuyor. Bu güne kadar hakkımda söylenenlerin özeti ise “halk şairi” Belki bu tırnak içindeki yakıştırmayı yapanlar şiirlerimdeki hece sesinden hareketle söylüyor olabilir. Evet, klasik halk şiiri tarzında hatta âşık edebiyatı tarzında yazdıklarım var ama kimse serbest şiirlerimi görmüyor ve hecenin imkânlarından faydalanarak benim adına serbest hece dediğim şiirlerle ilgili henüz bir söz söyleyen olmadı. Hatta Yanaşık Hece dediğim tarzda yazdığım şiirleri de çoğu deneme gibi okuyor. Kısacası kimsenin henüz bir isim yakıştıramadığı bir şiir tarzını sürdürmeye çalışıyorum.

rum.

Dergilerde yayınlanan şiirimizin genel durumunu nasıl görüyorsunuz?

Yayınlanan şiirler biraz da şairin beslendiği kaynakların şairin ruhunda bıraktığı izleri taşır. Her şiir elbette ruhumuza hitap edecek diye bir şey yoktur ama en azından yazılanın şiir olup olmadığıdır. Bir şiirde en az bir dize ruhumuza dinginlik vermeyecekse o şairin ve şiirin sorgulanması gerek. Maalesef günümüz genç şairleri

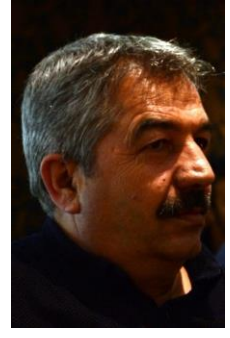
şiiri okumadan/tanımadan eline kalem alınca şiir yazılacağını zannediyor. Bundan dolayı da yayınlanan şiirlerin çoğu bir tornada çıkmış izlenimi veriyor. İsterseniz bir dergide bir arkadaşınız şairlerin isimlerinin üzerine bir kâğıt yapıştırın siz de şairin adını bilmeden okuduğunuzda tüm şiirler neredeyse birbirlerinin devamı şiirler gibi gelecek. Laf var içinde söz yok.

Güneysu, Kırağı, Ardic, Hece Taşları, Açık kara sizin için dergicilik sanki hayatın anlamı gibi gözüküyor.

Yaklaşık 33 yıldır kısa aralıklarla da olsa dergicilik serüvenimiz sürüyor. İyi mi yapıyoruz kötümü yapıyoruz onu zaman gösterecek. Geriye dönüp baktığımda bir sürü keşke kelimesi türetebilirim ama bazen de su kendi yatağını buluyor. Söz konusu dergilerde yazan arkadaşlar yarın bizi hayırla yâd ederlerse kazancımız bu olur diye düşünüyorum.

Kültürümüz bağlamında siz neyin arayışındasınız?

Gelenekten beslenerek geleceğe bir miras bırakabilir miyiz bunun telaşası içindeyim. Özellikle Hece Taşları Şiir Dergisi ile geleneksel şiirin gündeme gelmesi, yeniden o özgün içerikli şiirler yazılması ya da en azından kendi köklerimizimize giderek günümüz şiirinin yeniden yorumlanması adına uğraş veriyorum. Bu çabamız bazı çevreler tarafından olumlu karşılanırken, bazı çevreler tarafından ise “boş uğraş” olarak

HECE TAŞLARI 38

Aylık Şiir Dergisi

Mustafa Sade
Dr. Celal Fedai
Bestami Yazgan
Lütfi Şehsuvaroğlu
Mustafa Özçelik
Erhan Camurcu
Erol Anık
İbrahim Sağır
Mehmet Baş
Seydi Kılıç
Mustafa Erkenekli
Tahir Eker
Mehmet Yavuz
Önder Saatçi
İbrahim Eryiğit
Fahri Hoşab
Metin Özarslan
Orhan Uyanık
Kadir Karaman
Yunus Kara
Osman Aktaş
Özdemir Yılmaz
Hüseyin Şimşekler
Tayyib Atmaca

OnSutun 2017

görüüyor. Bugün isimleri sıklıkla tekrarlanan şairlerin bir gelenek damarları var ve o damardan yeni sürgünler vererek şiirlerini sürdürürken yeni yetme şairler bu gelenekten habersiz geleceğin şiirini yazmaya çalışıyorlar. Peki, siz geleneği bilmeden geleceğin şiirini yazmaya çalışırsanız, sizden sonraki nesiller de geleceğin şiirini yazmaya çalışırsa şiir geleneği nasıl oluşacak. İşte bunların mücadelesini vermeye çalışıyorum.

Acemî Kalemler dergisi olarak sizin duyusunuzu önemli buluyoruz. Amatör ruhtan uzaklaşmamış usta bir yazar olarak bize ve okurlarınıza dikkat noktasında neler söylemek istersiniz.

Ben şiir yazmaya şiiri tanımadan başladım. Ne geleneğin izini takip ettim ne de geleceğin. Kendimi birden bire şiirin içinde buldum. Bu benim için çok kötü tecrübeler yaşamama vesile oldu. Keşke önce iyi bir okur olsaydım ya da okur olarak kalsaydım. Şiir yazmaya soyunan kardeşlerimiz en azından 3-4 yıl şiir ve şiir üzerine yazıları okuyup şiirin o edebi zevkini yakalamadan şiire yaşamamalarını tavsiye ederim. Şiir bir şekilde yazılır ama öncelikle iyi bir okur olmak gerek. Okuduğumuz şiirleri bir mihenge vuracak feraseti yakalamadan yazmak kendi kendimizi aldatmaktan öteye geçmez.

Denemelerinizde sohbetten uzaklaşmayı istemeyen bir yaklaşım gizli sanki niçin deneme ve şiirinizi tamamlama arzusu var mı bunda yoksa nedir denemedeki arayışınız?

Aslında deneme şiir ve hikâyenin özeti gibi. Şiirin fazlalıkları kabul etmediği gibi denemenin de fazlalıkları hikâyeye kaçır. Deneme biraz daha duygu yoğunluğuyla yazılır. Bu yoğunluktan yoksun denemeler okuyucuyu yorar. Denemede öyle bir duygu yoğunluğu yaşamalısınız ki deneme mensur şiir gibi olmalı. Belki de bu yüzden ya da şair olmamızdan kaynaklanan bir duygu ile yazdığımızdan yazdıklarımız biraz da şiirimizi tamamlama gibi görülebilir.

Âşıklık geleneği şiirimizin önemli aşamalarından biri lakin bunda ısrarın sizce anlamı neden?

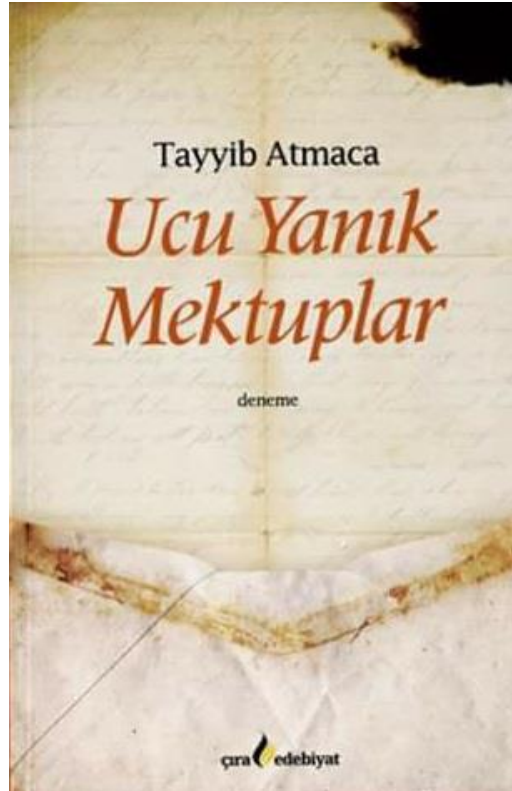
Bu güne kadar bu soruyu ilk soran siz değilsiniz. Kitaplarımın tamamı incelendiğinde evet gelenekten beslenen bir damarım olduğunu görebilirsiniz ama hiçbir kitabım bir başka kitabın devamı gibi olmadı. Klasik hece şiirinin yanı sıra serbest şiirler de yazdım hatta âşıkların irticalen atışmaları gibi atışma türünden şiirler de yazdım. Şiirlerimde hecenin ölçüsünü gören “bu hece şiiri” dedi. Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese kitabımda da yine hecenin imkânlarından faydalanarak yazdığım şiirler ise deneme gibi ya da mensur şiir gibi algılandı.

Bir şairin devamlı kendini yenileyerek yeni eserler ortaya koyması gerekmez mi? Günümüzde hece şiiri yazarlar serbest şiire, serbest şiir yazarlar hece şiirine “öcü” gibi bakıyor. Bir de şair kendini nasıl ifade ediyorsa öyle yazmalı. Birçoğunun “hece şiiri yazıyor” demesinin altında yatan gerçek ise belki de yazarken sözcüklerin ölçülü olarak dilimden dökülmesidir.

Dergiler ve yazarlık ilişkisi bağlamından geçmişi nasıl değerlendiriyorsunuz, geleceği nasıl görüyorsunuz? Okur ne durumda?

Yayın yönetmenliğini yaptığım Güneysu ve Kırığı şiir dergilerinden günümüze doğru bir yolculuk yapacak olursak günümüzde haddinden fazla dergi çıkıyor. Güneysu ve Kırığı aboneleri ile kendini ayakta tutan dergilerdi. Eskiden dergiler ile okur arasında bir bağ vardı.

Dergi yayın yönetmenleri okurları/yazarlarıyla yazışarak, toplantılar yaparak, telefonla arayarak bir iletişim halinde olurlardı. Günümüzde yazdığınız epostaya ya da mesaja bile cevap vermiyorlar. Okur ile dergi arasında bu bağın tekrar kurulması gerek ama maalesef ne okur buna yanaşılıyor ne de dergi yönetmenleri.

GAZoz KAPAKLARI

Fatma DAĞLI

Şakaklarından sızan ter damlalarını elleriyle sildi. Parmaklarının sıcaklığını teninde hissetmesi hararetini daha da artırdı. Nasıl da sabırsızlıkla bekliyordu buz gibi şişeyi avucunda tutarak dudaklarına dokundurmayı. Ve coşkun dereler gibi köpük köpük akan soğuk içeceğin şelale misali- boğazından midesine döküleceği anı.

Selim'in bakışları masadan düştükten sonra birkaç kez zıplayıp hareketsiz kalan yerdeki gazoz kapaklarına takıldı.

Gazoz kapaklarının şingirtisi onu zihninin derinliklerinde bir yerlere götürmüştü. Hatırlamaya çalıştı. Dalgınlığı arkadaşlarının dikkatinden kaçmamıştı.

"Bu ses!" dedi Selim. Genzinde bir yanma hissetti. Boğazına gelip bağdaş kuran bu yumru da neyin nesi idi. Ağlıyor muydu? Yaşaran gözlerini güneş gözlüğünün arkasına sakladı.

Düşüncelerini toparlayamıyordu bir türlü. Derken yanlarından geçen kiremit rengi eski bir Mercedes'in radyosundan yayılan müziğin sesi onu havalandırarak tozlu bir köy yolunun tam ortasına bıraktı.

Şaşkın şaşkın etrafına bakındı Selim. Az ileride dere yatağına kurulu, karataşlardan inşa edilmiş, sırtı kayalıklara yaslı, iki odalı evleri duruyordu. Birbirinden bağımsız ve tek pencere olan bu odalardan birisi mutfaktı. Diğer ise gündüzleri oturma, geceleri yatak odası olarak kullanılıyordu. Selim yedi kişilik kalabalık bir aileye kucak açan bu daracık ama bir o kadar da sıcak ve huzurlu evi uzaktan izledi.

Annesi sesleniyordu mutfaktan:

"Seliim... Selim oğlum."

"Efendim!"

Ayağa kalktı ve dizleri yamalı, paçaları kısalmış pantolonunun tozlarını silkeledi. Sonra koşarak evlerinin tahta bahçe kapısını açtı. Annesi mutfak camından ona bir tabak yemek uzattı:

"Al oğlum, bunu Veli dayıya götür. Oyalanmadan git ki soğumadan yesin. Kaç gündür hasta yatıyormuş gariban."

Selim bakır tabağı kenarlarından tutarak yola koyuldu. Çocukluk bu ya, yürürken ayaklarını yere sürmekten ve yerdeki tozu havaya kaldırmaktan

büyük keyif alıyordu. Hangi ayağı diğere galip gelecekti acaba? Oyun gözüne kaçan toz parçaları eşliğinde sağ ayağının galibiyetiyle son buldu.

Gözünü ovuştururken Hasan emminin evinin önünden geçiyordu. Hasan emmi Almanya'dan kesin dönüş yapmış bir gurbetçiydi. Köyün en görkemli evi ona aitti. Türküler ve oyun havaları en büyük tutkusuydu. Balkonuna adına hoparlör dedikleri tuhaf bir alet yerleştirmişti. Selim onu malsallardaki kükreyen aslanların açılmış devasa ağızlarına benzetirdi.

Aniden duyduğu yüksek sesle irkilen Selim'in yüreği ağzına geldi ve tek eliyle tuttuğu tabak yalpaladı. Gözünü ovuşturmayı bırakıp tabağı diğer eliyle destekleyince yemeğin bir kısmını dökmeden kurtarabildi.

Parmaklarının yanmasına aldırmadan derin bir "oh" çeken Selim bir yandan "Kocaman manda söğüt dalına nasıl yuva yapar?" diye düşünürken bir yandan da balkonunda fötr şapkasıyla oturmuş keyifli keyifli pipo tütüren Hasan emmiyi izliyordu. Merakına yenik düşen Selim ayak parmaklarının ucunda hafifçe yükseldi. Hasan emmi üzerinde ekru renkli bir takım elbise, yeşil gömlek, kırmızı ve beyaz puantiyeleri olan kravatıyla bacak bacak üstüne atmış, tıpkı film yıldızları gibi oturuyordu. Evinin kapısında tozlanmaması için üstü çadıyla örtülmüş kiremit rengi bir Mercedes duruyordu.

Selim yola koyuldu yeniden. Türkünün sözleri kulaklarında çınliyordu.

"Söğüt ağacını işgal eden mandaları oradan indirmenin bir yolunu bulmalı" diye düşündü. Aksi takdirde at niyetine üzerine bindikleri söğüt dallarını onlara kaptıracaklardı.

Hem yürüyor hem hayal kuruyordu. Acaba köylerinin dışında nasıl bir hayat vardı? Düşünüyor, düşünüyor, buradan daha büyük bir yerleşim yerini tahayyül edemiyordu.

Dış dünyaya açılan tek yer köylerindeki bakkaldı onun için. Bir defacık olsun tahta tezgâhın başköşesinde duran koyu yeşil renkli o makinaya yaklaşılabilmeyi, yuvarlak boşluklara bakkal emminin yaptığı gibi işaret parmağını koyup dairesel hareketler yapabilmeyi, sonra o sihirli sözcüğü

söylemeyi; “ALO” diyebilmeyi ne çok isterdi.

“Telefon gelmiş” söylentisini duyan tüm çocuklar oyunlarını yarıda bırakarak bakkalın kapısında alırlardı soluklarını. Kulaklarını cama yapıştırarak konuşmaları merakla dinlemeye çalışırlardı.

Bir de bakkal emminin her ay kasabaya gidecek getirdiği sarı Elvan gazozları vardı. Boşalan şişeleri iade ederlerdi ama kapaklar onlarda kalırdı. Gazoz kapaklarının tırtıklı kenarlarını taşla düzeltirler sonra ortasında açtıkları iki delikten ip geçirerek “vız vız” yaparlar ya da ok ucu niyetine bir kenarı sivri olacak şekilde eğip bükerek söğüt dallarına takarlardı.

“Yok yok! Mandaların söğüt dalına yuva yapmalarını kesinlikle önlemeliyiz” diye geçirdi içinden Selim. Yoksa atlar gibi oklar da gümbürtüye gidecekti.

Kasaba nasıl bir yerdi acaba? Selim gözlerini kapatınca rengârenk oyuncaklar ve kasalar dolusu gazoz belirdi hayalinde. Uzak diyarları merak ettiği annesi:

“Oku oğlum, okursan gidersin” derdi.

Birden heyecanlandı Selim.

“Gideceğim, büyük adam olacağım!” derken kara gözleri ışıldadı ve dudaklarına bir tebessüm yerleşti. Sonra durdu birden. Hasan emminin evini izledi uzaktan. Bir de Veli dayının yıkılmaya yüz tutmuş dört duvarını getirdi gözünün önüne. Yüzündeki gülümseme yerini derin bir düşünceye bıraktı.

Geçen kış Veli dayı hastalandığında ona yine yemek götürmüştü. Odanın bir köşesinde battaniyenin altında titreyerek oturan yaşlı adamı görünce çok üzölmüştü. Tek odalı kulübenin toprak damı birkaç yerinden akıyor, su damlalarının paslanmış helkelerde birikirken çıkardığı sesler odayı daha da soğutuyordu.

“Büyük adam olursa çok para kazanabilir ve ona yeni bir ev yaptırabilirdi.” Neşesi yerine gelmişti Selim’in. Hayal kurmaya devam etti:

Çocukların patlayan toplarının yerine yenilerini verebilirdi ya da onlara filmlerde gördüğü bisikletlerden alabilirdi mesela. O zaman söğüt dallarına ihtiyaçları da kalmazdı.

Bu düşüncelerle Veli dayının kulübesinin önüne kadar gelmişti. İçeriden birbirine çarpan metal şingirtilerinin sesi geliyordu. Belli ki ayaklanmıştı adamcağız. Gazoz kapağı toplamak ve ceplerinde taşımak onun tek mutluluğuydu. Kaybettiklerinin

boşluğunu gazoz kapaklarıyla doldurmaya çalıştığını kim bilebilirdi ki?

Selim kapıyı üç kez tıklattı. Annesinin tembihlediği gibi iki adım geri çekilerek kapının açılmasını bekledi.

Veli dayının yılların yorgunluğunu ayaklarında sürüklediği; kösele ayakkabılarının yıpranmış zeminde çıkardığı cılız seslerden anlaşılıyordu. Epey sonra kulübenin ahşap kapısı gıcırdayarak açıldı.

Her zamanki gibi ceketini omzundaydı. Arkasından birleştirdiği ellerini çözerek gururlu bir edayla pantolonunun hayli kabarık ceplerine vurdu birkaç kez.

“Bedava mı sandın para verip aldım” diye ekledi ardından.

Selim, şaşkın şaşkın baktı Veli dayının yüzüne. Onun kapaklar için para ödemediğini ve asla yalan söylemeyeceğini biliyordu. Pekiyi ama ne demek istemişti?

Veli dayı çökmüş gözlerinde alevlenen bir umutla:

“Kapak getirdin mi kapak?” diye sordu.

Selim mahcup şekilde elindeki tabağı uzatı-bildi sadece. İhtiyarın hissettiği hayal kırıklığı gözlerini daha derin çukurlara gömmüştü.

Yutkundu Selim, gözleri dolmuştu. Yaşlı adamın bir anda sönen bakışlarından kaçırmayı başardığı gözleri bu sefer de onun yırtık kösele ayakkabılarına yakalandı. Düşündü... Veli dayı bu hale nasıl gelmişti acaba? Kısık ama kararlı bir şekilde:

“Gideceğim Veli dayı” dedi. “Büyük adam olacağım, sana yeni ayakkabılar ve gazoz kapakları getireceğim”.

O kış Veli dayıyı kaybettiklerini öğrendiğinde günlerce yataktan çıkmadı Selim. Mütemediyen sayıklıyordu.

“Kapak... Ayakkabı... Getirecektim Veli dayı, getirecektim...”

“Efendim reis?” dedi arkadaşı Lokman. “Anlamadım. Neyi getirecektin?”

Selim cevap veremedi. Boğazındaki yumru kocaman olmuştu. Eğildi ve yerdeki gazoz kapaklarını alırken gözlerinden iki damla yaş süzöldü.

Mercedes uzaklaşıyordu, gazoz kapakları da şingirdamiyordu artık. Ama değişmeyen bir şey vardı:

“Mandalar söğüt dalına yuva yapmaya devam ediyor ve yavrularını hâlâ sinek kapıyordu ...”

ÇİÇEK TARLASI

Zehra AKKAYA

Mavi üzerine beyaz çiçek desenli eteğinin cepleri de beyaz üzerine mavi çiçek desenliydi. Giyerken “Neden pembe ya da kırmızı almıyorlar sanki” diye söylenmeden edemedi. Eteğin cebi ne kadar da büyüktü, neredeyse bütün kolu sığıyordu. Aynaya memnuniyetsizce baktı. Neden bunu almıştı sanki annesi; bir çocuktan beklenmeyecek şekilde aynadaki görüntüsünü süzdü. Burnunun üzerinde çıkan sivilce moralini bozuyordu; bu da neden çıkmıştı sanki bembeyaz yüzünün ortasında. Aynaya bakarak beyaz tişörtünü düzeltti. Tamamı kıvrıkcık buklelerden oluşan sarı saçlarıyla oynadı, omuzlarına nasıl döküldüğünü seyretti. Oysa Melike’nin saçları hiç böyle kıvrıkcık değildi; gerçi onun saçları gibi sarı da değildi. Ama Melike’nin annesi saçlarını tepesinden palmiye ağacı gibi de toplamıyordu. “Artık annemle konuşmanın zamanı geldi” diye söylendi. Neden hayatına bu kadar çok karışıyordu ki sanki annesi diye ona her istediğini yaptırabilir miydi? Kıyafetlerine, ne zaman ders çalışacağına, dışarı çıkmak vakitlerine, ödevlerini yapmasına, hatta uyku saatlerine bile annesi karışıyordu. Ama onun canı şimdi oyun oynamak istiyordu. Bayramlığıyla, annesine görünmeden dışarı çıkabilirdi. Gerçi bayram gelmeden yeni kıyafetiyle sokağa çıkarsa annesi ona kızardı. Eteğin başına bir şeyler gelirse ona kırmızı bir elbise alabilirlerdi.

Annesi mutfakta akşam yemeğini hazırlarken, ona gözükmeden dışarı çıkacaktı ki kapıda abisiyle karşılaştı, elini dudaklarına götürüp sus işareti yaptı ama abisi: “Anne kızın dışarı çıkıyor, aaaa hem de bayramlığıyla!” diye seslendi. Annesinin ona kızma ihtimalinin hoşnutluğuyla içeri girdi. Abisinin sırttan yüzünün arkasından, avını seyreden aslan gibi bakıyordu. Ah bu erkekler neden hep böyleydi sanki! Zaten

arka sıradaki Yunus da derste hep “Olum bak şimdi yay gibi çekiyorsun bırakınca eskisi gibi oluyor hahaha” diyerek onun saçıyla oynuyor, teneffüste de Melike’yle konuşup duruyordu. Oysa saçları düz olsaydı, babasının ütülü pantolonları gibi dümdüz, Yunus saçıyla oynamaz, teneffüste de onunla konuşurdu. Her şey annesinin suçuydu, neden onu düz saçlı doğurmamıştı ki, tamam sarı olabilirdi ama neden düz değildi. Yetmezmiş gibi, birde onu azarlamak için yanına geliyordu.

Annesi yanında durmuş ona bakıyordu. “Anne lütfen dışarı çıkıyım, biraz oynar dönerim” diye, annesine yalvardı. Annesi “Bana dersim var, odamdan çıkmayacağım dememiş miydin?” diye sordu. O hala “ Lütfen, lütfen, lütfen” diyordu. Annesi “Hayır! Elbiselerin kirlenirse bayramda kirli kirlenmek zorunda kalırsın. Olmaz”, itiraz ederek, “kirletmem!” diye atıldı. Annesi : “Dışarı çıkmıyorsun” dedi. “Anne, söz biraz oynayıp döneceğim, elbisemi de kirletmeyeceğim” diye cevap verdi. Annesi olmaz dedikçe o hiç durmadan “Lütfen, lütfen, lütfen” Diye tekrarlıyordu. O kadar çok lütfen demişti ki kadın en sonunda, susması için sokağa çıkmasına boyun eğdi. “Ama baban gelmeden içeri gel; kızacağımı biliyorsun.” diyordu ki, o çoktan dışarı çıkmıştı. Kadın kendi kendine “Allah’ım bu kız ne kadar da çok konuşuyor, kime çekmiş” diye, söylenerek mutfağına geri döndü.

Sokağa çıktığında, arkadaşlarını komşunun çiçek bahçesine giriş planı yaparken buldu. Üç tarafı gül fideleriyle çevrili bahçenin ortasında envaiçeşit sebze ekiliydi. Bahçeye tek giriş yolu evin mutfağından açılan kapıydı, bu kapı her zaman açık durur, komşu teyzeye görünmeden girmek mümkün olmazdı. Komşuları birkaç günlüğüne kızının yanına

gittiği için tehlike yoktu, ya da onlar öyle sanıyorlardı. Bahçenin kenarındaki güller, göz alıcı renkleriyle çocukları her zaman kendine çeker, yaklaşıncı da dikenlerini gösterir, aynı komşu teyze gibi korkuturdu. Havalara soğumaya başlayıp güller solup yaprak dökünce bahçenin tüm gizemi kaybolur, çorak bir tarlaya dönerdi. Hiçbir çocuk girmek istemezdi. Bahar gelince aynı çiçekler gibi çocukların bahçeye olan merakı da canlanırdı. Hatta birkaç deneme yapmışların vücudunda çizik izleri hala duruyordu.

Şimdi tam sırasıydı, sahibi de bahçeyi bırakıp gitmişken, girip güzelce talan edebilirlerdi. O, çok da emin değildi, babasının eve gelmesine bu kadar az kalmışken ve yaramazlıklarından fazlaca şikâyetçiyken; “Ben gelmesem” dedi, en kısık sesiyle, arkadaşları hemen “Korkak, korkak!” diye alay edince “Ben korkak değilim!” diye haykırdı. Bayramlığım batmasın diyecek oldu, söyleyemedi. Hiç de korkak değildi, hem neden korkacaktı. Yaptıkları plan mükemmeldi, yani öyle sayılırdı. Grubun en güçlü iki çocuğu değneklerle fideleri ayıracak bunlar aradan geçecekti. Çocuklardan birkaçı atlayarak, hemen geçmiş bahçeyi keşfe başlamışlardı. Sıra bende diye öne çıktı. Her şey bir an önce olsun bitsindi, zira babasına yakalanması an meselesiydi.

Önce adımının birini attı. Bahçe gerçekten de güzel görünüyordu. Domatesler, biberler, dalında sallanan patlıcanlar, her karığın etrafına yerleştirilmiş hanım şemsiyeleri, savruldukça mis gibi kokan reyhan ve olanca güzelliğiyle bahçe, yüzüne gülüyordu. Diğer adımını attıysa da ilerlemek mümkün olmadı. Başını çevirdi, eteğinin cebi dikene takılmıştı. Onu çıkarmaya çalışırken telaşla ani hareket edince eteği birçok yerinden dikenlere takıldı kurtulmak zorlaşmıştı. Kurtulmaya çalışırken ayağı arkadaşının tuttuğu değneğe değdi gül dalı kurtulup kapandı. Şimdi gül dalının içinde az önceki cennetten çok uzakta, korku içindeydi. Kendini hızla geriye attı. Kolları,

bacakları, o güzelim yüzü çizikler içinde, üstü başı yırtılmış öylece kaldı. Olduğu yerde dona kalmış kımıldayamıyor, çizikler çok acıyordu. Arkadaşları ona bir şeyler soruyor, duyuyor ama cevaplayamıyordu.

Yavaşça başını çevirip etrafına bakındı. Babası ona doğru geliyordu. Öylece bekledi, babası gelip yanına oturdu. “Ne yaptın kızım kendine” dedi. Bunu duyunca sesini bırakıp ağlamaya başladı. Adam çocuğunun elinden tutup evine doğru yürüdü. İçeriye girip kapıyı kapattı. Bundan sonra yaramazlık yapmayı bırakacak mıydı?

UZAKLARIN GÜNEŞİ

Aydınlatıyor varlığın şu garip ruhumu
Sen yanımdayken sükût en güzel müzik
Bölüşemesek seninle nice mutluluğu
Kal biraz yanımda ısınsın kalbim usul, usul

Belli ki çok uzakta senin yıldızın
İkinci güneşi olacak o hayırsızın
Ve sen benim göğümde parlamaksızın
Karanlığımı yayarak git usul, usul

Hamdi POYRAZ

SON IŞIK

Emine ÇOBAN

Kafamı kaldırıp uçsuz bucaksız gökyüzünü minicik gözbebeklerime sığdırmaya çalıştığımda ya da koca okyanusu bir damla misali yudumlamaya kalktığımda aslında hep aynı his var içimde. Her hareketimde seni gönlüme, gözlerime, dimağıma sığdırmak senle bir olmak isterim. Ne zaman bir kuytuda rastlasam sana, orada fazlaca dururum. Gözlerimin de ötesinde aklımın en derinine kazırım seni. Kazırım ki ışıklar sönse bile capcanlı kal gün gelip de bu gözler göz olmayı yitirse dimağım seni yitirmesin sen kal. Bir dervişin tespihi gibi her daim hakkı zikrettir bana ama bir yandan da zarif bir hanımın en değerli mücevheri misali gönlümde yer edin. Ne zaman ki şu dünya bana dar gelmeye başlasın o zaman gel aklıma dünyayı sevme nedenim biraz da sen ol.

İnsanlar gökyüzü desin ben senin adın zikredilmiş gibi dönüp bakayım. Rüyalarımda ol mesela, Karadeniz'in kıyısında oturup seni dinleyeyim ya da bir pilot olup ilk kez yükseleyim göğe hayır hayır sana. Hani derviş tespihi demiştin de işte o tespihin her bir taşı ol gel sabahı unuttur bana; rüyalarımda yaşayayım seni. Bir genç kızın en değerli eşyası ol saklayayım sarayım seni kimseler erişemesin. Bırak herkes anlattıklarını aşk sansın, bırak insanlar bu cümlelerimi kızıl mürekkeple yazdım sansın ben yine en sevdiğim mürekkebe batırayım kalemimi ve seni yazayım en güzel öyküm niyetine. Bir köre kırmızıyı anlatamazsın derler ya hani aslında seni anlatmak zordur bilir misin? Suyu dokun desen hissedemez başını kaldır desen göremez.

Sahi aşk ne idi ki ben seni gördükten sonra sildim sözlüklerden aşk tanımını yerine keçeli kalemlerimle gücüm yettiğinde seni çizdim. Şimdi sorsalar neden o diye muziplik eder aykırılık olsun diye derim ama bilmezler ki benim kanım bile kırmızı değil sen. Neden sen diye sorsam kendime belki de mutluluk verdiğin içindir, ya da belki ben öyle sandığım içindir bilmem? Bakıyorum da insanlara ne güzel sevmiş ne güzel benimsemişler seni, kimisi siyahın yanına ilişirmiş roman demiş kimisi şiirin rengi olsa olsa sensindir demiş kestirip atmış. Tangoya aşk dansı derler kırmızı bilirler ama onun bile

yanına sen gelince bir başka şiir olmuş. Ondandır bendeki bu yazma aşkı bak sırf bendeki uyandırdıklarınla adını bile telaffuz etmeden öykü yazdırdın bana birde adını söylesem herhalde son ışık sönse bile kalırsın akıllarda.

KİLİTLİ PARKE TAŞI

*Yağmur yağar,
Kanatlarım açılır...
Bir yanıma maviliklere yaslanır,
Ayaklarından tanırım insanı,
Taa yüreğini duyarım,
Kilitli parke taşı olsam da
Kalbim vardır...
Kuzenim,
Büyükçakır'da yaşar...
Yeğenim,
Kapunbaşı'ndadır...
Biri sele direnir,
Diğeri
Şelale serinliğine...
Bense,
Şehirliyim ne de olsa;
Elbisem temiz, ayakkabım boyalıdır...
Rüzgâr estikçe dinlerim,
Söğüt türkülerini,
Kilitli yanlarım özgür kalır...
Bir değirmendir dünya;
Döner durur...*

Selçuk ŞAMİL

SOLGUN SURATLAR

Enes SEVİN

Sıkıcı tramvay yolculuklarından birini daha yaşıyordum. Dörtlü koltuklardaki amca omzumdaki tenis raketini göstererek,

"Saz mı çalıyorsun?" Diye sordu.

İçimden 'Size ne bundan?' demek geliyordu. Yine de kendimi tuttum ve soğuk bir tavırla:

"Hayır, o tenis raketini." dedim.

"Tenis raketini mi? O ne öyle?"

Ya sabır, ya sabır, ya sabır... Size ne kardeşim, size ne?

"Tenis bir spor." diye cevapladım.

Sıkıldım artık bu insanların gereksiz muhabbetlerinden. İnsanların bu 'maydanoz' olma huyundan...

İnsanlar neden konuşmaya ve beraber vakit geçirmeye bu kadar meraklıdır ve neden sormazlar başkasının hayatına girmeden önce? Onların yaşamından harcayacağı zamanın onlar için önemli olup olmadığını neden düşünmezler?

Yüzüme boş boş bakan amcaya tahammül edemeyerek tramvaydan indim. Bir sonraki tramvaya binerek eve gittim. Karşımızdaki eve yeni biri taşınmıştı. Aman ne güzel. Annem yeni komşularımızla konuşurken beni de yanına çağırdı. Kadın gülümseyerek elini bana uzattı. Tokalaşmayı sevmiyorum. Kadının elini hafifçe tutup hemen geri çektim. Genelde bu tavrım saygısızlık olarak algılanırdı. Ama kadın bunu umursamamıştı. Eve girdiğimizde annem:

"Neden hiç gülmüyorsun? Niye böyle herkese soğuksun?" dedi.

İnsanların benimle derdi ne? Neden bu kadar çok batıyorum gözlerine? Kötü mü gözüktüyorum? Eğer öyleyse bile onlara ne bundan? Yok, gülmüyormuşum, yok mimiklerimi hareket ettirmiyormuşum, size ne diyorum; anlamıyorlar. Batıyor, nefes almam bile batıyor.

Evde duramayıp dışarı çıktım. Gerçekten sevmiyorum insanları. Sevmiyorum.

Parka geldiğimde kamelyada kahkahalar atarak gülen insanlar daha da sinirimi bozdu. Bu kadar komik ne olabilir ki şu hayatta? Tamam, gülüyorsunuz ama ben bunu duymak zorunda mıyım? Ardından çime basan insanlar...

Sanırım bugün delireceğim. "Sana baksılarsa hoşuna gider mi?" Diye bağırışım var.

Diğer bir tarafta yere çekirdek atanlar... Sizin acaba doğayla derdiniz ne? Sevmiyorum insanları.

Yolun karşısında bağırarak karpuz satmaya çalışan bir insan. Bunu sevdim. Genelde bağırışları sevmem ama bu adamın rızık araması hoşuma gitmişti. Bu adamla kahkaha atanları karşılaştıramazsınız.

Bir anda adamın yanına gelen zabıta beni şaşırttı. Sokakta bir şey satması neden yasaktı? Sağlıksız mı? Sağlıklı ne var ki? Vergi mi vermiyorlar? Kim veriyor ki? Tek derdiniz insanları kısıtlamak. Öncelikle şu kahkaha atanları tutuklamalısınız.

Bu arada bir sesle irkildim.

"Neden burada boş boş bekliyorsun?"

Evet bu bir rüya, daha doğrusu kâbus olmalı. Hayatıma karışmalarından, benle konuşmalarından nefret ediyorum. Tekrar bir soru:

"Nereye gidiyordun ki?"

Artık dayanamazdım.

"Sana ne diye bir yer var, oraya."

"İnsanlar neden konuşmaya ve beraber vakit geçirmeye bu kadar meraklıdır ve neden sormazlar başkasının hayatına girmeden önce? Onların yaşamından harcayacağı zamanın onlar için önemli olup olmadığını neden düşünmezler?"

KARŞILIĞINDA NE VERİRDİN

Belen GÖKÇELİ

Gönüllüler bir adım öne çıktılar. Görev tanımını bilmiyorlardı. Ses yeniden duyuldu:

- Size verilen kişilerden sorumlu olacaksınız.
- Tamam.
- Ama bu öyle kolay bir iş değil.
- Olsun.
- Bu kişiler konuşmıyor.
- Bakışlarımızla anlaşıyoruz.
- Yürüyemiyor.
- Benim ayaklarım ikimize de yeter.
- Yemek yemiyor, kaşığı dahi tutamıyor.
- Ben onu beslerim.
- Kendini kontrol edemediği için eliyle çarpıp her şeyi devirebilir.
- Toplarım.
- Çok sık hastalanıyor.
- Başında beklerim.
- Salyaları akıyor yutkunma duygusu da çok gelişmemiş.
- Silerim.
- Tuvaletini de altına yapıyor. Kısa bir duraksama, yoğun bir uğultunun ardından bazı gönüllülerin "Tamam" deyişi diğerlerini de yüreklendiriyor.
- Son olarak onun yaşaması için kendi canınızı da ortaya koymanız lazım fakat bizler tarafından fazlasıyla ödüllendirileceğinizi bilmelisiniz.
- Son maddeyi gerçekleştirmek için kendimizden daha çok sevebilmeliyiz onu. Yoksa kim en kıymetlisinden bir başkası için tereddütsüz vazgeçer.
- Merak etmeyin sevgisi içinizde büyüyecek. Henüz tanımadan onun hayali bile size sıcak gelecek; dokunmadan aşkla hasretle bekleyeceksiniz sanki daima tanışıyormuşsunuz gibi.

Bunları dinleyen gönüllüler ordusu, kalpleri mutluluktan sızlarcasına, kendilerini huzurlu hissettiler.

Ve böylelikle yeryüzünde anneler yaratıldı. Başka hiçbir canlı için hiç kimse canından vazgeçemezdi. Anneler, bırakın canlarından vazgeçmeyi, anne olabilmek adına kendisine mecburen sunulan acılara katlanmak uğruna gözünü kırpacak kadar bile tereddüt etmedi. Kendisine emanet edilen küçük insanı önce içinde büyüttü. Onu büyütürken vücudu kendisine ihanet etti; her şeyini küçük insana endeksledi ama anne aldırmadı.

Uykusuz sancılı günler geçirdi. O sadece "Ya sabır!" dedi.

Minik insanı dünyayla tanıştırma zamanı geldiğinde bir insanın devasa büyüklükte bir acıya nasıl katlanabileceğini tüm âleme kanıtladı. Kıpırmızı bir minik bedeni kucağına verdikleri o ilk karşılaşma anında acıdan değil mutluluktan ağlamayı tercih etti. Acı hafızası kuvvetli değildir annelerin, bu bölümü hemen unutuverirler.

Gönüllü olduğunda kendisine sunulan her şeyi ziyadesiyle yaşadı anne. Güzel emanetin bu kadar hareketli oluşuna şaşırıyordu. Sonra minicik bir bedenin altına bağlanan bezlerin böylesi çabuk doluşuna. Tam güdümlü çalışan bir fabrika gibi sürekli salyasının akışına da şaşırıyordu. Mamasını yedirirken kaç sefer o minik ağzın sprej gibi püskürttüğü yemekleri temizlemişti saymaya yeltenmedi bile. Çünkü mutluydu. Kimisinde ateşlendiği için kimisinde acıttığı için kimisinde altını doldurduğu için kimisinde de her şeyi yapmasına rağmen sırf ağlamak istediği için ağlayan yavrunun başında geçen uykusuz gecelerin ruh gibi dolaşan sabahlarında da mutluydu anne. Bazen, ama bu çok nadir zamanlarda olur, yorulduğunu hissediyordu; hatta aklına gelir gelmez pişman olup utansa da belki bıktığını. Mesela, niye her yeri dağıtmayı böylesi seviyordu ya da bir şeyleri kurcalamasa olmaz mıydı? Zaten kurcalaması demek ya kırması ya da dökmesi ile sonuçlanmasındı. Mesela karnı tok sırtı pek, tüm ihtiyaçları karşılanan biri niye ağlamayı tercih ediyordu?

İşte yorulduğunu hissettiği o nadir zamanlar bunlarla paralel zamanlardı. Ne yazık ki bu sorular da tam böyle anlarda beynine üşüşüyordu. Her seferinde sonuç değişmiyordu oysa o minik beden bunları yaptığı her seferinde gelip annesinin karşısında duruyor, bunu nasıl becerdiği bilinmese de tüm dünyaya yayılan o sınırsız gülümsemesiyle anneye bakıyor, anne o an enerjiyle dolup on kaplan gücündeki süper kahraman gücüne yeniden kavuşuyor. Acı hafızası kuvvetli değildir annelerin diye söylemişim ya bir yerlerde; bu cümleyi yazmayı bitirmeden çektiği tüm acıları unutuverdi.

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.

Sahibi : Sevilay Tunçbilek

G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek

Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı

Ayşe Aksoy - Sonay Karasu

Emine Çoban - Melike Çelik

Z. Meral Konşuk İvecan

www.siiirvaktidergisi.comsatış : www.kitap-evi.com

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Abone Bedeli: 60TL. Kurum:100TL

Her ayın birinde abonedeviz.

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 9 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Haziran - 2018 5TL.

IŞIĞIN ACEMİSİYİZ

Toplum olarak bin yıldır hiç düşünce üretemiyoruz. Bin yıl önce ürettiklerimizin bizi taşıdığı yere bakarak geçmişimize methiye düzmeyi düşünme sanıyoruz. Bugün içine düştüğümüz durumun tek sorumlusu bizken başkalarını suçlayıp duruyoruz. Gelecek sorunumuz başkalarını suçlayarak değil kendimizi irdeleyerek ve yanlışlardan sıyrılarak çözebileceğimiz bir sorun.

İçinde yaşadığımız çağı ve geleceği doğru okumadan sağlıklı istikamet kazanamayız. Her alanda daha çok çalışıp daha çok üretmeden daha rahat, huzurlu bir ortam ve gelecek oluşturamayız. Başkalarının getirdikleri ve ürettikleriyle yaşamayı seçmek köleliğe gönüllü olmaktır. Geleceği yok etmektir. Özgürlükten söz edememektir. "Elden gelen öğün olmaz o da vaktinde bulunmaz." Sözünü unuttukça yaşama ilkelerimizden uzaklaşıyoruz.

Geleceği şekillendirmek hepimizin sorumluluğu... Bundan kaçmak ve tarihe sığınmak karanlığa gömülmek demektir. Hayat geriye bakarak değil ileriye doğru yaşanan bir gerçekliğe sahiptir. Bunun anlamı köklerimizden bizi beslemesinin önemini yadsıma değil...

Karanlıktan çıkış düşünce, ilim, bilgi ve sanatın dinamik yol göstericiliğiyle mümkün.

Her alanda ışığın acemisiyiz.

Acemî Kalemler

İÇ KANAMA

- Kız kardeşime

İçime oturmuş acıyla kıvrana kıvrana

Ne çok severdim seni

Gökten inse melek nasıl olur

Bilirim özledikçe çiçek yüzünü

Bacım. Annemin hiç doğmamış çocuğu

Düşlerimde emdiğim kadın

Adını dağlara haykırıyorum

İçimde uçurumlar yürüyor

Bilinmez dağların ardı sıra

Kızım adını söylesem bilir mi?

Gizem hayatın en kuytusuna düşmüş

Ah! Yavrum vakitsiz kanar yaralar bazen

Bazen ölümü hatırlatır her şey

Bilirim kardeş acısını

İsmail'den Hasan'dan Ali'den

Büyümeyen çocuklarız aslında

Özlemlerini alıp dağlara sığınan

İnsan gözyaşının kenarında durur bazen

Hayat ipini çeker beklenmedik anlarda

Hiçbir söz anlamlı değil zira

Şiir iç kanamasıdır şairin

Selim Tunçbilek

- Şairin kız kardeşi yoktur

Bu Sayıda :

Selim **TUNÇBİLEK** - Mustafa **YILMAZ**
Selçuk **ŞAMİL** - Z. Meral **KONŞUK İVECAN**
Asena **ERDOĞDU** - Kurtuluş **ÇELEBİ**
Melike **ÇELİK** - Şeyma **TEMİZSOY**
Fatma **DAĞLI** - Bekirhan **AŞATIR**
Erol **METİN** - Hamdi **POYRAZ**

VENN ŞEMASI

Mustafa YILMAZ

"Sertlik ve güç, ölümün arkadaşlarıdır. Esneklik ve zayıflık, varoluşun tazeliğinin ifadeleridir. Kendini sertleştiren hiçbir şey kazanmayı başaramaz." (Stalker)

Kafa, örtüsü altında dua eden bir rabbi gibi havluyla örtülür. Örtünün altında da derince bir kap olur. Geniz yakan, geniz de laf mı, ciğer yakan ecza buharları yukarı çıkmaktadır. Islak saçla dışarı çıkmıştır ve şimdiyse kafa külçe gibi ağır.

En az bir yerden dışa açık olmak üzere tasarlanmış yapılar, organlar, doğal oluşumlar, sistemler, iş akışları, düşünce sistemleri, eğer bu çıkış noktalarını herhangi bir nedenle kaybedip tam kapalı hale gelirlerse bozulurlar. O tıkanıklığın açılması ve sonrasında yoğun bir işçilik olmadan da kendilerine gelemmezler. Hatta çoğu zaman bu da yetmez; sistemin kapanmasını tetikleyen unsurlar orada durmaya devam ediyordur ve müzmin bir tıkanıklık halinin can sıkıcı tekrarı izlenir. Açık olması gereken kapanırsa kokuşma başlar.

Bu tıkanma ve bozulma marazının adı sinüzit olabilir. Küflenmiş duvar da olabilir. Saplantılı düşünce, porçöz isteyen bir evye, kaynaktan kesilmiş gölet, hatta patlayan Ümraniye çöplüğü de olabilir. Açık kalması gereken sinüs hücrelerinin dışarıyla bağlantısı kapanırsa enfeksiyon başlar. Penceresi açılıp havalanmayan evlerde rutubet olur. Kişi kendisini yeni gelişmelere kapatırsa alzheimer, dış dünyaya kapatırsa katatonik şizofren olabilir. Akmayan su içilmez, adamı hasta eder.

Yetmedi mi? Aşağı yukarı her kavramda olduğu gibi, şekillendirmeye başladığımız bu sembolik anlatımın içine de insan (hatta insanlar) değişkenini sokarak

çok daha karmaşık ve detaylı bir çıktı elde edebiliriz. Nasıl ki ayrılmak bir elmanın daldan ayrılmasında tezahür ettiğinde gayet basitken insan düzlemine indiğinde uçsuz bucaksız anlamlar doğuruyorsa, kapanmaması gerektiği halde kapanan yapılar modellemesi ve her daldığı suya bir şekilde yoğun renk veren insanoğlu birleştiğinde de detaylı bir tablo ortaya çıkacaktır.

Her şeyden önce, insan, eski büyük ayırım anının yorgunu olarak hep bilinmek ve sevilme arzusuyla doludur. Dolayısıyla, yadsınamaz ölçüde açık bir metafizik kırbayız. O halde, bir kokuşma istemiyorsak eğer kendimizi kapatamayız, bu cepte. Kendi kendine kokuşması tedbirlerle engellenen kırbalar olarak bir araya geldiğimizde ise açıklığı koruma prensibinin daha büyük bir ölçekte ele alınması gerektir. Bir mahfaza, bir ortam, bir oda tasavvur edilir ve bu üst biçim üzerinde açıklık-tıkanıklık değerlendirmesi yapılır.

Davut heykelini yapabilmek için mermer ve boşluk arasında mükemmel netlikte sınırlar ortaya koymak, kemale yaklaşan bir hat yazısı için de keskin uçlu kamışlarla kararlı sonlandırmalar gerek. Ortak ülkü çerçevesinde toplanan insanlar da -ki bu ülkünün ortaklığı ayrı bir tartışma konusu- kendilerini hayali bir küme çizgisi ile çevrelerler. Bu, ortaya bir güzellik koyabilmek için zorunda olunan bir netleştirme ve sınır belirleme işi gibi görünse de, çizgideki kalınlık ve keskinlik, âdem soyunun henüz pek azını

anlamlandırabildiğimiz şaşırtıcı özellikleri nedeniyle, müstakbel bozulmanın ilk adımı olmaktadır. Bir kere, artık küme diyebileceğimiz bu zihinler, ne kadar enginlik düşleri görürlerse görsünler kendi kartezyen fikirlerinin dar sonluluğuna mahkûm olmuşlardır. Fakat daha da korkuncu, kapalı hacimde süren düşünsel faaliyetin tüm cürufu da mecburen küme unsurlarınca sahiplenileceği ve dışarı atılamayacağı için, bir gün bu güzelim venn balonunu patlatacak ve ortalığı toz duman edecek olan bir şişme de ağır ağır devam etmektedir.

Dünyanın büyük ortak felaketlerini şöyle bir gözümüzün önüne getirirsek trajedinin boyutu ve kümelerin etrafına çizilen çizgilerin katılığı arasında destekleyici bir ilişki fark edilir. Yanlış çevrelemeler yapılması, mesela bulmaca köşesindeki noktaların yanlış birleştirilmesi ve kelebek tasvirini elde edememek de apayrı bir mesele. Fakat çizgiler böylesine sert ve esneme mukavemetinden yoksun olmasa; doğal bir süreç olarak, doğanın işleyiş mekanizmalarıyla tam bir uyum içerisinde tüm kümeler yavaş yavaş şekil değiştirip bir zaman gelip bir kararlı şemayı oluşturacak. Sonsuza kadar olmasa da, insanlığın soluklanması için yeterince uzun bir sonlu zaman için, insan evrenin ve kendisinin belası olmaktan kurtulacak.

“Ayrılmak bir elmanın daldan ayrılmasında tezahür ettiğinde gayet basitken insan düzlemine indiğinde uçsuz bucaksız anlamlar doğuruyorsa, kapanmaması gerektiği halde kapanan yapılar modellemesi ve her daldığı suya bir şekilde yoğun renk veren insanoğlu birleştiğinde de detaylı bir tablo ortaya çıkacaktır.”

ÂDEM

Üç şerit
Düz yolda
Göz yorulmaz üstelik
Lüks otomobiller geçer gider
Gelen bulunmaz
Erir üzerine kızgın lav dökülen köprüler
Bir de alt ve üst geçitler...
Âdem durur
Merdiven yürür basamak
Sıralanır park, bahçeler
Çiçekler kutsanır,
Salıncaklarda koca bebekler...
Rahatsız edicidir,
Verilen rahatsızlıkların özü...
İlana çıkar yol gösterenler...
Arsızdır taneler,
Biçimsiz zannedilenler
En güzel un;
Çorum'un...

Tuhaf değil mi?
Sen ve ben;
Ne varsa şehirden,
Yüzde seksen kopmuşken,
Arzın kalbine üç beş karış mesafeden
Döndürdün,
Yüzde yüz kendine...
Kuruldun şehrin yerine;
Fırın ağzı, lahmacun, karışık pide...
Karıncanın duası, tekerlek her çeşidinden...
Köpekler uysal,
Nasip feleğin çemberinden...
Kedilerse sevimlidir,
Göz mesafesinde...

Katlı otopark,
Âdem alış veriş merkezinde,
Uzağında üflenen zirvelerin...
Nasıl garip bu dünya,
Adına aşk diyorsun ya...

Selçuk ŞAMİL

SON YÜZYILIN EN SİHİRLİ TAVSİYESİ

“Stres ve üzüntüden uzak durun!”

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Tabi ya bunu ben neden düşünemedim? Hemen uzaklaşıyorum stres ve üzüntüden. Yöntemi de çok kolay. Bu sihirli tavsiyeyi veren uzmanlar, ayrıntılı bir yemek tarifi verir gibi nasıl gerçekleştireceğimizi de detaylarıyla anlattıkları için, bize tarifi uygulamak kalıyor. Onları üzerimden sıyrıyorum, topluyorum, katlamama gerek bile yok, gelişigüzel buruşturarak çöpe atmak için poşetliyorum. Sonra doğru çöpe. Hatta evin içindeki çöp bile değil, erinmeden dışarı çıkıp, görevlinin almasını bile beklemeden apartmanın dışındaki çöp kutusuna atıyorum. Ne demek lafımı olur. Bana “Stres ve üzüntüden uzak durun” denilmiş. Yapmaz mıyım hiç? Hemen derhal!

Zaten hayatımda her şey acayip derecede güzel ve normal. Muhteşem bir evim var, asla bozulmayan eşyalarım. Ne ararsam elimin altında. Maddi durumum süper. Ay süper mi dedim? Hayır hayır, süperin de ötesi! Çünkü ne istiyorsam anında alabiliyorum. Hiç para sıkıntısı çekmiyorum. Parada neymiş; elimin kırı. Cüzdanımda daima keş para; zorla kapatıyorum zaten cüzdanımı. Kredi kartlarım limitsiz. Günü gelmeden ödenir hepsi.

Çocuklarım mı? Çocuklarım; belki bu konuda şikâyetlenirim sandınız değil mi? Üzgünüm, bu konuda da beklentilerinizi karşılayamayacağım. Çocuklarım da dört dörtlüktür. Yani stres olmam adına onlar da sebep olamaz. Gürültü çıkarmazlar, evde top oynayıp koşuşturarak kapı-pencere zangırdatmazlar. Çocuklarıma, tek bir sefer dahi “Durun, susun!” diye bağırma zorunda kalmadım, şimdiye kadar. Allah’ım, bu çocuklara hiç mi ders çalış diyemeyeceğim! Bu cümleyi bana hiçbir zaman kurdurmadılar. Bir bakarım hepsi dersinin başında, harıl harıl ders çalışıyorlar. Öyle ki bir dersten yorulunca diğer

derslere çalışarak dinleniyorlar. Yüzden aşağı not almazlar, yukarısını bilemem. Hiçbir şeye itiraz ettiklerini hatırlamam. Ne dersek yaparlar. Asla vızıldanıp, söylenme huyları yoktur. Bugüne bugün bir kere kavga etmediler.

İşime giderken trafik derdim de yok. Arabalar birbirine yol vermek için yarışlar adeta. Kırmızı ışığa yakalanmadan, otobüslerin ya da arabaların sıkıştırmaları olmadan giderim işe. Herkes ama herkes harfiyen uygular tüm trafik kurallarını. Park yeri sorunum da olmaz; anında park ederim. Arabalar park kurallarına muntazam uyularak park edildiği için her daim yer olur. Oh miss!

İşim dersen anlatmaya bile lüzum yok aslında. Ama neyse bir iki laf edeyim. Herkes inanılmaz derecede birbirine saygılıdır burada. Kimse kimseyi kırmaz. Arkasından çekiştirmez. Hasetlik-kıskançlık gibi duygular işe başlamadan kapının dışında bırakılır. O kadar yani. İnsanlar kesinlikle haksızlık yapmaz. Herkes eşittir: Eşit iyi, eşit saygılı, eşit haklı. Birisi bir iş başardı mı diğerleri onu tebrik etmek için sıraya girerler. Ne kıskanma ne bir şey.

Her şey tıkırında. Pürüz yok, problem yok. Zaten imtihan dünyasında da değiliz. Cennet her yer cennet! Yediğimiz önümüzde yemediğimiz arkamızda. Hastalık nedir diye sözlüğe bakmam gerekiyor. Ben, çocuklar, eşim hiç hasta olmadığımız için anlamını bile unutmuşum.

Bu kadar mükemmel şeyler karşısında konuşmak bile gereksizken üstüne şımarıp strese üzüntüye bulaşıyorum iyi mi? Hiç aklıma gelmeyen bu nasihati duydum da kendimi kurtardım çok şükür

İNSAN KENDİNE DE İYİ GELİR

Asena ERDOĞDU

Yüklükte başlayıp yine yüklükte biten bir garip öyküler dizisidir “İnsan Kendine de İyi gelir...”

Kitabın sayfalarını çevirmeye başlar başlamaz insan kendini bir anda sıcacık bir mahalle ortamında maceradan maceraya atılırken buluyor. Öyle ki bazen hangisi gerçektir hangisi kurguydu birbirine giriyor. Kitap öyle bir içine çekiyor ki, zannımca bitirdikten sonra dedesini nenesini arayıp halini hatırını sorma gereği duymayan kalmıyordur. Bazen sokaklarda kaybolup bazen de Arap Hatçam Teyzenin akla hayale sığmayan hareketlerini ağzı açık izliyorsunuz sayfalar arasında. Mahallenin düşsel varlıklarını tanıyorsunuz mesela, birden kaybolan arsalar, uğursuz 15.000 liralara, Kurt Seyit ve Zekiye kısacası kitabı okuduktan sonra Ahmet Büke’nin akıl almaz hayal dünyasına şapka çıkarmaktan başka bir şey yapmak gelmedi aklıma.

“İşte insan böyledir. Bile bile aldanmayı iyi bilir. Ama insan kendine de iyi gelir.”(syf.91)

Bana göre kitabın ana düşüncesi idi bu cümle. Hayatın acı gerçeklerine karşı bazen yalan olduğunu bile bile aldatıyoruz kendimizi. Belki acı çekmemek için ya da bir nebze olsun acıya kulak tıkamak için, belki de biraz olsun gerçeklerden kaçmak için. Hayal kuruyoruz farklı düşünüyoruz ki bence Ahmet Büke de bu kitapta tam olarak bunu söylemek istiyor. Bu bazen gündelik bir olayda bazense evine dadanan bir fındık faresinin bıraktığı ilginç notlardan yola çıkan öykülerle çıkıyor karşımıza. Ama ne olursa olsun mutlu olmayı biliyor kahramanımız açlıktan nefesi koksa bile.

Kendine de iyi geliyor özetle yazarımız kendine de mahalledeki bir avuç insana da birlikte yaşıyorlar her şeyi ve bize de vay be dedirtiyorlar. Bazense o eski mahalle kavramını özletip hüznle iç çektiriyor yazar bizlere. Bütün bir mahalle aile gibiyken karşı

komşusunu bile tanımayan bir topluma nasıl dönüştük dedirtiyor. Kendi içimize kapanıp bütün dünyayı hatta bazen ailemizi bile sessize alışımızın korkutucu sonuçlarını bir bir yüzümüze çarpıyor.

Neden mutsuzuz neden bu kadar hızlı yaşıyoruz onu cevaplıyor. “Sosyalleşmek” amacıyla girdiğimiz mecraların bizi boğuşunu sessiz sedasız haykırıyor. Velhasıl kelimayı açıp dışarı çıkın diyor. Ege denizinin tuzlu havasını gevreğin mis kokusunu hissediyor...

Ve kuvvetli bir rüzgar ayağını yerden kesiyor ansızın okurların ve tabii kahramanın. Bir Melihat Gülses şarkısıyla hazırlanıyor veda makamına;

*“Gamzedeyim deva bulamam
Garibim bir yuva bulamam
Kaderimdir hep çektiren
İnlerim hiç reha bulamam...”*

“Her şeyin bir sonu vardır.” Diyor Ahmet Büke. Çiçekler açar, solar. Hamam ısınır, soğur ardından. Ramazan başlar, bir bakarsın son topu gelmiş. Kuşlar da ölümlüdür. Zeytin düşer, geriye kokusu kalır. Sonra o da uçar. Bu işler böyledir.”(syf197) son kelimelerinde de öykücülere veriyor mesajını “Öykücü öyküsünde ölür, anlattıkları kalır.”

İşte böyle veriyor son nefesini öykücü, kendisi ölüyor ama yazdığı öyküler sonsuza dek baki kalıyor. Başladığı yere Babaannesinin yüklüğüne kaldırıyorlar öykücüyü bizde kapıyoruz kitabın kapağını içimizde kocaman “vay be” lerle. Kendine de iyi geliyor insan bu kitabı okuduktan sonra, bazen yaşadığı olumsuz olayları dalgaya alarak bazense içindeki Arap Hatçam teyzeyi keşfederek kısaca hayatı seviyor insan varıyla, yoğunla, acısıyla her şeyiyle iyi geliyor kendine...

UÇAN BALON

Kurtuluş ÇELEBİ

Çocukken en büyük tutkum gökyüzünde uçmaktı. Uçmak, gökyüzünde süzülürken hayata bakabilmek nasıl mümkün olacaktı? Uçan balon. En iyisi uçan balon. Ucundan tuttuğum ip beni bir gün havalandıracak zannederdim. Ay dedeyi yakından görsem yetecekti bana. Ve ne zaman rüzgâra kapılıp ucunda iple gökyüzünde uzaklaşan bir balon görsem yakınlarda bir çocuğun hıçkırarak ağladığını duyarım.

Ay dedeye gidemeyecek olmanın hüznü çöker o minik kalbime ve uzaklaşan balonun ardından ta ki ufukta kayboluncaya kadar nemli gözlerle bakar dururdum. O çocuk büyüse de içindeki balona ve gezegenlere merakı eksilmiyor.

Gezegenleri ipin ucuna bağlanmış bir astronot ve karşısında hep olduğu gibi büyülenmiş gözlerle onları izleyen minik bir çocuk.

Ay

Gece karanlığında,
Oturuyorum bir yolda.
Ne kadar yalnız olduğumu düşünsem de,
Bulutların ardından ay gülümsüyor,
Onun ardından ben gülümsüyorum.
Sanki iki sevgili.

Kurtuluş ÇELEBİ

"ŞİİR NASIL YAPILIR" MESELESİNE MAYAKOVSKI'DEN BAKMAK

Mustafa YILMAZ

"Şiirin Talmutçuları benim bu kitabıma mutlaka burun kıvracaktır, onlar hazır şürsel reçeteler vermeye bayılırlar (...) Benim kitabım engellere rağmen şair olmak isteyenlere gereklidir; şiirin en zor üretimlerden biri olduğunu bilenlere, bu üretimin gizemli sanılan yöntemini kavramak ve aktarmak isteyenlere gereklidir"

(Vladimîr Mayakovski)

Yaklaşık 50 sayfalık hacminden daha fazlasını taşıyan kitap, şair Alper Çeker'in çevirisiyle Altıkkırkbeş Yayın'dan çıkmış. Başka yayınevlerince daha önce basılan çevirilerde "Şiir Nasıl Yazılır" ifadesi kullanılmış ancak yapmak sözcüğünün yazar tarafından alelade seçilmediği aşikâr. Çünkü şiirin bütünüyle göksel ve gizemli bir ikram olmadığı ve tamamı gözleme açık olmasa da uzunca bir üretim bandından çıktığı iddiası, kitabın daha ilk sayfasında sunuluyor. Dolayısıyla bu ifadeye sadık kalınması yerinde olmuş. Bunun haricinde, metnin oldukça zengin dipnotlarla desteklenmesi, yazarın örneklerle ses ve ritim üzerine eğildiği yerlerde mısraların Rusça okunuşunun yazılmış olması çok yerinde. Umarız tüm çeviri şiir kitapları artık orijinal metinler dâhil edilerek basılır. Çeviri şiir takip etmek mecburiyetinde olan okurlar da bu şiirleri gerçek bir ahenkle -şairinin ölçüp biçtiği haliyle- okuyabilme imkânı bulurlar. En azından başaltı seviye okur, şiirin gerçeğini yanlış tanımaktan, Dünya üzerindeki muteber şiirin ahenkten uzak, bol kapalı önermeli bir şey olduğu yanlışlığına düşmekten kurtarılmış olur.

Çevirmenin ön sözünden edindiğimiz malumata göre Vladimir Mayakovski'nin 1926 yılında yazdığı iki bölümden oluşan metnin dikkat çekici başlığı, Rus biçimcilerden Viktor Şklovski'nin düzyazı kuramını anlattığı *Don Kişot Nasıl Yapıldı* kitabıyla benzerlik taşıyor. Benzerlik, sadece bu "yapma" sözcüğünün vurgusuyla sınırlı değil elbette; Mayakovski, diğer Rus fütüristler gibi, edebi metinleri yaşanan zaman ve yaşayan dili kullanarak yeniden yaratma peşindedir. Bir döküm

fabrikası ve yazı masası arasında devasa bir uçurum yoktur. Ancak gelecekçilik, Avrupa'nın aksine, Sovyetlerde özel bir biçim almış, geleneği ve klasikleşen eserleri toptan reddeden klasik görüşün dışında şekillenmiştir. Mayakovski mutlak bir retçi değildir. Dolayısıyla, Rus Fütürist Manifesto'nun altında imzası olan bu ismin telif etmesine rağmen, bu eseri şiirin mutfağına genel bir bakış atabilmek için kullanmak yanlış olmayacaktır.

Henüz ilk sayfada *"Bizim dinmeyen ve başlıca nefretimiz, romantik-eleştirel küçük burjuvalara yöneliktir"* dedikten sonra *"Onlar, ebedi şiirin hiçbir diyalektiğe sığmadığına ve tek üretim sürecinin, başlarının ilham için dikilip beklemesi ve göksel şiirin-ruhun kabak kafalarına güvercin, tavus kuşu ya da devekuşu olarak konması olduğuna inanıyorlar. Bu beyleri teşhir etmek zor değil"* diyerek zamanın şairlerine çattıktan biraz sonra editörleri de boş geçmemiştir: *"Editörlerimiz tarafından kafiye saçmalıkların %80'inin yayımlanma nedeni, editörün eski şiir hakkında hiçbir fikrinin olmaması ya da şiirin ne için gerekli olduğunu bilmemesi. Editörler beğenin gelişebileceğini hatta bunun zorunlu olduğunu unutarak, yalnızca 'hoşlandım' ya da 'hoşlanmadım' demeyi biliyorlar. Neredeyse tüm editörler bana, gelen şiir dosyalarını geri çevirirken hakkında ne diyeceğini bilememekten yakınıyorlar"*.

Bitmek bilmeyen editör-şair gerilim filminin ötesinde, şiirin bir flora ve bütün bir organik sistem olarak geliştirilmesiyle eş zamanlı olarak onu yazanın da küstürülmemesi problemine çözüm olarak Mayakovski, şairliğin

meslekler içinde bir meslek olduğuna şairi ikna etmeye çalışır. Bir işçinin aldığı paranın hakkını verebilmek için terlemesi ve mesai harcaması gerekiyorsa, kâğıdın üzerinde kalem oynatanlardan da bu ciddiyet beklenir. Bu yaklaşım, ilk yazıldığı anda bile öznesine kusursuz gelebilen, tehlikeli, yaratıcı gücü sınırlayan ve insanı kötürüm bırakan metinlerden kişiyi koruması bakımından da kıymetlidir. Ellerinden çıkan dizelere hayranlık değil saygı duymak durumunda olan, onlara ve dolayısıyla kendisine aşık olamaz.

Ama bir demir ustası, bir çömlekçi, bir makinistten öte bir şey değil midir şair? Yönergeye uygun işlenen her çelik kusursuz bir bıçak olabiliyorsa, şiirin de bir çeşit yönergesi oluşturularak ham sözcüklerden kusursuz şiirler ortaya konabilir mi? Mayakovski, *"Kaideler kurmak kendi başına şiirin amacı değildir; aksi halde önemsiz ya da gereksiz şeyler ve ilkeler için kaideler belirlemeye uğraşmak şairi skolastizme götürür. Örneğin, bisikletle giderken yıldızları saymanın kaidelerini icat etmek neye yarar"* diyerek tekniği şiirin gerçekliğinin önüne geçirmenin saçmalığına dikkat çekmiştir. Şiirin herhangi mutlak bir formülü varsa bile bu hesaplanamayacak kadar fazla değişkene sahip ve bu değişkenlerin çoğu da dinamik olsa gerek.

Dolayısıyla emek gerektiren ancak henüz çözülememiş sihirli noktalara da sahip olan bir uğraşı bu. Pek çok şey bulanıksa bile net olan şey malzemenin yaşamakta olan dilden geldiği. Zamanından, zamanının dilinden, zamanının ihtiyaçlarından azade bir şiir ölü doğar. Yirminci yüzyıl şiirinden bakılınca çağdaş şiir belki bir züppelik olarak değerlendirilebilir. Klasik dönem metinlerinin penceresinden bakılınca da yirminci yüzyıl şiiri züppelik sayılacaktır elbette. Zamanın şiirini yazmaya çalışmak, bilakis bu işin en doğal yolu olsa gerek. Edebiyat tarihi metinlerinde dondurulmuş halde okuduğumuz akımlar, görüşleri şairler, şiirler bir zamanlar canlıydılar ve toplumsal dönüşümün edebiyatta neden olduğu her dalgalanma, zamanın hâkim görüşü tarafından en sert şekilde eleştirilmiştir. Edebiyat, avangardın ortaya çıkışı ve yeterince büyüdükten sonra kendi ölümünü doğurması döngüsüyle gelişir. Bir mercan adası gibi. Mayakovski, kenar mahalle argosu ve

entelektüel jargonun devrim şiiri üzerindeki etkisini ve tercih problemini değerlendirirken sınıf kavramını anahtar olarak kullanıyor ancak sınıf kavramının ve dahi devrim şiiri gibi bir zorunluluğun günümüz için çok anlamlı olmadığını düşünüyorum.

Evet, zamanına ait olan bir şiir yazılacak. Tamam, ama nasıl?

"Şiirsel yapıtta yenilik zorunludur. Şaire verili sözel terkinin sözcük malzemesi, işlenmek zorunda. Eğer şiir yapmak için eski sözel hurdalardan da yararlanılacaksa, bunlar yeni malzemenin niceliğine titizlikle uygun olmalılar. Böylesi bir alışımın ne kadar kullanışlı, işe yarar olup olmadığı yeni malzemenin niceliğine ve niteliğine bağlı olacaktır (...) Şiirsel çalışmada, şiirsel çalışmaya başlamanın yalnızca birkaç genel kaidesi vardır. Ve bu kaideler de bilinen geleneklerdir. Satrançta olduğu gibi. İlk hamleler hep aynıdır. Ama takip eden hamlelerde yeni oyunlar icat etmeye başlarsınız. Önceye ait en dâhice hamle bile bir sonraki karşılaşmada tekrarlanmaz. Rakibi mat etmek yalnızca beklenmedik bir hamleyle olur. Şiirdeki beklenmedik kafiye gibi".

Başlangıçtaki işçi metaforu üzerinden gidecek olursak, tezgâhın kurulabilmesi için gereken beş temel kalemi Rus şair şöyle sıralıyor: Toplumda yalnızca şiirsel yapıtlardaki fikirlerde çözümü bulunan sorunlar olması, özel bir meselede hedefin tutturulması, sözcük cephanesi ve bunun sürekli ikmalî, düzenli çalışmaya imkân veren yazım/günlük hayat gereçleri, sözcükleri işleme teknikleri ve zamanla geliştirilen yazım becerileri. Sıralama yapmak mümkün olmasa da şiire rengini veren, pahasını belirleyen son dokunuş, beşinci maddede zikredilen dil imkânlarının kullanımı olsa gerek. Belki nasıl şiir yazılır sorusunu soranların duymak istedikleri şeyler bu maddeden ibaret. Fakat bu nokta üzerine odaklanıldığı için basit görünen pek çok gereklilik havada kalabiliyor. Tezgâhın diğer ayakları görmezden gelinerek bu işin neticelendirilmesi mümkün değil. En basit madde, şairin günlük hayat unsurları bile akıl edilemeyecek kadar önemli bir faktördür. Alaskalı bir şairin şiirini diğer şiirlerden daha değerli bulduğunu açıklarken Mayakovski meseleyi tüm efsunlardan, ilhama dair sözlerden sıyrarak mürekkebin donması, kürk

giyme zorunluluğu gibi son derece elle tutulur gerekçeler sunar.

Yazıma dair teknik noktalara, şiir nasıl yapılır serlevhasına geçmek gerektiğinde de şair "Şiirsel yapıtın ön hazırlığı kesintisiz sürer. İyi bir şiirsel eser, taslak niteliğindeki büyük bir birikime sahip olduktan sonra yapılabilir" diye net bir giriş yapıyor. Bu hazırlık elbette, fiziksel olarak, tek bir konuda tek bir şiirlik malzeme, kafiye, sözcükler biriktirmek değil. Zihinde oluşan birikimlerdir bunlar. Bir anda, kendiliğinden geldiği varsayılan imgeler, akışlar, ses benzerlikleri aslında bir zaman şairin zihnine ya olduğu gibi ya da ham madde olarak alınmıştır. Görevse bunları elle tutulur biçimlere dönüştürmek,

kağıda dökerek envanter çıkarmak, odaklanılabilecek konular belirlemek ve üzerlerinde yoğunlaşmaktır. Mayakovski bu işe günde 10-18 saatini harcadığını ifade ediyor. İlham perisinin uğramadığı şanssız insancıklardan olsa

gerek (!). Not defteri bu aşamada şairin ekürisi haline gelir. Rastladığı her şey, her ortam, her figür, her manzara onun için malzemedir.

"Ne kadar yetenekli olursa olsun hiç kimse başlangıçta hemen büyüleyici eserler yazmaz; diğer taraftan, ilk çalışma her zaman 'en taze' olmalıdır, sanki o ana kadarki ömrünün tüm birikimi onda içermektedir"

Kitabın ikinci bölümünde şair, dostu Sergey Yesenin'in intiharı üzerine yazma ihtiyacı duyduğu şiiri, fikirsel yoğunlaşmasını, hazırlık aşamasını, yaptığı yolculukları hatta kafiye çalışmalarını aktarıyor. Yesenin'in ölümü gazetelerde "ölmek yeni bir şey değil dünyada / ama yaşamak da daha yeni değil kuşkusuz" dizeleriyle, intihar dizeleriyle ülkeye duyurulurken bu güçlü şiirin tehlikeli, insanları uçuruma sürükleyen ezgisi ciddi bir mesele haline gelmiştir. Devlet otoritesi de bu tehlikeyi bertaraf etmek için şairlerden şiir talep etmeye başlamıştır. Çivi çiviye söker. Gelen şiirlerin bu trajik ölümü kutsadığını ve "sosyal beklenti

kavramının aceleyle kötü bir biçimde yerine getirilmesi" olduğunu savunan Mayakovski, işte böyle bir ortamda, bir dostunun ardından nasıl şiir yazdığını günlük tadı da katarak aktarır. Yesenin'in son şiirinin etkisiyle beraber hikâyesinin finalini ilgi çekici olmaktan kurtarmak ve insanları ölümün çekiciliğinden yaşama mücadelesinin hazzına çekebilmek amacını hedeflemiştir.

"Şartlar elimi kolumu bağlamıştı; ne bir çıkış yolu, ne bir duygu, ne yaraları dağılayacak ya da inkâra yol açacak bir sözcük, ne de metanet çağrısı için bir işaret vermiyordu. Artık kabul görmüş bir kaide: şiirsel eserin yapılması için yer ya da zaman değişikliği gereklidir. Tıpkı

resim sanatında olduğu gibi, çizdiğiniz herhangi bir nesnenin açığında durmak zorundasınız, nesnenin hacminin üç katına eşit bir mesafede. Bunu uygulamadan, betimlenen nesneyi göremezsiniz. Nesne ya da olay ne kadar büyükse o kadar açığında durmanız gerekir. Zayıflar olayı yansıtabilmek için yerinde sayarak, olayın mazi

olmasını bekler; güçlülerse zaman kavramını yakalamak için ileri koşar"

Bu kıymetli tavsiyenin ardından da alfabemize dökümü yapılmış Rusça alıntılarla kendi şiire bakışı ve işleme tekniğini, çalışma disiplini örnekler. Arkadaşının intiharının ardından şiir yazan, belki bu yüzden hem kişisel nedenlerle hem devrimci gerekçelerle kızgın olan Mayakovski'nin kendisinin de çok geçmeden intihar etmiş olması, bu poetikadan bağımsız, dikkat çekici, müstakil bir hikâye olarak ilgisini beklemektedir. Belki bu yazılanların hepsini boşa çıkaran son söz Mayakovski'nin:

"Hiçbir kaideyi insan şair olsun, şiir yazsın diye vermiyorum. Böyle bir kaide kesinlikle yoktur. Şair denen kişi tam olarak kendi poetik kaidelerini ortaya koyan kişidir"

BEŞ PARA

Melike Çelik

Hiç haz etmem erken uyanmaktan, ya da uyanmak zorunda olmaktan. Alarm kurmaktan da kuranlardan da hoşlanmam. Saat gerekli bir alet değil diyemem tabi ama o kadar da önemli olmasa gerek. Dünya bu kadar düzenli bir yer değilken insanoğlu neden her şeyde düzen arar, anlamam.

Yine öyle bir sabaha uyandım. Son derece sade döşenmiş odamın tek mobilyasında – yatağında – oturdum bir süre. Derse zamanında yetişmek için paldır küldür hazırlanmalıydım, her sabah yaptığım gibi. Anlamsız bakışlarla duvarda asılı kara paltomu inceledim. Bir hırsız ya da bir kaçakçı gibi her zaman kara giyerdim. Kendini soyutlamanın en doğru rengi! Yedi kırk beş otobüsünü kaçırmamak için can havliyle atıldım sokağa. Yine aynı anlamsız bakışlı suratlar. Bu memlekette her gün birbirini bu kadar dikizleyip de selamlaşmayan insanlar görmek beni kahrediyor. Sonra bana ne deyip kendi hallerine bırakıyorum. Nasılsa çıkarlarına teğet geçen noktalarda kucaklaşırlar. Misal aylarca derslerde kimse birbirinin yüzüne bakmaz, sınav haftası evrenin en sıkı dostlukları kurulur. Alışamadım ben bu dünyaya, sanırım genlerimle biraz oynanması gerek. Bütün annelere tavsiyem, kültür haritanızı çıkarıp ona göre yükleme yapın bebeklerinize. Mozart hikâye... Çocuk kaç kişi ile klasik müzik konuşabilir ki? Bu iletişimsizlik, ah bu icat peşinde koşan anaların eseri.

Yine on beş dakika erken geldim okula. Şu otobüs saatlerini de hiç ayarlayamazlar. Oysa on beş dakika daha uyumak için neler verilmez ki? Boşa giden bütün on beş dakikaları toplasan kaç yıl eder? Kantine gidip bir tost iki çay söyledim. Öyle melankolik, romantik

laflardan anlamam. Çayın ikisi de kendime. Tembel kantinci bir çayı on dakikada getirdiğinden en iyisi ikisini birden almak. Çıkardım cüzdandaki beşliklerden verdim, zaten başka da banknotum yok. Dün akşamüstü büfedeki pis adam yüz lira uzatıp bir liralık çikolata aldığımı görünce para bozdurmak niyetinde olduğumu anladı sanırım. Doksan beş lirayı hiç üşenmeden beşlik beşlik saydı elime. Sonra da itinayla bozuklukları... Hiç bu kadar beş liram olmamıştı aynı anda. Birden cüzdan kabarcınca kendimi zengin gibi hissettim. Sonra kime ne kadar dağıttım, neler satın aldım hiç farkında değilim. Şu parayı bozdurmadan harcayabilmenin yolu bulunmalı yoksa çorabın ucunu yakalayamıyorum.

Oturdum tostumu yerken sırtımda bir el, pardon yerdeki beş lira sizin mi, diye seslendi. Ha evet olabilir, dedim şaşkınlıkla parayı alırken. Cüzdanımdan düştü galiba. Yine de emin olamadım, açtım saydım cüzdandakileri. Aldıklarım, verdiklerim derken çıkamadım işin içinden. Matematğim de hafızam kadar kötü. O an annemin sözleri geldi aklıma, yolda bile para bulsan senin değilse almamalısın. Parayı masanın üzerindeki kül tablasının altına sıkıştırdım. En kötü burada bırakır giderim, sahibi kimse gelir alır artık. Beş dakika sonra beş liralık banknot havada uçuşuyordu. Rüzgâr savurdu, geldi ayağımın dibine düştü. Aldım yine kül tablasının altına sıkıştıracakken ilk beşliğin yerinde olduğunu gördüm. Biri beni imtihan mı ediyordu yoksa gökten para mı yağıyordu? Anlaşılan benim beşlikler döküldü sağa sola? Tembel kantinciye bırakacak değilim herhalde! İçimde bir tereddüt beşlikleri koydum cüzdana. Etrafa bakındım para arayan var mı diye. Parasını

düşüren var mı demeye de utandım galiba.

Neyse bunlar şimdilik bende kalsın, yolda dilenci falan görürsem veririm artık. (Yalan) Ben de öğrenciyim nihayetinde, benim olmasa da almak hakkım olabilir mi diye düşündüm derse girerken. Evet, benim de ihtiyacım var. (İhtiyaç? Kimin yok ki?) Ah anacım, biraz daha ucu açık öğütlerde bulunsan keşke.

Ders çıkışında biri para bozdurmak için yana yakıla elinde yirmilik sallayınca hemen atıldım. Şu bulduğum beşliklerden bir an önce kurtulsam iyi olacak. Biraz market alış verişinden sonra durağa yöneldim. Otobüs kartımın bitmiş olduğunu hatırlayınca makineye (dostluğumu pekiştirmek istedim) yöneldim. Cüzdanda hiç beşlik kalmamış! Para bozdurma işine çözüm bulmam gerek. Bu konuda dernek bile kurabilirim, o kadar mustaribim. Ya da kanun çıkarılmalı, bir banknot sırasıyla kendisinden bir küçük banknotlara bölünebilir diye. Bu durumda benim paranın üstü; bir ellilik, iki yirmilik, bir beşlik, dört de bozukluk olurdu. Görece daha iyi bir durum. El mahkûm, yirmi lirayı uzattım makineye, iştahla aynı saniyede yuttu. Ekranda geriye doğru akan saniyeler sıfırlanınca kartı tekrar okuttum. Kart boş, yükleme yapılmadı! Nasıl olur? Sırasını bekleyen otobüs şoförüne gidip anlatmaya çalıştım derdimi. Dinlemedi bile beni, azarlayıp gönderdi. Bu böyle olmayacak okullarda dinleme dersi de verilmeli! Tekrar makinenin başına gittim, birkaç yumruk, işe yaramadı. Kart doldurmaya gelen yolcuları da kovdum. Makine paramı kaptı uzak durun! İnsanların dolandırıcılığını çok görmüştüm de makineden beklemezdim. İnsanoğlu onu da kendine benzetti demek. Sevgili makine, bulduğum on lira senin olsun, en azından üstünü iade et. Cevap vermedi. Çok teessüf ettim. Bu şimdi hiç adil olmadı. Bu durumda tabana kuvvet. Makinelere de itimadım kalmadı. Çıkardım telefonumu, bütün alarmlarımı kapattım.

Depth / kabul

terk ederim
her pazartesi
şehrin pılını pırtısını toplayıp
kuyruklardan erken ayrılan
kadınlara mütemadiyen
bakakaldığı yerden
ve ilk uykusuna çekilirken
aşıklar
ben aylaklığını kutsayan
ben ki uçucu bir zehir
zerk edilmiş damarlarıma,
hiç olmazsa serazat
yaşadığıma inandırmak için
kendimi
şehri büsbütün terk ederim

eksilen yerlerime
ağıt yakmayan bir dolu
kureyşli şehrin çıkışına kadar
kalbimi kınamak için
koşturur
ne zamanki terk ederim
o zaman ağlamaklı durur
ağlamak her pazartesi
onlara, kararmış yüzlerine
aydınlık ve ferahlık getirmeyen
bir yalandan ibarettir

eksilen yerlerimden mutlaka
uçurtma yaparım onlara
belki ziraatten ve mürekkepten
uçmak için dağlara
belki soluk
belki de giyotin
yenilgilerimi ellerimle örsem
de hacet yok
kendini kurtarmak istemeyen
için en bariz yol
terk etmektir
"gelin" diyemem
fakat bu zehir
bu bağım ve bu düğüm
ay görmeden paslanmış ne varsa
terk etmek içindir

Şeyma TEMİZSOY

AYAKKABI

Fatma DAĞLI

Dolabı açtı. Ahşap bölmelerden yayılan işlenmiş deri ve boya kokusunu zevkle çekti ciğerlerine. Birkaç adım gerileyerek ayakkabı dolu raflara şöyle bir göz attı. Kaşlarının ortasındaki çizgi derinleştikçe derinleşti. Aradığını bulunca yüz kasları gevşedi. Gözlerinde beliren ışıqla merdiveni telaşla tırmanırken bir ara dengesini kaybeder gibi oldu. En üstteki bölmede duran kahverengi ayakkabıları özenle aldı. Yüzüne aydınlık bir gülümseme yerleşti. Değerli bir taşı seyreder gibi uzun uzun baktı onlara. İçinde filizlenen umut kanatlanıp ayakkabıların üstüne kondu. Dokunmak için ona; elini uzattı ürkütmekten korkarcasına. Sonra her zamanki gibi gülüşünü solduran o ağırlık dudaklarına demir attı birden.

“Hayır, gitme!” demeye kalmadan peri suretine bürünen umut bağcıklardan kayarak saya boğazında beliren o meçhul gemiye bindi. Gözlerindeki parıltı ayakkabıların kör kuyuları andıran karanlığına yelken açan umudun peşinde kayboldu gitti.

İşte yine oradaydı...

İncecik bedenıyla bir masal perisini andıran kız ayağa kalkarak kendisini tanıtmaya başladı.

“Ben İlgin...”

Adı İlgin'di demek... Gerisini duymadı. Sesi ılık ılık esen sevda yeli gibi ruhunu kundaklıyor, belli belirsiz kıpırdanan dudaklarından dökülen sözcükler narin narin kalbine konuyordu. Gencecik yüreğinde hiç bilmediği sıkışmalar, sonra kısa ferahlamalar oluyor, nefesi kâh kesiliyor kâh derinleşiyordu. Yüzünde gizleyemediği bir tebessüm...

Kızın gözlerine baktığında bir ormanın

derinliklerinde kaybolur gibi oldu. Büyülenmiş gibiydi. Zaman mefhumuna ne olmuştu böyle? Mekân; hiç bilmediği bir mekân... Orada, o sihirli gözlerde titreşen yeşil dünyada yaşadıkları bir ömre bedeldi. Göz açıp kapayınca kadar geçen kısacık süreye bunca hayali nasıl sığdırabildiğine inanamıyordu.

Bakışlarını yere indirdiğinde kızın siyah rugan ayakkabılarından yansıyan ışıqla gözlerini kamaştırdı. Sonra gayri ihtiyari kendi ayakkabılarına kaydığını bakışları. Lastik ayakkabılarına... Biri öbür tekenden farklı olan ayakkabılarına... Ayakkabısının altı delinince annesi evdeki eskimiş diğer ayakkabıları gözden geçirmiş ve en uygun olanın ucuna ayağından çıkmaması için kendi yastığından çıkardığı bir miktar pamuğu tıkamıştı. Topraklı köy yollarından kasabaya yürürken toz olan çorapsız ayaklarında terin etkisiyle çamurlu izler oluşmuştu. Ne kadar da bakımsız görünüyordular. Şimdiye kadar ne giydiklerinden ne de görünüşünden hiç gocunmayan bu delikanlıya ne olmuştu böyle? Nasıl yapsa da saklasaydı ayaklarını? Önce sağ ayağını solunun altına gizlemeye çalıştı. Olmadı. Sonra sol ayağını sağının altına. Ne yapsa bir diğeri açıkta kalıyordu. Sonunda iki ayağını birleştirip oturduğu sıranın altına çekebileceği kadar çekti.

Göz ucuyla yanında oturan yeni sıra arkadaşını izliyordu. Ne kadar zarif, ne kadar erişilmez görünüyordu.

“Allah verse de öğretmen tahtaya kaldırmasa beni” diye geçirdi içinden. Başını öne eğdi. Kurduğu hayallerin tuzla buz olmasından, sihrin bozulmasından ölesiye korkuyordu.

“Arif!”

“Yok, olamaz!”

Korktuğu başına gelmişti. Duymazlıktan geldi önce. Defterine keskin köşeleri olan anlamsız çizgiler çiziyor, sonra bu çizgileri yuvarlakların içine hapsediyordu. Öğretmeniyle göz teması kurmamak için elinden geleni yapıyordu. Başını öne eğdi iyice. Derken adını işitti yeniden. Kan beynine hücum ediyordu sanki. Alnında tomurcuklanan her ter damlası “Lütfen beni anla hocam!” dercesine peş peşe süzülüyordu şakaklarından. Ve bir kez daha:

“Arif, oğlum!”

Mahcup bir edayla kalktı yerinden. Ağır adımlarla yürüdü. Kürsünün yanında durdu. Çorapsız ayakları, biri diğerinden iki numara büyük ayakkabılarıyla kendini ilk defa cırtlı çıplak hissediyordu.

Derin hüylalardan yüzüne tokat gibi çarpan gerçeklerle uyanmak “hayat ne kadar da beton yürekliymiş” dedirtebiliyordu insana.

İçinde bulunduğu durumdan kurtulmak için beklediği mucize öğretmenin okuması için ona uzattığı kitabın sayfaları arasında gelmişti.

“Benim Olası...”

Başını kaldırdı. O an gözlerini hangi cesaretle Ilgın’ın gözbebeklerine mühürleyebildiğine kendisi bile inanamadı. Daha önce hiç okumadığı dizeler dudaklarından sanki kendi yazmışçasına ahenkle dökülüyor, sesler mahur makamına bürünüp yeşil gözlerden gönle sızmaya çalışıyordu. Şiir bittiğinde sınıfın ne kadar sessiz olduğunu fark eden Arif tepeden tırnağa kıpkırmızı kesildi. Başını öne eğerek, titrek bacaklarına inat hızlı adımlarla en arkadaki boş sıraya geçerek oturdu. Saat on ikiyi çoktan vurmuş, sihir bozulmuştu. Bir daha Ilgın’ın gözlerine bakmadı.

Yıllar sonra bugün lise arkadaşlarıyla buluşacak olmanın verdiği heyecanla hızlıca giyinmişti. Parmaklarını kırışan saçlarının arasında gezdirerek son hazırlıklarını

tamamladı. Çıkmadan ayakkabılarına baktı. Umutla umutsuzluk arasında bir yerlerdeydi. Acaba “O” da gelir miydi? Kim bilir...

İşte oradaydı. Yüzüne bakamadı ama biliyordu.

“Oydu.”

Elleri, elleri hiç değişmemişti. Şairin dediği gibi:

“Küçümencik, kardan beyaz ve mübarek öpülesi...”

SOLUKLANMA

*

Omzumun bitimi
İssızın bağı
Sağımda solumda
Küflü sahralar

**

Uzakta gömülmüş
İnsanlar kadar
Habersizlik tutmuş
Bıkkın paçamı

Binbir gece sonra
Dizimde uyu
Tam güneş doğarken
Kalk yerine yat

Mekandan sıyrılan
Seyyar zihnimi
Al karşına oturt
Belki söz dinler

Bekirhan AŞATIR

SEHER YELİ

Erol METİN

Akşam güneşi, Aşağıbarak köyünün üzerinden çekilip yerini zifiri karanlığa bırakmıştı. Günün yorgunluğu köy sakinlerinin çoğunu derin uykuya salmıştı. Bazı evlerin balkonlarından gaz lambasının ışığı zifiri karanlığı yer yer deliyordu.

Cıbrı Bahri, atlarının yemini vermiş, gönül rahatlığı ile evinin önündeki minderin üstüne oturmuş, sırtını hasır yastığa dayamış, bir yandan yudum yudum demli çayını içiyor, bir yandan da sigarasından derin derin çekerek gökteki yıldızlara umutla bakıyordu.

Kötü bir güz mevsimi sonrası hasat istediği gibi çıkmamıştı. Yine de umudunu yitirmemişti. Bakır tabakasına sardığı sigaraları bir bir yerleştiriyordu. Bir yandan da kendisi gibi sigara ve çay tiryakisi oğlu Yaşar'ın kendisini dikkatle izlediğini görüyordu. Sabah erken kalkacak, Oğlu Yaşar ile anıza bıraktığı toprakları herk etmeye gideceklerdi. Bu nedenle oğluna kızdı. 'Yatsana oğlum, sabah erken kalkacağız. Yarın tarlada çok işimiz var.'

Tanyeri ağarmaya başlamıştı. Dudu Gelin erkence kalmış, tarla için kocasına oğluna azık hazırlıyordu. Oğlu Yaşar'ı bir kenara çekmiş, babayın sözünden çıkma, işine gücüne dikkat et diye tembih ediyordu. Cıbrı Bahri atlarını arabaya koşmuş oğlunu bekliyordu. Arabayı babası sürüyor, Yaşar da arabanın arkasında uyuma numarası ile yatıyordu. Tarlaya vardıklarında, Cıbrı Bahri arabayı durdurdu, arkaya baktığında oğlu Yaşar'ı göremedi. Uyuma numarası yapan Yaşar yolun yarısında arabadan sessizce inip köye geri dönmüştü. Cıbrı Bahri çok sinirlenmişti. Ama yapacağı bir şey yoktu. Oğlunun, her zamanki yaptığı işlerden artık bıkmıştı.

Yaşar, deli dolu bir çocuk, çalışmayı sevmez, işten kaçır, babası ile yıldızı hiç barışmaz. Bundan dolayı da babası onu her yanlışında döver, eve barka koymazdı. Anası Dudu gelin, her şeye rağmen ana yüreği şefkati ile onu korur gözetirdi. Ama kocası

duyduğunda fatura hep Dudu Gelin'e çıkardı.

Yaşar, çoktan evin önüne gelmiş, mezarlığın duvarına siper etmiş anasına bakıyordu. Anası onu gördü, yine tarladan kaçtığını anladı, ana yüreği dayanamadı. Eve çağırdı, karnını doyurdu, biraz da kızdı. Yaşar'ın eve geldiğini gören komşulardan, Emir'in Necip ile Lilik Ahmet akşama çoktan Cıbrı Bahri'ye yetiştirmişlerdi. O gün Dudu gelin, Yaşar'ın yüzünden bir ton dayak yedi. Bu onun değişmez kaderiydi, ne kadar ağlasa boş, ne kadar feleğe isyan etse bir türlü kaderi değişmiyordu.

Haylazlığı nedeniyle Yaşar artık eve gelmiyor, babasının korkusundan dışarı da kalıyordu. Bazı Köçek Ali dayısının köyün ortasındaki misafirhanesine takılıyor, bazen Hürdes teyzesinin evine gidiyor, kahveye takılıyor, avare avare geziyordu.

Daha sonra, Cıbrı Bahri'nin eski komşusu Mustulu'nun iki odadan ibaret olan evinde, Mustulu'nun bekâr oğlu Garip Yaşar kalıyordu, diğer odaya da Cıbrı Bahri'nin oğlu yaşar yerleşti. Eski bir yorgan, yastık ve döşek bulmuştu. Köylü, bunların kaldıkları evin adını garipler sokağı koymuştu. İki Yaşar, ayrı ayrı dünyaların iki ayrı insanı.

Cıbrı Bahri tarlaya gittiği zaman, Yaşar yine gizlice eve geliyor, Dudu gelin her şeye rağmen yine onun karnını doyuruyor, çamaşırlarını gizli gizli yıkayıp eline veriyor kimse görmeden de evden çıkarıyordu.

Yaşar'ın birde Hürdes teyzesi vardı. Hürdes kadın sara hastası kocası Âdem bir gün saraya tutularak ölmüştü. Etrafındaki kötü komşular kocasını onun öldürdüğü iddiasıyla onu ilçeye Jandarma'ya şikâyet etmişler, haksız yer yıllarca hapiste yatmış, sonra doktor raporlarından kocasının kendi eceli ile öldüğü anlaşılmış ve serbest kalmıştı. Köyde zor şartlar altında iki kızı ile yaşamını sürdürüyor, hayata tutunmaya çalışıyorlardı. Hürdes kadın, eşi öldükten sonra her işini kendi yapıyor, tarlasını

kendi ekiyor, sapını samanını da kendi kaldırıyordu. Ona erkekler ne kadar dul kadın, sahipsiz gözüyle baksalar da, O, erkek gibiydi. Kimse yanına yaklaşmıyor korkuyorlardı. Birinde evinin karşısındaki Enver'in kahvesinde oturan Asefin Müsaaattin'in kızlarına laf attığını ve sarkıntılık yaptığını öğrendiğinde, onu tatlı bir dille evine çağırması elindeki tornavida ile Müsaaattin'in vücudunda, dürtmedik yer bırakmamıştı. Köyde herkes, Hürdes, Müsaaattin'i şey etmiş diye takılıyorlardı. O günden sonra hiç kimse ne ona ne de kızlarına yaklaşmadı.

Hürdes kadının, erkek kişiliği kadar şakacı bir yanı vardı. Ağıtlar yakar, şaka dolu, nükte dolu lafları ile köyde konuşulur ve gülünürdü. Bir gün, eniştesi Cıbrı Bahri'den atını istemişti, atını vermek istemeyen Cıbrı Bahri, atı evde olduğu halde ona at tarlada diye yalan söyleyince, o sırada ahırdaki atın kişnemesini duyan Hürdes kadın, eniştesi Cıbrı Bahri'ye şöyle bir mani söylemişti.

“Kayaların yılanı
Gel dolanı dolanı,
Kırat yalan bilmezdi.
Oda öğrenmiş yalanı.”

Bu güzel maniye köyde herkes gülmekten kırılırdı. Hürdes kadının en çok şakalarla dolu anıları, bacasının oğlu Yaşar'la olurdu. Birinde, Şehit Ahmet dayısının eşi olan ve Ali dayısının himayesinde bulunan Gelin Bacı dedikleri Meryem Ebe'yi, Arabusun (Gülşehir) dan gardaşları zorla köyden kaçırmışlardı. Ali Dayı'nın evini bir matem kaplamıştı. Yaşar, üzülen Ali dayısına bakmış, bir de ağlayan anasına ve Hürdes teyzesine bakmış iyice sinirlenip, Hürdes teyzesine, teyze hadi gidelim, eşkıyaların elinden gelin bacımı alıp gelelim dediğinde, adamların eşkıya olduğunu ve getirmenin zor olduğunu bilen Hürdes Teyze, Yaşar'a şöyle demişti.

“Olur, gidelim, gadasını aldığım. Adamlar Eşkıya, Arabusun'a varınca adamlar seni bir güzel döğerler, beni de bir güzel severler, bize de Gelin Bacı'yı vermezler, döner köye geliriz, senin ağzın durmaz, herkese, beni dövdüler, Hürdes Teyzemi de sevdiler dersin' köye rezil oluruz” dedi.

Aşağıbarak köyünde güz gelince herkes oğullarını çöpçü olarak çalışmak üzere İzmir'e gönderiyorlardı. Mezarlığın yanına kamyon

duruyor, herkes bu kamyonla İzmir'e çalışmaya gidiyordu.

Bu gönderme törenle yapılıyordu. Herkes oğlunu getiriyor. Kamyona bindirip ağıtlar yakarak uğurluyorlardı. Cıbrı Bahri'nin diğer oğlu Şikret ile Yaşar birlikte çalışmaya gidiyorlar. Şikret gayet efendi ve sabırlı. Yaşar onun tam tersi idi. Köyden İzmir'e çalışmaya gidenler toplu olarak bir handa kalıyorlar. Birlikte yiyip birlikte içiyorlar. İzmir Belediyesi'nde çöpçü olarak yevmiye karşılığında çalışıyorlar, kazandıklarını biriktiriyorlardı.

Şikret, kardeşi Yaşar'a nazaran daha akıllı, dürüst çalışıyor, işini temiz yapıyor. Çalıştığı paraları da Yaşar'dan saklıyordu. Yaşar çok yakışıklıydı. Masmavi gözleri vardı. Bir gün çalışıyor, bir gün çalışmıyor, aldığı yevmiye ile kiralık bisikletlere biniyor, sinemaya gidiyor, vesikalık resimler çektirip artistliğe heves ettiğinden, o dönemin Ses ve Hayat dergilerine gönderip artist olmak istiyordu. Sinemaya kendini o kadar çok veriyordu ki, bir akşam işten sonra köylüleri ile Alsancak'ta sinemaya gittiklerinde Yaşar en önde oturuyordu. Kendini o kadar filme kaptırmıştı ki, filim icabı bir taksi bir kadına çarpıp kaçmıştı. Kazadan sonra polisler gelmişler, çarpan araba ile ilgili araştırma yapıyorlar, etraftaki vatandaşlara arabanın plakasını soruyorlardı. Yaşar, kendini filme öyle kaptırmıştı ki, ön sıradan ayağa kalkarak: 34 AU 534 plakalı taksi çarptı diye bağırınca, herkes otur lan yerine diye hem kızmış hem de gülmüşlerdi. Filme kendini o kadar vermişti ki taksinin plakasını belleğine yazmıştı.

Yaşar'ın bir başka özelliği daha vardı. Bütün bunların yanında bir başka özelliği daha vardı. Köye hiç dayanamaz, İzmir'e gider, üç gün çalışır, dördüncü günü köye dönerdi. Köyde biraz kalır, parasız ve harçlıksız kaldığında tekrar İzmir'e giderdi. Köyde herkes artık Yaşar'ın bu halini iyice öğrenmişti.

Aşağıbarak köyü, yine çocuklarını İzmir'e göndermek üzere, mezarın boynundaki çeşmenin başında bekleyen kamyonun etrafına birikmişler, analar evlatlarına ağıt yakıyordu. Yaşar, yine İzmir'e gidecekti, ama gidenlerin içinde en garip olan kendisi idi. Babası ile arası açık, anasına gidip bana ağıt yak diyemiyordu. Anası gelecek Yaşar'ına ağıt yakacak ama

akşam babası Cıbrı Bahri duyunca, Dudu gelin yine bir araba dayak yiyecekti. Bunu da biliyor ve anasına kıyamıyordu.

Akşamdan Hürdes teyzesine uğradı ve durumu anlattı. Teyze yarın İzmir'e gidiyorum. Herkesin anası gelip ağıt yakıyor, benim ağıt yakam yok, yarın sabah beraber gidelim sen de bana ağıt yak diye yalvardı.

Sabah güneşi, sıcaklığı kadar hüzün yüklüydü, sanki gurbetin, hasretin dayanılmaz duygusallığıyla yansıyor köye. İzmir'e çalışmaya gidecekleri götürecek kamyon mezarın kenarını bekliyordu. Anneler oğullarına, kadınlar da eşlerine ağıt yakıyorlardı.

Hürdes Teyze de, Yaşar önde, o arkada kamyonu doğru geliyorlardı. Hürdes Teyze, Yaşar'ın üç gün sonra geri geleceğini bile bile nasıl ağıt yakacağını düşünüyordu. Tam kamyonun yanına gelince elini beline koydu, ağlayan kadınların ağıtlarını dinledi. Yaşar için akşamdan aklında tasarladığı ağıtı söylemeye başladı:

“Amanın komşular, sabah ile esen seher yeli mi?

Yaşar'ımı götüren gavur adamı, akıllı mı deli mi?

Gurbanların olurum, bacımın oğlu,
Acep bu gün gider de, üç gün sonra geri gelir mi?”

Ağlayanların hepsi şaşırды, gülmeye başladılar. Ortam bir anda değişiverdi. Kimse Hürdes Teyze'den böyle bir şey beklemiyordu. Yaşar, bir anda Hürdes Teyze'ye kızmaya başladı. Kızarken de aynı zamanda kalaylıyordu.

O gün Yaşar dâhil, herkes arabaya binip gittiler. Aradan üç gün geçmişti, Yaşar'dan başka köye dönen olmadı. Hürdes Teyze'nin ağıtı tam yerine oturmuştu.

BALIKÇI

Balıkçı içini açıyor denize
Hayli açılmış kıydan
Azgın dalgalara sığınıyor
İçinde kopan fırtınadan

Rüzgârda yelken gibi gergin ruhu
Yoktur sütlüman bir deniz
Kendi kendisiyle savaşıyor
Bilir bilmesine de gel gör ki çaresiz

Neye teşnedir bu azgın dalgalar
Gökyüzü karardıkça kararıyor
Dönecek bir yeri yok balıkçının
Ruhu daraldıkça daralıyor

Hamdi BOYRAZ

Acemî Kalemeler

Yazı Kurulu

acemikalemelerdergisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi : Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Emine Çoban - Melike Çelik
Z. Meral Konşuk İvecan

www.siirvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com
Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık
Abone Bedeli: 60TL. Kurum:100TL
Her ayın birinde abonede yiz.

Acemî Kalemeler

Yıl : 1 Sayı : 10 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Temmuz - 2018 5TL.

YERİMİZİN ACEMİSİYİZ

Temmuz'un bu milletin tarihinde farklı bir yeri var unutulması mümkün değil. Halkımız demokrasiyi lütfedilmiş bir gerçeklik olarak değil bedeli ödenmiş değer olarak görmektedir. İki yüz ellinin üzerinde vatan evladı bu topraklarda Türkçenin ilelebet yaşaması için can verdi. Türküler, ninniler, hep Türkçe söylensin halaylar horanlar zılgıtlar çekilsin diye kanlarıyla bize güzel bir gelecek hediye ettiler. Onlar yürekli ve iyi insanlardı iyi atlara binip gittiler. Niğdeli Ömer Halis Demir'i kim unutabilir, unutturabilir.

Bugün gibi canımız yanıyor. İhanet hiç bu denli içimizi acıtmamıştı. O nedenle zaferi de güçlü ve unutulmaz olmalıydı. O günden bu yana ülkemizde yaşananlar tarihin yeni bir başlangıç izleri taşıyor. Üç yüz yıldır tarihin üzerine devasa yığınlar yığıldığı ve kayboldu sanılan cevheri değerini koruyor. Bu cevherin muhafazasını Türkçe sağlamıştır. Bu çerçeveden bakılınca edebiyatımızın ve güncel kültür odaklarının zamanın çok gerisinde kaldığı net biçimde görülüyor. Hatta kirliliği görüntüsü mide bulandırıyor. Artık edebiyat acının ve üzüntünün yerine yeni bir çağı muştulayan dili haykırmalıdır. Dünya Türkçenin güzelliğini fark etmelidir. Dünyanın en eski yazı dilinden biri olan Türkçe bizim bayrağımız. Neşet Ertaş'ın deyimiyle yalan dünyası gerçek erdemli dünyanın hülyalarıyla tanışmalıdır.

Yerimizin oldukça acemisiyiz.

Acemî Kalemeler

ELİF ŞAFAK "HAVVA'NIN ÜÇ KIZI" 2015'DE SİNEMALARDA

M. Kutay KUZAY

Yazımın başlığından yola çıkarak öncelikle şunu ifade edeyim ki bir sinema eleştirmeni değilim. Her alanda yaratıcılık yani özgünlük zor bir iş. Sanatkârlık ise saygın bir sıfat. Buna bütün kalbimle inanıyorum. Elbette Orhan Pamuk, Elif Şafak ve Selim Tunçbilek'te inanıyor dur bu saygınlığa. Kim bu Selim Tunçbilek'de diyebilirsiniz. Geleceğim efendim, küçük bir roman yazmış.

Ülkemizin önemli üniversitelerimizden birinde edebiyat hocası olan dostum bir roman tavsiye etmişti. Kadın bakış açısının olmamasıyla eksik roman olarak gördüğü tanımadığım bir yazardan bahsetti. Özgün bir kurgu ve iyi bir roman düşünmek istiyorsan mutlaka oku hukuk ciddi biçimde sorgulanıyor demişti. Selim Tunçbilek'i bir şair, yazar olarak tanımam ondan sonra oldu. Kadın bakış açısının bir romanda eksiklik olarak görülme meselesi o gün kafama takılmıştı. Elif Şafak'ın "Havva'nın Üç Kızı" romanı çıkınca Hoca'nın bu eleştirisini anlamak adına heyecanla kitabı alıp okudum. Beğendim. Hatta öğrencilerime romanda olaylar ve kahramanlar arası ilişkileri düzenleme bağlamında da dikkatle okumaları gereken örnek eser olarak önerdim. Kadın bakış açısını bu romanın hangi açılardan yansıttığına dair arayışlarım sürdü. Hoca ile sohbet ederken bu eleştirilerini hatırlatarak Selim Tunçbilek'in "Davet" romanında kadın bakış açısının eksikliği dediği noktayı anlayamadığımı belirttim. Hoca: "Davet Romanın kahramanlarından Candan Güneş'in kadın bakışının ve hissiyatının romanda olmadığını ve bu yönüyle eseri anlatıcısı erkek bir bakış açısıyla yazıldığını söylemek istemiştin. Ben o eserde Candan Güneş'in kahramana karşı neler hissettiğini okumak isterdim." Diye eleştirisini belirtti. Hassasiyeti anlamıştım. Hocam Konuyu anlatırken kadın bakışını ve hislerini anlatan eserlerin edebiyatımızda çok fazla olmadığını neredeyse bütünüyle erkek bakış açısı egemen eserlerden söz açtı. Bu durum ve tespiti önemseydiğim için o günden sonra kadınlar üzerine eserler okumaya, filmler seyretmeye başladım.

Yazıma Elif Şafak'ın "Havva'nın Üç Kızı" romanını →

Bu Sayıda :

M. Kutay KUZAY - Mustafa YILMAZ
Burhan KALE - Melike ALPASLAN
Şeyma TEMİZSOY - Melike ÇELİK
Selim TUNÇBİLEK - Kurtuluş ÇELEBİ
Fatma DAĞLI - Z. Meral KONŞUK İVECAN
Kurtuluş BAŞTİMAR - Aslıhan ŞAFAK

← konu edindiğime göre bu anlattıklarımın ne ilgisi var diyebilirsiniz. Elbette var. Nasıl ve hangi aşamalardan geçerek bu noktaya eriştiğimin hikâyesini de sizlerle paylaşmak istiyorum. Hayatımızdaki bazı hadiselerin anlaşılmasına zamanın nasıl katkı sunduklarına da işaret etmek istiyorum.

Kadın bakış açısı derken buna ilişkin okuyacağım eserlerin ve seyredeceğim filimlerin bir listesini yapmıştım. İzlemem gereken filimler arasında “Paris Kadını” diye bir filmde yer alıyordu. Şehirler ve şehirli kadınlar bağlamında düşünerek listeye almış olmam kuvvetle muhtemel. Filimi izlerken daha önce seyrettiğim hissine kapıldım. Hafızamı zorlarken filimi izlediğimi ama konuya ilişkin hatırlayışlarım oldu. Sonra Konu aynı fakat şehirlerin ve ülkelerin farklı olması gerektiğine ilişkin kaygılar belirdi. Filim ilerleyince bu filimi Elif Şafak’ın Havva’nın Üç Kızı romanıyla karıştırdığıma kanaat getirdim. Elbette ki Elif Şafak çok ünlü bir yazardı. Bu film onun Havva’nı Üç Kızı romanından uyarlama olabilirdi. Böyle olmasında yadırganacak bir durum da yoktu. Zira Elif Şafak pek çok eserini İngilizce yazan dünya çapında romancıydı. İçimdeki şeytan susmak bilmiyordu. İzlediğim filimin gösteri yılına baktım 2015’di. Demek oluyordu ki film daha önce senaryosu yazılmış, yapımcı senaryoyu beğenmiş, sanatçı kadrosu ayarlanmış ardından çekimi yapılmış ve teknik çalışmalar bitirildikten sonra en az altı ay ya da bir yıl sonra sinemalarda gösterime girmişti. Yani filimin senaryosu muhtemelen en erken 2014 tarihine denk gelebilirdi. Elif Şafak’ın eserinin ilk baskısı ise Haziran 2016 tarihliydi. Kendimi rahatlatmak için acaba dedim bu filmin senaryosunu Elif Şafak yazmış olabilir mi? Ona ilişkin arayışlarımdan bir sonuç elde edemedim. Yani bu filmin senaryosunu Elif Şafak yazmamıştı. Hem yazmış olsaydı hanımefendi televizyon kanallarında bunun tadını çıkarıp, cakasını satmaz ve parsasını toplamaz mıydı? Kendi saf savunmama şaşıtmı tabii... Ülkenin en çok satan romancısı olmak için verilen mücadeleyi bilmemek saflıktı gerçekten. Böylesine önemli bir romancımızın ve benim dahi çok ciddiye aldığım kalemin bu filmin senaryosunu yazmamış olmasından üzüntü duymuştum. Üzüntümü paylaşmak istediğim bir zaman diliminde Selim Tunçbilek’in “Davet” isimli romanını okudum. Kurgusu, felsefi derinliğin ele alınışındaki yaklaşımlar, olay örgüsü ve işleniş tarzına, mimarisine dikkat kesildim diyebilirim. Eseri okuduktan sonra bir kez daha okuma gereği hissettim.

Elif Şafak’ı ilk olarak “Mahrem” romanı ile

tanıdım. O eserini okuduktan sonra ise bütün eserlerini takip etme gayreti içinde oldum, “Havva’nın Üç Kızı” çıkınca tereddütsüz alıp okudum. İşimin gereğiymi bu okumalar. Lakin “Paris Kadını” filimindeki Lübnanlı kızım hikâyesi ile “Havva’nın Üç Kızı”nın ikinci bölümünü oluşturan Peri’nin Oxford yılları sanki bu filminden kotarılmıştı. Filimi seyredin ve romanın ikinci bölümünü okuyun birebir kurnazca kopya olduğunu görürsünüz. Filmdeki Paris, Londra olmuş, Lübnan İran yapılmış, bayan olan sanat tarihçisi aykırı bayan hoca erkek Azur olmuş, Lübnanlı kız İranlı Şirin haline getirilmiş. Geri kalanlar her şeyiyle bu filminden kopyalanmış. Burada kopya derken kurguyu kast ediyorum. Bu mudur büyük yazar olmak? Kimse bunu fark edemez mi sanıyorlar? Bu güne kadar bunu fark eden olmamış mıdır? Elbette olmuştur.

Bu yazımı onun için Acemi Kalemler dergisinde yayınlatmayı uygun gördüm. Zira edebiyatımız oligark bir yapıya teslim halde. Düşünce hayatımızda öyle, medyamızda... Otuz kırk kişi bütün kanalları parsellemiş vaziyetler. Kimin ne konuşacağını program öncesi artık biliyoruz. Kurgulanmış düşünme biçiminin dışına çıkmayalım isteniyor. Onlar vazettiği gibi düşünelim isteniyor. Buna yalnızca tavır koyan çıkış yazılarıyla Acemi Kalemler dergisi o nedenle bu dergide eleştirilerimi yayınlamayı uygun gördüm. Başka dergilere göndermiş olsaydım yayınlanıp yayınlanmama kaygısını taşıyacaktım. Zira aynı güç yapılarının sözcülüğünü yapıyorlar.

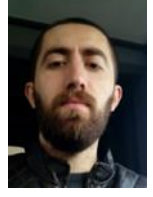
Havva’nın Üç Kızı Romanındaki sorunlar yalnızca bundan ibaret değil elbette. Bir romancının başarılı bir romancı olabilmesi için zaman yönetiminde kurgusal ve teknik sorunların olmaması gerekir. Hayatın eksiksiz kuşatılması, gerçekliği hissettirmesi romancının tek dikkat ve önceliği olmalıdır. Havva’nın Üç Kızı bu yönüyle de problemlili bir roman. Dünya çapında şöhrete sahip olmak sizin yazdıklarınızın hep iyi ve güzel olacağı anlamını çıkarmaz. Umarım böylesine bir uyarı Elif Şafak için yerinde ve zamanında yapılmış bir uyarıdır. Bu nedenle bizi karalamak ve yanlışların, teknik sorunların üzerini örtmeye çalışmak yerine eleştirimizde –varsa- haklılıklara dikkat ederek mesleğini ciddiye alır. Bir sonraki baskıda ve yeni eserlerinde aynı hataları yapmaz. Bu küçük ve önemsiz uyarıyla bizlerde yazardan daha nitelikli eserler okuma imkânına kavuşuruz.

Birilerinin şöhret sahibi bir yazar üzerinde üne kavuşmak istiyor vs. gibi basit ve saçma tezlerin önünü almak için müstear tercih ettim. Bunu taraflara önceden hatırlatayım istedim.

Gelecek yazımda “Havva’nın Üç Kızı” romanındaki teknik sorunlara, zihinsel üretim hatalarına değinmek istiyorum. Romanın ilgili bölümünü tekrar okuyup “Paris Kadını” filimini lütfen izleyin sonra cevap yazın.

SINIRLAR ÜZERİNE VEYA TAVŞAN DELİĞİNDEN İÇERİ

Mustafa Yılmaz

"bakışım yere iner / iner ve yerdendir başlarım dünyaya" (Elle Tutulur Ürperti, A.Kalemler sayı 1)

İnsanın dünya karşısındaki acziyeti de, eşya üzerindeki keyfiyeti de sınırlamalardan başlıyor. En başta "ben" dediği zamana gidebiliriz bir ilk örnek için. Ben dediğin anda diğeri, öteki de oluşmuş oluyor. Ve elbet, ben diyen ve diğer her şey arasında mutlak duvar gözle görülür oluyor. Ve elbet, bir hâkimiyet alanı tesis etmekle varlığını zorunlu kıldığımız bir tarafsız bölge, akçemizin geçmediği bir alan ortaya çıkıyor.

Sahiplenilen her karış toprak -ister dünya üzerinde olsun, ister düşünce âleminde- bir sorumluluk külçesi yüklüyor sırta. Ve sahip olunmayan topraklara karşı yumruklar ellerimize, koca bir gizli korku beynimize... "Çevirdiğimiz çayırırlar kadar özgür değiliz" diyebilirdi bir şair ama kimse dememiş böyle bir söz. Ama öyle. Kurşunu sıktığımız, kurşunu sıkabildiğimiz kadar özgür değiliz. Kurşunsuz göklerin altında olabildiğimiz kadar, göklerin altındalığımız kadar özgürüz. Bunu da söylememişler henüz. Öyle.

Sınırlar çekmek her zaman kazanmak güdümüyle olmaz elbet. Bir fikri yontar insan ve sonra ona mutlak biçimini verir. Ona biçim verir ve -yeterince parlıyorsa- farkında olmadan kendinden bir parçayı da bu güzelliğe diyet verir. İlk ateşten bir cüz mesela. Fikre sahibizdir ve bir parçamızı ipotek etmek çok da göze batmaz.

Sevmek, severek aidiyetler yaratmak daha tehlikelidir hatta. Çünkü teminat olarak alınan parçamız asla geri verilmez. İşe yaramıyorsa da atılır, görünmez bir sokak köşesinde ifsada uğrar. Hem, kendinden -aynı zamanda kendiliğinden- yaptığı bu fedakârlığa rağmen diğer örneklerin aksine sahipliği ve sahip olmayı doyasıya hissedemez insan. Çünkü oyun oldukça farklı oynanır burada. Sınırlar geçilmeden görülmez. Geçilince de çok geçirir, barut kokusu kaplar ortalığı.

Bir yerden sonra da kendi iç bahçesine döner insan. Biraz soluklanmak ister sıkışık düzen parsellerde koşturmaktan yorulunca, bıkınca. Burada, bakan eloğlu gözlerin olmadığı bu emin çayırırlarda, biraz kendini bulur. Ve bahçe sihirlidir

biraz; koştukça genişler. Hiç bitmeyecek, hiçbir yere dayanıp komşuluk etmeyecek gibidir. Ama bu bilgi teyide muhtaç çünkü oradaki günlerini herkes kendine saklar.

İster elle tutulur dünyevi aidiyetler, ister düşünce dünyasında inşa edilen kesin sınırlı bölgeler, ister kişisel konfor alanları, ister sevgiyle inşa edilen gelecek hayalleri... Her sınır, kaçınılmaz olarak sınır güvenliği tehdidiyle karşı karşıya kalır. Ve çaresizliktir ki iki elmayı birbirinden ayırmakla başlıyor hikâye, sonra malum, hep böyle devam ediyor. Her şeyin ötesinde, zaten insan göğsü açsa da kendini veya rüyalarda gezinse, sınırları belirli bir hücre parçası.

Bütün topraklarda tımarlı atlara binilebilir, hatta biraz şanslıysak ve kanıtlar kovalanmayan bir zamanda yaşamıssak ejderhalara. Dört nala veya kendinden emin yavaş kanat vuruşlarla sınır taşları arasında gezilebilir. Özgürlük müdür bu, işin içinde koşumu tam, kısık ateş bir ejderha olsa bile? İki tarla arası ahlata görünce gemini çektiğin at neye yarar? Tüm bu oyunun genişçe bir atlıkarıncadan farkı yok.

Sanki cümlelerle adım adım oraya gidiyormuşuz gibi görünse de bir suçlama gelmeyecek. Bu oyunda suçlu yok. Sınırlar için kimseyi sopalayacak halimiz yok (ejderhalar da sıkıntı yaratabilir). Volkswagen minibüslerde duman altı olacak veya bir yerleri kundaklayacak halimiz de yok. Bu, belki daha beter hale getiriyor problemleri. Basitçe varılabilecek bir yanıt yok. Hesap sorulacak muhatap yok. Hatta belki problem bile yok.

Tüm bu şov görünmeyen bir canavarla savaşmak gibi. Daha doğrusu, ortada canavar yok ama o heyuladan yumruk yiyeceği o hiç gelmeyecek anın korkusuyla tüm zamanlarını zehir ediyor insan. İnsan, kendi cümleleriyle ördüğü/örmekte olduğu dünyada rastgele harflerin birleşimiyle ortaya çıkan kâbuslarla boğuşarak ömür tüketiyor. Bu yazı da tastamam öyle.

ŞİİRE DOĞRU

Burhan KALE

Aristo'ya göre şiir, taklitten ibarettir. Aristo'dan sonrası nihayetsiz tanımlar ile kuşatılmak istenen şiir, her zaman su üzerinde kalmıştır. Bazen bir yaprak bazen de ay ışığı gibi ama hep su üzerinde... Kimsenin onu tutmaya, kuşatmaya gücü yetmemiştir.

Şiir, insanın duygu ve düşüncelerini konu eder. Hayatta olandır şiirde yer alan. Şair, duygulara dil olur. Şiirin aracı sözcüklerdir. Şair dünyayı kelimelerle yeniden kurar. Görülenin ötesinde bir dünyanın varlığını hissettirir. Şair istese de istemese de toplumun önündedir... Bazen rehberlik de eder. Modern zamanların kılavuzudur o...

2016 yılında Şiir Vakti Yayınları'dan gün yüzüne çıkan 3.şiir kitabım "Bende Saklı"da yer alan şiirler çerçevesinde şiir yazarken şairin şiir halinden bahsetmek istiyorum. Bunu yaparken yer yer edebiyatımıza damga vuran büyük şairlerin şiirlerinden bir dal gibi tutunacağım yoksa düşebilirim ne de olsa şiir üzerine söz söylemek ateşe elini sokmakla benzerlikleri var...

"insanım;/acı tatlı anlarım.../bir de şair yanım,/kelimelerle çizdiğim gökkuşağım.../beyazım;/geceleri gün rengine boyarım;/deniz feneri değilsem niye varım.../" diye başlıyor "bende saklı". "bende saklı"da 76 şiir yer almaktadır.

Şiir topluma faydalı olmalı. Şair ne kadar içinde derinleşirse derinleşsin, duygu yoğun yazarsa yazsın söylediklerinin insana faydası olması gerekir. Bu fayda hayata katılacak olumlu ve artı değerlerdir.

Kelimeler şiir dünyasının renkleridir. Kelimesiz kalınca, gözlerin ışığı anlamını yitirir. Cümleler hayatından uçup gider, kitaplar akılları ve yürekleri teslim alanların esareti altında ön ve arka kapak arasındaki karalamalar olarak kalır.

Karanfil şiirinde Ahmet HAŞİM "Yârin dudağından getirilmiş/ Bir katre alevdir bu karanfil,/ Ruhum acısından bunu bildi./ Düşükçe vurulmuş gibi, yer yer/ Kızgın kokusundan kelebekler,/ Gönlüm ona pervane kesildi."/ der. Herkesin bu şiirden devşireceği bir güzellik vardır. Anlam şairde saklıdır gerçi fakat okuyucu değişik anlamlar yükler şiire. Sizce Haşim'in karanfil görünce mi yârin dudağı aklına geldi yoksa yârin dudağı mı ona karanfili düşündürdü sanki öyledir bunu *bir katre alev* hissettiriyor bana. Ruhu ayından bunu bildiğine göre acı vermeye karanfilden dudaklar daha yakın olsa gerek. Genellikle olduğu gibi şiir ilk dizede yazılmış burada. "kızgın kokusunda kelebekler" dizesi yeni anlamlar da yüklemem pek şairane gelmez bana oysa *gönlünün ona pervane kesilmesi* şairin söylemek istediğini sona bıraktığını gösterirken oldukça dokunaklıdır...

A. Haşim'in der ki "Şiirler var ki sular gibi akşamla renklenir ve ağaçlar gibi mehtapla gölgelenir, güneşin ziyasında ise bu aynı şiirler, teneffüs edilmez bir buhar olur. Uzaktan gelen bir çoban kavalını veya bir bahçıvan şarkısını dinleyerek ağlamak istediğimiz yaz gecelerindeki ruhumuz öğlelerin hararetinde taşıdığımız o ağır ve baygın ruhun eşi midir? En güzel şiirler mânâlarını kâriin ruhundan alan şiirlerdir." En güzel şiirlerin anlamlarını

okuyucunun ruhundan alan şiirler olması ne büyük bir çıkmazdır, üstelik anlamın şiirdeki yeri her şey değilken...

Üniversiteyi bitiren ve bu yaşına kadar hiç kitap okumadığını söyleyen bir yığın insan var ülkemizde...

Kimin için yazacağız o halde. Kendi yolculuğumuzu ve düşlerimizi, isyanımızı ve suskunluğumuzu, saklımızı ve derinliğimizi, ayrıca hikâyemizi yazmalıyız. Bu nedenle ilk kitabımın adı " Yol Düşlerim" İkinci kitabımın adı " Suskunluğum" üçüncü kitabımın adı "Bende Saklı" oldu. Üzerinde çalıştığım yeni kitabımın adını "Derin Hikâye" olarak düşünüyorum. Bunu neden anlatıyorum çünkü şiir sensin ve senden parçadır. Topluma mal olursa şiir senin önüne geçer. Sen istediğin kadar kendini kutsa dur, toplum şiiri alır seni bir kenara bırakır... Aslında kendini tüketirsin şiirde fakat bunu yaparken şiiri yakalayabilirsen insanlığa verdiğin ödül seni fanilikten çıkarır... Pekii şairin amacı bu mudur?

Bu noktada Üstad Necip Fazıl KISAKÜREK'e yönelmeliyiz, Çile'de ne diyor "Kaçır beni âhenk, al beni birlik;/ Artık barınmamam gölge varlıkta./ Ver cüceye, onun olsun şairlik, /Şimdi gözüm, büyük sanatkârlıkta."/ ... Çile, N. Fazıl'ın hem şiirinin hem de şiir kitabının adı... Şiirle çile eş anlamlı kullanılmış hissi oluşturur bende...

Her zaman söyleneni biraz değiştirip söylemek istiyorum; yazalım fakat okumayı ihmal etmeden... Yazmak içimizden filizlenip çıkacak ve kitap ağacına dönüşecek o tohumu beslemek demektir. Okumak o tohumun çatlayıp büyümesi için şart olduğuna göre yazdıkça okuma ihtiyacı artacaktır...

Sonsuzluktaki ahenge ulaşan Üstad'ın ahenkteki sonsuzluğu ıskalamadığı açıktır... O'nun poetikasında "... ulvi idrak memuriyetinin mazharı şair, memuriyetini bizzat şuurlaştıramayınca" yani "... üstün idrak kıvamına erişemeyince..." duygu planında sabit, çakılı kalmaktadır. Yine Üstad'ın ifadesiyle "Böyleleri de ehramın kaidesiyle zirvesi arasındaki mesafe farkına eş, şair kalabalığının yüzde doksan dokuzudur." Ehram, piramit demektir. Üstad, arının bal yapması fakat nasıl yaptığını izah edememesi ve ağaçtan düşen elmanın yer çekimi kanunundan haberi olmaması ile şairi ifade etmiştir.

Üstad, şiiri mutlak hakikati arama işi olarak görmektedir. Şair bunu yaparken eşya ve hadiseler arasındaki en mahrem yerleri, bütün mantık yasaklarına rağmen, tutacak karşılaştıracak ve mutlak hakikate ulaşacaktır. Bütün mevcudat mutlak hakikatin çekim gücünün etkisindedir. Şiirin mutlak hakikati ararken geçtiği yol bir yerde kıldan incedir herkes bu yoldan geçemez o halde şiiri gerçek söyleyen ya da gerçek şiiri söyleyen kılavuzlardır şair. Şiir, beş duyumuzun algıladığı her şeyin ötesinde en ulaşılmaz noktayı sonsuz ve hudutsuz aramaktır. Mutlak hakikat Allah'tır. Şiir, Allah'ı sır ve güzellik yolundan arama işidir. Yani inanan da inanmayan da O'nu arar şiirin o ince, patika, keskin virajlı yollarında...

Şiirde başlıca iki büyük unsur vardır: his, fikir... Yani duygu, düşünce olmalı şiirde... Bu ikisi arasındaki med-

cezirden şiir doğar... Sanat; his fikir olmaya, fikir de his olmaya doğru kıvrımlaşmaya başlayınca, kıvrımlar arasındaki halkaların içinde karargâhını kuruyor Üstad'a göre... Şiirin ana maddesi duygu, şiire en uzak şey düşünce, bunlar şairin üstün idrakıyla iç içe şiiri meydana getirir. Hidrojen ve oksijenin bir araya gelip suyu oluşturmasındaki sır; şiir işte bu...

Şiirin nasıl yapılacağını nasıl yazılmayacağı yoluyla anlatan Mayakowski'nin çalışması tabiri caizse şiire amacının aksine bir iskelet oluşturmaktan öteye gidememiştir. Şairin kendi poetik kaidelerini ortaya koyan kişi olduğunu belirten Mayakowski elbette yeni bir şey söylemiştir. Bu bakımdan şiirin ne kadar gerekli olduğunu anlatmamız gerekir. Yenilik zorunludur. Evet, yeni şeyler söylemek gerekir. Bununa beş yolu var ona göre: *Sosyal beklenti, sınıf sezgisinin tutturulması, sözcük dağılmasının geniş olması, üretim aletleri nedir -bunlar saymakla bitmese de- yazdığın şiirlerin okuyucu ile buluşması. Sonuncu ise beceri ve yetenek ile yöntem teknikleri. Beceri yeteneği yıllarca her gün çalışarak kazanılan sınırsız bireysellik; kafiye, vezinler, imge, tarzın kazanılması, heyecan, bitiş, başlık, taslak diye özetlenebilir.*

Bu noktada yeniden Üstada dönmek gerekir; O şiiri Mutlak Hakikat'a ulaşmanın en kıymetli vasıtası görürken, şekil ve kalıbın mananın iskeleti olduğu belirtir. Ancak şiire baktığımız zaman ondaki şekli görüyorsak o şiir değildir. İnsanın bedeni iskeleti üzerine büyük bir sanatla ustalıkla giydirilmiştir. Her insanı farklı görürüz baktığımızda o nakışları değil sade kütüğü yani iskeleti görsek bundan hangimiz hoşlanırsınız. Üstad şiirini kütük üzerine o kadar güzel nakşetmiştir ki *"Ne hasta bekler sabahı/ Ne taze ölüyü mezar/Ne de Şeytan bir günahı/Seni beklediğim kadar."* Derken hangimiz şiirin hangi ölçüde yazıldığını düşünürüz...

Üstad'a göre; *"Şiirde dış şekle bağlı bir de iç şekil mevcut... Serbest şiirin gayesi, dış şekli yıkıp bu iç şekli billurlaştırmaksa da, mekânsız zaman gibi dış perde gerçeğini kurmadan iç manayı nakışlandırmak muhal..."* Buradan O'nun serbest şiire karşı olduğu anlamını çıkaranlar olsa da ben öyle olduğunu düşünmüyorum...

Günümüzdeki serbest şiir ve şiirimizin aldığı yol bana, şiirin bedenden ziyade ruha yakın olduğunu haykırıyor. Mademki şiirin kaynağı düşünce ve his, ziyadesiyle de his o halde "Bende Saklı"da yer alan Güvercinler ve Sen şiirini inceleyelim *"güvercinler ve gözlerin,/ kahve telvesi keder,/ yaşamak kirpiklerinden hüzne dokunmak/ utandırmadan utanarak elinden tutmak bir yetimin.../ güvercinler ve ellerin,/ soğuk saçaklarında evlerin,/ sarkıt sarkıt buz küçücük yüreğin,/ devasa bir cadde,/ süslü bir vitrin,/ kâğıttan gemilerin sığınağı ellerin.../ güvercinler ve saçların,/ kor düşer alına tel tel,/ samanyolu pırıl pırıl sokağında açların,/ nehir ki sonsuz çile sarmalı,/ ey Demirkazık nerededir kuzeyin güneyin?/ güvercinler ve sözlerin,/ suskunluğun, yolda düşlerin, şiirin,/ kırık dalda büyümlü kanatların.../ hani karanlık geceye ay olacaktın,/ hani yıldız yıldızdı gözlerin,/ kimse duymasın, hani şairdin?"* Dize sonlarında yer alan hangi sözcükler kafiyeli arkadaşlar? Şiirin uyumu kafiyededir fakat sadece kafiyede değildir. Şiirde bir ritim, iç ses, ses özellikleri, ruhumuza hitap eden nice gizler vardı. Bunları neden kullanmayalım? Önemli olan ehramın tepesi noktasına olan yolculuğumuz.

Şiir gaye değil fakat iyi şiir gaye olmalı... Maddi

âlemde de en iyi yerlere en güzel araçlarla daha çabuk gidilir. Şiiri sadece araç görüp de onu değersizleştirmeyelim.

Bazıları şairin başkalarının dertleri ile beslendiğini iddia eder. Hâlbuki modern dünyada şairdir insana erdemi öğreten.

Şiirin farkındalığı hakkın yanında olması, mazlumun yanında durması ve dünyayı merhamet zeminine oturtmasıdır. Şair, dünyayı merhametten yoksun ancak merhamete muhtaç bir yer olarak görür. Şehirlerin çocuk sesleriyle güzelleştiği gibi şair de sevgi içinde oldukça yaşar...

Yine Üstad'ın belirttiği gibi *şair bir kürsü sahibidir. O'nun davası vardır.* O halde söyleyecek sözü olan insandır o. Yüreğinde saklıdır şiir; *Saklı Şiir. "Yeşil yaprak, kuru dal,/ Yüreğim kök saldıgın ağaç.../ Canım, bulutlarında saklı.../ Gitme n'olur biraz kal.../ Düşlerim, gözlerine aç,/ Susuz, umutlarında saklı.../ Uzaklara uzan, dal.../ Yollarım, yiğidine muhtaç,/ Kutlu atlarında saklı.../ Deniz durgun, küçük sal/ İçindeyim. Ey, Sertaç!/ Ufuk kanatlarında saklı..."* Millet kahramanlarına yazdım bu şiiri. Onların üzerine maneviyat kanadını açan Peygamber Efendimize ithaf ettim... Serdarımız da sertacımız da gönlümüzün sultanı da O'dur...

Ayrı bir husus da olsa Batı kendi dini değerleri ile sanatını geliştirmiştir. Tolstoy'a göre *kocasının âşık olduğu bir kadının süslenmesine gerek yoktur. Sahte sanat ise süslü bir sokak kadınıdır.* Gerçek ve sahte sanatın hayata katkılarını o bakımdan ele alır.

Şiire dönersek; Cahit Sıtkı TARANCI şiirini duyguların ele alınış biçimi yani söyleyiş bakımından önemsiyorum. *Cahit Sıtkı da bir Fransız şairi olan Baudelaire'den ele aldığı temalar bakımından değil, söyleyiş bakımından etkilenmiştir. Hatta hayatını ondan yani Baudelaire'den önce ve sonra diye ikiye ayıracak kadar.* (Bakınız Prof. Dr. Olcay Öneroy- Cahit Sıtkı TARANCI'NIN ŞİİR ANLAYIŞI SF-2)

Cahit Sıtkı TARANCI gibi hangimiz memleket istemeyiz. *"Memleket isterim/Gök mavi, dal yeşil, tarla sarı olsun;/Kuşların çiçeklerin diyarı olsun. Memleket isterim/Ne başta dert, ne gönülde hasret olsun;/Kardeş kavgasına bir nihayet olsun./Memleket isterim/Ne zengin fakir, ne sen ben farkı olsun;/Kış günü herkesin evi barkı olsun./Memleket isterim/Yaşamak, sevmek gibi gönülden olsun;/Olursa bir şikâyet ölümden olsun."*

Faruk Nafiz Çamlıbel, benim için, daha çocukken başka bir şehirde yatılı okulda okuma deneyimini yaşamak zorunda kaldığımda yol arkadaşlığı eden bir ozandır. *Han Duvarları* şiiriyle ışıklar söndükten sonra kafamın içinde gönlümün müstesna bir yerinde dertleştiğim arkadaşımıdır.

O yaşta gurbetle tanışan bir çocuk için şu dizelerde sihir yok mudur sizce; *Gözlerime çökerken ağır uyku sisleri,/Çiçekliyor duvarı ocağın akisleri./Bu akisle duvarda çizgiler belirliyor,/Kalbime ateş gibi şu satırlar giriyor;/"Gönlümü çekse de yârın hayali/Aşmaya kudretim yetmez cibali/Yolcuyum bir kuru yaprak misali/Rüzgârın önüne katılmışım ben"*

Biraz da masal tadı var sanki değil mi? İşte püf noktası burası olsa gerek. Biz bir zamanlar çocuktuk. Önce ninnilerle uyuduk sonra masallarla büyüdük... Bu söylem bir yerde şiirin macerasıyla da örtüşür. İnsanlığın tanıştığı ilk şiirler muhtemelen annelerin bebeklerini

sakinleştirmek ve uyutmak için söyledikleri ninnilerdir. Şiirin kalbe dokunan yanı da oradan gelmektedir. Biraz düşünürsek anlarız ki ruhumuzda o ninnilerin tadı vardır.

Bununla beraber çocukken dinlediğimiz masalların gerçeğin duvarına çarpmasıyla nasıl paramparça olduğunu deneyimlerimizle gördük... İşte bu nedenle kendi şiirimizi oluşturmamız. Bizden önceki yolculukların, düşlerin, imgelerin ulaşamadığı yeni yerler keşfetmeliyiz. Çünkü öncekilerin yaşamadığı modern zamanın çeşit çeşit yalnızlıkları, soyutlamaları, insanın önemsizleşmesi, duyguların bile tüketim malzemesine dönüştürülmesi, kentin kişinin önüne geçmesi, kişinin kentte tükenmesi tarihte örnekleri pek görülmeyen olgulardır. Belki de bu nedenle Sezai KARAKOÇ "Ey yeşil sarıklı ulu hocalar bunu bana öğretmediniz/" der ve devam eder "Bu kesik dansa karşı bana bir şey öğretmediniz/Kadının üstün olduğu ama mutlu olmadığı/Günlere geldim bunu bana öğretmediniz/Hükümdarın hükümdarlığı için halka yalvardığı/Ama yine de eşsiz zulümler işlediği vakitlere erdim/Bunu bana söylemediniz/İnsanlar havada uçtu ama yerde öldüler/Bunu bana öğretmediniz/Kardeşim İbrahim bana mermer putları/Nasıl devireceğimi öğretmişti/Ben de gün geçmez ki birini patlatmayayım/Ama siz kağıttakileri ve kelimelerdekini ve sözlerdekini nasıl sileceğim öğretmediniz/Bir kentten daha geçtim/Buğdayları yakıyorlardı/Yedikleri pirinçti/Birbirlerine açılan borular gibi üfürüyorlardı/Sonra birbirlerinden borular gibi çıkıyorlardı/Pirinçler gibi çoğalıyorlardı/Atlarını yalnız atlarını cana yakın buldum/Öpüp çıkıp gittim yelelerini/"

Ne kadar da manidar Bir kentten daha geçtim dize-siye başlayan ve bu dizelerle Hızır'ı içselleştirdiği anlaşılan şairin artık tek başına geleneksel zamanların şehirlerinden günümüzün kentlerine seyahati... Üstelik dokunaklı da... buğdayları yakıp, pirinçleri yemeleri kentin insanının aynı tip haline gelmesi, birbirinden farkını ortaya koymaması ve pirinçler gibi çoğalması sonucu şair sadece kentin atlarını cana yakın bulup yelelerinden öpüp çıktığını söylüyor... Aslında at falan yok kentte yelesini öptüğü de insan hem de kentin insanı...

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA deyince aklıma inceden inceye yağan kar altında kağnısıyla cepheye mermi taşıyan zayıf, çelimsiz ancak çelik gibi bir iradeye sahip Elif isminde, ismi gibi dosdoğru Anadolu kadını gelir ve sonra "Yediyordu Elif kağnısını,/Kara geceden geceden./Sankim elif elif uzuyordu, inceliyordu,/Uzak cephelerin acısıydı gıcırtilar,/İnliyordu dağın ardı yasla,/Her bir heceden heceden."

Ancak elleri öpülesi cepheye mermi taşıyan o destansı kadınlardan Cahit KÜLEBİ'nin Ağız, dil vermeyen köylüler içinde yer olan o suskun kadınları o dönem için daha gerçekçi gelir bana... "Sivas yollarında geceleri/Katar katar kağnılar gider/Tekerleri meşeden./Ağız dil vermeyen köylüler/Odun mu, tuz mu, hasta mı götürürler?/Ağır ağır kağnılar gider/Sivas yollarında geceleri."

Ben o kağnıları resmederim gözlerimde... Sanki bu şiir yazılmasa o kağnılar gitmeyecek gibi gelir bana... Cahit KÜLEBİ, Dost şiirinde "Bir gece habersiz bize gel/Merdivenler gıcırdamasın/Öyle yorgunum ki hiç sorma/Sen halimden anlarsın/Sabahlara kadar oturup konuşalım/Kimse duymasın/Mavi bir gökyüzümüz olsun kanatlarımız/Dokunarak uçalım./insanlardan buz gibi

soğudum,/işte yalnız sen varsın/Öyle halsizim ki hiç sorma/ Anlarsın."

Bu şiirler insanımızın hoşuna gider. Neden dersiniz? Bir kere yorgun olmayacağımız yoktur. İkincisi halimizden anlayacak birilerinin olduğunu sanırsız, olmadığını bilsek bile... Üçüncüsü, birileri ile konuşmaya ihtiyaç duyarız, ancak bunu zayıflık görürüz. Dördüncüsü, kimse duymasın dediğimiz ondan. Beşincisi, ümidimizi hiç yitirmeyiz, mavi gökyüzümüz kalmadığı an biteriz... Kanadımızdan başka güvencemiz de yoktur. Ya uçurumdan düşeceğiz ya da uçmayı öğreneceğiz... Yalnız sen varsın derken kendini ele verir şair, olan kendinden başkası değildir. Dost, kimsenin seni umursamamasından doğan bir şiirdir, öyle gelir bana.

Çocukluğumun geçtiği mahallede suskun kadınlar görmüştüm, kimi zaman gözü yaşlı... Annem mahallenin büyüğü olduğundan ona sığınırlandı adeta... Büyüdükçe, o zaman anladığımı yanlış anladığımı anladıkça, suskunluğun nasıl bir feryat olduğunu fark ettim.

Mehmet Emin YURDAKUL'un "Şairleri haykırmayan bir millet sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir." dediği hatırıma geldi ve Bende Saklı da O Bendim dedim "o bendim kapıları zorlayan,/ kapılar önünde ben, ardında sen kaldın,/ ey! gözleri boncuk;/ yılmış, yıkılmış çocuk.../ o bendim sokakta tekmelenen,/ kadınlık gururun değildi yerlerde sürünen,/ oysa ne kadar tanıdık adı, ey! dövülen, vurulan kadın.../"

Aslında şairi anlayan yok şiiri yazdıran da bu yokluk zaten... Şairin yalnızlaştığı yerde gökyüzü genişlemektedir. Üstad'ın "Ufak pencerecik küçük daracık/Dünyaya kapalı Allah'a açık" yine "Beni kimsecikler okşamaz madem/Öp beni alnımdan sen öp seccadem" dizeleri şiirin nasıl zapt edilemez bir yanı olduğunu gösteriyor aynı zamanda...

Yavuz Bülent BAKİLER'in Cebeci Camiinde ezan oku-nur diye başlayan şiiri ne zaman ezan okunsa aklıma fakir fukarayı getirir. Sonra da Bakiler'in şu dizeleri çarpar beni "unuttum gözyaşı döken kadını/ördüm gerçek aşkın ruh mihrabını/bir yay gibi gerdim göğe adını/gönül kubbem artık alemsiz değil!/benim neme gerek yıldız, dolu-nay/rahatlığa paydos, çileye hayhay/ne kuştüyü yatak ne ruhsuz saray/günlerim İbrahim Etem'siz değil!/açılın açılın kalabalıklar/içerim zemheri, dışarım bahar/bir alev halin-de geçtiğim yollar/Hallac-ı Mansur'suz, Keremsiz de-ğil!/uzakların daha uzaklarına/büyük zaferlerin nur taba-kalarına/seni yazdım ebemkuşaklarına/ellerim çaresiz, kalem-siz değil!" der...

Demek ki elimizde kalem varsa çaresiz değiliz...

Ahmet ARİF, Hasretinden Prangalar Eskitse de kim-senin haberi olmayacaktı ne prangalardan ne sonsuz aşkından dağarcığında şiirinde yer alan sözcükler olma-saydı... Ya da o sözcükleri kıvamına getireceği yüreğe sahip olmasaydı...

Şiirin bir hal olduğu da göz ardı edilemez... İnsanın çaresiz kalabilir, eli kolu bağlanabilir bir yerde ancak onun vicdanı, yüreği esir alınamaz... Şiirler, özgürlük türküleridir. "Utandırım,/Utandırım fukaralıktan,/Ele güne karşı çıplak.../Üşür fidelerim,/Harmanım kesat. / Kardeşliğin, çalışmanın, /Beraberliğin,/Atom güllerinin katmer açtığı,/ Şairlerin, bilginlerin dünyalarında,/ Kalmışım bir başıma,/ Bir başıma ve uzak./Biliyor musun?"

Bilinmesi için yazılır ya her şey... Muhsin İlyas SUBA-ŞI'nın bir şiiri ile devam edelim. Önemli çünkü şiir ile şiiri anlatıyor.

"Ruhlar yaratılırken verilen **ilk berattır**,/Ninniden ağıtlara, kanatlanmış **tek attır**... / O, **ruh yangını**mızdır, o, **yüreğin dilidir**,/Duygu coğrafyamızı **kucaklayan serhattır**./Hileye izin vermez, kim demiş ki dağ delmez:/ **Hayâl iklimimize yollar açan Ferhat'tır!**/Cephelerde **kendine güvenin coşkusu**dur,/Düşman saldırısında **geçilmeyen tek hat**tır./Sevdâ iklimimizin çileli yollarında,/Teslim olup geçilen **bir incecik sıratır**./Aşkların **saf gülüdür**, **hasretin bûlbûlüdür**,/Gönlü **gönle bağlayan bir ilâhî fırsattır**./Yorgun sırdaşlarıdır **şairler gecele**rin,/Bu dil, onlara göre **bir sihirli murattır!**
../Mısralar şairini **yücelten bir kanattır**,/Şiiri **yaz**mak kadar okumak da sanattır!

İlk berat olması sözün insana bahşedilmesi olsa gerek... At örneği şiirin yolculuğunun kıyamete kadar süreceğini de gösteriyor. Şiirin **ruh yangını** ve **yüreğin dili** olarak görülmesi kaynağının duygu olduğunu hissettiriyor. *Ferhat'ta* o aşk olmasa dağları delebilir miydi? Yani derdimiz olacak, içimiz dolu olacak... Saman alevi gibi duygulanmalarla yazılacak şiirler kalıcı olmayacaktır... Cephelerde geçilmeyen tek hat olmasına gelince "Ey Şehit oğlu şehit isteme benden makber/Sana aguşunu açmış duruyor Peygamber" diye Akif'in ruhumuza kazıdığı dizeler herkesin kaçtığı yerde Türk askerinin ayağını sabit tutuyor... Yani imana dil olan dizeler... Şiir aynı zamanda aşktır, Miraç'ta buradan ötesine aşk ile geçilir denilen hal aşkın şiiri nerelere götürebileceğini de belirtir. *Şair dizeleriyle yücelmektedir*, o halde dizelerimiz başlı başına kuvvetli olmalı...

Yaşar Nabi NAYIR, Son Kumaş şiirinde gerçekten bir meşale yakmış; "Görmedim ilham atını/Ben bu şiir sanatını/Bir deli kızıdan okudum/Sanatı öğretti bana/Ben de bu tezgâhtan ona/Türlü kumaşlar dokudum/Altı buçuk yıl emeğim/Gönlüm, elim, gözbebeğim/Eskidi sırtında bütün/Tam gözü doldurduğu gün/Sevgiden almış gibi hız/Ansızın evlendi o kız/İstedim ünler salacak/Bir yaman örnekli duvak/Örmek o ruhum geline/Ay ışığından bir ipek/Gamla beraber bükerek/Taktım ömür iğnesine/iğneyi ilkin derime/Sonra çürük gözlerime/Saplayarak, titremeden/İşledim üç günde bakın/Solmuş ümit yaprağının/Üstüne her duygumu ben/Sanatım ermişti sona/Gitti merasimle ona/Ellerimin son hüneri/İşte o kızıdan bu kumaş/Her yanı kıpkırmızı yaş/Ertesi gün geldi geri/"

Şairin nasıl ıstırapla yazdığı dikkatimizden kaçmamıştır sanırım. Başta dediğimiz gibi şiirin kaynağı duygularımız...

MORS

başıma giyotin bunlar
saatler, on beşler, on altılar
geçmiş canavarlarımdan
-güzel yeşelleriyle boynuma dolanan-
ilmiğime pamuklar
ve pamuk şekerlerle midemi yakan

kurtar beni canavarlardan
demeyeyim ki şık olmaz

seni sokaklardan ve şehirden
biletçiden, kasiyeden ayıran perdeyi
kaldırdığım zaman kalbine
kalbim tanıdık bir bakış atabildiğinde
elbet bir imkan olacaktır
sarsılacağız büyük hem gizli sarsıntılarla
ama gökten elmalar düşmeyecek
yaşlar da düşmeyecek gözlerden
peki nedir o halde tüm hepsi?
olağanlığın kısır bahçesinde bir filizlenme?
çocuklar yine ağlayacak sokaklarda
her gece binler kafa yine gözleriyle yakarak
yine tavanı delip kadere ulaşsa da

yoruldum ve üşüyorum, beni ört
demeyeyim ki şık olmaz

biz ki biz olacağız erimeden ve dökülmeden
dolmadan hiçbir yere, akacağız yalnız
bacalar ve dişliler çarptıkça ses vermeden
nefesle uçuşan opak örtümüzün altında iki bir
iki, yani iki ayrı bayrak direği
el fenerleri yakacağız göğün perdesine
alfa, bravo, çarlı, delta

filmi dondur, böyle iyiyiz
diyemeyiz ki şık olmaz

Mustafa Yılmaz

KÖRLÜK

Melike Alpaslan

“Bakabiliyorsan, gör. Görebiliyorsan, fark et.”

1998 Nobel ödüllü Portekiz yazar José Saramago’nun en bilinen kitabı olan *“Körlük”* hiç şüphesiz yaşadığımız çağı yansıtan en güzel distopik eserlerden biri. 1995 yılında kaleme alınan kitap Işık Ergüden tarafından dilimize çevrilmiş ve Kırmızı Kedi Yayınları tarafından ilk baskısı 2017 yılında yapılmıştır.

Kitap, arabası ile yeşil ışığın yanmasını beklerken birden bire beyaz bir körlüğe saplanan adamın yaşadığı şok ve zorluklarla başlar. Kısa sürede bu körlüğün bulaşıcı olduğu anlaşılır ve körlerle kör olması beklenenler hükümet tarafından eski bir akıl hastanesine kapatılarak karantina altına alınır. Akıl hastanesindekilerin her öğün kendileri için kapıya bırakılan yemeklerden başka dış dünya ile hiçbir bağları bulunmamaktadır. Kısa sürede -doktorun karısı hariç- akıl hastanesindeki herkes kör olur. Dışarıdan gelen diğer körlerle hapisane görev yapan hastanenin kapasitesi fazlasıyla dolar. Burada artık düzensizlik hâkimdir. Elindeki gücü kötüye kullanan bir grup kör diğerlerini aşağılar, yemeklerine el koyar ve hatta kadınlara tecavüz eder. Ezilenler ise sayıca çok daha fazla olmalarına rağmen ölüm korkusu ile tüm bu zulme boyun eğler.

Kafka’nın romanlarında yansıttığı korku çağı bu kitapta adeta resmedilmiştir. Saramago’nun büyümlü gerçeklik akımı ile oluşturduğu akıcı ve etkileyici üslubu sayesinde korku ve çaresizlik içindeki insanların çırpınılarına ve hayvanileşmelerine yakından şahit oluruz ve gördüklerimiz bizi o kadar çok etkiler ki tıpkı doktorun karısı gibi kör olmayı bütün bunları görmeye yeğleriz. Saramago’nun birbiri ardına virgülle devam eden uzun cümleler kullandığı anlatım tekniği hikâyeden kopmadan heyecanın sürüklenmesini sağlamaktadır. Kitapta nokta ve virgül dışında başka bir noktalama işareti kullanılmaması yazarın kendine özgü yazım tarzını ortaya koymaktadır. Saramago’nun bir diğer farklı tekniği ise adı olmayan kahramanlarıdır. Tüm kitap boyunca nasıl ki olaylar adı bilinmeyen bir ülkenin adı bilinmeyen bir kentinde geçiyorsa, kahramanların da adlarını bilmeyiz. Öyle ki kendileri de birbirlerinin adlarını bilmezler, kör olduktan sonra ada ne gerek vardır ki? Yazar kahramanlarını doktorun karısı, koyu renk gözlüklü

genç kız, ilk kör, gözü siyah bantlı yaşlı adam gibi betimlemelerle tanımlayarak anlatımını sürdürür. Bu durum okuyucunun aklında bir sürü isim tutarak metni anlamasını zorlaştırmak yerine anlatımı daha anlaşılır ve akışkan hale getirmesine rağmen kitabı Gregor Samsa, Josef K. ya da Raskolnikov gibi romanla özdeşleşen ve ironik bir anlam taşıyan bir roman kahramanından mahrum bırakır.

Saramago’nun amacı ülkede körlük salgını olsa insanların durumu ne olurdu, bizi nasıl bir dünya beklerdi sorusunun cevabını vermek değildir elbette. Ironik bir edebiyat dili kullanarak alt metinde, yaşadığımız çağda insanların görebildikleri halde ne kadar da kör olduklarının altını çizmek ister yazar. Yaşanılan körlüğün beyaz olmasının sebebi de budur, bakan ama görmeyen bir toplumun yozlaşmasını simgeler. İnsanların kendilerinden başkalarının acılarının hiçbir öneminin olmadığı bir dünyada kör olanların ötekileştirilerek bir akıl hastanesine kapatılıp ölüme terk edilmeleri yaşadığımız çağda yapılan tüm ötekileştirmeleri sorgulatır insana. Öte yandan ülkedeki herkes kör olurken yalnızca doktorun karısının görebiliyor olması toplum içerisinde yer alan suskun aydınlara atıfta bulunmak içindir. Doktorun karısı, körlerin kölesi olmamak için kör olmadığını saklar ve tıpkı toplum içinde kendi çıkarları zarar görmesin diye elini taşın altına koymak istemeyip üç maymunu oynayan aydınlara gibi davranır. Herkes kör olduğunda ise körlerin yardımcısı yine körler olur ve cahille yatan cahil olur hesabı ülkenin durumu daha da yaşanmaz bir hal alır.

Kitapta sorgulanan bir başka durum ise insanların olaylar karşısında bazen hiç olmadıkları davranışları yapmak zorunda kalmalarıdır. Bu durum karşısında doktorun karısı *“Belki de ben körlerin en körüyüm, insan öldürdüm çünkü ve gerekirse tekrar öldürürüm.”* der. Yazar bir taraftan insanları yaşadıkları koşulların dışında yalnızca davranışları ile sorgulamanın ne kadar hatalı olduğu düşündürürken diğer taraftan da insanın salt iyi ve kötü olmadığını, içinde her ikisinin de var olduğunu ve olaylar karşısında bazen çok kötü işler de yapabileceğini gösterir. Doktorun karısının yakın çevresindeki körler için yaptığı fedakârlıklar ise, bir kişinin bile elinden geleni yapmasının topluma nasıl

bir düzen ve iyilik getireceğini okuyucuya fark ettirir.

Kitapta, ülkedeki bütün insanlar kör olunca tüm sistemler çöker, yiyecek ve temiz su bulmak imkânsız hale gelir. İnsanların çöpleri, dışkıları ve hatta sokak ortalarında kalan cesetler hayatı yaşanmaz hale getirir. İnsanın doğaya hükmederek kurduğu kapital sistem gün gelir insana doğa karşısındaki aczini bir tokat gibi yüzüne çarpar. İnsanlar bilir ki yine de tek kurtuluş doğadadır; bu sebeple meyve dolu ağaçların, şehir dışında yer alan geniş ve temiz yeşil alanların hayalini kurarlar.

Kitabın sonlarına doğru doktorun karısının kilisedeki tüm resim ve heykellerin gözlerinin beyaz boya ile kapatıldığını görmesi ise din ve toplum ilişkisini sorgulamamızı sağlar. Din adamlarının toplumun sorunlarını göz ardı ederek kendi çıkarları için kör taklidi yapmaları toplumu daha büyük bir felakete sürüklemektedir. Diğer yandan, körlerin kilisedeki heykel ve resimlerin gözlerinin beyaz boya ile kapalı olduğunu öğrenmeleri sonucunda yaşadıkları büyük panik ise hiç şüphesiz insanların körü körüne olan inançlarına atıfta bulunmak içindir.

Eserlerin ilham kaynakları her zaman insanların ilgisini çekmiştir. Saramago, körlük fikrinin aklına nasıl geldiği ve bunun bir romana dönüşme sürecini şu şekilde anlatır: *“Bu körlük fikrinin ortaya çıkışı çok basit aslında. Bir lokantada oturuyordum, ne yiyeceğime karar vermiştim ve bekliyordum. Bir anda kafamda bir soru oluştu: Ya hepimiz kör olsaydık, dedim. Hemen kendi kendime cevabı da buldum, zaten körüz dedim. O roman öyle doğdu. Hepimiz körmüşüz, sağduyumuz kalmamış gibi davranıyoruz. İnsanlar zeki olmaya tahammül edemiyorlar. İnsanlığın ilk dönemlerinde zekâyı keşfettiklerinde bile zekâyı tahammül edemediler. Onun için de delirdiler. Hâlen de o dellilik sürüyor. İnsan dediğimiz yaratık akıl hastasıdır. Eğer öyle olmasaydı, dünya şu anki durumda olmazdı. Bu dünya düzenini ortaya çıkaran, herhalde akli başında bir ruh hali değildir. Mesela egoizmi düşünelim, hırsı, batıl inançları düşünelim. İşte bütün bunları düşündüğümde insanoğlu akıl hastası bir yaratıktır, diyebiliyorum. Bir de şöyle bir şey var: Biz mantığımızı mantıklı olanın karşısında kullanıyoruz. Hayata karşı kullanıyoruz. Biz hayatı hak etmiyoruz esasında. Sonuç felaket, felakete kadar gider bu iş. Hiçbir iyileşme ümidi görmüyorum. Orada, burada bazı ilerlemeler kaydedilebilir. Ama hayata yeni bir anlam kazandırma konusunda hiçbir emare yok. Bir de öylesine zıtlıklar var ki, insanın gelecekte ümitli olması gelmiyor.”*

Yazarın geleceğe dair ümitsizliklerine

rağmen kitap ümitle son bulur. İnsanlar yaşadıkları felaketten ders alıyorlar mı onu bilmiyoruz ama belki bu sorunun yanıtını Körlük kitabının devam niteliğinde olan Görmek'te bulabiliriz.

arınma

tek düze
kur bırak bu
denli yalnızlığı
kur bırak acısını
bir düşten bırakılmak
doğurgan bir yaradan medet
ummak kadar bırakılmalı
düşler de çünkü
takvimleri çöplere doldurmak
insan olmaya ehliyet sayılmalı
gözleri paslı bir çocuğun
pazartesiye, izmaritleri ve münakaşaları
kendinden büyük sanması
kadar bırakılmalı dünya
günahını sonra saymalı tüccarlar
öbür yüzünü tutmalı mutlaka
şair adamlar
bırakmalıyım ben de
bu mesnetsiz kitap yığınlarını
satırları çizerken aklımı
inkar eden ne varsa
başka acılara yamandığı yerde
karıncalanmalı kalbim
terk etmeli gördüğünü biriktiren
bu iğreti dağarcığı
kimilerine irsiyet tekelinden
bırakılan
kimi de büyük laflara karışmak
namahrem salonlarda
bir karınca telakkisini ayyuka sanmak
gibi bırakılmalı
toz duman edemediğin yaşamak

çünkü bütün büyük günahlar
issızca işlenir

Şeyma TEMİZSOY

ÇİÇEK SÜRGÜNÜ

Melike ÇELİK

Kararan havayı damla damla emen çiçeklerini biraz olsun aydınlatmak için üzerlerine su serpti. Durdu, alıcı gözlerle seyretti her birini. O sabah yanından geçen bir kadının, çiçek almasam da bu sokağın başında olmanızı, hayatımızı renklendirmenizi seviyorum, deyişini hatırladı. Her gün yüzlerce insanın topuk seslerine karışırdı çiçeklerinin alı, moru, pembesi. Oysa çok az insan görebilirdi renklerinin, kokularının ışıltısını.

Müdavim müşterilerinin arasında beyler çoğunluktaydı. Unutulan doğum günlerine, yıl dönümlerine Hızır gibi yetiştirirdi Gonca'nın çiçekleri. Böyle zamanlarda, yaptığı her bukette Gonca'nın gönlü biraz daha kırılırdı. İsterdi ki sevgiye, mutluluğa bahane olmasın; sevginin, mutluluğun aslı olsun çiçekleri. Yalnızca çiçeklerin değerini bilenler sarsın, koklasın onları. Bazı zamanlar bir suçu örtmek, bir yalanı gizlemek için alındığını bilirdi. O zaman günaha ortak olmanın vebalini taşımak istemez, sana uygun çiçeğim yok abi, deyip kurtarmak isterdi vicdanını. Çiçeklerini alanın onları nasıl seçtiğinden, parasını verişinden, emanetini tutuşundan; kime verileceğini, gittiği yerde nasıl ağırlanacağını bilirdi. Sürgüne gönderdiği her çiçeği acı bir tebessüm bırakırdı ardında. Çiçeklerini severdi ya onları para uğruna değer bilmeyenlere vermeye kıyamazdı.

Çok az müşterisi bilirdi çiçeklerin adlarını. Ve çok azı kararlı olurdu alacağı çiçekte. Genelde seçimi Gonca'ya bırakırlardı. Hasta çiçeğinden tanışma çiçeğine kadar onlarca aranjmanı vardı. Bazen katalog çıkarmayı bile düşünür sonra, boğazımızı anca doyururuz be, der vazgeçerdi. Ah, fırsatı olsa şehrin en iyi çiçekçisi olmaz mıydı? Ruhunu bilirdi çiçeklerin ruhunu ve kimin ruhuna hangi çiçeğin yaraşacağını.

Karanlık lime lime çökerken yüzü düşen çiçeklerini ayıklayıp toparlanmaya başladı. Her akşam beyaz kasımpatı almadan

evine gitmeyen yaşlı amca günlerdir gelmemişti. Her gün bu çiçeklerden alıp ne yaparsın amca, diye sorduğunda Gonca, onların sevgisi bana karımdan yadigâr, onun yokluğunda bunlarla avunurum işte, demişti amca. Gonca yalnızlık nasıl bir şey diye anlamaya çalışsa da yapamamıştı, evdeki kalabalığını düşündükçe hiç de fena bir şey gibi gelmemişti ona.

Saat ilerledikçe merakı arttı, neden gelmemişti yaşlı adam? Gideceği uzun yolu düşündükçe yüreği sıkışıyordu. Kentsel dönüşüm yüzünden iki sokak ötelerindeki yurtlarından şehrin ta öbür ucuna sürülmüşlerdi. Sabah gelmesi, akşam dönmesi; trafiği, otobüslerin kalabalığı hepsi ayrı dertti. Çekilecek çile değildi de başka iş bilmezdi ki sübyanlarını doyursun. Daha fazla beklememeye karar verdi, kovalarını kenara çekip üstlerini her akşam yaptığı gibi güzelce örtüp geceye emanet bıraktı.

Ertesi sabah çiçeklerinin başına geldiğinde akıllı hala yaşlı amcadaydı. Bugün de uğramazsa akşama sorup soruşturur evine varırım, diye düşündü. Çiçeklerini güneşle yıkadı, tazelerini yanlarına ekledi. Sokak renkleriyle şakımaya başladı. Çiçeklerinin gülen yüzlerine kavuşunca bir annenin, çocuğunun uykusundan uyanıp kollarına atılması gibi içi neşeyle doldu yine o sabah.

Az sonra kara bir bulut dolanmaya başladı. Tentesini açıp açmamakta kararsız kaldı. Yağmur bereketti ya çoğu zaman satışını keserdi. Birden içi sıkıldı. Belki yağmaz diye avuttu kendisini. Daha siftahını yapmadan iki zabıta belirdi yanı başında. Üç gün önce gelenlerdi bunlar. Uzun boylu, küçük gözlü olan, sana burada ekmek yok bacım, üç gün müsaade, topla tasını tarağını kaybol, demişti. Gonca da onlara pabuç bırakacak göz var mıydı? Arada gelir giderler, birer sigara parası atarım işte, diye ikna etmişti kendini. Tam da üçüncü gün gelmeleri canını hepten sıktı. Gök

gürlemeye başladı. Gonca, bir yolunu buluruz ağalar, dese de adamlar ciddiye. Israrla Gonca'nın sokağı boşaltmasını istiyorlardı. Gonca umduğunu bulamayınca duymazlıktan gelip iskemlesine çöktü, çığırma başladı, güzel çiçeklerim var...

Sıska olan zabıta Gonca'nın vurdumduymazlığını görünce sinirlenip kovalardan birini tekmesiyle devirdi. Gonca rızkının ayaklar altına serilmesine razı olmadı, ayağa fırlayıp veryansın etmeye başladı. Çığlıkları kulaklarına uğramadan çok uzaklara yayılıyor, etraflarındaki insan halesini genişletiyordu. O an, kalabalıkta onlarca dudağın ve ellerin çırpınışları içinde tüm sesler uğultuya dönüşüyordu. Zabıtaların sabrı kalmamıştı, tüm çiçekleri yola döktüler. Akşama geldiklerinde burada onu görmek istemediklerini söyleyip gittiler. Yağmur çiselemeye başladı.

Gonca gözleri yaşlı, kalabalığın sakince dağılmasını izledi. Kimi gözüne kestirdiği çiçeği yerden alıp yakasına takarak yoluna devam etti. Kimi vergisiz satış yapmasından dem vurdu, kimi köşeye açılacak büyük çiçekçi dükkânının haberini uçurdu, eee büyük balık küçük balığı yutardı. Kimse elini uzatıp da çiçeklerini toplaması için Gonca'yı yüreklendirmedi.

Gonca bütün gün oturup seyretti janjanlı ışıklar altında çiçeklerinin hoyratça ezilişini. Çiçek almak için duraksayanlar başlarını çevirip bir başka çiçekçi aramaya koyuldular. Karanlık usul usul dökülmeye başlayınca her akşam kasımpatı almadan evine gitmeyen yaşlı amca görüldü. Gözleri çipil çipil etrafı süzdü ve bir bakışta olanları anladı. Demek sana yol görüldü kızım, sağlam kalmış kırmızı güllerin var mı, bu saatte çiçekçi aramayım, bekleyenim var.

Srebrenitza

Rüzgârın hikâyesi diri
Şarkıları acıları derin
Uçup gitmiş bir dünya var
Kalbimi geri verin

Selim TUNÇBİLEK

KİMSESİZ

Bilincini kaybetmiş bir günün akşamüstü
Üzerinde yılların yorgunluğu
Sokağın tüm girdaplarında unutulmuş
Hiç kimsenin öyküsü
Bazen unutulmuş sessiz bir kuru ağaç
Bazen de tanımayanların
çat ayazda aklına gelen
Hayali bir kahraman
Zamanın kıymeti
Mevsimlerden kış saat gece yarısı
Anlatamam mümkün değil
Üzerimde kömür karası
Şansım yere düşmüş ekmek parçası
Yüzümde yabancı nefes
Ellerimde umutlarımı da topladığım bir dost
Git gide çoğalan çöpler baş ucumda
Burnumda annemin diktiği kokulu çiçekler
Düşlerimde kadife çiçeklerden bir döşek
Sorsan beni kimler tanır?
Bizden çok rağbet gören sokak kedileri
Unutursam hatırlatın
Sen kimsin dediklerinde
Ben buyum adım şu hiç kimsesizim...

Kurtuluş ÇELEBİ

BEN "NARİN"

Fatma DAĞLI

İşte artık bitiyor...

Boşluktayım.

Önce düşer gibi oluyorum, içim

ürperiyor. Sonra özgürlüğün heyecan verici kanatlarını takıyorum. Bu sefer sevdiklerimden önce gitmenin ve onların acısını yaşamayacak olmanın sevincini taşıyorum yüreğimde. Ne kadar da rahat, kaygısız ve huzurluyum. Evet, gidiyorum.

Hayatla ölüm arasındaki puslu yolda süzülürken ufukta beliren bir film şeridine takılıyor gözlerim. Başrolde ben "Narin."

Demir parmaklıların, tel örgülerin arkasındayım. Bugün mü, dün mü, aylar mı oldu? Ne zaman düştüm buraya hatırlamaya çalışıyorum, olmuyor. Etrafımda benim gibi inleyen niceleri var. Kapıları mı kapatsanız? Titriyorum. Metallerin soğuk senfonisi içimi daha da üsütüyor. Üstümü mü örtseniz...

"Bir daha anne olamayacakmışım" öyle dediler. Acı karnımda mı yüreğimde mi ayırt edemiyorum. Kızlarımı ve oğullarımı düşünüyorum. Kim bilir neredeler? Ümitsizlik bulutları çöküyor gözlerime. Direniyorum. Kirpiklerim vuslata eriyor sonunda. Yağmur mu yağıyor yanaklarıma?

Kayalıklarda, bozkırlarda rüzgârla yarışıyorum. Mor renkli çayır sümbüllerini, mavi mine çiçeklerini, geven otlarını selâmlıyorum. Soluklanmak için karaağaçların gölgesine sığınıyorum. Karlı dağları ardıma alıp koşmaya devam ediyorum. Hüzün çiçeklerinin yanından geçerken yavaşlıyorum istemsizce. İçim burkuluyor. Karşımda boylu boyunca uzanan mavi serinliğin koynuna bırakıyorum kendimi. Yüzüyor, yüzüyorum. Dalgalar narin bedenimi kucaklıyor Meryem Ana misali. İnci kefalleriyle dansım bitince sudan çıkıyor, salınarak yürüyorum. İkinci sıcağıyla akşam serinliği nöbet değiştirmeye başlayınca hafifçe ürperir gibi oluyorum. Yemeğimiz ocağa vurulmuştur çoktan. Ciğer köftesi buram

buram tütüyor burnumda. Midemdeki gurultulara kulak tıkayıp çöp bidonunun kenarına büzüşmüş miskin tekiire hınzır bir bakış atıyorum. Eve gitme vakti. Koşar adımlarla ilerliyorum. Bahçe duvarlarından, çitlerden atlıyorum. Ağaçların, çalılıkların arasından geçerken bir hışırtı duyuyorum. Göz ucuyla arkamı yokluyorum. Polat yine peşimde. Dudaklarıma belli belirsiz bir gülümseme yerleşiyor.

"Çok beklersin" diyorum içimden. "Şu haline bak! Sana mı kaldım?"

Tafralı bir edayla adımlarımı hızlandırıyorum. Hâlâ arkamda mı acaba? Beni takip etmesi içten içe hoşuma mı gidiyor? Yok canım, daha neler...

Evimizin önünde bir kalabalık var. Çift kanatlı, tokmaklı ahşap kapımız ardına kadar açılmış. Yüreğime bir huzursuzluk çörekleniyor. Usulca süzülüyorum kalabalığın arasından. Kimse farkıma varmıyor. İç sofanın her iki yanındaki odalarda vah, vahlar ayyuka çıkıyor. Başımı kaldırıp köşke bakıyorum. Zeynep Aba yerinde değil. Mutfaktan kavrulmuş un kokusu geliyor. Ciğer köftesine ne oldu? Belki yatak odasıdadır diyorum. Sofada bulanık, tek kollu ahşap merdivenden üst kata çıkıyorum. Kapı aralı. Zeynep Aba uyuyor galiba. Yanına yaklaşıyorum. Çarşafı neden yüzüne kadar çekmiş ki? Bir sıçrayışta yanına çıkıyorum. Üşümüş. Isıtmak için yanına kıvrılıyorum.

"Şu kalabalık gitse, Zeynep Aba uyanısa, -narin kızım- diyerek okşasa beni. Nazlı nazlı süzsem mavi-kehribar gözlerimi..."

"Hşşt. Pişik!"

Popomda hissettiğim terlik acısıyla yerimden fırlarken Zeynep Aba'nın karnındaki bıçak yere düşüyor. Duyduğum ses içimi ürpertiyor. Kendimi mazgal pencereden dışarı atarak samanlığa sığınıyorum. Acı acı miyavlıyorum:

"Zeynep Aba... Ciğer köftesi..."

Avludan yükselen dumana ve su buharlarına

bakarken gözlerim nemleniyor. Bahtım kaynayan kazanla beraber karalar bağlamaya başlıyor.

Ah, Polat... Kara gün dostu, kara kedi. Günlerce beklemiş beni sokağın karşısında. Onu görünce bir hüznün kaplıyor içimi. Siyah ve beyazın, gece ile gündüzün, kibir ve tevazuun buluşmasıydı bizimkisi. Hiçbir şey demeden, ardıma bile bakmadan onunla gidiyorum. Bir zamanlar burun kıvırdığım çöplüklerden ekmek kırıntıları bulduğuma, vicdan yoksunlarından sadece bir tekmeyle kurtulduğuma şükreder olmuştum. Ara sıra eski evime uğruyor, samanlığa girip sessiz sessiz ağlıyordum. Cumbadaki pencerenin demir lokmalık parmaklıklarında Zeynep Aba'nın beyaz tülbendi yerine örümcek ağları uçuşuyordu artık. Nazlı miyavlamalarım yerini suskun bir yasa bırakmıştı.

Neydim, ne olmuştum... Böylece gündüzler geceleri, aylar yılları kovaladı. Hayat oyununun bu perdesi bir gün ensemden yakalanıp karga tulumba kafese kapatılmamla sona erdi. Geriye Polat'ın ardımdan koşarken yüreğime kazınan çaresiz bakışları kaldı. Kamyon kasasında daracık bir kolinin içinde, aç-bitap günlerce yolculuk ettim. Kutunun kapağı açıldığında ışıktan kamaşan gözlerimi kırıştıtarak nerede olduğumu anlamaya çalıştım. Yaba gibi bir el çekip çıkardı, evirip çevirdi beni. Bu şekilde incelenmek nasıl da inciticiydi. Ah eski gücüm olacaktı ki, o vakit gösterirdim onlara dünyanın kaç bucak olduğunu. Lâkin kendimde kıpırdıyacak gücü bile bulamıyordum. Neyse uzatmayalım, o gün karne hediyesi olarak küçük bir çocuğa sundular beni. Üç aylık bu kısa maceranın son durağı kedi barınağı oldu.

Parmaklıklar ardındaki tutsaklığımın bitmesi için her gün umutla bekledim. Tan yerinin ağarmasıyla birlikte tel örgülerin önündeki yerimi alır, gün batana kadar bana uzanacak elleri beklerdim. Ağaçların sarı saçlarını savurmasını, ardından gelinliklerini giyinişini izledim. Boylu boyunca uzanıyordu duvakları. Derken topladılar eteklerini, çiçeklerini sundular doğaya. Ben hep bekledim. Gelen giden olmadı. Her doğan gün içimdeki yaşama sevincinden bir şeyleri alıp

götürüyordu. En son anneliğimi de koparmışlardı benden. Artık tel örgülerin ötesine bakmaz olmuştum. Umudum mu tükenmişti? Sahi, umutsuzluk neydi? Veda türkülleri söyleyerek hayata sırtını dönmek miydi?

Ayak sesleri mi duyduklarım? Yanılıyor muyum yine?

"Baba, baba bak!" dedi küçük kız heyecanla.

Parmağıyla beni mi işaret ediyor? "Yapma, Narin!" Kendime şöyle bir bakıyorum. Gözlerimde yılların yorgunluğu, yüzümde yara izleri, karnımdaki dikişler ve dökülmüş dişlerimle yürüyen bir enkaz gibiyim. Artık ölümden başkası kucak açmaz bana.

"Gözlerine bak, ne kadar güzel!" dedi ablası.

"Bana mı bakıyorlar gerçekten?" Kulağıma fısıldamaya başlayan umudu susturmaya çalışıyorum. Bu hasta halimle kim ne yapsındı beni?

"Onu istiyorum" dedi küçük kız.

Şefkatle yaklaşıyorlar bana. Şaşkınlım. Yeni yuvama gidiyorum...

Nihayet kapıdayız. Kavrulmuş ciğer kokusu mu o? Burnumun direği sızlıyor.

"Narin kızım, evine hoş geldin."

"Efendim?"

"Bir mucize miydi bu? Hayat en beklenmedik zamanda yeniden göz kırpmış, tatlı tatlı gülümsemiş miydi bana? Sahip olduklarımı kaybetmekten ölesiye korkuyorum. Geceleri herkes uykudayken ayaklarını ısıyorum hafifçe. Yaramazlık yaptığımı sanıyorlar. Ölmelerinden korktuğumu ve hayatta olup olmadıklarını bu şekilde kontrol ettiğimi nereden bilebilirler ki?"

Vakit geldi hissediyorum. Hüznle karışık bir huzur çöküyor üzerime. Gözkapaklarım ağırlaşıyor. Yine o şarkı kulaklarımda:

"Son bakışın duruyor gözümde

Bir alev gibi deli mavi"

Tebessüm yerleşiyor dudaklarıma.

Ellerimi uzatıyorum boşluktan:

"Polat... Sen misin?"

Sessizce gidiyorum...

SUSALIM MI BİRAZ BELKİ DİNLENİR YENİLENİRİZ

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Kendini sessize alıp etrafı dinlediğinde dünyadan ne büyük bir uğultu geliyor. Öyle ki çılgılık atıp "Yeter biraz susun" demenize ramak kalıyor.

Sanki kimse dinlemede değil milyarlarca insan aynı anda konuşuyor. Meğer ne çok konuşulacak şey varmış. Hiç susmadıklarına göre. Konuşuyor, konuşuyor, konuşuyorlar. Sonra; ya ağlıyor, ya gülüyor, şaşırıyor ama kısa bir andan sonra tekrar konuşmaya devam ediyorlar. Sanırım birileri biz insanoğluna "Eğer susarsan nefes alamaz ölürsün" dedi. Tamam, kabul ediyorum; biz insanlar anlaşılacak isteriz, anlaşılacak için de konuşmamız gerek. Ama bu, daima ve daima şeklinde mi olmalı?

Ruhumuza dinlenmesi için fırsat tanısak mı acaba? Şimdilerde; beynimiz yorgun, ruhumuz yorgun, bedenimiz yorgun. Bunun sorumluluğunu hep mi işe, zamana, koşturmacaya yüklemeliyiz? Bence dinlemek bir bambunun filizlenmesine benziyor. Bambu yıllarca sulanıyor, toprağına bakım yapılıyor ama o nazlı başını hiç göstermiyor. Çiftçi onu göremese de toprağın altında olduğunu bilerek bakımını yapmaya devam ediyor. O sabırlı, bambu sabırlı. Sonuçta bambu "Artık suya ve bakıma doydum." Dediği anda yeryüzünü selamlamak üzere başını topraktan dışarı uzatıyor. Bizler de dinleyerek bilgi ve tecrübe ediniyoruz. Dinliyoruz, dinliyoruz ve sonuçta konuşmamız gereken an geliyor.

Eskiden insanlar yaşla birlikte bir olgunluk kazanmış. Olgunluk kazandıkça da daha az konuşurlarmış. Sokrates, Mevlana ve daha binlerce bilgenin yolu bu yol. Sanıldığının aksine çok az ve öz konuşan insanlar; yani gerektiği yerde gerektiği kadar! Asla fazlası yok! Sokrates insanlara soru sorar, onların, kendilerini ve dünyayı anlamlandırmalarını sağlamaya çalışmış. Mevlana "Ne kadar bilersen bil, bilgin karşıdakinin anladığı

kadardır." derken sürekli konuştuğunu düşünemiyorum. Durum tersi olsa zaten 'Ele verir talkını kendi yutar salkımı' sözünü hemen aklıma getirirdim.

Dinlerken konuştuğumuzdan çok daha fazlasını öğreniyoruz. Ünlü yazarlar, ünlü komedyenler ve şairler başarılarının sırrı sorulduğunda; iyi gözlem yaptıklarını ve insanları dinlediklerini söylerler. Buna mutlaka vurgu yaptıklarına röportajlarından şahit olmuşluğum çoktur.

Günümüz insanı sürekli konuşsun karşısındaki herkes onu dinlesin istiyor. Ee, karşısındakiler de günümüz insanı; onlar da sürekli konuşmak ve karşısındakilerin sürekli onu dinlemelerini istiyor. Ne olacak o vakit? Onlarca iletişimsizlik, yanlış anlamalar ve onlarca kargaşa nereden çıkıyor sanıyoruz ki?

Bir Kızılderili atasözü "Dur dinle hep konuşursan hiçbir şey duyamazsın." der. Dinlemek bize neden böylesi ağır geliyor? Dinleme eylemini sadece karşımıza laf yetiştirebilmek adına yapıyoruz farkında mısınız? Beden diliyle bile her an araya girip laf sokuşturmak için sabırsızlandığımızı belli ediyoruz.

Oysa sakinliğin içinde dillendirilmemiş o kadar kelime yüklüdür ki!. Bırakalım biraz da ruhumuzun gerçek aynaları olan gözlerimiz konuşsun. O zaman sahte kelimelerimiz ruhumuzdan dökülür. Bize kalan gerçeklikle dinler ve dinleniriz. Dünyamız da bu sayede, incir kabuğunu doldurmamasına rağmen başını ağrıtan birçok dertten kurtulur.

Bambu sabırlı- çiftçi sabırlı
Bambu dirençli-çiftçi dirençli
Ve sonuç:
Herkes mutlu, kaybeden yok!

YÜREĞİMDEKİ HASRETLER

Kurtuluş BAŞTİMAR

Zifiri karanlık bir gece... Herkes uykuda bir ben ayaktayım birde dışarda çırılçıplak ağaçların Afrikalı aç bir çocuğun kollarını andıran incecik dalına dolanan rüzgâr. Ne taraftan esiyorsun rüzgâr. Hangi gurbette ki inşaat işçisinin bir gece vakti, sigarasından başka kimseyle paylaşmadığı o yaşamdan da ağır hasretini taşıyorsun. Ama bir dakika, sanki az önce sana karşı söylediklerim de biraz eksiklik var gibi... Sen bu getirdiğin hava da özlem yok sadece. Üşümüş günahsız yüreklerin sessiz feryatları da var. Yoksa İstanbul'un en parlak ve işlek caddelerinde karton kutular içinde uyumaya çalışan, milyarlık çanta bakmaya giden kadınların ya da hayvandan aşağı seviyelere düşürecek zevkleri yaşamaya giden birilerinin, aman ayağımız karton toplamaktan siyahlaşmış ellerine değip kirlenmesin dediğimiz, o elleri karardıkça alınlarında aklaşan onurlu çocukların üşümüşlüğü mü getirsin bize? Ağrı'nın bir köyünde daha şafak sökmemişken hayvanlarını otlatmaya götüren çobanın işçiliğini taşıyorsun buralara kadar. Ne çok şey taşıyorsun sen, ancak ve ancak Anadolu kızlarına yakışan bir gururla, en ıssız yerlerde açan bir çiçeği dahi yerinden sökemecek incelikte isen, nasıl olurda insan çökerten onca ağıtları, türküler, zılgıtları, acıları ve özlemleri taşıyorsun. Bu arada odanın camını açtım gir hele içeri dertleşelim senle biraz. Vaktin çok yok biliyorum. Daha fikirlerimizin bile ayak numaralarına şahit olmamış yerlere gideceksin. Sana yükleyecek kadar sadakat kalmadı bu diyarda ne yazık ki rüzgâr, sende geldiğim diyarda da kalmadı almaya geldim diyorsun. Nasıl olacak ikimiz de bilmiyoruz. Gel biraz rahatlatayım seni diyeceğim, sana biraz mutluluk, birazcık neşe yükleysek alıp götürsen gülmeyi unutmuş insanların diyarına olmaz mı üstat? Hadi ver diyorsun... Elimi sigarasını ağzına almış ceplerini karıştırıp çakmağı arayan insan misali atıyorum ellerimi hayatın ceplerine ancak cepleri sokulmuş hayatın neresine koyduysam o

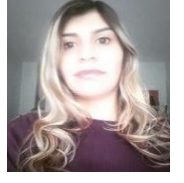
yalansız mutlulukları bulamıyorum. Dünden kalma birkaç sahte gülüş var dudaklarımızda onu da sen taşıyamazsın bırak insanoğlunda kalsın... Seni daha fazla tutmayım rüzgâr. Belli ki sana verecek bir şeyimiz kalmamış. Sen bize ara ara uğra. İsteğim mi? Eserken bu taraflara doğru, Karadeniz'den horon, doğudan halay İstanbul'dan da karton toplamaktan kararmış üşümüş çocukların kirlenmemiş sevinçlerini getir. ..

Sonra, sonra geçmişim kadar karanlık bir gecenin koynunda yükselen ve gelece dair umutlarım kadar bembeyaz karlarla kuşatılmış bir dağın zirvesinden yalnızlıkları getir. Şuan nerde kış yaşanır bilmem. Ama sen bilirsin başı karlı dağları. Hem bana kalırsa sınırların da pek bir ehemmiyeti yok senin için üstat. Biraz da ülke dışından bir şeyler getir desem çok mu aç gözlülük yapmış oluruz. .. Pencereyi şımarık bir çocuk gibi tokatlamandan belli öfken rüzgâr. Peki ne getireyim sana sinirlerin ötesinden? Feryadını duymadım sanma. Bir gece vakti, özlem alçak bir düşman gibi girmiş ise yüreğinin işgal görmemiş toprağına ve evinin pencerelerinden birini açıp, dirseklerini dayayıp pencerenin altında sigara yakmışsa dilini dinini bilmediği bir ülkenin havasına birileri dünyanın herhangi bir yerinde. İşte o insanın yüreğindeki sadık bekçi olan vatan sevgisini getir mesela.

Çok gevezelik ettim yine, belki de sen haklısın rüzgâr. Başka isim mi yok bütün sana ısmarladığım bu duyguları düşünmekten başka. Anı yaşamak varken, gününü gün etmek varken. Bırak unutulsun veya yaşanılmasın bu sana getir dediğim duygular, hissiyatlar. Hayat bunca ince düşünceleri kaldıramayacak kadar kirli hesaplarla donuyor.

İsteddiği kadar dunsun bu hesaplarla. İnsanız ve umut ediyor yüreğimiz bir gün dünyanın sana ısmarladığım duygular üzerine döneceği günlerin çokta uzak olmadığını...

GELDİN Mİ? YOKSA

Aslıhan ŞAFAK

Hayat öyle acımasız ki sevdiğim, seni özlerken yaşıyorum bu dayanılır şey değil.
Yine odama yokluğun sızdı.
Oysa gün, umutla doğmuştu.
Yaralarım merhem olacaktı.
Gülümsemek, tebessüm de kalmayacaktı. Sardunyalar boy atacaktı. Dağlar selama duracaktı. Hasretin ayak seslerini duymayacaktım. Rüzgâr, kulağıma geleceğini fısıldayacak, burnuma kokunu getirecekti.
Olmadı.
Bu sefer gelmemek için hangi bahanenin arkasına saklandın. Mevsimimi hazan ettin. Cümleleri öksüz bıraktın. Heba olan yıllarımın yüzüne nasıl? Baktın.
Yavaş yavaş senden vazgeçmeliyim, biliyorum. Ama dur! Hep yaptığın gibi zehirli bakışlarını kullanacaksın. Nişan alarak, uzaktan değil sol yanımdan kalbime saplayacaksın. Umutsuz kelimelerimi, tersine estireceksin. Gideceksin geri dönmek için. Her gelişinde de aynı kişiyi bulacaksın. Farkında değilsin, yoruldum.
Sokağın köşesine gizlenmiş, çaresizlik. Anladım, bu şehre küçük geliyorum, silik yaşıyorum. Kopan yerlerden, sıkı sıkıya bağlıyorum. Ellerime can kırıkları batıyor.
Sevdan bir ileri üç geri saatleri zorlasam da akıtamıyorum. Yeniliyorum mesafelere, alnından öpüp başıma koyuyorum.
Tek hatıran vazoyu kırdım, acımasızdım. Öleceğimi düşündüm, ölmedim.
Zamanı şakaklarından vuruyorum, bizi güzelleştirmeyecek her şeyi yakıyorum.
Kor olmuş bedenim. Kör olmuş gözlerin. Toprağıma dört mevsim cemre düşmüş hiç birinden haberin olmamış.
Artık yüreğini kıyama durdur. Düşün bu yaptıklarını, iç çek kalbini önüne koy. Ağladığım her an için hesap ver. Ya da her zaman ki gibi umursama. Eksil ama içimde artık, çoğalma.

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi : Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Emine Çoban - Melike Çelik
Z. Meral Konşuk İvecan

www.sivrvaktidergisi.com
satış : www.kitap-evi.com
Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık
Abone Bedeli: 60TL. Kurum:100TL
Her ayın birinde abonede yiz.

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 11 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Ağustos - 2018 5TL.

ÇAĞIN ACEMİSİYİZ

Yeni dönemler yeni devirler hep sancılı olmuştur. Yirmi birinci yüzyıl insanlık için adı henüz konulmamış yeni bir dönemin eşiği sayılır. İçinden geçtiğimiz çağı anlamlandırmak oldukça zor. Kelimeler ve kavramlar özne olarak “bizden” bahsetmiyorsa o kelimelerin sözlükte anlamı olduğunu düşünmüyoruz. Böylesine tuhaf bir yaklaşım ile çağımızı biçimlendirmek ve ondan “bize” karşı daha nitelikli gelecek sunmasını ümit etmek garip değil mi? Kültürü, İnsan; kimlik ve kişiliğinden uzaklaştırdıkça daha problemlili hale geliyor. Bırakın kültürü din bile günümüz insanı için bir imaj ötesi anlam ve değer taşıyor. Tevazu bu çağda anlamı yitirmiş tek davranış ve kelime değil. Birçok kelimeyi hayatımızdan hatta dünyamızdan dolayısıyla zihnimizden attık. Büyük yazarlık büyük puntolarla manşet olmaktan geçiyor. Fiyatlarla değerler arasında kurduğumuz ilişki bizi insanlıktan başka noktaya sürüklüyor. Çerçevesi böyle belirlenmiş dünyada yaşıyor olmak bize ait bir kusur değil. Bu dayatmalara direnen bir dergi olduk. Toplumun az da olsa değer bulduğu ve değerli kıldığı kavramların içini boşaltan dergilerden olmamaya özen gösterdik. Bu nedenle bize mesafeli olanlar bizim niteliklerimizin anlaşılmasına farkında olmadan katkı sundular. Zira onlar bizde yazamayacak kadar “büyük ustalar.” Onların “usta erdemlerinden” yara almak istemedik.

Lakin yerimizin hâlâ acemisiyiz.

Acemî Kalemler

ELİF ŞAFAK “HAVVA’NIN ÜÇ KIZI” SİNEMALARDA TEKNİK SORUNLAR

M. Kutay KUZAY

Açıkça itiraf etmeliyim ki Acemî Kalemler dergisinin bir önceki sayısında yayınlanan “Elif Şafak Havva’nın Üç Kızı 2015’de Sinemalarda” başlıklı yazım beklenenin üzerinde bir tepki aldı. Doğrusu Acemî Kalemler’in bu kadar edebiyat kamuoyuna dönük bir dergi olduğunu düşünememiştim. Elbette Elif Şafak gibi hem İngilizce, hem Türkçe yazar dünya çapında yazar olmasının da yazımın alaka görmesinde önemli bir payı var. Bu çalışma bana, doğru ilgiler kurulduğu vakit doğru tepkiler elde edilebileceğine ilişkin açık bir fikir verdi. Öncelikle bunu kendime ve siz okurlarıma itiraf etmeliyim.

Aynı kitap üzerine bu ikinci yazımda ise daha çok romanda yer alan teknik sorunlar üzerinde duracağımı ifade etmiştim. “Havva’nın Üç Kızı”na ilişkin teknik sorunlara geçmeden önce ülkemizdeki “yazar” kavramı üzerine genel bir algıyı belirtmekte fayda görüyorum. Ne yazık ki bu ülkede “yazar” topluma birlikte yaşama yeteneğini kaybetmiş insanlara verilen genel bir sıfat olarak görülüyor. Toplumdan uzaklaştığımız oranda ciddi “yazar”, “aydın” olabiliyorsunuz zannı genel kanaat. “Düşünmek mutlak surette aykırı olmayı veya uyumsuzluk göstermeyi gerekli mi kılar?” bu sorunun öncelikle sorulması gerekiyor. Ötekileştirmeden ve dışlamadan da iyi ve çarpıcı düşünceler geliştirilemez mi? İyi bir yazar olmak için bu algının pekiştirilmesi gerektiğine inanabiliriz. Buna söyleyecek bir şeyim olamaz. Lakin iyi bir roman yazarı olmak elbette doğru bir hayatı tutarlı kurgulamakla ancak mümkündür. Buradaki doğru ve tutarlı kavramlarının romancı açısından önemi zaman kavramı açısından onun olaylar ve mekânlar bağlamında doğru yönetilmesini de kapsar. Fantastik edebiyat örneklerinin dışında bunun aksini söyleyecek biri çıkarsa onu da dinlemeye gönüllüyüz.

Gelelim “Havva’nın Üç Kızı”nın teknik sorunlarına: Roman ergenlik döneminde kızı olan “...otuz beş yaşının doruğundayken, durmuş oturmuş saygın bir hatun addedilen” (sf:13) Peri’nin bir davete katılmak üzere akşamüzeri İstanbul trafiğinde yol almasıyla başlıyor. Bu durumu yazar romanda “Bu Hikâye, kurşun gibi ağır ve fazlasıyla sakın bir akşamüstü başladı.” (sf:11) diye belirtiyor. Kitabın yazılış gayesi ise üst tarafta alıntı yaptığım giriş bölümünde “potansiyel” kelimesine gönderme yapılarak şöyle aktarılıyor: “Bir zamanlar, Müslüman coğrafyanın en Batılılaşmış, demokrat ve laik ülke modeli olacağı zannedilen Türkiye” diyerek yazar yaşadığı ülkeye ilişkin zihninde fotoğraf oluşturmaya okuru zorluyor. Romancı konuya giriş bölümlerinde kahramandan söz açarken: “Peri’nin hikâyesi biraz da Türkiye’nin hikâyesiydi.” diye açıkça vurguluyor. Yani yazar okura aslında bu anlattığım Peri’nin hikâyesi değil Türkiye’nin hikâyesi diyor. Eser her şeyden önce bu yargıya yönelik kaleme alınmış hissi yaratıyor ki okur vicdanı bu tutuma sessiz kalmaz. Zira yapay ve önyargıların oluşturduğu hayatla gerçeklik kurgulama kabiliyeti “büyük yazarların” düşmemesi gereken bir tuzaktır. Elif Şafak bu romanda tam da bu tuzığa düşüyor. Ve roman boyunca önyargı onu bu yapaylıktan ötürü zaman konusunda hataya zorluyor. Şöyle ki romancı bu yargısını beslediğini sandığı zaman aralığını dikkate almak istemesinden dolayı hatalara istem dışı kapı aralıyor.→

Bu Sayıda :

M. Kutay KUZAY - Mustafa YILMAZ
Hatice BARAN - Selim TUNÇBİLEK
Burhan KALE - Selçuk ŞAMİL
Melike ÇELİK - Fatma DAĞLI -
Hızır İrfan ÖNDER - Emine ÇOBAN
Kurtuluş ÇELEBİ - Z. Meral KONŞUK İVECAN

← Romancıya göre romanın konusu yukarıdaki görüşlerin haklılığını ortaya koyabilmek adına mutlak surette 2000 ile 2016 yılları Türkiye'sini aktarıyor duygusu vermeli. Zira yazara göre "Bir zamanlar, Müslüman coğrafyanın en Batılılaşmış, demokrat ve laik ülke modeli olacağı zannedilen Türkiye" bu yoldan çıkmaktadır. Bunu dünyaya haykırmak gerekir. Romancı bu yaklaşımı öyle bir keskinleştiriyor ki her bölüm başında olayın yaşandığı şehir adına ve tarihe yer veriliyor: "İstanbul, 2016", Oxford, 2000" gibi.

Roman aslında akşam bir davete katılmak için yola çıkan peri ve kızının yolculuğuyla başlıyor, teröristlerin o daveti basması ve perinin üniversite hocası Azur'la telefon konuşmasıyla bitiyor. Yani zaman dilimi olarak romanın zamanı saat 18 ile gece yarısı arası bir zaman dilimini anlatı zamanı olarak görebiliriz. Kahramanların hatırlayış ve hayatlarıyla roman genişlemektedir. Bu genişlemenin en önemli ve dikkate değer yanı "otuz beş yaşının doruğundaki" Peri'nin doğmadan önceki olayları hatırlıyor olmasıdır. Zira 2016 yılında "otuz beş yaşının doruğundaki" peri 1981 yılında doğmuş oluyor. Lakin Peri Seksen ihtilalinde abisi Umut'un tutuklanmasını ve evlerindeki aramayı bütün ayrıntılarıyla hatırlıyor. Hatta babasıyla annesi arasındaki "suçlu taraf" tartışmalarına katılabilecek derecede idrak sahibi bir çocuk. Bu kısım yazarın, "büyük" eleştirmenlerin gözünden kaçsa bile okur gözüne takılıyor. Hakim anlatıcı tezi de geçerli değil.

Yazarın veya anlatıcının zaman kullanım hataları romanda sadece bunlarla sınırlı değil. Eserde "Bahçe" başlıklı (İstanbul, 1980'ler) bölümde yazar: *"o öğleden sonra saatler (saatin çoğuluna lütfen dikkat buyurun) boyu çocuklar çamurdan kaleler yaptılar; reçel sürülmüş kibrit kutularıyla sinek yakaladılar; Çekirdeklerini kurutup (lütfen çekirdeğin kuruma süresini dikkate alınız) karpuz kemirdiler; çam iğnelerinden çelenk yaptılar; ya pek şişman ya da pek hamile sarman kediye kovaladılar. Derken yapacak şey kalmadı, sıkılmaya başladılar... Hâlbuki halıların yalnızca üçte biri yıkanmıştı daha. Tüm çocuklar daha sonra yine gelmek üzere teker teker evlerine gittiler. Peri hariç. Burası onun bahçesi, onun yuvasıydı ne de olsa. Kaldı bahçede, halı yıkayanların arasında.*

Güzel bir gündü, hava güneşli ve ılıktı. Kadınlar dedikodu yapıp gülüşüyor, türküler söylüyorlardı. Birisi açık saçık bir şaka yaptı. Peri konuyu tam anlamasa da (Seksenler denildiğine göre en fazla 6 veya 7 yaşlarında Peri) annesinin yüzünün asılmasından muzır bir şey olduğunu çıkarmıştı.

Nihayet kadınlar öğle yemeğini bahçede yemeye karar verdiler." Burada artık unutulmuş öğle yemeğidir. Ya da saatler boyunca yapılan çoğul şeylerden sonra gece yarısı olmalı dışarı. Yazarın zaman kavramı hayatla örtüşmüyor. Umberto Eco "ben romanımda sokak konuşmasından söz etmişsem o sokakta o konuşmanın süre olarak gerçekleşip gerçekleşmediğini dahi uygulamayla denerim." sözünü hatırlamalı.

Anlatıcı zamanı unutmakla kalmıyor konuları ve konuşmaları da yer yer unutuyor. Romanda "Akvaryum" başlıklı 78. sayfada hırsız kovalamacasından ötürü davete geç kalan Peri ve kızını merak eden Eşi Adnan'la aralarında şöyle bir diyalog geçer:

"Nerede kaldınız? Elli kere aradım seni! Üstüne ne oldu?" "Telefonu kaybettim, arayamadım" dedi Peri elinden geldiğince sakın bir sesle. "Sonra konuşsak olur mu?" "Neden geç kaldık biliyor musun baba?" diyerek araya girdi Deniz. "Annem sokaklarda hırsız kovalamaya kalktı da ondan!" (anne kız ve baba bu diyalogda yan yanalar)

Bu diyalog hiç olmamış gibi 99. Sayfada eşinden ayrılarak üzerini düzenlemeye lavaboya giden Peri dönüşte aynı konu üzerine kaygılanan kızına sorar: "Ne anlattın babana?" Deniz'in gözlerinde anlık bir sempati parıltısı yandı söndü. Ufacık, geçici bir ışık. "Hiçbir şey." Demek ki 11 sayfa önce olup biteni anlatıcıdan gizli söylemiş olmalı. Bu mudur büyük yazar olmak? Hâkim bakış açısı anlatıcısı tezi de çöküyor.

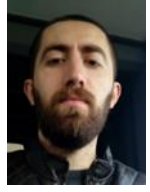
Yine romanda "Çember" başlıklı bölümde Oxford'da dinler üzerine üniversite hocalarının tartıştığı bölümün 255. Sayfasında görüşler aktarılırken romancı bize şunları aktarır:

"Avi dedi ki, insanlığı üçüncü dünya savaşına sürmeye yetecek kadar nefret ve husumet vardı şu an dünyada. (bu husumetin tek sebebi de onlara göre Müslümanlar bunu söylemeyi unutmuş anlatıcı. Yoksa şuurlarından mı konuşuyor?) Tarihin hayaleti dolanıyor aramızda. Yahudi soykırımından ve ikiz kulelerin yıkılmasında görüldüğü gibi, (o yılların en yakın soykırımı Sirebrenitza hiç hatırlanmıyor. Namuslu bir batılı aydın eminim en azından onu da hatırlardı.) insanoğlu akla hayale sığmayan kötülükler yapmaya kabildi. Dinler arasında gerçek bir diyalog yeşermeliydi.

Son cümle net biçimde ortaya konuluyor ki sipariş üzerine kalem oynatan yazarlar şimdilik BÜYÜK olsalar da zaman son sözünü henüz söylememiş oluyor. Tebrikler Elif Şafak bir siparişte bizden kabul ederseniz görüşmeye hazırız. Bedeli siz tayin edebilirsiniz vesselam.

DENEMEK ÜZERİNE BİR DENEME

Mustafa YILMAZ

"İnanmayan adam yazamaz. Bu yazıya inanmıyorum" (Nokta, 2008)

Vazgeçmeyenler dener. Ve şüphesiz, akışına bırakmak ve döngüye direnmemek üzerine kurulan öğretiler dâhil, vazgeçmenin mutlak yüceltiği hiçbir öğreti yok. Fakat neyi ne için denediğimize şüpheli bir bakış atmakta mahsur olmasa gerek.

Bu konuda zihinde patlayan yaygın imajlardan birisinden başlayalım. Meşhur hikâyeye göre Thomas Edison, ideal ampul telini bulmak için bin deneme yapmış, hiç yılmamış ve nihayet başarıya ulaşmıştır. Yüzlerce kere duymuşuzdur. Ama bu umut ve sabır telkin eden anlatıya daha derinden bakarsak işler değişir. Mutlu bir masalın yetişkinler için yeniden yazılmış gerçekçi bir versiyonuna başlamak gibi düşünebiliriz. Detaylı referanslara ve açıklamalara gitmeden kısaca anlatmak gerekirse; Edison ampülü icat etmemiştir aslında. Sadece elektrikli ampulün ticari olarak sunulabilir ve üretimi kolay bir şeklini ortaya koymuş ve bunun patentini alarak hatırı sayılır bir servet elde etmiştir.

Şüphesiz, önemli bir figürden bahsediyoruz. Kafada ne canlandırdığı, nasıl görüldüyse kişinin dünyaya hangi açıdan baktığıyla doğrudan alakalı. Yükselmek (nereye), başarmak (neyi), en iyi olmak (acaba) motivasyonuna sahipsek idol olarak görmememiz için hiçbir neden yok. Edison, bir konu üzerinde yoğunlaşmış, bıkmadan denemiş ve kazanmıştır. O olmasa dünya pek bir şey kaybetmezdi, verimli bir filaman bulmak atla deve değildi ama o dünyadan epeyce menfaat sağladı. Patent hakkı sona erene kadar yanan her ampül dolar oldu. Ampule de ampulün ticari biçimini ortaya koyan insana da "İnsan yemenin nesi yanlış?" benzeri bir soru yöneltebiliriz tam da bu noktada.

Bizim kültürümüzde ise denemekten

bahsederken bir şey, tam da bu -Edisonesk diyelim- bakışın karşısında dikilen bir şey geliyor akla. Hat sanatı. Elbette, her şeyi, kendisine yöneltilen mızrakları bile, anti-kapitalizmi dahi bir şekilde körelten -hatta bir şekilde bir satıp piyasa malı haline getirebilen- yüzüstü bir dünya düzeninde hat bile düşmüş bir melek ve eprimiş bir gelinlik halinde karşımızda duruyor. Ama geçmişi, kökleri yok etmek neyse ki hâlâ mümkün değil ve biz bu köklerden tutunarak eski parlak imajlar ve söylemlere dokunabiliyoruz hâlâ. Öyle yapacağız şimdi de.

Meşk edenler, kendilerine gösterilen yolda bıkmadan usanmadan aynı harfi, aynı lafzı kâğıda geçirirler. Belki dünya açısından, dünyadaki milyarlarca insan açısından, birbirine çok benzeyen bu yüzlerce vav arasında hangisinin güzel olduğunun hiçbir elle tutulur anlamı yoktur. Ancak bu bitmeyen tekrarlar ve talim süreci harfleri kemale yaklaştırırken, asıl olarak kesik uçlu kalemi tutanı yola sokmakta ve onu çapaklarından kurtarmaktadır. Faydanın tartıldığı terazi de fayda algısı da günümüz hâkim zihin yapısından çok uzaktadır. Bu bakımdan, lamba teli ve elif, şeklen birbirlerine benzeseler de anlam bakımından korkunç bir uçurumla ayrılırlar. Bu büyük ayırım da bize, zaman ve ruhumuz arasında gittikçe büyüyen bir çatlak olarak yansıyor.

Tekrar günümüze, borsa endekslerinin, sosyal sorumlulukların, gençlik kollarının, saadet zincirlerinin, Dale Carnegie'lerin, halisünojen başarı hikâyelerinin, çiğnenen insanların dünyasına dönüyoruz. Ve bu bıktırıcı gürültü içinde, hâlâ denemeye değer kalabilen şeyleri bulmak için az-verimli bir çaba içine girmekten başka yolumuzun olmadığını görüyoruz. Denemek sonra.

HASAN ÖZTÜRK'ÜN "GÜNDEM EDEBİYAT" ADLI ESERİNDE EDEBİYATA PANORAMİK BİR BAKIŞ

Hatice BARAN*

2017'nin Ekim ayında (Önce Kitap Yay.) yayımlanan "Gündem Edebiyat" adlı eser Hasan Öztürk'ün edebiyat incelemesi adına yaptığı ilk çalışma değildir. Lisans eğitimini Edebiyat üzerine yapan Öztürk, edebiyata olan duyarlılığını diğer eserlerde gösterdiği gibi bu eserinde de açıkça ortaya koyar. Eserinde edebiyatı, edebiyat eserlerini ve yazarları dört bölümden oluşmak üzere irdeleyen Öztürk, hem Türk hem de dünya edebiyatından birçok eser ve yazarı ele alır. Birinci bölüme "Çerçeve" adını veren yazar, bölümü kendi içinde deneme şeklini andıran metinlerden oluşturur. Bu metinleri özetlersek; edebiyatın kötülük kavramını çürütme eğiliminde olduğunu dile getirir. "Kötülüğün mümkünlüğü, iyiliğin koşuludur. Kötülüğün güçle bastırılması ya da yok edilmesi büyük bir kötülük olacak ise gerçekten, sanat bir umut olabilir bizim için." Öztürk "Kardan Adam" adlı öyküsünü başlatırken Tarık Buğra'nın; "Öyle bir insan yaratmak istiyor ki; bu insan bütün insanlığın küçülüşlerine, iğrençliklerine teselli olsun" dizeleriyle dünyanın kötülüğü karşısında direnen edebiyatı gözler önüne serer ve duyarlılığa davet etmek adına bu sözleriyle devam eder: "Kerem Misali" her birimiz, "Ben yanmasam/sen yanmasan/biz yanmasak/ nasıl/ çıkar/ karanlıklar/ aydınlığa..." sormalı değil mi kendine insan?" (s.10-15) Çevre ve edebiyat ilişkisine değinen yazar, sosyal bilimcilerin edebi eserleri lüks bir meta olarak görmesinden hayıflanır. Edebiyatın toplum adına yararlı işlevlerinin varlığı yadsınamaz bir gerçek bunun bilinmesi açısından Öztürk, çevre/kültür alanında birçok eseri özetler(Beş Şehir, Son Kuşlar, Mürdüm Erikleri, Faust 'un Mürekkep Lekeleri ...) "1270'de Yirmisekiz Çelebi Mehmet'in *Sefaretname* kitabı da şehir/çevre kültürünün o zamanlarda gözümüzü kamaştırmasının işareti değil midir?" diyerek tarihi gerçekliklerle destekler görüşünü (s.17). Zaten edebiyat tabiatındaki var olan doğal güzelliği, kültürü ve toplumu birer esin kaynağı olarak gören dipsiz bir kuyu değil midir? 1860'larda Şinasi öncülüğünde gelişen gazete-edebiyat münasebetine ve iktidar karşısındaki güçlü duruşuna değinerek günümüzde gazetelerin edebiyata olan bakış açısındaki değişime ve gazetelerin tüketim malzemesi haline gelmesine güçlü bir eleştiri sunan Öztürk; "Gazetelerin, yazarlarıyla 'duruş/kimlik'

kazandığı günler vardı. Edebi dilin özeniyle yazdıklarıyla okuma zevkimizi arttıran az sayıdaki köşe yazarı umut kaynağımızdır" der.(s.22). Teknolojik araçların çoğalması, (televizyon, telefon, bilgisayar...) gibi aletlerin ortaya çıkıp gelişmesiyle okur oranında daha da düşüş gerçekleşmiştir. Aile, okul ve en çok da edebiyat öğretmenlerinin bu konuda gençlere yol göstermesi gerekir. "Medyatik/teknolojik araçların kuşattığı bugünün evlerinde bırakınız sanat ve edebiyatı, çoklukla günlük sohbetin bile yeri kalmamıştır"(s.26). Edebiyata zira en çok gençlerin ihtiyaç duyduklarına ama yaptıkları birçok etkinliğin çevre tarafından küçük görülmesi, ailelerin sözel dersleri önemsememesi gencin edebiyat zevkini zamanla öldürdüğüne ve bir edebiyat dergisini çıkarmak isteyen gence ülkemizde pek gereken alakanın, ekonomik desteğin gösterilmediğini söyler. "Gençlere daima üretken ve iyi insan olmayı önerenler, onlara bir türlü yardımcı olamıyor ne yazık ki. Hemen her şehirdeki üniversitede Türkçe/Edebiyat bölümleri var buna karşılık pek çok şehirde edebiyat dergisi satılmıyor bile" (s.27). Gençleri tüketim kültürünün içinde varlığını devam ettiren nesnelere dönüştüren sistemi eleştirir. Öztürk, eserinin ikinci bölümünde "Öykü, Roman ve Tiyatro" başlığı ile karşılar okuyucusunu. Öykü, roman ve tiyatro gibi edebi türlerden metinleri inceleyen Öztürk; her metin edebiyatın içinde bocaladığı ve ele aldığı sorunları irdeleme açısından çok yönlü bir içeriğe sahiptir. Gramofon ve Yazı Makinası adlı öyküyle; matbaanın icadı ve teknolojinin hüküm çağı ile birlikte yazarların editör denetimi ve beğenisi kaygısıyla özgünlüklerini yitirmelerinden dem vurur. Muharrir adlı oyunda yazarların ekonomik kaygıları ve toplumun edebiyatı hor görmesi sonucu edebiyatın kaybettiği değeri irdeler "Tok da olsa karın, güdüktür edebiyatsız insan"(s.74). Seyrek Yağmur romanında bir kitapçının esnaf kültürü içinde var olma mücadelesini anlatır. Okuma oranımızdaki düşüşe ve edebiyata olan ilgisizliğimize Tanpınar'ın sözüyle acı gerçeğimizi gözler önüne serer; "Türkiye, evlatlarına kendisinden başka bir şeyle meşgul olma imkânını vermiyor"(s.69). Daha birçok edebi metni sorunlar açısından incelerken karşılaştırmalı edebiyattan da yararlanmasını anlatımına ayrı bir zenginlik kazandırır ve bu edebi eserleri

farklı açılardan ele almasıyla da okuyucusunun ufkunu açmaktadır. Yazarların var olma mücadelelerini eserleri üzerinden anlatıldığı görülür.

Kitaplar için; eser incelemelerini içeren bu bölümde kitapların dönem koşullarını yansıtmaları, bir edebi- tarihi kaynak niteliğinde olması ve Narsisizmin yazarların yaratıcılıkları, özgünlükleri açısından ne denli etkili olduğuna dikkat çeker. “Bu ülkede neden muharrir yetişmiyor?” Sorununa açıklık getirilmeye çalışılır. “Neden kitap okuyoruz, neden şiir okuyoruz?” Sorusuna; varlığımızı sıradanlıktan kurtarmak, hayatı farklı anlamlandırmak ve renksiz dünyamıza renk katmak için diye cevap verir Suut Kemal Yetkin” (s.23). Tespiti çok yerinde dünya ancak hayal gücünü sınırlarını aşmakla, farklı açılardan bakmakla çekilir hale gelir ve bunu edebiyat bize bütün çıplaklığıyla sunar.

Varlığı Yazı Olanlar adlı son bölümde Sait Faik, Sabahattin Ali, Refik Halit Karay, George Orwell ve şair Puşkin gibi isimlerin eserleri ile iktidar karşısında var olduklarına ve birçok sorunla karşılaşmalarına rağmen bu tutumlarını ömürleri boyunca sürdürdüklerine değinir. Refik Halit, İttihat Terakki döneminde Sinop’a Cumhuriyet döneminde ise Beyrut’a sürgün edilmesinden dolayı iktidarla olan ilişkisinde bir yumuşama sezilir: “Refik Halit, bundan sonra ölçülü diliyle yazan ve kalemiyle geçinen yazar kalmaya özen gösterir. 1942’de, gençleri uyaran yazısındaki “politika dair fikir yürütürken- fikir varsa şayet sağı solu kollamak, falsodan kaçınmak ve iş açmaktan çekinmek, her şeyden evvel, bir vicdan ve milli selamet kaygusudur” sözü, onun kendisine pahalıya mal olan deneyiminin ürünü olmalı”(s.119). Öztürk’ün eserinde birçok kez iktidar ve edebiyatın çatışmalarını eserler ve birçok yara almış yazarlar üzerinden geniş çapta irdelediği görülür.

Öztürk; öykü, roman ve tiyatro türlerini, gerek Türk edebiyatı gerekse de dünya edebiyatının yapı taşlarını oluşturan yazarları geniş bir perspektif ile inceler. Edebiyat dünyasındaki sorunlara ve sorunların işleyişine ışık tutar, bunun yanında edebiyatın bireysel ve toplumsal hayattaki işlevini de sorgular. Değınmeye çalıştığımız Öztürk’ün çalışmasının yanında okyanusta damla niteliğindedir. Hâlbuki bu tür çalışmaların önemi fark edilmeli ve bir edebi hazine niteliğinde olduğu gözlerden kaçmamalıdır.

* Muş Alparslan Üniversitesi/Sosyal Bilimler ve Türkçe Öğretmenliği Bölümü

SOPRANO BAS BARİTON

(kırlangıçlar kayardı ezanla)

ruhumun adı ruh değilken
ayak bileklerim değil dizim kanar
iken ben saçlarımı ıslatırken kuyu suyuyla
zaman yekpare kalın bir levhaydı
niagara'dan ve tüm yüceliklerden
varille adamlar atlardı

sonra büyüdüm ve çatladı pangea
briket örülü kuzey duvarı yıkıldı hanenin
yaprak bitleri yapıştı güne bakan yerlerimize
kaynamak, devinmek, inilemek
eklemlerimiz sancıyordu, ses kalınlaştı
durmadan durulurdu mevsim ortasında
önceyle sonra arasında ben şeffaf değilken
ince bir nakış vardı

(ruhum çıplak elleriyle bir adamı mesela)

bunları hep boşa hep sözler çıktı ağızımdan
boşa
çocukluğumu trabzon kıyılarında
bir yün tüccarı boğdu

Mustafa YILMAZ

ŞEHİRLER VE EDEBİYATIMIZ

Selim TUNÇBİLEK

Zaman zaman düşünürüm ne çok yanılgılarım var diye. Sizlerin yok mu? Herkes tarafından doğru kabul edilen tanım ve tasniflere karşı içimde hep bir kuşku duyarım. Her tasnifin kapsayıcı ve kuşatıcı olmaktan uzak, ayrıştırıcı olmasının getirdiği tedirginlik midir bu durum bilemiyorum.

Şehirlerle edebiyatımızın tarihi gelişimi arasında ciddi bir ilişki var mıdır bilemiyorum. Edebiyat tarihçilerimizin buna gerektiği kadar kafa yormadıklarını düşünüyorum. Daha açıkçası edebiyat tarihimizin bile yeterince kendimize has metotlarla kaleme alındığı görüşünde değilim. Edebiyat bir dilin macerası ise edebiyat tarihindeki durakların ve tasniflerin de ilgili dilin kendi macerasını doğru aksettirmesi gerekli değil mi? Bu konuda siyasal tasniflerin daha belirleyici faktör olduğunu görmek beni rahatsız ediyor. Edebiyatımıza bu çerçevede yaklaşımın anlatım tekniği açısından ortaya çıkan önceki farklılıkların göz ardı edildiği kaygısını kafamdan atamıyorum. Fuat Köprülü'nün oturttuğu genel hatların daha siyasal zeminin dışına çıkarılması lüzumlu imiş gibi gözüküyor bana.

Düşünceden hayata gidişi, hayattan düşünceye gidişe tercihi neden anlamakta zorlanıyorum. Bu düşüncemi nasıl ifade edeceğim konusunda açıkçası çok zorlanıyorum. Şunu söylemek belki mümkün; İslamiyet öncesi Türk edebiyatı denildiği döneme ilişkin eserlere özü itibarıyla metin açısından bakıldığında İstanbul'un etkisine kadar köklü bir farklılık görebilmek neredeyse zor. Dilin ve düşüncenin tabii macerası, sanki belirli coğrafi mekânlarla daha özdeş hale gelmiş hissi veriyor insana. İstanbul deyince sarayı, saray deyince aruzu hatırlamak kaçınılmaz hale geliyor. Ankara şehir olarak da

tam bir hece çağrışımı doğuruyor. Oysa Ankara daha köksüz hece ise bizim edebiyatımızda daha bozulmamış daha eski bir geleneği yansıtır. Belki halk geleneği Ankara'ya böyle bir yansımayı da aktarıyor olabilir. Aslında bana sorarsanız Ankara serbestliği ve dağınıklığı sembolize eden bir şehir gibi gözükür benim gözüme. Bursa duru bir hecedir. Konya Mesnevi ruhudur. Kerkük Hoyrattır. Taşkent, Buhara, Semerkant bilgeliktir, erdemdir kendini anlamadır. Turfan ilktir, yeniliktir. Ötüken varoluştur, anıttır, destandır. Ahlat, Malazgirt yorgunluğudur; duraktır, kapıdır, çıkıştır.

Milletler şehirlere birikimlerini yansıttıkları gibi şehirler de birikimlerini üzerlerinde yaşayan dillere, kültürlere, toplumlara yansıtıyorlar. Şehirlerimizin bize kattıklarını tespit etmeden birikimlerimizi tam olarak ortaya koyabileceğimiz inancında değilim. Bu yüzden edebiyat tarihçilerimizin biraz da dil coğrafya ilişkilerine yoğunlaşan dikkatlerinin ne denli hayatiyet taşıdığını söylemenin gereği var.

Çağatay lehçesi bana hep suların hayatımızı daha da canlı, diri, iri kıldığı bir coğrafyanın ve iklimin mirası gibi gelir. Aral, Hazar gölleri ile sayısız ırmakların akışını da içinde barındırır. Orada her dem yıkanmayı arınmak, dirilmek olarak görürüm.

Bizim yapmamız gereken tek bir şey olduğu gerçeği çıkıyor ortaya kuşatıcı olmak. Bütüncül bir dünya hayatı ve dili ile herkesi bütün güzellikleri ve farklılıkları ile kuşatmak ve kucaklamak.

Yanılgılarımı sizlerle paylaşmak sizlerin yanılmazlığına kapı aralamaz mı? Ne dersiniz?

YOKSULLUK İÇİMİZDE

Burhan KALE

Mustafa Kutlu, 20.Baskısı Dergâh Yayınları'ndan çıkmış olan "Yoksulluk İçimizde" adlı hikâye kitabında altı levhada on üç parçadan meydana getirdiği tek hikâye anlatıyor.

Umutsuz Bir Aşkın Münakaşasında Şükran'ın evlenmesi... Evlenme; bir kat, bir araba ve bir koca... Kocanın emtia arasında yer almasının insafsızlık olduğunun Süheyla da farkında... Gelinle damadın beklenmesi... Annesiyle Süheyla'nın ayakta dikilmesi... Süheyla'nın bedenlen salonda bulunması, ruhen değil... Müslüman olması nedeniyle işinden ve arkadaşlarından kopması, arkadaşlarının onun dünyasını kendi dünyaları için tehdit olarak görmelerini hissetmesi, nikâh merasiminin yapılması, o sırada Engin'in salona girmesi, bir hesaplaşma, Engin'in her anını mal biriktirmeye harcaması... Engin Süheyla için mevcut hayat şekliinden vazgeçecek mi? Yoksul ve temiz çocuk ancak çamura batmış, ayrı dünyaların insanları Engin ile Süheyla...

Her şey fani, değil mi? O fanilik anlatılıyor levhalarda. Zamanın üzerinde kalacak birkaç dalga boyu yakalanmaya çalışılıyor...

"Akasyalar Açar mı?" Levha I'de yer alıyor. İlk paragrafında tomurcuklarını ansızın patlatıvermiş akasya dalının geniş pencereden gülerek bakması, sonrasında yeşil yeşil uç vermiş yaprakçıkların şavkması ve yerli yersiz fındırdeşen serçeler... Derken koca, beton binanın abus çehresine, kirli, gri, isli duvarlarına nerdeyse sürünecek kadar yanaşan incecik akasya dalı... Anlatım hikâyeden ziyade şiire yakın... Bu şiiri duyan, duyuran Süheyla... Herkes içinde şair... Şükran, Süheyla'nın arkadaşı, Süheyla'nın a'sını uzata uzata istediği makası alıp almadığı meçhul, aynı zamanda seslendiği Murtaza Efendi'nin hizmetli olduğu ve akasyanın çiçek açma ihtimali olan yerin iş yeri olduğu anlaşılmakta... Akasyalar evin bahçesinde çiçek açmaz ne de olsa...

Süheyla kim? Levha IV' de ortaya çıkması

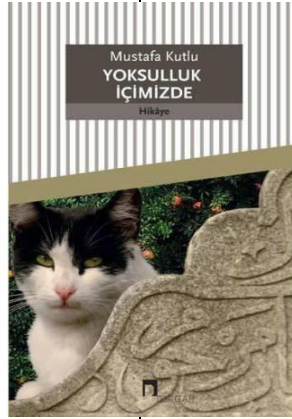
bütün açıklığıyla ve aşk tadında... Hayatı her gün kazandığı yeni yalnızlıklarla zenginleştiren Süheyla'nın, bütüne oranla devede kulak kalan bir zenginleşmeye sahip olduğunu fark etmesi... Bu durumun yalnızlıklarını sevimlileştirmesinden başka bir şey değil *Tenhalık Basınca...*

Poğaçaların alındığı adamların, koca binaların önüne erkenden tüneyip ufaldıkça ufalan suratları ile engebeli arazileri andırması ve üç tekerlekli arabalarını bin yıllık diken diken sakalları ile itmeleri özgün ve etkileyici bir anlatım...

Engin ve sükût... Neden? Artık bir kelebeğin yumuşak kanatlarına bile dokunulamayacağından. O delişmen akasya dalına hiç bakılamayacağından. Hiçbir yere bakılamayacağından... *Şükran'ın demesine Engin nişanlanmış...*

Süheyla'nın, artık pencereye, pencere önünde sırtıp duran o densiz dala dönememesi... Gömülmeyen şeyin nasip olmayacağını bir *Ahlak Dersinden* öğrenmesi... Ne ki senden alınmıştır o senin hayrınadır. *İçindeki yoksulluğu hissediyor musun? İşte senin için en hayırlı vakit... Gönül eri garib olmaz... Hikâyenin insanı etkileyen yanları...*

Engin'in kara kuru bir kızla nişanlandığı haberini, kaşları cımbızla yoluna yoluna artık yok olmalı Şükran'dan öğrendikten sonrasında ruhunda fırtınalar kopan Süheyla, temeli yıkılan bir bina, ortadaki direği çekilen bir çadır misali iç dünyasında yoksulluğa ermesi... Şehrin büyük binaları, geniş caddeleri, vitrinlerin göz kamaştıran yanları, alış verişin, hatta işin Engin ile beraber uçup gitmesi Süheyla'nın dünyasından... Kanlıca sırtlarında küçük bir evin "*Sevgiler soyut değildir*" demesi yakın geçmişte... İnsanın değişik ruh hallerinde canlı cansız çevresinin onunla bir olması ve ruh halinin bizzat kendi olması muntazam hissettiriliyor okuyucuya...

Süheyla'nın, Engin'in mavi gözlerine dalması, enginlerde ümidini kaybederken birden bir ses ile dirilmesi "Hayyaalel felaaah..." Arzularından soyunması, hep öyle olduğu gibi yani... *Siyah Gemiler'e* binerek gitmesi ve Süheyla'nın hikâyesinin bitmesi... Bize göre bitmesi demek ki... Çünkü Engin, fevkalade zengin kara kuru kızla nişanlanmıştı ya...

Hayat tesadüflerle dolu... *Ahlak Dersindeki teneffüs ettiğin her nefeste seninle olan kaderle* tesadüf çelişse de burada... Yeniden Süheyla ile karşılaşması... Süheyla'nın dünyası, iç âleminin açılması... Engin'in nesine tutulduğunu öğrenmemiz, hayatın "indirimli satışlar"dan öte manaları olduğunu görmesi... "Burada hayat yok" deyip geçtiğimiz nice şeylerin ötesinde, Süheyla'nın hayatın bir imtihan olduğu gerçeği ile karşılaşması bizi de bu gerçekle baş başa bır...

Süheyla ile karşılaşan kim sorduğu *Engin de kaç gündür* sorusundan sonra pencereye d ışıkları parlayan siyah gemileri bazen çıkıp gitmek istediğini öğ gitmenin mümkün olduğunu, Engin olmadığını, başka Eng söyleyen kim? Başka Enginler diyor ya Süheyla... Enginleri boş Kararsız Süheyla... Sana çay koy demek ki konuştuğu iç sesi d yazar... Çıkarken de kek getiriy kimse bir başka dünyanın varlığı yatısı ezanıyla beraber... Bir baş dünya işte... Valide Camisinin bozbulanık güne, Engin'in dönmesi... Rüzgârla bir da varlığını, tam da bunun gibi böylesine bir sesle kendine geldiğini hatırlaması... "Hayyaalel felaaah..." ne demekti ki...

Levha III'ün *Mefruşat*'ının az, ancak derinlik içermesi... *İhtiras Enginleri*'nde yoksul bir mahalle, mahalleye uyum sağlamış ondan bir parça kendine gelmiş Engin'in babası, çocukların dilinde "Engin!.. Engin!.. Babası zengin..." nakaratı...

Engin ile Süheyla'nın aynı yerde çalışması... Engin'in zenginlik hayallerinin olması... *Kalbimin Dasitanı*'nda Süheyla'nın işten ayrılması, müdürün önüne bırakılan dilekçe ve istifa... Sonra gecenin gelip yavaşça odayı kaplaması, sobanın küçücük deliğinden sızan küçük ışığında, okumaya çalıştığı kitabın harflerinin gözükmemesi... Hayatının da görünmez olduğunu kavraması... Enginle olan dünyasının kaybolması, kendi dünyasının

kaybolmasıyla aynı olması bir yerde... Eşyanın da anlamını yitirmesine yol açması... Süheyla'nın sebepsiz gerçekte çok sebebi var tabii ki, ağlaması içinin derinliklerinde bir tele dokunması ve annesinden Kuran okumasını istemesi... Nasıl olup ta konuşabildiğine şaşması... Enginin nişanlandığı gün duyduğu hayyaalle felah'ın haydi kurtuluşa demek olduğunu birinden sorup öğrenmesi... Bu gecenin sabahında gidip işinden istifa etmesi...

Annesinin ısrarı ile Süheyla'nın bir sohbet programına katılması. Sohbetteki kadınların şık giyimleri ile birbirlerini süzmeleri... Süheyla'nın hayatını gözünün önünden geçirmesi... Sohbet hoca annenin dediği gibi sevdiği şeylerden vazgeçmesi... Yerlere kadar uzanan geniş mantosu, alnını çevreleyen uzun başörtüsü ve yüzündeki gülücük, gözlerindeki keyifli bakışla kendisine bu ne

aşlarına *Müslüman oldum* diye Süheyla'yı hasta gibi görmesi ya mesafe koyup gitmeleri... tiği dünya ile kendi dünyası a kavraması, Engin'i ne kadar

Aşka gelip gerçeğe alnını hiçe satmaktır adı aşk/Döküp di aşk/Elinden şekkeri ayrığa yutmaktır adı aşk/Belâ yağmur Başını ona tutmaktır adı aşk/Bu r denizdir/Ona kendini atmaktır u Rûmî bil hakikat/Vücûdu fâni

ca, yeni yalnızlıklarla hayatının nmesi, bir kısım eşyalarından n'ın gerçekte Engin'in ylemesi, Şükran'ın oğlanın gözü demesi... Şükran'ın içinin

kalabalığını habire boşaltması... Engin'den bahsetmesinin Süheyla'nın içinden kirli bir eşya çıkarmak olarak tarif edilmesi... Süheyla'nın Şükran'a, Engin'i bir daha görürsen Süheyla'nın *Müslüman olduğunu* söylemesini istemesi... Şükran'ın tepkisi ve birazdan Süheyla'nın eski hayatına ait ne varsa alıp gideceğini bilmesi...

Umutsuz Bir Aşkın Münakaşası, Süheyla anlatıyor. Şükran'ın düğündeki haleti ruhiyesi, Şükran'ın bir emtia gibi koca alması, eski yani Müslüman olmasından önceki dünyasına ait arkadaşlarının kendisinden ve kendinin de onlardan uzaklaşması, başkalarının da bu kalabalıkta yalnız olabileceği ve onların da kendileri ile ne konuştuğunu fark etmemesi Süheyla'nın kaybı...

Süheyla'nın Müslüman olmasından dolayı çevresinden kopması ya da çevresinin ondan

uzaklaşması gerçeği ile karşılaşan okur hikâyeden, Süheyla'nın iş yerinden bakınca gördüğü bin yıllık dikensi sakalları ile arabalarını yiten adamlar gibi uzaklaşması... Bu iç kanama ile yüzleşebilen okurun ise yeniden eline alması hikâyeyi...

Süheyla'nın, annesinin haline acıması, buna sebep olduğu için üzülmesi, Engin ile olan konuşması, engini de Müslüman yapmaya çalışması, bir şarkı gibisin artık mısraları ile önüne düşen mısraların bir garip güzelliğine tutunması...

Levha II' de *Ahlak Dersi* ile kitaba adını veren *Yoksulluk İçimizde*; hayatımızı çevreleyen eşyanın yoksulluğun kaynağı olduğunu, "*Demek kirada oturuyorsunuz*" derken Engin'in ne kadar derinden yaralayıp hissettirmesi Süheyla'ya... Siyah Gemiler de ise hikâyesi bitmiş aslında Süheyla'nın... İçindeki zenginliğin farkına varması ne de olsa... O halde neden gemiler siyah?

Levha III' de *Mefruşat*, çevremize ördüğümüz duvar gerçekte... Amaç mutlu olmak ise neden sürekli örüyoruz... Gayri iradi ve gayri zihni... Hâlbuki eşyadan kurtuldukça kendimiz olacağız... Daha özgür olacağız... *İhtiras Enginleri*, Engin'in ihtirasının temelinde nasıl bir zihni geçmiş olduğunu gösterirken Engin'in bu mefruşattan kurtulmasının yani Süheyla'nın dediği gibi Müslüman olmasının ne kadar büyük bir azim ve iman gerektirdiğini göstermekte... Kalbimin Dasitanı'nda "Hayyaaalel felaaah..." özüne Süheyla'nın ermesi, Müslüman olmanın şekilden öte öze ait yanı ile de dolması, Engin'i davet ettiği dünyayı kendisinin keşfetmesi...

Levha IV'te *Aşk*, Eşrefoğlu Rumi diliyle anlatılıyor... *Tenhalık Basınca*'da Şükran ile birlikte eski dünyaya ait mefruşattan ve fani aşkı temsil eden Engin'den Süheyla'nın vazgeçişini anlatılmakta...

Yoksulluk İçimizde; *Levhalar*dan meydana gelen bir ev... İçile, dışıyla... Bu evde altı odaya ait altı kapı var sanki... Odalardan birinde dört kısım yer alıyor; *Aşk*, *Tenhalık Basınca*, *Umutsuz Bir Aşkın Münakaşası* ve *Telaşın Manidar*... Odalardan ikisinde üçer kısım bulunuyor; *Ahlak Dersi*, *Yoksulluk İçimizde*, *Siyah Gemiler* ile *Mefruşat*, *İhtiras Enginleri*, *Kalbimin Dasitanı*... Birinde iki kısım; *es-Salatü hayrun mine'n-nevm* ile *Sözün Nihayeti* ve *Sevdanın Bidayeti*... Biri de bir kısım; *Akasyalar Açar mı?*

Ayrıca bağımsız bir de çatı var; *Levha VI*...

Adeta bir üçgen çizilmiş... *Levha VI*'ya tutunmuş olan *Umutsuz Bir Aşkın Münakaşası*... Tabanda *Akasyalar Açar mı?* ile *Sözün Nihayeti* ve *Sevdanın Bidayeti* var... Levhanın ilan kısımları ise arada kalan diğer hikâyeler; hepimiz gibi...

SABAHA KIYAMET VAR...

Bellek, ufka uzak
Yedi kuş; can, kan karışık,
İbrahim'e sıcak
Söğüt, rüzgârla hemhal
Toprak, hayata teşne
Aşk, çiçeğe uğrak,
Tohum meyveye

Kirpik, türbedar,
Gözbebeği, metfun
Yalnızlık hakikat
Islak yorgan farkındalık

Kayıp anahtar,
Kilitli avuç
Hayata tutkun nasır,
Gün, umuda nehir
Yüreğe cemre duygu,
Güvercine bigâne şehir

Akıl, gün ışığı,
İdrak karanlık yüzü mehtabın,
İrfan gün dönümü
Arif, çekiminde nazarın,
Mutluluk anı seyyale,
Hüzün sakini damarın

Ezan, saba makamında
Minare, kubbe kulağında
Hilal, sema hizasında,
Yıldızlar Mevlevi etrafında

Aşk, miraç
Çile, Burak
Ucu kırık kalemin ikameti,
Dikensi yanı çiçeğin
Cennet, şiire yakın,
Parlak bir yıldız kadar
Uyku derin,
Sabaha kıyamet var

Selçuk ŞAMİL

ÇAYDANLIK

Melike Çelik

Günün kızılığı pare pare yayılıyor Erciyes'in karlı tepelerine. Mart kapıdan baktırıyor, dillerde aynı terennüm. Günün en güzel saatleri... Ne gecenin canhıraş çığlıkları, ne sabahın mahmur bakışları var. Batan güneşin son bir huzmesi küçücük mutfak penceresinin iri delikli tülünden geçerek beni buluyor. Erzincan işlemesi bakır gövdem ısıl ısıl. Güneşin renkleriyle dans etmek, eteklerimde onun sıcaklığını, parıl parıl kızılığın her tonunu hissetmek beni nasıl da mesut ediyor. Yolun karşısındaki parkta oynayan çocuk sesleri bir rüyanın içinde kanat çırpma sebeptir. Biliyorum, az sonra evin annesi gelecek ve yemek hazırlıklarına başlayacak. O gelmeden bu anın tadına sonuna kadar varmak istiyorum. Ne var ki az sonra güneş de elini eteğini çekiyor üzerimden ve tüm ihtişamımı kaybedip mutfaktaki görevime geri dönüyorum.

Evin annesi Kadriye Hanım geliyor telaşla. Bir çocuğunun yediğini diğeri, diğeri de yediğini öbürü yemese de hiç şaşırmasın bugün ne yemek yapsam diye. Elinin nizamı hiç şaşmaz. Kimi gün gelir her bir çocuğu için ayrı ayrı yemek koyar masaya. Bu topraklarda yemek her işin başıdır. Evin eri, çoluğu çocuğu karnısını doyurmadan kapıdan dışarı bırakılmaz. Kocasını desen ne versen onu yer ama bugünkü telaşı başka.

Kadriye Hanım bir tarafta un kavururken, diğer eliyle gövdeyi hissimle kavrayıp içimi buz gibi suyla dolduruyor. Öfkesi büyük hareketlerinden belli. Pat küt diye kapanan dolap kapakları, şarıl şarıl akıtılan su... Son zamanlarda yüzü de hiç gülmez oldu. Derdi türlü bahane ile evin yolunu gecelere akıtan kocası.

Ah Musa ahhh, diye iç çekiyor. Eğer başka biri varsa eve parçaların gelsin, diyor hiddetle.

Musa Bey; müşfik, hoş sohbet bir adam. Bir çaya dayanamaz bir de sigaraya.

Kadriye Hanım'ın beddualarına dayanamayıp bir an önce fokurdamaya başlıyorum.

Bir köşede tavukları diden Kadriye Hanım, kaydığını görünce ocağı söndürüp, sen karışma, daha söyleyeceklerim var, der gibi ağzımın payını veriyor.

Ne çok dert, tasa görmüştüm bu evde. Geçim sıkıntısı, çocuk özlemi, akbaba akrabalar, çocukların hastalıkları, daha neler neler... Kadriye Hanım, eskidikçe evdeki tüm eşyaları değiştirmişti de bir bana kıyamamıştı. Arada bir kalaylanmam için gönderir, içimi dışımı parlattırırdı da vazgeçmezdi benden. Ben de sıradan bir çaydanlık değildim şunun şurasında. Üstü altından büyük kaç çaydanlık vardı ki şu memlekette. Musa Bey çaya sevdalı, Kadriye Hanım'ın ise ocakta çayı hiç bitmezdi. Çay biterse söz biter, muhabbet biter diye korkardı.

Zırrrr...

Aniden çalan telefonun sesi ile irkildim.

"Evet, abba bu gece de gelmeyecekmiş.

Sayım varmış. Öyle dedi."

"..."

"Yok, abba, tanımıyor musun Musa'yı?

Öyle şey yapmaz. Gençken ne kadınlar koştu da peşinden hiç birine dönüp bakmadı."

"..."

"Tamam abba. Kapatıyorum şimdi.

Çocuklar gelecek, yemek hazırlıyorum."

Kadriye Hanım çorbayı koyunca ocağa, Arabaşının hamurunu dökmeye başladı. Kocasını yapmaz mıydı gerçekten? Yoksa o da annesinin kaderini mi yaşayacaktı? Daha çok küçükken babası da çekip gitmişti başka bir kadına. İşte o zaman evin erkeği Kadriye Hanım olmuştu. Ve işte o zaman öğrenmişti kimseye güvenemeyeceğini.

Kadriye Hanım, iyiydi hoştu da dili zehir saçardı çoğu zaman. Yüreğini temiz tutmak için dilini kirletenlerdendi. Sözleri zihninde demlenmeden çıkardı ağzından. Çayın iyisi

yalnızca hasat zamanı toplanmasıyla olmazdı elbet. Kullanılan suyu, demleme sırasındaki özen, demleme süresine riayet ve tabi bardağın ince bellisi ile ahenkli bir ayın ürünüydü iyi çay. Tıpkı insan gibi! Mayan ne kadar iyi olursa olsun gezdiği topraklar gül kokmalı ki sen de gül kokasın. Ne kadar nazik olursan o kadar nezaket görürsün. Sözün yeteri vakit demlenirse özün o kadar doğru bilinir. Düşüncelerin ne kadar incelirse zekân o denli beğenilir. Kadriye Hanım çayın iyisinden anlardı da çay gibi olmayı akıl edemezdi bir türlü.

Yıllarca saçımı süpürge ettim, her şeyi dört dörtlük önüne serdim. Bunları görmeyecek kadar kör değildir herhalde, diyerek tekrar söylenmeye başladı. Başkalarına inkâr etse de içindeki kurt her bir uzvunu kemirmeye devam ediyor, kanser hücresi gibi tüm bedenini sarmaya çalışıyordu. Şüphelerinde haksız da sayılmazdı. Musa Bey son zamanlarda pek süslenmeye başlamıştı. Yıllardır dokunmadığı bıyığını da bir çırpıda kesmiş, gür bıyıklarının gitmesiyle etli, geniş yüzü aydınlanmış; iri, kara gözleri daha da belirginleşerek hayattan daha çok beklentisi olduğunu haykırır gibi suratının ortasında parlamışlardı.

Musa Bey hoyrat bir adam değildi. Yıllar önce mahalledeki çocuklar bakkalda etrafını sarıp dondurma istediklerinde, son parasıyla çocukları sevindirip eve boş dönecek bir yüreğe sahipti. Şimdi nasıl olur da böyle bir adam, karısını ve çocuklarını dipsiz bir üzüntüye gark edebiliyordu; anlayamıyordum.

Bir yandan Kadriye Hanım'a üzülmüyor ama daha çok, en saadetli vakitlerini dahi gereksiz lakırdılarıyla israf edip Musa Bey'in sabrının ayarlarıyla oynadığı için içten içe kızırıyordum. Diğer yandan Musa Bey'e tarifi mümkün olmayan bir muhabbet besliyor fakat keyfi arzuları için en sevdiklerini yakıp yıkan bir adamın bu muhabbeti hak edip etmediğini sorguluyordum. Birine yapılmış haksız muamele hepimize yapılmış sayılmaz mıydı? Peki, ömrü boyunca iyilikten ayrılmayan bir adamı tek hatasında acımasızca yargılayıp tüm gemileri yakmak adil miydi? Ben bu hikâyenin neresindeydim?

Bir şeyi çok iyi biliyordum. Kadriye Hanım ele güne rezil olmamak için bu yaştan sonra boşanmayı istemeyecekti. İşte bu yüzden kocasının karşısında gururu ezilmesin diye bu

konuyu asla konuşmayacak, kendisini aldatıp aldatmadığını dahi soramayacaktı. Ve belki de ilk kez en haklı olduğu konuda sessizliğin acı çığlıklarına hapsedecekti kendisini.

Ya ben? İnsanoğlunun güvensiz, acımasız ve çıkarıcı tohumları buraya da düşmüştü bir kere. Nasıl aynı tatta çay demler, aynı muhabbetle ikram edebilirdim ki artık? Kadriye Hanım'ın her yutkunmasında çayım biraz daha acı çalmaz mıydı? Musa Bey'e her baktığımda iyi insan üzerine bütün değer yargılarım alt üst olmaz mıydı? Onlar sessizce eski günlerdeki gibi yaşama rolünü üstlenirken ben dipsiz bir kuyuda kafamdaki gelgitlerle boğuşacaktım. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı farkındayım. Yanıtını bulamadığım sorular, haklı ile haksızın iç içe geçtiği girift bulmacalar... Gövdem aylarca güneşe maruz kalmış gibi, susuzluktan çatladı çatlayacak. Ömrüm boyunca hiç bu kadar gerildiğimi hatırlamıyorum. Zaman tuz buz, dışarıdaki tüm sesler susmuş. Kafamda aynı cümle tekrarlayıp duruyor: *"Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara sunduk da onlar bunu yüklenmekten kaçındılar ve ondan korkuya kapıldılar. Onu insan yükledi. Şüphesiz o çok zalimdir, çok cahildir."* (Ahzab, 72)

Biraz önce ateş basıp gerinen bedenimin, ince ince üşüdüğünü hissediyordum şimdi. Derin bir sızı var bakır yaldızlarımda. Hülbüğümün hemen dibinden aşağıya doğru ılık ılık akan ıslaklık, şimdi buz kesen gövdeme ürperti veriyor her adımında. İçimde kaynamış ve soğumaya durmuş suyun bedenimde açılan çatlaktan kaçışı yalnız gövdemi değil ruhumu da hafifletiyor sanki. Az sonra ikinci ve üçüncü çatlaklar da gedikler açıyor bedenimde. Ve ilk kez ışığı tam kalbimde hissediyordum. İlk kez aydınlığa kavuşuyor her bir zerrem. Yolculuğumun varış noktasına ulaşıyorum. Eşyanın hakikatinden gerçek hakikate giden yolun sonundayım. Tüm yüklerimi insanoğluna bırakıyorum. Giderken bilmekle kavramak arasındaki farka ilk kez eriyorum. İnsan zalimdir!

13.04.2017

YASTIK

Fatma DAĞLI

Yaşlı ve solgun yüzüme gülümseyerek göz kırpyor Melek...

Köklerimden ayırırlarken beni ilk sessiz çığlıklarımı atıyorum. O an anlıyorum: "Sükût" kaderim...

İte kaka bindirildiğim eski bir kamyon kasasında korku dolu gözlerle etrafımı seyreliyorum. Teybin sesi sonuna kadar açılmış. "Bir garip yolcuym hayata yolunda" çalıyor. Nereye gidiyorum?

Pazar yerinde üç beş kuruşa satıyorlar beni. Susuyorum...

Yeni evin hanımı yüzünü buruşturarak: "Pek de kirliymiş, çok işimiz var" diyor. O geceyi kömürlükte geçiriyorum. Yapayalnız ve çaresiz...

Ertesi gün dere kenarına götürüp genişçe bir kütüğün üzerine oturtular beni. Gece hayli üşümüştüm, güneşin sıcaklığı iliklerime kadar işlemiş, içim geçer gibi olmuştu. Derken iki el uzandı üzerime. Ne olduğunu anlamadan kendimi buz gibi suyun içinde buldum. Dişlerimin takırtısını bir tek ben mi duyuyordum? Sonra saçlarımdan tutup kaynar kayalara çarptılar ıslak bedenimi. "Yandım Allah" demeye kalmadan yediğim köteklerin acısını hissettim her zerremde. Tokuçlar peş peşe indikçe acıdan köpürüyordum. Elim ayağım tutmuyordu artık. Teslim olmuşum çaresizce.

Şu hiç dinmeyen baş ağrılarım var ya işte o günlerden kalma. Neyse...

Gözlerimi açtığımda incecik ve sert bir zeminin üzerinde iki büküm sallanırken buldum kendimi. Yerden hayli yüksekçeydi. Düşmemek için hiç hareket etmedim. Hoş kıpırdayacak halim de yoktu zaten. Gecelerin ayazında, gündüzlerin rüzgârında püskül püskül savruldu kıvrıkcık saçları. Büyükhanım bir seher vakti kucaklayıverdi beni ve indirdi

yere. Her yanıma tutulmuştu. Derin bir iç çektim. Nefes alışım ile birlikte bir ses duydum havada:

"Vıjjjjjjjttt..."

"Ya Hakkk!" Ensem yarıldı sandım.

Bir daha...

"Vıjjjjjjjttt..."

Gövdem ikiye bölündü galiba...

Bir daha, bir daha, bir daha....

Her değnek darbesiyle kabardıkça kabarıyordum. Sonra dört bir yanımdan çekiştirdiler, didikleye didikleye lime lime ettiler bedenimi. Tel tel ayrılmış, yediğim darbelere dayanacak gücüm kalmamıştı. Bir ara kendimden geçmişim. Uyandığımda büyükhanım konuşuyordu:

"Yünler güzel çırpılmış."

"Yünler? Ben yün müydüm? İyi de annem beni kınalı kuzum diye severdi..."

Beyaz bir kılıfın içine doldurdular beni. Ağzımı dikip üstüme işlemeli bir yüz geçirdiler. Adıma da yastık dediler. Uzun süre yatak odasındaki yüklükte bekledim. Karanlıklar içinde sessiz sedasız... Esaret dedikleri şey gün ışığına, ılgıt ılgıt esen rüzgârlara, dağ kekiklerinin kokusuna, çingirak seslerine hasret kalmakmış meğer.

Düşünmek için çok zamanım olmuştu. Neydim, nereden gelmişim, bunca acıyı neden çekmişim?

Derken bir gün davul ve zurnalar eşliğinde diğer eşyalarla birlikte çeyiz kamyonuna yüklenerken yeni evime doğru yolculuğa çıktım. Yıllarca sevda sözcükleri dinledim. Gülümseyen yüzlere dokundum. Ninnilere eşlik ettim. Ne sırlara vâkıf oldum.

Zaman su gibi akıyor, hayat bildiğini okuyordu. Sonunda mutlulukları hiç bitmeyecek sandığım bu ocağa da ateş düştü. Nazlı gelinin gül yüzü soldu. Şen kahkahalar yerini sessiz hıçkırıklara bıraktı. Dualar

duydum kara gecelerin ıssızlığında. Tuzlu sular damladı yüreğime. “Ölüm bizi ayırana dek” diyenlerin nasıl yabancılaştıklarına şahit oldum.

Yol ayrımı...

Nazlı gelin anneliğine tutundu.
“Melek” dedi ve sustu. Ben de sustum...

Yıllarca Melek’i uyuttum sessiz ninnilerimle. Sadece dizlerime yatınca, başını göğsüme dayayınca “baba” diyebilirdi ama sesini kendisi bile duymazdı. Ne zaman hayallerinde yaşattığı, yüzünü bile hatırlamadığı bu adamı soracak olsa annesinin yüzünde kara gölgeler dolaşır, ıslak bakışları boşluğa asılır kalırdı. Bunu bilir, bilir de dilinin ucuna gelen sözcükleri yutkunurdu çaresizce. Melek sustu. Ben de sustum...

Küçük kızın hıçkırıklarını gizlemek için başını altına saklaması kadar acı veren bir şey olmazdı. Minicik elleriyle beni yüzüne öyle bir bastırırdı ki kederini ruhumun ta derinliklerinde hissederdim.

Zamanla hasreti öfkeye dönüştü Melek’in. Akşamüstleri elleri dolu filelerle işten dönen babaları, kollarını açarak koşan çocukları görmemek için oyununu yarıda bırakır, tek odalı evlerinin perdelerini iyice kapatır, içindeki koca boşluğu doldurmak için bana sımsıkı sarılırdı.

Bir çocuğun karın gurultularını dinlemek ve hiçbir şey yapamamak...

Sustum...

Bazı geceler beni hırısından yumruklar, yumruklar, yumruklar sonra halsizce düşüverirdi kucağıma. İşte o anlarda ellerimi uzatabilmeyi, kumral saçlarını okşayabilmeyi ne çok isterdim.

Yapamadım...

Ve büyüdü Melek. Çeyizine yastıklar hazırlandı. Ama yün değil onlar. Kanaviçe işlemeleri de yok onların, öyle hazır nevresimler giyiniyorlar işte...

Ah, benim vefalı kızım. Kimsenin bana dokunmasına izin vermedi. İlk günkü elbisemle oturuyorum evinin başköşesinde.

İçimde bize dair sakladığım hatıralarla ben de göz kırpiyorum ona...

HAKİKAT

Asıl büyük felâketler
Yüreklerde kopar
Savrulur gider insan
Meçhûle kadar!..

Ne geçen zaman geri gelir
Ne de aşklar
Her birey yaşlılıkta
Anılarıyla yaşar!..

Duru ve çıplaktır
Aslında hakikat
Gülümseyip dururken
Güllerin arasında memât!..

GELİNCİK ÇİÇEĞİSİN

B/eşiğine uzandın hayatın
Gurbet kokuyor bakışların

Hayat büsbütün kirlenmişken
Günahını çıkartamaz şiir

Kıyısında dolaşırken ölümün
Gecenin matemine karışır hüznün

Gelincik çiçeği gibisin ey yâr
Korkar oldum seni sevmekten

Sen ki gözyaşlarını içine akıtırısın
Acılarına yurt olur yufka yüreğim...

Hızır İrfan ÖNDER

HÜRRİYET

- Dedem Salih DEMİRCİOĞLU ve ömrü cezaevinde geçmiş bütün kader mahkumlarına....

Emine ÇOBAN

Nerden başlayacağımı ya da tam olarak ne yazacağımı bilmiyorum. Belki de bu işe hiç kalkışmamalıydım ama kafamda birleşen kelimeler ısrarla bunu yazmamı söylüyor. Hani her öykü kelimelerin evliliklerinden oluşur ya benim kelimelerim de adeta bizi evlendir diye yalvarıyor diyebilirim. Aslında ilk kelimedden sonra her şey sanki fitilin ateşlenmesini bekleyen bir dinamit hızında geliyor ama önemli olan fitili ateşleyecek güçte bir ateş yakmak sanırım. Her neyse yeterince aydınlandıysak ben ilk kibriti yakıyorum...

Gözlerini sımsıkı kapattı ve elindeki mektubu sanki onu yok etmeye çalışan bir sihirbaz edasıyla avucunda yuvarladı. Sıktı, sıktı ama mektup hala oradaydı içindeki kelimelerin ağırlığı insanın göğsüne oturmuş bir öküzden daha fazla baskı yaparcasına işliyordu beynine. Bir kâğıt parçası ne kadar ağır olabilirdi ki? Ağırdu işte; gözlerine baskı yapan gözyaşları kadar, boğazında takılıp kalan yumru kadar, beyninde zonklayan düşünceler kadar ağırdı.

Ne ağladı ne de yaşam belirtisi gösterdi, koğuşun ortasında öylece durdu ve ağır kelimeleriyle bakıştı. Şimdiye dek aldığı acı mektuplarını sıralıyordu beyninde. Babasının öldüğünü haykıran mektup, ilk bebeğinin umut ışığım dediği oğlunun daha doğum haberini almadan ölüm haberini aldığı mektup ama hayır hiçbirinin kelimeleri bu kadar ağır değildi.

Mektupta ne yazdığını bilmiyorum, aslına bakarsanız hiç kimse bilmiyor. O mektup o gün ilginç bir şekilde kahramanın elinde kayboldu, tıpkı bir sihirbazın mendili kaybetmesi gibi...

O gece gökyüzünü özlediğini iliklerine kadar hissetti. Koğuşun küflü tavanı yerine yıldızlı gökyüzü ve hafif bahar esintisi olduğunu varsaydı aklınca, yanağından süzülen tuzlu gözyaşlarına engel olmadı, yıllardır biri görececek korkusuyla hiç ağlayamamıştı ama bu gece göz pınarlarından kopup gelen ılık damlaların ruhuna işlemesine

kirli düşünceleri yıkamasına izin verdi. Nasıl olsa burada onu kimse göremezdi. Bir anda çocukken annesinin “neyi çok sevip değerini bilmezsen tanrı ilk onu alır elinden” deyişi geldi aklına. O çok sevdiği hürriyetinin kıymetini hiç bilmemişti. Yanlış adamlara dostum deyip dostluğun kıymetini bilmemişti. Sevdığı kadına bir gün olsun seviyorum demeyip aşkın kıymetini bilmemişti. Bir an içinden anne diye bağırarak geldi; “Anne, bu hayat bana hiç adil davranmıyor.” ama bir yandan da biliyordu hayatın nasıl davranırsa ona öyle davrandığını, bilmek de istemiyordu artık. Bildiği her şey ağır gelmeye başlamıştı. Kırk yılda edindiği tecrübeler bir Akupunktur iğnesi gibi sinirlerini yokluyordu. Yorgun gözyaşları kirli gömleğinin yakasında birikmişti. Ne çok ağlayamamıştı şimdiye kadar. Erkek adam ağlamaz diye diye duygusuz bir psikopata dönüşmüştü yıllar içinde ve şu an biraz da ağlayamadıklarına ağlıyordu. Bütün kederlerin şerefine kaynıyordu damlalar göz pınarlarından.

Ne çok şeye sahibiz de aslında kıymetini bilmiyoruz di mi? Sonra sahip olduklarımız bir bir elimizden kayarken oyuncağı alınmış bir bebek gibi ağlıyoruz. Tanrı boşuna tokatlamıyor bizi, verdiklerinin kıymetini asla bilmiyoruz. Kafamda kurduğum bu adama sinirleniyorum bu yüzden. Kendi hatalarının bedelini başkaları ödemeli miydi?

O mektup bir İsa olmuştu ona her şeyin üzerine çizgi çekip milattan sonrasını yaşamaya ant içti kendi kendine. İşe önce kırdıklarından başlayacaktı ve kırgınlık deyince de aklına Cemilesi geliyordu. Gardiyandan bir kâğıt istedi ve yazdı, hayatında ilk defa bir mektuba Cemilem diye başladı, kalbinde ona dair ne varsa yazdı hüznün bir diğer karşılığı olan can yoldaşına. Mektubunu katlayıp zarfa koyarken aklında yalnızca Hürriyeti vardı bir türlü kavuşamadığı Hürriyeti ve doya doya sarılamadığı Cemilesi.

Yıllar yılı ne bir karısı olduğu ne de baba olduğu gelmemiştir aklına ne çok ihmal etmişti onları. Göğsünde biriken sızıyı yeni yeni hissetmeye başlamıştı ve o yeni anlamıştı baba olduğunu.

Mektubuna cevap gelmedi uzunca bir süre. Cemileden umudunu kesip hürriyetine kavuşma hayalleri kurmaya başladı en sonunda. Hayat da garip işte tam Cemileden umut kesersin Cemile sana umut bağlar. Gardiyan mektubu nasırlı ellerine tutuşturduğu zaman nerden bilirdi ki koca bir dünyanın sitemini avuçlarına aldığı. Tuzlu gözyaşları mürekkebi silene kadar okudu mektubu. Bir mektup altüst etmişti zaten onu şimdi ise bir mektup yakmıştı taa evvelden kor olmuş gönlünü.

O gece ve ömrünün kalan diğer gecelerinde bir kez bile kırpmadı gözünü. Hürriyet, Cemilesi ve çok özlediği yıldızlar döndü durdu dimağında. Yine öyle uykusuz bir gecede sonsuza yumdu gözlerini elinde bir parça kâğıt ve üzerinde sarf edemediği son sözleri "Hürriyet koyun adını"...

Ölümünden on yıl sonra gittim cezaevine, onun öncesinde kızgındım ona. Arşivden son mektuplarını bulup elime verdiklerinde kendime neden buradasın diye sordum? Neden ölü bir adamı tekrar canlandırıyorusun? Uzunca bir süre açıp açmamakta kararsız kaldım ama sonunda bütün mektuplarla tek tek yüzleştim.

Yazmak çok sonra geldi aklıma zira başka türlü içimde oturmuş yumruyu yok edemezdin. Son cümleye kadar her şey mükemmeldi ta ki onun son sözlerini birde kendi ellerimle yazana kadar. "Hürriyet koyun adını" bu cümle öyle çok yankılandı ki kafamda delirdiğimi bile düşündüm ama yok bunlar benim kendisini tanımama bile izin vermeyen babamın hayatıma yaptığı ilk ve en büyük müdahalenin bende yarattığı etki sadece. Cezaevinin küflü duvarları arasında kanser onu bizden almadan önce son düşündüğü şeyin daha yeni doğmuş minik kızına ne isim koyacağı olduğunu bilmek ve o ilgili kızın ben olduğumu bilmek... Bazen sadece neden o mektupları aldım ki diyorum. Annem son nefesini verene dek neden bana bu ismi koyduğunu söylememiştir şimdi neden geçmişin yaralarını deşiyordum ki, neden kabuk bağlamış bir yarayı tekrar kanatıyorum? Annemi daha iyi anlıyorum, sırları var diye küserdim ona ama beni kanatmamak içinmiş bütün sırları. Sanırım tam da bu anda büyüyorsun, anneni anlamaya başladığında.

Babamı hiçbir zaman merak etmedim ama bazen, özellikle de evde kimse yokken, eski aile albümünü açıp bıyıklı her adama baba gözüyle bakardım. Genelde yakışıklı ve heybetli adamları sahiplenirdim, çocuk aklı işte. Sonra liseye geçtim ve bir kader mahkûmunun kızı olduğumu en acı şekilde anladım artık babam ne o heybetli adamdı gözümde ne de şefkatle gülümsüyordu bana. Sınıfta kimin eşyası kaybolursa bana yavaşça kayan gözler, öğretmenlerimin gözünde oluşan o saçma "sana acıyorum" bakışları. Hepsini ölmüş babasından nefret eden bir kız yarattı içimde. Asla öldüremedim o kızı ve o kız babasını hiç sevedim. On yıl boyunca adını bile anmadan, rüyalarıma onu görmeyi yasaklayarak yaşadım. Ama bugün bu satırları ona adanmışken içimde kabaran pişmanlığı bastıramıyorken, onun ellerini başıma koyup okşayışını, arefe günleri bütün babalar gibi onunda beni alıp çarşıya götürüşünü, bayramda ilk elini öptüğümün o olduğunu yarım yamalak hayal etmeye çalışırken onu inkâr etmem ne mümkün. İnsan görmediği birini özleyemez ya ben şu yaşıma kadar yaşadığım her saniyeyi onu özleyerek geçiririm ve ben Hürriyet babamın en büyük hayali, son sözleriyim.

BAĞ

Dostluk için savaştık
Aynı bağın gülü olmak
Bizi bağlar el ele
Bu bağda
Gülü sevip dikeninden bezmek
Her âdem oğlunun bahtıdır elbet
Sevgi
Düştüğü zaman tutmaktır savaş arkadaşını
Çekip çıkarmaktır
Mahşer denilen karanlığın içinden
Gitmek
Mecburidir bazen
Bize düşen ilelebet
Düşene yardım etmek

Kurtuluş ÇELEBİ

ŞAPKAMIZLA BİLE

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Kavgamız var!

Kiminle nerede ne için yaptığımızı bilemesek de. Haykırmamız da yüreklice her şeyi açıkça, serbestçe söyleyemesek de sözlerimizi, kavgamız var. Kime, neye, neden karşı olduğumuzu bilemediğimiz kavgalar.

Kendimizi sevmeyi unuttuk. Ve şiirler gecede mahkûm kaldı. Tükenen sevgiler yitirilen güzelliklere eşdeğerti. Ne sevgililerimizi bulabildik ne de şiirlerimizi kurtarabildik. Aslında bunu kendimize itiraf edemesek de özümüzle de kavgalıydık. Kendimizden sıyrılmayı başaramadığımız için özümüze dönmekle dönmemenin kararsızlık eşliğinde beklediğimiz için kavgaları hak görüyoruz üstümüze.

Narsistlikle kendimizi sevmeyi birbirine karıştırdık. Ve narsistlik bile bir kavgaydı. Her gün kendimizi kendimize biraz daha saplayamadığımız için, güvensizliğimizin görüleceği korkusunu taşıdığımız için, kavga ediyoruz kendimizle. Maskeler var yüzümüzde ve maskeyle kavgalıyız. Bizi daha iyi saklamadığı için. "Ya korkumuzu, zayıflığımızı gösterirse" kaygısını güderek, bizim istemediğimiz hiçbir şeyi yapmayacak olan maskelerle didişiyoruz.

Aynalarla da kavgalıyız. Neden o bizi seyredirken biz onu seyredelemiyoruz. Sanki içimizi içimizin de daha içini görüyor. Bunu bir şekilde hissediyoruz çünkü bizim göz bebeklerimizin Yansıması saydığımız kendi göz çukurlarından sadece fiziğimizi değil ruhumuzu da kopyaladığını hissediyoruz. Bunca uğraşıp herkesten sakladığımız her şeyi bilerek bize bakıyor oluşu bile kavgamız için yeter sebep. Ama bu kavganın kazananı yok silahlarımız eşit güçlerimiz. Bu bizi daha da sinirlendirse de kazanacağımız tek zafer elimizi parçalama uğruna onu parçalamak. Fakat elimizin kesiklerinden kan sızıyorken aynanın kesiklerinden onlarca ben sızıyor. Kavgamız açılan cephe sayısıyla orantılı büyüyor.

Kavga ediyoruz geceyle. Neden bize huzur vermiyor? Neden günahlarımızı örtmüyor? Neden bizi sevmiyor? Neden damıtılmış ilhamlarını bize de sunmuyor? Yıldızlar neden daha iyi parlamıyor? Ay, habire neden şekil değiştiriyor? Neden, neden, neden?.. Neden yerini sabahla kavga dahi etmeden değiştiriyor? Neden böylesine çabuk teslim oluyor?

Kavgalıyız gündüzle; ışıkları gözlerimizi alıyor. Bizi bizimle bırakmıyor. Bizi meşgul ediyor. Gündüzün çalışmak bizi yoruyor. Sabah görüldükleri bizi sıkıyor. Neden sabahlar sabah oluyor?

Ruhumuzla da didişiyoruz. "Asi ol" diyoruz duruluyor. "Hadi sakinleş" diyoruz, deliriyor. Suç işliyoruz, vicdanın bam teline dokunuyor. Oysa biz istemiyoruz. Neden içinin kıpır kıpır olduğu vakitler bizim hasta olduğumuz zamanlara denk geliyor? Olmuyor, olmuyor, olmuyor!.. Hep bizim istediğimiz gibi olmalı her şey; neden olmuyor?

Evet, kavga ediyoruz: Sokakta bağırdıkları için evde bizi rahatsız eden çocuklarla, bir türlü düşmeyen telefonla, geçerken kolumuzu taktığımız kapıyla, üstten bir şeyler silkeleyen komşuyla, görmediğimizden çarptığımız dolap kapağıyla, bizi bizden edenlerle, bizi bize yöneltenlerle, doğayı sevenlerle, kentleri kuranlarla... Esarete mahkûm yüreklerimize inat özgür olanlarla... Bizler hayata okkalı küfürler savururken dolu dolu yaşayanlarla... Kör hedefleri 12'den vurabildiklerimizle, ıskaladıklarımızla; yaptıklarımızla, yapamadıklarımızla...

İncir kabuğunu doldurmayacak döküntüler arasında, anlamsızlıklarını kendimize bile itiraf edemeden, cehennemin dibine bir inat ve ısrarla kavgamızı sürdürüyoruz. Başkalarının iştirakine lüzum yok, biz kavga etmek adına kendimize yetiyor, her gözün üstüne mutlaka bir "kaş" çiziyoruz.

Ve bunca tanımsız kavgayı hala; kiminle, nerede, niçin yaptığımızı bilmeden sürdürüyoruz.

Acemî Kalemler

Yazı Kurulu

acemikalemlerdersisi@gmail.com

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.

Sahibi : Sevilay Tunçbilek

G.Y.Yönetmeni : Selim Tunçbilek

Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı

Emine Çoban - Melike Çelik

Z. Meral Konşuk İvecan

www.sivaktidergisi.comsatış : www.kitap-evi.com

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Abone Bedeli: 60TL. Kurum:100TL

Her ayın birinde abonede yiz.

Acemî Kalemler

Yıl : 1 Sayı : 12 Aylık Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi Eylül - 2018 5TL.

DAĞ YALNIZLIĞI

Uçurumlardan da ötede
Uzak bir dağın
Bir dağa sessizce
Bozlak söylemesidir yalnızlık

Alınınız değince
Buzdan bir dağa
Kor ateşe dönmektir
İncinir sessizlik
İncinmez kimseler
Süzülen kartal ki göklerde
Yüreğe konmadan önce

Bir dağın uzak
Uçurumlardan ötede
Bozlak söylemesi sessizce
Bir dağa

Bir daha
Bir daha

Selim TUNÇBİLEK

(Şairin "Yalnızlık Kitabı" isimli dosyasından)

ADIMIZIN YABANCISIYIZ

Ekim ayı toprakla tohumun ümit ışığı ile birlikte bulunduğu bir aydır. Bereketlenmeyi bekleyen toprak rahmeti ve tohumu büyük bir arzu ile bekler. Bağrına hançer gibi saplanan sabana onun için ses etmez.

Bir yıl önce ekim ayında başladık bu bereketli yolculuğa. TYB Kayseri Şubesi'nde kesişen yollarımız uzun uğraşlar, gayretler sonunda yolunu "Acemi Kalemler" vadisinde bulup kendi halinde akmaya başladı. Dergimizin adındaki "Kalemî" görmeyenler "Acemî" ibaremizi büyüttüler de büyüttüler. "Acemi Kalemler" in "Acemî" sini büyüttükçe ne denli küçüldüler onu bile fark edemediler. Tevazu bu çerçevede ustamıza yakışıyordu. Belki adımıza da yakışıyordu. Lakin yazdıkları şiirler, hikâyeler ve denemelerle; Mustafa Yılmaz'a, Melike Çelik'e, Fatma Dağlı'ya, Burhan Kale'ye, Emine Çoban'a, Zehra Meral İvecan'a, Zehra Akkaya'ya Kurtuluş Çelebi'ye ve dergimiz dışından bize yazı gönderen hiçbir kaleme "Acemî" sıfatı yakışmıyordu. Bu da gösteriyor ki edebiyat kamuoyu içinde bile nitelik aramak gittikçe güçleşiyor. Bundan şikâyet eden yalnızca bizler değiliz tüm dergiler şikâyetçi. Birilerinin kral çıplak demesi çok gerekliydi. **ACEMİ KALEMLER** "Kral çıplak!" diye haykırdı ve kendi işlevini yerine getirdi. Bizim, taşralı ve acemi hallerimizi bilerek bize yüreğini açan alicenap kalemlere, mahfillere, yayın kuruluşlarına, dergilere sonsuz şükranlarımızı sunarız.

Ürettiklerimizin değerini ifade etmekten hicap duyarız. Methiyeler dizilen Elif Şafak'ın "**Havva'nın Üç Kızı**" ile ilgili Türk edebiyatında önemli bir intihal olayını ortaya çıkardık. Bununla ilgili geçen sayımızda yayınlanan eleştiri yazısı ciddi bir yankı buldu. Lakin efendisiz hayatı kendilerine uygun görmeyenler yine efendilerini gücendirmeme tavrında kaldılar.

Elinizdeki sayımızla birlikte dergimiz birinci yılını doldurmuş oldu. Sizlere sürekli nitelikli bir içerik sunmak istedik. Bunun için çırpındık. Bu gayreti ve niteliği görenler adımızı bize yakıştıramadılar. Başta siz değerli okurlarımız olmak üzere bize "Acemî" sıfatını yakıştıramayan dostlara teşekkürlerimizi sunarız.

Bu nedenlerle "Adımızın yabancıyız". Gelecek sayımızda "**a-kalemler**"de buluşmak dileğiyle...

Bu Sayıda :

Selim **TUNÇBİLEK** - Mustafa **YILMAZ**
A. İbrahim **ATAŞ** - Kurtuluş **ÇELEBİ**
Fatma **DAĞLI** - Hızır İrfan **ÖNDER**
Melike **ÇELİK** - Z. Meral **KONŞUK İVECAN**
Burhan **KALE** - Selin Meriç **ÜNAL**

GÖRDÜKTEN SONRA GÖRMEMİŞ GİBİ YAPMANIN İMKÂNSIZLIĞI ÜZERİNE

Mustafa YILMAZ

Bilindik anlamlarıyla sorumluluktan kaçış üzerine söylenebilecek sözlerin çoğu söylenmiştir elbet. Köpek olsak, ödevlerden ilk kaçışımız amonyak kokulu olurdu ve ödev bilinci maceramız da burnumuza vurulan rulo edilmiş gazetenin şaşkınlığıyla başladı.

Sorumluluklarda kaçmak sorumsuzluk mudur? Yoksa bunu yüksek bir sorumluluk algısının neden olduğu bir çıldırma hali mi telakki etmek gerekir? Yani demlenmekte olan bir sıkışmışlık, çözümsüzlük, sessiz isyan kazanının havaya uçmasından bahsediyorum.

Paydaşların kahir ekserisini üzen bu menfur fiile yani sorumluluk cephesinin terkine biçilecek cezadan önce -artık kurşuna mı dizerler, rütbe mi sökerler- bu savaşın irdelenmesi lazım gelir sanki. Savaşın, cephelerin, askerlerin, mühimmatın... Her şeyden önce asker, yiğit kimdir? Ne için savaşmalıdır?

Yüksek önem atfettiğimiz görevlerimizin pek çoğunu, gittikçe bulanıklaşan dünyamızdan yalıtılmış olarak değerlendirebilmemiz mümkün değil. Dolayısıyla taşıdığımız suyun kurumuş köklere mi yoksa bir trajedi yaratmak üzere köstebek yuvalarına mı aktığını kestirebilmek güç. İlk şüphe, terkinin ayıp saydığımız sorumlulukların bizzat kendisinden olsa çok yanlış olmaz. Sonra şüpheli bakışlarımız kendimize yönelecek elbette. Kendimizde saf, katışıksız olmayan, marazlı haller olduğunu göreceğiz. Artık cephe de asker de kutsallığını kaybetmiştir.

Sorumluluk, vücudun büyümesine ruhun yetişemediği yıllara kadar elle tutulur, yadsınamaz iz düşümlere sahipti hayatımızda. Ödev yapmak, ekmek almak, kuşun yemini vermek gibi net uzantılar olarak bizimleydi. Ne için yaşadığımız belliydi. Ne için savaştığımız

belliydi diyemeyeceğim çünkü bir savaş yoktu. O yıllar, travmatik maceralar yaşansa, kötü biletler farklı büyüklükte ikramiyeler olarak ansızın avuçlarımıza tutuşturuluyor olsa bile uyumlu kalabildiğimiz yıllardı.

Tarihsel olarak insanoğlunun uyumsuzluğu ilk nerede başladı; buna cevap vermek güç. Ama insanlardan bir insan olarak bizim uyumsuzluğumuz, tam olmaya başladığımız zaman başlıyor. Birçok farklı ırmakta yıkanmaya başlıyoruz birden. Irmaklar devamlı değişiyor. Meseleyi çözebilmek için su kaynağı sayısından bir fazla denkleme ihtiyacımız var. Var ama ötesi berisi mezura kabul etmeyen bir yığın olarak duruyor dünya. Bir melek kimsenin alnını sıvazlamadan bir ipucu vesaire gelmiyor bir yerlerden.

Yapılması gerekenden kaçmayı sağlayan çılgınlık hali de işte bu iç karartıcı noktadan besleniyor. Kâğıda çizilmiş bir bıçak kimseyi korkutmaz. Ama üçüncü boyutla hacim kazanır, dördüncü boyut olan zamanın yardımıyla da harekete geçerse reddedilemez bir panik yaratır. Kişi, meseleleri ne kadar fazla boyutta ele alır, ne kadar fazla denklemi görmeye başlarsa, bu ağırlık altında ezildiği anların birinde o kaçış butonuna basması o kadar kolaylaşır. Gördüğünü görmemiş gibi yapamaz hiç kimse.

Atlas'ın silkinbilmesi için; önce omuzlarında bir dünya taşıdığına inanması, sonra da bir zaman o dünyayı bir an olsun yükleneyecek gözü karalığa sahip olması gerektir. Yükün ağırlığına saygı duymayan, o yükü tüm mahiyetiyle kavrayıp ona inanmayan insan bir sorumluluk taşıyamaz aslında. Ağzında bayağı bir ısıklıkla bir şeyi itekliyor. Veya iteleniyor.

DÖNÜŞÜM ÜZERİNE

A. İbrahim ATAŞ

Kafka'nın "Dönüşüm" üne bakış; sevdiği ailesi için insanlık dışı çalışan ve çalıştırılan bir adamın, gerçekten de insan dışı bir varlığa 'dönüşüm' ünü konu alan eserinde Kafka, insan doğasının can acıtıcı gerçeklerini açığa çıkarırken, bireyin yaşamına aile dinamiklerinin nasıl da kaçınılmaz şekilde damgasını vurduğuna işaret ediyor.

Babasının iflası ve müdüründen borç alması sonucu, söz konusu borcu ödeyebilmek için hoşlanmadığı işte - pazarlamacılık- çalışmak zorunda kalan Gregor Samsa'nın sırtındaki yükün ağırlığı yalnızca çalışma koşullarının güçlüğünden değil, aynı zamanda dört kişilik ailesinde çalışabilecek durumda olan tek insan olmasından kaynaklanmaktadır. Yaşamın yükü altında ezilen Gregor bir sabah uyanıldığında kendisini bir böceğe dönüşmüş olarak bulur. Böcek zihninde bile, işe geç kalmış olmasının korkusu böcekleşmesinin şaşkınlığına baskındır. Oysa böcek Gregor dört duvar arasında yaşamaya mahkûm olacaktır. Önceleri olup bitenin yalnızca bir değişim (eğer durum böyleyse Gregor bir süre sonra eski haline geri dönebilecektir) olduğu umuyla hareket eden diğer aile bireyleri, zamanla gerçekleşen olayın geri dönüşsüz olduğunu anlayacak ve Gregor için trajedi başlayacaktır.

İnsanoğlunun yıkıcı ve saldırgan doğasının sınır tanımazlığına, son derece sinsi bir yöntem kullandığına, yıkıcılığını ve saldırganlığını kolayca en yakınındaki nesnelere uygula-

dığına tanık oluyoruz. İnsanın yapıcı ve uysal bir varlık olduğu yönündeki söylemleri sık işitiriz, ancak bunun bir tespit değil bir istek olduğunu bir başka deyişle bir gerçeklik değil bir ideal olduğunu biliriz. Kendisinin maruz kaldığı zorba baba figüründen -büyük olasılıkla- koruduğu ve hatta onca yokluğa karşın konserva-

tuvara göndermeyi planladığı kız kardeşi Grete'nin, tutumunda zamanla gerçekleşen 'dönüşüm' Gregor'un canını fazlasıyla yakmış olmalı. İflas ettikten sonra çalışmayı tamamen bırakan, çalışmayacak durumda görünen yaşlı babanın, dönüşüm sonrası, acımasız ve zorba davranışları, Gregor'a "böcek" gibi davranması ve zorunluluk durumunda pekâlâ çalışabilmesi şaşırtıcı. Kendi bedeninden kopan bir parça olan ve bu nedenle annesi için eşsiz olması beklenen Gregor ile olan

etkileşiminde annesi o kadar edilgen ki, okurda kızgınlık ve hayal kırıklığı duyguları uyandırıyor. Gregor Samsa uzun süre tekdüze odasında yaşadıktan sonra, odasındaki eşyaların dışarı çıkarılması, odasının boşaltılması konusu gündeme geliyor. Başlangıçta odada daha rahat hareket etmesi için girişilen bu eylem, aile bireylerinde Gregor'un insanlığı tamamen unutulacağı kaygısı yaratıyor. Aslında, Gregor da kendince buna karşı durmaya çalışıyor. Kız kardeşi Grete bu noktada odanın boşaltılması yönünde diretiyor.

Bu meydan okuma Gregor için mi, Grete'ye karşı mı? Bunu yorumlamak zor. Gregor

hangi nedenlerle bir böceğe dönüşür? Bu soruya birçok farklı yanıt verilebilir. Ağır strese insanların birtakım savunmalarla karşılık verdiğini biliyoruz. Aşırı çalışan, isteklerini gerçekleştiremeyen, dürtülerini doyuramayan kişi isteklerini ve dürtülerini bir süre bastırdıktan, erteledikten sonra artık karşı koyamaz hale gelecektir. İsteklerini dolaysız gerçekleştirmesi, dürtülerini dolaysız doyurması artık zihnine tamamen yerleşen 'acımasız baba figürü' nedeniyle olanaksızdır. Bu nedenle, dolaylı bir yol izlenerek ağır stresle baş edilir. Peki, Gregor hastalansa, hasta olsa daha akla yatkın bir çözüm olmaz mıydı? Olurdu, ancak buna ne Gregor'un suçluluk duyguları, ne de çalıştığı şirketin doktoru izin verirdi.

Sonuçta, bir böceğe dönüşen Gregor'u işe gitmediği için ne babası ne müdürü ne de kendisi suçlayabilirdi. Böceğe dönüşüm bir başka şekilde de açıklanabilir. Tıpkı Sigmund Freud'un öne sürdüğü 'suçluluk bilincinden suç işleyenler' yaklaşımındaki nedensellik bağı kurulabilir. Söz konusu yaklaşımla Freud, suç işleyen insanların önemli motivasyonlarından birisinin de, bilinç dışı suçluluk duygularını bilinçli, somut hale getirme gereksinimi olduğunu söyler.

Kısacası, suçluluk duyguları nedeniyle suç işlenir. Benzer şekilde, böcek gibi hisseden Gregor böcekleşir. Baba Samsa'nın elma fırlatarak oğul Samsa'yı sırtından yaralaması konusu üzerinde enikonu fikir yürütmeyi ve tartışmayı hak ediyor. Elma fırlatılarak yaralanma anı, Gregor'un aileden kovulma anı hissiyatı uyandırıyor okurda. Yasak meyve olan elmayı yiyen Âdem ile Havva'nın cennetten kovulması gibi, babasının fırlattığı elmayı sırtına "yiyen" Gregor da aileden kovulmuştur.

Âdem'le Havva'nın kovulması insanlığın başlangıcıdır. Gregor Samsa içinse kovulma belki de insanca yaşamın başlangıcı olacaktır. Diğer yandan, yasak meyve elmanın cinselliği sembolize ettiğini de biliyoruz. En güçlü ve en

eski toplumsal tabulardan birisi olan ensest (aile bireyleri arasında ya da yakın ilişki içindeki bireyler arasında cinsel ilişki) ile yasak meyve elmayı ilişkilendirmek güç değil. Dolayısıyla, baba Samsa ile kızı Grete arasında ensest olasılığı da zihinleri kurcalıyor. Ancak, bu yönde somut delillere rastlamıyoruz. Yaşanan trajediye karşın, dünyanın dönmeye devam ettiğini, aile dinamiklerinin işlediğini ve Samsa'ların Grete ile oyunu sürdüreceklerini görüyoruz. Aslında, Grete'nin görevi yalnızca vekâleten yürüttüğünü ve kısa bir zaman diliminde Samsa ailesinin çalışkan ve zengin damadına devredeceğini kestirmek için kâhin olmaya gerek yok.

Kırk bir yaşında yaşama veda eden Franz Kafka ile bitirelim: "Yaşam, daha başında kaybedilmiş bir savaştır."

DENİZ

Öylesine dolu ki içim
Denizin kokusunu anlatmak
Denizi anlatmaktan daha zor
Bir balıktım ben
Âşık oldum alçın kuşuna
Konuşmak imkânsız
Sen benimle boğulmadıkça

Kurtuluş ÇELEBİ

PAYDOS

Fatma DAĞLI

Görüyorum. Ateş bir tek onun yüreğine düşüyor.

“Tıp... Tıp, tıp... Tıp, tıp, tıp...”

Bir damla, bir damla daha... Kara toprak ıslanıyor. Başını gökyüzüne kaldırıyor. Çatlayan dudaklarında son bir şarkı:

“Artık... Yeşerecek bir dalım yok!

Yağmurlar yağsa da hoş yağmasa da...”

Dostum Grundig ile göz göze geliyoruz. Elimizden hiçbir şey gelmiyor. İçimiz burkuluyor.

Tepe üzerine kurulmuş büyük bir bahçede oturuyorum. Eskiden bu kadar sessiz değildi buralar. Neredeyse tüm aile bir aradaydı.

Ah, ne güzel günlerdi! Gelin gücüm yettiğince anlatayım...

Dökülmüş saçlarıma, damarlı ellerime, kamburlaşmış sırtıma bakıp da burun kıvrmayın. Bir zamanlar gür saçlarım savrulurdu rüzgârlarda. Güçlü kollarım uzanırdı semaya. Hele bir de sarı tokalarımı taktım mı öyle bir parlardım ki komşu bahçedeki ceviz ağacının hırsından çatır çatır çatladığını duyardım.

Şurada küçük bir havuz vardı. Serçeler su içerdi fiskiyesinin altındaki çanakdan. Sonra gelip omuzlarıma konarlardı. Ötüşmelerini dinlemek tatlı bir huzur verirdi seher vakitlerinde. Derken kapılar gıcırdamaya başlardı, uyananları bir bir toplardım kanatlarının altında...

Şu paslanmış somyanın üstünde pamuk elleri tespih çeken bir babaanne otururdu mesela. Bazen sitemkâr bir edayla “Hayırdır cennetten muştı mu geldi?” diye sorardı kıkırtısı bitmeyen torunlarına. Hemen yanı başında bağdaş kurmuş, şapkasında sakladığı çuvaldızıyla heybesini onaran güler yüzlü, pembe yanaklı bir dede vardı. Zamanla göçtüler birer birer fani dünyadan. Her kayıpla benim de bir dalım kurudu. İrili ufaklı o kadar çok kol

kaybettim ki kuşları, kedileri, kelebekleri selamlayabilmek için başımı hafifçe öne eğer oldum.

“Göstereyim mi?”

İşte böyle yavaşça.

“Aaah, boynum! İyice oduna dönmüş.”

“Ne diyordum ben? Ha eskiden...”

Eskiden, ne okey masalarına oturulur, ne şen kahkahalar atılırdı gölgemde. Aile büyüklerinin sohbetlerini sabahlara kadar çay içen gençler devralırdı sıcak yaz gecelerinde. Arka fonda benim hışırtılarım ve dostum Grundig’ten çıkan melodiler...

Hele bir bayram sofraları kurulurdu ki tatlı telaşlarla, sormayın. Yahniler, mantılar, börekler, baklavalılar... İştahla yenen yemeklere kedinin ciğere baktığı gibi bakar, özellikle yaprak sarmalarının tiridine bir ekmek de ben bandırabilir miyim acaba diye dallarımı uzatmaya çalışırdım. Bir defasında başaracak gibi olmuştum. Aksilik bu ya birinin gözüne batacaktım neredeyse. Bir el uzandı:

“Çıttt.”

“Aahhh!”

Haddimi bildirmişlerdi. Benim bahtıma sadece sofraya toplanırken bardaklarda yarım kalan suları içmek düşmüştü. Neyse...

Zamanla her şey değişiyor... Yan tarafa bir çayırılık yaptılar geçtiğimiz yıl. Adı çardak mı ne, bir de sahte ağaç diktiler üzerine. Gıcık oluyorum ona. Saçlarım döküleli beri orada toplaşır oldular. Neymiş, güneş sızıyormuş dallarımın arasından. Gün gelecek Grundig’i de götürüp oraya asacaklar diye ödüm patlıyor. İyice bağrıma basıyorum eski dostumu.

Hem kızıyor, hem merak ediyorum. Ne konuşuyorlar acaba? Kulak kabartıyorum, olmuyor. Doğru dürüst duyamıyorum artık. Tabağı kabak anlar oldum...

Hiç iştahım yok şimdilerde. Sessiz bir cenaze yemeği yeniyor kuru dallarımın altında.

Adam Amca'nın cenaze yemeği. Evet, yanlış duymadınız Adam Amca'nın.

Bu ismi ilk duyduğumda gövdem çatırdayana kadar gülmüştüm. Küçük bir kız çocuğu vardı. Özellikle yaz tatillerinde gördüğüm; yuvarlak pembe gözlükleri olan çok sevimli bir kız. Bizim oğlan bir gün merdivene çıkmış evin önündeki asmayı buduyordu. Ona seslenecek oldu. Çocukluk bu ya adını hatırlayamadı. Gözlerini birkaç kez kırptırdı. Durdu, durdu, sonra saf saf "Adam Amca" deyiverdi. O günden sonra bu kız ve ailesi için bizim oğlanın adı Adam Amca olarak kaldı. Yeni yetmelik çağlarını bilirim Adam Amca'nın. Ailenin en küçük oğluydu. Filinta gibiydi. Kolunun altına sıkıştırdığı kitaplarıyla her sabah okula gidişine, keyifle eve dönüşüne, saçlarını yandan tarayışına, gecenin karanlığında kalbinin sesini kulaklarında duyarken yazdığı sevdâ yüklü mektuplara şahit oldum. Ne büyük aşktı onlarınki...

Aylar ayları, yıllar yılları kovaladı.

Dinleyin bakın. Ne ateş böceklerinin cıvıltısını, ne kuşların cıvıltısını ne de çatal kaşıkların şen şakırtısını duyabilirsiniz. Derin bir sessizlik hâkim artık buralara. Varın ötesini siz düşünün.

Ben yoruludum, çok yoruludum...

Tam şuram; sağ omzumun üstündeki küçük çıkıntı çok ağrıyor son günlerde. İyice kocadım. Yıllarca taşıdığım radyoyu düşürmemek için direniyorum.

"Aaah."

Çıtırtttt...

"Olamaz!"

Takkk...

"Şşşş, Grundig??? Dostum, cevap ver!"

Yere düşen radyodan cızırtılı sesler geliyor. Muhayyer Kürdî bir veda sızıyor dudaklarından. Necla'nın yarım kalan şarkısını tamamladığını benden başka kimse duymuyor...

"Yarınlar, olsa da hoş olmasa da. Paydos!..."

HAİKULAR

1

gönlüme girip
kronik hastalık gibi
çektirip durma!

2

söyle sevgili
böbrek taşı mısın ki
inletiyorsun!

3

bir gülüversen
son bulur gönlümdeki
hazan mevsimi...

4

sen olmayınca
kelebek ömrü kadar
sürmez hayatım!

5

umut ağlarsa
yarınlar yalan olur
kopar bir tufan!

Hızır İrfan ÖNDER

MAVİ GÖLGE

Melike ÇELİK

Bir perdenin ardına düştü gönlüm. Günlerdir o perdenin arkasına saklanan koca dünyayı arıyorum. Hani perde gizledi, örterdi bütün mahremleri? Ses ve şekillerden oluşan o dehlize düşürürken beni, marifeti dilediğini saklayıp dilediğini yansıtmakmış meğer. Bense gördüklerimin ötesinde görünmeyene talibim şimdi. Kalbimin şavkı o perdenin ardında yandı ve ben şimdiye dek yalnızca gösterilenle yetinmiş olduğumu gördüm. Hiç aralanmayan bir perdenin ötesinde bir gölgenin esiri oldum.

Başlangıçta sadece bir oyundu benimkisi, tıpkı çocukluğumdaki gibi. Her okul çıkışı babamın terzi dükkânına uğrar, deniz gözlü kadının yolunu gözlerdim. Yalnızca bir hayranlıktı hissettiğim, bizim oralarda mavi göz olmazdı. Nasıl bakar, nasıl görür diye merak ederdim dünyayı. Gözlerinin değdiği her yere ferahlık konmaz mıydı mesela? Ya gözlerinden akan yaşlar, hep açık denizlerin kokusunu mu taşırdı? Oysa bizim oralarda deniz de yoktu ve benim denizlere hasretim o zamanlar sık sık dükkânımıza gelen mavi gözlü kadınla başladı. O da deniz olan bir memleketten gelmiş olmalıydı. Yoksa nasıl bulurdu masmavi gözlerine sebep? Hayranlığım zamanla derin bir tutkuya dönüşmüştü. Yaşıtlarımın gün be gün değişen aşklarıydı belki de beni bu dipsiz mavi kuyuya düşüren. Ben de âşık olmalıydım, onlar gibi, herkes gibi. Kalbimdeki kıvılcımların hepten harlanıp beni günden güne erittiği günlerden bir gün onun bir daha gelmeyeceğini öğrendim. Gitti, dediler, tayini çıktı, başka şehre gitti. Nereye diye bile sormadı dilim. Yepyeni duygular tatmıştı artık kalbim, şakıması yedi cihanı dolaşıp tüm kulaklara aşk nağmeleri doldurabilirdi. Ama gitti demişlerdi. Hiç bilmediği bir kalpte gölgesini bırakıp gitmişti. Zamanla o gölge de büyüdü benimle, ona renkler ve sesler yakıştırdım hiç durmadan. Deniz kabuklarının gürültüsüne sakladım meltem meltem esen sedasını, mavinin her tonuna boyadım hiç yorulmadan benimle dans eden hayalini.

Perde aralanır mı bir gün, hiç bilmiyorum. Geldiğim günden beri karşı

pencereden ayırmıyorum gözlerimi. Tek göz odanın içinde dolanıp duran gölgenin peşinde akıyor ruhum. İlk günler yalnızlığıma çare, kendimle oynadığım ufak bir bilmeceydi benim için. Gölge kadın birazdan masadan kalkacak ve koltuğa uzanacak sonra biraz kitap okuyacak. Bu akşam canı çay değil de bol köpüklü bir kahve isteyecek. Peki, her akşam saatlerce ne yazıyor olabilir? Okyanuslara açılan kaptan sevgilisine inci gibi harfleri sıralayarak özlemine yüzdürüyor belki de. Ya da yaşayamadığı hayatı bir romanda canlandırıyor. Lambası her gün aynı saatte yanıyor ve sabaha kadar hiç sönmüyor. Yoksa o da mı yalnız benim gibi bu sahil kasabasında? O da mavi bir gölgenin peşinde mi sürüklüyor bedenini yıllarca?

O gittikten sonra çok şey değişti hayatımda. Çeşit çeşit insanlar tanıdım kokusu bile yabancı şehirlerde; nice limanlar gördüm, yeni sevgililer edindim ama hep uzak durdum mavi gözlü olanlardan. Bir gün bırakıp giderler diye ürktüm belki de. Ah giden olmak ne kolaydı kim bilir, geride kalmaksa nasıl hoyrat bir can acısı... İşte bu yüzden gölgesi tutsak etti beni çoğu zaman ait olmadığım başka sevdalara. Onu tanımasaydım yine kolay kolay çıkamaz mıydım düştüğüm kör kuyulardan, bilmiyorum.

Bazen kendimi Zebercet gibi hissediyorum. Hiç gelmeyecek bir kadının peşinden ne kadar bekleyebilirim diye soruyorum kendime. Sabrım ömrüme galip gelir mi? Oysa ben hiç beklememiştim ki. Geride kalmak beklemeyi gerektirmezdi çoğu zaman. Ben onun gölgesinde yaşamayı seçmiştim, varlığını aramak gereksizdi bana göre. Şimdi ise tek isteğim karşıdaki perdenin aralanıp gölge kadının suretine kavuşmak. İnsan hayallerinde ne kadar özgürse gerçekler o kadar kanamalı olur ya yine de artık gölge oyunlarında seyirci kalmaktan yoruldum. Kim bilir az sonra perde aralanır, mavi mavi gülümser bana. Ve ben biriktirdiğim tüm deniz kabuklarını perdemize asar, ikinci bir gölge olurum sokağa açılan küçücük pencerenin denizliğine.

KARAKTER ÇİÇEKLERİ

ZEHRA MERAL KONŞUK İVECAN

Çiçek karakterli insanlar saçılmış dört bir yanımıza. Kendimiz bile bilmeden bu gerçeği; ayaklar altında ezdiklerimizle, vazoya koyduklarımızla, bakıp bakıp durduklarımızla ve bazen görmeyelim diye uzaklaştıklarımızla yaşıyıp gidiyoruz.

Hani bazı kimseler vardır; dünyasının uzak kıyılarından seyrederken ona hayran olursunuz. Sergilediği her davranış uzun süreler boyu üzerinde çalışılmış kaliteli bir tiyatro oyunundan alınmış sahneler gibi etkiler sizi. Hiçbir şeyi gelişigüzel sergilemez. Tastamam planlı, düzenli, herhangi bir eksikliğe tahammülü olmayan bu insanların çekim alanlarına girdiğiniz anda bir şeylerin ters gittiğini hissedersiniz. Tıpkı bir tabloyu uzaktan hayran hayran izlerken iyice yaklaştığınızda göreceğiniz fırça darbeleriyle yüzünüzü buluşturma isteği gibi. Önce nedenini anlayamazsınız, zamanla, sürekli özenli davranmaya çalışmanın kendini ve çevresindekilerini yıprattığını, yordüğünü keşfedersiniz. “Bu muymuş bunca hayranlığım?” dersiniz anlamsızca. Sakı menekşeleri gibidirler. Envai çeşit renkleri vardır; muntazam duran hepsi hemen hemen birbirinin aynı yaprakları. Tamamı aynı tondadır yeşilin. Çiçeklerin rengi çok net ve parlaktır. Böyle muhteşem görünen bir çiçek kim bilir ne güzel kokuyordur, dersiniz. Eğilip koklarsınız; kokmaz. Kokusunu alamadım zannıyla tekrar tekrar denersiniz. Sonra gerçeğin karşısında kabullenmekten başka şans kalmayanlardan olduğunuzu anlarsınız. Menekşe karakterli insanlar için de görüntü her şeydir. Önemli olan insanların onlara muhteşem pozlar için hayran olmalarıdır. Anı yaşamaya çalışıp mutlu olamadan ömürlerini tükettiklerini ne kendileri anlarlar ne de çevresindekilere -uyarılma adına- fırsat tanırılar.

Hiç güzel olmak dikkat çekmek uğruna uğraşmadığı halde doğal olarak parlayan kişilerle karşılaştınız mı? Bakıp bakıp bir kusur görmediğiniz kimselerdir. Öyle güzel, öyle iyi ve öyle farkında değildir ki böyle olduğunun doğal olmayan bir hareketine denk gelmezsiniz. Yeryüzüne inmiş, inerken de kanatlarını düşürmüş melek zannedersiniz. Mütevazı bir şekilde yaşarlar. Yaptıkları iyiliklerle ya da güzellikleriyle övünmeden.

Zarif bir gül gibidirler. Gül yalnızca açar, insanlar kendisini görsün diye özel bir çabaya ihtiyacı yoktur. Gonca haliyle bile cezbeder kokusuyla büyüler. Doğal olarak seversiniz onları.

Tanıştığınız bazı insanlar hakkında ise düşünürsünüz. Aslında bulunduğu yerden farklı bir ailede olsaydı hayatı ne şekilde değişirdi diye. Çünkü etrafı kendisinden daha parlak daha aktif daha güzel insanlarla çevrilidir. Nasıl ki güneşle ay aynı anda görünse -dolunay dahi olsa- ayın hükmü kalmayacağı gibi bu kişiler de hep birilerinin gölgesinde kalmıştır. 100 değildir de hep 95’tir hayat notları. Kendisinden daha güzel kardeşleri olmasa, kendisinden daha başarılı arkadaşları olmasa, kendisinden daha iyi çevresindekiler olmasa karanlıkta parlayan elmas olacakken altın olabilmeye rıza göstermek zorundadır. Bana hep güllerin gölgesinde kalan karanfilleri hatırlatırlar. İnsanlar gülün olmadığı yerde karanfile yönelir. O da güzeldir gül gibi güzel de kokar ama gülden sonradır hep daima ikinci sıradadır.

Her an herkese karşı tetikte olan tiplere ne demeli; onlar için sevseniz de birdir sevmeseniz de. Bu kişilere göre herkes potansiyel düşmandır. Bu sebeple daima tetikte(!) olunmalıdır. Mutlaka laf sokmak için(!) sohbet etmek istediklerini düşündüklerinden insanlar ne söylese de onlar laf sokmadan ben onları ısırsam diye fırsat kollarlar. Sevmek istesenez de zordur bu tiplerle arkadaşlık. Yanlarına yaklaştırmazlar. “Seni uzaktan sevmek aşkların en güzeli” şarkısı beyninizde sürekli çalar bu insanlara değer verdiğinizde. Hiçbir kaktüs çiçeğini koklayabildiğiniz oldu mu? Hah işte tam da bu insanların karakterinde bir çiçektir. Yaklaşma, dokunma; yoksa yanarsın!

Unutmadan birde dağda belde, yol kenarında, kısacası hemen her yerde burnunuzun dibinde biten yabani çiçekler vardır. Kokuları vardır ama burnunuzun direğini kıran ya da garip kokusuyla içinizi bayan. Ama gelin görün ki çok güzel koktuğunu, vazgeçilmez olduğunu sanıp, her rüzgârla sallana sallana kendini gösterip, kokularını dört yana seyahate yollarlar. Bunlara karşılık gelen tipleri de sizin hayal gücünüze bırakayım. Biraz da siz vakit geçirin çiçeklerle!

ELBE KIYILARINDA

Işık, insanla tanır karanlığı...
Karanlık, insanla erer ışığa...

Et ve kemik;
Aşiyân birbirine...
Erdem, keşfedilmemiş renklerden...

Kıyı; üryan, bîcan...
Kırmızı fener; karanlık, bulantı, baş dönmesi ve uçurum,
Felaketler odası...

Panayır,
Güller,
Tüneller,
Köprü yine köprü...
Avuç içinde adalet,
Kilit kilit dilek...
Koku, zakkumsu...

Nehir;
Rüzgârgülleri,
Taşlara işlenmiş yürekleri...
Kimin kanadına tutunsalar hüzne teşne,
Gerçeği kutsayan bakışlarında hep gün batar...
Sanat, dildir karanlıkta insanlığın...

Elbe; renksiz, çamursu,
Kıvrımlarında ışık dansı,
Kuzey düşleri,
Soğuk mimarisi,
Yakın yer ile gök...
Çalışmak, abı hayatları...

Perdeler açık,
Van Gogh tablosu,
Evler, lisan
Suskun sokaklarda yel,
Değirmenler tevekkel...
Taşlar, gözlerinden örülmüş kadınların...

Su perisince şekil verilmiş
Kanallar, binalar...

Kimini su temizler,
Kimi suyu temizler...

Burhan KALE

“BANA DA YER VAR MI?”

Selin Meriç ÜNAL

Tek çocuğum. Doksanlar da çocuk olmayı çok isterdim yine de de ucundan yakalamışım fena sayılmam. Kendimi bildim bileli annemle beraberiz. Düşünün ki benim doğumuma girerken bile yanında sadece ben varmışım. Hayatımın hiçbir evresinde bir kardeşim olsun istemedim. Kuzenlerimle beraber büyüdüğüm için kardeş yokluğunu pek hissetmedim. 2003 yılında anaokuluna okula başladım ilk gün beslenmemi serviste unuttum yanımdaki arkadaşım salçalı ekmeğini bölüp vermişti kalbimde yeri hep ayırdır; salçalı ekmek sonuçta çok kıymetli. İlkokula başlıyorsun dediler. Çizgiyi taşırmadan boyama konusunda çok başarılıydım, bakalım bu sefer beni neler bekliyordu? İlk gün herkes ağlarken ben ağlamamıştım küçükken de güçlü ve lider olmayı istemiştim. Koç burcuyum belki ondandır. Yıllar yılları kovalıyor annemle tek başımıza hayat mücadelesi veriyoruz.

Bugün olduğu gibi annem yine bitmek bilmeyen emeği ve sevgisiyle beni büyötmeye devam ediyor. Yazları anne yarısından daha fazla olan teyzemde kalıyorum pamuk gibi bir eniştem ve kardeşten öte iki tane kuzenimle çok mutluyum o zamanlar. Teyzem kapıya gelen sütçüden süt alıp yoğurt yapardı artan sütle de sütlaç. Sütlaçın şekerini az koyardı eniştem şeker hastasıydı bizim tabaklarımızın üstüne gül reçeli dökerdi eğer o yoksa el yapımı marmelat. Hem huzur veren hem de harika bir tadı vardı ya da çocuktum ben öyle sanıyordum. Şimdi yaptıkları o tadı vermiyor hiç.

Dolu dolu bir çocukluk geçirdim ama hep bir yanımda annemi arardı galiba çalışan annelerin çocukları doksan yaşına da gelse her anlarında yanlarında olamayışları içlerinde ukde kalacak. Ama annem çalışmasaydı ben teyzemlere gelmeyecek belki de bu güzel çocukluk anılarım yerine evde tek başına oyuncaklarıyla oynayan bir çocuk olacaktım. Her gün mutlaka yaptığımız kumanda ve yer kavgaları şimdi o kadar kıymetli anılar ki.

Evcilik oynarken ben öğretmen olurum hep; e malum ailede eğitimci çok olunca hayaller de hep o yönde oluyor. Teyzemlerin evde salonun kapısı hep kapalı olurdu bazen aralık kalınca merak edip bakardım. Eniştem ya kitap okur ya da şiir yazardı çok özenirdim, onu üstün yetenekli gibi düşünürdüm, bir nevi çocukluk kahramanımdı. 35 yıllık fizik öğretmeni, edebiyatla bu kadar iç içe olunca çocuk zihnimde bağdaştıramamışım demek ki. Ama yıllar sonra anladım ki yazmak için çok okumak çok dinlemek e biraz da hissetmek yeterliymiş.

Ben hep günlük tutardım. “Sevgili Günlük” diye giriş yapmazsam kabul olmaz gibi gelirdi. Bazen yazacak bir şeyim kalmayınca olmasını istediğim şeyleri olmuş gibi yazardım; söylemek istediklerimi söylemiş gibi yapardım. Hayatımın en çok yazdığım en çok okuduğum dönemi lise yıllarımdır. Bol gülmeli bol ağlamalı bir lise hayatı geçirdim.

Dersime giren bütün edebiyat öğretmenlerimi hep sevdim. Zaten edebiyatı seven ve edebiyatla uğraşan herkes kalben güzeldir. Bir gün bir yerde ‘Tutkusunun peşinden giden dünyayı değiştirebilir.’ diye bir cümle okudum durdum düşündüm; Hayatım boyunca mesleğimi sevmek istiyorsam, her sabah o alarm çalınca mutlu uyanmak istiyorsam edebiyatla iç içe olmalısın dedim kendi kendime. Ve daha sonra cumhuriyetimizin ilk üniversitesi olan Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi/ Türk Dili ve Edebiyatını kazandım.

Biliyordum ki edebiyata dair çok zenginleyecektim. Daha çok üretmek daha çok okumak için doğru yerdeydim. Kıymetini bilememekten korktuğum okulumun hakkını verebilmek için ‘Yerimizin oldukça acemisiyiz’ diyen sizlere sormak istiyorum; orada bana da yer var mı?

Edebiyatın ve sanatın daha fazla değer verdiği yıllar görmek dileğiyle...

YEŞİL BENİM OLSUN MU?

Kadriye ASLAN

Midesinde uçuşan rengârenk kelebekleri kimsenin görmemesini diledi. Bugün içinde tarif edemediği kırıntılar vardı. Tahta pencerenin kırık kanadını yukarıya doğru ittirerek açtı. Güneşin saçlarını okşamasına gözlerini kamaştırmamasına izin verdi; uçuşan tül perdeyle taze bir serinlik dokunuyordu yanaklarına. Başını camdan çıkarıp gökyüzünü seyretti. Kendisine mavi karpuz kollu bir elbise biçti, bir müddet dışarıdaki kumruları seyretti, ne kadar şanslı olduklarını düşündü. Kırgın başını çevirip kendisi gibi köşede saklanan boy aynasına baktı. Olmazsa olmazı sürmelerini çekti gözlerine. Gülkurusu rujunu sürdü. Zümrüt yeşili elbisesini giydi. Kısa boylu ve soluk benizli olmasına rağmen yeşil onu hem uzun gösteriyor, hem de rengini açıyordu. Kırmızı taş boncuklu kolyesini hatırladı; kırıldığında ne çok ağlamıştı. Elini boynunda gezdirdi şimdi olsaydı nasılda yakıştırdı. Hayatta sahip olduğu tek renkti. Çocukken annesi belki de farkında olmadan söylemişti yeşilin ona yakıştığını. O gün aceleyle tüm yeşilleri ceplerine doldurmuştu. Annesi ilk defa ona bir şeyi yakıştırmıştı. Bayramlarda bile önce kız kardeşini giydirir hayranlıkla seyredirdi. Her seferinde çok beğenir “ceylanım” diye severdi. Ceylan çok güzel olmalıydı kendisi neydi kime benziyordu? Annesinin gözlerinin ışıltısı kardeşinin bayramlıklarında oynayırdı. İşte bu zamanlarda öksüz ve yetim kalırdı çocuk kalbi. Alınan kıyafetleri taşıyamadığı için yazın bile kışlık, koyu renkli kıyafetler alınırdı ona. Kollarını ve paçalarını ikiye katlamaktan çok utanırdı. Arkadaşlarının neşeyle gülen gözlerinde ölüp ölüp dirilirdi. Gökkuşuğu bir masal olmalıydı, bu kadar parlak ve canlı renklerin olduğuna inanmıyordu. Neden ona da bir avuç turuncu vermiyordu? O da arkadaşları gibi kıskanç olmalıydı. Hiç bir bayramda cıvı cıvı olmadı, şeker de toplamadı, zaten çok saçmaydı. Külleri savrulurdu kardeşinin mavi çiçekli elbisesinde. Kardeşini kıskanmıyor ama çok canı yanıyordu. Bir tarafı yosun tutmuş taşlar kadar soğuktu annesinin ona bakışları. Çocukluğundan bir an silkinip zümrüt yeşili elbisesini giydi. Derin bir ah çekti, dalgalı siyah saçlarını eliyle kabarttı, bugün yeşiller içinde çok güzel olmuştu. Küçük krem rengi çantasını koluna taktı, rugan ayakkabılarındaki aksi ona gülümsüyordu. Taş duvarlı bahçesindeki hanımeli bugün daha mı çok kokuyordu ne? Bir iki dal koparıp elinde ovalayarak koklamak baş ağrısına iyi gelebilirdi. Anneannesini ‘Hanımelinin değdiği her yer şifa bulur’ demişti oradan aklında kalmış olmalıydı. Evinin demir kapılı bahçesinden çıktı, dar sokaklarda kayboldu. Her hafta yolun iki tarafına kurulan pazarı seyrederek geçmek çok hoşuna gidiyor ama alışveriş yapan babaları, eteğinden çekıştırilen anneleri görmek onu

yoruyordu. Kucağına erik doldurmuş kız çocuğunun yerinde olmayı ne çok isterdi. Nereden geldiğini anlamadığı poğaça kokusu ona yine annesini hatırlatıyordu. Son bir kez baktı arkasına niye baktığını o da bilmiyordu. Gün akşama teslim olmak üzereydi, arkadaşlarıyla sözleştikleri parka doğru yürümeye başladı. Söğüt ağacının saçlarında asılı köprüden geçti. Her sabah selamladığı üzüm bağlarına bakmak istemedi. Yüzü bir salkım koruktan daha ekşiydi, elleriyle düşen kaşlarını kaldırdı, yerde toz içinde kalmış gülüşünü yerleştirdi yüzüne. İyi gelirdi belki açık hava, sevdiği insanlarla bir arada olmak. Çekirgeler, kurbağalar parkta çoktan yerini almıştı. İhlamur ağaçları, çınar ağaçları saçlarının uçuşmasıyla birlikte sanki en sevdiği şarkıyı çalıyordu. Hazırlanan masa yine çok özenliydi. Bütün arkadaşları toplanmış koyu bir sohbet başlamıştı. Semaverdeki çay acımaya yüz tutmuş altındaki köz can çekiliyordu. Arkadaşlarının gözü parkın kapısındanaydı belli ki birini daha bekliyorlardı. Gece artık dantel elbisesini giymiş yıldızları boynuna dizmişti, patlak olmayan birkaç lamba da yanıyordu. Karanlıktan koşarak gelen adam masada ki herkesten özür diledi, taşınma yerleşme derken saati unutmuştu. Yemekler yendi, çaylar içildi, Hülya Hanım’ın kek tarifi elden ele dolaştı. Kadın bu işi gerçekten iyi biliyordu. Herkes en iyi bildiği fıkrayı anlatıyor, kahkahaları birbirine karışıyordu. O hiç fıkra anlatmamış kimseninkine de gülmemişti. Taa ki son gelen adamın anlattığı fıkrayı duyana kadar. Gülmemek için dişlerini sıktı, dudaklarını ısırıp nafil... Ne olduğunu kendi de anlayamamıştı. Dişlerinin hepsi görünüyordu. Yoksa gülüyor muydu? Sıkıca kapattığı gönül penceresini iteleyene kimdi? Yağan yağmura bile aldırmadan sadece ikisi varmış gibi patlak lambanın altında dakikalarca güldüler. Zaman dursun sabah olsun istemiyordu. Daha önce hissetmediği duyguların doruğundaydı. “Gökyüzü de her ağladığında bir gökkuşuğu silerdi gözyaşlarını” dedi adam. Kimdi bu kahverengi dağ bakışlı adam? Lacivert kirpiklerinde açan mor sümbülleri çekti içine son nefesi gibi. Gülüşüne vurulduğu bu adam kimdi? Midesinden uçuşan rengârenk kelebekleri kimsenin görmemesini diledi. Soluk benzi ilk kez böyle kızarmıştı, utangaç duvağını kaldırıp bütün kızgınlıkları, kırgınlıkları mavi bir balonla uçup gitmişti sanki. Gülmek herkes gibi ona da çok yakışmıştı. O anda kalmak için neler vermezdi. Genç adam ayağa kalktı harika bir gündü vakit çok geç oldu diyerek ayrılmak için izin istedi. Arkasını döndü bir iki adım attıktan sonra mühür gözlü kıza gülümsedi. “Gökkuşuğu gerçekten var ve ben en çok yeşili severim.” dedi.

DERGİ OLABİLMEK

Selim TUNÇBİLEK

Edebiyat sahasında dergi çıkarmaya karar vermek sanırım hiçbir zaman enine boyuna düşünülerek alınmış bir karar olmuyor. Her şeyden önce haklı, köklü, kapsamlı düşüncenin ürünü olmayınca, daha başlangıçta dergi fikri, ayakları sağlam olarak yere basmayan insan durumuna düşüyor, topallıyor. Bir dergi çıkarma düşüncesinin en ateşleyici zemini **heyecana** gelip dayanınca, o rüzgârın önünde derginin nasıl şekilleneceğini de heyecanlar belirliyor. Her dönem aynı heyecana uyanmayan zaman, doğruların fısıltılarını heyecan sahiplerine duyurmayla çalışıyor. Zaman içerisinde çıkış gerekçelerinden uzaklaştıkları bile oluyor. Hatta ilk çıkış gayelerinden daha da uzaklaştıkları görülüyor. İlk sayıları farklı amaçlara yelken açan dergiler, aylar ilerledikçe kendilerini farklı, üstelik istemedikleri limanlarda bile bulabiliyorlar. Bu düşüncemize dergicilik tarihi-mizde sayısız örnekler bulunabilir.

Dergilerin nereye yol aldıkları kadar nasıl yol aldıkları da kimi zaman önemli hale geliyor. İşin başında, 'nereye yol almak istediği' bir plan dâhilinde oluşturulmadığı için aylar içerisinde '**yolunu**' bulabileceği ümidi diri tutulmaya çalışılıyor. Kendi yolunu işin başında doğru çizen dergiler daha uzun soluklu oluyorlar. Planlayarak dergi çıkarmak işin ciddiyetiyle doğrudan ilişkili. Söyleyecek sözü olan herkesin dergi çıkarma yolunu tercih etmesi dergilerimizin daha uzun soluklu olmalarını engelleyen sebeplerin başında geliyor. Sözün öneminden ziyade söz söyleyenin önemli oluşu başka bir hastalığımıza işaret olsa gerek.

Dergi çıkarmak bir kahramanlıktır. Anadolu'da dergi çıkarmak İstanbul'da dergi çıkarmaktan daha fazla veya daha az kahramanlık içermiyor. Kahramanlık nerede yapılırsa yapılsın kahramanlıktır. Burada kahramanlığın mekân tercihi, beslenme kaynaklarını tercihle doğrudan alakalı. İstanbul bu sebeple beslenme kaynaklarını çeşitlendiren doğru bir tercihe sahip. Beslenme kaynaklarındaki çeşitlilik dergi çıkarma kahramanlığının daha görünür olmasını sağlıyor. Bu kahramanlığı Acemî Kalemeler Dergisi 12 sayıdır sürdürüyor. Önemli olan kahramanlık yapmak mı yoksa kahramanlığın fark edilir cinsten olması mıdır? Fark edilme noktasında taşranın şanssızlığı başlangıçta ufka konulmuş yumurta görüntüsüdür. İçerik bu yumurtanın büyüklüğünü ayarlayacakken zamanla alışkanlıklar içeriği esir alıyor ve

yumurtanın ufuktaki görüntüsü hiç değişmiyor. Birbirinin tekrarı yazılar ve düşünceler ile geçen yıllardan öte söylenmiş çok fazla bir şey bulamıyorsunuz. Nerede çıkarsa çıksın on, on iki sayısını ele aldığınız bir derginin yeni sayıları merak ve ilgi uyandırmaktan oldukça uzaklaşıyor. Sonraki her sayı bir önceki sayıların ya daha dar ya da daha geniş olarak ele alındığı konular olarak karşımıza geliyor.

Dergilerin bir başka hastalıkları ise kendilerini hayata konumlandırış biçimlerinde yatıyor. Siyasal düşüncelere paralel edebi alışkanlıklar benzer dergilerin zaten az olan okuru paylaşma gayretlerinden öteye geçmiyor. Kendini; millî, manevî değerlerimiz çerçevesinde eserler sunan dergi olarak tanımlayanlar ile hayatın içinde her alanda edebiyatın varlığını iddia eden dergilerin birini takip etmek, bütün bu iddia sahiplerini takip ediyorum sonucunu doğuruyor. Zira kimsenin diğerinden farklı bir sözü ortaya çıkmıyor. Dolayısıyla dergilerimiz asıl itibarıyla kendi mecrasında bir dergiler kümesi ile onların alt kümelerinden oluşuyor. Diğer bir söyleyişle asıl kaynakların alt fasikülleri şeklinden öteye geçmeyen yayın anlayışına boyunlarını gönüllü uzatıyorlar. İşin tuhaf olanı bunun dışında bir oluşuma bütün taraflarca top yekûn tavır konulması. Asıl kahramanlık bu ve bu da ıskalanınca geriye kimsenin anlatacak bir şeyi kalmıyor.

Binlerce yaşanmış tecrübeye rağmen dergiler çıkmaya devam ediyor ve edecek. Her yeni çıkan yayını yepyeni ümitleri getirip ellerimize koyuyor. Zamanla ya ümitler daha da büyüyor ya da yeşermeden, çiçek dahi açmadan soluyorlar. Daha da ilginç yepyeni ümitlerin tomurcuklarını oluşturuyorlar.

Yeni çıkan her derginin söyleyecek bir sözü mutlaka oluyor. Bu sözü söyleme zorluğunu sayfalarında yaşasa da hep söyleme çabasıyla didinip duruyorlar. Lakin kimi dergilerin daha sözün başında ne söyleyeceğini veya nasıl söyleyeceğini kendini ikna edemedi, kekeme insanlar misali sözünü tamamlamadan ömürleri bitiveriyor. Kendilerini anlatmalarında en doğru yöntemken anlatamadan nefesleri tükeniyor. O nefesin, devasa ormanlıkta yeni baş gösteren filizlerde yaşayacağı ümidini kaybetmeyi de hiç istemiyorlar. Küçük filizlerin ancak çok azı ormanlıkta fark edilebilir hale gelince tek tesellileri onlar oluveriyor. Yahya Akengin, Hisar'ın kalan filiz-

lerinden biri değil mi?

Birkaç dergi tecrübesini ve heyecanını ben de derinden yaşadım. Sanırım bunlardan bazılarının hikâyesini kısmen de olsa paylaşmak önem arz ediyor. Bu anılardan ilki sahipliğini yaptığım Öncü Edebiyat'ın çıkışıyla ilgili. Kimi zaman da dergilerin çıkışlarında kaderleri kendi ellerinde olmuyor. Öncü Edebiyat böyle bir dergiydi. M. Fatih Köksal, Adnan Büyükbaş, Nevzat Özkan, Rahmetli Ümit Fehmi Sorgunlu gibi muhterem dostlar dergi çıkarmak için birkaç toplantıda bir araya gelmişler. Son toplantı olan M. Fatih Köksal hocanın evine Benim bu dergi teşebbüsünün dışında kalmam içlerine sinmediği gerekçesi ile beni de belki de usulen davet ettiler. İcabet ettim. Dergi tartışması sabahın ilk saatlerine kadar sürdü. Derginin çıkış yazısı hep birlikte kaleme alındı. Bu metnin benim tarafımdan postaya verilmesi kararlaştırıldı. Ben de arkadaşların kararlarına uyarak metni hemen postaya verdim. Bu mektup ülke geneline saygın yaklaşık iki yüze yakın seçkin isme gitti. Arkadaşlar örnek sayı dediğimiz ilk sayı için on beş yirmi gün içerisinde dizgi için ürünlerini vereceklerdi. Süre geçti; yazılar gelmedi. Ay geçti; yazılar yine yok. Oturup tek tek hepsini aradım. Anlaşılması şimdi dahi mümkün olmayan mazeretler ile dergiyi çıkarma kararı alan arkadaşlar dergiye yazı vermediler. Böylece Öncü Edebiyat dergisini çıkarmak, son toplantıya hasbalkader iştirak eden benim üzerime kaldı. Ben ise matbaanın bir yıllık baskı parasını ödemiştım. Böylece Öncü Edebiyat işin başında benim tasarlamadığım ama sonuç itibarıyla benim kucağıma bırakılmış bir dergi olarak doğdu. Kısa süre sonra da arzuladığım doğrultuda nitelik gelişmesine kapalı kalacağı düşüncesiyle yayına ara vermek zorunda kaldık. Doğuşu böyle başlayan bir derginin uzun soluklu olması beklene mezdi zaten. Asla maddî sebepler nedeniyle kapanmadı Öncü Edebiyat. Burada ifade etmek istediğim; pek çok derginin maddî sıkıntılarından daha derin ve farklı sıkıntılarından oluştuğudur. Dergiler kapanırken izah edebildikleri tek sığınak 'maddî imkânsızlıklar' açıklaması oluyor. Zira bu ifade herkesi rahatlatan ve temize çıkaran, üstelik suçun üçüncü şahısların yani okurun üzerine atıldığı en kolay, anlaşılabilir açıklama oluyor.

Berceste'ye gelince onun hikâyesi daha farklı. Üstte verdiğimiz ana düşünceyi besleyen emareler onda da mevcut. İlk olarak Vedat Ali Tok, Mustafa İbakorkmaz, İbrahim Şahin, İsmail Doğu gibi üç beş arkadaş bir araya geliyorlar ve her sayı başka bir arkadaşın sorumluluğunda hazırlanmak şartı ile Berceste'ye vira bismillah diyorlar. Bizler dergiye daha sonradan dâhil olduk. Sonra dostların teveccühü ile bir dönem yazı kurulunda yer aldık. Yazı kurulu toplantılarında Berceste'nin daha kuşatıcı bir yayın politikası için kendimizi ve dostlarımızı gerek-

siz yere kırdık ve yıprattık. Her şeye rağmen alışkanlıkları değiştirmek mümkün olmadı. Biz sonra dışarıdan yazı olarak destek vermeyi sürdürdük. Dergi belli arkadaşların omzunda 100. sayısına geldi. Yapılanları küçümsemek haddimiz değil. Berceste istikrarlı yayını ile her türlü takdiri hak eden bir dergi oldu. Daha da güzel ve etkili yayın yapma şansı her zaman için var ve bu potansiyele şehrimiz sahip. Gönül isterdi ki Berceste şehrin bütününlü ülke geneline taşıdığı gibi yurt genelinde de edebiyat gündemini belirleyen noktada olsun. Yaşayan edebiyatın gündemine dair söyleyebileceği daha geniş sözleri olsun. Matbaa kalitesi son derece geniş. Baskı kalitesi güzel. Keşke dergi ilk tasarlandığı gibi her sayısı bir arkadaşın sorumluluğunda yol alsaydı. Bu uygulamadan da güzel sonuçlar çıkabilirdi. En azından bir farklılık içerirdi.

Yayın hayatına devam eden dergilerin en çetin problemlerinden biri de; yazan arkadaşların her sayıda mutlaka gözükmek yerine daha kalıcı ve toplumsal derinliği açık, uzun soluklu, hayatımızda etkileri ve nitelemeleri kalıcı olabilen yazılar kaleme almayı daha sağlıklı olarak görememeleri denilebilir. Dergilerin bu sıkıntıdan kurtulabilmeleri oldukça zor. Okumadan yazan kimi çevreler bunun hiç fark edilmeyeceğini sanabilirler. Zaman pek çok vakanın ilacı olduğu gibi bunları da süzgecinden geçirecektir. Burada yazanın görmesi gereken 'Uzun yıllar sonra da okunursa bu eser okuyanda hâlâ kalıcı bir tesir bırakır mı?' sorusuna verdiği 'evet' cevabı olmalıdır. Bu cevap evetse yazan onu yayıncıya vermelidir. Yayıncı da eğer bu cevabı doğruluyorsa okuduğu metni yayınlamalıdır. Sayfa boş kaldı şunu da buraya sıkıştıralım, yaklaşımı kimseye bir şey kazandırmıyor. Pek çok derginin okunur olmaktan uzaklaşmasının altındaki gerçek nedenlerden biri de budur.

Kendim yazmayı bir ihtiyaç olarak gördüm ama yayınlamayı her zaman ihtiyaç olarak görmedim. Bana yazmamak sıkıntı verdi ama yayınlamak hiç sıkıntı vermedi. Yayınlamak daha çok dostlardan gelen baskılarla oldu. Kimi yazar arkadaşların yazdıklarını mutlaka bir dergide hemen yayınlama heyecanı dergilerin niteliklerinin azalmasına yol açan Saiklerdendir. Yayıncı, yazara ne zaman yazdığını sormalı mı bilmiyorum. Yazarın üründen uzun soluklu uzaklaşmadan bir dergiye veya yayıncıya koşması bana pek de sağlıklı gözükmüyor.

13. Sayısından itibaren a-Kalemler olarak yoluna devam edecek olan dergimiz bütün bu deneyimlerden ders alarak çıkmakta ve yoluna bu deneyimler ışığında devam edecektir. Bu önemli birikimdir.

Sözü çok fazla uzatmış da olabiliriz. Bu yazıyı okuyanın göz ardı etmemesi gereken son bir söz söylemek istiyorum. -Hiç unutmamamız gereken de sanırım bu olgudur- O da dergilerin bu problemleri ile ancak dergi olabildikleri gerçeğidir.

1. CİLT FİHRİSTİ**Şiirler:**

Bekir AŞATIR, Sayı:9, Sayfa:13, "Soluklanma"
Burhan KALE, Sayı:3, Sayfa:1, "Taşkın"
Burhan KALE, Sayı:4, Sayfa:15, "Hali Pür Melal"
Burhan KALE, Sayı:8, Sayfa:1, "Fısıltı"
Burhan KALE, Sayı:12, Sayfa:9, "Elbe Kıyılarında"
Büşra ŞEKERCAN, Sayı:6, Sayfa:10, "Gibi"
Erol METİN Sayı:1 Sayfa:12, "Kara Tren", "Özlem"
Erol METİN, Sayı:2, Sayfa:7, "Siyah Beyaz Bir Film"
Gülhanım Ebru BULKURCU, Sayı:8, Sayfa:4, "Kayboluş"
Hamdi BOYRAZ, Sayı:7, Sayfa:11, "Kırk Kırık Çekmece"
Hamdi BOYRAZ, Sayı:8, Sayfa:13, "Uzakların Güneşi"
Hamdi BOYRAZ, Sayı:9, Sayfa:16, "Balıkçı"
Hızır İrfan ÖNDER, Sayı:11, Sayfa:13, "Hakikat", "Gelincik Çiçeğisin"
Hızır İrfan ÖNDER, Sayı:4, Sayfa:6, "Haikular"
Hüseyin ÇERÇİ, Sayı:7, Sayfa:6, "Ab-ı Hayat"
İsmail KARAPINAR, Sayı:3, Sayfa:7, "Özlem ve Serzeniş"
Kurtuluş ÇELEBİ Sayı:1 Sayfa:5 "Anlamazsın", "Yollar"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:3, Sayfa: 13, "Senin İçin"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:6, Sayfa:10, "Sensiz İçime Sinmiyor", "Her Gün", "Leyla İle Mecnun"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:7, Sayfa:9, "Hazır Ol"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:8, Sayfa:3, "Feza"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:9, Sayfa:6, "Ay"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:10, Sayfa:11, "Kimsesiz"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:11, Sayfa:15, "Bağ"
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:12, Sayfa:4, "Deniz"
Mustafa YILMAZ,sayı: 1 sayfa 1 "Elle tutulur ürperdi"
Mustafa YILMAZ, Sayı:4, Sayfa:1, "Üstü Çizilen Sorular"
Mustafa YILMAZ, Sayı:5, Sayfa:16, "Akşamüstü"
Mustafa YILMAZ, Sayı:6, Sayfa:2, "Ard"
Mustafa YILMAZ, Sayı:7, Sayfa:1, "Anadolu Duldası"
Mustafa YILMAZ, Sayı:10, Sayfa:7, "Mors"
Mustafa YILMAZ, Sayı:11, Sayfa:5, "Soprano Bas Bariton"
Pekcan PALA, Sayı:2 Sayfa:4, "Daracında Yalnızlık"

Selim TUÇBİLEK, sayı:1 sayfa:3 "Annem"
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:5, Sayfa:1, "Hayat Dolu Esinti"
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:7, Sayfa:7, "Sıkıntı", "Zaman", "Çöp"
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:9, Sayfa:1, "İç Kanama"
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:10, Sayfa:11, "Srebrenitza"
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:12, Sayfa:1, "Dağ Yalnızlığı"
Selçuk ŞAMİL, Sayı:1 Sayfa 15, "Alaca Aydınlık"
Selçuk ŞAMİL, Sayı:2, Sayfa:11, "Diriliş"
Selçuk ŞAMİL, Sayı:5, Sayfa:16, "Bir Tutam Renk"
Selçuk ŞAMİL, Sayı:6, Sayfa:13, "Eski Malalle"
Selçuk ŞAMİL, Sayı:8, Sayfa:14, "Kilitli Parke Taşı"
Selçuk Şamil, Sayı:9, Sayfa:3, "Âdem"
Selçuk ŞAMİL, Sayı:11, Sayfa:9, "Sabaha Kıyamet Var"
Şeyma TEMİZSOY, Sayı:6, Sayfa:16, "Giriş", "Geri-leyiş", "Kayboluş"
Şeyma TEMİZSOY, Sayı:7, Sayfa:13, "İl-mek-tup"
Şeyma TEMİZSOY, Sayı:10, Sayfa:9, "Arınma"
Şeyma TEMİZSOY, Sayı:9, Sayfa:11, "Depth/Kabul"
Sonay KARASU sayı:2, Sayfa:1, "Aklımın Mahpus Damı"
Sonay KARASU, Sayı:3, Sayfa:5, "Kayıtlara Geçsin Lütfen"
Sonay KARASU, Sayı:4, Sayfa:5, "Yok Oluşum"
Sonay KARASU, Sayı:5, Sayfa:7, "Tanıdık Yabancılarım"
Sonay KARASU, Sayı:6, Sayfa:11, "Sesiz Telaş"
Sonay KARASU, Sayı:7, Sayfa:9, "İnsanın Depremi"
Sonay KARASU, Sayı:8, Sayfa:6, "Dünyalılara İnat"

Denemeler:

Asena ERDOĞDU, Sayı:9, Sayfa:5, "İnsan Kendine İyi Gelir"
Aslıhan ŞAFAK, Sayı:10, Sayfa:16, "Geldin mi Yoksa"
Ayşe AKSOY Sayı:1 Sayfa:4 "Resimli Duvar Halıları"
Ayşe AKSOY, Sayı:6, Sayfa:5, "Rahatı Kaçan Ağaç"
Ayyüce İNCE, Sayı:4, Sayfa:13, "Kalbinizi Kaybetmeyin"
Ayyüce İNCE, Sayı:5, Sayfa:6,7, "Kelebek Misali"
Belen GÖKÇELİ, Sayı:6, Sayfa:6,7, "Polisiye Romanların Peşinde"
Belen GÖKÇELİ, Sayı:8, Sayfa:16, "Karşılığında Ne Verirdin?"

Burhan KALE, Sayı:7, Sayfa:4,5, “Kırk Oda”
Burhan KALE, Sayı:10, Sayfa:4-5-6,7, “Şiire Doğru”
Elif YILDIRIM, Sayı:7, Sayfa:2, “Katil Kim”
Emine ÇOBAN, Sayı:7, Sayfa:7, “Bazen Terk eder İnsan Tüm Terk Edişleri Kışkandırırçasına”
Hüseyin ÇERÇİ, Sayı:2, Sayfa:3, “Yazmak Öğrenilir mi?”
Kadriye ERCİYESLİOĞLU, Sayı:8, Sayfa:7, “Merhaba Jen”
Kurtuluş BAŞTİMAR, Sayı:10, Sayfa:15, “Yüreğimdeki Hasretler”
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:2, Sayfa:5, “Hayal Kurmak Her Şeydir”
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:4, Sayfa:2, “Yaşamak Güzel Şey”
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:5, Sayfa:5, “Bir Yaşama Biçimi Tiyatro”
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:7, Sayfa:9, “Bir Çift Umut”
Kurtuluş ÇELEBİ, Sayı:9, Sayfa:6, “Uçan Balon”
Meltem EKEN, Sayı:3, Sayfa:11, “Kaçış”
Mustafa YILMAZ, Sayı:1 Sayfa:2 “Bazen daha fazladır her şey, Birkaç eşikten atlar insan”
Mustafa YILMAZ, Sayı:2, Sayfa:2, “Bu Yüzden Her Gece Ben, Her Gece Üzülmüşüm”
Mustafa YILMAZ, Sayı:3, Sayfa:4, “İnsanın Mevsimlere Yaptıkları Fenalıklar”
Mustafa YILMAZ, Sayı:5, Sayfa:3, “Soruların Kısa Tarihi ve Boz Ayıyla Birlikte Yaşama Rehberi”
Mustafa YILMAZ, Sayı:6, Sayfa:3, “Tıkanma”
Mustafa YILMAZ, Sayı:7, Sayfa:3, “Yaralı Şaşkın Ağaçlar Kardeşliği”
Mustafa YILMAZ, Sayı:8, Sayfa:3, “Asla Vazgeçme”
Mustafa YILMAZ, Sayı:9, Sayfa:2-3, “Venn Şeması”
Mustafa YILMAZ, Sayı:10, Sayfa:3, “Sınırlar Üzerine veya Tavşan Deliğinden İçeri”
Mustafa YILMAZ, Sayı:11, Sayfa:3, “Deneme Üzerine Bir Deneme”
Mustafa YILMAZ, Sayı:12, Sayfa:2, “Gördükten Sonra Görmemiş gibi Yapmanın İmkânsızlığı Üzerine”
Osman SELÇUK, Sayı:1 Sayfa:15, “Türk Edebiyatına Faust’tan Bakmak”
Osman SELÇUK, Sayı:4, Sayfa:16, “Ayla”
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:5, Sayfa:2, “Dünya Yazı Günü İlanıdır”
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:6, Sayfa:4, “Dünya Yazı Günü Nedeniyle”
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:11, Sayfa:6, “Şehirler ve Edebiyatımız”
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:12, Sayfa:13-14, “Dergi Olabilmek”
Selin Meriç ÜNAL, Sayı:12, Sayfa:10, “Bana da Yer Var mı?”
Sonay KARASU, Sayı:1 sayfa:14, “Kek Kokusu”

Sonay KARASU, Sayı:4, Sayfa:3, “Kafamda Ustaların Şöleni Var”
Şeyma TEMİZSOY, Sayı:8, Sayfa:4, “Bedelli Yolculuk Dökümü”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:1 Sayfa:6 “Duvarları Kaldırmak”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:2, Sayfa:15, “Pazar Ola! Daima”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:3, Sayfa:14, “Beyaza Beyaz Demek Dururken Kimin Aklına Geldi Bu isim”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:4, Sayfa:4, “Bencil Dürtülerde Ben Sevdamız”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:5, Sayfa:4, “Fotoğrafların Değerini Çalan Kim?”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:7, Sayfa:8, “Dil İçin de Rejim Yapmalı”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:8, Sayfa:2, “Yanımdaki Boş Yer”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:9, Sayfa:4, “Son Yüzyılın En Sihirli Tavsiyesi”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:10, Sayfa:14, “Susalım mı Biraz Belki Dinlenir Yenileniriz”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:11, Sayfa:16, “Şapkamızla Bile”
Zehra Meral KONŞUK İVECAN, Sayı:12, Sayfa:8, “Karakter Çiçekleri”

Hikâyeler:

Ayşe AKSOY, Sayı:7, Sayfa:14,15, “Fikriye Teyze”
Emine ÇOBAN, Sayı:1, Sayfa:7, “Sil Baştan”
Emine ÇOBAN, Sayı:2 Sayfa:13, “Kutup Yıldızının Öyküsü”
Emine ÇOBAN, Sayı:3, Sayfa:16, “Kar Taneleri”
Emine ÇOBAN, Sayı:4, Sayfa:7, “Huzuru Orda Kaldı”
Emine ÇOBAN, Sayı:6, Sayfa:15, “Donuk Kanatlar”
Emine ÇOBAN, Sayı:8, Sayfa:14, “Son Işık”
Emine ÇOBAN, Sayı:11, Sayı:14-15, “Hürriyet”
Enes SEVİN, Sayı:8, Sayfa:15, “Solgun Suratlar”
Erol METİN, Sayı:9, Sayfa:14-15-16, “Seher Yeli”
Fadime ÇATAK KÖSE, Sayı:7, Sayfa:15,16, “Kışkançlığım”
Fatma DAĞLI, Sayı:1, Sayfa:8-9-10, “Kızıl Kazanlık”
Fatma DAĞLI, Sayı:2 Sayfa:10-11-12, “Işıkları Söndürün”
Fatma DAĞLI, Sayı:3, Sayfa:12,13, “Vakit Çok Geç”
Fatma DAĞLI, Sayı:4, Sayfa:10,11, “Özür Dilerim”
Fatma DAĞLI, Sayı:5, Sayfa:11,12, “Hayal”
Fatma DAĞLI, Sayı:6, Sayfa:12,13 “Hasta”
Fatma DAĞLI, Sayı:7, Sayfa:12,13, “Öyle Bir Geçer Zaman ki”
Fatma DAĞLI, Sayı:8, Sayfa:10-11, “Gazoz Kapakları”

Fatma DAĞLI, Sayı:9, Sayfa:12-13, "Ayakkabı"
Fatma DAĞLI, Sayı:10, Sayfa:12-13, "Ben Narin"
Fatma DAĞLI, Sayı:11, Sayfa:12-13, "Yastık"
Fatma DAĞLI, Sayı:12, Sayfa:5-6, "Paydos"
Kadriye ASLAN, Sayı:12, Sayfa:11, "Yeşil Benim Olsun Mu?"
Melike ÇELİK, Sayı:2, Sayfa:6, "Sesler"
Melike ÇELİK, Sayı:3, Sayfa:10,11, "Mor Hırka"
Melike ÇELİK, Sayı:4, Sayfa:6, "Masa"
Melike ÇELİK, Sayı:5, Sayfa:10, "Toruk"
Melike ÇELİK, Sayı:6, Sayfa:1,2, "Ölü Soyucu"
Melike ÇELİK, Sayı:7, Sayfa:10,11, "Kader Apartmanı"
Melike ÇELİK, Sayı:8, Sayfa:5,6 "Fotoğraf Toplayıcısı"
Melike ÇELİK, Sayı:9, Sayfa:10-11, "Beş Para"
Melike ÇELİK, Sayı:10, Sayfa:10-11, "Çiçek Sürgünü"
Melike ÇELİK, Sayı:11, Sayfa:10-11, "Çaydanlık"
Melike ÇELİK, Sayı:12, Sayfa:7, "Mavi Gölge"
Mesut HEKİMHAN Sayı:1, Sayfa:13,14 "Yürek Taşı"
Zehra AKKAYA, Sayı:2, Sayfa:16, "Büyümek"
Zehra AKKAYA, Sayı:3, Sayfa:15, "Havlayan Şemsiye"
Zehra AKKAYA, Sayı:4, Sayfa:12, "Müsaitseniz Sevebilir miyim?"
Zehra AKKAYA, Sayı:5, Sayfa:13, "Sevgi Günlükleri"
Zehra AKKAYA, Sayı:6, Sayfa:14, "Yolculuk"
Zehra AKKAYA, Sayı:8, Sayfa:12-13, "Çiçek Tarlası"

İnceleme-Eleştiri:

A.İbrahim ATAŞ, Sayı:12, Sayfa:3-4 "Dönüşüm Üzerine"
Ayşe AKSOY, Sayı:4, Sayfa:14, "Oblomov"
Burhan KALE, Sayı:11, Sayfa:7-8-9, "Yoksulluk İçimizde"
Gazi GÖÇMEN, Sayı:5, Sayfa:14,15, "A'mak-ı Hayal'e Analitik psikoloji Açısından Bakış"
Gazi GÖÇMEN, Sayı:6, Sayfa:11, "Matmazel Noralıya'nın Koltuğu Şüphenin Girdabında"
Hatice BARAN, Sayı:11, Sayfa:4, Hasan Öztürk'ün Gündem Edebiyat Adlı Eserinde Edebiyata Panoramik bir Bakış
Leyla NEHAR, Sayı:3, Sayfa:6, "Harfler ve Notalar"

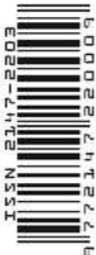
M. Kutay KUZAY, Sayı:10, Sayfa:1-2, "Elif Şafak Havva'nın Üç Kızı 2015'de Sinemalarda"
M. Kutay KUZAY, Sayı:11, Sayfa:1-2, "Elif Şafak Havva'nın Üç Kızı Teknik Sorunlar"
Melike ALPASLAN, Sayı:10, Sayfa:8-9, "Körlük"
Melike Çelik sayı:1, sayfa:11,12 "Siddhartha"
Mustafa YILMAZ, Sayı:9, Sayfa:7-8-9, "Şiir Nasıl Yapılır Meselesine Mayakovski'den Bakmak"
Selim TUNÇBİLEK, Sayı:3, Sayfa:2, "Nobel Edebiyat Ödülleri ve Düşündürdükleri"

Söyleşiler:

Muhsin İlyas SUBAŞI ile söyleşi Sayı:2, Sayfa:8-9, "Türk Edebiyatını Besleyen Ana Damar Yerel Edebiyattır"
Şadi KOCABAŞ ile Söyleşi, Sayı:3, Sayfa:8-9, "Kuş Günlükleri Üzerine Konuşma"
Yusuf BAL ile Söyleşi, Sayı:4, Sayfa:8-9, "Şiir Bana İç Dünyamın Kapısını Aralıyor"
Yüksel AKÇAYIR ile Söyleşi, Sayı:5, Sayfa:8-9, "Kendini Sığaya Çekmeyenlerin Başkalarını Didiklemeye Hakkı Yoktur"
Gençosman DENİZCİ ile Söyleşi, Sayı:6, Sayfa:8-9, "Çocukluğumdan Beri Polisiye Hastasıyım"
Tayyip ATMACA ile Konuşma, Sayı:8, Sayfa:8-9, "Hece Taşları ve Şiiri Üzerine Konuşma"

ÇIKIŞ YAZILARI:

"Merhaba DERKEN", Sayı:1
"Yeni Sevinçlere", Sayı:2
"Biz Bir Aileyiz", Sayı:3
"İnsana Çağrı", Sayı:4
"Sanata Saygı Lütfen", Sayı:5
"Neredesin Akıl", Sayı:6
"Diri Sanat", Sayı:7
"Tek Sığınak Sanat", Sayı:8
"İşığın Acemisiyiz", Sayı:9
"Yerimizin Acemisiyiz", Sayı:10
"Çağın Acemisiyiz", Sayı:11
"Adımızın Yabancıyız", 12

A•KALEMLER

13

AYLIK KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ - YIL: 2 - EKİM 2018 - FİYATI: 5 ?

SÖZ ÇÜRÜMEZ

Acemi Kalemler olarak bir yıl önce başlayan macera “A•Kalemler” olarak devam ediyor. On iki sayı ile ortaya koyduğumuz dinamizm inkâr edilemez.

Elif Şafak romancılığı ile ilgili karalama yapanlar artık daha dikkatli cümleler kurmak zorunda kalacaklar. Büyük eleştirmenlere böyle bir seviye getirmiş olmamızın kötü bir yönü olmasa gerek. Değilse düşünce dünyamız kısır bir ortamda debelenmeye devam eder. Geçen zaman içinde **Elif Şafak** dâhil tüm kalemlere sayfalarımızın açık olduğunu duyurmuştuk. Bu sözümüzü bir kez daha yeniliyoruz.

Dergimizin yeni yüzünü umarız seversiniz. Sizden gelen ürünlere mümkün olduğu kadar fazla yer vermek istiyoruz. Takdir edersiniz ki yayınlanmasını istediğiniz eserler öncelikli olarak genel okur beğenisini kazanması gerekir. Yalnız sizin beğenimize hitap yeterli olmayabiliyor. Uyarılarımıza dikkat etmenizi isteriz. Biz isteriz ki dergimiz çekim merkezi haline gelen bir okul olsun. Bu yönde işaretler var. Daha çok çalışmamız gerektiğini biliyoruz.

“Kral çıplak” sözümüze alınanlar oldu. Kendini kral sananlar oldukça fazla imiş bunu gördük. Yani çıplak sadece kral değilmiş.

Kültür sanat ve edebiyat ortamındaki oligark yapının yıkılmasına karınca kararınca katkı sunmaya devam edeceğiz. Düşüneceğiz. Daha çok düşünüp daha çok üreteceğiz. Daha az üretsek bile daha nitelikli olmanın gayreti içinde olacağız. Bu çerçevede **Selim TUNÇBİLEK**’in 21. Yüzyıl Türk şiiri üzerine bir yazısına bu sayımızda yer verdik. Türk edebiyatının önemli kalemlerinden **Misli Baydoğan** konuğumuz. Devamı gelecek.

“A•Kalemler” olmak bizim için kolay olmadı. Zor bir karar sürecinden geçtik. Sizin desteğiniz sürdükçe sizlerle olmaya devam edeceğiz.

Geride bıraktığımız bir yıla baktığımızda her sayısı birbirinden daha diri bir yılı geride bıraktığımızı görüyoruz. Bu genç bir yazı kadrosuna sahip olmamızdan kaynaklanıyor. 21 ağustos dünya yazı günü teklifimiz; unutulmaması gereken önemli bir hareket noktası, bunu biliyoruz.

Zira söz çürümez.

- **Selim TUNÇBİLEK**
“21.Yüz Yıl Türk Şiiri”
- **Yüksel AKÇAYIR**
“Bu Kadar Basit miydi”
- **Melike ÇELİK**
“Kapunbaşı Türküsü”
- **Mustafa YILMAZ**
“Kabuk” – “Gümüş”
- **Zehra Meral KONŞUK İVECAN**
“Yaratığa Dönüştürse de Kıymetlimiss”
- **Selçuk ŞAMİL**
“Patika”
- **Misli BAYDOĞAN**
“Söyleş”
- **Fatma DAĞLI**
“Numara 13”
- **Kurtuluş ÇELEBİ**
“Özgün”
- **Selin Meriç ÜNAL**
“İyiler Hep Kaybeder”
- **G.Ebru BULKURCU**
“Bir Lokma Acı”
- **Zehra AKKAYA**
“Kanama”
- **Şeyma TEMİZSOY**
“Parke Taşlarını Sayan Adamın Bahsi”
- **Burhan KALE**
“Mazlumların Avuğlarında Yükselir Sema”